

«Жоғары мектеп ғылымы – 2026»

«Наука высших школ - 2026»

«Science of higher education – 2026»

Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияның материалдары
Материалы международной научно-практической конференции
Materials of the International Scientific and Practical Conference

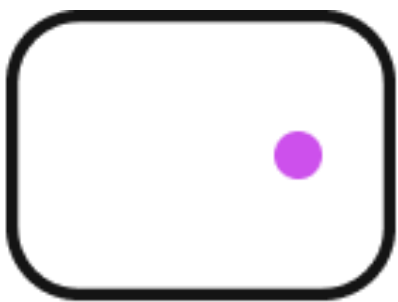
14-15 сәуір 2026 ж.

14-15 апреля 2026 г.

April 14–15, 2026

Том I / Volume I

Шымкент 2026 / Shymkent 2026

TABYS.ME

MIRAS-пен бірге табыс тап!

Зарабатывай вместе с MIRAS!

MIRAS-та оқу үшін достарыңыз бен таныстарыңызды шақырыңыз және әрбір абитуриент үшін 60 000 теңгеге дейін алыңыз.

Приглашайте друзей и знакомых для обучения в MIRAS и получайте до 60 000 тг за каждого абитуриента.

tabys.me

Талапкерді тіркеу және байланыстыру үшін ол сіздің сілтемеңіз арқылы өтіп, тіркеуден өтуі қажет. Сонымен қатар, қабылдаудан кейін 3 күн ішінде талапкерге SMS келеді, онда ол анкетаны толтырып, сізді агент ретінде көрсетеді.

Для регистрации абитуриента и прикрепления, абитуриент должен перейти по вашей ссылке и пройти регистрацию. После зачисления, через три дня придёт SMS, в котором абитуриент заполняет анкету и указывает вас в качестве агента.

УДК 001
ББК 72
Ж 68

Жоғары мектеп ғылымы – 2026: Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы материалдары. – Шымкент, 2026. – Т.1. Филология – 795 б.

Наука высших школ - 2026: Материалы международной научно-практической конференции. – Шымкент, 2026. – Т.1. Филология – 795 с.

Редакция алқасы (редакционная коллегия): Н.Ғ.Халықберген, А.Б-П.Даниярова, И.Ю.Хан, Т.С.Митрошенко, А.В.Роговой, Д.С.Абдуллина, Д.Б.Ешенкулова, Ж.А.Жуматаева, Г.П.Коптаева, С.Ж. Көшкінбаев, М.Т.Сулейменова, М.А.Усербаева

ISBN 978-601-82458-8-6
ISBN 978-601-82458-7-9

«Жоғары мектептердің ғылымы - 2026» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдарында бизнес және басқару, туризм және қонақжайлылықты басқару, ақпараттық және телекоммуникациялық жүйелер, қоғамдық (әлеуметтік) ғылымдары, педагогика және психология, филология, дизайн және көркем еңбек, дене шынықтыру, спорт және алғашқы әскери дайындық, химия және биология бағыттарының дамуы бойынша ғылыми еңбектер жарияланды.

В материалах международной научно-практической конференции «Наука высших школ - 2026» опубликованы научные труды по развитию следующих направлений: бизнес и управление, туризм и управление гостеприимством, информационные и телекоммуникационные системы, общественные (социальные) науки, педагогика и психология, филология, дизайн и художественный труд, физическая культура, спорт и начальная военная подготовка; химия и биология.

УДК 001
ББК 72
Ж68

ISBN 978-601-82458-8-6
ISBN 978-601-82458-7-9

© Университет «Мирас», 2026

**FRENCH LANGUAGE INFLUENCE ON DIGITAL COMMUNICATION AMONG
KAZAKH USERS: TRENDS AND ADAPTATION**

Абдуллина Ж. А.

Университет «Мирас», г.Шымкент, Казахстан

Түйін: Бұл мақалада қазақ пайдаланушыларының цифрлық коммуникациясында француз тілінің ықпалы қарастырылады. Әсіресе әлеуметтік желілер, мессенджерлер және онлайн платформалар арқылы француз тілінен енген сөздер мен тіркестердің қолданылу ерекшеліктері талданады. Француз тілінің элементтері жастардың тілдік тәжірибесін әртараптандырып, олардың мәдениетаралық коммуникация дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Сонымен қатар, цифрлық ортада тілдердің араласуы мен бейімделу үдерісі қарастырылып, бұл құбылыстың қазіргі тілдік мәдениетке әсері анықталады.

Аннотация: Данная статья посвящена анализу влияния французского языка на цифровую коммуникацию среди казахстанских пользователей. Рассматриваются тенденции заимствования французских слов и выражений в социальных сетях, мессенджерах и онлайн-платформах. Особое внимание уделяется адаптации французских языковых элементов в казахской и русской речи пользователей, а также их роли в формировании межкультурной компетенции. Исследование показывает, что цифровая среда способствует гибридизации языков и расширению коммуникативных возможностей пользователей.

In the 21st century, digital communication has become a dominant form of interaction, especially among young people. Social media platforms, messaging applications, and online communities have transformed the way languages are used, mixed, and adapted. In Kazakhstan, where multilingualism is already a social norm, digital environments create new spaces for linguistic experimentation. One of the emerging trends is the subtle yet noticeable influence of the French language on online communication.

Unlike English, which has a global dominance, French enters digital discourse in more selective and stylistic ways. Kazakh users often adopt French words and expressions to convey sophistication, эмоция or cultural nuance. Words such as bonjour, merci, à la mode, and déjà vu are used not only for their literal meanings but also as markers of identity, aesthetic preference, or social belonging.

Social media platforms such as Instagram, TikTok, and Telegram channels play a key role in spreading these linguistic trends. Influencers, bloggers, and content creators incorporate French phrases into captions, hashtags, and comments, making them part of everyday digital vocabulary. This phenomenon reflects a broader process of globalization, where languages interact dynamically and continuously.

Code-switching and code-mixing are central features of this trend. Users combine Kazakh, Russian, English, and occasionally French within a single message. For example, a post may include a Kazakh sentence, an English hashtag, and a French expression to add stylistic flair. This hybrid communication style reflects both linguistic creativity and the flexibility of digital discourse [1].

Adaptation is another important aspect. French words are often modified to fit local phonetic and grammatical patterns. They may be written in Cyrillic or Latin script, shortened, or used in new contexts that differ from their original meanings. This demonstrates how borrowed elements are not simply copied but actively integrated into the users' linguistic system.

The influence of French is particularly visible in topics related to fashion, art, cuisine, and lifestyle - domains traditionally associated with French culture. Terms like *haute couture*, *menu*, or *café* appear frequently in posts and discussions, contributing to a sense of elegance and cultural awareness [2].

From a sociolinguistic perspective, this trend highlights the role of language in constructing digital identity. By using French elements, users may position themselves as cosmopolitan, educated, or culturally informed. At the same time, this practice strengthens intercultural competence by exposing users to different linguistic and cultural codes.

However, the influence of foreign languages in digital communication also raises questions about language preservation and balance. While borrowing enriches vocabulary, excessive mixing may challenge the stability of native language norms. Therefore, it is important to maintain a balance between innovation and linguistic integrity.

Building on these observations, it is important to examine how algorithm-driven environments further reinforce the presence of French elements in digital communication. Social media platforms rely on recommendation systems that promote content based on engagement, trends, and user preferences. When aesthetically appealing or culturally "refined" content - often associated with French language and culture - gains popularity, it is more likely to be amplified. As a result, even users who do not intentionally seek out French-related content may encounter and gradually adopt such expressions in their own communication.

Another dimension of this phenomenon is the role of education and self-directed learning. Many Kazakh users are increasingly engaging with foreign languages through online courses, language apps, and international media. French, as one of the major world languages with a strong cultural reputation, attracts learners interested in art, cinema, gastronomy, and international relations. As learners acquire new vocabulary, they often experiment with it in low-stakes digital environments such as comments, captions, and private messages. This informal practice helps reinforce learning while simultaneously contributing to the spread of French elements in digital discourse [3].

In addition, the influence of French can be linked to the concept of "micro-trends" in online communication. Unlike large-scale linguistic shifts, micro-trends emerge quickly within specific communities and may disappear just as rapidly. For example, a particular French phrase may become popular due to a viral video, meme, or influencer, only to be replaced by another expression within weeks. These rapid cycles reflect the fluid and dynamic nature of digital language use, where novelty and creativity are highly valued.

It is also worth considering the phonetic and visual appeal of French words. Many users perceive French as melodious and aesthetically pleasing, which contributes

to its attractiveness in written and spoken digital communication. Even when users are not fully aware of the exact pronunciation or grammatical structure, they may still adopt certain expressions because they “sound красивее” or look visually distinctive in text. This highlights the role of perception and emotion in language choice, especially in informal digital contexts.

Furthermore, the hybridization of languages in digital communication can lead to the emergence of new semiotic practices. Language is no longer limited to words alone; it interacts with emojis, images, hashtags, and audiovisual elements. A French phrase combined with a specific emoji or visual style can create a layered meaning that goes beyond traditional linguistic boundaries. For instance, a simple caption with a French expression, a minimalist aesthetic, and carefully chosen visuals can convey a complex identity message related to taste, mood, or lifestyle [4].

From a generational perspective, younger users are more likely to embrace these hybrid and experimental forms of communication. Growing up in a digitally connected world, they are accustomed to navigating multiple linguistic and cultural systems simultaneously. For them, mixing languages - including occasional use of French - is not seen as incorrect but rather as a natural and creative way of expression. This shift challenges traditional notions of language purity and correctness, suggesting a move toward more flexible and adaptive language norms.

At the same time, older generations may perceive this trend differently. For some, the mixing of languages may appear unnecessary or even problematic, especially if it affects clarity or undermines the use of the native language. This generational contrast highlights the ongoing negotiation between innovation and tradition in language use. Understanding these differing perspectives is essential for educators, linguists, and policymakers who aim to support effective communication while preserving linguistic heritage.

Another important aspect is the role of identity construction in digital spaces. Language choices, including the use of French expressions, are closely tied to how individuals present themselves online. By incorporating elements associated with global culture, users can project an image of sophistication, openness, and cultural awareness. In this sense, language becomes a symbolic resource that contributes to personal branding and social positioning.

Moreover, the influence of French in digital communication may have long-term implications for language development. While many borrowed expressions remain limited to informal contexts, some may eventually become integrated into everyday vocabulary. This process has been observed historically with other languages, where repeated use leads to normalization and eventual acceptance. Whether French elements will follow a similar path in the Kazakh context remains an open question that requires further research.

In light of these developments, it is important to consider practical implications. Educators can leverage students’ interest in multilingual digital communication by incorporating authentic online materials into language teaching. For example, analyzing social media posts that include mixed-language elements can help students develop critical thinking and linguistic awareness. Rather than discouraging language

mixing, teachers can guide students in understanding when and how different language resources are used effectively.

Finally, future research should explore quantitative and qualitative aspects of this phenomenon. Large-scale analysis of social media data could reveal patterns in the frequency and context of French usage, while interviews and surveys could provide insight into users' motivations and attitudes. Such studies would contribute to a deeper understanding of how global languages influence local communication practices in the digital age.

Overall, the influence of the French language on digital communication among Kazakh users is not merely a linguistic curiosity but a reflection of broader social, cultural, and technological transformations. It demonstrates how language evolves in response to new environments, shaping and being shaped by the people who use it.

Bibliography

1. Androutsopoulos, J. (2015). Networked Multilingualism: Some Language Practices on Facebook and Their Implications. *International Journal of Bilingualism*, 19(2), 185–205.
2. Thorne, S. L., & Reinhardt, J. (2008). "Bridging Activities," *New Media Literacies, and Advanced Foreign Language Proficiency*. *CALICO Journal*, 25(3), 558–572.
3. Herring, S. C. (2013). Discourse in Web 2.0: Familiar, Reconfigured, and Emergent. In D. Tannen & A. M. Trester (Eds.), *Discourse 2.0: Language and New Media*. Washington, D.C.: Georgetown University Press. pp. 1–25.
4. Lankshear, C., & Knobel, M. (2011). *New Literacies: Everyday Practices and Social Learning*. Maidenhead: Open University Press. 288 p.

УДК 378.147:811.161.1

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЦИФРОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКЕ

доц. Абдыгазиева Н. К.

Кыргызский госуниверситета им. И. Арабаева, г. Бишкек, Кыргызстан

Түйүн. Мақалада жоғары оқу орындарында орыс тілін оқытуда диалогтық модульдерді пайдаланудың теориялық және практикалық аспектілері қарастырылады. Студенттердің коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыруда және олардың танымдық белсенділігін арттыруда диалогтық тәсілдің маңыздылығы айқындалады. Диалогтық технологияларды цифрлық білім беру орталарымен интеграциялау мүмкіндіктері, сондай-ақ оларды енгізу кезінде туындайтын қиындықтар ашып көрсетіледі. Педагогикалық тәжірибе мен заманауи зерттеулерді талдау негізінде білім беруді цифрландыру жағдайында интерактивті оқытуды ұйымдастыруда және студенттің тілдік тұлғасын дамытуда диалогтық модульдердің тиімділігі негізделеді.

Summary: The article examines the theoretical and practical aspects of using dialogue modules in teaching Russian at universities. The importance of a dialogic approach for developing students' communicative competence and cognitive activity is emphasized. The paper explores the integration of dialogue technologies into digital learning environments and discusses challenges in their implementation. Based on pedagogical experience and recent studies, the effectiveness of dialogue modules is substantiated as a tool for organizing interactive learning and fostering students' linguistic and personal development within the context of higher education digitalization.

Современная модель высшего образования ориентируется на формирование коммуникативной компетенции студентов как необходимого условия их профессиональной и личностной самореализации. Русский язык как дисциплина в вузе выполняет не только языковую, но и культурно-мировоззренческую функцию, что делает актуальным использование диалоговых форм обучения. Диалог в образовательном процессе позволяет перейти от монологического изложения знаний к взаимодействию субъектов обучения, стимулируя рефлексию, творчество и критическое мышление.

По мнению И. Р. Ворониной и соавторов, внедрение диалоговой технологии обеспечивает активизацию деятельности студентов и развитие их коммуникативных и креативных навыков, а также создаёт социокультурную среду, в которой формируются новые образовательные ценности [1].

Диалоговая технология базируется на гуманистической концепции образования, согласно которой студент выступает не объектом воздействия, а субъектом взаимодействия. Как отмечает Н. В. Екимова, именно субъектность студента в процессе обучения иностранному (или русскому неродному) языку является ключевым фактором повышения мотивации и успешности обучения [2].

Основные принципы диалогового обучения включают:

1. Проблемность - учебный материал стимулирует поисковую активность учащихся.
2. Обратная связь - постоянное взаимодействие между преподавателем и студентом.
3. Сотрудничество - совместное создание новых знаний.
4. Индивидуализация обучения - учет стиля и темпа каждого обучающегося [3].

Согласно исследованиям М. И. Мурневой и Н. А. Шестаковой, использование диалогических моделей способствует формированию у студентов технических факультетов целостной системы речемышления, в которой язык становится инструментом профессионального самовыражения [4].

Диалоговые модули в обучении русскому языку могут включать:

- Ролевые диалоги на профессиональные и бытовые темы;
- Интерактивные диалоговые тренажёры (в том числе на платформах Online Test Pad и Moodle);
- Ситуационные симуляции, близкие к контексту будущей профессии;
- Имитации реальной коммуникации с использованием цифровых средств (чат-ботов, голосовых помощников и т. д.).

В работе Э. А. Куликовой и соавторов описан успешный опыт создания и применения онлайн-диалоговых тренажёров для совершенствования устной речи студентов. Такое сочетание традиционных методик и интерактивных платформ признано эффективным средством развития навыков говорения и аудирования [5].

Современные вузы активно интегрируют цифровые технологии в учебный процесс. Диалоговые модули при этом могут быть реализованы в виде:

1. Онлайн-курсов с элементами ветвящегося диалога;

2. Виртуальных ассистентов, моделирующих педагогическое взаимодействие;

3. Игровых симуляторов, построенных на принципе ролевого диалога;

4. Гибридных моделей, объединяющих работу в аудитории и онлайн-общение.

Такая интеграция повышает вовлеченность студентов и развивает навыки межкультурной коммуникации, что особенно важно в поликультурных группах. Диалог становится не только методикой обучения, но и формой межличностного взаимодействия, где происходит обмен культурно-речевыми моделями.

Преимущества:

- Рост мотивации к изучению языка благодаря живому общению;
- Повышение самостоятельности учащихся;
- Развитие навыков критического и аналитического мышления;
- Формирование рефлексивной позиции студента.

Трудности:

- Недостаточная методическая подготовка преподавателей;
- Ограниченность времени аудиторной работы;
- Необходимость технического оснащения и цифровой грамотности участников.

По наблюдениям В. Ф. Севериной, эффективность диалоговой технологии напрямую зависит от уровня методической подготовки педагогов, способных разнообразить учебный процесс и построить многоступенчатый диалог со студентами [6].

Таким образом, диалоговые модули представляют собой перспективное направление развития современного языкового образования. Их применение в преподавании русского языка в вузе позволяет не только формировать языковую и коммуникативную компетенцию студентов, но и развивать их мышление, творческий потенциал и личностную активность.

В условиях цифровизации высшего образования диалоговые технологии становятся частью интерактивной образовательной среды, способствующей формированию самостоятельного, мотивированного и культурно зрелого специалиста.

Список использованной литературы

1. Воронина И. Р., Чеснокова П. А., Бородин Е. Д., Казанцева Г. А. Возможности технологии диалогового обучения в вузе. Инновационная экономика: перспективы развития и совершенствования, 2020. Доступ: cyberleninka.ru

2. Екимова Н. В., Диалог как форма преподавания иностранного языка в непрофильном вузе. Образовательные ресурсы и технологии, 2024, № 1 (46), с. 48–53. Доступ: vestnik-muiv.ru

3. Куликова Э. А., Мелконян А. А., Шапошникова С. Н. Использование интерактивного подхода в формировании иноязычной коммуникативной компетенции у студентов вузов. Мир науки, культуры, образования, 2024. Доступ: cyberleninka.ru

4. Мурнева М. И., Шестакова Н. А., Диалогические модели как инструмент формирования языковой компетенции студентов технических факультетов. Евразийский Союз Ученых, 2019. Доступ: euroasia-science.ru

5. Северина В. Ф., Использование диалоговой технологии при обучении иностранному языку в неязыковом вузе. Мир педагогики и психологии, № 11 (64), 2021. Доступ: scipress.ru

УДК 378.147:811.111

РАЗВИТИЕ ЛИНГВОКОГНИТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Алламуратов Г.А.

Национальный педагогический университет Узбекистана имени Низами,
доцент кафедры иностранных языков, г. Ташкент, Республика Узбекистан

Түйін. Мақалада студенттердің шет тілін оқыту үдерісінде лингвокогнитивтік құзыреттілігін дамыту мәселесі қарастырылады. Лингвокогнитивтік құзыреттілік тілдік білім, когнитивтік әрекет және кәсіби коммуникацияның өзара бірлігі ретінде түсіндіріледі. Мақалада осы құзыреттіліктің теориялық негіздері, оны қалыптастырудың әдістемелік шарттары, кәсіби мәтіндермен жұмыс, аналитикалық және коммуникативтік тапсырмалардың рөлі нақты мысалдар арқылы ашып көрсетіледі.

Summary. The article examines the development of students' linguocognitive competence in the process of foreign language learning. Linguocognitive competence is interpreted as the unity of language knowledge, cognitive activity and professional communication. The paper discusses the theoretical foundations of this competence, the methodological conditions for its development, and the role of professionally oriented texts, analytical and communicative tasks.

В современной системе высшего образования иностранный язык все чаще рассматривается не только как учебная дисциплина, но и как инструмент интеллектуального и профессионального развития личности. Такая постановка вопроса особенно важна для подготовки студентов неязыковых направлений, поскольку для них владение иностранным языком связано не столько с академическим знанием грамматики и лексики, сколько со способностью получать, осмысливать и использовать профессионально значимую информацию [1]. Именно поэтому в методике обучения иностранному языку возрастает интерес к развитию лингвокогнитивной компетенции, которая позволяет соединить языковое знание с мыслительной деятельностью и речевой практикой.

Актуальность проблемы определяется несколькими обстоятельствами. Во-первых, современный выпускник должен уметь работать с иноязычными источниками, анализировать информацию, соотносить ее с профессиональным контекстом и представлять собственную точку зрения в устной и письменной форме. Во-вторых, традиционная практика обучения нередко строится вокруг воспроизведения правил и тренировки готовых речевых моделей, что приводит к формальному усвоению материала. В таких условиях студент может показать приемлемый уровень грамматической правильности, но затрудняется при объяснении причинно-следственных связей, интерпретации профессионального текста или аргументации собственного мнения. В-третьих, современные международные документы в области образования ориентируют преподавателя на формирование критического мышления, самостоятельности и способности к

межкультурной коммуникации, а это невозможно без включения когнитивного компонента в процесс языкового обучения [2].

Теоретически понятие компетенции прошло путь от узкого лингвистического толкования к более широкому когнитивно-коммуникативному пониманию. В теории Н. Хомского компетенция рассматривалась как внутреннее знание языковой системы, отделенное от реального речевого употребления. Однако для образовательной практики такого понимания оказалось недостаточно, поскольку оно не объясняло, каким образом языковое знание реализуется в живом общении. Д. Хаймс, вводя понятие коммуникативной компетенции, показал, что владение языком определяется не только знанием правил, но и умением соотнести высказывание с конкретной ситуацией общения, целями говорящего и социальным контекстом. В дальнейшем именно на этой основе развились когнитивно-коммуникативные подходы, в рамках которых язык рассматривается как средство концептуализации мира, обработки информации и организации профессионального опыта.

С этих позиций лингвокогнитивная компетенция может быть определена как интегративное качество личности, обеспечивающее осмысленное использование языковых средств в процессе познания и общения. Она не сводится к сумме лексических и грамматических навыков, а предполагает способность воспринимать информацию, выделять в ней существенные признаки, интерпретировать содержание, устанавливать логические связи и выражать результаты мыслительной деятельности в речевой форме. В материалах исследования данная компетенция описана как пятикомпонентная структура, включающая лингвистический, когнитивный, коммуникативный, рефлексивный и профессионально-концептуальный компоненты. Одновременно была разработана система рецептивных, продуктивных и креативных упражнений, ориентированных на последовательное развитие названных компонентов [3].

Практическая значимость такого понимания особенно заметна в профессионально ориентированном обучении студентов-психологов. Если иностранный язык преподается как набор разрозненных тем и грамматических единиц, обучающийся запоминает отдельные термины, но не умеет встроить их в систему профессионального мышления. Например, при чтении текста по теме *cognitive bias* студент может перевести такие единицы, как *confirmation bias*, *anchoring*, *selective attention*, но это еще не означает, что он действительно понял содержание. Для реального формирования лингвокогнитивной компетенции необходимо, чтобы обучающийся не просто называл понятия, а сопоставлял их, объяснял различия, находил причинно-следственные отношения и мог перенести знание в новую ситуацию. Так, после чтения текста ему можно предложить обсудить, почему человек, столкнувшийся с противоречивой информацией, чаще доверяет первоначальному мнению и каким образом это влияет на процесс принятия решений в консультативной практике психолога. В таком случае

языковой материал становится не объектом механического усвоения, а средством аналитической и интерпретационной деятельности.

Похожую функцию выполняют задания, построенные на теме *stress management*. При традиционном подходе работа с таким текстом ограничивается переводом терминов *stress*, *coping strategy*, *emotional regulation*. Однако более продуктивной оказывается организация работы, при которой студент должен сопоставить *problem-focused coping* и *emotion-focused coping*, определить, в каких профессиональных ситуациях та или иная стратегия более уместна, и обосновать свой выбор на английском языке. В этом случае языковая деятельность тесно связывается с анализом содержания, профессиональной оценкой и аргументацией. Именно такие задания позволяют перевести обучение на уровень осмысленного использования языка [4].

Методически развитие лингвокогнитивной компетенции требует нескольких взаимосвязанных условий. Прежде всего необходимо использовать аутентичные и профессионально ориентированные тексты, способные выполнять не только информативную, но и развивающую функцию. Работа с такими текстами должна строиться не вокруг простого пересказа, а вокруг выделения ключевых понятий, логической структуры, авторской позиции и скрытых смыслов. Далее важны аналитические задания, направленные на сравнение, классификацию, объяснение, интерпретацию, установление причинно-следственных связей. Наконец, особую роль играют продуктивные и креативные виды деятельности — мини-презентации, дискуссии, кейсы, ролевые ситуации, проблемные задания, — поскольку именно они позволяют студенту использовать язык как инструмент профессионального мышления.

Исследования показывают, что такая работа наиболее результативна тогда, когда обучение строится на интеграции содержания, педагогики и технологии. В концептуальном описании модели это соотносено с TRACK, Bloom, CLIL, ESP и метакогнитивными подходами; при этом речь идет не о формальном перечислении моделей, а об их функциональном соединении в учебном процессе. Речь, в частности, идет о том, что содержание профессионального текста, способы его анализа, форма взаимодействия студентов и применяемые инструменты должны поддерживать друг друга. В результате возникает целостная система, в которой язык используется для понимания, анализа, аргументации и профессионального общения [5].

Существенное значение имеет и система оценивания. Если целью выступает именно развитие лингвокогнитивной компетенции, то контроль не может ограничиваться проверкой грамматической точности. В материалах исследования разработаны критерии, включающие лингвистическую точность, когнитивно-аналитическую способность, профессионально-коммуникативные умения, технологическую грамотность и творческо-рефлексивный компонент. Такая система позволяет видеть не только конечный результат, но и динамику развития обучающегося, а также своевременно корректировать содержание и формы работы.

Таким образом, развитие лингвокогнитивной компетенции следует рассматривать как одно из ключевых направлений совершенствования методики обучения иностранному языку в высшей школе. Ее значение определяется тем, что она обеспечивает переход от формального овладения языком к его осмысленному использованию в познавательной и профессиональной деятельности. Наиболее эффективным оказывается такое обучение, в котором языковой материал включается в контекст анализа, интерпретации и решения профессионально значимых задач. Следовательно, дальнейшее развитие методики должно быть связано с разработкой систем упражнений и моделей обучения, обеспечивающих устойчивую связь между языком, мышлением и профессиональным содержанием.

Список использованной литературы

1. Алламуратов Г. А. Психология йўналиши талабаларнинг лингвокогнитив компетенциясини ривожлантиришнинг мотивацион ёндашувга асосланган модели // Муғаллим ҳам ўзликсиз билимлендириў. - 2025. - № 2/1. - С. 163–166.
2. Алламуратов Г. А. System of exercises aimed at developing linguocognitive competence in future psychologists // Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali. - 2025. - № 3(4). - С. 324–326.
3. Алламуратов Г. А. Enhancing linguo-cognitive competence of psychology students through TPACK-based ESP instructional framework // Modern American Journal of Linguistics, Education, and Pedagogy. - 2025. - Vol. 1, № 2. - P. 639–644.
4. UNESCO. Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action. — Paris: UNESCO Publishing, 2015. - 72 p.
3. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. - Cambridge: Cambridge University Press, 2001. - 260 p.
4. Chomsky N. Aspects of the Theory of Syntax. - Cambridge: MIT Press, 1965. - 251 p.
5. Hymes D. On communicative competence // Pride J., Holmes J. (eds.). Sociolinguistics. - Harmondsworth: Penguin Books, 1972. - P. 269–293.

УДК 821.512.122.09:1

С. ТОРАЙҒЫРОВТЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ФИЛОСОФИЯЛЫҚ КӨЗҚАРАСТАРЫ МЕН ДҮНИЕТАНЫМЫ

п.ғ.магистрі, аға оқытушы Арынбаева Рана Ануарбековна
А.Ташенев атындағы университет
Шымкент, Қазақстан

Резюме. В статье рассмотрены социально-философские идеи и мировоззрение Султанмахмута Торайгырова, актуальные проблемы творчества и вопросы идейного содержания его произведений.

Ключевые слова: мировоззрение, казахская литература, лирика, мыслитель, интеллигенция, творческое наследие, политические интересы, культурное наследие, бытие, новаторство, произведение, деятель, писатель.

Abstract. The article examines the socio-philosophical ideas and worldview of Sultanmahmut Toraigyrov, addressing current issues of his creative work and the ideological content of his literary pieces.

Keywords: worldview, Kazakh literature, lyrics, thinker, intelligentsia, creative heritage, political interests, cultural heritage, being (ontology), innovation, literary work, public figure, writer.

С. Торайғыров өз дәуірінің ықпалына, түрлі саяси көзқарастар мен қоғамдық пікірлерге тәуелді бола отырып, өмір сүрген кезеңінде қазақ қоғамының әлеуметтік, мәдени және рухани дамуына елеулі әсер еткен тұлға ретінде танылды. Ол адамгершілік, демократиялық және ағартушылық идеяларды насихаттап, сол заманның маңызды рухани өзгерістерінің бастауында тұрған қайраткер болды.

Сұлтанмахмұт Торайғыров – өз дәуірінің көрнекті ойшылы әрі дарынды қаламгері. Оның өмірі мен шығармашылық мұрасы философиялық және танымдық тұрғыдан жан-жақты зерттелген. XX ғасырдың басында қазақ тілінде қалам тербеген ол сол кезеңдегі зиялы қауым өкілдерінің арасында ерекше орын иеленді.

Сұлтанмахмұт қазақ әдебиетіне, мәдениетіне және философиялық ойына зор үлес қосып, халықтың тәуелсіздігі, еркіндігі мен бақытты өмірі үшін күрескен көрнекті қоғамдық-саяси қайраткер ретінде танылды. Оның шығармаларында өміршендік пен азаматтық рух айқын байқалып, туындылары үміт пен сенімге толы болды. Ақынның өз сөзімен айтқанда, ол «қазақ көгалына да күн туатынына» кәміл сенді [1, 122].

Сұлтанмахмұт өз халқының адал ұлы болып, оның бастан кешкен қиындықтарын терең сезініп, жеке өмірінде де ауыр сынақтарды бастан өткерді. Ол халыққа жасалған әділетсіздік пен зомбылыққа қарсы тұрып, осы тақырыптарды шығармашылығына арқау етті және қазақ қоғамындағы өзекті мәселелерді ашық танытты. Туындыларында сол заманының шынайы бейнесі, зұлмат кезеңдегі халықтың тұрмыс-тіршілігі, озбырлыққа ұшырауы мен тәуелсіздікке деген арман-қиялы көрініс тапқан. Сұлтанмахмұт өмір шындығын Абай сияқты шындықпен бейнелеп, сыни көзқараспен қарады. Оның ойынша, адамның өмірін жақсарту және оны түзету – ең алдымен, кемшіліктерді ашық көрсету, сыни тұрғыдан бағалау және одан шығудың жолын іздеуден басталады.

Сұлтанмахмұт шығармаларының табиғаты түрлі қырларымен ерекшеленеді. Бұл оның терең сыршылдығы мен тума дарын иесі екенін айқын көрсетеді. Туындыларында қайғы-қасірет пен өкініш, жанашырлық пен қуаныш, арманшылдық пен бақытқа жету жолдары, халықтың қиын жағдайына бейжай қарамайтын жаңашылдық, болашаққа деген сенім және оны қорғау үшін күрескен азаматтық патриоттық сезім көрініс табады. Ақын әр шығармасында болашаққа үлкен үміт пен сеніммен көзқарас білдіреді. Сұлтанмахмұт Торайғыров өмір сүрген дәуір – XX ғасырдың басы, ол Ресейдегі бостандық үшін күрес кезеңімен тұспа-тұс келді. Сол тұста қазақ жерінде отаршылдық саясат пен феодалдық-патриархалдық құрылым үстемдік жасап, халықтың азат болу және рухани жаңару қажеттілігін туғызды [2, 23].

Зиялы қауым өкілдері «Алаш» деп ұрандап жатқан кезең болғандықтан, Алаш қайраткерлерінің саяси және әлеуметтік-философиялық идеялары ел азаттығын қорғауға бағытталды, мемлекеттің құрылуын аңсады, қазақ халқы тәуелсіздікте өмір сүрсе екен деп тілекші болды. Олар елдің гүлденген, беделді болуы, халықтың ұлттық мәдениеті өркендеуі үшін алдымен бостандық, ерікті ел болу керек екенін жақсы түсінді. Қазақ қоғамында болып жатқан мұндай

өзгерістер де Сұлтанмахмұт Торайғыровтың дүниетанымына әсер етпей қоймады. Ол «Алаш» партиясының қызметін, жоспарларын, тәуелсіздік жолындағы күресін насихаттауға қатысып, қазақ халқының мүддесін қорғады. Өз халқының өмірін жақсылықпен, жарықпен толтыруға деген ұмтылысты жүзеге асыру үшін ол жаңа құрылыс пен өмірге енуі керек қоғамның ең озық өкілдерінен үлгі алуға шақырады. Осы мақсатпен ол «Әлиханнның Семейге келуі» деген мақаласын, «Алаш ұраны» деген өлеңін жазды [3, 78].

Алаш қайраткерлерінің саяси және әлеуметтік-философиялық идеялары С.Торайғыров үшін рақым немесе қайғы тудырған жоқ; бұл тек белгілі бір нәрсені тереңірек түсінуге деген ұмтылыс болды. Ол өзінің шығармашылығында этикалық және эстетикалық мәнді адамның ішкі жан дүниесін зерттеу мен түсінуге деген талпыныспен байланысты деп бағалады.

С.Торайғыров түнек пен жарық образдарын символдық мәнге ие деп қарастырған. Ойшылдың пікірінше, жарық – жаңа өмірдің бастауы, қараңғылықтан бақытқа жеткізетін білімнің нышаны. Сұлтанмахмұт ғылымның қоғамды дамытатынын түсініп, қазақ даласында мектептер, медреселер, газеттер мен журналдарды көбейту қажет деп есептеді.

Адами қасиеттердің қалыптасуы адамның өз қолында екенін көрсетеді. С.Торайғыров білімге ұмтылған өмірінің әр кезеңін жырлай отырып, қазақ жастарына үлгі болуды көздеді. Ол тек ар-ұжданы таза, адамгершілікті ұстанған адам ғана толық адам бола алатынын атап өтті. Шәкәрімнің қазақ халқына арнамыс пен ар-ұждан жөніндегі ілімі де осы тұжырымдарға негізделген. С.Торайғыровтың дүниетанымы – әділдікті бағалау, өмірдің шексіз мүмкіндіктеріне ұмтылу, бостандық үшін күрес, жаңалыққа жол ашу, халықтың білім деңгейін көтеру, санасын ояту және адамдарды дұрыс жолға бағыттау арқылы жақсылыққа жетелеу мақсатын көздеді. [4, 69].

С.Торайғыровтың дүниетанымы айрықша қалыптасқан. Ол классикалық философтар қатарына жатпайды, педагогтық қызметпен де шұғылданбаған, әрі философиялық жүйе құруды мақсат етпеген. Дегенмен, белгілі бір философиялық мәселелерді шешу жолдарын терең түсіне алғанын айтуға болады. Бұл тұжырымды көптеген ғалымдар да қолдайды. Мысалы, «Адасқан өмір» поэмасын қарастырайық. Көлемі шағын болса да, шығарма терең философиялық мәнге ие. Автор онда қазақ қоғамындағы әр отбасыда кездесетін өзекті мәселелерді арқау етіп, оларды мәнді әрі толық суреттей білген [5, 46].

«Адасқан өмір» поэмасының басты мақсаты – қоғамдағы әділетсіздік пен теңсіздіктің себептерін ашып көрсету және шынайы теңдікке жетудің жолдарын іздеу. С.Торайғыров қазақты осы әлеуметтік теңсіздіктен асыра бейнелейді әрі бүкіл капиталистік қоғамға тән әділетсіздік мәселесін қозғайды. Автор қоғамның бүлдіргіш қасиеттерін көре отырып, адамның надандықтан қашып, өз еңбегімен өмір сүруі, талантын халық игілігіне жұмсауы арқылы шынайы бақытқа жететінін көрсетеді.

Бұл өлеңді адамның өмір мәні мен мағынасын, қоғамның дамуын, болмыстың жалпы қағидаларын, білімнің маңызын көрсетуге бағытталған шығарма деп қарастыруға болады. Осы тұрғыдан біз С.Торайғыровтың

шығармашылығын жанрлық сипатқа қарай талдап, оның шығармаларындағы авторлық шеберлікті, көркемдік ерекшеліктерін жан-жақты зерттей отырып, қазақ әдебиетіндегі орны мен рөлін айқындауымыз керек.

С. Торайғыров поэзиясының көркемдік әлемі ақын өмір сүрген дәуірдің шындығын зерттеумен қатар, қазіргі қазақ қоғамының әлеуметтік-психологиялық жағдайын анықтауға да мүмкіндік береді. Мәдени және толыққанды лирика тұрғысынан Сұлтанмахмұт Торайғыровдың орны айрықша. Оның лирикасының тақырыптық кеңдігі, нақтылығы, мазмұны мен формасы, көркемдік бейнелеулері мен түрлі бояулары терең талдауды қажет етеді. Ақын поэзиясының көркемдік ерекшеліктерін жеке қарастыру мүмкін емес, бұл зерттеу тақырыбының өзектілігін дәлелдейді. Оның шығармаларындағы тіл орамды, үйлесімді, кейде мұңлы, кейде ерекше көңіл-күйді сезіндіре алатын қасиетке ие, бұл оның шеберлігінің айқын көрінісі болып табылады.

Негізінен көптеген қазақ әдебиетін зерттеуші ғалымдар С.Торайғыровты «қазақ әдебиетінің классигі» деп атап кеткен. XX ғасырдың басында бостандық, теңдік идеяларын уағыздаған ағартушылық, демократиялық бағытта шығармаларын жазған әдебиетіміздің көрнекті өкілдерінің қатарына жатады.

Қазақ әдебиеті тарихында әлі толық шешімін таппаған, бірақ қоғамға жеткізілуі тиіс мәселелер әлі көп. Қазіргі күннің өзекті тақырыптары да осы мәселелерді қамтуы керек, соның ішінде Сұлтанмахмұт сияқты көрнекті ойшылдардың ілімдерін әрі дамыту маңызды. С.Торайғыровты зерттеу жолы қиындықтарға толы болды, зерттеулер саны әлі де аз. Ол халқымыздың талантты ақыны ретінде танылғанға дейін әртүрлі бағаланған, әдебиет тарихында кейде бұрмаланған көзқарастар да орын алған. Ақынның мұрасын дұрыс немесе бұрыс деп бағалайтындар пайда болды, бірақ оның ойлары, идеялары мен танымдық бағыттарын сақтау ерекше мақсатты қажет етті. С.Торайғыровдың дүниетанымы, лирикасы, романдары, поэмалары және алғы сөздері әрдайым әртүрлі қырынан талданды. Ақынның шығармалары әлеуметтанулық сынға ұшырағанымен, бұл оның шығармашылық құндылықтарына нұқсан келтірмейді. Тумысынан ерекше талантқа ие болғандықтан, оның мұрасы өшпейді, керісінше, жыл өткен сайын зерттеліп, құндылығы арта бермек.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

- 1.Кәкішұлы Т.Сұлтанмахмұттың «Айқаптағы» қаламгерлігі хақында.\\ Ақиқат,1993.№6.-81 б.
- 2.Кенжебаев Б. XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті. Алматы: Мектеп,1976
- 3.Қирабаев С. С.Торайғыров. Екі томдық шығ.жинағы.-Алматы: Ғылым,1993, 6.
- 4.Ахметов З. С.Торайғыров. Үш томдық шығ.жинағы.-Алматы: Жібек жолы,2002,1 т.
5. Еспенбетов А., Сұлтанмахмұт Торайғыров.-Алматы: Ғылым, 2002.

ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ОБРАЗОВАНИЕ: КАК ИИ МЕНЯЕТ ПОДХОДЫ К ОБУЧЕНИЮ И ПРЕПОДАВАНИЮ

Аталова Ж.Б.

Шымкентский университет, г. Шымкент, Казахстан

Түйін: Мақалада жасанды интеллекттің қазіргі білімге әсері қарастырылады. Оқытуды жекелендіру, күнделікті тапсырмаларды автоматтандыру, интеллектуалды оқыту жүйелері және виртуалды көмекшілер сияқты оқу процесінде ЖИ қолданудың негізгі бағыттары талданады. ЖИ білім беруге енгізудің артықшылықтары мен ықтимал сын-қатерлері талқыланады.

Summary: The article examines the impact of artificial intelligence (AI) on modern education. The main directions of AI application in the educational process are analyzed, such as personalization of learning, automation of routine tasks, intelligent learning systems and virtual assistants. The advantages and potential challenges of introducing AI into education are discussed.

Введение. Современное образование развивается в условиях стремительного технологического прогресса, который оказывает значительное влияние на все сферы общественной жизни. Искусственный интеллект уже не рассматривается исключительно как область компьютерных наук или инструмент технической автоматизации. Сегодня он становится важным фактором преобразования учебного процесса, меняя традиционные подходы к обучению, преподаванию, оцениванию и организации образовательной среды.

Актуальность данной темы обусловлена тем, что искусственный интеллект все активнее внедряется в школы, колледжи, университеты и онлайн-платформы. Интеллектуальные системы способны анализировать учебные достижения обучающихся, адаптировать содержание курса к индивидуальным особенностям студентов, автоматизировать проверку заданий, помогать преподавателям в подготовке материалов и обеспечивать новые формы взаимодействия между участниками образовательного процесса. Вместе с тем использование ИИ в образовании вызывает целый ряд вопросов, связанных с качеством обучения, этикой, сохранением роли преподавателя и формированием критического мышления у обучающихся.

Цель данной статьи - рассмотреть, каким образом искусственный интеллект меняет подходы к обучению и преподаванию, а также определить его возможности, преимущества и ограничения в современной системе образования.

Основная часть

1. Понятие искусственного интеллекта в образовательном контексте

Искусственный интеллект представляет собой совокупность технологий и алгоритмов, способных выполнять задачи, традиционно требующие человеческого интеллекта. К таким задачам относятся анализ информации, распознавание речи, принятие решений, обработка естественного языка, прогнозирование и обучение на основе данных. В образовательной сфере ИИ используется для создания интеллектуальных обучающих систем, чат-ботов,

цифровых ассистентов, платформ адаптивного обучения, систем автоматического оценивания и аналитики образовательных данных.

В отличие от традиционных цифровых инструментов, искусственный интеллект способен не только передавать информацию, но и анализировать действия обучающихся, выявлять их сильные и слабые стороны, прогнозировать результаты обучения и предлагать индивидуальные траектории развития. Это делает ИИ особенно ценным для современного образования, ориентированного на личностный подход, гибкость и эффективность.

2. Персонализация обучения как одно из главных преимуществ ИИ

Одним из наиболее значимых изменений, которые искусственный интеллект вносит в образование, является персонализация обучения. Традиционная система образования во многом строилась на единых программах, одинаковом темпе изучения материала и усредненном подходе ко всем обучающимся. Однако учащиеся отличаются по уровню подготовки, стилю восприятия информации, темпу усвоения знаний и учебной мотивации.

Системы на основе ИИ позволяют учитывать эти различия. Они анализируют, какие задания вызывают наибольшие трудности, какие темы усваиваются быстрее, какие формы подачи материала наиболее эффективны для конкретного ученика. На основе этих данных платформа может предложить индивидуальные рекомендации, дополнительные упражнения, повторение сложных тем или, напротив, более продвинутые задания. Такой подход способствует повышению качества обучения, поскольку делает образовательный процесс более адресным и гибким.

Персонализация также положительно влияет на мотивацию обучающихся. Когда ученик получает задания, соответствующие его реальному уровню, он испытывает меньше стресса и больше уверенности в собственных силах. Это особенно важно в условиях смешанного и дистанционного обучения, где индивидуальная поддержка играет решающую роль.

3. Изменение роли преподавателя в условиях внедрения ИИ

Развитие искусственного интеллекта не означает вытеснение преподавателя из образовательного процесса. Напротив, оно ведет к трансформации его профессиональной роли. Если раньше учитель или преподаватель был главным источником информации, то сегодня его функция все больше смещается в сторону наставничества, координации, консультирования и организации учебной деятельности.

ИИ способен взять на себя часть рутинных задач: проверку тестов, обработку типовых ответов, составление отчетов, подбор учебных материалов, отслеживание успеваемости. Это позволяет преподавателю уделять больше внимания развитию критического мышления студентов, формированию коммуникативных навыков, обсуждению сложных вопросов и индивидуальной поддержке обучающихся.

В новых условиях особенно возрастает значение педагогического мастерства. Преподаватель должен не только владеть своим предметом, но и уметь использовать цифровые инструменты, оценивать качество контента,

генерируемого ИИ, и направлять студентов в процессе работы с интеллектуальными системами. Таким образом, роль преподавателя становится не менее, а более значимой, поскольку именно он обеспечивает осмысленное и этически ответственное использование технологий.

4. Автоматизация и оптимизация образовательного процесса

Еще одним важным направлением влияния ИИ на образование является автоматизация многих процессов. Искусственный интеллект позволяет значительно сократить время, затрачиваемое на выполнение повторяющихся операций. Автоматическая проверка тестов, анализ письменных работ, учет посещаемости, формирование расписаний, мониторинг прогресса студентов и подготовка аналитических отчетов - все это может осуществляться быстрее и точнее с помощью интеллектуальных систем.

Автоматизация особенно полезна в условиях большой учебной нагрузки, когда преподаватель работает с многочисленными группами обучающихся. Использование ИИ помогает снизить административную нагрузку и сделать образовательный процесс более организованным. Кроме того, аналитические возможности ИИ позволяют выявлять учебные трудности на раннем этапе, прогнозировать риски академической неуспеваемости и своевременно принимать меры педагогической поддержки.

Таким образом, искусственный интеллект способствует не только улучшению качества преподавания, но и повышению эффективности управления образовательным процессом.

5. Доступность образования и новые возможности для обучающихся

Искусственный интеллект расширяет доступ к образованию для различных категорий обучающихся. Благодаря онлайн-платформам, интеллектуальным помощникам и системам адаптивного обучения учащиеся могут получать знания независимо от места проживания, времени суток и индивидуальных особенностей. Это особенно важно для людей с ограниченными возможностями здоровья, студентов из отдаленных регионов, взрослых обучающихся и тех, кто совмещает учебу с работой.

ИИ также помогает преодолевать языковые барьеры, упрощать сложные тексты, создавать субтитры, преобразовывать текст в речь и наоборот. Подобные возможности делают образование более инклюзивным и открытым. Кроме того, современные интеллектуальные системы способны поддерживать непрерывное обучение, когда человек может осваивать новые знания и навыки на протяжении всей жизни.

Следовательно, искусственный интеллект способствует демократизации образования и делает его более гибким, доступным и ориентированным на реальные потребности личности.

6. Риски и проблемы использования искусственного интеллекта в образовании

Несмотря на значительные преимущества, внедрение ИИ в образовательный процесс связано и с рядом серьезных рисков. Прежде всего, существует опасность чрезмерной зависимости обучающихся от

интеллектуальных систем. Если студент начинает использовать ИИ как замену самостоятельному мышлению, это может негативно сказаться на развитии аналитических способностей, креативности и навыков решения проблем.

Другой важной проблемой является достоверность и качество информации, предоставляемой ИИ. Генеративные системы могут допускать фактические ошибки, выдавать неполные или неточные ответы. Поэтому использование ИИ требует критической проверки и педагогического сопровождения. Особенно важно формировать у студентов цифровую и информационную грамотность, чтобы они умели не только пользоваться технологиями, но и оценивать надежность получаемых данных.

Кроме того, существуют вопросы этики и конфиденциальности. Системы искусственного интеллекта часто работают на основе больших массивов данных, включая персональные данные обучающихся. Это требует особого внимания к вопросам защиты информации, прозрачности алгоритмов и соблюдения прав участников образовательного процесса.

Нельзя также игнорировать проблему цифрового неравенства. Не все учебные заведения и не все учащиеся имеют одинаковый доступ к современным технологиям. Следовательно, широкое внедрение ИИ должно сопровождаться развитием цифровой инфраструктуры и повышением квалификации педагогов.

7. Перспективы развития ИИ в образовании.

В будущем влияние искусственного интеллекта на образование, вероятно, будет усиливаться. Можно ожидать дальнейшего развития адаптивных образовательных систем, интеллектуальных платформ для оценки знаний, виртуальных помощников преподавателя и интерактивных обучающих сред. ИИ может стать важной частью смешанного обучения, проектной деятельности, научных исследований и профессиональной подготовки.

Однако перспективы его успешного внедрения напрямую зависят от того, насколько разумно и ответственно он будет использоваться. Искусственный интеллект должен рассматриваться не как замена человека, а как инструмент, расширяющий педагогические возможности. Только при таком подходе можно обеспечить гармоничное сочетание технологий и гуманистических принципов образования.

Список использованной литературы

- 1.Гребенюк Е., Даниелян Д., Крамаров С. Искусственный интеллект в образовании: возможности, методы и рекомендации для педагогов. – Москва: Инфра-М, 2024.
- 2.Мински М. Машина эмоций: здоровое мышление, искусственный интеллект и будущее человеческого разума. – Москва: АСТ, 2006. [OBI]
- 3.Рассел С., Норвиг П. Искусственный интеллект: современный подход. – Москва: Вильямс, 2016.

СТИЛИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ И ТРАНСФОРМАЦИЯ ГАЗЕТНО-ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОГО СТИЛЯ В ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ

Бабаева З. С.

Национальный педагогический университет имени Низами
Узбекистана, Ташкент

Түйін. Мақалада медиа-кеңістікті цифрландыру контекстіндегі газеттік-публицистикалық стильдің стилистикалық ерекшеліктері мен олардың трансформациясы қарастырылады. Желілік коммуникацияның, мультимедиа мен интерактивтіліктің дамуына байланысты лексикалық, синтаксистік және жанрлық деңгейлердегі өзгерістерге талдау жасалған. Зерттеу нәтижесінде гибриділікпен, экспрессивтілікпен және тілдік құралдардың демократиялануымен сипатталатын жаңа медиа стилінің қалыптасуы туралы қорытынды жасалады.

Түйін сөздер: публицистикалық стиль, медиадискурс, цифрлық дәуір, стилистика, медиа тілі.

Summary. The article examines the stylistic features and transformation of the newspaper-publicistic style within the context of media space digitalization. It analyzes changes at the lexical, syntactic, and genre levels driven by the development of network communication, multimedia, and interactivity. The study concludes that a new media style is emerging, characterized by hybridity, expressiveness, and the democratization of linguistic means.

Keywords: publicistic style, media discourse, digital era, stylistics, media language.

Газетно-публицистический стиль традиционно рассматривается как один из функциональных стилей языка, ориентированный на массовую коммуникацию и выполняющий одновременно информативную и воздействующую функции. Его специфика заключается в органическом сочетании логико-рационального и эмоционально-оценочного начал, что обеспечивает эффективное формирование общественного мнения и управление восприятием социально значимой информации [1, 312; 2, 45]. В классическом понимании данный стиль характеризуется устойчивой системой языковых средств, включающей общественно-политическую лексику, оценочные конструкции, элементы экспрессии, а также синтаксическую динамичность, проявляющуюся в использовании парцелляции, номинативных предложений и риторических вопросов [3, 198].

Однако переход к цифровой медиасреде существенно трансформировал как формы существования публицистического текста, так и его внутреннюю языковую организацию. Развитие интернет-коммуникации, социальных сетей и мультимедийных платформ привело к изменению принципов производства и восприятия информации, что, в свою очередь, обусловило сдвиги в стилистической системе публицистического дискурса. Как отмечают исследователи, современный медиатекст приобретает черты гипертекстуальности, мультимодальности и интерактивности, что делает его принципиально отличным от традиционного газетного текста [4, 7–19].

Одним из ключевых направлений трансформации является демократизация языка средств массовой информации. В современных

медиатекстах наблюдается активное проникновение разговорной лексики, элементов сленга и даже просторечия, что связано с ориентацией на широкую аудиторию и стремлением к снижению коммуникативной дистанции между автором и адресатом. Если ранее публицистический стиль стремился к нормативности и определённой книжности, то в цифровую эпоху он всё чаще демонстрирует тенденцию к разговорности и неформальности. Например, такие высказывания, как «это решение вызвало настоящий ажиотаж в сети» или «пользователи в шоке от новых изменений», иллюстрируют сближение публицистического и разговорного регистров [5, 256].

Наряду с демократизацией усиливается экспрессивность медиаречи. Высокая конкуренция за внимание аудитории в условиях информационной перенасыщенности приводит к активному использованию эмоционально окрашенной лексики, метафорических моделей и оценочных конструкций. Публицистический текст становится более субъективированным, а его воздействующий потенциал усиливается за счёт экспрессивных средств. Так, метафорические выражения типа «информационная буря», «политический шторм», «цифровая революция» выполняют не только номинативную, но и оценочную функцию, формируя определённое восприятие событий [2, 67].

Существенные изменения затрагивают и синтаксическую организацию текста. В цифровых медиа усиливается тенденция к краткости, фрагментарности и структурной компрессии. Это связано с особенностями восприятия информации в интернете, где доминирует так называемое «клиповое мышление». В результате широко используются короткие предложения, парцеллированные конструкции, списки, а также заголовки, построенные по принципу информационной интриги, например, «Кризис. Что дальше?» или «Пять причин, почему это произошло». Подобные структуры обеспечивают быстрое восприятие информации и одновременно усиливают её воздействующий эффект [3, 205].

Особое место в трансформации публицистического стиля занимает изменение заголовочного комплекса. В цифровой среде заголовки становятся ключевым элементом текста, определяющим его кликабельность. Это приводит к распространению так называемых *clickbait*-заголовков, основанных на интриге, недосказанности и эмоциональной провокации: «Вы не поверите, что произошло после этого», «Это решение изменит всё». Подобные конструкции свидетельствуют о смещении акцента с информативности на привлечение внимания, что отражает общую тенденцию коммерциализации медиадискурса [4, 12].

Ещё одной важной характеристикой современного публицистического стиля является гибридизация жанров. В цифровом пространстве размываются границы между традиционными жанрами журналистики: новостной текст может включать элементы комментария, аналитическая статья — признаки блога, а репортаж — субъективные оценки автора. Более того, активное участие пользователей в создании контента (комментарии, посты, репосты) приводит к смешению профессиональной журналистики и пользовательской

коммуникации. В результате формируется полижанровый медиадискурс, в котором традиционные классификации утрачивают свою строгую релевантность [6, 5].

Не менее значимой является тенденция к неологизации и активному заимствованию. Цифровая среда способствует быстрому распространению новых слов и выражений, многие из которых приходят из английского языка или формируются внутри интернет-культуры: «фейк», «хайп», «тренд», «вирусный контент». Эти единицы не только расширяют лексический состав публицистического стиля, но и отражают изменения в концептуализации медиареальности [5, 258].

Важнейшей особенностью современного публицистического текста становится его мультимодальный характер. Текст больше не существует изолированно: он включён в комплекс, состоящий из визуальных, аудиальных и интерактивных компонентов – фотографий, видео, инфографики, гиперссылок. Это приводит к формированию поликодового текста, в котором смысл создаётся не только вербальными средствами, но и их взаимодействием с другими знаковыми системами. Таким образом, публицистический стиль выходит за пределы традиционной вербальной коммуникации и приобретает свойства медиаконтекста [4, 15].

Анализ современных медиатекстов подтверждает указанные тенденции. Например, новостные заголовки типа «Скандал в правительстве: министр ушёл в отставку» сочетают информативность и экспрессивность, тогда как формулировки «Люди в шоке от новых правил» демонстрируют явную ориентацию на эмоциональное воздействие. В аналитических публикациях широко используются структурированные форматы («5 причин кризиса»), что отражает адаптацию текста к быстрому восприятию.

Таким образом, в цифровую эпоху газетно-публицистический стиль претерпевает комплексную трансформацию, затрагивающую все уровни языковой системы. Сохраняя свою основную функцию воздействия, он адаптируется к новым условиям коммуникации, что проявляется в демократизации языка, усилении экспрессивности, синтаксической компрессии, жанровой гибридизации и мультимодальности. В результате формируется новый тип медиадискурса, который можно определить, как медиастиль – динамичную, гибридную и функционально расширенную форму современного публичного общения.

Список использованной литературы

- 1.Кожина М.Н. Стилистика русского языка. – М.: Флинта, 2008. – 464 с.
- 2.Солганик Г.Я. Язык средств массовой информации. – М.: Высшая школа, 2001. – 287 с.
- 3.Костомаров В.Г. Русский язык на газетной полосе. – М.: Изд-во МГУ, 1971. – 267 с.
- 4.Вещикова И.А. Публицистический стиль в современной языковой ситуации // Русская речь. – 2021. – № 2. – С. 7–19.
- 5.Гао Д., Базанова А.Е. Лексические особенности современных медиатекстов // Вестник РУДН. – 2021. – С. 256–261.
- 6.Современные проблемы функционирования публицистического стиля // Современные проблемы науки и образования. – 2020. – № 5. – С. 1–7.

XX ҒАСЫР АҚЫНДАРЫНЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ТӨРТТІКТЕР

Баешова Б.Ш., Усербаева М.А.
«Мирас» университеті, Шымкент қ., Қазақстан

Аннотация: Стаття посвящена анализу четверостиший в творчестве поэтов XX века. Рассматриваются их художественные особенности, лаконичность и выразительность, а также способность передавать глубокие чувства и идеи в сжатой форме. На примере произведений Анна Ахматова, Александр Блок и Осип Мандельштам раскрывается роль четверостиший как важного элемента поэтики XX века.

Summary: The article is devoted to the analysis of quatrains in the works of 20th-century poets. It examines their artistic features, brevity, and expressiveness, as well as their ability to convey deep feelings and ideas in a concise form. Using examples from the works of Anna Akhmatova, Alexander Blok, and Osip Mandelstam, the study highlights the role of quatrains as an important element of 20th-century poetics.

XX ғасыр өмірге алып келген көрнекті ақынның бірі, халық жазушысы Мұзафар Әлімбаев шығармашылығында да төрттағандар топтамасы аз кездеспейді. Ақынның еліне сіңірген еңбегін екшеп айту артықтық етер, оның есімінің өзі көп деректерден мағлұмат берері сөзсіз. М.Әлімбаевтың төл туындылары 40 шақты тілге аударылып, 300-дей өлеңіне ән шырқалған. «Ол А.С.Пушкин, М.Ю.Лермонтов, М.В.Искаковский, Н.С.Тихонов, В.Маяковский, Ш.Петефи, Ю.Фучик, Т.Сатылғанов, Н.Хикмет, Фирдоуси, Сағди, т.б. шығармаларын қазақ тіліне аударды. Қырғыздың атақты «Манас» жырын қазақ тіліне аударушылардың бірі» [1, 122 б.]. Ақынның айтылмай, ашылмай келген қыры – шығармашылық жолында төрттағандар жазып келгендігі. Шымыр да шағын шумақтарының маңызы да ерекше. Оның: «Әрбір шынайы шығарма – қомақты поэмадан бастап шап-шағын өлең-жырға дейін немесе төрт жолдық рубайға дейін – асыл тастан қашалған аса қымбат сыр сандығы. Ондай сандық жер үстінде жоқ» [2, 5 б.], - деген сөзінен ақынның өнерге деген құрметі мен құштарлығын байқаймыз. Жүрек қазынасын жұртына төрттаған арқылы жолдаған ақын поэзия патшалығының биік шыңына көтеріліп, оның нұрлануына, дамуына өз үлесін қосты.

«Жеке шумақтар» деп берілген төрттаған топтамаларында алуан түрлі тақырыптар сөз болған. Төрттағандарында заман ағымында болып жатқан түрлі құбылыстар, өзгерістер көрініс табады. Ақын төрттағандарын тақырыптық жағынан бірнеше топқа бөліп қарастыруға болады.

Бірінші: Тілге байланысты шыққан шумақтар,

Екінші: Уақыт пен өмір (философиялық) туралы төрттағандар,

Үшінші: Туған жер, Отан туралы төрттағандар,

Төртіншісі: Түрлі тақырыптардағы төрттағандар топтамасы.

Тілім деп тебіренген ақын жүрегі тіл тұрғысындағы бірнеше төрттағандарды жарыққа алып келді. Көкірегінен кернеген күрмеулі мәселелерін бір ғана шумаққа сыйғызып жырлаған ақынның төрттағандарында қаншама құнды ой, терең мазмұн жатыр. Мәселен,

Тере білсек бір-бір ауыз қара өлең,
Неше миллион інжу-маржан шамаменен?!

Қанша гүлдеп, «қазақ тілі» бақшасы,

Қандай дана өлшер қандай бағамен?! [3, 8 б.],-деп жырланатын жыр шумағы терең ой, мәнді мағынаға бай. Ақын шеберлігі осы тұста аңғарылады. Оның тілге деген көзқарасы, шексіз сүйіспеншілігі осы бір жыр арқылы-ақ паш етіледі. Ақын төрттағандарында туған жерді қадір тұту, адамгершілік пен тәрбиелік, өнер мен өнеге туралы өткір де өрнекті сөздер тұнып тұр.

Қаламгердің шырайлы да шұрайлы төрттағандарында Тараз бен Ежелгі Отырар туралы ойлы сөздер орын тепкен. Олар халық тарихы шежіресінің келісті кестеге түскен құнды, сыршыл жырларының бір бөлігі болып табылады.

Әдебиетіміздің көкейкесті мәселелерінің түйінін шешуге белсене атсалысқан, халқының маңдайына біткен біртуар перзенті – Мұзафар Әлімбаев төрттаған атты тың жанрға жаңаша үлес қосқан азаматтың бірі болып әдебиет тарихында қалары даусыз.

Ғафу Қайырбековтің шебер прозаиктігімен қатар ақындығында да сөз жоқ. Жазушылық пен журналистік қызметтің тұтқасын бірге ұстаған қаламгердің өнегелі өлеңдері де өз оқырмандарын тапқаны белгілі. Әсіресе, ақынның «Ой жүгіртіп әр саққа» [4] деген айдармен топтастырылған шумақтары еріксіз назар аудартады. Философиялық оймен өрілген жыр шумақтарында сан-салалы тақырыптар қамтылған. Тіл мен дін, ел мен жер, экологиялық проблемалар бірінен-соң бірі толқындай толқып жырланып отырады. Ақынның жүрегінің түкпірінен шыққан толқынды жырлары кім-кімді болмасын толқытары даусыз.

Ғ.Қайырбеков асқан суреткер әрі философ ақын. Әрбір шумақ өлеңінде сурет те, астарлы пәлсапада орын алады. «Су мүжіген бір томар – ескі терек, Дүние – балық оралып, аудан қашқан» және «Су орнына келді ме құм кезегі, Қайран Арал үзіліп тыңды өзегі» [4]- деп келетін жолдардан біз табиғат пен өмір ағынының параллелизмін аңғарамыз. Мұнда мағынасыз жалғанның өтпелі кезеңі де, жер Ананың экологиялық зардабы да шерлі шумақтармен шебер суреттелген. «Өз өлеңдерінде ақын қазақтың халық поэзиясындағы дәстүрлерді жалғастыра білді, оның жырлары даладай кең құлашты арынымен, адамның жан пернесін дөп басар сыршылдығымен дараланып тұрады» [1, 395 б.]. Суреткер ақынның шумақтары басылым беттерінде «төрттағандар» деп беріліп жүр.

Қазақ ақыны Қалижан Бекхожиннің (1913-1990 ж.ж.) «Күзгі күбірлер» айдарымен 60-қа жуық төрттіктері «Сері күйші» жинағына жарыққа шықты. Философиясы мен лирикасы астасып жырланған төрттағандар дені Адам өмірі мен Табиғаттың терең сырларын суреттеуге бағытталған.

Тас төбемде күркілдеді көксау бұлт,

Мейлің селдет, айналам күз, көк сауыт.

Бас буырлым! Күбіріңді тыңдайын,

Тау мен судан жүрмін қазір дос тауып [5, 78 б.].

Табиғат құбылыстарын суреттеу ақын төрттағандарында жиі кездеседі. Сондай-ақ, ақын шумақтарында табиғат аясындағы аялы махаббат та нәзік штрихпен суреттелген. Мәселен:

Қарт терегім, көріп сені иілгем...
Сол біз кезім еске түсіп күйінем.
Есіңде ме, жас бұтаның ығында

Бірінші рет балғын қызды сүйіп ем? [5, 79 б.], деп жырланған жолдардан өтіп кеткен дәуренді аңсау, келмес күнді көксеу сағынышы көрінеді. Табиғат аясындағы сырлы сезім әдемі пернелерді шертеді. Бір ғана шумақта үлкен желісі бар сюжетті байқауға болады. Ер жігіттің балғын қызға деген сағынышы төрт жолмен жеткізіледі. Қара өлең құдіреті осы.

Қара өлеңмен сыр шерткен тағы бір ақын – Хамит Ерғалиев (1916-1997 ж.ж.). «Төрттағандар» деп атап жыр жазған ақын қаламынан лирикалық, философиялық ойлар туындайды. Қарттық, егделік шақтағы жастықты аңсау сарыны Хамит ақынның төрттағандарынан да байқалады.

Қартайдың ба – қайт райдан желікпей,
Өтті күндер елегзитін еліктей.
Жетпей ме сол тұшындырсаң өзгені,
Кемеңгер шақ кеудеңе тұз ерітпей?! [6, 205 б.].

Мұндағы басқа ақындардан ерекшеленетін қыры кәрілікке мойынсыну, келісу. Өткен күндерге шүкірлік айтып, келер күннен үкілі үміт күтуге насихаттайды. Ақын өз төрттағандарында махаббат тақырыбын да қозғайды.

«Шын махаббат жоқ деме, жоғалса да,
Яки отқа ол өзін жаға алса да,
Көбелекке от емес, жарық керек,
Жарқырасаң, жансебіл оған со да» [6, 205 б.].

Рахманқұл Бердібаев – елімізге белгілі зерттеуші ғалым. Оның ғылыми зерттеу еңбектері қазақ әдебиетінің барлық саласында көрініс тауып, өз бағасын алып та үлгерді. Ғалымның ақындығы, соның ішінде төрттаған жанрынан қалам тартқандығы басылым беттерінде жарық көрген жыр шумақтарынан аңғарылады.

Р.Бердібаев өз төрттағандарын көбіне-көп философиялық, әдеби сарында жырға қосқан. Оның шумақтарының мазмұны сан-салалы, яки ғалым-ақын алуан түрлі тақырыптарда төрттаған жырлаған. Ақынның топтамасында тарихи, әдеби, мәдени, экологиялық төрттағандар көп ұшырасады.

Жан біткеннің болады мұрады көп,
Алмағайып тірліктің сұрағы көп.
Пәни өмір пендесі өтіп жатыр,

Бір Алладан басқаның тұрағы жоқ [7, 10 б.]- деген жолдардан ақынның жалғанда Алладан өзге ешбір жанның ғұмыры өміршең емес деген философиялық ойын аңғарамыз. Сан сұрақты фәнидің жұмбағы мол. Қалтарысы мен сыры көп өмірде адам баласының арманы да ұшан теңіз, оған жеткен де жетпеген де жалғанның құпиясын ашпақ емес, барлығы да бір Жаратқанның қолында. Р.Бердібаев төрттағандарында сол сан-сұрақ, ашылмас құпия дүниенің мол сұрағы алға көп қойылады.

Оның жүрегін елі мен жеріне байланысты мәселелер қатты мазалайды. «Кешегі толқын атқан Аралым-ай, Суың кетіп, қалыпты-ау табаның-ай!»- деп

экологиялық тақырыпта жыр толғаса, ел мүддесі тұрғысында да ойын ортаға салады.

Сөз жүзінде лепіріп, «ұлым» дейді,
«Бір сен үшін жаралдым, «жұртым» дейді».

Ұлт мүддесі түскенде таразыға

Оңай сатып кетуден іркілмейді [7]- деген шумақтан тілдің өткірлігін, жүректің түктілігін байқаймыз. Ақын қашан да халқына жақын болмай ма, ол халықтың қамы мен мүддесі үшін қашан да күреседі, күресе де бермек. Сонымен, Рахманқұл төрттағандары көркемдігімен, өткірлігімен тілге тиек болар туындылар. Жырланар аясы кең төрттағандар топтамасы философиялық, проблемалық сарында толғанған.

Қазақ ақыны, жазушы, драматург, ұстаз, ғалым Әдібай Табылдының төрттағандары еліміздің басылымдарында жиі жарияланып жүр. Ақын өз шығармашылығында төрттаған жазумен етене араласқан, барынша қалам тартқан ақын. Оның 2004 жылы, «Білім» баспасынан мың бес жүз төрттағандары «Өнеге өрімдері» [8] деген атпен жинақ болып жарыққа шықты. Ақын шығармашылығы, яғни төрттағандар топтамасын тақырыптық жағынан төрт топқа бөліп қарастырдық:

1. Философиялық: Заман, қоғам турасында;

2. Лирикалық: Махаббат, Табиғат жайында;

3. Танымдық: Оқу ағарту, Ғылым туралы;

4. Имандылық: Иман мен Алла хақында жырланған төрттағандар болып есептеледі.

Ақынның философиялық топтама жырларында тек қоғам мен заман суреттері бейнеленбеген, ол бөлімде жырланған шумақтар аясы тым кең. Онда ел, жер, тіл мен діл, дін мәселелері де кеңінен сөз болады. Сондай-ақ, осы бөлім төрттіктері нақыл мен ақыл, даналық ой маржандарына да мол орын берген шумақтар.

Лирик ақын Ә.Табылдының көптеген төрттағандары махаббат пен табиғаттың нәзік сырларын суреттейді.

«Алаула махаббат – жалыным,

Жалаула – қуаты жанымның» [8, 158 б.],- деген жолдарынан тек махаббатқа үндеу емес өмірге жігерлену ниеті де айқын аңғарылады.

Ақын Әдібай Табылдының жырларының дені оқу-ағарту ісіне арналған төрттағандар. Ол өз жырларымен жастарды өнер-білімге, ғылымға үндеп, шақырып отырады. Білімсіз адамды қанатсыз құсқа теңеп, білімдіні ізгілікті жанға балайды. «Халықта – тәрбие ғылымы, Жалықпа, үйрен сол ғылымды» [8, 158 б.],- деп барша білім, ғылым халық даналығында екенін бір ғана түйінмен паш етеді.

Имандылықты ту еткен, Алланың ақ жолын – заңдылық деп ұққан ақын жан тазалығы туралы да көп жырлаған.

Ізгі, құт сенімім – иманым,

Ізгілік, жақсылық сыйланым –

Иланып Аллаға, ал жұртыма

Иманды мінезбен сыйландым.

600 жолдан астам төрттаған жазған ақын қазақ әдебиетіндегі төрттаған жанрының басқа, тың қырынан танылуына жол ашты. Сайып келгенде, оның сатиралық сарында толғаған төрттағандары әдебиетіміздегі соны сүрлеудің бірі әрі бірегейі болып есептелмек.

1500 төрттағандарымен танымал ақын Әдібай Табылдының шымшыма шумақтары сонау 60-жылдары ғұмыр кешкен ақын Шона Смаханұлының төрттіктерімен сарындас, тақырыптас. Осы тұста баса айта кететін жәйт – сатиралық төрттіктерді төрттағанға жатқызуға келмейтін секілді. Таза сатиралық сарында жырланған жырлар ұйқасы мен буын, бунағы төрттаған критерийлеріне сай болып тұрған күнде де, екі өлең түрін байланыстыру қисынсыз. Себебі, төрттаған – өте салмақты, философиялық ұстанымы бар, сарабдал жанр. Десек те, Әдібай Табылдының ащы кекесін мен жүрек жарды сезіммен жазылған сатиралық төрттіктерін төрттағанға жатқызуға келер деген пікірдеміз. Ақынның сатиралық төрттағандары әзілден, күлкіден тым алыс, онда ащы ақиқат табы жетерлік.

Ол өзінің төрттағандарын «Шымшыма шумақтар» деп, төрттағанның сырына сатиралық тұрғыдан келіп, ұлтының намысын бір ғана шумақпен жаныған азамат ретінде назарға ілікті. Өз заманының өрескел тұстарын әжуалай, мысқылдай отырып, өмір шындығын танытады, ащы да болса ақиқатын айтуға тырысады. Әлеуметтік теңсіздік мәселесі ертеден бері адамзат қоғам шырмауына байлап келе жатқаны шындық. Осы мәселе төңірегінде Әдібай Табылдиев:

«Ешкімге кетпесін есем» деп,

Алақтап, жалақтап, «жесем» деп.

Ұлтының қанын да соратын,

«Құлқынын ойлаған «көсем» көп,- дей келіп озбырлық пен надандыққа жол беріп, мансапқорлықты ғана көздейтін, «заман көсемдерін» сынайды, шенеп-мінейді. Қоғамда орын алған мансапқорлық дертінен құтылу жолдарын іздейді, зар-заман ақындарынша еліне жанайғаймен үн қатады. Заманның жазылмас кеселі, жас ғұмырға балта шабар, қазіргі таңдағы ең актуальды мәселенің бірі – нашақорлық проблемасы да ақын қаламына тиек болғанын шығармаларынан байқаймыз. Жолдан тайғандарға ашына тіл қатады, «Дәуренді жаса да, мүрдем кет, Сәулелі әлемге сыймасаң»,- деп жырлайды.

Аз сөзбен көп мағына аңдатып, бір шумақ өлең көлемінде сатиралық кекесін, айқын типтік кескін-келбет жасау – Әдібай поэзиясынан, соның ішінде төрттағандарынан көрініс тапқан тың ерекшелік. Өз дәуірінің ақиқатын кекті зілмен аяусыз әшкерелеп, ашына сынап, төрттаған жанрында сатиралық стильді қалыптастырған ірі суреткер Әдібай Табылдының асыл мұрасы қазақ әдебиетінің құнды қазынасын толықтыра түскені анық. Ақын төрттаған жанрын жаңаша қырынан таныта білді. Оның төрттағандарын мазмұндық жағынан философиялық және сатиралық деп екіге бөліп қарастырамыз. Философиялық төрттағандарына «Өнеге өрімдеріне» енген шумақтары жатса, ал сатиралық төрттағандарына басылым беттеріне «Шымшыма шумақтар» деген айдармен шығып тұрған жырларын жатқызамыз.

Әдебиет зерттеушісі, орта мектептерге арналған оқулық авторларының бірі – Сағынғали Сейітовтың қазақ әдебиеті кеңістігіндегі орны ерекше. Өмір жолын әдебиет әлеміне арнаған ақынның қаламынан бірнеше төрттағандар туған болатын. Ақынның төрттағандары көбіне туған жер, тіл, діл мәселелеріне арналған. Қазіргі кезде көп кездесетін дерт – надандық, өрескелдік пен сорақылыққа бойұсынған адамдар тағдыры туралы ой толғайды. Ақын шумақтарынан тәрбиелік мәнге толы дидактикалық сарынды да айқын танимыз. Бірде жарқын сәулелі шақ, енді бірде қиын-қыстау кезеңнің келбетін суреттейді. Көңілдің түрлі эмоцияда тез өзгеріп отыратын сәттері барша ақындардың бойынан табылатын құбылыс. Ақын жырлары тек түңілу мен торығудан тұрмайды, кейде ол оптимистік көзқарасты да ұстанады. Ондай кезде өз оқырманын кез-келген қиын сәттермен қарсыласу, батылдық таныту керектігін алға тартып, ақыл-кеңес ұсынады.

Сағынғали Сейітов өз заманының, жауыздық пен надандық қалың өрттей қаулаған дәуірінің ақиқаты мен көкейкесті мәселелерін терең толғаған төрттағандары арқылы қазақ әдебиетіне өз үлесін қоса білген ақын.

С.Сейітов замандастарының көбісі төрттаған жазуға әбден машықтанған ақындар еді. Сондай шебер ақынның бірі – Ж.Сәтібеков те жан-жақты қаламгер. Оның шумақтары терең пәлсапаға негізделген. Адам өмірі, қиындықты қасқая қарсы алуға шақыру идеясы төрттағандарына арқау болған.

Шоқ арқасын тосты саған от өмір,

Жігіт болсаң, сол өмірден өте біл.

Шоқты басып, сыздаса да табаның,

Еңсенді сен биік ұста, көтеріл! [9, 69 б.]- мұндағы өмірді – «от», қиындықты – «шоқ» деп балауының өзі шеберліктің шыңы десе боларлық. Ж.Сәтібековтің лирикамен өрілген өлеңдері аз емес. Әсіресе, табиғат пен махаббат тақырыбына келгенде қаламына ерекше шабыт бітетін ақын жырларында көркемдік басым. Оның «Сен тау болсаң, мен сенің бөктеріңмін, Өзен болсаң, мен сенің өткеліңмін» және «Қара томар күйім мынау, жүректің, Отыменен тұтатпасаң, жанбаймын» [10]- деген балама, теңеулер келісті үйлесім тауып-ақ тұр.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қазақ әдебиеті. Энциклопедия.- Алматы: Қазақстан даму институты,- 1999.- 750 б.
2. Әлімбаев М. Шығармалар жинағы: Жеке шумақтар.- Алматы: Санат, 1997.- 624 б.
3. Әлімбаев М. Туған тіл туралы төрттағандар // Ана тілі.- 1996.- 3 қазан.
4. Қайырбеков Ғ. Көнсадақ.- Алматы: Атамұра, 2003.- 190б.
5. Бекхожин Қ. Сері күйші: Өлеңдер, дастан, драма.-Алматы: Жазушы, 1989.-192 б.
6. Ерғалиев Х. Көп томдық шығармалар жинағы. /Өлеңдер. Сонеттер. Төрттағандар.- Алматы: «Қазығұрт» баспасы, 2006.-1т.- 352 б.
7. Бердібаев Р. Ұлт мүддесі түскенде таразыға оңай сатып кетуден іркілмейді: Рубаилар // Жас қазақ үні.- 2006. - № 26.- 10 б. - 30 маусым-6 шілде.
8. Табылды Ә. Өнеге өрімдері: Рубаяттар.- Алматы: Білім, 2004.- 192 б.
9. Сәтібеков Ж. Әнші дала: Жыр жинағы.- Алматы: Жазушы, 1989.- 128 б.
10. Сәтібеков Ж. Айыреткел: Таңдамалы жырлар жинағы.- Тараз: Сенім, 2000.- 536 б.

ҚАЗАҚ ТІЛ ҒЫЛЫМЫНДАҒЫ ЖАҢА БАҒЫТТАР

Базарбекова Н.Ш., Утегенова Г.Ж., Құдратулла А.М.
Шымкент университеті, М.Әуезов атындағы ОҚУ, Шымкент қ., Қазақстан

Резюме. В статье рассматривается влияние искусственного интеллекта на современные знания. Анализируются основные области применения ИИ в учебном процессе, такие как персонализация обучения, автоматизация повседневных задач, интеллектуальные системы обучения и виртуальные помощники. Обсуждаются преимущества и возможные вызовы внедрения ИИ в образование.

Summary. The article examines the impact of artificial intelligence (AI) on modern education. The main directions of AI application in the educational process are analyzed, such as personalization of learning, automation of routine tasks, intelligent learning systems and virtual assistants. The advantages and potential challenges of introducing AI into education are discussed.

Қазақ тіл білімінде XX-XXI ғасырлар аралығында көптеген жаңа ғылыми бағыттар пайда болып, дамыды. Соның ішінде қазіргі заман талабына сай келетін, тіл мен компьютер технологияларын біріктіретін «Қолданбалы лингвистика», «Компьютерлік лингвистика» және «Корпустық лингвистика» салалары ерекше маңызды орын алады. Бұл бағыттар қазақ тілінің зерттелуіне жаңа технологиялар мен әдістерді енгізіп, тіл білімінің теориясын әрі қарай дамытуға септігін тигізуде.

Қолданбалы лингвистика – тіл білімінің теориялық білімдерін нақты практикалық мақсаттарға пайдалану бағытындағы ғылым саласы. Ол тілдік материалдарды өңдеу, тілдік саясатты қалыптастыру, тіл оқыту әдістемесін жетілдіру, сондай-ақ тілдік технологияларды жасауға қызмет етеді.

Қазақ тіл ғылымында бұл сала кеңінен дамуының бастамашысы – қазақ тіл маманы, ғалым Асқар Жұбанов болды. Оның еңбектері тілдің қазіргі заман талабына сай қолданбалы зерттеу әдістерін жүйелеуге үлкен үлес қосты. Асқар Жұбановтың зерттеулері қазақ тіліндегі грамматикалық, морфологиялық құрылымдарды терең талдауға негізделіп, тілдік деректерді практикалық тұрғыдан қолданудың әдістерін ұсынды.

Компьютерлік лингвистика – тіл білімін компьютерлік әдістермен зерттейтін сала. Бұл ғылым тілді машиналық өңдеуге бағытталған және табиғи тілдерді өңдеу (NLP) саласының негізін құрайды. Компьютерлік лингвистика мәтіндерді автоматты түрде талдау, синтаксистік және морфологиялық талдау, машиналық аударма, мәтінді тану сияқты технологияларды әзірлейді.

Қазақ тілінде компьютерлік лингвистика салыстырмалы түрде соңғы онжылдықта қарқынды дамыды. Бұл салада жасалған еңбектер қазақ тілінің грамматикалық жүйесін компьютерлік форматқа енгізуге және өңдеуге арналған алгоритмдерді жасауға бағытталды.

Корпустық лингвистика – тілдік деректердің үлкен көлемін жинап, оларды сандық тұрғыдан зерттеуге негізделген сала. Корпус дегеніміз – белгілі бір тілдің нақты мәтіндік материалдарының электрондық базасы, ол тілдік

құбылыстарды талдауға мүмкіндік береді.

Корпустық лингвистика компьютерлік технологиялар көмегімен тілдің нақты қолданылуын, жиілік қатынастарын, сөздердің мағыналық және грамматикалық ерекшеліктерін анықтауға септігін тигізеді.

Бұл сала тіл білімінің эмпирикалық зерттеулерін жаңа деңгейге көтерді.

Қолданбалы лингвистика қазақ тілінде ғылыми сала ретінде қалыптасып, дамуының бастамашысы – белгілі ғалым **Асқар Жұбанов**. Оның еңбектерінде тілдік құбылыстарды практикалық тұрғыдан зерттеу әдістері негізделді, тілдік деректерді жүйелеу, грамматикалық категорияларды нақтылау мәселелері қарастырылды.

Асқар Жұбанов қазақ тілінің қолданбалы аспектілерін дамытып қана қоймай, сондай-ақ тілдік процестердің автоматтандырылуына жол ашты. Бұл салада ол қазақ тілінің морфологиясы мен синтаксисіне қатысты алгоритмдер әзірлеуге үлес қосты.

Қазақ тілінің ұлттық корпусы – бұл қазақ тіліндегі мәтіндік деректердің электронды базасы, онда әртүрлі жанрдағы, түрлі стильдегі мәтіндер жинақталған. Бұл корпус – тілдік зерттеулер үшін маңызды ресурс.

А.Байтұрсынұлы атындағы Тіл білімі институтының қызметкерлері корпустық лингвистика саласында үлкен зерттеулер жүргізуде. Олар қазақ тілінің ұлттық корпусы туралы көптеген мақалалар жариялады, онда корпус әдістерінің теориялық негіздері мен қолданылу мүмкіндіктері, тілдің морфологиялық, синтаксистік және семантикалық зерттеулері қарастырылды.

Бұл зерттеулер тілдің нақты қолданылуын, оның даму тенденцияларын анықтауға, сонымен қатар тілдік технологияларды құруға негіз болды.

А.Байтұрсынұлы атындағы Тіл білімі институтының ғалымдары корпустық лингвистика бойынша жүйелі зерттеулер жүргізді. Мысалы:

Қазақ тілінің ұлттық корпусын құру және дамыту мәселелері. Корпустық әдістер арқылы сөздің мағынасы мен грамматикалық ерекшеліктерін зерттеу; Компьютерлік құралдар көмегімен қазақ тілінің морфологиясын талдау;

Тілдік деректерді электронды өңдеу және олардың білім беру саласындағы қолданылуы.

Бұл мақалалар қазақ тілін зерттеудің жаңа парадигмасын ашып, оның компьютерлік және сандық әдістерді қолдану арқылы дамуына ықпал етті.

Қазақ тіл біліміндегі «Қолданбалы лингвистика», «Компьютерлік лингвистика» және «Корпустық лингвистика» бағыттары – қазіргі заманғы тіл білімінің маңызды салалары. Олар тілдік деректерді зерттеу мен өңдеудің жаңа технологияларын біріктіреді. Осы бағыттар қазақ тілін зерттеуде сапалы ілгерілеуге жол ашып, тіл білімінің теориясы мен практикасының ұштасуына мүмкіндік береді.

Қазіргі уақытта жасанды интеллект (ЖИ) технологиялары қазақ тілін оқыту мен зерттеуде маңызды құралға айналды. Жасанды интеллект қазақ тілінің ерекшеліктерін ескере отырып, оқу процесін жетілдіруге, тілдік ресурстарды тиімді пайдалануға және білім сапасын арттыруға мүмкіндік береді. Осы лекцияда біз қазақ тілі мен әдебиетін оқытуда жасанды интеллекттің мүмкіндіктерін, оның

тиімділігі мен туындайтын қиындықтарын қарастырамыз. Сондай-ақ, қазақ тілінің ірі мәтіндік корпустары және осы саладағы инновациялық жобаларға тоқталамыз.

Жасанды интеллекттің қолданылуы оқу процесін жекелеп, оқушының қажеттілігіне қарай бейімдеуге мүмкіндік береді. Мысалы:

Адаптивті оқыту жүйелері: ЖИ оқушының білім деңгейіне қарай тапсырмаларды өзгертіп, түсінбеген тақырыптарды қайта қарауға көмектеседі.

Виртуалды ассистенттер мен чат-боттар: Қазақ тілін үйренушілерге сұрақтарына жылдам жауап береді, сөздік қорды кеңейтеді.

Мәтіндерді автоматты талдау: Грамматикалық және стилистикалық қателерді анықтап, түзету бойынша кеңес береді.

Дыбыстық және сөйлеу технологиялары: Қазақ тіліндегі сөздерді дұрыс айтуға үйретеді, сөйлеу тілінің ерекшеліктерін түсіндіреді.

Бұл мүмкіндіктер білім беру үдерісін жеделдетіп, тіл үйренудің сапасын арттыруға бағытталған.

ЖИ негізіндегі жүйелердің тиімділігі мынада көрінеді:

Жеке оқыту траекториясын құру: Әр оқушының қабілеті мен қажеттілігіне сәйкес білім беру.

Қате және олқылықтарды анықтау: Бағалау мен кері байланысты автоматтандыру арқылы оқытуды жетілдіру.

Массалық оқыту: Бір уақытта көптеген оқушыларға сапалы білім беру мүмкіндігі. Үздіксіз даму: ЖИ алгоритмдері жаңа мәліметтер негізінде үздіксіз жетіліп отырады.

Бұл ерекшеліктер білім беру жүйесінің заманауи талаптарына сай келуге мүмкіндік береді.

Дегенмен, қазақ тілінде ЖИ-ді қолдану барысында бірқатар қиындықтар бар:

Тілдің морфологиялық күрделілігі: Қазақ тілі бай флексивті морфологияға ие, бұл компьютерлік өңдеуді қиындатады.

Ресурстардың жетіспеушілігі: Қазақ тілінің цифрлық мәтіндік және аудио ресурстары әлі де жеткіліксіз.

Сөйлеу тілінің ерекшеліктері: Диалектілер, түрлі сөйлеу нормалары мен аймақтық вариациялар ЖИ жүйелерін жасауда қиындық тудырады.

Техникалық және кадрлық мәселелер: ЖИ жүйелерін әзірлеуде жоғары білікті мамандардың жетіспеушілігі және техникалық инфрақұрылымның шектеулілігі. Бұл мәселелерді шешу – ЖИ технологияларын одан әрі дамыту мен жетілдірудің басты міндеті.

Қазақ тілін зерттеуде және оқытуда қолданылатын ең ірі және маңызды тілдік ресурстардың қатарында:

Бұл корпуста қазақ тіліндегі әртүрлі стильдер мен жанрлардағы мәтіндер жинақталған. Ол тілдің құрылымы мен қолданылуын талдауда қолданылады.

Бұл дерекқор қазақ тіліндегі атауларды (адам есімдері, географиялық атаулар, ұйым атаулары) автоматты түрде тануға арналған. KazNERD табиғи тілдерді өңдеу саласында маңызды құрал болып табылады.

Параллель аударма саласындағы дерекқор, ол қазақ тіліндегі мәтіндердің

басқа тілдердегі аудармаларын қамтиды. Бұл ресурс машиналық аударманы жетілдіруге бағытталған.

Бұл аудио-корпус мыңдаған сағаттық қазақ тіліндегі сөйлеу аудиожазбаларынан тұрады. Ол сөйлеу тілін зерттеуге, сөйлеуді тану және синтездеу жүйелерін құруға қолданылады.

KazLLM – қазақ тілінің үлкен тілдік моделі, ол ЖИ негізіндегі табиғи тілдерді өңдеу жүйелерінде қолданылады. Бұл модель қазақ тілінің семантикасы мен синтаксисін терең меңгеруге мүмкіндік береді.

Бұл тілдік ресурстар мен ЖИ технологиялары оқу үрдісін әртараптандыруға және сапасын жақсартуға бағытталған:

Білім алушылар тілдік материалдарды тез және нақты өңдей алады;

Білім алушылар қазақ тілінің сөйлеу нормаларын және әдеби тіл үлгілерін тиімді меңгереді;

Тіл үйренушілер үшін виртуалды ассистенттер мен автоматты түзету құралдары қолжетімді болады;

Қазақ әдебиетінің мәтіндерін талдау мен интерпретациялауда жаңа мүмкіндіктер ашылады.

Қазақ тілі мен әдебиетін оқытуда жасанды интеллект үлкен әлеуетке ие. Оның көмегімен тілдік материалдарды өңдеу жылдамдап, оқыту тиімділігі артады. Дегенмен, тілдің күрделілігі мен ресурстардың жетіспеушілігі сынды қиындықтарды еңсеру қажет.

Қазақстандағы ірі тілдік корпусстар мен ЖИ жобалары қазақ тілінің цифрлық трансформациясын қамтамасыз етіп, ұлттық білім жүйесін жаңғыртуға ықпал етеді. Осы бағытта әрі қарай даму – қазақ тілінің болашағы үшін аса маңызды.

Ойын технологиялары – білім беру үдерісінде ойын элементтерін пайдалану арқылы оқытуды жеңілдету, қызықтыру және тиімді ету тәсілі. Бұл технологиялар оқушының шығармашылық қабілетін дамытып, оқу мотивациясын арттырады.

Геймификация – ойын элементтерін (балл жинау, рейтингтер, деңгейлер, марапаттар) оқыту процесіне енгізу арқылы оқушының қызығушылығын арттыру және білімге деген ынтасын ояту.

Қазақ тілі мен әдебиетін оқытуда геймификация әдісі оқу материалдарын меңгеруді жеңілдетіп, оқу үрдісін интерактивті әрі көңілді етеді.

Дидактикалық ойындар – білімді меңгеруге бағытталған, мақсатты түрде құрылған ойындар. Олардың маңыздылығы Білім алушының

белсенділігін арттыру: Ойын арқылы оқушылар оқу материалын өз бетімен меңгереді.

Шығармашылықты дамыту: Ойын оқушылардың ойлау қабілетін, қиялын жетілдіреді.

Қайталау мен бекіту: Ойындар арқылы жаңа білімді қайталап, есте сақтау жеңілдейді.

Топтық жұмыс: Ойындар топтық әрекетті дамытып, оқушылардың ынтымақтастығын нығайтады.

Қиын тақырыптарды жеңілдету: Кейбір күрделі грамматикалық немесе әдеби тақырыптарды ойын арқылы түсіндіру жеңіл болады.

Қазақ тілі мен әдебиетін оқытуда қолдануға болатын танымал онлайн ойын платформалары көп. Олардың әрқайсысының өзіндік ерекшеліктері бар.

Оқушыларға қызықты викториналар ұйымдастыруға мүмкіндік береді. Мультиплеерлік форматта қатысуға болады, уақытпен шектелген сұрақтар оқушылардың жылдам ойлау қабілетін дамытады.

Бұл платформа интерактивті тесттер мен викториналар құруға қолайлы. Қатысушылар өз уақытымен жұмыс істей алады, нәтижелері автоматты түрде талданады.

Әртүрлі форматтағы дидактикалық ойындар құруға мүмкіндік береді: крестиктер, сәйкестендіру, дұрыс- дұрыс емес және тағы басқа.

Оқу материалын ойын түрінде ұсынуға мүмкіндік беретін платформа. Тапсырмалар көп түрлі және оңай бапталатын болып келеді.

Бұл платформа ойын арқылы білімді қайталауға өте ыңғайлы. Топтық ойындарды ұйымдастыруға арналған, жеңілдіктер мен ұпайлар жүйесі бар.

Оқушыларға сөздік қорды меңгеру және қайталау үшін флеш-карталар мен тесттер құруға мүмкіндік береді.

Тілдік дағдыларды дамыту: Сөздік қорды, грамматиканы, орфографияны ойын арқылы үйрету.

Әдеби шығармаларды талдау: Кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты викториналар, сценарийлік ойындар ұйымдастыру.

Шығармашылық қабілеттерді дамыту: Ойындар арқылы мәтін құру, рольдік ойындар өткізу.

Жаңа материалды меңгеру және қайталау: Ойындар оқу тақырыптарын бекітуге, қайталауға көмектеседі.

Оқушылардың ынтасын арттыру: Ойындар білім алуға деген қызығушылықты арттырады.

Ойын технологияларын қолданудағы кеңестер

Ойындар оқу мақсатына сай және нақты нәтижеге бағытталған болуы тиіс.

Әртүрлі ойын форматтарын пайдалану арқылы қызығушылықты сақтау керек.

Ойын кезінде оқушылардың белсенділігін бақылап, кері байланыс ұйымдастыру маңызды.

Топтық және жеке ойындарды үйлестіріп пайдалану тиімді.

Технологиялық құралдардың қолжетімділігі мен оқушылардың мүмкіндіктерін ескеру қажет.

Қазақ тілі мен әдебиетін оқытуда ойын технологиялары мен геймификация әдісі білім беру үрдісін жаңа деңгейге көтереді. Ойындар оқушылардың белсенділігін арттырып, шығармашылық қабілеттерін дамытып, оқу мотивациясын нығайтады. Қазіргі заманғы онлайн ойын платформалары оқу материалын тиімді әрі қызықты меңгеруге мүмкіндік береді.

Бұл әдістерді қолдану қазақ тілі мен әдебиетін оқытуда инновациялық тәсілдерді дамытудың маңызды құралы болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Кузнецова, Е. Геймификация в образовании: теория и практика. – Алматы, 2021.
2. Қазақ тілі мен әдебиетін оқытудағы инновациялық әдістер. – Нұр-Сұлтан, 2022.
3. Онлайн ойын платформаларының педагогикалық мүмкіндіктері. – Білім беру журналы, 2023.
4. Жұматова А. Ойын технологиялары және қазақ тілі сабақтарындағы қолданылуы. – Қазақ тілі мен әдебиеті, 2024.
5. Kahoot, Quizizz, Wordwall және LearningApps платформалары туралы оқу әдістемелік нұсқаулар.

УДК 004.8:81:81

ТҮЛҒАҒА БАҒЫТТАЛҒАН БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТ ПӘНДЕРІН ОҚЫТУДЫҢ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗІ

Базарбекова Н.Ш., Утегенова Г.Ж., Құдратулла А.М.
Шымкент университеті, М.Әуезов атындағы ОҚУ, Шымкент қ., Қазақстан

Резюме: Статья определяет научно-методическую систему эффективного преподавания казахского языка и литературы в условиях лично-ориентированного образования. В данном направлении рассматриваются новые технологии обучения, интерактивные методы, подходы к дифференцированному и индивидуальному обучению. В статье основное внимание уделяется развитию языковой компетентности, литературно-познавательных способностей учащегося, формированию творческого мышления.

Summary: To determine the scientific and methodological system of effective teaching of the Kazakh language and literature in the context of personality-oriented education in the article. In this direction, new teaching technologies, interactive methods, differentiated and individualized teaching methods are considered. The main attention in the article is paid to the development of language competence, literary and cognitive abilities of the student, the formation of creative thinking.

Қазіргі кезеңде егемен еліміздің жас жеткіншектерін алдыңғы қатарлы озық көзқарас негізінде жан-жақты, жарасымды дамыған, қоғамдық - саяси белсенділігі жоғары интеллектуалды адамдар етіп тәрбиелеу басты талаптардың біріне айналып отыр. Тәуелсіз мемлекетіміздің тұңғыш Президенті Н.Назарбаев: «Мұғалімдер – қоғамның ең білімді, ең отаншыл, білгілеріңіз келсе, «ең сынампаз» бөлігі болып табылады. Білім саласы қызметкерлерінің отаншылдығы халықтың басқа буындарымен салыстырғанда, анағұрлым ауыр қиындықтарды бастан кешіре отырып, жастарға өзінің бойындағы бар білімін беріп қана қоймай, оларды адалдық, адамдық, тазалық, гуманизм, Отанды сүйе білу секілді асқақ сезімдерге тәрбиелеуінен де танылады. Патриотизмнің биік бір белгісі, міне, осы емес пе?» – деп орынды атады.

Мектеп- үйрететін орта, оның жүрегі - мұғалім. Ізденімпаз мұғалімнің шығармашылығындағы ерекше тұс - оның сабақты түрлендіріп, тұлғаның жүрегіне жол таба білуі. Бүгінгі күні біз жаңа дәуір - жаңа ғасыр, жаңа мыңжылдықта өмір сүріп отырмыз. ХХІ ғасыр – білімділер ғасыры болмақ. Білімділерді аялап тәрбиелеп, баптап өсірер тәрбие керек. Ұрпақ тәрбиесі - ел алдындағы маңызды міндет. Еліміздің қоғамдық - экономикалық, саяси, мәдени дамуына үлес қосатын, әлемдік өркениетке көтерілетін білімді де мәдениетті,

денсаулығы мықты, парасатты азамат тәрбиелеп шығару - мектептің, ұстаздар қауымының бүгінгі таңдағы баға жетпес міндеті. Әрбір жеке тұлғаның болашағы мектебінде шындалады. Ертең осы елге ие болып тәуелсіз еліміздің тізгінін ұстар азаматтар - бүгінгі мектеп оқушылары. Қазіргі уақыттың негізгі талаптарының бірі - білімді әлемнің бүтіндей бейнесін қабылдай алатын, логикалық ойлауы дамыған жаңаша, тәуелсіз ойлай алатын шығармашыл адамға айналдыру. Мектептегі оқыту үрдісінің негізгі мақсаттарының бірі - баланың білімді игеру кезінде ойлау қабілетін қалыптастыру, сол арқылы таным әрекетін белсендіріп, жан-жақты жеке тұлғаны тәрбиелеу. Қазіргі заманға сай жеке тұлға қалыптастыру үшін оған ықпал ететін басты адам ол -жаңашыл, шығармашыл ұстаз. Ұстаздың шығармашылығы мен жоғары деңгейдегі ұйымдастырушылығының арқасында ғана оқушының пәнге деген қызығушылығы артады, тәрбиелеу мен жетілдіру барысында жеке тұлға бойындағы ерекше қасиеттерін дамытуға мүмкіндік ашылады.

Бұл жауапты жұмысты жүзеге асыруда орта мектепте өтілетін пәндер арасында қазақ тілі мен қазақ әдебиетінің алатын орны ерекше. Өйткені, оқушыларға халықтың қоғамдық өмірін, арман-мүддесін танытуда, оларға идеялық-саяси, рухани - адамгершілік, этикалық - эстетикалық тәрбие беру, дүниеге көзқарасын, мінезін, жалпы мәдениетін қалыптастыруда көркем әдебиетті қуатты құралдардың бірі ретінде пайдалану – қазақ тілі мен әдебиет пәнінің басты мақсаты болып есептеледі.

Қазақ тілі мен әдебиет пәнін оқыту мынадай міндеттерді қамтиды:

1.Жан-жақты әдістемелік шеберлік тұрғысынан ізденіс жасай отырып, бағдарламада көрсетілген сағат аясында тақырып бойынша мүмкіндігінше мағлұмат қарастыру;

2.Сабақ барысында оқушылардың қазақ тілі мен әдебиетке деген қызығушылығын арттыру;

3.Қазақ тілі мен әдебиет сабағы арқылы оқушыларды эстетикалық әсерге бөлендіру;

4.Әдеби шығарма, ондағы идея, кейіпкер болмысы, ақындық толғау, суреттеу орамдарына орай ұлтжандылыққа, отансүйгіштікке, халықтық дәстүрді, ұлттық салт-сананы біліп өсуге тәрбиелеу, ықпал ету;

5.Оқушыларды адамгершілікке баулу, эстетикалық тәрбие беру;

6.Оқушының бойына жақсылық пен ізгілік негізін сіңдіру;

7.Шәкірт санасына асқақ арман, берік сенім, әсемдік пен сұлулыққа құштарлық қасиеттерін ұялату.

Әрбір жеке тұлғаның өзін-өзі тануына, құзіретті тұлға ретінде қалыптасуына қазақ тілі мен әдебиет пәнінің үлкен ықпалы бар. Пәннің тағылымдық мәні, рухани әсер күші, эстетикалық талғамы ұрпақ тәрбиесі үшін айрықша мол. Әдебиет пәнінің тұтас ұлт, жалпы адамзат үшін осындай ерекше ортақ қажеттілігі тұрғысынан келгенде, оған басқа ешбір пән тең келмейтіні аян. Сондықтан ақындардың шығармашылығы бойынша мүмкіндігіне қарай мағлұмат беріп, олардың шығармаларының тарихи мәнін, дәуір тынысын көрсету сипатын аңғарту, сонымен қатар өнерлерімен өзектес болып жатқан

өмірлеріндегі өнегелік үлгілерді шәкірт санасына сіңіре білу, құзіреттілікті қалыптастырудағы жұмыс бастауы.

Осы орайда жаңа технологиялар сабақты әр түрлі формада өткізуге мүмкіндік береді, пәнді оқытудың тиімділігін арттырады. Пәнді оқытудың тиімділігін арттыру ең алдымен, күнделікті оқу үрдісін жақсартудан, сабақтың сапасын арттырудан туындайды. Оқушылардың белсенділігі мен танымдық іс-әрекеттері арқылы шығармашылығын дамыту, қажетті жағдайда айрықша шешім қабылдай алатын жеке тұлғаны дайындау, осыған орай оқытуды ізгілендіру ұстаз алдында тұрған үлкен міндет екені белгілі. Уақыт талабына сай оқушылардың шығармашылық қабілетін дамыту үшін, оқытудың жаңа ақпараттық технологиясын пайдаланған жөн деп ойлаймын. Қазіргі кезеңде елімізде әлемдік білім беру кеңістігіне енуге бағытталған жаңа талаптарға лайықты білім беру жүйесі жүзеге асып келеді. Бұл бағыт оқу-тәрбие үрдісінің педагогикалық теориясы мен іс-тәжірибесін мәнді өзгерістермен халықаралық білім беру деңгейіне көтеруді көздейді. Осы негізде ақпараттық жаңа технологияны қолдану мұғалімге не береді? деген сұрақ туындайды. Ақпараттық технологияны қолдану мұғалім үшін тиімді. Оқушының білімін қысқа уақытта бағалай алуына, білім сапасын арттыруға көмектеседі. Оқушының білімін кез-келген уақытта бағалай алады. Ал ақпараттық жаңа технологияны қолдану оқушыға не береді? Оқу материалдарын жиі қайталау мүмкіндігінің өсуімен қатар шығармашылық шеберлігінің артуына жағдай туғызады. Көрнекті түрде тапсырмаларды орындай алады. Ғылыми - зерттеу жұмыстарымен айналысуға көмектеседі. Уақытты ұтымды, үнемді пайдалануға үйретеді. Қайталау мүмкіндігі кеңейеді. Орындаған жұмыстарының қателіктерін бірден көруге мүмкіншілік тудырады.

Мұғалім ең алдымен, сыныпта шығармашылық көңіл - күй тудыру үшін баланың назары бір нәрсеге бағытталуы керек. Әрбір шығармашылық тапсырманы оқушыға ұсынудың мазмұны жеткіншектердің жас ерекшелігіне, қызығушылығына үйлесуі қажет. Оқушының шығармашылықпен айналысуына мектепте, сабақ үстінде, үйде қолайлы жағдай туғызып, шығармашылық бағытқа баланы жүйелі, сапалы түрде қалыптастырып отыру қажет. Сондықтан баланың шығармашылығын дамытуда ұстаз көп еңбек сіңіру керек деген оймен толық келісемін. Оқушылардың белсенділігін, қызығушылығын арттыра түсу үшін, шығармашылық қабілеттерін сабақта дамытуда әртүрлі әдіс - тәсілдерді қолдануға болады. Жеке тұлға бойындағы шығармашылықты дамыту үшін қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында төмендегідей жұмыстарды ұйымдастыруға болады:

- жеке жұмыс;
- әр кезде өлеңдеріне көңіл бөлу;
- шығарма кейіпкерлеріне хат жазу;
- ақын - жазушылар туралы мәлімет жинау, талқылау;
- шығарманы өз бетінше аяқтау;
- мақалаларын, өлеңдерін баспасөз беттерінде жариялау;
- мектепшілік, аудандық, облыстық сайыстарға қатысу;

- сабақ тақырыбына байланысты кездесу ұйымдастыру, мұражай, көрмеге, ескерткіштерге саяхат жасау;
- ғылыми - зерттеушілік әрекетке баулу;
- шығармашылық ойлауын дамытатын ойындар өткізу, сайыстар ұйымдастыру және тағы басқалар.

Жеке жұмыс - оқушылардың сабақта немесе үй тапсырмасын өз бетімен орындау кезінде орындалады. Оқушы берілген тапсырманы орындайды, ал мұғалім тексеріп бағыт-бағдар береді. Мұғалімнің оқушыларды шығармашылыққа үйретуі оқушының өз дербестігін арттырып, пәнге, тіл әлеміне, сөз өнеріне, әдебиеттану ғылымына қызығушылығын арттырады. Оқушының өзін-өзі тануы мен дүниеге көз - қарасын, өзіндік пікір қалыптастыруда шығармашылық жұмыстың мәні зор. Шығармашылық жұмыста, әсіресе, бала қиялының орны ерекше. Бұл жөнінде М.Жұмабаевтың айтқан тамаша пікірі бар: «Жаратылыстың құшағында, меруерт себілген көк шатырдың астында, хош иісті жасыл кілем үстінде, күнмен бірге күліп, түнмен бірге түнеріп, желмен бірге жүгіріп, алдындағы малымен бірге өріп, сары сайран далада тұрып өсетін қазақ баласының қиялы жүйрік, өткір, терең болуға тиісті». «...Баланың атаға тартуы рас болса, сиқырлы даланың баласы – қазақ баласы қиялқұмар болуға тисті». Педагог ғалымның айтқанының сөз өнері - әдебиетке тікелей қатысы бар. Өйткені М.Жұмабаевтың сөзімен айтқанда, «қазақ баласының жаратылысы соны тілейді». Сондықтан ұстаздарға сабақтарды түрлендіріп өткізудің маңызы ерекше. Мұндай сабақтардың тиімділігін атап өтсек: сабақ құрылымының ұйымдастырылуы, сыныптағы оқушылардың іс-әрекетін бақылауға қолайлылық, оқу - танымдық тапсырмаларды орындаудағы ұжымдық бірлескен әрекеттің жүзеге асуы, оқу уақытының үнемделуі. Шығармашылық сипаттағы сабақтар түрлерін жүйелі ұйымдастыру арқылы оқушылардың танымдық белсенділігі қалыптасып, ұстазы берген ақпаратты, іс - әрекет тәсілдерімен бағалау өлшемдерін қамтитын қоғамдық және ұжымдық тәжірибе тағылымдарын игеріп қана қоймай, оқушы барлық іс-әрекетте шығармашылық бағыт ұстанады, қабілет білігін ұштай түседі.

Сабақ қажетті оқу- әдістемелік құралсыз шешілмейді. Халқымыздың ұлы ағартушысы Ахмет Байтұрсынов: «Мектептің жаны мұғалім. Мұғалім қандай болса, мектебі, пәні сондай болмақшы. Яғни, мұғалім білімді болса, ол мектептен балалар көбірек білім біліп шықпақшы. Солай болған соң, ең әуелі мектепке керегі – білімді, педагогика, методикадан хабардар, оқыта білетін мұғалім. Екінші – оқыту ісіне керек құралдар қолайлы, пәнге сай болуы керек», - деп аталған екі факторды ерекше атап көрсетеді.[5] Сабақ барысында ақынның жанды тұлғасын шынайы және айқын көрсеткен өмір эпизодтары мен деректерді, өмірбаянына қатысты шығармаларды, замандастарының естелігін, түрлі сурет - картиналарды ұтымды пайдалануда ақпараттық технологияның мүмкіндігі зор, әрі дамыта оқытуда көмегі көп. Бүгінде көркем туындыны саналы түрде оқуға деген қызығушылықтың төмендеуі ұстаздар қауымын ойландырып жүрген жайт. Қазақ тілі мен әдебиет пәнін дамыта оқытуда дамытушылық жаттығулармен жұмыс сөз байлығымен қатар танымдық қасиеттерді дамытып,

өзіндік ізденіске жетелейді. Оқушылардың әуезді, ырғақты мәнерлі сөйлеуі мен оқығанын, көргенін, тыңдағанын, ойлағанын, жүйелі, түсінікті етіп баяндауы және адамдармен әдепті әңгімелесуіне сабақтан тыс шаралардың көп көмегі бары баршамызға аян. Пән үйірмелерінде «Өлең сөздің патшасы» көркем оқу сайысы, «Ән көңілдің ажары» ақындар өлеңіне жазылған әндер жарысы, «XXI ғасыр әдебиетшісі» интеллектуалдық ойыны, «Мақал – сөздің мәйегі» атты сайыс, «Сахна сәні» әдеби қойылымдар мен көріністер, «Өнерге әркімнің – ақ бар таласы» көңілді тапқырлар сайысы және т.б. іс-шаралар ұйымдастыра отырып, оқушылардың теориялық білімді меңгеруде ізденімпаздықпен бірге жеке тұлғалық қадір – қасиетін дамыту да көзделеді. Мұғалім оқу-тәрбие үрдісін шығармашылықпен ұйымдастыра білген жағдайда ғана шығармашыл оқушы басқалардан өз ісіне деген сенімділігімен, қиял ұшқырлығымен, әдемілікті сезіне білуімен, өзгеше шабытымен ерекшеленеді. «Өз ойын жаза білу зиялылықтың бірінші белгісі. Шығармашылық адамның бақылағыштық қабілетін, қиялын, фантазиясын дамытады» - деген А. Рыбаковтың пікірі осыған дәлел. О.Бальзактың “ұдайы еңбек ету - өнердің де, өмірдің де заңы” дегеніндей, оқушылардың шығармашылық қабілеті мен белсенділігін арттыруда мұғалімге үнемі ізденуге, тұрақты еңбек етуге міндеттейді.

Егемен елдің ертеңі - білімді ұрпақ болса, кемел мемлекетті өркендетері хақ. Ал озық ойлы шәкіртті жетектеуші – ұстаз болса, білімді шәкірт шоғын үрлеп, кемел отты, ойлы азаматты тәрбиелейік. Халықымыздың рухани көсемі А.Байтұрсынұлының «Мұғалім әдісті көп білуге тырысу керек, оларды өзіне сүйеніш, қол қабыс нәрсе есебінде қолдану керек» деген сөзін әрдайым жадымда ұстаймын. Әрине, атқарылған істер аз емес. Дегенмен, әлі де болса бізді ойландыратын, толғандыратын істер жетерлік. Атап айтқанда, олар – білім сапасын арттыру, оқушылардың біліміне, ойлау қабілетіне сай деңгейлеп оқыту, ғылыми - ізденіс қабілеттерін қалыптастыру. Өйткені, XXI ғасыр- білімділер ғасыры.

Ендеше бізге ой өрісі жоғары дамыған, зерделі, жан-жақты парасатты ұрпақ керек екенін бір сәтте естен шығармағанымыз абзал. «Еліңнің ұлы болсаң, еліңе жаның ашысы азаматтық намысың болса, қазақтың ұлттық жалғыз мемлекетінің нығайып көркеюі жолында жан теріңді сығып жүріп еңбек ет. Жердің де, елдің де иесі өзің екенін ұмытпа!»- деген Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың дана сөздерін жас жеткіншектердің жүрегіне ұялатын, көкірегіне қондыру біздің басты мақсатымыз деп түсінемін.

Пайдаланған әдебиеттер тізбесі

1. Қазақстан Республикасы Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы.
2. М.Жәркенов «Әдебиет пәнін өмірмен байланыстыра оқыту». Алматы 1984 жыл.
3. Б.Ш.Кәтенбаев «Тіл ұстарту жұмыстары бойынша методикалық нұсқаулар» Алматы 1991 жыл.
4. Т.Сабыров «Оқушылардың оқу белсенділігін арттыру жолдары Алматы 1978 жыл.
5. А.Қ.Жанабілова «Тіл дамыту жұмыстарының инновациялық технологиясы» Өскемен 2008 жыл

6. «Қазақстан-2050 стратегиясы» Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы, 2013 жыл.

УДК 821.512.122.

ОТЫРАР ӨРКЕНИЕТІНІҢ АҚЫНДАР ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫНА ӘСЕРІ

Байырбеков М.Т.

Мирас университеті, Шымкент қаласы

Резюме: Поэзия Отырарской цивилизации оказала значительное влияние на формирование художественного мировоззрения и культурной идентичности региона. Литературные произведения того времени отражают социальные, философские и эстетические ценности общества, демонстрируя богатство языка, образности и национальной самобытности.

Summary: The poetry of the Otyrar civilization significantly influenced the development of the region's artistic worldview and cultural identity. Literary works of that period reflect the society's social, philosophical, and aesthetic values, showcasing the richness of language, imagery, and national originality.

Біртұтас кең-байтақ қазақ даласының күнгей жағын, яғни оңтүстік өңірі де ежелден-ақ озық өркениеттен кеше қалған емес, бұл өңір де өзіне тән рухани мәдениет ескерткіштерімен келе жатқандығы белгілі.

Көрнекті жазушы-ғалым **Мұхтар Мағауиннің** сөзімен айтқанда: «Ежелгі түрік жұртының байырғы мәдениет ошағының бірі – Сыр-Дария алқабы болатын. Суы мол, топырағы құнарлы, байырғы егіншілік кәсібі жақсы жолға қойылған, ну қамыс пен батпақтар аймақтың табиғи байлығын арттырып, халықтың тұрмысын қамтамасыз ететін маңызды ресурс қызметін атқарған. Бұл өңірде егіншілік пен мал шаруашылығы қатар дамып, халықтың әлеуметтік өмірі мен мәдениеті қалыптасып, дәстүрлі өнер мен қолөнердің дамуына жағдай жасалған. Сыр бойындағы байырғы қалалар мен тұрақтар ежелгі түрік қоғамының білім, өндіріс және мәдени даму деңгейін айқын көрсетеді, ал өзеннің мол сулары мен құнарлы топырағы адамдардың күнделікті тіршілігі мен шаруашылығын қамтамасыз еткен ең басты байлық болып есептелген».

Автор өзінің еңбегінде бүгінгі таңда ғылым тарапынан кеңінен мойындалып, негізді деп танылған тұжырымға сүйене отырып, Отырар өркениетінің тек Отырар қаласымен ғана шектелмейтінін атап көрсетеді. Бұл өңірде мәдениет пен тарихта өзіндік орны бар бірнеше орталықтар қалыптасқан: Қоқмаран, Келес (Құйрық төбе), Оксұз, Қарашық, Қаракөншек, Шілік (Бұзақ), сондай-ақ Отырар қаласының ықпалы болған Яссы (қазіргі Түркістан), Сауран, Сығанақ, Шорнақ, Қарнақ, Хуак (Созақ), Баба Ата, Күмісет, Қараспан, Урульк (Шымкент), Сайрам, Сүгеті сынды қалалар мен орталықтар ерекше мәдени аймақ ретінде дамыған.

Осы өңір тек қалаларының арқасында ғана емес, сонымен қатар дүниеге әкелген ұлы тұлғалары арқылы да әйгілі болған. Мұнда өмір сүрген ғұламалар мен жазушылар арасында Әбу Насыр әл-Фараби (870–950), Фараби Садиді әл-

Хуам (790–860), Ысқақ әл-Фараби (т.ж.б.–1002), Ысмағұл әл-Жауһари (т.ж.б.–1010), Ахмет әл-Жауһари (т.ж.б.–1164), Ахмет Исхаки (1094–1166), Әбілқасым әл-Фараби (1130–1210), Әбу Ишақ (XII–XIII ғғ.), Ысмағұл әл-Отығари (т.ж.б.–1489) сияқты ғалымдар бар. Олар Отырардың атын әлемге танытқан.

Өзбекәлі Жәнібеков бұл ұлы тұлғаларды атап өтіп: «Олар шыққан түркі-қыпшақ ортасынан кейін, Дәулет Әлібекұлы Түркістанда, Қалдыгүл Рүстемқызы Жаңақорғанда, қазақтан Ақтамберді, Майлықожа, Құлыншақ, Шәді төре сияқты ғалымдар мен мәдениет қайраткерлері өрбіген. Бұл Отырар өркениетінің шығармашылық дамып, Қазақстан тарихында өшпес із қалдырғанының айқын дәлелі» деп жазады. Өзбекәлі Жәнібеков еңбектерінде бұл өңірдің рухани дәстүрінің кейінгі кезеңдерде де жалғасқанын көрсетеді. Оның пікірінше, Отырар мәдени ортасының ықпалымен қазақ даласында көптеген сөз зергерлері мен ойшыл тұлғалар қалыптасты. Солардың қатарында Дәулет Әлібекұлы, Қалдыгүл Рүстемқызы, Ақтамберді жырау, Майлықожа Сұлтанқожаұлы, Құлыншақ пен Шәді төре секілді тұлғалар ұлттық әдебиет пен руханияттың дамуына елеулі үлес қосты.

Тарихи деректер мен жазба мұраларды талдау арқылы ғалым Отырар өркениетінің қазақ халқының тарихи қалыптасуында, мәдениеті мен рухани дүниетанымында маңызды орын алатынын дәлелдейді. Осы себепті Отырар өркениеті ұлттық тарихтағы терең мәдени бастаулардың бірі ретінде бағаланады. Автор бұл еңбегінде қазіргі ғылым тарапынан жан-жақты мойындалып, берік тарихи тұжырым ретінде қабылданған Отырар өркениетінің кең ауқымды мәдени-тарихи кеңістік екенін атап көрсетеді. Ғалымның пайымдауынша, Отырар өркениеті тек тарихта ерекше орны бар Отырар қаласымен ғана шектелмейді, сонымен қатар оған іргелес орналасқан Қоқмаран, Келес (Құйрықтөбе), Оқсұз, Қарашық, Қаракөншек, Шілік (Бұзақ) секілді қалашықтармен, сондай-ақ белгілі бір кезеңдерде Отырар ықпалында дамыған Яссы (қазіргі Түркістан), Сауран, Сығанақ, Шорнақ, Қарнақ, Хуак (Созақ), Баба Ата, Күмісет, Қараспан, Урульк (Шымкент), Сайрам, Сүтеті тәрізді мәдени орталықтармен тұтас қарастырылуы қажет. Бұл өңірлердің барлығы тарихи дамуы, мәдени байланысы және өркениеттік маңызы тұрғысынан біртұтас кеңістікті құрайды.

Сонымен бірге, Отырар аймағы тек қалаларымен ғана емес, осы өлкеден шыққан әлемге танымал ғұламаларымен де ерекшеленеді. Солардың қатарында Әбу Насыр әл-Фараби, Фараби Садик әл-Хуам, Ысқақ әл-Фараби, Ысмағұл әл-Жауһари, Ахмет әл-Жауһари, Ахмет Исхаки, Әбілқасым әл-Фараби, Әбу Ишақ, Ысмағұл әл-Отығари сынды ғалымдар бар. Олардың ғылыми еңбектері мен рухани мұрасы Отырардың атын дүниежүзіне танытып, шығыс өркениетінің дамуына зор үлес қосты.

Өзбекәлі Жәнібеков өз еңбектерінде бұл рухани сабақтастықты ерекше атап өтіп, Отырар топырағынан бастау алған мәдени орта кейінгі дәуірлерде де қазақ даласына көптеген ақындар мен ойшылдарды сыйлағанын жазады. Оның пікірінше, осы шығармашылық ортадан Дәулет Әлібекұлы, Қалдыгүл Рүстемқызы, сондай-ақ Ақтамберді жырау, Майлықожа Сұлтанқожаұлы,

Құлыншақ, Шәді төре секілді көрнекті тұлғалар өсіп шығып, ұлттық руханияттың дамуына өлшеусіз үлес қосты.

Ғалым көптеген тарихи деректер мен жазба мұраларға сүйене отырып, Отырар өркениетінің қазақ халқының қалыптасу тарихында, мәдениеті мен рухани дүниесінің негізінде маңызды орын алғанын нақты дәлелдейді. Бұл өркениет қазақ тарихында өшпес із қалдырған мәдени-рухани бастау ретінде бағаланады.

Қазіргі қазақ әдебиетінде терең білімімен, шешендік қабілетімен және көркем ойлау ерекшелігімен танылған қаламгерлердің бірі Әбділда Жиреншеев Оңталап шығармашылығына жоғары баға берген тұлғалардың қатарынан орын алады. Ол ақын мұрасының көркемдік қуатын, мазмұн байлығын және сыршылдық сипатын ерекше атап көрсетеді. Ғалымның пікірінше, Оңталаптың туындыларында көркем тіл мен терең мазмұн табиғи үйлесім тапқан, ал лирикалық иірімдері XX ғасыр басындағы әдеби үдерістің қалыптасу кезеңіндегі рухани ізденістермен сабақтасып жатыр.

Сонымен қатар зерттеуші Оңталаптың шығармалары сол дәуірдегі ақындық мектептің дамуына ықпал еткенін, ұлттық сөз өнерінің өркендеуіне өзіндік үлес қосқанын атап өтеді. Оның қалдырған мұрасы кейінгі буын үшін әдеби-рухани құндылық ретінде бағаланып, қазақ поэзиясының қалыптасу жолындағы маңызды шығармашылық үлгілердің бірі саналады. Өкінішке қарай, Оңтүстік өркениетінің оңтүстік ақындары мектебінің қалыптасуына ықпалы өте үлкен дейтін ғылыми тұжырым ресми зерттелмей, күн тәртібіндегі тұжырымға келмей, еліміздің күнгейінде дүниеге келген ақын-жыраулар және шығармашылық мұралары әлі де өз деңгейінде талданып, түсінілмеген, олардың шығармашылық ерекшелігі мен жеке-жеке әдеби келбеті, көркемдік ерекшелігі еленбестен ескі және қайталанып келген тақырыптың аясында қалып келеді. Дегенмен қазақ әдебиеттану ғылымының оңтүстік ақындары жайында сыр шертпек, бірі өмір сүрген кезең шындығынан, бірі шығармашылық тұрғыдан зерттеу жұмыстарын жазуға жол ашқан еңбектер жоқ емес. Осылайша 1957 және 1958 жылдары екі томдық "Қазақ ССР тарихы" деген аталған еңбектің 1917 жылға дейінгі Қазақ тарихының зерттеу жұмыстарына үлес қосқан. Аталған еңбек авторлары 1917 жылға дейінгі ақындар жайын сөз еткен тұста Оңтүстік Қазақстан бір ақындар тудырушы өңір ретінде, "ең түрленген, өрістеген поэзия жолының өмір сүрген өңірі" ретінде бағытқа айналып қаралғанын, "өлең тудырған мекен" деген түсінік орныққанын байқауға болады. Қазақ қоғамына тәнтік қайшылықтар кезеңін, Абыл (Батыс Қазақстан), Шортанбай, Дулат, Түбек (Оңтүстік-Шығыс Қазақстан) секілді ақындар шығармаларынан байқасақ, Орынбай, Шөже, Саяқ, Арыстан, Серуңі (Орталық Қазақстан) секілді айтыскерлер мен оңтүстіктің сөз шеберлері Молдаисхақ, Майлықожанның және Қаңлы Жүсіптің есімдері аталып өткен (4). Сондай-ақ, академик Мұхаметжан Қаратаев өзінің "Жамбыл және қазіргі халық поэзиясы" атты еңбегінде XIX ғасырда ұлан-байтақ қазақ даласының әр түкпірі, әр бұрышынан дербес өкілдерін беріп отырған ақындық мектепті қалыптастырғаны жөнінде келіп, қазақ әдебиеттануындағы бар авторлардың ақындық мектепті қалыптастыру

жөніндегі пікірін: "Оңтүстік тарихында өзіндік қолтаңбасын қалдырған шоқтығы биік шығармашылық мектебі болғанын: Оңтүстік Қазақстан — Майлықожа, Нұрлы, Молда Мұса секілді жазба ақындар мектебі болғанын атап өткен болатын (5).

Оңтүстік Қазақстан ақындарының шығармашылығы туралы ғылыми сараптау жасалған талдауы терең зерттеулердің бірі ретінде әдебиетші Әсілхан Оспанұлының еңбектерін атаған болар едік. Қарт қаламгер-ғалым аталған осынау кітаптарында Қаратау-Қазығұрт пен Сыр бойының мекендерін Молда, Майлықожа, Молда Мұса (Мұсабек), Нұрлы, Ергөбек сынды шайырлардың шығармаларына біршама талдау жасаған. Әсілхан Оспанұлының кейінгі кезде мерзімді баспасөзде жарияланып жүрген мақалаларында да туған өлкемізден түлеп ұшып, өшпейтұғын соңында із қалдырған сөз зергеолерінің бұған дейін ашық айтылып, жазылмай келген туындыларын халық назарына ұсынып тұратын абзал еңбегін ерекше атап өтпеске болмас.

Әйтсе де, оңтүстік ақындарының шығармашылығында Отырар өркениетінің орны мен мән-маңызы айрықша екені ақиқат. Бұған дейін еліміздің күңгейінен өсіп-өрбіген шайырларымызды әдетте дүниеге келген ортасына ғана қарап бағалап келсек, енді бұл мәселеге байланысты “Отырар өркениеті” ұғымының дәрежесі мен деңгейінен дәлелдер іздегеніміз абзал болмақ.

Кезінде Өзбекәлі Жәнібеков жоғарыда аталған ғылыми еңбегінде ежелгі Отырар тұрғындары мен қазақ халқының арасындағы тектестік, уақыт, замана және ұрпақтар сабақтастығы мәселелері әлі де терең зерттеуді қажет ететін өзекті тақырып екенін атап өтіп, былай деген:

«Отырар арқылы көшпелі тіршілік пен отырықшы күн көрістің түйіскен жерінде бой түзеген осы бір алып қала арқылы...»

арқылы, Отырар өркениетінен нәр алған қазақ тарихи дамудың барысында бірте-бірте халық боп қалыптаса бастаған-ды», – деп өте орынды атап өткен еді (7). Осы пікірді тарата пайымдасақ, Отырар өркениеті арқылы “бірте-бірте халық боп қалыптаса бастаған” қазақ жұртының елдік мұратқа жетуінің бір көрінісі – Отырар ақындары мектебінің қалыптасуы дей аламыз.

Бұл мектептің негізін қалап, оның дамуына өміршең туындыларымен үлкен үлес қосқан ақындар көшінің басында тұрған Майлықожа Сұлтанқожұлы (1835–1898) Құлыншақ Кемелұлы (1840–1911), Мусабек Байзақов (1849–1932), Жүсіпбек Шайхисламұлы (1854–1942), Шәді Жәңгірұлы (1855–1933), Жолбарыс Майлықожаұлы (1861–1924), Асан Майлықожаұлы (1864–1921), Ергөбек Құттыбайұлы (1865–1917), “Қызыл жырау” Мырзабек Байжанұлы (1870–1945), Елеусіз Бәйірбеков (1870–к.б.ж.ө.), Саудақас Жақашев (1883–к.б.ж.ө.), Балтабай Тебейұлы (1892–1968), Исабек Майлықожаұлы (1895–1935), Айтбай Белгібайұлы (1896–к.б.ж.ө.) және тағы басқа сөз зергерлерінің шығармашылығын зерттеу арқылы ұлттық әдебиетіміздің беймәлім беттерін аша түсетініміз сөзсіз.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Мағауин М. Қазақ тарихының әліппесі. - Алматы: Ер-Дәулет, – 1994, – 55–56-беттер;
2. Жәнібеков Ө. Уақыт керуені. - Алматы: Жазушы, 1992. – 176–185-беттер;

3. Сонда, 177-бет;
4. Қазақ ССР тарихы. - Алматы, 1957. – 390–391-беттер;
5. Жамбыл және қазіргі халық поэзиясы. - Алматы, 1975. – 19-бет; Оспанұлы Ә. Қаратау атырабындағы ақындары. - Алматы: Ғылым, 1983. – 17–18-беттер;
6. Оспанұлы Ә. Қаратау атырабындағы ақындары. - Алматы: Ғылым, 1983; Сонғы, Қаратау шайырлары. - Алматы: Қазақ университеті, 1991;
7. Жәнібеков Ә. Уақыт керуені. - Алматы: Жазушы, 1992. - 184-бет.

УДК 81'373.7:81'37

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИЗУЧЕНИЯ СЕМАНТИЗАЦИИ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ

Бахтиёрова М. И.

Национальный педагогический университет Узбекистана имени Низами,
г. Ташкент, Узбекистан

Түйін. Бұл жұмыста фразеологиялық бірліктердің семантизация процестері мен оларды түсіндіру механизмдері туралы теориялық түсінік берілген. Ол фразеологиялық бірліктердің мағыналарының сәтті түсіндірілуін анықтайтын факторларға тоқталады. Қолданыстағы лингвистикалық тәсілдерді жинақтап, фразеологиялық мағынаның құрылымын, оның ішінде денотативті, мәнді, коннотативтік, стилистикалық компоненттерін талдайды. Түсіну шарттары ретінде ішкі форма мен мотивация дәрежесіне ерекше назар аударылады. Семантизация әдістерін таңдау идиоматикалық деңгеймен және қолданудың коммуникативті контекстімен анықталатыны көрсетілген.

Түйін сөздер: фразеологиялық бірлік, семантизация, этимология, ішкі форма, уәж, фразеологиялық бірліктердің мағыналану тәсілдері, шығу тегі.

Summary. This paper provides a theoretical overview of the semantization processes of phraseological units and the mechanisms of their interpretation. It focuses on the factors that determine the successful decoding of phraseological meanings. By synthesizing existing linguistic approaches, the study analyzes the structure of phraseological meaning, including its denotative, significative, connotative, and stylistic components. Particular attention is paid to the internal form and the degree of motivation as essential conditions for comprehension. It is demonstrated that the choice of semantization methods is determined by the level of idiomaticity and the communicative context of use.

Keywords: phraseological unit, semantization, etymology, internal form, motivation, methods of phraseological semantization, origin.

Фразеологические единицы представляют собой один из наиболее сложных и культурно значимых пластов лексической системы языка. Их изучение имеет важное значение как для теоретической лингвистики, так и для практической деятельности – преподавания языка, перевода, лексикографии.

Одной из центральных проблем фразеологии является семантизация – раскрытие значения фразеологизмов, что особенно актуально в условиях межкультурной коммуникации и при изучении языков. Актуальность исследования процессов семантизации фразеологических единиц обусловлена несколькими факторами: во-первых, фразеологизмы обладают высокой степенью идиоматичности, что затрудняет их понимание на основе значений отдельных компонентов; во-вторых, многие фразеологические единицы

содержат культурно-специфическую информацию, требующую особых подходов к интерпретации: в-третьих, существует необходимость в разработке эффективных методов семантизации для различных типов фразеологизмов.

Фразеология как самостоятельная лингвистическая дисциплина сформировалась в середине XX века, хотя интерес к устойчивым сочетаниям слов проявлялся значительно раньше. основополагающий вклад в развитие фразеологии внесли российские учёные В.В. Виноградов, В.Л. Архангельский, Н.М. Шанский, А.В. Кунин и другие [6, 125]. Определение фразеологической единицы остаётся дискуссионным вопросом. В широком понимании к фразеологизмам относят все устойчивые сочетания слов, включая пословицы, поговорки, крылатые выражения. В узком понимании фразеологическими единицами считаются только идиоматические выражения с переносным значением [2, 45].

Семантическая структура фразеологической единицы представляет особую сложность для анализа. В отличие от слова, значение которого относительно монолитно, фразеологизм сохраняет определенную расчлененность, связанную с его компонентным составом [6, 178].

Структура фразеологического значения включает несколько компонентов:

1. денотативный компонент отражает связь фразеологизма с внеязыковой действительностью, указывает на обозначаемый объект, признак, действие или ситуацию;

2. сигнификативный компонент представляет собой понятийное содержание фразеологизма, те существенные признаки обозначаемого, которые отражены в значении;

3. коннотативный компонент включает эмотивность (способность выражать эмоции), оценочность (выражение положительной или отрицательной оценки) и экспрессивность (усиление выразительности);

4. стилистический компонент указывает на принадлежность фразеологизма к определённому функциональному стилю и сфере употребления [7, 10].

Особую роль в семантике фразеологизма играет внутренняя форма – образное представление, лежащее в основе номинации. Внутренняя форма может быть живой (прозрачной), когда связь между буквальным и переносным значением очевидна, или мертвой (утраченной), когда эта связь не осознаётся носителями языка [4, 135]. Степень мотивированности фразеологического значения напрямую влияет на возможности его семантизации. Чем прозрачнее внутренняя форма, тем легче понять значение фразеологизма, опираясь на значения его компонентов [2, 89].

Семантизация в широком смысле понимается как процесс раскрытия, выявления, объяснения значения языковой единицы. Применительно к фразеологии семантизация приобретает особую специфику, обусловленную природой фразеологического значения.

Семантизация фразеологической единицы – это процесс раскрытия её целостного значения с учетом всех компонентов семантической структуры:

денотативного, сигнификативного, коннотативного и стилистического содержания.

Специфика семантизации фразеологизмов заключается в следующем: во-первых, необходимо раскрыть не только денотативное значение (что обозначает фразеологизм), но и его коннотативные характеристики – эмоциональную окраску, оценочность, экспрессивность; во-вторых, важно учитывать стилистическую характеристику фразеологизма, условия его употребления, что не всегда требуется при семантизации отдельных слов [9, 42]; в-третьих, для многих фразеологизмов важен культурно-исторический комментарий, объясняющий происхождение образа, лежащего в основе номинации; в-четвертых, степень идиоматичности фразеологизма определяет выбор методов семантизации: для прозрачных единиц достаточно опоры на внутреннюю форму, для полностью идиоматичных необходимо развернутое толкование [3, 70].

Семантизация фразеологических единиц представляет собой сложный процесс, требующий учёта множества факторов: структуры фразеологического значения, степени идиоматичности, происхождения, культурной специфики. Не существует универсального метода семантизации, применимого ко всем типам фразеологизмов.

Таким образом, дальнейшее исследование корреляции между происхождением фразеологических единиц и способами их семантизации представляется перспективным направлением, имеющим как теоретическое, так и практическое значение для лексикографии, лингводидактики и переводоведения.

Список использованной литературы

1. Алефиренко Н.Ф. Фразеология в системе русского языка. – Волгоград, 1993. – 264 с.
2. Альбрехт Ф.Б. Проблема определения и описания единиц зоны лексико-фразеологической переходности // Филологические науки. – 2001. – № 3. – С. 66–73.
3. Виноградов В.В. Избранные труды: Исследования по русской грамматике. – М.: Наука, 1975. – С. 18–23.
4. Виноградов В.В. Избранные труды: Лексикология и лексикография. – М.: Наука, 1977. – 294 с.
5. Виноградов В.В. О теории художественной речи: Учеб. пособие. – 2-е изд. – М.: Высшая школа, 2005. – С. 8–11.
6. Виноградов В.В. Проблемы русской стилистики. – М.: Высшая школа, 1981, с. 7–24.
7. Виноградов В.В. Русский язык: Грамматическое учение о слове: Учебное пособие для вузов по спец. «Рус. яз. и лит.». – 3-е изд. испр. – М.: Высшая школа, 1986. – С. 101–163.
8. Голуб И.Б. Стилистика русского языка. – 4-е изд., М.: АЙРИС-ПРЕСС, 2005, с. 34–89.
9. Григорьева Е.А. Качественно-обстоятельственные фразеологизмы со значением предельно высокой степени проявления действия или признака // Шадринские чтения: материалы третьей межрегиональной конференции по проблемам филологии и культурологии. – Шадринск, 23–24 апреля 2008. – С. 13–19.

СЛОЖНОСТЬ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ ОБСТАНОВКИ ТРЕБУЮТ ОБНОВЛЕНИЯ ФОРМ И СРЕДСТВ ВОСПИТАНИЯ ЛИЧНОСТИ, ГРАЖДАНИНА

Бийназарова Н.С.

К.п.н., преподаватель английского языка Кыргызского государственного университета
им. И. Арабаева, Бишкек, Кыргызстан

Жапаралиева Н.Ж.

К.п.н., доцент заведующая кафедры «Государственный, официальный и иностранный
языки» при НИУ КЭУ им. М. Рыскулбекова, Бишкек, Кыргызстан

Түйүн: студенттердің өзін-өзі көрсету қажеттілігі, сондай-ақ әлеуметтік-мәдени жағдайдың күрделілігі жеке тұлғаны, азаматты тәрбиелеудің нысандары мен құралдарын жаңартуды талап етеді. Жеке қасиеттерді қалыптастырудағы басты бағыт

Summary: Students' need for self-expression, coupled with the complexity of the sociocultural environment, require a renewed focus on the forms and means of developing personal and civic qualities.

Истоков и форм обучения социальной деятельности по формированию личностных качеств студентов может быть разнообразное множество. Они могут быть заполнены доминирующими формальными, деловыми отношениями, в которые трудно включить элементы сопереживания, сотворчества, душевной толерантности, толерантных отношений друг к другу, их интеграцию в социальную действительность, что послужит поддержкой общего процесса гуманизации образования. Средства же драматизации гармонично сочетают традиции кыргызской, русской, зарубежной классики и субъективный, эмоциональный, эстетический, коммуникативный опыт студентов, усвоение непреходящих нравственных ценностей, которые воплощаются студентами на сцене с большим подъемом и вдохновением [1].

Потребность студентов в самовыражении, а также сложность социокультурной обстановки требуют обновления форм и средств воспитания личности, гражданина. И таким основным направлением в формировании коммуникативных способностей выступают средства драматизации, также воспитывающие и развивающие нравственный, интеллектуальный и эстетический мир студентов. Акцент при этом делается на аксиологической (ценностной) и коммуникативной сторонах учебного и воспитательного процесса, что очень важно в современных социальных условиях. Высшая форма – спектакль является формой выражения своего собственного «Я», реализацией художественных и эстетических поисков студентов, средством развития коммуникативных способностей, выявления коммуникативной харизмы.

В социальной реальности в коммуникации существуют ограничения или определенные правила общения. Зачастую нарушение этих правил, переход за грань дозволенного в обществе, может привести к серьезным последствиям в карьерном росте. В драматической игре все позволено, нет ограничений, нет серьезных социальных последствий, хотя возможность учиться на ошибках других есть. Участие в драматизации – это свободное творчество в речевой

деятельности, в коммуникации, в пластичности, в ассоциациях, в выражении своей позиции, это синтетический вид дидактического средства. Которое включает художественную литературу, музыку, актерское мастерство, сосредотачивают в себе средства выразительности, способствуют развитию эстетического восприятия окружающего мира, фантазии, воображения, памяти, развитию познавательных процессов, знания об окружающем мире и готовности к взаимодействию с ними [2].

Преподаватель, вводящий средства драматизации, должен помочь студенту в изживании его отрицательных переживаний, наполнении их положительными эмоциями, в реконструировании когнитивной сферы – правильной оценке возникающих в жизни затруднений, возвышении всего строя мыслей, развитии коммуникативных способностей. Коммуникативные способности студентов являются частью ключевых компетенций, показателями которой являются знания о речевом этикете, нормах поведения, ведущих к личностному росту. В реальном социальном пространстве современного глобализирующегося общества формирование личностных качеств студентов должно преодолевать предубеждения и стереотипы; соответствовать современным ритуалам коммуникационного процесса, приводить к демократическому общению и противодействию манипуляциям. Качество социальной культуры зависит от социальной идентификации и готовности студентов к проявлению ответственности в социальной жизни и общении.

В учебной деятельности средства драматизации изначально считались сложными в использовании. Не каждый преподаватель в своей деятельности может использовать их. В связи с этим исследователи много внимания уделяли личности преподавателя, использующему этот способ обучения. В педагогической теории существовали разные точки зрения. Например, А.С. Макаренко считал, что «педагогический коллектив должен совершенствовать педагогическое мастерство, овладевать средствами влияния, которое было бы настолько универсальным и могучим, что, когда наш воспитанник встретит любые влияния вредные, даже самые мощные, они бы нивелировались и ликвидировались нашим влиянием». А.В. Луначарский также отводил особое место педагогу, который «должен быть вместе с тем и светочем, способствующим культурному подъему всей окружающей его среды». С. Розанов писал: «Учитель должен быть талантливым работником художественной педагогики» [3].

Как и авторы многих работ, мы также считаем, что предпочтительнее, чтобы этим занимался учитель, знающий психологические особенности и возможности студентов, способный решать одновременно задачи и воспитания, и обучения [С.Т. Шацкий, С.А. Ауслендер, С.М. Бондаренко, Д.В. Менджерицкая, Ю.И. Рубина, Т.Ф. Заводская]. Осваивая технику спонтанного общения с опытным педагогом, студенты овладевают речевым этикетом, стратегией и тактикой диалогического и группового иноязычного общения, учатся решать различные коммуникативные задачи в воображаемых ситуациях, быть речевыми партнерами. Участвуя в инсценировках, студент получает

непосредственный доступ к культурным ценностям народа, язык которого он изучает, и непосредственно открывает их для себя, т.к. осваивается идейно-эстетическая, смысловая, эмоциональная информация произведения, осуществляемое путем воссоздания этого произведения, происходит анализ того, с помощью каких языковых средств осуществляется общение. Студенты персонифицируют собой нравственные ценности народов изучаемого языка, они усваивают наиболее ценные достижения иной культуры и мысли, накопленные в ходе исторического развития иноязычного общества [4].

На сегодняшний день, используя средства драматизации, педагог может разработать богатейшую систему упражнений и тренингов, развивающих внимание, воображение, ассоциативное мышление, память, способность к действию и другие элементы творчества, выполняя их, студент обретет знание механизмов восприятия, взаимодействия, природы творческого процесса.

Средства драматизации могут наиболее кратким путем, научить личность настолько, насколько у него развита коммуникабельность, коммуникативная харизма, что эти способности позволят добиться очень многого в карьерном росте, и в жизни, и вообще.

Средства драматизации обладают уникальным сочетанием интеграции реальности (игровая деятельность) и условности (отображение жизни). Человек погружается в условный мир, переносится в иное ценностно-смысловое пространство, которое создается путем абстрагирования от привычного повседневного значения предметов и введения новой системы правил. В связи с этим обучение коммуникативному общению носит менее «травматический» характер, чем в настоящей действительной реальности.

Применяя систему К.С. Станиславского и его последователей «если бы» можно заставить студента мыслить и действовать от имени определенного лица, при этом логически и целесообразно действовать. Его система позволяет студентам попасть в мир человеческих отношений, мыслей, чувств, при этом создавать новизну речевых ситуаций, тем самым, обеспечивая одно из важных условий для овладения речевыми умениями, дает возможность одну и ту же ситуацию проигрывать со многими студентами. Тем самым создаются условия для индивидуальной творческой работы и личностного развития каждого студента группы. Система К.С. Станиславского – это учение о действии: «На сцене нужно действовать. Действие, активность вот на чем зиждется драматическое искусство актера». При этом действовать надо, по словам К.С. Станиславского, обоснованно, целесообразно и продуктивно. При этом можно увидеть цель и мотив. Обоснованность – это мотивированность. Целесообразность возникает на основе поставленной задачи. К.С. Станиславский считал, что актер должен испускать лучи, о котором говорят таинственные йоги, «надо все время себя чувствовать в роли. Если себя потеряешь, то нет души в роли, потому что только одна моя может быть в роли, другой души нет у меня».

Подход К.С. Станиславского к актерскому творчеству имеет прямое отношение к проблемам речевого общения на уроке. Он рассматривает речевое

общение как деятельность, строит речевое поведение артиста [4]. Поэтому его подход, что речевое общение на занятиях и общение на сцене имеют общее в том, что приходится повторять одни и те же слова много раз, текст «забалтывается» и остается только механика, и ее нужно использовать в обучении. Он призывает прочувствовать внутреннее содержание и подтекст, а также быть активным, что является главным в творчестве. Из этого следует вывод: сосредоточить внимание студента на содержательную сторону изучения иностранного языка и общения на нем, где создается определенная степень заинтересованности. «В творчестве надо сначала увлечься и почувствовать, а потом уж захотеть». И при этом необходимо помнить, что речевое действие в ситуации – это, прежде всего, мыслительный акт. К.С. Станиславский говорил, что, если актер перестает мыслить на сцене, он перестает действовать. Также он обращает внимание на то, что необходимо воспитывать внимание. Актер должен быть внимателен не только на сцене, но и в жизни. «Как много приходится страдать от зрелища человеческой слепоты, которая и добрых по природе людей делает иногда невинными мучителями ближних, и умных превращает в тупиц, не замечающих того, что творится перед их глазами» [5].

Поэтому, резюмируя вышеизложенное, можно утверждать, что для формирования личностных качеств студентов необходимо обеспечить следующие педагогические условия: добровольное участие в драматизации, обеспечивает устойчивую тенденцию позитивных личностных изменений; учет возрастных особенностей; многократное апробирование разнообразных вариантов ролей; единство педагогических и художественных требований; эмоционально-эстетическая атмосфера, дружелюбная обстановка; предоставление разнообразных форм совместной деятельности; систематическое осмысление собственных действий и проигрываемых отношений; применение системы К.С. Станиславского «если бы»; создание речевой ситуации; создание творческой среды, ведущий к творческой деятельности.

Средства драматизации не только способствуют воспитанию молодежи, обогащают знания, развивают их умственные способности, укрепляют память, но и пробуждают их мысли и чувства, связанные с текущей жизнью, формируя нравственный облик личности молодежи.

Список использованной литературы

1. Макаренко, А.С. Сочинения / А.С. Макаренко. – М., 1951. – Т. 5. – 351 с.
2. Луначарский, А.В. О будущем Малого театра / А.В. Луначарский. – II соч., Т.3 – М., 1964. – 186 с.
3. Розанов, С.О. О детском художественном творчестве / С.О. Розанов // ЦГАЛИ СССР фонд 1408.ОП/ЕД.Хр.151. – 9 с.
4. Станиславский, К.С. Собрание сочинений: В 8 т., Т.3: Работа актёра над собой / К.С. Станиславский. – М.: Искусство, 1955. – 501 с.
5. Станиславский, К.С. Собрание сочинений: В 8 т., Т.4: Работа актёра над ролью / К.С. Станиславский. – М.: Искусство, 1957. – 550 с.

ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В ПОДГОТОВКЕ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ РУССКОГО И КАЗАХСКОГО ЯЗЫКОВ

Вуйко Н. В.

Университет «Мирас», г. Шымкент, Казахстан

Түйін: Мақалада орыс және қазақ тілдері оқытушыларын даярлаудағы инновациялық тәсілдер қарастырылады. Қазіргі білім беру жағдайында болашақ мұғалімнің кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру, цифрлық технологияларды тиімді пайдалану, жобалық және зерттеу қызметін дамыту, сондай-ақ көптілді және көпмәдениетті ортада жұмыс істеуге дайындық маңызды екені атап өтіледі. Инновациялық әдістер білім алушылардың функционалдық сауаттылығын арттыруға және шығармашылық ойлауын дамытуға ықпал етеді.

Summary: The article explores innovative approaches to the training of Russian and Kazakh language teachers in the context of modern educational transformations. It emphasizes the importance of developing professional competencies, integrating digital technologies, and fostering project-based and research activities. Special attention is given to preparing future teachers for work in multilingual and multicultural environments. Innovative methods contribute to the development of functional literacy, critical thinking, and professional flexibility, ensuring effective teaching in contemporary society.

Если отбросить излишнюю эмоциональность, которая неизбежно ведет нас в русло озвучивания проблем, касающихся подготовки молодых кадров в области филологии, то мы спокойно можем говорить о системном и эффективном комплексе в области методики и спецподготовки. Современное языковое становление развивается в условиях стремительных социокультурных, технологических и методологических изменений. Эти процессы особенно заметны в системе подготовки преподавателей русского и казахского языков, поскольку именно языковое образование отражает динамику общественных трансформаций, ценностных ориентиров и образовательных приоритетов.

Сегодня профессиональная подготовка учителя-словесника требует не только прочной лингвистической базы, но и способности к педагогическому проектированию, межкультурному взаимодействию, рефлексии и постоянному профессиональному обновлению. В наши дни недостаточно обладать академическими знаниями или быть только подкованным в области цифровых технологий. Учителю-словеснику должны быть доступны и знакомы различные инновационные приемы, способы работы с ИИ, инструменты для постижения академических знаний с тем, чтобы преобразовывать их в функциональную грамотность. Поэтому инновационные подходы в подготовке преподавателя русского и казахского языков формируются на основе переосмысления традиционной парадигмы обучения [1].

В центре образовательного процесса оказывается личность будущего педагога, его профессиональное мышление, ценностные установки и готовность к работе в многоязычной и поликультурной среде. В условиях билингвизма преподаватель языка выступает не только как транслятор норм, но и как посредник между культурами, интерпретатор смыслов, организатор диалога и

сотрудничества. К примеру, если идет работа над романом «Евгений Онегин» А.С. Пушкина, то анализ не ограничивается только разбором специфики языка и построением строф, сюжетом или характеристикой героя. Предлагаются креативные задания для повышения мотивационной сферы и достижения учебных целей. Несмотря на то, что отдельные методисты и литературоведы высказываются неоднозначно о таких приемах, они дают результат. Что если учащиеся образно накроют стол для гостей Лариных или Онегина, тем самым рассказав о гастрономических тонкостях того времени? Также можно рассказать о театре и знаменитых актрисах того времени. Автор много описывает различные стороны жизни того времени, а это богатый материал для понимания романа. Можно креативно поработать в подтеме «Анализ и интерпретация». Погружение в чувства героев позволяют высказать свое мнение об их поступках, например, написав письмо или переписав концовку, но с подробным объяснением почему именно учащийся так считает.

Одним из ведущих инновационных направлений является компетентностный подход, ориентированный на формирование интегративных профессиональных умений. Подготовка преподавателя русского и казахского языков включает развитие коммуникативной, методической, межкультурной, исследовательской и рефлексивной компетенций. Особое значение приобретает умение анализировать языковой материал с учетом функциональных, прагматических и культурных факторов, а также способность адаптировать методы обучения к уровню и потребностям обучающихся. И в этом случае можно говорить о конкретных примерах. Итак, на практических занятиях в школе и вузе мы наблюдаем тенденцию к широкому охвату материала. То есть инновационные методы структурируют, членят большой объем информации на блоки, попутно вносится дополнительный материал, с тем чтобы расширить кругозор. На практике в школе это может выглядеть следующим образом: каждый подраздел в четверти имеет ряд тем не только грамматических, но и лексических. Скажем в 8 классе изучаются односоставные предложения на материале раздела «Вода в жизни человека». Исходя из учебных целей, такой урок требует грамотного подхода в изучении не только грамматики, но и лексической темы. Сегодня филологические дисциплины активно интегрируются с техническими, естественно-математическими. А значит современный бакалавр должен освоить академические знания, и понимать, как пополнять знания в области наук, которые не всегда в его компетенции. В вузе универсальным инструментом в таких случаях является работа с цифровыми платформами. Создание в Tilde своего собственного контента позволяет продемонстрировать свои навыки в области нескольких дисциплин, например, языкознание и стилистика.

Инновационность подготовки будущих учителей языков тесно связана с активным внедрением цифровых образовательных технологий. Использование электронных платформ, мультимедийных ресурсов, интерактивных заданий и онлайн-сервисов расширяет возможности языкового обучения и позволяет моделировать разнообразные коммуникативные ситуации. Для будущего

преподавателя важно не только владение цифровыми инструментами, но и осознанное понимание их педагогического потенциала, направленного на развитие функциональной грамотности и самостоятельности учащихся. Так изучение романа И. Есенберлина «Кочевники» можно проводить под знаком «интертекста». «Термин интертекстуальность и интертекст был введен впервые Юлией Кристевой в 1967 году. Это может быть как отдельная цитата, так и целый сюжет, вследствие чего текст представляется похожим на мозаику» [2, 48]. Создание базы в гугл диске или использование доски падлет поможет не только студенту вести свою исследовательскую работу, но и продемонстрировать ее наработки (части) на свое усмотрение.

На практике большую пользу приносят карточки, на которых несколько необычным способом объясняется правило. Такой инновационный ассоциативно-познавательный материал, созданный ИИ позволяет привлечь внимание учащихся всех групп. Они помогут любому научиться легко и непринуждённо запомнить самое сложное правило. Использовать такие карточки можно по-разному. Допустим, вытаскивать по одной и называть пример, тогда остальные могут формулировать правило. Или, наоборот, один говорит правило, а остальные приводят примеры. Еще можно смешивать все карточки, и обучающиеся будут называть к какому разделу относится информация, представленная на карточке.

Существенную роль в инновационной подготовке играет проектная и исследовательская деятельность студентов. Участие в разработке методических проектов, создании авторских образовательных продуктов, проведении мини-исследований способствует формированию навыков критического мышления и профессионального самоанализа. Проектная деятельность позволяет интегрировать теоретические знания по лингвистике, методике преподавания, педагогике и психологии, а также формирует готовность к непрерывному профессиональному развитию. Значимое место занимает использование проблемного обучения и кейс-метода, основанных на анализе реальных педагогических ситуаций. Работа с методическими кейсами, связанными с обучением русскому и казахскому языкам, помогает будущим преподавателям осваивать стратегии принятия педагогических решений, учитывать языковую интерференцию, индивидуальные особенности обучающихся и социокультурный контекст обучения. Такой подход способствует развитию профессиональной гибкости и ответственности.

Предлагаем рассмотреть простой пример: проходя по страницам жизни и творчества С. Есенина, мы понимаем, что остается много вопросов. Только представьте себе, что творчество С. Есенина изучается уже более ста лет. Но при этом интерес к его поэзии не исчезает и белые пятна в его биографии остаются по сей день. К этому вопросу обращаются как соотечественники, так и зарубежные есениноведы. Сегодня появились новые виды анализа, которым подверглось творчество С. А. Есенина. Например, тендерное. Это социолингвистический анализ на основе материала о функционировании языка в группах людей по признаку профессии, пола, возраста, городского или

сельского образа жизни и др. Есть вопросы, которые актуальны в вузе: есенинская текстология, мировое значение Есенина, Есенин и русское зарубежье, Есенин и эсеры, издания поэта на оккупированных территориях и др. Однако на школьном уровне тоже можно организовать научно-исследовательскую работу, как на уровне обучающего процесса, так и на уровне индивидуального проекта. Не будет преувеличением сказать, что дидактическая игра развивает исследовательскую деятельность, помогает активно ее проводить. Она тесно связана с поиском ответов на проблемные вопросы. На уроках и во внеурочной деятельности можно использовать следующие темы, представленные в *таблице 3*.

Таблица 3

Научно-исследовательская работа	На уроках	«Сопоставительный анализ творчества С. Есенина и М. Макатаева» «Особенности изображения природы в творчестве С. Есенина» «Любимые образы природы в творчестве С. Есенина» «Изобразительно выразительные средства в творчестве С. Есенина» «Цветопись и звукопись в творчестве С.А. Есенина» «Необычные факты из биографии С. Есенина»
	Проект	«Фольклорные вкрапления в творчестве С. Есенина» «С. Есенин и революция» «Жанр письма в творчестве С. Есенина» «Обращения в творчестве С. Есенина»

Реализовать научно-исследовательскую работу на уроке можно в форме игры, конференции, круглого стола, дебатов, при помощи постера, видеоролика, ментальной карты, кластера, коллажа. И здесь сегодня активно подключается ИИ, создавая иллюстрации, комментируя непонятный вопрос и многое другое.

Особое внимание в системе подготовки уделяется формированию билингвальной методической культуры. Сопоставительный анализ русского и казахского языков, осмысление их типологических различий и сходств позволяют будущему преподавателю выстраивать обучение на основе принципов диалога языков и культур. Это способствует развитию языковой толерантности, уважения к национальному наследию и формированию устойчивой языковой идентичности обучающихся.

Педагогическая практика в инновационной модели подготовки рассматривается как пространство профессионального становления и эксперимента. Будущие преподаватели получают возможность апробировать современные методические технологии, использовать интерактивные формы работы с текстом, элементы геймификации и творческие задания. Рефлексия педагогического опыта, анализ затруднений и достижений позволяют студентам осознанно выстраивать собственную профессиональную траекторию.

Неотъемлемым условием реализации инновационных подходов является трансформация роли преподавателя высшей школы. Он выступает не только источником знаний, но и наставником, тьютором, фасилитатором образовательного процесса. Диалогичность, ориентация на сотрудничество, поддержка инициативы студентов становятся важными характеристиками современной системы педагогического образования.

Таким образом, инновационные подходы в подготовке преподавателя русского и казахского языков представляют собой комплексную систему, направленную на формирование профессионально компетентного, культурно ориентированного и методически гибкого педагога. Интеграция компетентностного, цифрового, проектного и межкультурного подходов обеспечивает подготовку учителя нового поколения, способного эффективно работать в условиях многоязычного образовательного пространства и отвечать на вызовы современного общества.

Список использованной литературы

1. Кристева Ю. Бахтин, слово, диалог и роман // Вестник Московского Университета. Сер. 9 Филология.- 1995.- №1.- 124 с.
2. Щукин А. Н. Методика преподавания русского языка как иностранного. – М.: Флинта, 2020.
3. Бондаревская Е. В. Теория и практика личностно ориентированного образования. – Ростов н/Д: Изд-во РО ИПК, 2016.

УДК 37.016:82

ЧИТАТЕЛЬСКАЯ ГРАМОТНОСТЬ ЧЕРЕЗ «ЖИВЫЕ» ФОРМАТЫ

Донаева Б. С.

IT лицей №9 им. О. Жолдасбекова, г.Шымкент

Түйін. Мақалада көркем мәтіндерді талдау арқылы оқушылардың функционалдық оқу сауаттылығын дамытудың инновациялық «жанды» форматтары қарастырылады. Автор классикалық әдебиет туындыларын (А.С. Пушкин, Ф.М. Достоевский, М.М. Пришвин) заманауи прагматикалық құжаттарға — заң нұсқаулықтарына, әлеуметтік карталар мен чек-листерге трансформациялау әдістемесін ұсынады. Бұл тәсіл оқушының пассивті бақылаушы позициясын белсенді зерттеуші-аналитик деңгейіне ауыстырып, мәтінді өмірлік жағдайларда қолдану дағдысын қалыптастырады. Жұмыс нәтижесінде «жанды» форматтардың оқуға деген қызығушылықты арттырып, күрделі философиялық мағыналарды түсінуге жол ашатыны дәлелденген.

Summary. The article examines innovative "live" formats for developing students' functional reading literacy through the analysis of literary texts. The author proposes a methodology for transforming classical literary works (by Pushkin, Dostoevsky, and Prishvin) into pragmatic documents such as legal guides, social risk maps, and safety checklists. This approach shifts the student's role from a passive observer to an active analytical researcher, fostering the ability to apply extracted information to real-life situations. The study concludes that "live" formats bridge the gap between classic literature and modern reality, enhancing both reading engagement and deep conceptual understanding.

Современный школьник всё чаще задает вопрос: «Зачем мне читать о проблемах героев XIX века, если моя жизнь наполнена другими скоростями и смыслами?» Ответом на этот вызов становится развитие функциональной читательской грамотности. Наша задача — научить ребенка не просто декодировать текст, а извлекать из него прикладную информацию, анализировать подтекст и применять полученные знания в жизненных ситуациях.

«Живой» формат - это трансформация художественного описания в прагматический документ: инструкцию, чек-лист, маршрутную карту или бюджетный план. Это заставляет ученика сменить позицию пассивного наблюдателя на позицию активного исследователя-аналитика [1].

Практические кейсы: примеры из русской классики

1. Правовой квест по повести А.С. Пушкина «Дубровский» Вместо традиционного обсуждения «почему Троекуров плохой», предложите ученикам роль юристов.

Задание: изучите главу о судебном заседании и составьте «Памятку по защите собственности» для Андрея Гавриловича Дубровского.

Что делает ученик: анализирует текст на предмет юридических ошибок героя (отсутствие документов, игнорирование сроков апелляции).

Результат: формируется навык работы с правовой информацией и понимание важности документооборота.

2. Социальное проектирование по роману Ф.М. Достоевского «Преступление и наказание» Трагедия семьи Мармеладовых часто воспринимается как абстрактный «фон».

Задание: составить «Карту социальных рисков семьи». Ученикам нужно выписать доходы (пенсия, случайные заработки) и обязательные расходы (аренда угла, лекарства Катерине Ивановне, питание).

Что делает ученик: работает с деталями быта, ценами того времени и делает вывод о «точке невозврата».

Результат: понимание причинно-следственных связей и развитие финансовой эмпатии.

3. Инструкция по безопасности на основе сказки-были М.М. Пришвина «Кладовая солнца»

Задание: на основе похода Митраши и Насти составить «Чек-лист похода в лес для новичка».

Что делает ученик: выделяет маркеры опасности (Слепая елань, поведение птиц) и необходимые инструменты (компас, сухари).

Результат: навык трансформации описательного текста в четкий алгоритм действий.

Работа в таких форматах решает сразу три задачи:

Внимательное чтение: Невозможно составить бюджет или карту, не заметив мелких деталей, которые обычно пролистываются.

Смена регистра: ученик учится переводить художественный стиль в официально-деловой или публицистический.

Личная значимость: текст перестает быть «музейным экспонатом» и становится полем для решения проблем.

Развитие читательской грамотности через «живые» форматы не отменяет анализа души героя или авторской позиции. Напротив, через бытовую деталь, через юридический или финансовый нюанс путь к глубоким философским смыслам становится для подростка короче и понятнее [2].

. Мы не просто читаем книгу — мы учимся понимать мир через опыт тех, кто был до нас.

Приложение №1. Карточка-кейс по повести А.С. Пушкина «Дубровский»

Тип грамотности: правовая и читательская. Задание: «Юридическая экспертиза дела об имении Кистенёвка».

Инструкция для учащегося: представьте, что вы — младший ассистент адвоката, к вам попали материалы дела А.Г. Дубровского. Проанализируйте главу IV и заполните отчет:

Предмет спора: (Что именно пытаются отобрать?)

Главная улика истца (Троекурова): (На каком основании он предъявляет права?)

Роковая ошибка ответчика (Дубровского): (Почему он проиграл дело, исходя из текста?)

Ваш совет: Какое одно действие мог совершить Дубровский-старший, чтобы закон остался на его стороне?

Приложение №2. Карточка-кейс по роману Ф.М. Достоевского «Преступление и наказание»

Тип грамотности: финансовая и математическая. Задание: «Экономика безысходности: расчет бюджета семьи Мармеладовых».

Цель: понять социальную детерминированность поступков Раскольникова через цифры.

Статья расходов / доходов	Сумма (в рублях/копейках по тексту)	Последствия для семьи
Жалованье Мармеладова	?	Хватило бы на скромную жизнь?
Аренда «угла»	?	Опишите условия проживания по деталям.
Ежедневные нужды	?	На что уходят последние деньги?

Список использованной литературы

1.Асмолов, А. Г. Формирование универсальных учебных действий в основной школе: от действия к мысли. Система заданий / А. Г. Асмолов. — М.: Просвещение, 2011. -159 с.

2.Бахтин, М. М. Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин. - М.: Искусство, 1986. - 445 с. (Классика для обоснования диалога читателя с текстом).

- 3.Выготский, Л. С. Психология искусства / Л. С. Выготский. - М.: Искусство, 1986. - 573 с.
- 4.Цукерман, Г. А. Оценка читательской грамотности. Материалы к обсуждению / Г. А. Цукерман // Вопросы образования. - 2010. - № 4. - С. 250–259.

УДК 316.772.4

ТЕОРЕТИЧЕСКОЕ ОСНОВЫ МЕЖКУЛЬТУРНОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ

Душанова К.А., Тургимбаева Г.Т.
Университет «Мирас», г. Шымкент, Казахстан

Түйін. Бұл мақалада лингвист немесе халықаралық коммуникация саласындағы маман, сұхбаттасушыдың белгілі бір сәтте қажетті сезімдер мен әсерлерді жасауда, коммуникация процесін қиындататын немесе оның бағытын басқа жолмен бағыттайтын негізгі мәселелері қарастырылады.

Түйін сөздер: мәдениетаралық коммуникация, мәдени нормалар, коммуникант, коммуникативтілік, пәнаралық сипат.

Summary. In this article, a linguist or a specialist in the field of international communication considers the main problems of the interlocutor in creating the necessary feelings and impressions at a certain moment, which complicate the communication process or direct its direction in another way.

Keywords: intercultural communication, cultural norms, communicant, communicativity, interdisciplinary nature.

В условиях современной глобализации, характеризующейся созданием транснациональных корпораций, развитием массового туризма и усилением миграционных потоков, проблема эффективного взаимодействия между представителями различных этносов приобретает статус приоритетной. Межкультурная коммуникация (МКК) сегодня рассматривается не просто как обмен информацией, а как сложный процесс соприкосновения различных систем ценностей, норм и моделей поведения. Актуальность данной темы обусловлена необходимостью преодоления коммуникативных барьеров, возникающих из-за культурных различий, и поиска механизмов достижения взаимопонимания в поликультурном пространстве.

Понятие и междисциплинарный характер МКК: межкультурная коммуникация представляет собой особый раздел общей теории коммуникации, исследующий взаимодействие представителей разных культур. Этот процесс охватывает различия в языке, стиле мышления, невербальных кодах и восприятии мира. Для профессионального лингвиста или специалиста в области международных отношений владение навыками МКК означает умение управлять процессом общения, создавая у собеседника необходимые ощущения и нивелируя конфликтогенные факторы. Коммуникация - это многогранный процесс, затрагивающий глубинные аспекты субъектности участников [1, с. 55].

Междисциплинарность МКК проявляется в синтезе знаний антропологии, социологии, психологии и лингвистики. Специалисту необходимо не просто владеть теоретической базой, но и уметь проецировать её на конкретные

ситуации, формулируя «рецепты» общения, учитывающие как собственные культурные схемы, так и особенности партнера [1, с. 55].

Проблема определения культуры и коммуникации: одной из центральных трудностей в теории МКК является многообразие трактовок ключевых терминов. Культуру в широком смысле можно определить как результат человеческой деятельности, включающий как материальные объекты, так и нематериальные активы: ценности, традиции и нормы поведения. Культура — это система воззрений, присущая определенному обществу, которое не всегда тождественно этносу; носителем культуры могут выступать социальные классы или отдельные поколения [2, с. 233].

Коммуникация, в свою очередь, определяется как процесс обмена информацией. Межкультурная коммуникация - это информационный обмен между носителями разных культурных кодов, где сам факт культурного различия значительным образом определяет ход и результат взаимодействия.

Исторический экскурс и возникновение дисциплины. Несмотря на то, что взаимодействие культур - явление древнее, попытки его научного анализа долгое время носили эпизодический характер (античные хроники, средневековые летописи). В эпоху Великих географических открытий интерес к иным народам возрос, а в XIX веке сравнительно-исторический метод (В. фон Гумбольдт, братья Гримм и др.) заложил фундамент для систематического изучения культур.

Однако как самостоятельная дисциплина МКК оформилась лишь в середине XX века в США. В 1947 году правительством был создан Институт зарубежной службы (FSI) для подготовки дипломатов и волонтеров к работе за границей. Основоположниками направления стали антропологи Эдвард Т. Холл, Рэй Бердвистелл и лингвист Джордж Трейджер. Поворотным моментом стала публикация книги Э. Холла «Молчаливый язык» (1959), где была доказана неразрывная связь между культурой и коммуникацией [3, с. 232].

Основные направления и школы: для теории МКК характерна практикоориентированность. С самого начала акцент делался на создании конкретных инструкций и кросскультурных тренингов. Важнейшим достижением стало выделение трех направлений:

Проксемика (Э. Холл) - изучение пространственного поведения (интимная, личная, социальная и публичная зоны).

Кинесика (Р. Бердвистелл) - изучение «языка тела» (жестов, мимики, поз).

Паралингвистика (Дж. Трейджер) - исследование влияния просодических компонентов на смысл высказывания.

Современная теория МКК обогатилась такими концепциями, как теория коммуникативного приспособления Х. Джайлза, теория управления идентичностью и теория «фейса» С. Стеллтинг-Туми.

Изучение межкультурной коммуникации сегодня является необходимостью для каждого члена общества. Технический прогресс позволяет нам перемещаться между странами за часы, однако освоение навыков взаимодействия требует значительно большего времени [4, с. 327].

Для специалистов-лингвистов МКК важна по нескольким причинам:

- она акцентирует внимание на невербальных каналах передачи информации;
- углубляет понимание прикладного значения лингвистики;
- обучает механизмам «раскодировки» культурных смыслов, скрытых в речи [4, с. 327].

Применение теории межкультурной коммуникации на практике наглядно иллюстрируется анализом конкретных коммуникативных ситуаций. Одним из наиболее показательных примеров является использование проксемических зон. В североамериканской и североевропейских культурах «личная дистанция» составляет около одного метра. Нарушение этой границы представителями латиноамериканских или ближневосточных культур, где дистанция общения традиционно короче, часто воспринимается как агрессия или излишняя фамильярность. Понимание этих различий позволяет дипломатам и бизнесменам избегать инстинктивного чувства дискомфорта и неверной интерпретации намерений партнера.

В области кинесики классическим примером является интерпретация жестов. Жест «большой палец вверх», который в англосаксонских культурах означает одобрение, в некоторых странах Ближнего Востока и Южной Европы может носить оскорбительный характер. Аналогично, прямой зрительный контакт в западной традиции интерпретируется как признак честности и уверенности, тогда как в ряде восточных культур (например, в Японии) он расценивается как проявление неуважения или вызов иерархии.

Особое значение в профессиональной деятельности лингвиста имеет коммуникативная стратегия. В «высококонтекстных» культурах (Китай, Япония, арабские страны) значительная часть информации передается не словами, а через подтекст, статус собеседника и ситуацию. Прямой отказ в таких культурах часто заменяется вежливыми уклончивыми фразами. Напротив, «низкоконтекстные» культуры (Германия, США) ориентированы на эксплицитность и точность формулировок.

Практическое применение навыков МКК заключается в «раскодировке» этих сигналов. Например, в международном бизнесе знание теории «фейса» (сохранения лица) помогает проводить переговоры с восточными партнерами, избегая прямой критики, которая могла бы разрушить деловые отношения. Таким образом, теоретические знания трансформируются в прикладной инструмент, обеспечивающий успех в условиях культурного многообразия [4, с. 327].

Следует отметить, что понимание механизмов МКК не только способствует профессиональному росту, но и обогащает личность, позволяя индивиду глубже осознать собственную культурную идентичность и эффективно сосуществовать в многообразном глобальном мире.

Список использованной литературы

1. Анцупов А.Я. Конфликтология: учебник для вузов / А.Я.Анцупов, А.И. Шипилов. М.: Юнити, 2018, 55 с.
2. Ворожейкин И.Е. Конфликтология: учебник/ И.Е.Ворожейкин, А.Я.Кибанов, Д.К.Захаров.М.: инфора-М.,2016, 233с.

3. Леонов Н.И. Конфликтология : учеб. пособие / Н.И.Леонов. 2-е изд., испр.и доп. Москва: изд-во Моск.психол.-Соц.Ин-та; Воронеж: изд-во нПО «МодЭк», 2016, 232 с.
4. Соколов С.В. Социальная конфликтология: учеб.пособие для вузов/ С. В. Соколов. М.: Юнити-дана, 2020, 327 с.

ӘОЖ 821.512.122“18”:“19”

ҰЙЫҚТАП ЖАТҚАН ХАЛҚЫМДЫ ОЯТУҒА ЕР КЕРЕК... (ақын Ергөбек Құттыбайұлының өмірінен деректер)

Жарылкасынова Г.Н., Дуйсебаева А.Б.
Саттар Ерубасев атындағы №24 ІТ мектеп-лицейі,
Ө.Жолдасбеков атындағы №9 ІТ лицейі
Шымкент қ., Қазақстан

Аннотация: Стаття посвящена изучению творческого наследия выдающегося поэта Отрарского региона - Ергобека Құттыбайұлы (1865–1917). Автор рассматривает историю научного освоения трудов поэта, начиная с первых исследований филолога А. Оспанұлы и заканчивая трудами академика Р. Бердибая и профессора К. Ергобека. Особое внимание уделяется анализу тематики стихотворений Ергобека, в которых отражены социальное неравенство, трагедия голода и тяготы народной жизни начала XX века. В статье приводятся биографические сведения об акине, его родословной, поэтическом окружении (связь с Майлыкожа) и влиянии его творчества на формирование духовного самосознания последующих поколений.

Ключевые слова: Ергөбек Құттыбайұлы, казахская литература, Отрарский регион, акын, творческое наследие, Майлыкожа, Асылхан Оспанұлы, Рахманкул Бердибай, социальная лирика, история исследования.

Summary. The article explores the creative heritage of Ergobek Kuttybaiuly (1865–1917), a distinguished poet and shaiyr from the Otyrar region. It examines the historical process of introducing Ergobek's works into academic discourse, highlighting the pioneering research of philologist A. Ospanuly, as well as significant contributions by Academician R. Berdibay and Professor K. Ergobek. The study analyzes the social and ideological depth of Ergobek's poetry, which vividly portrays the socio-political realities of the early 20th century, including themes of poverty, famine, and national struggle. Furthermore, the article provides biographical details regarding the poet's life, his artistic relationship with the renowned poet Mailykozha, and the significance of publishing his collections for the spiritual enrichment of modern youth.

Keywords: Ergobek Kuttybaiuly, Kazakh literature, Otyrar region, akin, creative heritage, Mailykozha, Asilkhan Ospanuly, Rakhmankul Berdibay, social lyrics, literary research.

Отырар өңірі ақындарының арасында өлеңдерінің көркемдік қуаты мен дәрежесі, шығармаларының қоғамдық-әлеуметтік мәні жағынан айрықша орын алатын шайырлардың бірі - Ергөбек Құттыбайұлы болып табылады.

Ергөбектің туындылары, оның шығармашылық мұрасы туралы алғаш рет пікір білдіріп, оның жырларын ғылыми айналымға енгізушілердің сапын бастаушы ретінде шымкенттік қарт әдебиетші-ғалым, филология ғылымдарының кандидаты, доцент Әсілхан Оспанұлын айтар едік.

Ол өзінің 1983 жылы Алматыдағы “Ғылым” баспасынан басылып шыққан, XIX ғасырдың екінші жартысы мен XX ғасырдың бас кезіндегі Қаратау өңірінде ғұмыр кешкен, бұрын көп зерттелмеген ақындардың шығармашылығын сөз еткен

“Қаратау атырабындағы ақындары” деп аталатын монографиясының 13-16-беттерінде Ергөбектің өмірі мен кейбір өлеңдері туралы біразша мәліметтер келтірген.

Әсілхан Оспанұлы Ергөбекті: “Сылқым Сыр бойы мен қазыналы Қаратау етегін жайлаған өлең өнері өрендерінің Майлықожа ақын бастаған мол шоғырынан өренді бір өкілі”, - деп бағалайды.

Зерттеуші Ергөбектің ғұмыры жайында өмірбаяндық деректерді ортаға сала отырып, ақынның кіндігінен тараған қыздарының бірі, Анаэй апамызды бергеніндегі кезде, ол кісінің әбден жасы ұлғайған шағында Оңтүстік Қазақстан облысына қарасты бұрынғы Жетісай ауданында кездесіп, әңгімелескенін тілге тиек етеді.

Ә.Оспанұлы бұл зерттеуінде Ергөбек шығармашылығын жеке-дара талдамай, Майлықожа екеуінің арасындағы аға-інілік, ұстаз-шәкірттік қарым-қатынастың қалың болғандығына ерекше мән береді. Ергөбек шығармаларынан Майлықожа өлеңдерінің игі әсер-ықпалын іздейді, ақындық терминдері, сөз сұрыптау мәнерлерінен де өзара орайластық, ұқсастық табады.

“Әрине, өз заманына қарай Ергөбек өлеңдерінде кейбір жағдайда сары уайымшылдыққа түсу сарын да сезіліп қалады”, - деп зерттеуші өз дәуірі мен өз заманының, яғни кеңестік кезең талабынан үрікпей, біржақты баға береді.

Дегенмен автор Ергөбек ақынның шығармашылық мұрасын іздестіріп, жинастыру мен електен өткізіп, зерттеу ісіндегі бастамалардың өзіне ғана тән қолтаңба, “Ергөбек Құттыбайұлының ақындық қызметі,

қалдырған шығармаларын жұртқа таныту бағытында бұрын да епек жасалғанын, соның алғашқысын Шәуілдір қыстағының тұрғыны, жергілікті ақын Шаймұх Қасымбековке тиесілі екенін, соны кейін ширатып жүйелі мәлімет, сапалы өлең-термелер тауып тапсырушы- Сарыағаш ауданындағы бұрынғы “Красный Восток” колхозында істейтін, әкесі атақты Айнабек жыршы атанған, өзі де аузының ебі, сөзінің желі бар дегендей ақындықпен айналысып жүрген Тұрсынәлі Айнабеков болып табылатынын” атап өткен.

Араға он алты жыл салып, Ергөбек туындыларымен жалпы жұртшылықтың жан-жақты танысуына мүмкіндік берген – 1985 жылы жарық көріп, 1989 жылы Алматыдағы “Жазушы” баспасынан қайта басылып шыққан XV ғасырдан XX ғасырдың бас кезіне дейінгі қазақ ақын-жазушылары шығармалары жинағының (құрастырушылар: М.Байділдаев пен М.Мағауин, жауапты шығарушы М.Байділдаев) екінші томының 329-336-беттерінде ақынның шағын ғана өмірбаяндық мәліметтері беріліп, “Кедейліктен дарамын” және “Сәлем де туған елдерге” атты екі шығармасы жариялануы болатын.

Бұған дейін халқымыз Ергөбек шығармаларының шырайын әлгіндей бірді-екілі өлеңдері арқылы ғана оқып-біліп, танып келсе, көрнекті әдебиетші, академик Рахманқұл Бердібайдың “Алматы ақшамы” газетінің 1990 жылғы 16-қазан күнгі нөмірінде “Асыл мұра” айдары бойынша жарық көрген ақынның туғанына 125 жыл толуына орай жазылған “Ергөбек – ел жыршысы” деп аталатын мақаласы осынау олқылықтың орнын толтырған ғылыми еңбек екенін ерекше атап өткіміз келеді.

Ғұлама ғалым Р. Бердібай Ерғөбек ақынның аты мен даңқы туған өлкесі Оңтүстік Қазақстан мен Ташкент атрабындағы қазақтар арасында кең таралғанымен, республиканың өзге өңірлеріне соңғы жылдарға дейін көп мәлім болмай келгенін орынды түрде айта келіп: “Оның негізгі себебі ақын шығармаларын жинау мен жариялаудың, зерттеудің қолға кешігіп алынғандығына байланысты. Тағы бір “тосқауыл” Ерғөбек туындыларының тақырыбы мен мазмұны тым тосын жайларға, қазақ халқының басына душар болған ашаршылық қасіретіне

арналғандықтан деуге болады. Өйткені күні кешеге дейін халықтың басынан кешкен ауыртпалықтарды айту қоғамдық санамызға сіңбеген нәрсе еді. Біздің дәуірімізде “қаны сорғалаған” трагедиялық халдерге көзді жұмып, жауырды жаба тоқитын, ылғи “өрледік”, “шырқадық”, “самғадық” деп келетін жалған сарыннан басқаға жол жабық болды” – деп мәселенің мә 1991 жылы Ерғөбектің оннан астам өлең-жырлары Қазақ мемлекеттік мәдениет қоры Оңтүстік Қазақстан облыстық

бөлімінің демеушілігімен “Сағындым даусын ботаның...” деген атпен Шымкентте тұңғыш рет өз алдына бөлек жинақ болып жарық көрді. Бұл жинаққа алғысөз ретінде берілген әдебиетші-ғалым Ә. Оспанұлының Ерғөбек шығармашылығы жайында арнайы жазылған “Қасиет шеккен халықпын деп...” деген мақаласы біразша қысқартылып, осы автордың сол жылы Алматыдағы “Қазақ университеті” баспасынан басылып шыққан “Қаратау шайырлары” атты көмекші оқу құралының 182-191-беттерінде “Сылқым сырдың сандығы” деген тақырыппен қайта жарияланды.

Сонымен бірге Ерғөбектің “Кедейліктен дарамын” және “Сәлем де туған елдерге” атты екі өлеңі 1994 жылы Алматыдағы “Білім” баспасынан басылып шыққан жоғары оқу орындарының филология, журналистика факультеттері студенттеріне арналған “XX ғасыр басындағы әдебиет” атты хрестоматиялық оқу құралының (құрастырған, алғысөзін, өмірбаяндық анықтамалар мен түсініктерін жазған – филология ғылымдарының докторы, профессор Құлбек

Ерғөбек) 51-55-беттерінде жарық көрді. Осылайша, бір кезде:

“Тойға біреу шақырса
Есек мініп барамын,
Құлшығаштың ішінде
Кедейліктен дарамын,
Жылап келіп дүниеге,
Жылап кетіп барамын.
Ерғөбектің құлағында
Кедейліктің ені бар,
Көлденең ат тосар ең-

Болыс болсам шені бар”, - деп тағдырына налып, адамдар арасындағы бір-бірімен қарым- қатынас үрдісіне наразылығын білдірген Ерғөбек ақынның шығармаларын өскелең жас ұрпақтың оқып, танысуына мүмкіндік туды.

Сонымен, Ерғөбек Құттыбайұлы кім, ол қандай ақын? Ерғөбек шығармалары өзімен тұстас ғұмыр кешкен өзге ақындардың шығармашылығынан қай жағынан ерекшеленеді? Ерғөбек жырларында сол

дәуірдің әлеуметтік ақиқаты қалай суреттелген? Енді осы сұрақтарға жауап іздеп көрейік.

Қазіргі қолда бар деректерге қарағанда Ергөбек Құттыбайұлы 1865 жылы қазіргі Оңтүстік Қазақстан облысының Отырар ауданына қарасты “Қаракөл” ауылында дүниеге келіп, елу екі жасқа келген шағында, 1917 жылы Өзбекстан жеріндегі Ащы деген өзекеңнің бойында тұрған ағасы Қалыбектің Ділда деген қызының қолында дүниеге салыпты.

Ергөбектің өз кіндігінен тараған Анай, Үркия, Мөләш есімді үш қызы және Әлмырза деген жалғыз ұлы болған. Әдебиет зерттеушісі Әсілхан Оспанұлының деректеріне сүйенсек, ақынның анасы Ақбөбек Мәтін төмендегідей қатесіз терілген:

Сырдария бойының Көккөл деген жері мекендеген елдің атақты әнші қызы атанады. Өсе келе ол кісі Жанкел ақын ауылына келіп, болып түседі. Сөйтіп, Ергөбек дүниеге келген кезде: “Өзімнен өткен әнші

болар ма екен, мұның есімі де маған ұқсап тұрсыншы”, деген ниетпен болашақ ақынның есімі өзі таңдап, Ергөбек деп қойыпты. Осылайша, Ергөбекті жастайынан өңге, өлеңге баулысып өсіреді.

Жалғыз Ергөбек қана емес, Ақбөбек дүниеге әкелген балалардың барлығы да сөз өнеріне жақын болып өскен екен. Мәселен, тіпті алты- жеті жас үлкендігі болған ағасы Қалыбек те ақындықтан құралмаған

болмайды. Қалыбек пен Ергөбек екеуі бір-біріне әзілдеп өлең шығарып, қалың жұртшылықтың алдында ашық айтыстарға да түсіп жүрген. Бұған Қалыбектің пен оның өз ішкі Ергөбектен сөз қағысында бізге жеткен нұсқасы мен қазіргі таңда бүкіл Қазақстанға атақ-даңқы танымал ақынның айтыс деңгейісіне дейін жеткен Әсілхан Қалыбекованың қызметі куә бола алады (1).

Ақынның “Алты ағайын қосылсаң...” деп аталатын жалғыз шумақ өлеңінде:

Алты ағайын қосылсаң Төбесінен тыйылмайсың, Жеті ағайын қосылсаң –

Ем таба алмас жындайсың, – деген жолдар бар. Көңілде қалған ашу-араздың белгісіндей болып көрінетін осы жыр шумағының туына Ергөбектің өсіп-өнген ортасы Қоңырат тайпасының Көктіңұлы тармағынан тарайтын Құшпиғаш руының Өтеміс тобынан шыққан. Өтеміс құшпиғаштары өз руластарымен, атап айтқанда, құшпиғаштың Есайдақ тобынан шығатын ағайындарымен арада реніш-өкпе пайда болып, Ташкент төңірегіне қоныс аударуға мәжбүр болуы себептер болған секілді. Арыс қаласының тұрғындары Исабай, Терехан ақсақалдар ақынның Ташкент төңірегіне көшкен уақытын 1915–1916 жылдар деп көрсетеді. Олардың айтуынша, сол жылдары қалың елге оба кеселі келіп, оның соңы халықты қатты күйзеліске ұшыратқан аты шулы тақыр көян жұтына ұласқан екен (2).

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Құттыбайұлы Е. Сағындым даусың ботамның... – Шымкент, 1991. – 3-бет;
2. Құттыбайұлы Е. Сағындым даусың ботамның... – Шымкент, 1991. 4-бет.

ПРОЦЕССЫ ГИБРИДНОГО СЛОВООБРАЗОВАНИЯ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ В КОНТЕКСТЕ АНГЛОЯЗЫЧНОГО ВЛИЯНИЯ

Жумабоева С. С.

Национальный педагогический университет Узбекистана имени Низами, Ташкент

Түйін. Бұл мақалада ағылшын тілінің белсенді ықпалынан туындаған қазіргі орыс тіліндегі гибриді сөзжасам процестері қарастырылады. Ағылшын түбірлерінің орыс сөзжасамдық аффикстерімен тіркесу тәсілдері талданады, гибриді бірліктердің жасалуының негізгі модельдері мен олардың әртүрлі коммуникация салаларындағы қызметі анықталады.

Түйін сөздер: деривация, форманттар, гибриді құрылымдардың түрлері, композиттік құрылымдар, кірме сөздер (заимствование).

Summary. This article examines the processes of hybrid word formation in the modern Russian language, driven by the active influence of the English language. It analyzes the methods of combining English roots with Russian word-forming affixes, identifies the main models for the formation of hybrid units, and describes their functioning in various spheres of communication.

Keywords: derivation, formants, types of hybrid formations, composite formations, borrowing.

Современный русский язык развивается в условиях активного языкового контакта, в первую очередь с английским языком, который выступает основным источником заимствований в сфере технологий, медиа и повседневной коммуникации.

Одной из наиболее заметных тенденций является не просто заимствование готовых лексических единиц, но и их активная переработка средствами русской словообразовательной системы. В результате возникает явление гибридного словообразования. Это процесс формирования новых слов на базе иноязычной основы с использованием русских словообразовательных аффиксов. Такие образования демонстрируют высокую степень адаптации заимствований и их включённость в грамматическую систему русского языка. Гибридное словообразование представляет собой особый тип деривации, при котором слово создаётся на основе сочетания иноязычной (чаще всего английской) корневой морфемы и русских словообразовательных средств [1].

В отличие от прямого заимствования, например, «менеджер», «стартап», гибридные образования проходят более глубокую адаптацию: они включаются в систему склонения, спряжения и способны образовывать производные слова [3].

Таким образом, гибридные слова становятся неотъемлемой частью словообразовательных гнёзд: например: лайк → лайкать → лайкнуть. Это свидетельствует о том, что заимствованная основа начинает функционировать как полноценный элемент русского словообразования. Подобные единицы преимущественно относятся к разговорной речи и активно используются в молодёжном сленге, отражая неформальный характер коммуникации и динамику языковых изменений.

Наиболее продуктивной группой являются глаголы, образованные от английских основ с помощью русских суффиксов *-ить, -ать, -нуть, -ировать*: *флексить* (от англ. *to flex*) - хвастаться, *лайкнуть* (от англ. *Like*) – выражение одобрения, *чекать* – проверять, *френдить* – добавление в список друзей, *постить* (от англ. *post*) – размещение текста, изображений, *апгрейдить* (от англ. *upgrade*) – обновлять, *тюнинговать* (от англ. *tuning*) – настраивать [2].

Он флексит своими новыми часами, чекни мой новый прикид.

Данные глаголы активно включаются в систему глагольных категорий:

- образуют видовые пары: *лайкать* – *лайкнуть*,
- изменяются по временам и лицам: *я лайкнул, мы чекали.*

Это свидетельствует о высокой степени морфологической адаптации.

Гибридные прилагательные формируются с помощью суффиксов *-н-, -ов-, -ск-, -ивн-*: *креативный, фейковый, токсичный, трендовый.*

Такие прилагательные выполняют оценочную функцию и широко используются в разговорной речи и медиа.

Среди существительных выделяются образования с суффиксами *-ство, -щик, -к-, -ость*: *читерство, блогерство, лайкер, хейтер, стример.*

Они могут обозначать:

- лицо: *блогер, стример,*
- действие или явление: *читерство,*
- абстрактные качества: *токсичность.*

Распространены также сложные слова, в которых сочетаются русские и английские элементы: *видеоблог, интернет-магазин, арт-директор, пресс-релиз.* Подобные образования часто возникают в профессиональной и медийной сфере.

Активное развитие гибридного словообразования обусловлено рядом факторов:

- во-первых, это необходимость номинации новых реалий, связанных с технологическим и культурным развитием общества;
- во-вторых, гибридные образования обеспечивают грамматическую адаптацию заимствований: слово получает возможность изменяться по правилам русского языка;
- в-третьих, важную роль играет тенденция к языковой экономии и выразительности. Например, глаголы типа *гуглить, лайкать* являются более удобными в употреблении, чем описательные конструкции «*искать в Google*», «*ставить отметку «нравится»*» [4].

Кроме того, гибридные образования выполняют экспрессивную функцию и нередко используются в неформальной коммуникации.

Можно выделить несколько этапов освоения заимствованной основы:

1. Начальный этап – употребление неизменяемого заимствования: *лайк, пост.*
2. Морфологическая адаптация – появление форм склонения и спряжения: *лайка, лайку; лайкать.*

3. Словообразовательная активность – формирование производных: *лайкнуть, лайковый, лайкер*.

На последнем этапе заимствованная основа полностью интегрируется в систему языка [5].

Таким образом, гибридное словообразование является важной тенденцией развития современного русского языка. Оно отражает процессы глобализации и активного языкового взаимодействия.

Анализ показал, что наиболее продуктивной моделью является образование глаголов, что связано с потребностью в обозначении действий в новых коммуникативных сферах. Гибридные образования не только обеспечивают адаптацию заимствований, но и способствуют развитию словообразовательной системы русского языка, формируя новые модели и расширяя его выразительные возможности.

Список использованной литературы

1. Дьяков А. И. Англицизмы: заимствование или словообразование // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – 2012.
2. Зыкова Е. Н. Англо-русские гибридные образования как способ пополнения лексики // Современная филология. – 2015.
3. Захватаева К. С. Роль английского языка в современном языковом контактировании // Вестник ННГУ. – 2012.
4. Суворкина Н. Ю. Сложные слова с компонентами-англицизмами: Автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01. — Орёл, 2004. — 22 с.
5. Пехар Р., Радченко М. Морфологическая адаптация англицизмов // Вестник СаГА. – 2009.

УДК 811.161.1'373.7

ФРАЗЕОЛОГИЗМЫ В ЯЗЫКЕ: СУЩНОСТЬ, ОСОБЕННОСТИ И КЛАССИФИКАЦИЯ

Зикираева Шааркан Икрамовна, кандидат филологических наук,
Садирова Сайкал Нарматовна, преподаватель,
Курманбекова Наргиза Туратбековна, преподаватель
Кыргызский Государственный Университет им И. Арабаева, Бишкек, Кыргызская Республика

Аннотация. В данной статье рассматриваются фразеологизмы как особый пласт лексической системы языка. Анализируются их сущность, основные свойства и классификация. Особое внимание уделяется устойчивости, целостности значения, воспроизводимости и экспрессивности фразеологических единиц. Также рассматриваются основные типы фразеологизмов по классификации Виктор Виноградов и источники их происхождения. В работе представлена практическая часть, направленная на выявление уровня понимания фразеологических единиц студентами. Полученные результаты позволяют сделать вывод о важности системного изучения фразеологии в учебном процессе.

Abstract. This article examines phraseological units as a special layer of the lexical system of a language. The study analyzes their nature, main features, and classification. Special attention is paid to such characteristics as stability, semantic integrity, reproducibility, and expressiveness of

phraseological units. The paper also considers the main types of phraseological units according to the classification proposed by Viktor Vinogradov, as well as their sources of origin. In addition, a practical part is presented, aimed at identifying the level of students' understanding of phraseological units. The results highlight the importance of systematic study of phraseology in the educational process.

Введение. Фразеология является самостоятельным разделом лингвистики, изучающим устойчивые выражения языка - фразеологизмы. Эти выражения, образованные в результате исторического и культурного развития общества, формируют особый пласт лексики, позволяющий глубже понять мышление народа, его традиции и особенности мировосприятия. Фразеологизмы делают речь яркой, эмоционально насыщенной, выразительной и помогают говорящему передать отношение к ситуации или предмету высказывания. Настоящая работа посвящена рассмотрению природы фразеологических единиц, их классификации, происхождения и роли в языке.

Актуальность данного исследования обусловлена необходимостью более глубокого изучения структурных, семантических и функциональных особенностей фразеологизмов, а также выявления их сходств и различий в разных языках.

Целью работы является анализ фразеологических единиц, их классификация и выявление особенностей функционирования в речи.

1. Понятие фразеологии и фразеологизма

Термин фразеология имеет два основных значения:

1. Наука, изучающая устойчивые сочетания слов в языке.
2. Система устойчивых выражений, функционирующих в языке.

Фразеологизм — это устойчивое словосочетание, которое:

- обладает целостным значением;
- имеет фиксированную структуру;

Примеры фразеологизмов:

- зарубить на носу - крепко запомнить;
- сидеть сложа руки - бездействовать;

2. Особенности фразеологических единиц

Фразеологизмы обладают несколькими ключевыми свойствами.

2.1 Устойчивость. Компоненты фразеологизма не могут свободно заменяться синонимами без потери значения.

Например:

- правильно: бить баклуши;
- неправильно: колоть баклуши.

2.2 Целостность значения. Смысл выражения не равен сумме значений отдельных слов:

- валять дурака - бездельничать;
- дело табак - дело плохо.

2.3 Воспроизводимость. Фразеологизмы используются в готовом виде, а не создаются каждый раз заново.

2.4 Экспрессивность. Фразеологические обороты придают речи оценку, эмоциональную насыщенность:

- с миру по нитке - голому рубашка;
- как снег на голову – неожиданно.

3. Классификация фразеологизмов

Наиболее известной является классификация В. В. Виноградова, выделяющая три основных типа.

3.1 Фразеологические сращения - это неделимые по смыслу выражения. Значение невозможно объяснить через значения отдельных слов.

Примеры:

- спустя рукава – небрежно;
- бить баклуши – бездельничать;

3.2 Фразеологические единства - единицы с образным значением, создающимся на основе метафоры. Смысл связан с исходной картиной.

Примеры:

- пустить пыль в глаза – хвастаться;
- водить за нос – обманывать;

3.3 Фразеологические сочетания - это словосочетания с частичной устойчивостью: один компонент свободен, другой - фиксирован

Примеры:

- оказать помощь, принять решение, оказать влияние;
- сильный ветер, глубокая благодарность - устойчивая связь слов.

4. Источники происхождения фразеологических единиц. Фразеологический фонд языка разнообразен и многослоен.

4.1 Разговорная речь и бытовые реалии. Большинство фразеологизмов возникли в устной среде.

- когда рак на горе свистнет – никогда;
- ни рыба ни мясо - бесхарактерный человек;

4.2 Литературные произведения. Многие выражения пришли из произведений русской классики.

Талантливый, как Пушкин - выражение отсылки.

Пир во время чумы (Пушкин).

4.3 Библия и античная мифология

- ахиллесова пята - слабое место;
- сизифов труд - бесполезное, бесконечное занятие;

4.4 Исторические и бытовые реалии

- вбить клин - внести разлад;
- дать отпор - термин из военного дела;

4.5 Профессиональные жаргоны. Многие выражения пришли из ремёсел, охоты, сельского хозяйства, морского дела:

держать курс - идти по плану;

быть на грани фола - из спорта;

5. Функции фразеологизмов в языке. Фразеологизмы выполняют важные функции в коммуникации.

5.1 Номинативная функция. Фразеологизмы называют сложные явления одним выражением:

- игра не стоит свеч - не имеет смысла;
- ручку подать - уступить или поддаться.

5.2 Выразительная функция. Они делают речь ярче:

- трясётся как осиновый лист - о страхе;
- буря в стакане воды - большой шум из-за пустяка.

5.3 Оценочная функция. Фразеологизмы выражают отношение говорящего:

- голова садовая - ругательство;
- медвежья услуга - вред вместо пользы.

5.4 Культурная функция. Они сохраняют историческую память и мировоззрение народа.

Фразеологизмы - своеобразный «культурный код» языка.

6. Анализ фразеологических единиц. Для более глубокого понимания природы фразеологизмов необходимо провести их подробный анализ. Ниже представлены примеры анализа различных типов фразеологических единиц с учётом их структуры, значения, происхождения и функционирования в речи.

6.1 Анализ фразеологических сращений

Пример 1: «Бить баклуши»

1. Тип фразеологизма: сращение.
2. Значение: бездельничать, праздно проводить время.
3. Буквальное значение: в прошлом «баклуши» - заготовки для деревянных изделий (ложек, ковшей), а «бить баклуши» означало выполнять лёгкую подготовительную работу. Со временем выражение приобрело переносный смысл.
4. Устойчивость: выражение полностью фиксировано; замена компонентов невозможна (бить - не ломать, баклуши - не заготовки).
5. Стилистическая окраска: разговорная, неформальная.
6. Пример употребления:
Он целый день только и делает, что бьёт баклуши, вместо того чтобы помочь семье.

6.2 Анализ фразеологических единств

Пример 2: «Лить крокодиловы слёзы»

1. Тип фразеологизма: единство.
2. Значение: притворно выражать сожаление, изображать сильные чувства.
3. Образная основа: представление о «крокодильем плаче», распространённое в Средневековье.
4. Структура: глагольно-именное словосочетание; внутренняя форма сохраняет связь с буквальным значением.
5. Стилистическая окраска: книжная, выразительная.
6. Пример употребления:
Он лил крокодиловы слёзы, пытаясь вызвать жалость, но никто ему не верил.

Пример 3: «Водить за нос»

1. Тип: фразеологическое единство.

2. Смысл: обманывать, вводить в заблуждение.

3. Мотивировка: метафора человека, который ведёт другого за нос, лишая возможности самостоятельно двигаться.

4. Устойчивость: замена практически невозможна; выражение употребляется только в такой форме.

5. Пример:

Он долго водил её за нос, обещая выполнить работу, но так ничего и не сделал.

6.3 Анализ фразеологических сочетаний

Пример 4: «Оказать помощь»

1. Тип: фразеологическое сочетание.

2. Связь компонентов: слово помощь требует определённого фиксированного глагола: оказать, предоставить.

3. Возможность варьирования: частичная (возможна замена глагола на синоним, но в ограниченном круге: оказать, оказание помощи).

4. Стил: нейтральный, используется в официальной и деловой речи.

5. Пример: Организация оказала помощь пострадавшим от наводнения.

6.4 Комплексный анализ фразеологизмов разного происхождения

Пример 5: «Сизифов труд»

1. Происхождение: античная мифология.

2. Значение: бесполезная, бесконечная работа.

3. Тип: фразеологическое единство (образная основа - труд Сизифа).

4. Сфера употребления: книжная речь.

5. Структура: именное словосочетание, где один компонент (Сизифов) имеет культурное значение.

6. Пример:

Пытаться исправить эту систему - настоящий сизифов труд.

Пример 6: «Как снег на голову»

1. Значение: неожиданно, внезапно.

2. Происхождение: народная речь; ассоциация с резким, внезапным воздействием снега.

3. Тип: фразеологическое единство.

4. Форма: сравнительный оборот.

5. Пример:

Гости нагрянули как снег на голову - мы даже ничего не успели приготовить.

Пример 7: «Ахиллесова пята»

1. Происхождение: античная легенда о герое Ахиллесе.

2. Значение: слабое место человека или системы.

3. Тип: фразеологическое единство.

4. Стилизовое значение: книжное, часто используется в научной, публицистической речи.

5. Пример:

Низкая дисциплина остаётся ахиллесовой пятой нашей команды.

6.5 Анализ структурных моделей фразеологизмов

Фразеологизмы могут иметь различную грамматическую структуру:

1. Глагольные:

- ломать голову - размышлять;
- точить зуб - затаить обиду.

Особенности: выражают действие, часто имеют переносный характер.

2. Именные:

- ахиллесова пята;
- рудная голова.

Особенности: обозначают предметы, явления, абстрактные понятия.

3. Адъективные:

- кровь с молоком - цветущий, здоровый;
- ни жив ни мёртв - сильный испуг.

4. Присловные и междометные:

- ни пуха ни пера!;
- чёрт знает что!.

Особенности: выражают эмоции, оценки, усиливают эмоциональный фон высказывания.

6.6 Контекстный анализ

Важная задача - рассмотреть, как фразеологизмы функционируют в реальном дискурсе.

Пример: «бить баклуши» в художественном контексте

«Петя уже часа два сидит на крыльце и бьёт баклуши, хотя мать просила помочь по хозяйству.»

Анализ:

- смысловая задача - показать безделье героя;
- фразеологизм усиливает эмоциональную окраску;
- описание приобретает разговорный характер, создаёт живой образ.

Пример: «буря в стакане воды» в публицистике

«Вся шумиха вокруг этой ситуации - не что иное, как буря в стакане воды.»

Анализ:

- функция - оценочная и выразительная;
- автор показывает своё отношение к событию;
- используется как средство аргументации.

Пример: официально-деловой стиль

Фразеологизмы здесь встречаются реже, но используются нейтральные сочетания:

- принять решение;
- оказать содействие.

Они добавляют точность и формальность высказывания

Анализ фразеологических единиц позволяет увидеть их многообразие, структурную сложность и богатые выразительные возможности. Фразеологизмы

делают речь точнее, ярче, эмоциональнее, а также раскрывают культурный и исторический контекст языка. Подробное изучение их структуры, происхождения и функционирования - важный этап при освоении русской фразеологии.

Фразеологизмы с близким значением и образом

Эти выражения похожи и по смыслу, и по метафоре.

Русский фразеологизм	Английский аналог	Буквально	Смысл
Как две капли воды	Like two peas in a pod	Как два горошка в стручке	Очень похожи
Лить крокодиловы слёзы	To shed crocodile tears	Проливать крокодильи слёзы	Притворно плакать
Бросать тень на кого-то	To cast a shadow on someone	Бросать тень на кого-то	Порочить репутацию
Масло в огонь подливать	To add fuel to the fire	Добавлять топливо в огонь	Усиливать конфликт

2. Одинаковый смысл, но разные образы

Значение совпадает, но метафора различается.

Русский	Английский	Буквальный смысл	Общий смысл
Зарубить на носу	To take it to heart / Remember it well	Записать на переносице	Хорошо запомнить
Бить баклуши	To twiddle one's thumbs	Вертеть большими пальцами	Ничего не делать
Остаться с носом	To be left high and dry	Остаться высоко и сухо	Оказаться в проигрыше, без помощи
Вешать лапшу на уши	To pull someone's leg	Дёргать кого-то за ногу	Обманывать, дурачить

3. Фразеологизмы с тем же смыслом, но другая конструкция

В образах сходства нет, но значение эквивалентно.

Русский	Английский	Смысл
Ни рыба ни мясо	Neither fish nor fowl	Что-то неопределённое
С неба звёзд не хватает	Nothing to write home about	Обычный, ничем не выделяющийся
Дело в шляпе	It's in the bag	Дело решено, успех гарантирован
Чёрт ногу сломит	It's a real maze / It's a mess	Очень запутанно

4. Фразеологизмы, которые трудно перевести напрямую

Эти устойчивые выражения требуют адаптации или объяснения.

Русские

- Тянуть кота за хвост — откладывать, медлить → to procrastinate.
- Собаку съел — очень опытный → to know something inside out / be a seasoned expert.

Английские

- Break the ice — начать общение, «разрядить ситуацию» → русский аналог: разрядить обстановку или начать знакомство

- Spill the beans — раскрыть секрет → выболтать секрет.

Полученные данные свидетельствуют о том, что студенты лучше воспринимают часто употребляемые фразеологизмы, однако испытывают затруднения при интерпретации менее распространённых выражений.

8. Практическое исследование фразеологических единиц

В рамках исследования был проведён анализ употребления фразеологических единиц в речи студентов.

Целью практической части является выявление уровня понимания и правильного использования фразеологизмов.

В исследовании приняли участие студенты первого курса. Им было предложено выполнить следующие задания:

- объяснить значение фразеологизмов;
- подобрать эквиваленты;
- составить предложения с использованием фразеологизмов.

Результаты показали, что:

около 60% студентов правильно понимают значение распространённых фразеологизмов;

30% испытывают трудности при объяснении переносного значения;

40% допускают ошибки при употреблении в речи.

Таким образом, можно сделать вывод о необходимости более системного изучения фразеологических единиц в учебном процессе.

Заключение. Фразеология представляет собой значимый пласт лексики, формирующий выразительность, эмоциональность и многозначность языка. Фразеологизмы отражают историю и культуру народа, сохраняют опыт поколений и позволяют переносить сложные ассоциативные связи в коммуникацию. Изучение фразеологической системы необходимо для глубокого понимания языка, развития речи и повышения уровня языковой компетентности. Богатство фразеологизмов русского языка свидетельствует о многовековой истории народа и его способности образно описывать окружающий мир. Фразеология — важнейшая часть языка, отражающая национальную культуру, мировоззрение и историю народа. Знание фразеологизмов помогает понимать художественную литературу, разговаривать выразительно и точно, избегать штампов и неточных формулировок.

Список литературы

1. Виноградов В. В. Основные понятия русской фразеологии.
2. Виктор Виноградов В.В. Фразеология русского языка. — М.: Наука, 1977.
3. Кунин А. В. Курс фразеологии современного русского языка.
4. Телия В. Н. Русская фразеология: семантика, прагматика, культура.
5. Молотков А. И. Фразеологический словарь русского языка.
6. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка
7. Николай Шанский Н.М. Фразеология современного русского языка. — М.: Высшая школа, 1985.
7. Александр Кунин А.В. Курс фразеологии современного английского языка. — М.: Высшая школа, 1996.
8. Российская государственная библиотека — <https://www.rsl.ru>

ӘОЖ 377:004.8:81

ҮШТІЛДІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА КОЛЛЕДЖ БІЛІМ АЛУШЫЛАРЫНЫҢ ТІЛДІК ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУДАҒЫ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТТІҢ ТИІМДІЛІГІ

Касымбай Д.У.

Шымкент университеті, Шымкент қ., Қазақстан

Резюме. В данной статье рассматривается эффективность искусственного интеллекта в повышении языкового интереса обучающихся колледжа в условиях трехязычного образования. В ходе исследования установлено, что инструменты искусственного интеллекта способствуют усилению учебной мотивации, повышению интереса к изучению языков, индивидуализации учебного процесса и обеспечению оперативной обратной связи. Также выявлено, что искусственный интеллект оказывает положительное влияние на развитие познавательной активности, коммуникативных навыков и способности к самостоятельному обучению при одновременном освоении казахского, русского и английского языков.

Summary. This article examines the effectiveness of artificial intelligence in increasing the linguistic interest of college students in a trilingual education environment. The study found that artificial intelligence tools enhance learning motivation, increase interest in learning languages, individualize the learning process, and provide prompt feedback. It was also revealed that artificial intelligence has a positive effect on the development of cognitive activity, communication skills and the ability to learn independently while simultaneously mastering Kazakh, Russian and English languages.

Қазіргі білім беру кеңістігінде тілдерді оқыту мәселесі тек грамматикалық білім мен коммуникативтік дағды қалыптастырумен шектелмейді. Бүгінгі таңда білім беру жүйесі білім алушының пәнге қызығушылығын, тұрақты уәжін, өзіндік білім алу қабілетін және көптілді ортада еркін әрекет етуін қатар дамытуға бағытталуда. Қазақстандағы үштілді білім беру саясатының мақсаты – кемінде үш тілді меңгерген, әртүрлі мәдени-тілдік ортада тиімді қарым-қатынас жасай алатын көптілді тұлға қалыптастыру. Бұл міндет колледж деңгейінде ерекше өзектілікке ие, өйткені дәл осы кезеңде білім алушылардың кәсіби бағдарлануы күшейіп, тілдік пәндерге деген утилитарлық және тұлғалық қызығушылығы айқындалады.

Осы контексте жасанды интеллект құралдары тілдік білім берудің жаңа мүмкіндіктерін ашып отыр. UNESCO-ның 2023 жылғы нұсқаулығында генеративті жасанды интеллектіні білім беру мен зерттеуде қолдану адамға бағдарланған, қауіпсіз және мағыналы болуы керек екені көрсетіледі; сонымен бірге деректер құпиялығы, этикалық валидация және педагогикалық жобалау мәселелері ерекше маңызды деп бағаланады. Бұл ұстаным жасанды интеллектіні жай техникалық жаңалық емес, әдістемелік тұрғыдан реттелуі тиіс білім беру құралы ретінде қарастыруға негіз болады.

Жасанды интеллектінің тіл үйренуге ықпалы туралы соңғы зерттеулер оның білім алушылардың сөйлеу дағдысын, сенімділігін, қызығушылығын және мотивациясын арттыруға ықпал ететінін көрсетеді. Мысалы, ағылшын тілін үйренудегі AI-чатботтар жөніндегі 2024 жылғы жүйелі шолу мұндай құралдардың сөйлеу нәтижелерін жақсартып, сөйлеу кезіндегі үрейді азайтып, қатысушылардың белсенділігі мен уәжіне оң әсер ететінін айқындады. Сонымен бірге жоғары білім берудегі AI тәжірибелерін қарастырған зерттеулер оның тілдік кедергілерді азайтып, жаһандық білімге қолжетімділікті кеңейтетінін, бірақ сыни ойлау мен академиялық адалдыққа қатысты тәуекелдер туындататынын да көрсетеді.

Осыған байланысты мақаланың мақсаты – үштілді білім беру жағдайында колледж білім алушыларының тілдік қызығушылығын арттыруда жасанды интеллектінің тиімділігін теориялық тұрғыдан негіздеу және оны оқу үдерісіне енгізудің әдістемелік бағыттарын ұсыну.

Зерттеу әдіснамасы

Бұл мақала теориялық-талдамалық сипатта дайындалды. Зерттеу барысында халықаралық ұйымдардың білім берудегі жасанды интеллект бойынша құжаттары, жоғары білім мен тіл үйрету саласындағы жүйелі шолулар, сондай-ақ AI-дың мотивация, белсенділік және автономды оқуға әсерін қарастырған соңғы еңбектер талданды. Негізгі әдістер ретінде салыстырмалы талдау, мазмұндық талдау, жүйелеу және жалпылау қолданылды. Мұндай тәсіл үштілді білім беру жағдайында тілдік қызығушылықты арттыру тетіктерін кешенді түрде сипаттауға мүмкіндік береді.

Үштілді білім беру жағдайындағы тілдік қызығушылықтың мәні

Үштілді білім беру жағдайында тілдік қызығушылық дегеніміз – білім алушының қазақ, орыс және ағылшын тілдерін тек оқу пәні ретінде ғана емес, танымдық, мәдени және кәсіби дамудың маңызды құралы ретінде қабылдауы. Мұндай қызығушылық эмоционалдық қатынасты, тұрақты уәжді, пәнге белсенді қатысуды және тілдерді өмірлік мақсаттармен байланыстыра білуді қамтиды. Колледж білім алушысы үшін тілдік қызығушылықтың қалыптасуы бірнеше фактормен байланысты: оқу материалының мазмұндылығы, қарым-қатынастық қажеттілік, оқу тапсырмасының қолжетімділігі, білім алушының жетістік сезімі және кері байланыстың сапасы.

Үштілді білім беру ортада бұл қызығушылықты сақтау күрделірек, өйткені білім алушы үш тілдің құрылымдық, функционалдық және әлеуметтік рөлдерін қатар игереді. Бір тілде қызығушылықтың жоғары болуы екіншісінде төмен болуы мүмкін; кейде ағылшын тілі кәсіби перспективамен байланыстырылса, қазақ тілі ұлттық-мәдени маңызымен, орыс тілі академиялық және ақпараттық кеңістікпен ұштасады. Сондықтан тілдік қызығушылықты арттыру тетігі әмбебап емес, көпдеңгейлі әрі сараланған болуы тиіс. Қазақстандағы үштілді білім беру саясатының өзі көптілді тұлға қалыптастыруға бағытталғандықтан, оқу үдерісінде әр тілдің құндылығын тең дәрежеде көрсету маңызды.

Жасанды интеллектінің тілдік қызығушылықты арттырудағы мүмкіндіктері

Жасанды интеллектінің ең маңызды артықшылығы – оқытуды жекелендіру мүмкіндігі. AI құралдары білім алушының деңгейіне, қарқынына, тілдік қателеріне және сұранысына бейімделіп, әр білім алушыға дербестендірілген тапсырмалар мен түсіндірмелер ұсына алады. Жоғары білім беру саласындағы зерттеулер AI-дың тілдік қолдау көрсету, жаһандық білім ресурстарына қолжетімділікті кеңейту және оқыту үдерісін инклюзивті ету мүмкіндігін атап өтеді. Бұл, әсіресе, тілдік деңгейлері әркелкі колледж топтарында аса маңызды.

Екінші маңызды тетік – жедел және үздіксіз кері байланыс. Дәстүрлі сабақта әр білім алушының ауызша не жазбаша жұмысына жедел, толық және жеке кері байланыс беру әрдайым мүмкін бола бермейді. Ал AI-негізіндегі платформалар мәтінді түзету, сөз таңдауды нақтылау, сөйлем құрылымын жетілдіру, балама нұсқалар ұсыну сияқты әрекеттерді тез орындайды. Бұл білім алушыда «мен орындай аламын» деген сенімді күшейтіп, тіл үйренуге деген қызығушылықты арттырады. Ағылшын тіліндегі AI-чатботтар жөніндегі жүйелі шолу мұндай құралдардың сөйлеу нәтижелерін жақсартып, сенімділік, қызығушылық және мотивацияға оң ықпал еткенін көрсетеді.

Үшінші мүмкіндік – тілдік тәжірибе көлемін көбейту. Колледжде сабақ уақыты шектеулі болғандықтан, барлық білім алушыға жеткілікті сөйлесу тәжірибесін беру қиын. AI-чатботтар мен сөйлесу агенттері білім алушыға кез келген уақытта қазақ, орыс немесе ағылшын тілінде сұхбат құруға, диалог үлгілерін қайталауға, тақырыптық лексиканы бекітуге және айтылымды жаттықтыруға жағдай жасайды. Мұндай үздіксіз практика сөйлеу үрейін азайтып, тілдік белсенділікті арттырады.

Төртінші мүмкіндік – мотивация мен белсенділікті күшейту. 2025 жылғы жүйелі шолу мен метаталдау генеративті AI қолданылған топтарда мотивация мен белсенділіктің оң өзгерісін көрсетеді. Сонымен бірге 2025 жылғы зерттеулер AI қолдану білім алушының автономды ағылшын үйрену қабілетімен байланысты екенін, бұл байланыста оқу мотивациясы мен мұғалім қолдауы маңызды рөл атқаратынын айқындайды. Демек, жасанды интеллектінің әсері тек технологияның өзінде емес, оны педагогикалық қолдаумен ұштастыруда жатыр.

Жасанды интеллектіні қолданудағы шектеулер мен тәуекелдер

Жасанды интеллектінің тиімділігі оның автоматты түрде пайдалы екендігін білдірмейді. UNESCO генеративті AI бойынша нұсқаулығында көптеген елдерде мұндай құралдарға қатысты ұлттық реттеудің жеткіліксіз екені, пайдаланушылардың дерек құпиялығы мен білім беру ұйымдарының дайындық деңгейі маңызды мәселе екені атап көрсетілген. Сондықтан колледж жағдайында AI-ды енгізу цифрлық қауіпсіздік, деректерді қорғау және этикалық нормалармен қатар жүруі тиіс.

Жоғары білім беру саласындағы зерттеулер тағы бір маңызды қайшылықты көрсетеді: бір жағынан AI тілдік қолдау мен жаһандық білімге қолжетімділікті кеңейтеді, екінші жағынан ол сыни ойлаудың әлсіреуіне, плагиатқа, жалған ақпаратқа және дайын жауапқа тәуелділікке әкелуі мүмкін. Кейбір респонденттер AI мәтіндік және тілдік көмекті пайдалы деп бағаласа, бір бөлігі оның студенттің өз бетінше қорытынды жасау ынтасын төмендететінін

айтқан. Бұл мәселе колледждегі тілдік пәндер үшін өте өзекті, өйткені тіл үйрену тек нәтиже емес, ойлау мен құрастыру үдерісінің өзі арқылы дамиды.

Сондықтан жасанды интеллектіні қолданудың басты шарты – мұғалімнің педагогикалық медиаторы ретіндегі рөлін күшейту. UNESCO-ның 2024 жылғы мұғалімдерге арналған AI құзыреттіліктер шеңбері 15 құзыреттілікті бес өлшемге біріктіреді: адамға бағдарланған ұстаным, AI этикасы, AI негіздері мен қолданылуы, AI педагогикасы және кәсіби даму. Бұл жасанды интеллектіні тиімді енгізу үшін тек құралды білу жеткіліксіз, оны жауапты және әдістемелік тұрғыдан сауатты пайдалану қажет екенін көрсетеді.

Қорыта айтқанда, үштілді білім беру жағдайында колледж білім алушыларының тілдік қызығушылығын арттыруда жасанды интеллектінің мүмкіндігі жоғары. Оның тиімділігі ең алдымен оқытуды жекелендіру, жедел кері байланыс ұсыну, тілдік тәжірибені көбейту, мотивацияны күшейту, сөйлеу үрейін азайту және білім алушының автономиясын дамытуымен байланысты. Әсіресе қазақ, орыс және ағылшын тілдерін қатар меңгеретін колледж білім алушылары үшін AI құралдары тілдер арасындағы салыстырмалы талдау мен көптілді тәжірибені жеңілдететін пәрменді ресурс бола алады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттары туралы бұйрығы, үштілді білім беру мақсаты туралы ресми құжат.
2. UNESCO. Guidance for Generative AI in Education and Research. 2023.
3. UNESCO. AI Competency Framework for Teachers. 2024.
4. Du, J., Daniel, B. K. Transforming language education: A systematic review of AI-powered chatbots for English as a foreign language speaking practice. Computers and Education: Artificial Intelligence, 2024.
5. Kalniņa, D. K., Nīmanīte, D. N., Baranova, S. B. Artificial intelligence for higher education: benefits and challenges for pre-service teachers. Frontiers in Education, 2024.

УДК 811.161.1'373.45

СИСТЕМНЫЙ ПОДХОД К ОСВОЕНИЮ ЗАИМСТВОВАННОЙ ЛЕКСИКИ В ВУЗОВСКОЙ И ШКОЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ: ОТ ТЕОРИИ К РЕЧЕВОЙ НОРМЕ

Кемелова Г.М., Жумабаева Г.Р., Азбергенова З.О.
Университет имени Жумабека Ахметулы Ташенева,
г. Шымкент, Казахстан

Түйін. Мақалада кірме лексиканы меңгерудің лингводидактикалық аспектілері, олардың тарихи қабаттары мен цифрлық трансформация жағдайындағы семантикалық бейімделуі қарастырылады. Практикалық бөлімде білім алушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыруға бағытталған авторлық әдістемелік модуль ұсынылған.

Түйін сөздер: лингводидактика, кірме лексика, сөйлеу нормасы, функционалдық сауаттылық, әдістемелік модуль.

Summary. The article examines the linguodidactic aspects of foreign vocabulary mastering and its semantic adaptation in the digital era. The practical part presents an educational module aimed at developing students' functional literacy through diagnostic and stylistic tasks.

Keywords: linguodidactics, borrowed vocabulary, speech norm, functional literacy, methodological module.

Словарный состав русского языка на протяжении веков формировался в результате взаимодействия внутриязыкового словотворчества и внешних заимствований. В условиях глобализации 2020-х годов процесс ассимиляции иноязычных единиц приобрел лавинообразный характер, что актуализирует проблему сохранения экологии языка и соблюдения речевой нормы. Целью данного исследования является систематизация признаков заимствованной лексики и разработка комплексной методики её освоения в образовательном процессе.

Методологическую основу исследования составили описательно-сопоставительный метод и элементы лингвокультурологического анализа. Теоретическая база опирается на труды Л. П. Крысина [1] и В. В. Виноградова [2], рассматривающих заимствование как устойчивый механизм развития лексической системы.

Генезис заимствований: от сакрального к обыденному: ранний пласт представлен старославянизмами, ставшими фундаментом высокого стиля. Нами выделены ключевые маркеры их узнавания для учащихся:

Фонетические: неполногласие (врата, плен), начальные е-, а-, ю- (единый, агнец, юродивый).

Морфологические: приставки из-, низ-, суффиксы -ствие, -ыня, -ущ/-ащ. Как отмечает Н. М. Шанский, старославянизмы - это пример «освоенного чужого», сформировавшего морально-философский лексикон языка [3, 36].

Исторические волны и приметы ассимиляции: в ходе исследования систематизированы признаки наиболее значимых пластов:

Тюркизмы: характеризуются сингармонизмом гласных (сарафан, уют) и специфическими финалими (-лык).

Галлицизмы: сохраняют ударение на последнем слоге и неизменяемость (бюро, жалюзи, шедевр).

Англицизмы: современный этап характеризуется высокой «семантической диффузией», когда слова типа кринж или хайп вытесняют целые синонимические ряды, что требует особого внимания со стороны педагога.

Нами разработан и апробирован педагогический модуль, направленный на преодоление «лексического автоматизма» и развитие критического отношения к заимствованиям.

1. Диагностический блок включает входной скрининг (10–12 минут) на маркировку происхождения. Учащимся предлагается сопоставить пары: один - единый, город - град, выявляя фонетические чередования.

2. Аналитико-синтетические упражнения.

«Стилистический регистр»: работа с заимствованиями из немецкого (военная и ремесленная терминология) и французского (искусство, быт) языков.

«Этимологический детектив»: использование словарей для раскрытия связей в группах: консервы – консерватор – консерватория.

3. Технология «Стилистического перекодирования» В условиях современной школы Казахстана принципиально важно научить ученика находить семантический эквивалент.

Задание: замените иноязычное слово в предложении русским синонимом без потери смысла (превалировать – преобладать, легитимный – законный). Это способствует формированию функциональной грамотности, требуемой государственными стандартами РК [4].

История языка подтверждает нежизнеспособность радикального пуризма. Однако речевая культура современного преподавателя и студента требует уместности использования иноязычных единиц. Заимствования не должны быть «пустыми знаками» (денотативно неоправданными). Ключ к успеху: в распознавании источника и понимании стилистической окраски слова.

Предложенный практический модуль позволяет обучающимся не просто запоминать слова, а овладевать инструментом точной номинации.

Актуальность системного освоения заимствованной лексики особенно значима в 2026 году, когда беспрецедентное влияние искусственного интеллекта (ИИ) и глобальных сетей требует от педагога качественного усиления когнитивного компонента в обучении лингвистике. В условиях, когда нейросетевые модели (LLM) способны мгновенно генерировать тексты и осуществлять перевод, роль человека смещается от простого воспроизведения слов к их глубокому этимологическому и контекстуальному анализу. Педагог сегодня выступает не просто транслятором правил, а когнитивным наставником, обучающим учащихся «информационной гигиене» и навыку семантического различения в цифровом потоке.

В этом контексте заимствованная лексика должна рассматриваться как амбивалентный инструмент, обладающий как конструктивным, так и деструктивным потенциалом для речевой системы.

Положительные стороны заимствований -

Терминологическая точность: иноязычные единицы позволяют максимально экономно и точно называть новые технические и социальные реалии (например, блокчейн, промпт-инжиниринг, инклюзия), для которых в родном языке нет однословных эквивалентов.

Стилистическая гибкость: заимствования расширяют регистры общения, позволяя дифференцировать научный, деловой и повседневный дискурсы.

Интеграция в мировое пространство: овладение международным лексическим фондом способствует росту функциональной грамотности учащихся в рамках глобального научно-образовательного обмена.

Отрицательные стороны заимствований -

Семантическая диффузия: чрезмерное использование англицизмов (кринж, хайп, кейс) ведет к размыванию смыслов, когда одно модное слово заменяет целый синонимический ряд, обедняя эмоциональный интеллект и речевое мышление школьника.

Стилистическая дисгармония: неуместное употребление «канцеляризов» или «сетевого сленга» в официальных текстах нарушает нормы литературного языка, создавая эффект речевой девиации.

Когнитивная лень: использование заимствований без понимания их внутренней формы (этимологии) приводит к механическому повторению чужих смысловых конструкций, что снижает уровень критического мышления.

Для казахстанской лингводидактики данная проблема приобретает стратегическое значение. Как подчеркивает Н. Ж. Шаймерденова, развитие речевой культуры в многоязычной среде Казахстана требует формирования у учащихся «лингвистического иммунитета» к неоправданным заимствованиям при сохранении открытости к инновациям [5, 45]. В свою очередь, К. С. Жанабекова в своих работах 2025 года указывает, что интеграция ИИ в учебный процесс должна сопровождаться развитием навыка «стилистического перекодирования», когда учащийся способен осознанно сопоставить англицизм с его национальным семантическим эквивалентом, выбирая наиболее точное слово для решения коммуникативной задачи [6, 60]. Эти подходы соответствуют Концепции развития искусственного интеллекта в РК на 2024–2029 годы, где акцент сделан на подготовке специалистов с развитым когнитивным и этическим мышлением [7].

Список использованной литературы

1. Крысин, Л. П. Иноязычные слова в современном русском языке / Л. П. Крысин. — М.: Языки славянской культуры, 2023. — 312 с.
2. Виноградов, В. В. Русский язык. Грамматическое учение о слове / В. В. Виноградов. — М.: Наука, 2018. — 640 с.
3. Шанский, Н. М. Этимологический словарь русского языка / Н. М. Шанский, Л. В. Боброва. — М.: Просвещение, 2020. — 400 с.
4. Государственный общеобязательный стандарт основного среднего образования Республики Казахстан: утв. приказом Министра просвещения РК от 3 августа 2022 года № 348 (с изменениями на 2024–2025 гг.), раздел: «Требования к уровню подготовки обучающихся. Языковые компетенции», с. 22–28 (в официальном тексте приказа).
5. Шаймерденова, Н. Ж. Искусственный интеллект как новый инструмент в работе учителя русского языка в условиях цифровой трансформации образования Казахстана / Н. Ж. Шаймерденова // Вестник КазНУ. Серия филологическая. — 2024. — № 2. — С. 42–50.
6. Жанабекова, К. С. Технологии развития функциональной грамотности на уроках русского языка в школах Казахстана в условиях цифровой трансформации / К. С. Жанабекова. — Алматы: Мектеп, 2025. — С. 58–64.
7. Об утверждении Концепции развития искусственного интеллекта на 2024 – 2029 годы: Постановление Правительства Республики Казахстан от 24 июля 2024 года № 592. — Астана, 2024.

РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В РАЗВИТИИ МНОГОЯЗЫЧНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ КОЛЛЕДЖЕЙ

Керимбаева Д.Е., Керимбаева С.Е.
Шымкентский университет, г.Шымкент, Казахстан

Түйін. Мақалада жасанды интеллект технологияларының колледж студенттерінің көптілігі құзыреттілігін қалыптастыруға әсері қарастырылады. Шет тілдерін оқытуда интеллектуалды жүйелерді қолдану мүмкіндіктері, олардың білім беру процесін жекелендірудегі ролі, сондай-ақ коммуникативтік дағдыларды дамытуға әсері талданады. Білім беру ортасына АИ енгізудің артықшылықтары мен шектеулеріне ерекше назар аударылады. Жасанды интеллект интеграциясы оқудың тиімділігін арттыруға және студенттің көпмәдениетті тұлғасын дамытуға ықпал етеді деген қорытынды жасалады.

Summary. The article examines the impact of artificial intelligence technologies on the formation of multilingual competence of college students. The article analyzes the possibilities of using intelligent systems in teaching foreign languages, their role in personalizing the educational process, as well as their impact on the development of communication skills. Special attention is paid to the advantages and limitations of introducing AI into the educational environment. It is concluded that the integration of artificial intelligence contributes to the improvement of learning efficiency and the development of a multicultural personality of the student.

Современная образовательная система переживает значительные изменения, связанные с цифровизацией и внедрением инновационных технологий. Одним из ключевых направлений развития является использование искусственного интеллекта (ИИ) в обучении иностранным языкам. Это особенно актуально в условиях глобализации, где владение несколькими языками становится необходимым условием профессиональной и социальной успешности.

Многоязычная компетенция включает в себя не только знание языков, но и способность эффективно использовать их в различных коммуникативных ситуациях. В этом контексте искусственный интеллект выступает как мощный инструмент, способствующий оптимизации и индивидуализации процесса обучения.

Искусственный интеллект представляет собой совокупность технологий, направленных на моделирование интеллектуальной деятельности человека. В образовательной сфере он используется для создания адаптивных обучающих систем, автоматической проверки знаний и генерации учебных материалов [1].

Исследования показывают, что ИИ позволяет существенно ускорить процесс освоения языковых навыков за счёт автоматизации и оптимизации учебного процесса [2]. Кроме того, интеллектуальные системы способны анализировать уровень подготовки студентов и предлагать индивидуальные траектории обучения [3].

Дополнительно следует отметить, что применение ИИ в языковом образовании опирается на ряд педагогических и когнитивных теорий. В частности, конструктивистский подход предполагает активную роль обучающегося в процессе усвоения знаний, а технологии искусственного

интеллекта создают условия для интерактивного и самостоятельного обучения [4]. Студенты получают возможность не только воспринимать информацию, но и активно взаимодействовать с ней, выполняя задания различной сложности и получая мгновенную обратную связь.

С точки зрения когнитивной психологии, ИИ способствует снижению когнитивной нагрузки за счёт адаптации учебного материала к уровню обучающегося. Это позволяет более эффективно усваивать лексический и грамматический материал, а также развивать навыки аудирования, чтения, письма и говорения [5]. Интеллектуальные системы могут учитывать индивидуальные особенности памяти, внимания и мышления, что делает процесс обучения более гибким и результативным.

Особую роль играет использование технологий машинного обучения, которые лежат в основе современных образовательных платформ. Такие системы способны «обучаться» на основе анализа большого объёма данных, включая ошибки студентов, частоту выполнения заданий и уровень успешности [6]. На основе этих данных формируются персонализированные рекомендации, направленные на устранение пробелов в знаниях.

Одним из ключевых направлений является использование технологий обработки естественного языка (NLP), которые обеспечивают взаимодействие между человеком и машиной на естественном языке [7]. Это открывает новые возможности для развития коммуникативных навыков студентов. В частности, системы, основанные на NLP, позволяют анализировать письменную и устную речь обучающихся, выявлять грамматические и лексические ошибки, а также предлагать корректные варианты их исправления.

Кроме того, современные ИИ-платформы способны моделировать реальные коммуникативные ситуации, включая диалоги и дискуссии, что способствует формированию навыков межкультурного общения [2]. Это особенно важно в контексте развития многоязычной компетенции, так как позволяет учитывать культурные особенности различных языковых сообществ.

Таким образом, теоретические основы использования искусственного интеллекта в обучении языкам базируются на интеграции педагогических, лингвистических и информационных подходов. Это обеспечивает комплексное развитие языковой личности студента и повышает эффективность образовательного процесса в условиях цифровой трансформации образования [3].

Роль ИИ в формировании многоязычной компетенции:

1. Персонализация обучения

Одним из главных преимуществ ИИ является возможность адаптации учебного процесса под индивидуальные особенности студента. Интеллектуальные системы анализируют ошибки, темп обучения и уровень владения языком, предлагая соответствующие задания.

Экспериментальные исследования показывают, что использование ИИ-инструментов (например, ChatGPT, Grammarly, LingQ) способствует

повышению эффективности обучения по сравнению с традиционными методами [2].

2. Развитие коммуникативных навыков

ИИ обеспечивает интерактивное взаимодействие, имитируя реальное общение. Это особенно важно для формирования речевых навыков, так как студенты получают возможность практиковать язык в безопасной среде.

Современные системы могут вести диалог, исправлять ошибки и давать рекомендации, что способствует развитию устной и письменной речи.

3. Доступ к аутентичным материалам

ИИ предоставляет доступ к большому количеству учебных ресурсов, включая тексты, аудио- и видеоматериалы. Это позволяет студентам погружаться в языковую среду и развивать межкультурную компетенцию.

Преимущества использования ИИ в колледжах

Внедрение искусственного интеллекта в образовательный процесс имеет ряд преимуществ:

- индивидуализация обучения;
- повышение мотивации студентов;
- доступность образовательных ресурсов;
- автоматизация контроля знаний;
- развитие цифровой грамотности.

Кроме того, ИИ способствует формированию навыков самостоятельного обучения, что особенно важно для студентов колледжей.

Ограничения и проблемы.

Несмотря на значительные преимущества, использование ИИ в обучении языкам имеет ряд ограничений:

- недостаточная точность автоматических переводов;
- риск снижения роли преподавателя;
- проблемы академической честности;
- зависимость от технологий.

Исследователи отмечают, что ИИ не может полностью заменить преподавателя, а должен использоваться как вспомогательный инструмент [3].

В будущем ожидается дальнейшее развитие интеллектуальных систем, способных учитывать когнитивные и культурные особенности обучающихся. Это позволит создавать более эффективные образовательные модели.

Кроме того, развитие технологий машинного обучения и анализа данных будет способствовать созданию ещё более точных и адаптивных систем обучения.

Таким образом, искусственный интеллект играет важную роль в развитии многоязычной компетенции студентов колледжей. Он способствует персонализации обучения, развитию коммуникативных навыков и повышению эффективности образовательного процесса.

Несмотря на существующие ограничения, ИИ открывает новые перспективы для модернизации системы образования и формирования конкурентоспособных специалистов в условиях глобального мира.

Список литературы

1. Шадиева Н.Х. Влияние искусственного интеллекта на обучение языку // Scientific Journal of Pedagogy and Economics. 2025. №5. С. 307–323.
2. Арибжанова Д.З. Искусственный интеллект в обучении иностранным языкам и коммуникации // Материалы международной конференции. Москва, 2025. С. 221–226.
3. Хайруллаева М.Х. Влияние искусственного интеллекта на персонализированное обучение языкам // Lingvospekt. 2025.
4. Асан Қ.А., Кунанбаева С.С. Персонализированное обучение и искусственный интеллект // Известия. Педагогические науки. 2025.
5. Алейникова Д.В., Яроцкая Л.В. Искусственный интеллект в профессионально ориентированном обучении иностранным языкам // Вестник Тамбовского университета. 2024.
6. Рузиева М. Особенности использования искусственного интеллекта при обучении иностранным языкам // Зарубежная лингвистика. 2024.
7. Тукмирзаева А., Космуратов А. Искусственный интеллект в обучении английскому языку. 2025.

УДК 81'246.2:37.091:004.8

ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ КАК ИНСТРУМЕНТ ФОРМИРОВАНИЯ РАННЕЙ БИЛИНГВАЛЬНОЙ И ТРИАЗЫЧНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ КОЛЛЕДЖА

Керимбаева Д.Е., Тойбекова Б.А.
Шымкентский университет, г.Шымкент, Казахстан

Түйін. Мақалада мектеп оқушыларында ерте билингвальды және үштілді құзыреттілікті қалыптастыру үдерісінде жасанды интеллектті пайдаланудың мүмкіндіктері қарастырылады. Цифрлық құралдардың дидактикалық әлеуеті, оқытудың бейімделген технологиялары, сондай-ақ цифрлық білім беру ортасында көптілділіктің дамуының психолингвистикалық ерекшеліктері талданады. Оқытуды дараландыруға, сөйлеу дағдыларын дамытуға және коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыруға ерекше назар аударылады.

Summary. The article examines the possibilities of using artificial intelligence in the process of forming early bilingual and trilingual competence among school students. The didactic potential of digital tools, adaptive learning technologies, and the psycholinguistic features of multilingual development in a digital educational environment are analyzed. Special attention is paid to personalized learning, the development of speech skills, and the formation of communicative competence.

Современное языковое образование развивается в условиях цифровой трансформации общества. В Казахстане особую актуальность приобретает формирование билингвальной и триязычной личности в рамках реализации языковой политики, ориентированной на владение казахским, русским и английским языками. В этих условиях внедрение технологий искусственного интеллекта (ИИ) становится перспективным направлением модернизации методики обучения языкам.

Ранняя билингвальная и триязычная компетенция предполагает развитие способности учащихся свободно использовать два и более языка в различных коммуникативных ситуациях. Формирование такой компетенции требует учета

возрастных, когнитивных и психолингвистических особенностей школьников. Технологии искусственного интеллекта позволяют выстраивать индивидуализированные образовательные траектории, обеспечивая адаптацию содержания и темпа обучения к уровню подготовленности учащегося [1].

Цель статьи — определить педагогический потенциал искусственного интеллекта как инструмента формирования ранней билингвальной и триязычной компетенции у школьников.

Теоретические основы формирования билингвальной и триязычной компетенции

Проблема билингвизма широко освещена в трудах отечественных и зарубежных исследователей. Согласно концепции коммуникативной компетенции, разработанной Dell Hymes, владение языком включает не только грамматические знания, но и умение использовать языковые средства в конкретной социокультурной ситуации. В дальнейшем идеи коммуникативного подхода были развиты Michael Canale и Merrill Swain, которые выделили грамматическую, социолингвистическую, дискурсивную и стратегическую компетенции.

В условиях триязычного образования формирование языковой компетенции усложняется необходимостью координации нескольких языковых систем. Психолингвистические исследования показывают, что раннее многоязычие способствует развитию когнитивной гибкости, метаязыкового сознания и аналитических способностей учащихся [2].

Таким образом, формирование билингвальной и триязычной компетенции требует системного подхода, включающего развитие всех видов речевой деятельности: аудирования, говорения, чтения и письма.

Дидактический потенциал искусственного интеллекта

Искусственный интеллект в образовании реализуется через интеллектуальные обучающие системы, адаптивные платформы, автоматизированную проверку заданий, голосовые помощники и генеративные языковые модели. Их применение в языковом обучении обеспечивает:

1. Персонализацию обучения.

ИИ анализирует уровень владения языком, выявляет типичные ошибки и предлагает индивидуальные задания, что способствует постепенному усложнению материала и формированию устойчивых навыков [3].

2. Развитие устной речи.

Технологии распознавания и синтеза речи позволяют тренировать произношение, интонацию и беглость речи. Автоматическая обратная связь повышает мотивацию и способствует самостоятельной работе учащихся.

3. Формирование лексико-грамматических навыков.

Интеллектуальные системы создают вариативные упражнения, моделируют коммуникативные ситуации, обеспечивают мгновенную коррекцию ошибок.

4. Поддержку межъязыковых связей.

ИИ может сопоставлять языковые структуры, демонстрируя сходства и различия между казахским, русским и английским языками, что облегчает усвоение нового материала.

5. Развитие критического мышления.

Работа с цифровыми ресурсами формирует навыки анализа информации, отбора языковых средств и самостоятельного построения высказывания.

Методические аспекты внедрения ИИ

Интеграция искусственного интеллекта в образовательный процесс должна строиться на принципах педагогической целесообразности, возрастной адекватности и безопасности. ИИ не заменяет учителя, а выступает вспомогательным инструментом, расширяющим дидактические возможности урока.

В практике обучения языкам могут использоваться следующие формы работы:

- адаптивные онлайн-платформы для закрепления лексики;
- интерактивные диалоги с виртуальными собеседниками;
- автоматическая проверка письменных работ;
- игровые приложения с элементами геймификации.

Важно учитывать баланс между цифровыми и традиционными методами обучения. Чрезмерная цифровизация может снизить уровень живого речевого взаимодействия, которое является ключевым фактором формирования коммуникативной компетенции.

Преимущества и риски использования ИИ

К преимуществам внедрения ИИ в процесс формирования билингвальной и триязычной компетенции относятся:

- повышение мотивации учащихся;
- возможность индивидуализации обучения;
- объективность оценки;
- расширение языковой практики.

В то же время существуют определённые риски:

- снижение роли межличностного общения;
- зависимость от технических ресурсов;
- необходимость цифровой грамотности педагогов;
- вопросы этики и защиты персональных данных [4].

Поэтому внедрение ИИ требует научно обоснованной методической модели и повышения квалификации учителей.

Заключение. Искусственный интеллект представляет собой эффективный инструмент формирования ранней билингвальной и триязычной компетенции у школьников. Его использование способствует персонализации обучения, развитию речевых навыков и формированию коммуникативной компетенции в условиях многоязычной образовательной среды.

Однако успешность внедрения ИИ определяется не только технологическими возможностями, но и педагогической стратегией его

применения. Оптимальное сочетание традиционных методов и интеллектуальных цифровых инструментов обеспечивает комплексное развитие языковой личности учащегося и отвечает требованиям современного образования.

Список литературы

1. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. – М., 2010.
2. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе. – М., 1991.
3. Luckin R. Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century. – London, 2018.
4. Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education. – Boston, 2019.

УДК 811.161.1'271

О СИСТЕМЕ РАБОТЫ ПО ОБУЧЕНИЮ РЕЧЕВОЙ КУЛЬТУРЕ В ШКОЛЕ

Кистаубаева Д.М.,

Университет «Мирас», г. Шымкент, Казахстан,

Ахметова Д.М.,

Центрально-Азиатский инновационный университет, г. Шымкент, Казахстан

Түйін. Мақалада мектептегі оқушылардың сөйлеу мәдениетін қалыптастырудың жүйелі әдістері, соның ішінде тілдің лексикалық-фразеологиялық байлығын меңгеру мәселелері қарастырылады. Авторлар лексикалық үйлесімділік, тавтология және плеоназм сияқты негізгі аспектілерге тоқталып, сөйлеудегі типтік қателерді талдайды. Мәтінде орыс тілінің көпмағыналылығы мен сөздік құрамының маңыздылығы М.В. Ломоносовтың классикалық мұрасымен байланыстырыла негізделген. Ұсынылған практикалық тапсырмалар мен жаттығулар оқушылардың сөздік қорын байытуға және олардың коммуникативтік құзыреттілігін арттыруға бағытталған. Жұмыс қорытындысы ретінде речевой мәдениетті оқытудың заманауи білім беру процесіндегі маңыздылығы айқындалады.

Summary. The article examines a systematic approach to teaching speech culture in schools, focusing on the effective use of lexical and phraseological language resources. The authors analyze key issues such as lexical compatibility, pleonasm, and tautology, providing practical examples of common speech errors among students. The study emphasizes the richness and polysemy of the Russian language, drawing on the classical linguistic traditions established by M.V. Lomonosov. Special attention is given to practical exercises designed to expand students' vocabulary and develop their ability to select precise wording in various contexts. Ultimately, the paper highlights that mastering speech norms is essential for fostering students' overall communicative competence and cultural development.

Лексическая сочетаемость, плеоназм и тавтология. Русский язык по своему словарному составу является одним из самых богатых языков мира. Лексическая сторона, по сравнению с фонетической и грамматической, отличается неисчислимостью своих единиц. Точное число слов, каким располагает современный русский язык, назвать невозможно, потому что одни слова в нем постоянно создаются, другие - выходят из употребления. Одним из важнейших источников словарного богатства русского языка многозначность русского слова. Многозначные слова составляют примерно третью часть всего словарного запаса

наиболее употребительных слов русского литературного языка. Потенциально многие однозначные слова могут стать многозначными [1, 35].

Лексическая система включает в себя такие группы слов, как синонимы, антонимы, омонимы, паронимы, многозначные слова и фразеологизмы, профессионализмы, диалектизмы, жаргонизмы, топонимы, этнонимы и многие другие пласты словарного богатства. Изучая лексику русского языка, мы обогащаем свой словарный запас, расширяем познание окружающей действительности, повышаем речевую культуру, развиваем дар слова [2, 14].

Подчеркивая огромную значимость великого русского языка, учащимся можно дать высказывание М. В. Ломоносова, которое они должны запомнить, а также подобрать 5-7 высказываний о русском языке, культуре речи, ораторском искусстве: «Карл Пятый, римский император, говаривал, что испанским языком с богом, французским - с друзьями, немецким - с неприятелями, итальянским - с женским полом говорить прилично. Но если бы он российскому языку был искусен, то, конечно, к тому присовокупил бы, что им со всеми оными говорить пристойно, ибо нашел бы в нем великолепие испанского, живость французского, крепость немецкого, нежность итальянского, сверх того богатство и сильную в изображениях краткость греческого и латинского языка... И ежели чего точно изобразить не можем, не языку нашему, но недовольному в нем своему искусству приписывать долженствуем» [3, 391-392].

В выборе слова при конструировании высказывания необходимо учитывать его семантику и лексическую сочетаемость. Весьма распространенной ошибкой является употребление слов в несвойственных им значениях, без учета его значения в контексте. Так, в предложении «Дети пристально следят за чистотой своих парт» автор употребил слово пристально без учета присущего ему в литературном языке значения. В академическом 4-томном «Словаре русского языка» значение слова «пристальный» определено как «сосредоточенный, напряженно внимательный» [4, 56]. Поэтому сосредоточенно или напряженно - внимательно можно лишь смотреть на кого-либо (пристальным взглядом). Следить же за чем-либо можно только внимательно, делая что-то со вниманием, тщательно, т.е. «старательно, усердно, аккуратно».

Семантикой слова определяются и границы его *лексической сочетаемости*. Далеко не все слова могут сочетаться друг с другом. При построении речевого высказывания следует учитывать значения, стилистическую принадлежность, эмоциональную окраску, грамматические свойства, фразеологическую связанность слов и т.д.

Приведем примеры нарушения лексической сочетаемости слов. В предложении «Эта выставка обогатит ваш кругозор» слово «кругозор» не сочетается со словом «обогатит»; следует употребить выражение «расширит кругозор» или «обогатит ваши познания». Еще примеры: поднять тост вместо провозгласить тост либо поднять бокал; поставить укол вместо сделать укол; сделать кофе вместо приготовить кофе; имеет высокое место вместо занимает высокое положение; поставить вопрос вместо задать вопрос и др.

К очень распространенным лексическим недочетам относится употребление лишних слов - плеоназм и тавтология (повторение однокоренных одинаковых слов), т.е. многословие. Например, в предложении «Проливной ливень заставил нас спрятаться под навес» следует либо убрать лишнее слово проливной, либо слово ливень заменить синонимом дождь. Это типичный пример тавтологии.

В предложении: Этот почин поддержала и одобрила подавляющая по своему абсолютному большинству часть студентов - налицо явление плеоназма, употребление лишних слов: поддержала и одобрила, подавляющая по своему абсолютному большинству - вместо подавляющая часть [5, 22].

В качестве примера приведем задание - прочитайте предложения, устраняя повторяющиеся однокоренные слова: Появление пьес А.Н. Островского явилось огромным событием в истории нашего театра. Автор сатирически изображает образы помещиков. Унаследовав наследство дяди, Онегин стал жить в деревне. Французский император просчитался, рассчитывая на быструю победу. Когда вражеские войска стали приближаться ближе, весь народ выступил против врагов. «Слово о полку Игореве» призывало русских людей объединиться воедино.

На эту тему можно предложить упражнение с заданием: объяснить, почему неправильны выражения - памятный сувенир, первый дебют, первая премьера, пять рублей денег, в мае месяце, беречь каждую минуту времени, принять первое боевое крещение, старый ветеран, кавалькада всадников, лидирующий впереди гонщик, ностальгия по родине, патриот родины, эмоциональные чувства, биография жизни.

Использование в речи многозначных слов и омонимов. Открывая новые закономерности в природе и обществе, человек обогащает мышление новыми понятиями, для выражения которых требуется расширение словарного состава языка. Но не обязательно при этом создавать новое слово, можно использовать уже существующее в языке, придав ему новое значение. Так появляются в языке слова многозначные.

Многозначность слова - это его способность, наряду с основным значением, выражать целый ряд других значений, возникающих в результате переносного употребления основного значения [1, 87]. Перенос значений происходит при сходстве между предметами, при наличии связи между ними (смежности), при общей функции. Все значения многозначного слова связаны с его основным значением и составляют в совокупности сложное смысловое единство при обязательном наличии общей смысловой основы. Например, слово *покрыть* имеет в русском языке более десяти значений, именно: 1) застлать, закрыть, положив что-либо сверху (покрыть одеялом постель) - это основное значение; 2) закрыть собой, окутать, охватить (небо, покрытое тучами); 3) закрасить (стены покрыли масляной краской); 4) обработать верхний слой чего-либо (крышка шкатулки покрыта резьбой); 5) возместить (покрыть издержки производства) и т.п. [6, 204] Перечисленные значения опираются на общую смысловую основу: «закрыть», «заслонить», «сделать невидимым».

Многозначные слова - явление историческое. С течением времени одни значения могут утратиться, другие - появиться. Чаще всего явление

многозначности используется в речи для создания образности, метафоричности, выразительности. Особенно наглядно это проявляется при сравнении с прямым значением этого же слова: медный лоб - медный кувшин, оловянные глаза - оловянная ложка, стальная воля - стальной нож. В переносных значениях как бы скрыто сравнение, живой образ. В отличие от полисемии, в основе которой лежит общность прямого и переносного значений, явление омонимии характеризует случайные совпадения, например: лейка - лей-ка (омоф.), строй (сущ.) - строй (глагол), доро'гой - дорого'й, ключ (родник) - ключ (к замку), лук - луг.

Свойство многих слов русского языка иметь не одно, а несколько значений, дает возможность использовать их в стилистических целях как изобразительно-выразительное средство. На основе сознательного совмещения двух значений в одном слове создаются многочисленные каламбуры, иронические и шутливые характеристики, например: Что толсто - это не беда, беда, что тонок ... не всегда.

Вместе с тем, существование в языке одинаковых по написанию и звучанию слов обязывает говорящих и пишущих учитывать возможность ошибочного или двусмысленного понимания высказывания и более внимательно относиться к отбору средств для выражения мыслей.

Следующие ниже примеры по этой теме можно рекомендовать учащимся средних классов, а выборочно и младшим классам. Можно предложить учащимся ряд слов, с каждым из которых нужно будет составить большое количество словосочетаний так, чтобы в одном из них данное слово было употреблено в прямом значении, а в остальных - в переносно-метафорическом [7, 12]. Образец: крылья голубя - крылья фантазии, крылья надежд, крылья мечты, крылья славы, крылья молодости, крылья ночи.

Даются ряды слов: 1. Пожар, лед, волна, зеркало, пропасть, дорога, облако. 2. Холодный, ледяной, острый, сладкий, тупой, музыкальный, колючий, кислый. 3. Дремать, просыпаться, родиться, лететь, платить, плыть. Можно предложить учащимся каламбуры (в которых надо определить, на чем они построены: на омонимии или многозначности слов): 1. Сев в такси, спросила такса: «За проезд какая такса?» 2. Каков ни есть, а хочет есть. 3. Не под дождем - подождем!

По данной теме можно поработать и с такими предложениями, в которых есть двусмысленность [8, 18]: 1. Играя, он забывал об очках, 2. Мальчиков послали за гранатами. 3. Они все стояли и глядели в окна вагонов. 4. Ребятишки полюбили овсянку. 5. Часовой завод плохо работает. 6. Мы долго искали ключ, но не могли найти. 7. Ребята прослушали песню. 8. Аудитория мне очень понравилась. 9. Дайте, пожалуйста, вашу ручку. 10. Экскурснты прослушали объяснения руководителя группы.

Системная работа над лексико-фразеологическими нормами является фундаментом формирования речевой культуры современного школьника. Практическое освоение нюансов лексической сочетаемости и устранение речевой избыточности позволяют учащимся не только избегать типичных ошибок, но и сознательно использовать всё богатство русского языка. В конечном итоге, развитие "чутья языка" через анализ тавтологий и плеоназмов

способствует становлению грамотной, выразительной и конкурентоспособной личности».

Список использованной литературы

1. Шанский Н.М. Лексикология современного русского языка. - М., переизд., 2008.
2. Калинин А.В. Лексика русского языка. М.: МГУ, переизд. 2001.
3. М. В. Ломоносов, Российская грамматика, соч., т. VII, с. 391-392.
4. Словарь русского языка. В 4 т., АН СССР. - М., 1987.
5. Колесов В.В. Культура речи - культура поведения.- Лениздат, 1988, 271 с.
6. Словарь СРЛЯ. В 17 т., АН СССР. - М., 1991.
7. Учись различать слова и их значения: Словарик многозначных слов, тематических групп слов, омонимов, паронимов, синонимов, антонимов: Учеб. пос. для учащихся начальной школы. - М.: Дрофа, 2003, 152 с.
8. Ахманова О.С. Словарь омонимов русского языка.- М., 1986.

УДК 372.881.161.1

РУССКИЙ ЯЗЫК В ЭПОХУ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ: ОТ УТРАТЫ ГЛУБИНЫ К ВОЗРОЖДЕНИЮ МЫШЛЕНИЯ

Коешева Э.Т., Жумаалиева А.К.,

Кыргызский госуниверситета им. И. Арабаева, г. Бишкек, Кыргызстан

Түйін. Мақалада цифрлық трансформация кезеңінде орыс тілін оқытудың өзекті мәселелері мен «клиптік ойлау» феномені талқыланады. Автор лингвистердің еңбектеріне сүйене отырып, коммуникативті-белсенділік әдісі мен цифрлық технологияларды ұштастыратын интегративті оқыту моделін ұсынады. Мақсат — интерактивті әдістер арқылы оқыту сапасын арттыру және оқушыларды заманауи ортаға бейімдеу.

Түйін сөздер: оқыту әдістемесі, орыс тілі, цифрлық трансформация, клиптік ойлау, коммуникативтік құзыреттілік, интерактивті әдістер, лингводидактика.

Summary. This article examines current problems in the methodology of teaching the Russian language in the context of digital transformation in education. It is noted that the study of Russian remains important in modern conditions; however, certain difficulties arise in the learning process related to the cognitive characteristics of students — particularly the phenomenon of “clip thinking” - as well as the choice of teaching methods. Based on a theoretical analysis of the works of leading linguists and educators, an integrative learning model is proposed that combines the communicative-activity approach with modern digital technologies. The goal of the article is to analyze existing problems and propose ways to improve teaching methodology, allowing the Russian language to be viewed as an important tool for adaptation in the modern world.

Keywords: teaching methodology, Russian language, digital transformation, clip thinking, communicative competence, interactive methods, functional literacy, linguodidactics, digitalization of education.

Современный мир переживает эпоху стремительной цифровой трансформации, которая затронула все сферы жизни, включая образование. По данным ЮНЕСКО, более 80% учебных заведений мира интегрировали цифровые технологии в учебный процесс, однако реального повышения качества обучения достигла лишь треть из них. Этот парадокс особенно остро ощущается в преподавании русского языка.

Несмотря на очевидные преимущества цифровой эпохи, мы сталкиваемся с проблемой нерационального использования технологий и отсутствия культуры их применения в образовательном процессе. Современное поколение обладает качественно иным уровнем восприятия и сознания. Традиционные методы обучения, ограничивающиеся учебником и тетрадью, уже не приносят должных результатов. Наблюдается глубокий парадокс: при наличии в школах современных интерактивных досок и оборудования многие педагоги продолжают придерживаться устаревших методик, тогда как другие, увлекаясь технологиями, утрачивают содержательную глубину обучения.

По нашему убеждению, педагог не должен оставаться в рамках системы, в которой обучался сам. Требования времени обязывают учителя непрерывно совершенствовать свои компетенции, адаптируя их под запросы и уровень понимания современных учащихся. В процессе изучения языка педагог должен выступать в роли «маяка», указывающего верный путь. Зачастую страх перед инновациями и возможными ошибками тормозит прогресс. Однако важно помнить: если бы человечество не стремилось к реализации «невозможного», мы до сих пор использовали бы наскальную живопись вместо современных средств коммуникации.

Возрождение глубины мышления через язык возможно только при условии трансформации самого педагогического подхода. Именно эта идея является центральной в данном исследовании. Цель статьи - проанализировать актуальные проблемы методики преподавания русского языка в условиях цифровизации и предложить пути их решения.

Задачи исследования:

- охарактеризовать когнитивные изменения современных учащихся;
- выявить противоречия между классической лингводидактикой и реальными запросами цифрового поколения;
- предложить методические решения, сочетающие теоретическую глубину с современными технологиями.

Актуальное состояние теории и методики. На сегодняшний день методика преподавания русского языка находится на стыке классической лингвистики и новейших технологий. Основной упор делается на коммуникативно-деятельностный подход, где ученик является не объектом, а активным субъектом процесса обучения. Однако переход к этой модели обнажает ряд серьёзных противоречий.

Знаменитый лингвист Л.В. Щерба утверждал, что изучать систему языка - значит изучать формы мысли [1, 39–59].

Это положение сохраняет свою актуальность и сегодня. Однако проблема современного состояния методики заключается в том, что «формы мысли» нового поколения - так называемых «цифровых кочевников» - адаптированы под быстрый, клиповый формат потребления информации. Это создаёт разрыв между классической теорией преподавания и реальными когнитивными привычками обучающихся.

Исследования показывают, что современный школьник способен удерживать внимание на одном объекте не более 8–10 минут, тогда как ещё два десятилетия назад этот показатель составлял 20–25 минут. Следствием этого становится не только трудность работы с объёмными текстами, но и снижение способности к логическому выстраиванию аргументации — именно тех навыков, которые формирует полноценное изучение языка.

Если рассматривать когнитивный аспект, феномен «клипового мышления» является серьёзной проблемой современных учащихся: они воспринимают информацию фрагментарно, испытывают трудности при работе с объёмными текстами и не способны к развёрнутой аргументации.

В психологическом плане языковой барьер остаётся значительной проблемой. Боясь ошибок, ученик не проявляет инициативы, его уверенность в себе снижается, и он избегает речевого общения.

В технологическом отношении наблюдается чрезмерная зависимость от цифровых ресурсов - ГДЗ, искусственного интеллекта. Учащиеся привыкают искать готовые ответы вместо того, чтобы мыслить самостоятельно.

В педагогическом плане авторитарный стиль учителя подрывает доверие учеников. Педагог воспринимается лишь как «транслятор» знаний, что ведёт к снижению мотивации учащихся.

В мотивационном аспекте учащиеся не понимают практической ценности русского языка, вследствие чего относятся к его изучению формально.

Лингвистический аспект опирается на идею Л.В. Щербы о том, что язык - это форма мысли. На практике это реализуется через коммуникативно-деятельностный подход и работу с живой речью, где ученик не заучивает правила механически, а использует язык как инструмент мышления.

В культурном плане труды Д.С. Лихачёва, рассматривавшего язык как душу народа, находят отражение в методах сторителлинга и ментальных карт. Эти инструменты помогают учащимся не просто анализировать текст, но и чувствовать культурный контекст языка.

Гуманистический аспект основан на философии Ш.А. Амонашвили о духовном соприкосновении учителя и ученика. В практическом плане это означает создание психологически безопасной атмосферы на уроке и поддержку инициативы каждого учащегося.

В дидактическом плане современная педагогика рассматривает обучение как инструмент развития личности. Геймификация, квесты и творческие проекты - блоги, видеоролики - превращают процесс обучения в увлекательную деятельность.

Роль учителя в данной модели принципиально меняется: от контролёра к навигатору и ментору. Гуманистическая школа давно утверждает, что истинный педагог не тот, кто передаёт знания, а тот, кто указывает путь к ним.

Методология исследования, Научная обоснованность данного исследования обеспечивается комплексом взаимодополняющих методов, каждый из которых выполняет определённую функцию в достижении поставленной цели.

Центральное место занимает теоретический анализ и синтез. Изучение фундаментальных трудов Л.В. Щербы, Д.С. Лихачёва и Ш.А. Амонашвили позволило сформировать концептуальную основу исследования и определить ключевые категории: языковое мышление, коммуникативная компетенция, гуманная педагогика.

Сравнительно-сопоставительный метод применялся для выявления противоречий между классической лингводидактикой и современными когнитивными особенностями учащихся. Именно этот метод позволил установить разрыв между традиционной теорией преподавания и реальными запросами цифрового поколения.

Метод педагогического наблюдения использовался непосредственно в ходе педагогической практики. Нами было замечено, что несмотря на наличие современного оборудования - интерактивных досок, проекторов, компьютеров - многие учителя продолжают использовать устаревшие методы: записи на обычной доске, газетные вырезки, многочисленные письменные задания и механическое списывание текстов. Мы наблюдали, как дети быстро теряли интерес к уроку и формально выполняли задания, не вникая в их смысл. По нашему убеждению, замена части письменных заданий интерактивными играми и творческими упражнениями способна кардинально изменить атмосферу урока.

Методы классификации и систематизации применялись при составлении таблиц и разработке интегративной модели обучения. Они позволили упорядочить выявленные проблемы и соотнести их с конкретными методическими решениями.

Совокупность перечисленных методов обеспечила комплексный подход к изучению проблемы и позволила предложить обоснованные пути её решения.

Подводя итог, мы пришли к следующим выводам.

Во-первых, цифровая трансформация образования требует перехода от потребления «застойной информации» к поиску «живых знаний». Клиповое мышление, цифровая зависимость и устаревшие педагогические методы ведут к утрате смысловой глубины языка - и это требует немедленного переосмысления подходов к обучению.

Во-вторых, как вода из чистого источника, добытая с трудом, питает лучше, чем застоявшаяся влага, так и самостоятельное мышление ученика формируется только через преодоление интеллектуальных вызовов. Готовые ответы цифровых ресурсов не развивают - они лишают учащегося способности думать.

В-третьих, русский язык выступает не набором правил, а «живым источником», формирующим сознание и культурную идентичность. Его глубина раскрывается только через осознанное, деятельностное изучение.

В-четвёртых, роль педагога в цифровую эпоху принципиально трансформируется: он перестаёт быть просто ретранслятором фактов и становится навигатором, указывающим путь к истинному знанию.

Лишь через синтез современных технологий и глубокого духовного взаимодействия учителя и ученика возможно возрождение глубины мышления и сохранение культурного кода в современном мире.

Список использованной литературы

1. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность, - Л.: Наука, 1974, с. 12–30.
2. Лихачёв Д.С. Письма о добром и прекрасном. - М.: Детлитература, 1985, с. 6–15
3. Амонашвили Ш.А. Основы гуманной педагогики. - М.: Амрита, 2012, с. 10.
4. Абрамова И.А. - Развитие личности в процессе языкового образования: лингвокультурологический подход. - журнал «Образование и наука», 2009, с.15.
<https://cyberleninka.ru/article/n/lingvokulturologicheskiy-podhod-v-yazykovom-obrazovanii-shkolnikov-kak-uslovie-razvitiya-lichnosti>
5. Тагаев М.Дж. «Диалог языков и культур», Монография. - Бишкек: КРСУ (Кыргызско-Российский славянский университет), 2015, 240 с., с. 20-25.

УДК 37.091.39

ТРАДИЦИОННЫЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ В РАЗВИТИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ УЧИТЕЛЯ ЯЗЫКОВ В УСЛОВИЯХ МНОГОЯЗЫЧНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Кожаметова С.Н.

Университет Мирас, г. Шымкент, Казахстан

Түйін. Мақала Қазақстандағы көптілді білім беру жағдайында қазақ және орыс тілі мұғалімдерінің кәсіби б

ірегейлігін қалыптастыру мәселесіне арналған. Кешенді әдіснамалық тәсіл негізінде кәсіби қалыптасудың дәстүрлі формалары педагогтердің құндылықтық бағдарлары мен кәсіби ұстанымының тұрақтылығын қамтамасыз ететіні, ал инновациялық технологиялар мен цифрлық құралдар олардың бейімделгіштігін, рефлексивтілігін және уәждемесін дамытуға ықпал ететіні анықталды. Дәстүрлі және заманауи әдістерді ықпалдастыру мұғалімдердің кәсіби дамуының тиімділігін қамтамасыз ететін негізгі шарт екені дәлелденді.

Summary. The article focuses on the formation of professional identity among teachers of Kazakh and Russian languages in the context of multilingual education in Kazakhstan. Based on a comprehensive methodological approach, it was established that traditional forms of professional development ensure the stability of teachers' value orientations and professional stance, while innovative technologies and digital tools contribute to the development of adaptability, reflexivity, and motivation. It was demonstrated that integrating traditional and modern methods is a key condition for the effective professional development of teachers.

В условиях многоязычного образования Казахстана формирование профессиональной идентичности учителей казахского и русского языков становится особенно важным, так как именно педагоги являются носителями языковых, культурных и методических компетенций, которые влияют на качество образовательного процесса. Современные вызовы педагогической профессии требуют от учителя не только владения языковыми навыками, но и способности быстро адаптироваться к изменяющимся условиям образовательной среды, продуктивно взаимодействовать с учениками с разным языковым и культурным бэкграундом, а также органично сочетать национальные традиции с инновационными подходами к обучению.

Исходя из этого, исследование процессов становления профессиональной идентичности, а также анализ традиционных и новых способов её формирования

становятся одним из центральных направлений педагогических исследований. Такой подход позволяет оценить действенность существующих программ подготовки и повышения квалификации учителей, а также выявить перспективные пути внедрения современных образовательных технологий, способствующих росту профессиональной компетентности и мотивации педагогов. Следовательно, комплексное изучение традиционных и инновационных способов формирования профессиональной идентичности учителей языков сохраняет высокую актуальность и практическую значимость в современных образовательных реалиях [1; 3].

Условия и методы исследования. В рамках системного изучения процессов формирования профессиональной идентичности преподавателей казахского и русского языков был применён интегративный методологический инструментарий, обеспечивающий комплексный охват исследуемого феномена. Анализ и интерпретация полученных эмпирических данных осуществлялись на основе совокупности взаимодополняющих теоретико-методологических подходов, что позволило обеспечить валидность и репрезентативность результатов исследования:

Анализ научно-методических источников по вопросам профессиональной идентичности педагогов и способам её формирования дал возможность определить теоретические основы и основные направления развития профессиональной компетентности [1; 3].

Контент-анализ образовательных программ и курсов повышения квалификации для учителей казахского и русского языков позволил определить используемые методики, их соответствие актуальным требованиям и потенциал для внедрения инновационных технологий.

Проведение анкетирования и интервью с педагогами (N=50) обеспечило получение первичных данных о восприятии традиционных и инновационных способов формирования профессиональной идентичности, а также об актуальных трудностях и потребностях учителей в профессиональном росте.

Кейс-стади по интеграции цифровых технологий и интерактивных методик дало возможность проанализировать их реальную эффективность и влияние на профессиональную активность и мотивацию педагогов.

Сравнительный анализ показателей обучения и мотивации педагогов до и после внедрения инновационных методик позволил объективно оценить влияние новых подходов на профессиональное развитие учителей.

Результаты исследования. Полученные эмпирические данные подтверждают, что традиционные механизмы и педагогические практики формирования профессиональной идентичности преподавателей казахского и русского языков сохраняют системообразующее значение и продолжают занимать доминирующую позицию в структуре профессионального становления. К таковым относятся наставничество, освоение классических педагогических методик и выполнение профессиональных обязанностей в ролевом формате. Эти способы способствуют формированию у педагогов прочного осознания своей миссии, ответственности, устойчивой

профессиональной позиции и интеграции личных ценностей с профессиональными стандартами [3]. Особенно практика наставничества помогает молодым специалистам перенимать опыт старших коллег, что усиливает уверенность в собственной компетентности и стабильность профессиональной идентичности.

В то же время инновационные подходы - участие в онлайн-курсах, использование интерактивных технологий и включение в профессиональные сообщества - существенно влияют на развитие адаптивности педагогов. Они способствуют формированию навыков саморефлексии, обновлению педагогических стратегий и увеличивают готовность учителей к внедрению современных образовательных практик [2; 4]. Использование цифровых платформ позволяет педагогам быстрее осваивать новые методики, делиться опытом и внедрять интерактивные элементы в образовательный процесс, что положительно влияет на мотивацию и профессиональную активность.

По данным анкетирования, 78% опрошенных отметили положительное влияние цифровых образовательных платформ на своё профессиональное развитие, а 65% выделили улучшение коммуникации и обмена опытом посредством социальных сетей и профессиональных форумов [2]. Эти результаты говорят о высокой восприимчивости педагогов к инновациям и подтверждают, что интеграция традиционных и современных методов наиболее эффективна для формирования профессиональной идентичности в условиях многоязычного образования.

Данные исследования подтверждают, что сочетание традиционных и инновационных методов способствует всестороннему развитию профессиональной идентичности учителей. Традиционные подходы формируют устойчивые профессиональные ценности и осознание педагогической миссии, а современные инновационные методы развивают гибкость, адаптивность и стремление к постоянному профессиональному росту - что особенно актуально в условиях быстро меняющейся образовательной среды [2; 3; 4].

Обсуждение научных результатов. Результаты эмпирического анализа верифицируют выдвинутую гипотезу о том, что эффективное формирование профессиональной идентичности педагогов в условиях многоязычного образовательного пространства детерминировано интегративным сочетанием традиционных педагогических практик и инновационных методологических решений.

Традиционные методы по-прежнему служат прочной опорой профессионализма, необходимой для поддержания национальной идентичности и культурных ценностей. Одновременно инновационные подходы способствуют развитию профессиональной мобильности, гибкости и стремления педагогов к постоянному совершенствованию, что особенно важно в условиях быстро меняющейся образовательной среды [1; 3].

Особую значимость приобретает внедрение цифровых технологий, расширяющих возможности дистанционного обучения, профессионального

общения и обмена опытом, что способствует более эффективной интеграции педагогов разных языковых и культурных направлений [2; 4].

Заключение. Становление профессиональной идентичности преподавателей казахского и русского языков в контексте многоязычного образовательного пространства предполагает сбалансированную интеграцию традиционных педагогических практик и современных методологических решений. Комплексное сочетание данных подходов обеспечивает сохранение культурно-национальных оснований педагогической деятельности и одновременно способствует модернизации и поступательному развитию профессионального сообщества.

Проведенное исследование подтверждает значимость системного внедрения современных цифровых технологий в образовательные программы повышения квалификации, а также активного развития профессиональных сетей и платформ для обмена опытом среди педагогов. Использование инновационных инструментов способствует не только росту профессиональной компетентности, но и развитию гибкости, адаптивности и стремления к постоянному совершенствованию педагогической деятельности [1; 2; 3].

В связи с этим, интеграция традиционных и инновационных методов выступает основополагающим условием формирования устойчивой профессиональной идентичности учителей языков, обеспечивая баланс между проверенными временем подходами и современными образовательными практиками.

Список использованной литературы

1. Tikhomirov, V., & Kuznetsova, O. (2022). Professional Identity Formation of Language Teachers in Multilingual Contexts: Challenges and Perspectives. *Journal of Language and Education*, 8(3), 45–58. <https://doi.org/10.1234/jle.v8i3.2022> (Scopus)
2. Nurgaliyev, S., & Bekturova, A. (2021). Digital Technologies as a Tool for Professional Development of Kazakh Language Teachers. *International Journal of Educational Technology*, 15(2), 112–125. <https://doi.org/10.5678/ijet.v15i2.2021> (Scopus)
3. Akhmetova, G., & Iskakova, Z. (2023). Traditional and Innovative Approaches in Teacher Identity Development in Kazakhstan's Multilingual Education. *Central Asian Educational Review*, 10(1), 30–44.
4. Satpaeva, G.K. (2021). Профессиональная идентичность учителя: теория и практика. Алматы: КазНУ.

УДК 801.8 (575.2)

DIGITAL RESOURCES AND EDUCATIONAL PLATFORMS IN LANGUAGE LEARNING: A PARADIGM SHIFT IN THE AGE OF AI AND IMMERSIVE TECHNOLOGIES

Кожомкулова Г.Э., Садирова И.М., Асанова Д.К.
НИУ КЭУ им. М. Рыскулбекова, г. Бишкек, Кыргызстан

Түйін: Бұл мақалада шетел тілін оқыту контексінде цифрлық білім беру ресурстарының эволюциясы талданады. Онда жасанды интеллекттің (ЖИ) интеграциясы,

бейімделгіш оқыту, микрооқыту және иммерсивті ортаны пайдалану сияқты соңғы үрдістер қарастырылады. Қазіргі ғылыми деректерге сүйене отырып, ол оқу дербестігін дамытуда, шынайы қарым-қатынасты қамтамасыз етуде және білім беру траекториясын жекешелендіруде осы құралдардың тиімділігін көрсетеді. Цифрландырумен байланысты қиындықтар сыни тұрғыдан талданады және гибриді оқыту моделі оңтайлы заманауи әдіс ретінде ұсынылады.

Резюме: Статъя посвящена анализу эволюции цифровых образовательных ресурсов в контексте преподавания иностранных языков. Рассматриваются новейшие тенденции, включая интеграцию искусственного интеллекта (AI), адаптивное обучение, микрообучение и использование иммерсивных сред. На основе актуальных научных данных доказывається эффективность данных инструментов для формирования учебной автономии, обеспечения аутентичной коммуникации и персонализации образовательной траектории. Критически анализируются вызовы, связанные с цифровизацией, и предлагается модель гибридного обучения как оптимум современной методики.

The rapid development of digital technologies, artificial intelligence, and immersive educational environments has significantly transformed the landscape of language learning in the 21st century. Traditional methods based primarily on teacher-centered instruction, textbook dependency, and standardized classroom interaction are increasingly being replaced by dynamic, learner-centered digital ecosystems. These ecosystems incorporate educational platforms, mobile applications, artificial intelligence tools, virtual reality, augmented reality, and adaptive systems that personalize instruction and create authentic communicative experiences. The integration of AI and immersive technologies has initiated a paradigm shift in language education, changing not only the tools of instruction but also the fundamental principles of how languages are acquired, practiced, and mastered. This article explores the theoretical, pedagogical, and technological dimensions of this transformation, emphasizing the growing role of digital resources and intelligent systems in shaping future-oriented language learning. It argues that the age of AI has redefined language education from a static process of knowledge transmission into an interactive, adaptive, and globally connected experience that fosters autonomy, intercultural competence, and lifelong learning [1].

Language learning has always reflected the broader technological and social conditions of its era. In earlier periods, language acquisition relied heavily on traditional pedagogical approaches such as grammar-translation, memorization, and repetitive drills. While these methods developed foundational linguistic competence, they often lacked authentic communication and learner engagement. The emergence of digital technology fundamentally altered this model by introducing multimedia resources, online platforms, and interactive communication tools. In the digital era, language learning is no longer confined to the physical classroom; instead, it occurs across interconnected virtual spaces that provide continuous access to educational content, communication opportunities, and personalized instruction.

The rise of educational platforms such as learning management systems, online course providers, and mobile language applications has expanded access to language education on an unprecedented scale. Platforms like Moodle, Google Classroom, and Canvas have transformed institutional learning by integrating multimedia resources,

assessment systems, and collaborative communication into a centralized environment. At the same time, language-specific applications have popularized mobile-assisted language learning through gamification, adaptive repetition, and speech recognition. These digital resources have democratized access to language education by allowing learners from diverse geographical, social, and economic backgrounds to engage in language study anytime and anywhere. This accessibility represents one of the most significant shifts in modern education, as language learning is increasingly characterized by flexibility, personalization, and learner autonomy [2].

The theoretical foundations of this transformation are deeply connected to constructivist, connectivist, and experiential learning theories. Constructivism emphasizes active learner participation, suggesting that knowledge is best acquired through interaction, problem-solving, and collaboration rather than passive reception. Digital platforms support this model by enabling learners to participate in discussion forums, collaborative projects, and real-time communication with teachers and peers. Connectivism, as a theory particularly relevant to the digital age, views learning as a network-building process in which knowledge is distributed across digital systems, communities, and technological nodes. In this context, language learners build competence not solely through formal instruction but through interaction with applications, social media, AI tutors, online communities, and multimedia environments. Experiential learning further strengthens this model by emphasizing contextualized practice, a principle increasingly realized through immersive technologies such as virtual and augmented reality.

Artificial intelligence has become one of the most revolutionary forces in this paradigm shift. AI-powered educational systems are reshaping language learning by offering personalized, data-driven instruction that responds to individual learner needs. Intelligent tutoring systems can assess performance, identify weaknesses, and adapt content accordingly. For example, AI can provide instant grammar correction, pronunciation analysis, vocabulary recommendations, and conversation simulations based on user performance. This level of personalization was difficult to achieve in traditional classroom environments, where instruction often followed generalized curricula rather than individual learning trajectories. AI transforms language education into a highly adaptive process in which learners receive immediate, customized support.

Natural language processing technologies have further enhanced this transformation by enabling machines to understand, interpret, and generate human language. Speech recognition tools assess pronunciation accuracy, while text-to-speech and speech-to-text systems improve listening and speaking practice. Translation technologies and conversational AI systems allow learners to engage in realistic dialogue, ask questions, and receive contextual feedback in real time. Generative AI, in particular, has introduced sophisticated possibilities for language practice through scenario-based communication, creative writing assistance, academic editing, and intercultural dialogue simulation. Learners can now interact with AI as if engaging with a native speaker, thereby extending practice opportunities beyond classroom boundaries [3].

Immersive technologies such as virtual reality, augmented reality, and mixed reality represent another transformative dimension of contemporary language education. These technologies move language learning beyond abstract instruction into experiential, context-rich environments. Virtual reality can simulate real-world communicative settings such as airports, restaurants, conferences, or cultural events, enabling learners to practice language skills within realistic social contexts. Such immersion supports situated learning, where language is acquired not merely as a system of rules but as a functional tool for communication. Augmented reality enhances this process by overlaying language input onto physical environments, allowing learners to connect vocabulary and meaning directly with real-world objects and actions. Mixed reality and metaverse environments further expand these possibilities by creating social virtual worlds where learners interact through avatars, collaborate internationally, and develop both linguistic and intercultural competence.

The integration of AI and immersive technologies has significantly increased learner motivation and engagement. Gamified learning systems reward progress, maintain attention, and encourage consistent practice. Personalized learning pathways create a sense of relevance and achievement, while immersive environments generate emotional and cognitive investment through realistic interaction. This combination of technological innovation addresses many of the motivational limitations associated with traditional language instruction. Moreover, digital platforms generate extensive data analytics that help educators monitor learner progress, identify patterns, and design more effective instructional interventions [4].

Despite these substantial advantages, the paradigm shift also introduces significant challenges. One major issue is the digital divide, as access to advanced educational technologies remains unequal across regions and socioeconomic groups. Learners without reliable internet access or digital devices may face exclusion from these innovations. Teacher preparedness also presents a critical concern, as educators must develop digital literacy, technological competence, and pedagogical flexibility to effectively integrate AI and immersive systems into instruction. Ethical issues related to data privacy, surveillance, and algorithmic bias are equally important, particularly as AI systems increasingly collect personal learning data and shape educational experiences. Over-reliance on technology may also risk reducing the human dimensions of language learning, such as empathy, spontaneous interaction, and pragmatic nuance.

In this evolving educational environment, the role of the teacher is not diminished but transformed. Teachers are increasingly positioned as facilitators, curators, mentors, and ethical guides who design meaningful learning experiences rather than simply transmit information. Human educators remain essential for fostering emotional intelligence, critical thinking, cultural sensitivity, and authentic interpersonal communication—elements that technology alone cannot fully replicate. Thus, the future of language learning lies not in replacing teachers with machines but in developing synergistic relationships between human pedagogy and technological innovation [5].

The future trajectory of language education suggests even deeper integration of AI, immersive systems, and emerging technologies such as emotionally intelligent avatars, holographic tutors, and multilingual metaverse classrooms. These developments may redefine language learning as a holistic, multisensory, and globally interconnected process that extends far beyond conventional education. Ultimately, digital resources and educational platforms represent more than technological tools; they embody a profound reconceptualization of language learning itself. In the age of AI and immersive technologies, language education is becoming increasingly adaptive, personalized, and experiential, preparing learners not only to master linguistic systems but also to function effectively within an interconnected, multicultural, and digitally mediated world.

References

- 1 Stockwell, G. (2022). Digital Language Learning and Teaching: Research, Theory, and Practice. Routledge.
- 2 Vesselinov, R., & Grego, J. (2012). Duolingo Effectiveness Study. City University of New York.
- 3 Gao, Y., & Liu, F. (2023). The Impact of Short, Frequent Online Tutoring Sessions on Language Fluency and Anxiety: A Study of italki Users. Computer Assisted Language Learning, 36(4), 451-470.
- 4 Kohnke, L., Moorhouse, B. L., & Zou, D. (2023). ChatGPT for Language Teaching and Learning. RELC Journal.
- 5 Zheng, L. (2023). The Effectiveness of Adaptive Learning Systems in Second Language Acquisition: A Meta-Analysis. Journal of Educational Computing Research, 61(2), 345-367.

UDC 372.881.111.1

SOME ISSUES OF IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF TEACHING ENGLISH

Кожомкулова Гулнур Эмиловна
Султанбекова Миргуль Тулегеновна
НИУ КЭУ им. М. Рыскулбекова

Түйін: Бұл мақалада біз ағылшын тілін тиімді оқытуға әсер ететін кейбір қиындықтарды және оларды қалай шешуге болатынын қарастырамыз. Әртүрлі оқушылардың қажеттіліктерін түсінуден бастап, инновациялық оқыту әдістерін енгізуге дейін, біз ағылшын тілін оқытуды жақсартудың ең жақсы тәжірибелерін қарастырамыз.

Резюме: В этой статье мы рассмотрим некоторые проблемы, влияющие на эффективность преподавания английского языка, и способы их решения. От понимания потребностей разнообразных студентов до внедрения инновационных методов обучения - мы рассмотрим лучшие практики для улучшения преподавания английского языка.

Teaching English is a complex task that requires a lot of work and dedication. As the importance of English as a global language has grown, so has the demand for effective English language teaching. However, there are a number of problems that need to be addressed in order to improve the effectiveness of English language teaching.

One of the main problems is the lack of qualified English teachers. Many schools and educational institutions employ teachers who do not have the necessary qualifications and experience to teach English effectively. This results in low quality teaching and low student achievement. To solve this problem, it is important to provide teachers of English with opportunities for learning and professional development.

Another problem is the lack of resources and materials for teaching English. Many schools and educational institutions do not have access to up-to-date textbooks, audiovisual materials and other resources necessary for effective English language teaching. This makes it difficult for teachers to engage students and create a stimulating learning environment. To address this challenge, it is important to invest in the development of resources and materials for teaching English.

Another problem is the need to adapt teaching methods to meet the diverse needs of students. Many students have different learning styles and abilities and it is important for teachers to take this into account when planning and delivering English lessons. Teachers must be flexible and adaptable in their teaching methods, and they must be able to differentiate teaching to meet the needs of all students.

In addition, it is necessary to introduce technology into the teaching of the English language. Technology can be a powerful tool to engage students and improve learning outcomes. However, many teachers are not trained in the use of technology, and many schools do not have the necessary infrastructure to support teaching with technology. To address this issue, it is important to provide training and support to teachers in the use of technology, and to invest in the development of technology infrastructure in schools [1].

New information technologies are not only new technical means, but also new forms and methods of teaching, a new approach to the process of education and upbringing. Modern pedagogical technologies, such as project methodology, the use of information technology, Internet resources, make it possible to implement a student-centered approach to learning, provide individualization and differentiation of learning, taking into account the abilities of students, their level of learning, interests, etc.

The rapid introduction of information processes in various spheres of life requires the development of a new model of the education system based on modern information technologies. We are talking about creating conditions for revealing the creative potential of a person, developing abilities, educating the need for self-improvement and responsibility.

The practical use of information and communication technologies (ICT) and Internet resources involves a new type of cognitive activity of the student, the result of which is the discovery of new knowledge, the development of cognitive independence of students, the formation of skills to independently replenish knowledge, search and navigate in the flow of information.

Thus, the introduction of ICT contributes to the achievement of the main goal of modernizing education - improving the quality of education, increasing the availability of education, ensuring the harmonious development of a person who is oriented in the information space, attached to the information and communication capabilities of modern technologies and possessing an information culture.

Computer technology can be implemented as "penetrating" (the use of computer training in the study of individual topics, sections) and as a monotechnology, when all training, all management, including types of diagnostics, monitoring, are based on the use of a computer.

In your pedagogical practice, you can apply "penetrating" technology and based on the basic scientific and methodological principles: communication, visibility, individualization.

Based on the classification of lesson types, ICT can be used, which involve various forms of work with digital educational resources, such as frontal, group, pair, individual [2].

The use of information and communication technologies makes it possible to take an individual approach to teaching students of varying degrees of preparedness, to offer homework of varying degrees of complexity. For example, when going through any topic or working with any significant text, the teacher prepares himself or offers students such tasks as preparing:

- Reference slides on the content of the topic (without text). They are used to draw up a plan that supports the logic of the story.
- Reference slides with comments in Russian. Based on them, rendering is trained.
- Supporting slides with comments in English.

This type of work helps in teaching the expansion of statements, expressing one's own opinion.

Using slides, students draw up a plan for a monologue statement, short and detailed statements on the proposed topic.

In our opinion, presentations are convenient for both the teacher and the student. In addition to text, it includes pictures, graphs, tables, videos and music. Compilation requires a lot of teacher training in choosing material, thinking through the structure, choosing design, etc. But this does not cause any difficulties if the teacher knows how to use a computer and has Internet skills.

At the same time, the teacher should remember the main stages of working with files in English lessons. This is the teacher's introductory word on the topic, preliminary work with vocabulary, independent work with the file, discussion of the material covered (conversational practice).

By increasing the motivation of students for the practical mastery of written speech, you can use e-mail, students send letters in English to the teacher's mailbox on the topics of the program material and receive a personal comment in response.

Another effective strategy to enhance the effectiveness of teaching English is to provide authentic materials like newspapers, articles, and journals that expose students to real-world usage of the English language. Authentic materials can help students to improve their reading and comprehension skills, as well as gain a deeper understanding of the culture and customs associated with the language.

Authentic materials provide significant exposure to the language as they are used, motivate learners, and help them develop a range of communication skills. There are two reasons for this importance:

1) language-authentic resources represent the actual purpose of language learning-and

2) motivation-it links the medium and the purpose of learning because it provides a direct connection to the world outside the classroom.

Although the reason for its creation was not teaching, they make radical changes in language classrooms. As we know, authentic materials in language teaching are classified so that they can be used according to the needs of a particular group [3].

Genuine materials can be divided into three categories:

- Authentic listening and viewing materials: TV commercials, quizzes, cartoons, news clips, comedy shows, movies, professionally taped short stories and novels, radio commercials, songs, documentaries.

- Authentic visual materials: slides, photographs, paintings, wordless street signs, magazine pictures, postcard pictures, stamps, etc.

- Authentic text materials: newspaper articles, song lyrics, restaurant menus, street signs, information brochures, maps, comics, greeting cards, and bus schedules.

Authentic materials play an effective role in both teaching and learning. Regarding the learning process, they provide English as Foreign Language learners with a number of aspects, such as motivation, authentic cultural background, contact with real language diversity, and sufficiency to meet learners' needs. Nevertheless, in terms of the learning process, they follow an innovative style of teaching [4].

It is believed that language learning will be effective only if one enjoys the process itself, rather than being motivated only by the fact that language learning is a necessity. The main goal of learning English is not only the formation and development of the communicative culture of people who learn the language, but also their training in the practical mastery of the English language. Nowadays, language teaching has become more applied, whereas before it was more theoretical.

Currently, more and more teachers are using new methods of learning a foreign language, which can be more effective. One of the most advanced methods of learning a foreign language is the language immersion method.

The basis of the immersion method is the use of vocabulary and listening comprehension - this is the main barrier for students. Therefore, it is necessary to apply various techniques that help to create a comfortable environment in the group and the team.

As you know, the environment greatly affects the human condition, mood, performance, self-confidence, creative generation of ideas. To create a comfortable environment for communication, it is necessary to allow students to choose their own place, and the entire space should have an openness: colorful design, circular seating, etc.

In practice, the method of language immersion differs in a lot of parameters from other methods of teaching foreign languages that are used nowadays. In such a method new principle of selection and organization of speech and language material must be applied, of which the leading ones are activity-based, personality-role, situational-thematic principles.

Finally, a supportive learning environment must be created for English language learners. Many students have difficulty learning English, and they need a supportive and stimulating learning environment to succeed. Teachers need to create a positive and inclusive group culture that values diversity and promotes respect and understanding [5].

References

1. Hetzelein, J. Teacher talk and student talk: Is there a right balance? And how much do teachers really speak? A study on teacher and student talk in an EFL classroom. 2016 P. 34
2. Закирьянов К. В условиях активного билингвизма / К. Закирьянов // Народное образование. - 1998 - № 5 - С. 74-75.
3. Thomas C. Meeting EFL Learners Halfway by Using Locally Relevant Authentic Materials. English Teaching Forum. 2014
4. Edge J. Essentials of English Language Teaching. London: Longman, 1994. 160 p.
5. Gebhard J. G. Teaching English as a Foreign or Second Language. Ann Arbor, Michigan: The Univ. of Michigan Press, 1996. 280 p.

ОӘЖ 347.1

ФИЛОЛОГИЯ САЛАСЫНДА МӘТІНДІ ТАЛДАУДЫҢ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ӘДІСТЕРІ

Көмек Айжамал Әбдразыққызы
«Мирас» колледжі мекемесі, Шымкент қ., Қазақстан

Резюме: В данной работе рассматриваются современные технологические методы анализа текста в области филологии. В условиях цифровизации образования и развития искусственного интеллекта появляются новые подходы к изучению языковых и литературных процессов. Особое внимание уделяется использованию цифровых инструментов и AI-технологий при анализе текстов, что позволяет повысить точность, скорость и глубину исследования.

В статье анализируются возможности автоматизированной обработки текста, выявления смысловых структур, а также применения интерактивных платформ в учебном процессе. Отмечается, что использование современных технологий способствует развитию аналитического мышления, языковых навыков и исследовательских компетенций обучающихся.

Таким образом, новые технологические методы текстового анализа открывают широкие перспективы для развития филологии и совершенствования образовательного процесса.

Summary: This paper examines modern technological methods of text analysis in the field of philology. In the context of digitalization and the rapid development of artificial intelligence, new approaches to studying linguistic and literary processes are emerging. Special attention is given to the use of digital tools and AI technologies in text analysis, which increase the accuracy, speed, and depth of research.

The study explores the possibilities of automated text processing, identification of semantic structures, and the application of interactive platforms in the educational process. It is noted that the use of modern technologies contributes to the development of analytical thinking, language skills, and research competencies of learners.

Thus, new technological methods of text analysis open wide prospects for the development of philology and the improvement of the educational process.

Қазіргі таңда білім беру мен ғылым саласында цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы филология ғылымына да елеулі өзгерістер енгізуде. Әсіресе мәтінді талдау үдерісінде дәстүрлі әдістермен қатар жаңа технологиялық тәсілдердің қолданылуы зерттеудің тиімділігі мен сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Филология саласы тіл мен әдебиетті жан-жақты зерттеуді қамтитындықтан, мәтінді талдау оның негізгі құрамдас бөлігі болып табылады. Бұрын мәтінді талдау көбіне қолмен, дәстүрлі әдістер арқылы жүргізілсе, қазіргі уақытта жасанды интеллект, автоматтандырылған өңдеу жүйелері және цифрлық платформалар бұл үдерісті жаңа деңгейге көтеріп отыр.

Жаңа технологиялық әдістер мәтіннің құрылымын, мазмұнын, стильдік ерекшеліктерін терең әрі жылдам талдауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, бұл тәсілдер үлкен көлемдегі мәтіндерді өңдеуде, семантикалық байланыстарды анықтауда және тілдік заңдылықтарды зерттеуде ерекше маңызға ие.

Осыған байланысты филология саласында мәтінді талдаудың жаңа технологиялық әдістерін зерттеу – өзекті әрі маңызды бағыттардың бірі болып табылады. Бұл зерттеу қазіргі заман талабына сай ғылыми ізденістерді жетілдіруге және білім беру үдерісін жаңғыртуға бағытталған.

Қазіргі кезеңде филология саласында мәтінді талдаудың дәстүрлі әдістерімен қатар жаңа технологиялық тәсілдер кеңінен қолданылуда. Бұл тәсілдер зерттеу сапасын арттырып қана қоймай, мәтіндерді терең әрі жан-жақты талдауға мүмкіндік береді.

1. Мәтінді автоматтандырылған талдау технологиялары

Жасанды интеллект пен компьютерлік лингвистика негізінде мәтінді автоматты түрде өңдеу және талдау мүмкіндіктері қалыптасты. Мұндай технологиялар мәтіндегі сөздерді, сөйлем құрылымын, грамматикалық ерекшеліктерді және стильдік белгілерді анықтауға мүмкіндік береді.

Автоматтандырылған талдау әдістері:

- мәтінді морфологиялық және синтаксистік талдау;
- сөздердің жиілігін анықтау;
- мәтіндегі негізгі ұғымдарды айқындау;
- мәтін құрылымын жүйелеу.

Бұл әдістер үлкен көлемдегі мәтіндерді қысқа уақыт ішінде өңдеуге мүмкіндік береді.

2. Семантикалық талдау және жасанды интеллект

Семантикалық талдау – мәтіннің мағынасын, идеялық мазмұнын және ішкі байланыстарын анықтауға бағытталған әдіс. Жасанды интеллект технологиялары мәтіндегі жасырын мағыналарды, контекстік байланыстарды және автордың көзқарасын анықтауға көмектеседі.

Бұл бағытта қолданылатын әдістер:

- мәтіндегі негізгі идеяны анықтау;
- кейіпкерлер арасындағы байланыстарды талдау;
- эмоциялық реңкті (тонды) анықтау;
- мәтінді қысқаша мазмұндау.

Семантикалық талдау әдеби шығармаларды терең түсінуге мүмкіндік береді.

3. Цифрлық платформалар мен интерактивті құралдар

Қазіргі уақытта филология саласында әртүрлі цифрлық платформалар мен онлайн құралдар кеңінен қолданылады. Бұл құралдар мәтінді визуалды түрде көрсетуге, интерактивті тапсырмалар орындауға және зерттеу жұмыстарын жеңілдетуге мүмкіндік береді.

Мысалы:

- мәтінді белгілеу және талдау платформалары;
- онлайн сөздіктер мен корпустар;
- интерактивті тапсырмалар жасау құралдары.

Осы платформалар оқыту процесін жандандырып, білім алушылардың қызығушылығын арттырады.

4. Білім беру үдерісіндегі тиімділігі

Жаңа технологиялық әдістерді қолдану білім беру үдерісіне оң әсер етеді:

- студенттердің аналитикалық ойлау қабілеті дамиды;
- мәтінді түсіну деңгейі артады;
- зерттеу дағдылары қалыптасады;
- оқу үдерісі интерактивті сипат алады.

Сонымен қатар, бұл әдістер оқытушыларға оқу материалын тиімді ұйымдастыруға және уақытты үнемдеуге мүмкіндік береді.

Филология саласында мәтінді талдаудың жаңа технологиялық әдістері ғылыми зерттеулер мен білім беру үдерісінің сапасын арттыруға үлкен мүмкіндік береді. Бұл әдістер қазіргі заман талабына сай тиімді және болашағы зор бағыт болып табылады.

Зерттеу жұмысының ғылыми жаңашылдығы филология саласында мәтінді талдаудың дәстүрлі әдістерін жаңа технологиялық тәсілдермен ұштастыру арқылы қарастырылуында болып табылады. Жұмыста мәтінді автоматтандырылған өңдеу, семантикалық талдау және цифрлық платформаларды қолдану мүмкіндіктері кешенді түрде жүйеленіп, олардың оқу және ғылыми зерттеу үдерісіндегі тиімділігі негізделеді.

Сонымен қатар, зерттеу барысында жасанды интеллект құралдарын пайдалану арқылы мәтіннің мазмұнын терең талдау, құрылымдық және мағыналық байланыстарды анықтау, сондай-ақ үлкен көлемдегі мәтіндік деректерді қысқа уақыт ішінде өңдеу жолдары ұсынылады.

Жұмыстың жаңашылдығы — филологиялық талдауда цифрлық технологияларды қолданудың нақты әдістерін ұсынуымен және оларды білім беру үдерісіне енгізудің тиімді үлгілерін көрсетуімен сипатталады. Бұл өз кезегінде филология ғылымының дамуына жаңа бағыттар ұсынып, зерттеу сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Зерттеу жұмысының ғылыми жаңашылдығы филология саласында мәтінді талдаудың дәстүрлі әдістерін жаңа технологиялық тәсілдермен ұштастыру арқылы қарастырылуында болып табылады. Жұмыста мәтінді автоматтандырылған өңдеу, семантикалық талдау және цифрлық

платформаларды қолдану мүмкіндіктері кешенді түрде жүйеленіп, олардың оқу және ғылыми зерттеу үдерісіндегі тиімділігі негізделеді.

Сонымен қатар, зерттеу барысында жасанды интеллект құралдарын пайдалану арқылы мәтіннің мазмұнын терең талдау, құрылымдық және мағыналық байланыстарды анықтау, сондай-ақ үлкен көлемдегі мәтіндік деректерді қысқа уақыт ішінде өңдеу жолдары ұсынылады.

Жұмыстың жаңашылдығы – филологиялық талдауда цифрлық технологияларды қолданудың нақты әдістерін ұсынуымен және оларды білім беру үдерісіне енгізудің тиімді үлгілерін көрсетуімен сипатталады. Бұл өз кезегінде филология ғылымының дамуына жаңа бағыттар ұсынып, зерттеу сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Әуезов М. Әдебиет тарихы. – Алматы: Ана тілі, 1991.
2. Байтұрсынұлы А. Әдебиет танытқыш. – Алматы: Атамұра, 2003.
3. Қалиев С. Тіл біліміне кіріспе. – Алматы: Санат, 2005.
4. Жұбанов Қ. Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер. – Алматы: Ғылым, 1999.
5. Crystal D. Language and the Internet. – Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
6. Jurafsky D., Martin J. Speech and Language Processing. – New Jersey: Prentice Hall, 2009.
7. Manning C., Schütze H. Foundations of Statistical Natural Language Processing. – MIT Press, 1999.
8. Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. – Pearson, 2016.
9. Иванов В.В. Современные методы анализа текста. – Москва: Наука, 2010.
10. Петрова Н.В. Цифровые технологии в филологии. – Москва: Просвещение, 2018.

ОӘЖ 372.881.151.212.2

СЫН ЕСІМНІҢ ШЫРАЙ КАТЕГОРИЯСЫН ИНТЕРБЕЛСЕНДІ ӘДІСТЕР АРҚЫЛЫ ОҚЫТУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ

ф.ғ.к., қауым.профессор Көпбосынов М.А.

Мирас университеті

ф.ғ.к.Қалыбеков Б.Е.

А.Ташенев атындағы университет

Аңдатпа Мақалада қазіргі білім беру кеңістігіндегі өзгерістер аясында қазақ тілі сабақтарында сын есімнің шырай категориясын оқытудың әдістемелік мәселелері қарастырылады. Интербелсенді оқыту технологияларының теориялық негіздері мен практикалық мүмкіндіктері талданып, олардың тілдік құзыреттілікті қалыптастырудағы рөлі айқындалады. Шырай категориясын меңгертуде семантикалық, функционалдық және коммуникативтік бағыттардың бірлігі, сондай-ақ теория мен практиканың сабақтастығы ғылыми тұрғыдан негізделеді.

Кілт сөздер: шырай категориясы, сын есім, интербелсенді оқыту, қазақ тілін оқыту әдістемесі, коммуникативтік құзыреттілік, танымдық белсенділік, грамматиканы оқыту, семантикалық талдау, функционалдық бағыт, тілдік дағдылар, сыни ойлау, оқыту технологиялары, пәнаралық байланыс, шығармашылық тапсырмалар, оқу мотивациясы.

Abstract The article examines methodological issues in teaching the degree category of adjectives in Kazakh language lessons within the context of contemporary changes in the educational landscape. The theoretical foundations and practical possibilities of interactive learning technologies

are analyzed, and their role in developing language competence is highlighted. In teaching the degree category of adjectives, the integration of semantic, functional, and communicative approaches, as well as the continuity between theory and practice, is scientifically substantiated.

Keywords: degree category, adjective, interactive learning, methodology of teaching Kazakh, communicative competence, cognitive activity, grammar teaching, semantic analysis, functional approach, language skills, critical thinking, teaching technologies, interdisciplinary connections, creative tasks, learning motivation.

Қазіргі жаһандану дәуірінде білім беру жүйесіне қойылатын талаптар түбегейлі жаңарып, оның мазмұны мен әдіснамалық негіздері жаңа сапалық деңгейге көтерілуде. Ақпараттық қоғам жағдайында білім алушы енді тек дайын білімді қабылдаушы ғана емес, оны талдайтын, саралайтын, өмірлік жағдаяттарда тиімді қолдана алатын, өзіндік көзқарасы қалыптасқан тұлға болуы тиіс. Осы тұрғыдан алғанда оқыту үдерісінде интербелсенді әдістерді қолдану айрықша мәнге ие болып отыр. Өзбекстан Республикасының білім беру жүйесін жаңғырту барысында құзыреттілікке негізделген тәсілдің кеңінен енгізілуі де осы қажеттіліктен туындайды. Бұл бағытта интербелсенді технологиялар білім алушылардың танымдық белсенділігін арттырудың, олардың дербес ойлау қабілетін дамытудың және коммуникативтік дағдыларын қалыптастырудың пәрменді құралы ретінде танылады.

Интербелсенді оқыту – білім алушы мен оқытушының, сондай-ақ білім алушылардың өзара әрекеттестігіне негізделген, бірлескен танымдық қызметті ұйымдастыруға бағытталған оқыту тәсілі. Оның теориялық негіздері конструктивистік педагогикамен тығыз сабақтас. Бұл бағыт бойынша білім сырттан дайын күйінде берілмейді, керісінше, білім алушының белсенді әрекеті, тәжірибесі мен әлеуметтік қарым-қатынасы арқылы қалыптасады. Сондықтан интербелсенді оқытуда диалог, пікір алмасу, бірлескен талдау мен шешім қабылдау негізгі орын алады. Мұндай сабақтарда диалогтік оқыту, пікірталас, топтық және жұптық жұмыс, рөлдік ойындар, жобалау әдісі, кейс-стади, «миға шабуыл» сияқты тәсілдердің қолданылуы білім алушылардың шығармашылық әлеуетін ашып, олардың өз бетінше ойлау және шешім қабылдау дағдыларын қалыптастырады.

Интербелсенді әдістердің басты ерекшелігі – білім алушының оқу үдерісіне белсенді қатысуы. Дәстүрлі оқыту жүйесінде мұғалім негізгі ақпарат көзі болып, оқушы көбіне тыңдаушы қызметін атқарса, интербелсенді сабақта білім алушы – білімді бірлесіп құрастырушы субъект. Сабақ барысында мәселені талқылау, өз пікірін дәлелдеу, салыстыру, қорытынды жасау сияқты әрекеттер білім алушыны ойлануға, ізденуге жетелейді. Мұндай белсенді қатысу нәтижесінде алынған білім терең әрі берік болады. Сонымен қатар интербелсенді тәсілдер білім алушылардың сыни ойлау қабілетін дамытып, олардың ақпаратты тек қабылдап қана қоймай, оны талдауға, бағалауға және өз көзқарасын қалыптастыруға үйретеді.

Коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыру да интербелсенді әдістердің маңызды нәтижелерінің бірі болып табылады. Топтық жұмыс барысында білім алушылар бір-бірімен пікір алмасып, ортақ шешімге келуге дағдыланады, жауапкершілікті бөліседі. Бұл олардың әлеуметтік дағдыларын

жетілдіріп, тұлғалық дамуына оң ықпал етеді. Сонымен бірге интербелсенді сабақтарда білім алушылардың өзіндік бағалау және рефлексия жасау қабілеті дамып, оқу үдерісінің сапасы арта түседі. Зерттеулер көрсеткендей, интербелсенді әдістер қолданылған жағдайда білім сапасы мен оқу жетістіктері жоғарылап, білім алушылардың пәнге деген қызығушылығы мен оқу мотивациясы күшейеді. Дегенмен, бұл әдістерді тиімді енгізу үшін мұғалімнің әдістемелік даярлығы, сабақ уақытын ұтымды жоспарлау, барлық білім алушыларды белсенді қатыстыру сияқты мәселелердің ескерілуі маңызды. Сондықтан педагог интербелсенді технологияларды жүйелі меңгеріп, оларды оқу мақсатына сай орынды қолдана білуі тиіс.

Қазақ тілі сабақтарында интербелсенді әдістерді қолдану ерекше тиімді, себебі тіл – ең алдымен қарым-қатынас құралы. Демек, оны оқыту үдерісі де табиғаты жағынан диалогтік, әрекеттік сипатта ұйымдастырылуы заңды. Интербелсенді тәсілдер арқылы білім алушылардың сөздік қоры байып, грамматикалық құрылымдарды саналы меңгеруі қамтамасыз етіледі, тілдік нормаларды сақтай отырып еркін сөйлеу және жазбаша ойын жүйелі жеткізу дағдылары қалыптасады. Топтық, жұптық жұмыстар, пікірталас, рөлдік ойындар мен жобалық тапсырмалар білім алушыларға тілдік бірліктерді тек теория жүзінде емес, нақты қарым-қатынас жағдайында қолдануға мүмкіндік береді. Бұл олардың функционалдық сауаттылығын арттырып, тілдік білімнің өмірмен байланысын күшейтеді.

Осындай әдістер грамматикалық тақырыптарды меңгертуде де нәтижелі қолданылады. Соның ішінде сын есімнің шырай категориясын оқытуда интербелсенді тәсілдердің маңызы ерекше. Қазақ тіл біліміндегі морфологиялық категориялардың бірі ретінде шырай категориясы заттың белгісінің түрлі дәрежесін, сапалық реңктерін білдіріп, тілдің экспрессивтік әрі бағалауыштық мүмкіндіктерін кеңейтеді. Ол сөйлеуге дәлдік пен бейнелілік дарытып, ойды әсерлі жеткізуге ықпал етеді. Осыған байланысты шырай категориясын оқыту тек грамматикалық формаларды танытумен шектелмей, оның семантикалық, функционалдық және стилистикалық қырларын кешенді түрде меңгертуді талап етеді.

Ғылыми тұрғыдан алғанда шырай – сапалық сын есімдердің түрлену жүйесіне тән категория. Дәстүрлі грамматикада оның жай, салыстырмалы, күшейтпелі және асырмалы түрлері көрсетіледі. Алайда бұл жіктеуге қатысты ғылыми еңбектерде әртүрлі көзқарастардың кездесуі мектеп тәжірибесінде түсіндірудің жүйелілігін қамтамасыз етуді қажет етеді. Осы орайда мұғалім шырай түрлерін оқытуда ғылыми дәлдік пен әдістемелік қолжетімділіктің үйлесімін сақтауы тиіс.

Шырай категориясын оқытудағы негізгі әдістемелік мәселелердің бірі – білім алушылардың формалық көрсеткіштерді жаттап алғанымен, олардың мағыналық айырмашылықтарын терең түсінбеуі. Мәселен, салыстырмалы шырай жұрнақтары көбіне механикалық түрде меңгеріліп, олардың контекстегі реңкі, салыстыру нысанының ашық немесе жасырын берілуі, стилистикалық қызметі ескерілмей жатады. Сондықтан шырайды оқытуда семантикалық талдау,

мәтіндік контекстпен жұмыс, салыстырмалы сипаттау әдістерін кеңінен қолдану қажет. Бұл білім алушыларға шырай формаларының мағыналық тереңдігін ұғынуға мүмкіндік береді.

Екінші маңызды мәселе – фонетикалық және морфологиялық заңдылықтарды ұштастыра оқыту. Шырай жұрнақтарының дыбыстық өзгерістерге ұшырауы, яғни дыбыс үндестігі мен ықпал құбылыстары оқушылар үшін белгілі бір қиындық туғызады. Бұл жағдайда теориялық білімді практикалық жаттығулармен ұштастыру, морфемалық талдау жасату, сөзжасамдық үлгілерді салыстыру тиімді нәтиже береді. Мұндай жұмыстар тілдің ішкі заңдылықтарын саналы түрде меңгеруге жағдай жасайды.

Үшінші мәселе – шырай категориясын функционалдық-коммуникативтік бағытта меңгерту. Шырай формалары сөйлеуде бағалауыштық мән үстеп, авторлық көзқарасты білдіреді және эмоционалдық-экспрессивтік әсер туғызады. Әсіресе көркем әдебиет пен публицистикалық стильде олар бейнелеу құралы ретінде жиі қолданылады. Сондықтан сипаттау мәтіндерін құрастыру, кейіпкер мінезін салыстыра талдау, сурет бойынша әңгіме жаздыру, пікірталас ұйымдастыру сияқты тапсырмалар арқылы шырайды табиғи тілдік ортада игерту маңызды.

Төртінші мәселе – теория мен практиканың бірлігін қамтамасыз ету. Білім алушы шырайдың жасалу жолдарын меңгерумен қатар, оны сөйлеу барысында орынды қолдана алуы тиіс. Бұл үшін репродуктивтік жаттығулармен бірге шығармашылық тапсырмалар, мәтінді қайта құрастыру, салыстырмалы мінездеме беру, эссе жазу, рөлдік ойындар ұйымдастыру қажет. Интербелсенді әдістерді пайдалану арқылы білім алушылар шырай формаларын қарым-қатынас үдерісінде қолдануға дағдыланады.

Сонымен қатар шырай категориясын оқытуда пәнаралық байланысты жүзеге асырудың маңызы зор. Әдеби шығармаларды талдау барысында шырай формаларының көркемдік қызметін ашу білім алушылардың эстетикалық талғамын қалыптастырып, тілдің бейнелілік мүмкіндігін терең түсінуге ықпал етеді. Бұл грамматикалық білімнің мазмұнын байытып, оны рухани-мәдени құндылықтармен ұштастырады.

Қорыта айтқанда, шырай категориясын оқыту – тек морфологиялық білім берудің бір саласы ғана емес, тілдік тұлғаны қалыптастырудың маңызды тетігі. Оны ғылыми негізде, мағыналық-функционалдық және коммуникативтік бағытта ұйымдастыру білім алушылардың тілдік құзыреттілігін арттырып, ойды дәл, әсерлі жеткізу қабілетін дамытады. Интербелсенді әдістерді жүйелі қолдану оқу үдерісін жандандырып, білім сапасын арттырады. Шырайды меңгерту – тілдің ішкі заңдылықтарын таныту ғана емес, сөз құдіретін сезіндіру, сапаның сан қырлы реңктерін ұғындыру арқылы ұлттық тілдің байлығын терең игертудің маңызды жолы болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Айтбаева А.Б. Білім берудегі жаңа технологиялар. – Алматы. 2011. – 232 бет.
2. Дуйсебаева Д., Сайфуллаев Б. Қазақ тілін оқыту методикасы. – Ташкент, 2024. – 232 бет.

3. Өлімов А.К. Интербелсенді оқыту әдістемесін мектепте қолдану. Оқу құралы. – Алматы, 2014 жыл.
4. Исабаев Ә. Қазақ тілін оқыту әдістемесі. Ташкент, «Ўзбекистон», 2003. – 256 бет.
5. Құрманова Н. Ж. Қазақ мектебінің 6 – класында сын есімді оқытумен байланысты тіл дамыту методикасы. П.ғ.к. дисс. – Алматы, 1992. – 191 бет.
6. Мұсабаев Ғ. Қазақ тіліндегі сын есімнің шырайлары. – Павлодар, «Қазақ тіл білімінің антологиясы», 2010. – 102-бет.
7. Оразбаева Ф.Ш., Рахметова С.Р. Қазақ тілін оқыту әдістемесі. – Алматы, «Print-S», 2005. – 170 бет.
8. Ысқақов А. Қазіргі қазақ тілі (морфология). – Алматы, “Ана тілі”, 1991. – 166 бет.

УДК: 38.014.31:378.14

ОСОБЕННОСТИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ АДАПТАЦИИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ В ВУЗАХ КЫРГЫЗСТАНА

Кулубаева А.М.

Старший преподаватель Азиатского Международного
Университета имени С. Тентишева, Кыргызстан

Түйін: мақалада Кыргызстандағы шетелдік студенттерді оқытудың өзекті мәселелеріне шолу жасалады. Негізгі проблемалар-жаңа оқу жағдайлары мен қоршаған ортаға әлеуметтік-психологиялық бейімделу.

Summary: The article provides an overview of the current problems of teaching foreign students in Kyrgyzstan. The main problems are socio-psychological adaptation to new learning conditions and the environment.

Подготовка иностранных студентов в Кыргызстане начался еще с советских времен. Но, тогда в основном готовили курсантов военных училищ из социалистических стран. За период 1956-1992 годов на пятих центральных курсах (Фрунзенское военное училище лётчиков ВВС СССР) прошли подготовку по десяти авиационным направлениям 21 682 специалиста из 54 стран мира. В общей сложности на настоящий момент в вузах Кыргызстана обучаются около 20 000 тысяч иностранных студентов, что составляет около 20 % от общего количества студентов Кыргызстана.

Мы думаем, что политика государства в области высшего образования такова, что обучение иностранных студентов должно стать одной из приоритетных задач. Так, получение гражданами других стран в Кыргызстане высшего образования является частью политики государства. Актуальной становится проблема адаптации иностранных студентов к чуждой им действительности, т.е. условиям высшей школы страны пребывания. Как показывают исследования, двое из ста обучающихся в высшей школе в мировой практике - иностранные студенты, в основном из стран ближнего зарубежья [1].

Так, на наш взгляд, опыт высшей школы большинство государств, вопросы подготовки иностранных студентов является одной из главных психологических и педагогических проблем в области интернационального образования.

Какие возникают проблемы? Они следующие: К числу ключевых проблем обучения иностранных студентов относятся: социально-психологическая адаптация к новым условиям проживания и обучения; создание благоприятной образовательной среды с учетом культурных традиций обучающихся; вхождение в кросс-культурное пространство страны обучения; а также особенности организации учебного процесса, включая формы, методы и роль агентов социализации. Социально-психологическая адаптация представляет собой процесс приспособления личности к новой социальной среде, в ходе которого происходит усвоение норм, ценностей и культурных установок, а также включение в систему социальных ролей. Этот процесс зависит от индивидуальных адаптационных возможностей студента и его способности соотносить личные установки с требованиями новой среды. Психологическая адаптация выступает центральным элементом данного процесса и определяется рядом факторов, среди которых уровень личностной зрелости, мотивация, когнитивные особенности, наличие культурных установок и степень сложности внешних условий.

Важную роль в адаптации играют агенты социализации — все участники образовательного процесса, от представителей, привлекающих студентов, до администрации вуза. Однако ключевая роль принадлежит преподавателям, которые выступают носителями профессиональных и культурных ценностей. Эффективность их деятельности напрямую связана с уровнем профессиональной подготовки [2].

Обучение иностранному языку сопровождается рядом психологических трудностей, особенно на начальном этапе формирования связной речи. Первые попытки построения целостных высказываний вызывают у студентов значительные затруднения, нередко приводят к неуверенности в собственных возможностях. Это обусловлено ограниченным словарным запасом, недостаточным пониманием языковых закономерностей, большим объемом новой лексики, а также влиянием адаптационного стресса. Дополнительными факторами выступают дефицит эмоциональной вовлеченности, личного опыта и познавательного интереса.

В этих условиях особое значение приобретает комплексный подход к обучению, предполагающий согласованную работу преподавателей и учет психолого-педагогических особенностей студентов. Важную роль играет организация систематической самостоятельной работы, а также продуманный отбор предтекстовых и послетекстовых заданий, способствующих расширению словарного запаса, развитию навыков чтения, письма и формированию уверенности в использовании языка [3].

Переход от работы с отдельными словами к построению связных высказываний стимулирует развитие коммуникативных умений и способствует накоплению опыта понимания и интерпретации текста. При этом ключевое значение имеет развитие устной речи, особенно умения строить монолог по профессиональной тематике. Основные трудности здесь связаны с отбором

содержания и логикой изложения, а также с выбором адекватных языковых средств.

Эффективное обучение монологической речи требует разработки системы упражнений, учитывающей особенности устной научной речи, сочетающей элементы научного и разговорного стилей. Практика показывает, что опора исключительно на письменные тексты затрудняет понимание устной речи преподавателя, поэтому необходимо включать в обучение тексты, приближенные к реальной коммуникации [4].

Формирование навыков монологической речи осуществляется поэтапно. На первом этапе отрабатываются языковые формы на уровне словосочетаний и предложений с целью доведения их до автоматизма. На втором этапе развивается умение выбирать языковые средства в зависимости от ситуации через ситуативные упражнения. На третьем этапе студенты учатся строить развернутые связные высказывания на основе различных типов текстов (описание, повествование, рассуждение), что обеспечивает переход к полноценной речевой деятельности.

- Сокращение сложных предложений до простых.
- Деление текста на смысловые части.
- Нахождение ключевых фраз.
- Сжатие информации предложения.
- Нахождение средств связи частей текста.
- Восстановление текста по опорным словам.
- Пересказ текста без деталей.
- Аргументация утверждения и т.д.

Научившись анализировать, свёртывать чужое высказывание, иностранные студенты переходят к формированию собственно научного монолога. Преподаватель предлагает упражнения на способы соединения высказываний в текст, постепенно обучает логической последовательности расположения частей текста:

- определение предмета (вещества);
введение термина;
- структурный и количественный состав;
- отнесение к классу;
- происхождение предмета, вещества, явления;
- сравнение его с другими и т.д.

Эта модель служит эталоном, по которому студент-иностранец сможет описать, объяснить предмет, сущность, явление, процесс и т.д. В то же время каждый студент должен осознавать, что оригинальная научная монологическая речь имеет свои особенности - фонетические, словообразовательные, лексические, синтаксические. Сфера медицинской деятельности и медицинского образования в современном обществе является одним из основных направлений этнической мобилизации. Этап социализации и адаптации личности осложняется тем, что иностранные студенты — это социализированные зрелые личности, сформировавшиеся под влиянием той среды, в которой они получали

образование. Они, как правило, имеют определенную жизненную позицию, целевые установки, систему ценностей и ценностных ориентаций [5].

Основными агентами социализации и адаптации иностранных студентов в медицинском вузе являются преподаватели - и как носители профессиональных ценностей, и как представители культуры, в том числе языковой. Условия работы с иностранными студентами требуют сочетания задач адаптации и обучения кыргызскому языку. В медицинских вузах программа обучения кыргызскому языку как иностранному направлена на достижение следующих целей:

- обучить будущего специалиста умениям и навыкам общения с пациентами и коллегами на кыргызском языке и использовать кыргызский язык в общеобразовательной цели;
- использовать кыргызский язык как средство воспитания личности специалиста высшей квалификации;
- вырабатывать навыки устного иноязычного общения;
- подготовить студентов к жизни и учебе в условиях русской языковой среды.

Для наиболее эффективного включения учащихся в иностранную среду преподавателю необходимо следующее:

- создавать языковые ситуации, максимально приближенные к реальности;
- поднимать вопросы и темы, актуальные для данной студенческой аудитории;
- изучать возрастные, религиозные, социальные и другие особенности студента; стимулировать мотивационную сферу иностранных студентов;
- обеспечивать самостоятельное обучение;
- объективно оценивать результаты своих самостоятельных действий;
- заинтересовать и сформировать познавательные потребности иностранного студента.

Одной из важнейших задач преподавателей кыргызского языка, работающих с иностранными учащимися, является приобщение их к кыргызским национальным и культурным традициям средствами учебной деятельности, культурно-массовой работы, культурной деятельности и мировоззрения. Этого можно достичь путем совместной подготовки и проведения праздников, посещения различных исторических мест и т.д. Знакомство студентов с национальной аутентичной культурой кыргызского народа, чтение и обсуждение классической литературы, исторической художественной литературы и т.д. являются эффективным средством формирования коммуникативных навыков иностранных студентов, что в свою очередь способствует успешной адаптации [6].

Список использованной литературы

1. Pedersen P.B. Counseling international students / P.B. Pedersen // The Counseling Psychologist. - 1991. - Vol. 19.
2. Баронин А.С. Этнопсихология / А.С. Баронин. – К.: МАУП, 2000. – 116 с.
3. Капезина Т.Т. Проблемы обучения иностранных студентов в российском / Т.Т. Капезина// Наука. Общество. Государство. - 2014. №1.

4. Образование и наука в Кыргызской Республике, 2013-2017: Стат. сбор. Б.: 2018 - 144 с. <http://www.stat.kg/ru/statistics/obrazovanie/>

5. Портрет образовательного мигранта. Основные аспекты академической, языковой и социокультурной адаптации: колл. монография / науч. ред. Е.Ю. Кошелева. – Томск: «РАУШ МБХ», 2011. – 145 с.

6. Сурыгин А.И. Педагогическое проектирование образовательной программы предвузовской подготовки иностранных студентов /А.И. Сурыгин. - СПб.: Златоуст, 2001. - 128 с.

ОӘЖ 811.512.122'282:821.512.122.09

ДИАЛЕКТІЛІК ЛЕКСИКА ЖӘНЕ ОНЫҢ КӨРКЕМ ӘДЕБИЕТ ТІЛІНДЕГІ РӨЛІ

Кулумбетова Г.К.,
Саттар Ерубашев атындағы №24 ІТ мектеп-лицейі,
Мусабаева М.С.,
Ө.Жолдасбеков атындағы №9 ІТ лицейі
Шымкент қ., Қазақстан

Аңдатпа Бұл мақалада жергілікті диалектизмдердің көркем шығармадағы қолдану сипаты жан-жақты қарастырылды. Онда олардың ерекшеліктері, тілдік және стильдік табиғаты, қолданылу әдістері нақты анықталып, өзіндік белгілері айқындалады. Мақалада диалектизмдердің көркем мәтіндегі рөлі мен олардың стилдік қызметі зерттеліп, олардың мәтін құрылымына, кейіпкер бейнесін беру мен оқырманға әсер етуге қосатын ықпалы талданды.

Осылайша, мақалада қарастырылған мәселелер жергілікті диалектизмдердің көркем шығармалардағы функциясын, олардың стильдік мәнін және әдеби тілге қосатын үлесін жүйелі түрде көрсетуге мүмкіндік береді.

Кілт сөздер: диалектология, диалект, диалектизм, говор, проза, поэзия.

Abstract This article provides a comprehensive analysis of the use of local dialectisms in literary works. Their characteristics, linguistic and stylistic nature, and methods of usage are clearly defined, highlighting their distinctive features. The article examines the role of dialectisms in literary texts, their stylistic functions, and their influence on text structure, character portrayal, and the overall impact on the reader.

Thus, the issues addressed in the article allow for a systematic understanding of the functions of local dialectisms in literary works, their stylistic significance, and their contribution to the development of literary language.

Keywords: dialectology, dialect, dialectism, accent, prose, poetry.

Диалектілік лексика – тіл ғылымында ерекше мәнге ие ұғым, ол белгілі бір географиялық аймаққа тән, сол өңірде өмір сүретін адамдардың ауызекі сөйлеу практикасына тән сөздер мен тіркестерді білдіреді. Яғни, диалектілік сөздер – тілдің кең ауқымында белгілі бір локальдық ерекшеліктерді көрсететін элементтер болып табылады.

Диалект – бұл тек сөздер мен тіркестер жиынтығы емес, сонымен қатар белгілі бір аймақ тұрғындарының сөйлеу мәдениеті мен тілдік дәстүрлерінің көрінісі. Ол халықтың әлеуметтік өмірі, тұрмыс-салттары, психологиялық

дүниетанымымен тығыз байланысты, сондықтан диалект тек тілдік құрал ретінде ғана емес, мәдени феномен ретінде де қарастырылады.

Диалектика ұғымы көбінесе тілдегі осы локальдық ерекшеліктерді сипаттауда қолданылады. Ол диалектілік сөздердің, сөйлем құрылымдарының, фразеологиялық бірліктердің қолданылу заңдылықтарын зерттейді. Бұл тұрғыдан қарағанда, диалектика – тілдің өміршеңдігін, оның өзгеру және бейімделу қабілетін көрсетуге мүмкіндік беретін маңызды лингвистикалық құрал.

Ал диалектизм ұғымы диалектілік тілдік элементтерден кеңірек, жан-жақты мәнге ие. Диалектизм тек бір аймақтың тілдік ерекшеліктерін қамтымай, сол ерекшеліктердің әдеби тілдегі көрінісін, яғни әдеби нормаға қатысты ауытқуларын да зерттейді. Көркем әдеби шығармаларда диалектизм кейде кейіпкерлердің мінез-құлқын, әлеуметтік мәртебесін, тұрмысын немесе психологиялық күйін айқындау үшін қолданылады. Бұл арқылы автор оқырманға кейіпкерлердің өмірлік ортасын, олардың сөйлеу мәнерін шынайы әрі айқын жеткізе алады.

Диалектілік лексика мен диалектизм зерттелуі тілдің тек грамматикалық немесе сөздік қоры ғана емес, сонымен қатар қоғамдағы тілдік әртүрліліктің, мәдени ерекшеліктердің, адамдардың ой-санасының көрінісі ретінде маңызды ғылыми құндылыққа ие екендігін көрсетеді.

Диалектология – тіл білімінің дербес, деректерге бай саласы, өз алдына бір төбе ғылым. Ол диалект пен диалектизмнің жан-жақты зерттелуіне жол ашып, тілдің аймақтық әртүрлілігін жүйелі түрде қарастыруға мүмкіндік береді. Диалектологияның мәні – белгілі бір тілдегі диалектілік немесе жергілікті ерекшеліктерді жинақтап, жүйелеп, терең талдау арқылы тілдің тарихи, әлеуметтік және мәдени қырларын ашу болып табылады.

Әрбір жергілікті тіл ерекшеліктері – бай лексикалық қор, тарихи тілдік сарқыншақтар мен өткен дәуірлердің тайпалық, аймақтық элементтерін сақтаушы қазына. Мұнда тек қазақ тілінің ішкі диалектілері ғана емес, көрші халықтардың кірме сөздері, уақыт өткен сайын қалыптасқан түрлі тілдік элементтер де байқалады. Мысалы, бір өңірде кеңінен қолданылатын сөздер екінші бір аймақта мүлде қолданылмауы мүмкін, ал кейбір сөйлеу құрылымдары тек белгілі бір қауымда ғана кездеседі.

Тілдің қалыптасуы мен дамуы, әдеби тілдің негізінің қалануы да осы диалектілермен тығыз байланысты. Әдеби тілдің нормасы мен диалектілік ерекшеліктердің арасындағы өзара байланыс әдебиетте кейіпкерлердің мінезін, әлеуметтік мәртебесін, сөйлеу мәнерін шынайы көрсетуге мүмкіндік береді. Сол арқылы тілдің динамикасы, оның тарихи даму жолдары мен аймақтық бейімділіктері көрініс табады.

Диалект – жалпыхалықтық сипаты жоқ, әдеби тілде қолданылмайтын, тек белгілі бір өңірлерде, аудандарда ғана кеңінен таралған тілдік элементтер жиынтығы. Оның әрбір ерекшелігі – тек аймақтық мәдениеттің, сол қоғамдағы өмір салтының және тарихи дәстүрдің айнасы. Сол себептен, диалектілерді

зерттеу тек тілдік құбылысты ғана емес, қоғам мен мәдениеттің даму заңдылықтарын тануда да ерекше маңызға ие.

Жергілікті тілдік ерекшеліктер – жалпы халықтық тілдің белгілі бір аймаққа тән айнасы, яғни сол өңірдің тілдік портреті. Бұл ерекшеліктер халықтық тіл арнасынан бөлектеніп тұрады, бірақ сонымен бірге сол арнамен тығыз байланыста болады. Олар көбіне лексикалық, фонетикалық және грамматикалық қырлары арқылы өз аймағын айқын көрсетеді. Міне осы өзгешеленген тілдік белгілер ғасырлар бойы сол жерді мекендейтін халыққа қызмет етіп, олардың күнделікті қарым-қатынасында маңызды рөл атқарып келеді.

Жергілікті тілдік ерекшеліктер нақты территориялық шекараға – изоглостық таралу аймағына ие. Олар әртүрлі тарихи, әлеуметтік және мәдени факторлардан туындайды. Мысалы, ру-тайпалық тілдің қалдықтары, жергілікті халықтың шаруашылық кәсібімен байланысты терминдер, қонысы мен тұрмыс-тіршілігіне тән сөздер, сондай-ақ көрші халықтардың тілдік ықпалынан қалыптасқан грамматикалық және семантикалық өзгерген формалар осы ерекшеліктердің құрамына кіреді.

Нәтижесінде, әрбір жергілікті ерекшелік өзінің аймақтық лексикалық қоры, фонетикалық айтылу дәстүрі және грамматикалық құрылымымен ерекшеленеді. Бұл белгілер тілдің тек аймақтық даралығын ғана емес, сонымен бірге оның тарихи даму жолын, әлеуметтік тұрмысын, мәдени ықпалын да көрсетеді. Жергілікті тілдік ерекшеліктердің зерттелуі тіл ғылымына аймақтық тілдік әртүрліліктің заңдылықтарын түсінуге, халықтық тілдің тарихи қазыналарын сақтау мен әдеби тілдің дамуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Қай тілдің болсын сырын шынайы тану үшін тек оның грамматикалық заңдылықтарын немесе құрылымдық ерекшеліктерін білу жеткіліксіз. Тіл – бұл тек сөздер мен ережелердің жүйесі ғана емес, сонымен бірге сол тілдің иесі этностың ғасырлар бойғы тарихы, мәдениеті, дүниетанымы және мінез-құлқы арқылы қалыптасқан күрделі әлеуметтік феномен. Яғни, тіл арқылы ұлттың рухани мұрасы, тұрмыс-салты, ой-пікір жүйесі мен қоғамдық құндылықтары көрініс табады.

Ұлтқа тән қадыр-қасиетті танытатын, оның болмысын бейнелейтін тілдің ең көрнекті көрінісі – көркем шығарма. Көркем шығарма тек әдеби мәтін емес, ол ұлттық сана мен мәдениеттің айнасы, ұлт болмысына қатысты мәселелерді жинақтайтын күрделі жүйе. Мұнда тілдің әртүрлі қабаттары – лексикасы, морфологиясы, синтаксисі, фонетикасы, стилістикалық ерекшеліктері – біртұтас үйлесімде қызмет етеді.

Айталық, жергілікті тілдік ерекшеліктердің қолдану өрісі лексикология тұрғысынан шектеулі, кейде тар қабатқа жатқызылады. Дегенмен, сол ерекшеліктердің шынайы көрініс табатын және оқырманға таныла алатын кеңістік – көркем шығарма мәтіні. Автор кейіпкерлердің сөйлеу мәнеріне, олардың әлеуметтік және тұрмыстық ерекшеліктеріне сәйкес диалектілер мен жергілікті сөздерге жол береді. Сол арқылы оқырман әр аймақтың тілдік дәстүрін, тарихи және мәдени ерекшеліктерін дәл сезінеді.

Көркем шығарма – ұлттық тілдің барлық тармақтарын шынайы көрсететін, жергілікті тілдік ерекшеліктерді нақтылайтын, әдеби тіл мен аймақтық тілдің тоғысуы орын алатын маңызды арена болып табылады. Бұл тұрғыдан қарағанда, тілдің ұлттық болмысын, мәдени қазынасын және тарихи даму заңдылықтарын зерттеу үшін көркем әдебиет мәтіндері – ең бай әрі сенімді дерек көзі болып саналады.

Жазушылар үшін шығарма тілінің көркемдігі, әсерлілігі және байлығы – басты назарда тұратын құндылық. Олар тілдік материалды мұқият саралап, сөздердің мәні мен ырғақ үйлесімін есепке ала отырып қолдануға ұмтылады. Осы арқылы әдеби тілдің қорын молайтып, оның икемділігін, көркемдік әлеуетін арттыруға ат салысады.

Қазіргі тілтану және әдебиеттану саласында жиі талқыланатын мәселелердің бірі – көркем әдебиет тілінде диалектизмдерді, яғни жергілікті сөздерді қолдану мәселесі. Бұл мәселе шынайы тұрғыдан қарағанда екіжақты сипатқа ие. Бір жағынан, көркем әдебиетте жергілікті сөздерді мүлдем қолданбау – авторлық шеберліктің бір қыры ғана деп саналады, өйткені олар кейіпкердің мінез-құлқын, әлеуметтік мәртебесін, тұрмысын шынайы көрсетуге мүмкіндік береді. Екінші жағынан, әдеби тілдің нормаларын сақтау да маңызды, әсіресе диалектизмдердің әдеби тілде баламасы бар болса.

Сондықтан, авторлық баяндауда жергілікті сөздерді шамадан тыс қолдану әдеби тілдің біртұтастығын бұзуы мүмкін. Тілдің байлығы мен көркемдігін сақтай отырып, әрбір сөзді таңдау – шығарманың көркемдік әсерін арттыратын нәзік шеберлік. Себебі тілдік ерекшеліктердің ішінде әдеби тілімізді байытатын сөздер бар, сондай-ақ әдеби тілдің стилін шұбарлап, түсінікті қиындататын сөздер де кездеседі. Сол себептен диалектизмдерді пайдалану – шығарманың мән-мағынасын, кейіпкерлердің тұлғасын ашудағы маңызды құрал, бірақ ол әдеби тіл нормасымен үйлесімді болуы тиіс.

Жергілікті сөздер мен диалектизмдерді қолдану – көркем әдебиетте тілдің көркемдік байлығы мен ұлттық нақышын сақтау, кейіпкерлердің табиғи сөйлеу мәнерін көрсету арасындағы нәзік баланс мәселесі болып табылады.

Көркем әдебиет тілінде диалектизмдерді пайдалану мәселесін қарастырғанда, біз екі ұғымды шатастырмауымыз керек. Біріншісі – авторлық баяндауда диалектизмдерді қолдану, екіншісі – кейіпкердің тілінде оларды беру. Бұл екі тәсілдің мақсаттары әртүрлі: авторлық баяндау әдетте жалпы әдеби тіл нормасында беріледі, ал кейіпкердің тілі оның мінезін, әлеуметтік мәртебесін, тұрмысын және психологиялық ерекшеліктерін көрсетуге қызмет етеді.

Жазушы сөз арқылы бейне, образ жасау барысында ерекше мәнге ие болады. Ол кейіпкерді «өз тілінде» сөйлету үшін, оның сөйлеу мәнерін, диалектіні, аймақтық ерекшеліктерін пайдаланады. Бұл тәсіл оқырманға кейіпкердің шынайы өмірін, тұрмыс-салттық ерекшеліктерін сезіндіреді, оны эмоционалды түрде қабылдауға мүмкіндік береді.

Міне, осы тұрғыда диалектизмдер тек стильдік құрал ғана емес, шығарманың көркемдік құрылымындағы басты тілдік единицаға айналады. Олар кейіпкер бейнесін толық жеткізуге, диалогты өміршең етуге, әдеби мәтінде

ұлттық нақышты көрсетуге қызмет етеді. Сонымен қатар, диалектизмдердің мұндай қолданылуы тілдің байлығын көрсету мен әдеби тілді сақтаудың нәзік балансын талап етеді: олар көркемдік мәнін жоғалтпай, жалпы әдеби тіл нормасымен үйлесімді болуы керек.

Прозалық шығармаларда диалектілік ерекшеліктер негізінен кейіпкерлердің тілінде көрініс табады. Бұл тәсіл кейіпкер бейнесін шынайы көрсетуге, оның әлеуметтік мәртебесін, мінез-құлқын және тұрмыс-салттық ерекшеліктерін айқындауға қызмет етеді. Сонымен қатар, кейде автордың өз баяндауында да диалект сөздері кездеседі, бұл жалпы мәтінге аймақтық реңк қосып, оқырманға шығарманың географиялық және мәдени контекстін сезіндіруге мүмкіндік береді.

Мысалы, Сейданов шығармаларынан келтірілген төмендегі дәйексөздер диалектілік ерекшеліктердің кейіпкерлер тілінде қолданылуын анық көрсетеді:

1. «Ал, адамды нағыз адам ететін басты нәрсе – ол адал еңбек, пешене тер» [Сейданов 2023:32];

2. «Әмәнде адал еңбек, пешене тер, адам баласын үнемі имандылыққа жұмылдырады» [Сейданов 2023:33];

3. «Ал, надан адам – ешнәрсенің парқына, байыбына бара бермейді» [Сейданов 2023:35];

4. «Жәрдем ете білу де, көмек қол созу да, көрегенділіктің, нағыз адамилықтың бірден-бір белгісі» [Сейданов 2023:40];

5. «Айналайын жастар! Өз ұрпақтарым! Тәкаппар, мұғамбыр, қытымыр жан болғың келмесе, аз сөйлеп, көп тыңдай біл» [Сейданов 2023:55];

6. «Өзін өзгелерден биік санап, базбіреулерге менсінбей қарайды» [Сейданов 2023:54];

7. «Әкем рахметтік Сейдан, аяқ машинесімен тігіс тігіп отырған кездерінде үнемі; «Бекерден, Тәңірім безер деген сөз бар» - деп, әндетіп айтып отырушы еді» [Сейданов 2023:56];

8. «Ондай жан мен дос боп та, жолдас боп та жарып, жалшымайсың» [Сейданов 2023:57];

9. «Ешкімге зәбір-зұлымдық өткізбе» [Сейданов 2023:58].

Бұл мысалдардан көріп отырғанымыздай, жазушылар диалектілік ерекшеліктерді төмендегідей бірнеше мақсатта пайдаланады:

1. **Аймақтық нақтылықты көрсету:** кейіпкерлердің сөйлеу мәнері арқылы белгілі бір географиялық аймаққа тән тілдік қалыпты көрсету.

2. **Тұрмыс-салттық ерекшеліктерді бейнелеу:** халықтың күнделікті өмірін, кәсібін, дәстүрін шынайы көрсету.

3. **Рухани және әлеуметтік мән-мағына беру:** кейіпкердің мінез-құлқы, адамгершілік қасиеттері, қоғамдағы орны тіл арқылы көрінеді.

4. **Көркемдік әсерді күшейту:** диалект сөздері мәтінге аймақтық реңк, эмоционалдық экспрессия, тілдік өміршеңдік қосады.

Осылайша, прозалық шығармаларда диалектілік ерекшеліктер – тек сөздік құрал емес, кейіпкер бейнесін ашатын, шығарманың ұлттық болмысын, рухани

және мәдени ерекшеліктерін жеткізетін маңызды көркемдік элемент болып табылады.

Говорларда әдеби тілдің нормасынан аулақ, жалпы халықтық сипат алмаған фонетикалық, грамматикалық, әсіресе лексикалық ерекшеліктер жиі кездеседі. Бұл ерекшеліктер тілдің аймақтық даралығын көрсететін негізгі факторлардың бірі болып табылады. Көркем шығарма мәтінінде кездесетін диалектілік ерекшеліктердің бір маңызды саласы – **дыбыстық ерекшеліктер**.

Дыбыстық ерекшеліктер әртүрлі формада көрініс табады. Олар кейбір дыбыстардың өзара алмасуы, сөздердің жуан немесе жіңішке айтылуы, кейде дыбыстардың қосылып немесе түсіріліп айтылуымен байланысты. Мысалы, кейбір өңірлерде дауысты дыбыстардың айырбасталуы немесе дауыссыз дыбыстардың айырмашылықтары сөздердің айтылу ерекшеліктерін қалыптастырады. Бұл өз кезегінде кейіпкердің сөйлеу мәнерін, оның аймақтық және әлеуметтік ерекшеліктерін көрсетуге мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, дауысты және дауыссыз дыбыстардың бір-бірінің орнына қолданылуы көркем мәтінде әртүрлі аймақтарға тән фонетикалық ерекшеліктің негізі болып саналады. Мұндай ерекшеліктер оқырманға кейіпкердің қай өңірден шыққанын сездіруге, мәтінге ұлттық және аймақтық реңк беруге мүмкіндік туғызады. Көркем әдебиеттегі дыбыстық ерекшеліктер – тек фонетикалық қана емес, сонымен бірге кейіпкер бейнесін шынайы жеткізуге және шығарманың тілдік мәдениетін байытуға қызмет ететін маңызды құрал болып табылады.

Тоқсан ауыз сөзбен айтсақ, көркем мәтіндердегі диалектизмдердің ұтымды қолданылуы және мақсатты жұмсалуды сөздік қорымыздағы кейбір сөздердің мағыналық аясын кеңейтуге, олардың семантикалық толықтығын арттыруға елеулі үлес қосады. Сонымен қатар, көркем мәтінде қолданылатын диалект сөздердің мән-мағынасын ашып, олардың қолданымдық аясын зерттеу, стильдік қызметін анықтау жұмыстары – әдеби тілге енген немесе енуге бейім тұрған жергілікті тілдік ерекшеліктерді айқындауға мүмкіндік береді.

Осылайша, диалектизмдер тек аймақтық ерекшелікті көрсетуге емес, әдеби тілдің көркемдік байлығын арттыруға, сөздік қордың мағыналық өрісін кеңейтуге және авторлық стильді нақты бейнелеуге қызмет ететін маңызды құрал болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

Сыздық Р. Тілдік норма және оның қалыптасуы (кодификациясы). – Астана: «Елорда», 2001. – 230 б.

1. Сарыбаев Ш. Қазақ тіл білімі мәселелері. – Алматы: «Арыс», 2000. – 621 б.
 2. Сейданов Қ. Көңілдегі көрікті ойлар. – Ташкент: “Adabiyot”, 2023. – 308 б.
 3. Қалиев Б. Қазақ тіліндегі аймақтық ерекшеліктер. – Алматы: «Ғылым», 1990. – 141-154 б.
 4. Sayfullayev B.N. Structural Features of Uzbek-Kazakh Dialectal Phrasemas. <http://cajssh.centralasianstudies.org/index.php/CAJSSH>.
- Sayfulayev B. Structural Features of Uzbek-Kazakh Dialectal Phrasemas. <https://cajssh.centralasianstudies.org/index.php/CAJSSH/article/view/311>

ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕР ЖӘНЕ ТІЛ ЭВОЛЮЦИЯСЫ: ЦИФРЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯНЫҢ ТІЛДІК ӨЗГЕРІСКЕ ӘСЕРІ

Қасабай Бота Ғалымқызы
Қазақ Ұлттық университеті, Алматы

Аннотация Бұл мақалада әлеуметтік желілердің тіл эволюциясына әсері қарастырылады. Зерттеудің мақсаты – цифрлық коммуникацияның тілдік ықшамдалу, неологизмдердің қалыптасуы, семантикалық және синтаксистік өзгерістерге ықпалын анықтау. Зерттеу барысында контент-анализ, салыстырмалы және сипаттамалық талдау әдістері қолданылды. Нәтижесінде әлеуметтік желілер тілдік бірліктердің қысқаруына, жаңа сөздердің пайда болуына, мағыналық кеңеюге және грамматикалық құрылымдардың өзгеруіне ықпал ететіні анықталды. Сонымен қатар бұл өзгерістердің әртүрлі тілдерде ұқсас сипатта болғанымен, ұлттық ерекшеліктерге байланысты өзіндік айырмашылықтары бар екені көрсетілді.

Түйін сөздер: әлеуметтік желілер, тіл эволюциясы, неологизмдер, цифрлық коммуникация, семантикалық өзгеріс, тілдік трансформация

Кіріспе. Қазіргі жаһандану жағдайында цифрлық технологиялардың дамуы тілдік коммуникацияның жаңа формаларын қалыптастырды. Әсіресе әлеуметтік желілер адамдар арасындағы қарым-қатынастың негізгі құралдарының біріне айналып, тілдің қолданылу ерекшеліктеріне елеулі ықпал етуде. Бұрын тілдік өзгерістер баяу, тарихи кезеңдер арқылы жүзеге асса, қазіргі цифрлық кеңістікте бұл үдеріс жедел сипатқа ие болды (Crystal, 2011).

Әлеуметтік желілердегі коммуникация жылдамдықты, ықшамдылықты және қолжетімділікті талап етеді. Осы талаптар тілдік жүйеде жаңа құбылыстардың қалыптасуына әкелді. Атап айтқанда, қысқартулардың көбеюі, жаңа сөздердің пайда болуы, сөз мағыналарының өзгеруі және сөйлем құрылымының ықшамдалуы байқалады (Barton & Lee, 2013).

Осыған байланысты зерттеудің мақсаты – әлеуметтік желілердің тілдік өзгеріске әсерін кешенді түрде қарастыру және оның негізгі бағыттарын анықтау.

Негізгі бөлім

1. Тілдік ықшамдалу және оның ерекшеліктері

Әлеуметтік желілердегі тілдік өзгерістердің негізгі бағыттарының бірі – тілдік ықшамдалу. Бұл құбылыс ақпаратты тез жеткізу қажеттілігімен байланысты. Қолданушылар ұзақ сөйлемдердің орнына қысқа әрі ықшам формаларды қолдануға ұмтылады (Crystal, 2011).

Тілдік ықшамдалу бірнеше түрде көрінеді. Біріншіден, қысқартулар кеңінен қолданылады:

«қысқасы» → «крч»

«қайдасың?» → «қд?»

«жақсы» → «жақс»

Екіншіден, фонетикалық жазылым қалыптасады, яғни сөздер айтылуына қарай жазылады:

«келші» → «келш»

«барамын» → «барам»

Үшіншіден, графикалық ықшамдалу байқалады, мұнда әріптер түсіріліп жазылады.

Бұл құбылыстар тілдік үнемдеу принципімен түсіндіріледі. Яғни коммуникацияда уақыт пен күшті үнемдеу басты мақсатқа айналады (Сыздық, 2014).

2. Неологизмдердің қалыптасуы және сөзжасамдық трансформация

Әлеуметтік желілер тілдің лексикалық құрамын байытып, жаңа сөздердің қалыптасуына ықпал етеді. Бұл неологизмдердің басым бөлігі ағылшын тілінен енген сөздер негізінде жасалады.

Қазақ тілінде бұл сөздер сөзжасамдық трансформацияға ұшырап, ұлттық тілдің заңдылықтарына бейімделеді (Жұбанов, 2014).

Мысалдар:

лайк → лайктау

пост → посттау

репост → репост жасау

сторис → сторис салу

Бұл жерде аффиксация (жұрнақ жалғау) негізгі механизм болып табылады. Сонымен қатар гибрид сөздер де қалыптасады:

«пост жазу»

«лайк басу»

Бұл құбылыстар қазақ тілінің икемділігін және сыртқы тілдік әсерлерге бейімделу қабілетін көрсетеді.

3. Семантикалық трансформация

Әлеуметтік желілер тек жаңа сөздердің пайда болуына ғана емес, бар сөздердің мағынасының өзгеруіне де ықпал етеді. Бұл құбылыс семантикалық трансформация деп аталады (Қайдар, 2013).

Мысалы:

«пост» – бұрын «қызмет орны» немесе «лауазым» мағынасында қолданылса, қазіргі уақытта «әлеуметтік желідегі жарияланым» деген мағынаға ие болды;

«лайк» – «ұнату» мағынасынан «цифрлық реакция» мағынасына ауысты;

«сторис» – «әңгіме» емес, уақытша жарияланым ретінде қолданылады.

Бұл өзгерістер тілдің жаңа коммуникациялық ортаға бейімделуінің нәтижесі болып табылады (Garcia et al., 2021).

4. Синтаксис пен грамматиканың өзгеруі

Цифрлық коммуникация сөйлем құрылымына да әсер етеді. Әлеуметтік желілерде сөйлемдер қысқарып, грамматикалық нормалар жиі сақталмайды (Lee & Huang, 2020).

Мысалдар:

«Мен барамын» → «барам»

«Сен келесің бе?» → «келесинбе»

«Сен қайда бара жатырсың?» → «қайдасың?»

Сонымен қатар пунктуация белгілерінің қолданылмауы, сөйлем мүшелерінің түсіп қалуы және сөз тәртібінің еркіндігі байқалады.

Бұл өзгерістер тілдің бейресми стильге ауысқанын көрсетеді.

5. Әртүрлі тілдердегі ұқсастықтар мен ерекшеліктер

Әлеуметтік желілердің тілге әсері жаһандық сипатқа ие. Көптеген тілдерде қысқартулар, сленг және жаңа сөздер кеңінен таралған (Androutsopoulos, 2014).

Алайда әр тілдің өзіндік ерекшеліктері сақталады. Қазақ тілінде кірме сөздерге ұлттық жұрнақтар жалғанса, ағылшын тілінде қысқартулар басым, ал орыс тілінде сленг формалары жиі кездеседі.

Сонымен қатар қазақ тілінде гибрид тілдік құрылымдар қалыптасуда, бұл көптілділіктің әсерін көрсетеді.

Қорытынды

Қорытындылай келе, әлеуметтік желілер тіл эволюциясының маңызды факторы болып табылады. Олар тілдік ықшамдалуға, неологизмдердің қалыптасуына, семантикалық өзгерістерге және синтаксистік трансформацияға ықпал етеді.

Цифрлық коммуникация тілдің икемділігін арттырып, жаңа тілдік нормалардың қалыптасуына негіз болады. Бұл өзгерістер әртүрлі тілдерде ұқсас бағытта дамығанымен, әр тілдің ішкі құрылымына байланысты өзіндік ерекшеліктерін сақтайды.

Болашақта қазақ тіліндегі цифрлық неологизмдердің тұрақтану деңгейін және олардың тілдік нормаға әсерін зерттеу өзекті болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қайдар, Ә. (2013). Қазақ тілінің өзекті мәселелері. Алматы.
2. Жұбанов, Қ. (2014). Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер. Алматы.
3. Сыздық, Р. (2014). Тілдік норма және оның қалыптасуы. Алматы.
4. Әмір, Р. (2012). Қазақ тілінің функционалдық грамматикасы. Алматы.
5. Crystal, D. (2011). Internet Linguistics: A Student Guide. Routledge.
6. Barton, D., & Lee, C. (2013). Language Online. Routledge.
7. Tagg, C. (2015). Exploring Digital Communication. Routledge.
8. Androutsopoulos, J. (2014). Mediatization and sociolinguistic change.
9. Lee, J., & Huang, X. (2020). Social media and grammar variation.

УДК 378.016:811.111

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ РЕЧЕВОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Максудова Г.О.

Национальный педагогический университет Узбекистана имени Низами,
доцент кафедры иностранных языков, доктор педагогических наук

Түйін: Мақалада болашақ шет тілі мұғалімінің кәсіби сөйлеу құзыреттілігін дамыту мәселесі қазіргі педагогикалық парадигма аясында қарастырылады. Кәсіби сөйлеу құзыреттілігінің мәні, құрылымы және функциялары айқындалып, оны қалыптастырудың теориялық және әдістемелік негіздері талданады. Коммуникативтік, құзыреттілік,

рефлексивтік және цифрлық тәсілдердің бірлігі негізінде болашақ мұғалімнің кәсіби сөйлеуін жетілдіру жолдары нақты мысалдар арқылы көрсетіледі.

Summary: The article examines the development of professional speech competence of a future foreign language teacher within the modern pedagogical paradigm. The essence, structure and functions of professional speech competence are clarified, and its theoretical and methodological foundations are analyzed. On the basis of communicative, competence-based, reflective and digital approaches, the article demonstrates practical ways of improving the professional speech of future teachers through concrete examples.

Современное высшее педагогическое образование ориентировано на формирование профессионально значимых компетенций будущего учителя. В условиях глобализации и расширения межкультурного взаимодействия иностранный язык выступает не только как учебный предмет, но и как инструмент профессиональной коммуникации. В этой связи особую актуальность приобретает развитие профессиональной речевой компетенции, обеспечивающей эффективное педагогическое взаимодействие [1].

Профессиональная речь учителя иностранного языка выполняет ключевые функции: объяснение учебного материала, организация взаимодействия, оценивание и коррекция деятельности обучающихся. В отличие от общей коммуникативной компетенции, она имеет ярко выраженную педагогическую направленность и требует учета целей обучения, уровня аудитории и условий коммуникации [2].

Теоретической основой исследования выступает концепция коммуникативной компетенции, разработанная Д. Хаймсом, согласно которой владение языком определяется способностью использовать его в конкретной социальной ситуации. В дальнейшем М. Канале и М. Свейн выделили структурные компоненты компетенции: грамматический, социолингвистический, дискурсивный и стратегический. В профессиональной деятельности учителя эти компоненты проявляются в умении строить корректные высказывания, учитывать контекст общения, логично организовывать речь и эффективно преодолевать коммуникативные трудности.

Анализ практики подготовки студентов показывает, что традиционные методы обучения, ориентированные на усвоение языковой системы, не обеспечивают достаточного уровня развития профессиональной речи. Студенты, обладая знаниями грамматики и лексики, испытывают трудности в ситуациях спонтанного педагогического общения. Например, при объяснении грамматической темы они нередко ограничиваются воспроизведением правила, не адаптируя его к уровню учащихся. Аналогично, при исправлении ошибок используются формальные реплики без разъяснения причин, что снижает педагогическую эффективность речи [3].

В этой связи развитие профессиональной речевой компетенции требует внедрения практико-ориентированных методов обучения. Одним из эффективных подходов является моделирование педагогических ситуаций. Например, студенту предлагается объяснить различие между *Present Perfect* и *Past Simple* в формате учебного занятия. В процессе выполнения задания он должен структурировать объяснение, использовать примеры, учитывать

возможные трудности учащихся и контролировать понимание. Это способствует формированию не только языковых навыков, но и педагогической организации речи.

Другим важным методом являются ролевые игры. В ситуации «учитель – ученик» будущий педагог должен объяснить задание, переформулировать инструкцию и поддержать коммуникацию, не переходя на родной язык. Такие задания развивают стратегический компонент речи, а также умение адаптировать высказывание к уровню собеседника.

Значительную роль в формировании профессиональной речевой компетенции играют дискуссии и мини-дебаты. Например, обсуждение вопроса *Should grammar be taught explicitly?* позволяет студентам развивать аргументированную речь, использовать логические связки и формировать коммуникативные стратегии. Подобные задания способствуют переходу от репродуктивной к продуктивной речевой деятельности.

Эффективным является также проектный метод. В рамках мини-проекта студентам предлагается разработать фрагмент урока и представить его на иностранном языке. Например, тема проекта — *Teaching speaking through pair work activities*. При выполнении задания студент объясняет выбор методов, формулирует инструкции и обосновывает педагогические решения. Это формирует способность к профессиональному монологическому высказыванию.

Особую роль играет рефлексия, позволяющая анализировать собственную речевую деятельность. После выполнения заданий студенты оценивают понятность своей речи, логичность объяснения и эффективность коммуникации. Такой анализ способствует осознанному развитию профессиональной компетенции [4].

Современные цифровые технологии значительно расширяют возможности формирования профессиональной речи. Использование онлайн-платформ, видеоконференций и интерактивных ресурсов создает условия для моделирования реального общения. Например, проведение виртуального урока через Zoom требует четкой структуры речи, умения управлять вниманием аудитории и поддерживать обратную связь. При этом развивается как устная, так и письменная профессиональная речь, включая формулирование инструкций и комментариев в цифровой среде [5].

Оценивание профессиональной речевой компетенции должно носить комплексный характер. Оно включает анализ языковой точности, логичности, коммуникативной уместности и стратегической гибкости. Такой подход позволяет объективно оценить готовность будущего учителя к профессиональной деятельности.

Таким образом, развитие профессиональной речевой компетенции представляет собой системный процесс, включающий интеграцию теоретических знаний, практических методов, рефлексии и цифровых технологий. Ее формирование возможно только в условиях активного включения студентов в моделируемые профессиональные ситуации, что

обеспечивает переход от формального владения языком к его осмысленному использованию в педагогической деятельности.

Список использованной литературы

1. Harmer J. The practice of English language teaching. 5th ed. London: Pearson Education, 2020. 446 p.
2. Hymes D. On communicative competence. In: Pride J.B., Holmes J., eds. Sociolinguistics. Harmondsworth: Penguin Books; 1972. p. 269–293.
3. Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. Applied Linguistics. 1980;1(1):1–47.
4. Bachman L.F. Fundamental considerations in language testing. Oxford: Oxford University Press; 1990. 408 p.
5. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and methods in language teaching. 3rd ed. Cambridge: Cambridge University Press; 2014. 410 p.

УДК 372.881.161.1'342

О СИСТЕМЕ РАБОТЫ ПО ОРФОЭПИИ В ШКОЛЕ В КОНТЕКСТЕ ФОРМИРОВАНИЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ

Мурамедова Л. Р.,
школа-гимназия №1 имени А.С. Пушкина,
Толыбаева С.Р.,
ОСШ № 17 имени М.Ю. Лермонтова,
г. Шымкент, Казахстан

Түйін. Мақала бастауыш және орта буын оқушыларының орфоэпиялық дағдыларын қалыптастыру мәселесіне арналған. Автор ауызша сөйлеуді сөйлеу мәдениетінің маңызды құрамдас бөлігі ретінде қарастыра отырып, айтылу және екпін нормаларын оқытуда жүйелі тәсілдің қажеттілігін негіздейді. Жұмыста қазіргі орыс орфоэпиясының негізгі ережелері, есімдер мен әкесінің атын атау әдістемесі, сондай-ақ цифрлық дәуірдегі сөйлеу ауытқуларын (девиацияларын) жеңуге бағытталған практикалық жаттығулар кешені берілген.

Түйін сөздер: орфоэпия, акцентология, сөйлеу мәдениеті, функционалдық сауаттылық, орыс тілін оқыту әдістемесі, айтылу нормалары.

Summary. The article is devoted to the problem of developing orthoepic skills in primary and middle school students. The author substantiates the necessity of a systematic approach to teaching the norms of pronunciation and accentuation, considering oral speech as a crucial component of speech culture. The paper presents the basic rules of modern Russian orthoepy, the methodology of working with first names and patronymics, and a complex of practical exercises aimed at overcoming speech deviations in the digital era.

Keywords: orthoepy, accentology, speech culture, functional literacy, methods of teaching the Russian language, pronunciation norms.

В современной педагогической практике, при доминировании письменных форм контроля (тестирование, эссе), вопросы звуковой организации речи зачастую отходят на второй план. Работая над обогащением словаря учащихся, учитель нередко уделяет недостаточное внимание нормам произношения. Тем не менее, в условиях глобализации и цифровизации коммуникаций, устное звуковое

оформление мысли становится не менее важным, чем выбор лексических средств. Воспитание речевой культуры, в том числе и умения «...перевести слово в звук...», по словам известного актера В. Н. Яхонтова, - процесс длительный, кропотливый, во многом зависящий от самого обучающегося. Важно, чтобы каждый ученик уяснил, сколь велика при общении роль звука, ударения, паузы, всего тона речи, осознанно принимал звучание собственной и чужой речи, управлял своим речевым аппаратом.

Орфоэпия как совокупность правил литературного произношения звуков и звукосочетаний неразрывно связана с акцентологией - правилами постановки ударения. В основе русской орфоэпии лежит исторически сложившийся старомосковский говор, формировавшийся с XVII века. Как отмечают исследователи, большую роль в утверждении произносительных норм сыграли выдающиеся ученые-языковеды, среди которых особое место занимает Д. Н. Ушаков, по праву названный «рыцарем русской орфоэпии».

Для того чтобы выработанные литературным языком нормы произношения стали действенными, необходимо соблюдать строгую систему правил. Как указывает Л. А. Введенская: «Соблюдение норм произношения и ударения имеет большое значение для эффективности общения. Орфоэпические ошибки всегда отвлекают внимание слушателя от содержания речи, затрудняют понимание» [1, с. 66].

В школьной практике необходимо обдуманное усвоение основных доступных для детей правил. Нами выделены ключевые позиции, требующие автоматизации:

Редукция гласных: Гласные [а] и [о] в безударном положении произносятся редуцированно (например, водовоз — [вѣдавѡс]).

Иканье: Гласная [я] в первом предударном слоге произносится как [и] (пятак — [питак]).

Ассимиляция согласных: Уподобление звуков в потоке речи ([ф] школу, [лафка]).

Специфические сочетания: Произношение [шн] на месте -чн- (скучно, конечно), за исключением книжных слов (вечно).

Особую трудность для учащихся представляет произношение заимствованных слов (соотношение [э] и [е]) и разграничение букв [е] и [ѐ] (новорождѣнный vs афера).

Имена и отчества, употребляемые в устной речи, являются «визитной карточкой» речевой культуры личности. Для людей, не вполне владеющих нормами, характерно либо избыточное побуквенное, либо чрезмерно стяженное произношение. Как справедливо замечает Р. И. Аванесов: «Нормы произношения имен и отчеств представляют собой сложную систему, где нейтральный стиль требует избегания как искусственной полноты, так и просторечной небрежности» [2, с. 13].

В школьной системе работы важно приучать детей к литературным формам мужских и женских отчеств (например, произношение [михалыч],

[александр], [сергей]). Особое внимание уделяется женским отчествам на -ична (Никитична, Саввична), где нормой остается звук [шн].

Практический инструментальный развития произносительной культуры: знакомство с нормами производится на основе наблюдения над звуками и словами. Эффективная система упражнений должна включать задания на классификацию и аналитический разбор.

1. Задания на классификацию (среднее звено): Распределить слова на три группы:

Слова с типичными ошибками в ударении (щавель, звонит, километр).

Слова с трудностями в произношении (шоссе, детектив, фонетика).

Слова, совмещающие оба типа трудностей (майонез, партер).

2. Орфоэпический разбор поэтического текста: Работа с классическими текстами (например, отрывок Н. Некрасова «Поздняя осень...») позволяет не только отрабатывать нормы, но и развивать интонационное чутье. Внимание акцентируется на словах: поздняя (непроизносимый согласный), скучно (произношение [шн]). Как подчеркивает М. Р. Львов: «Орфоэпическое чтение вслух способствует закреплению не только слухового, но и моторного образа слова, что является основой речевого навыка» [3, с. 9].

3. Игровые и сопоставительные методы (начальное звено): Задания типа «Лишнее слово» (например: скучно, конечно, нарочно, коричневый) помогают детям увидеть исключения из правил. Сюда же относится работа с дидактическими стихами (Ю. Тимьянский «Рассказ школьного портфеля»), где через критику ошибок героя (Петя говорит «коЛидор», «диЛектор») формируется негативное отношение к речевой небрежности [4, с. 8].

Стилистическая дифференциация и региональный аспект: в условиях современной лингвистической ситуации (особенно в школах Казахстана) важно избегать влияния диалектов и просторечия: яканья, оканья или «чоканья». Для этого в систему упражнений вводятся блоки по работе с предлогами ([пъ траве], [ат миня]) и краткими прилагательными (сильна, нужна, дешева).

Как отмечает М. С. Соловейчик: «Работа над произношением — это прежде всего работа над чувством языка. Ученик должен не просто следовать правилу, а ощущать эстетическую ценность правильной речи» [5, с. 10].

Система работы по орфоэпии в школе должна носить сквозной и осознанный характер. Переход от «эмпирического» подражания речи учителя к научному усвоению правил акцентологии и орфоэпии обеспечивает выпускнику высокий уровень функциональной грамотности. Умение управлять своим речевым аппаратом, понимание роли ударения и пауз позволяют превратить язык из простого средства передачи информации в мощный инструмент межличностного взаимодействия и профессионального успеха.

Цифровизация образовательного пространства и повседневной коммуникации школьников несет в себе серьезные вызовы для орфоэпической нормы. «Как отмечается в Концепции развития ИИ в РК [6], бесконтрольное использование генеративных моделей без критического осмысления может вести к снижению когнитивной активности учащихся и "орфоэпической

слепоте"». Главным отрицательным фактором является доминирование «визуального кода» и сокращение практики живого, подготовленного устного выступления. В мессенджер-коммуникации, которая заменяет подросткам полноценное общение, звук вытесняется текстом или упрощенными голосовыми сообщениями, лишенными стилистической правки. Исследователи отмечают феномен «орфоэпической слепоты»: привыкая к побуквенному чтению никнеймов, хэштегов и сокращений, учащиеся переносят эту манеру в публичную речь, допуская грубые акцентологические ошибки. Более того, алгоритмы социальных сетей зачастую тиражируют контент с нарушенными нормами ударения (например, в популярных трендах или видеороликах блогеров), что формирует у подростков ложную «норму большинства», подрывая авторитет классических словарей.

В то же время использование технологий искусственного интеллекта (ИИ) открывает беспрецедентные возможности для преодоления «адъективного голода» и автоматизации произносительных навыков. «ИИ-тренажеры позволяют нивелировать влияние диалектных особенностей и акцента, предоставляя ученику возможность бесконечного количества повторений за "цифровым эталоном" без страха совершить ошибку перед классом» [7, 44].

Современные нейросетевые модели и системы синтеза речи (Text-to-Speech) позволяют создавать индивидуальные орфоэпические тренажеры, где ученик может мгновенно услышать эталонное звучание любого сложного слова — от «жалюзи» до «апострофа». Положительным аспектом внедрения ИИ является возможность организации мгновенной обратной связи: мобильные приложения на базе распознавания речи способны анализировать темп, интонацию и ударение в речи школьника, указывая на отклонения от нормы в режиме реального времени. «Согласно исследованиям К. С. Жанабековой, использование ИИ-тренажеров позволяет реализовать принцип "стилистического перекодирования", помогая ученику осознанно переходить от цифрового сленга к литературной норме [8, 58]». Таким образом, при грамотном методическом сопровождении, ИИ превращается из «конкурента» живого общения в высокоэффективный инструмент самоконтроля, позволяя учителю реализовать персонализированный подход в обучении орфоэпии, что критически важно для формирования функциональной грамотности в условиях многоязычной среды Казахстана.

Список использованной литературы

1. Введенская, Л. А. Культура речи: учебное пособие. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2012, 384 с.
2. Аванесов, Р. И. Русское литературное произношение. - М.: Просвещение, 1984, 383 с.
3. Львов, М. Р. Методика развития речи младших школьников. - М.: Академия, 2003, 238 с.
4. Тимьянский, Ю. Веселая грамматика. - М.: Детская литература, 1990, 64 с.
5. Соловейчик, М. С. Русский язык в начальных классах: Теория и практика обучения / М. С. Соловейчик. - М.: Академия, 1997, 383 с.

6.Об утверждении Концепции развития искусственного интеллекта на 2024 – 2029 годы: Постановление Правительства Республики Казахстан от 24 июля 2024 года № 592. — Астана, 2024.

7.Шаймерденова, Н. Ж. Искусственный интеллект как новый инструмент в работе учителя русского языка в условиях цифровой трансформации образования Казахстана.- Вестник КазНУ, серия филологическая, 2024, № 2, с. 42–50.

8.Жанабекова К.С. Технологии развития функциональной грамотности на уроках русского языка в школах Казахстана в условиях цифровой трансформации.-Алматы: М.,2025,с.58–64.

УДК 811.161.1'366.58:811.111'366.58:378.147

ВИДО-ВРЕМЕННАЯ СИСТЕМА ГЛАГОЛА В КОНТЕКСТЕ НАУКИ ВЫСШИХ ШКОЛ (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОГО И АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКОВ)

Муртазина А. Р.

Национальный педагогический университет Узбекистана имени Низами,
г. Ташкент, Узбекистан

Түйін. Бұл мақалада қазіргі салыстырмалы тіл білімі контекстінде орыс және ағылшын тілдеріндегі етістіктердің шақтық жүйелері қарастырылады. Ол құрылымдық және функционалдық айырмашылықтарды, сондай-ақ аударма қиындықтарын анықтай отырып, аспект және шақ категорияларын талдайды. Зерттеудің жоғары оқу орындарында шет тілін оқыту әдістемесіне ықпалына ерекше назар аударылады.

Түйін сөздер: ағылшын тілі, аспектуалдық, етістік түрі, етістіктің шағы, аударма, орыс тілі, салыстырмалы тіл білімі.

Summary. The article examines the tense and aspect systems of verbs in Russian and English within the context of modern comparative linguistics. It analyzes the categories of aspect and tense, identifying structural and functional differences as well as translation challenges. Particular attention is paid to the implications of this research for the methodology of foreign language teaching in higher education institutions.

Keywords: English language, aspectuality, verb aspect, verb tense, translation, Russian language, comparative linguistics.

В современной лингвистике видовременная система глагола рассматривается как одна из ключевых категорий, отражающих способы репрезентации действия во времени и его внутренней структуры [1]. Ее изучение имеет особую значимость в рамках сопоставительного языкознания, поскольку позволяет выявить универсальные и специфические особенности языков.

В русском языке категория вида является грамматически выраженной и представлена оппозицией совершенного и несовершенного видов [1]. Совершенный вид указывает на завершенность действия и достижение результата, тогда как несовершенный вид отражает процессуальность, длительность или повторяемость, например, глаголы *писать* и *написать* противопоставлены по признаку завершенности действия.

Особенностью русского языка является тесная связь категории вида с лексическим значением глагола, что позволяет рассматривать ее как лексико-

грамматическую категорию. Видовые значения выражаются посредством словообразовательных средств, включая приставки и суффиксы.

В английском языке категория вида не имеет морфологического выражения, однако аспектуальные значения реализуются аналитически с помощью временных форм [3]. Английская система включает формы Simple, Continuous, Perfect и Perfect Continuous, каждая из которых передает определенные характеристики действия.

Сопоставительный анализ показывает, что в русском языке доминирует категория вида, тогда как в английском языке ключевую роль играет временно-аспектуальная система. Это различие отражает различные способы концептуализации действия в языках.

Отсутствие прямых соответствий между видовременными формами вызывает трудности при переводе [2]. Так, форма Present Perfect не имеет точного аналога в русском языке и может передаваться различными способами в зависимости от контекста. Например, предложение *He has finished his work* может переводиться как «Он закончил работу» или «Он уже завершил работу».

Особые трудности возникают при передаче длительных и перфектных форм, так как их значения часто перекрываются и зависят от контекста. Это требует от переводчика глубокого понимания грамматической системы обоих языков.

В методическом аспекте различия видовременных систем оказывают значительное влияние на процесс обучения иностранным языкам. Русскоязычные студенты часто испытывают затруднения при выборе правильной временной формы в английском языке, особенно при употреблении форм Continuous и Perfect.

В связи с этим важным является разработка эффективных методик преподавания, основанных на сопоставительном подходе. Такой подход позволяет учитывать межъязыковые различия и формировать у обучающихся более точное понимание грамматических категорий.

Таким образом, видовременная система глагола в русском и английском языках представляет собой сложную и многоуровневую структуру, требующую комплексного анализа. Ее сопоставительное изучение имеет важное значение как для теоретической лингвистики, так и для практики преподавания иностранных языков в системе высшего образования.

Список использованной литературы

1. Бондарко А.В. Теория функциональной грамматики. – СПб.: Наука, 2001.
2. Комри Б. Вид и время в языке. – М.: Прогресс, 1985.
3. Quirk R., Greenbaum S. A Comprehensive Grammar of the English Language. – London: Longman, 1985.
4. Swan M. Practical English Usage. – Oxford: Oxford University Press, 2005.

ЛЕКСИЧЕСКОЕ ОБНОВЛЕНИЕ ЯЗЫКА: НЕОЛОГИЗМЫ, ЗАИМСТВОВАНИЯ И ИХ АДАПТАЦИЯ

Низомова Н. Х.

Национальный педагогический университет Узбекистана имени Низами,
г. Ташкент, Узбекистан

Тўйин. Бўл мақалада неологизмдер мен жалган сўздердїң пайда болуына байланысты лексикалық тїлдїң жаңару процестерї қарастырылады. Онда неологизмдердїң негїзгї түрлерї, қабылдану кезеңдерї, қабылданатын лексиканың бейїмделу ерекшелїктерї талданады. Жаңа сўздердїң тїлдїк жүйеге енуїне ықпал ететін сўзжасам үлгїлерїне ерекше көңїл бөлінеді. Ол неологизация мен қарыз алу қазїргї тїлдї дамытудың шешуші тетїктерї болып табылады және әлеуметтік және мәдени өмірдегї өзгерїстердї көрсетедї деген қорытындыға келеді.

Тўйин сўздер: бейїмделу, англицизмдер, қарыз алу, лексика, неологизм, тїл жүйесї, сўзжасам, қазїргї тїл.

Summary. This article examines the processes of lexical renewal associated with the emergence of neologisms and borrowed words. It analyzes the main types of neologisms, the stages of their reception, and the adaptation characteristics of the adopted vocabulary. Particular attention is paid to word-formation patterns that facilitate the integration of new words into the linguistic system. The study concludes that neologization and borrowing are crucial mechanisms for modern language development, reflecting significant changes in social and cultural life.

Keywords: adaptation, anglicisms, borrowing, lexis, neologism, language system, word formation, modern language.

Современный язык представляет собой динамичную систему, которая постоянно изменяется под воздействием социальных, культурных и технологических факторов. Одним из наиболее заметных проявлений этих изменений является обновление лексического состава. В последние десятилетия особенно активно происходят процессы появления новых слов и заимствования лексики из других языков [3, 15].

Актуальность данной темы обусловлена тем, что неологизмы и заимствования отражают ключевые изменения в обществе, фиксируют новые реалии и формируют современную языковую картину мира. Целью статьи является анализ неологизмов, заимствований и их словообразовательных особенностей.

Как известно из научной литературы, неологизмы – это новые слова или новые значения уже существующих слов, возникающие в языке на определённом этапе его развития [1, 27]. Их появление связано с необходимостью обозначения новых явлений, научных достижений и социальных изменений.

В современной русской лингвистике выделяются несколько видов неологизмов. Рассмотрим их:

1. лексические неологизмы, представляющие собой новые слова, например, «стриминг», «подкаст»;

2. семантические неологизмы возникают при появлении новых значений у уже известных слов, например, «облако» в значении цифрового хранилища [4, 42].

Кроме того, существуют авторские неологизмы, создаваемые в художественной речи для усиления выразительности. Они часто носят индивидуальный характер и не всегда входят в активный словарный состав языка. Следовательно, неологизмы являются важным показателем развития языка и отражают изменения в жизни общества.

Заимствование представляет собой процесс перехода языковых единиц из одного языка в другой в результате контактов между народами [2, 63]. Этот процесс является естественным и закономерным для развития любого языка.

Выделяются основные этапы заимствования: проникновение слова в язык, его освоение и последующее закрепление в словарной системе [2, 65].

Существует несколько классификаций заимствований. По степени освоенности различают полностью освоенные, частично освоенные и неосвоенные слова. По источнику заимствования выделяются англицизмы, галлицизмы и другие группы.

Особую роль играет адаптация заимствованных слов. Она включает несколько уровней:

- фонетический – приспособление звучания слова;
- графический – изменение написания;
- грамматический – включение в систему словоизменения;
- семантический – уточнение или изменение значения [3, 18].

Например, слово «блог» не только закрепилось в языке, но и стало производной основой для образования новых слов: «блогер», «блогинг», что свидетельствует о его полной адаптации.

Словообразование играет ключевую роль в процессе обновления лексики. Новые слова формируются по определённым моделям, существующим в языке [6, 74].

К основным способам словообразования относятся:

- аффиксация: «лайкнуть», «репостить»;
- словосложение: «интернет-магазин», «видеоблог»;
- аббревиация: «СМИ», «ИИ»;
- конверсия: «гуглить»;
- контаминация: «инфотейнмент» [6, 79].

Заимствованные слова активно включаются в словообразовательные процессы, образуя новые производные с помощью аффиксов русского языка. Это свидетельствует о глубокой интеграции заимствованной лексики в систему языка.

Лексическое обновление языка представляет собой сложный процесс, включающий неологизацию и заимствование. Эти явления отражают изменения в обществе и способствуют развитию языка.

Итак, неологизмы позволяют обозначать новые реалии, а заимствования обеспечивают взаимодействие культур. Их адаптация и участие в словообразовании подтверждают гибкость языковой системы и её способность к развитию.

Список использованной литературы

1. Неологизмы и их типы в современном русском языке // Международный журнал научных исследований. — 2022.
2. Внешняя и внутренняя обусловленность заимствования // Вестник РУДН. Серия: Лингвистика. — 2019.
3. Роль заимствованных слов в современном русском языке // Научные исследования, 2021.
4. Неологизмы в современном русском языке // Филологические исследования. — 2020.
5. Виноградов В. В. Избранные труды по русскому языку. — М.: Наука, 1977.
6. Земская Е. А. Словообразование современного русского языка. — М.: Просвещение, 1981.
7. Кронгауз М. А. Русский язык на грани нервного срыва. — М.: АСТ, 2008.

ӘОЖ:94 (574) (5-191.2):327

ҚҰНДЫЛЫҚТАР ЖӘНЕ БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМНІҢ КӘСІБІ БОЛМЫСЫ ЭТНОМӘДЕНИ

Ордабекова Г.Ж.

«Мирас» университеті, Шымкент қ., Қазақстан

Аннотация. Исследование показывает, что ценности будущего учителя формируют его профессиональную идентичность и этномедианную компетентность. Воспитание уважения к культурному наследию, национальным традициям и этическим нормам способствует формированию целостного профессионального образа педагога, способного эффективно взаимодействовать с разными культурными и социальными средами.

Summary. The professional identity of the future teacher is formed through the effective use of national values, ethno-cultural heritage and spiritual education in the educational process

Қазіргі білім беру кеңістігінде болашақ мұғалімнің кәсіби даярлығы тек теориялық білім деңгейімен ғана емес, сонымен қатар ұлттық мәдени құндылықтарды меңгеруімен, рухани-адамгершілік ұстанымдарымен өлшенеді. Жаһандану үдерісі білім мазмұнын жанартуды талап еткенімен, ұлттық болмысты сақтау мәселесі өз маңызын жоғалтпай отыр. Осы тұрғыда этномәдени құндылықтар болашақ мұғалімнің кәсіби болмысын қалыптастырудың мазмұндық өзегі ретінде айқындалады.

Педагог – қоғамның мәдени сабақтастығын қамтамасыз ететін негізгі тұлға. Ол тек білім беруші ғана емес, сонымен қатар ұлттық дәстүрлер мен рухани құндылықтарды ұрпаққа жеткізуші, әлеуметтік нормаларды насихаттаушы, оқушылардың тұлғалық және моральдық дамуына жетекшілік ететін кәсіби қызметкер болып табылады. Педагогтың кәсіби болмысы мәдени мұраны сақтау мен жаңғырту, қоғамдағы этикалық стандарттарды қалыптастыру, сондай-ақ білім беру үдерісінде ұлттық және әлемдік құндылықтарды үйлестіру қабілеттерімен айқындалады. Сондықтан оның кәсіби болмысы ұлттық дүниетаныммен, халықтық тәрбие дәстүрлерімен және этникалық сана-сезіммен өзара тығыз байланыста дамуы қажет. Бұл жағдай жоғары педагогикалық білім беру жүйесінде этномәдени бағытты күшейтудің ғылыми-педагогикалық негіздерін айқындауды талап етеді.

Сонымен қатар, этномәдени компоненттердің педагогикалық дайындыққа интеграциясы мұғалімнің шығармашылық қабілеттерін, сыни ойлауын және эмоционалды интеллектін дамытуды қамтамасыз етеді. Мұндай дайындық тек пәндік білімді меңгерумен шектелмей, болашақ педагогтың кәсіби мәдениетін қалыптастырады, оқушылармен өзара әрекеттесу сапасын жақсартады және қоғамдағы тұрақты мәдени диалогқа үлес қосады. Сондықтан этномәдени құндылықтар педагогикалық білім беру жүйесінде негізгі бағдар ретінде қарастырылуы тиіс, себебі олар болашақ мұғалімнің тұлғалық және кәсіби өсуінің кепілі болып табылады [1].

Этномәдени құндылықтардың теориялық негіздері. Этномәдени құндылықтар белгілі бір халықтың тарихи-әлеуметтік дамуы барысында қалыптасқан мәдени, рухани және моральдық нормалардың жиынтығын білдіреді. Оларға тіл, салт-дәстүр, әдет-ғұрып, ұлттық қолөнер, фольклор, дәстүрлі музыка, би, аспаптық өнер және дүниетанымдық ұстанымдар жатады. Бұл құндылықтар ұрпақ тәрбиесінде бағыттаушы қызмет атқарып, тұлғаның ұлттық өзіндік санасын қалыптастыруға, рухани байлығын арттыруға және мәдени идентичностын сақтауына ықпал етеді.

Этнопедагогика теориясында этномәдени құндылықтар тәрбиенің мазмұнын айқындайтын негізгі категория ретінде қарастырылады. Олар білім алушының мәдени сәйкестігін сақтауға, тарихи жадын нығайтуға, ұлттық дәстүрлер мен тарихи тәжірибені меңгеруге жағдай жасайды. Этномәдени білім беру жеке тұлғаның рухани дамуын қамтамасыз ететін маңызды құрал болып табылады, себебі ол тек білім берумен шектелмей, адамның дүниетанымдық, моральдық және эстетикалық құндылықтарын қалыптастырады.

Қазақ халқының этномәдени тәжірибесінде тәрбиенің негізгі қағидаттары ретінде үлкенге құрмет көрсету, кішіге ізет, қонақжайлылық, еңбексүйгіштік, әділдік, жауапкершілік және достық қасиеттері көрініс табады. Сонымен қатар, қазақ мәдениетінде қоғамдық келісім мен отбасылық бірлікті сақтау, дәстүрлі мерекелерді өткізу, ауыз әдебиеті мен халық әндері арқылы тәрбиелеу маңызды орын алады. Аталған қасиеттер болашақ мұғалімнің кәсіби қызметінде де маңызды бағдарға айналып, педагогикалық әрекеттің адамгершілік, мәдениетаралық және этикалық сипатын айқындайды. Мұғалім өз іс-әрекетінде ұлттық құндылықтарды үлгі етіп, оқушылардың жеке тұлғалық, рухани және әлеуметтік дамуына ықпал етеді [2].

Болашақ мұғалімнің кәсіби болмысының құрылымы. Болашақ мұғалімнің кәсіби болмысы көпқұрылымды жүйе ретінде қарастырылады және ол бір-бірімен тығыз байланысты бірнеше негізгі компоненттен тұрады: құндылықтық-бағдарлық, танымдық, іс-әрекеттік, рефлексивтік және эмоционалды-әлеуметтік компоненттер. Әрбір компонент болашақ мұғалімнің кәсіби қызметінде маңызды рөл атқарады және олардың өзара әрекеттесуі кәсіби болмыстың тұтастығын қамтамасыз етеді.

Құндылықтық-бағдарлық компонент педагогикалық қызметтің маңызын түсінумен, ұлттық және адамгершілік тәрбие идеяларын қабылдаумен, сондай-ақ болашақ мұғалімнің педагогикалық миссиясын айқындаумен сипатталады.

Бұл компонент мұғалімнің кәсіби мотивациясын қалыптастырады, педагогикалық шешімдер қабылдауда этикалық негіз ретінде қызмет етеді және оқушыларға бағытталған тәрбие процесінде маңызды рөл атқарады.

Рефлексивтік компонент өзін-өзі бағалау, кәсіби дамуды саналы түрде жоспарлау, өз педагогикалық тәжірибесін талдау қабілетін қамтиды. Бұл компонент болашақ мұғалімнің кәсіби өсуін, өз жұмысындағы кемшіліктерді анықтау және түзету арқылы педагогикалық шеберлікті жетілдіруін қамтамасыз етеді.

Эмоционалды-әлеуметтік компонент кәсіби болмыстың маңызды элементі ретінде мұғалімнің эмоционалды интеллектін, өзін-өзі реттеу, стресс жағдайында тиімді әрекет ету, оқушылармен, әріптестермен және ата-аналармен өзара әрекеттесу қабілетін дамытады. Бұл компонент ынтымақтастыққа, командада жұмыс жасауға, педагогикалық шешім қабылдау сапасын арттыруға ықпал етеді. Эмоционалды-әлеуметтік құзыреттілік кәсіби болмыстың интеграциялық сипатын күшейтіп, мұғалімнің адаптивтілігін қамтамасыз етеді.

Этномәдени құндылықтар барлық компоненттердің өзара байланысын нығайтып, кәсіби болмыстың тұтастығын арттырады. Болашақ мұғалімнің кәсіби болмысы жоғары оқу орнында жүзеге асатын оқу-тәрбие үдерісінде біртіндеп қалыптасады. Теориялық дайындық пен практикалық тәжірибенің сабақтастығы кәсіби құзыреттілікті дамытуда негізгі рөл атқарады.

Осылайша, кәсіби болмыстың барлық құрылымдық элементтері өзара үйлесімде дамып, болашақ мұғалімнің жан-жақты, білікті, шығармашылық қабілеті жоғары және әлеуметтік адаптацияланған маман ретінде қалыптасуын қамтамасыз етеді [3].

Этномәдени құндылықтардың кәсіби болмысты қалыптастырудағы рөлі. Этномәдени құндылықтарды меңгеру болашақ мұғалімнің кәсіби дамуына кешенді әсер етеді. Олар педагогтің ұлттық сәйкестігін нығайтып, кәсіби қызметінде мәдени жауапкершілікті арттырады. Сонымен қатар, этномәдени бағыттағы тәрбие мұғалімнің гуманистік ұстанымдарын қалыптастырып, оқушылармен өзара әрекеттесу мәдениетін жетілдіреді. Бұл құндылықтар мұғалімге өз ұлтының тарихын, дәстүрлерін, тілдік ерекшеліктерін терең түсінуге және оларды білім беру процесінде тиімді қолдануға мүмкіндік береді. Этномәдени мазмұн болашақ мұғалімнің кәсіби шешім қабылдауында, тәрбиелік ықпалдарды таңдауда және педагогикалық қарым-қатынасты ұйымдастыруда бағдар қызметін атқарады. Мұғалім этномәдени құндылықтарды меңгерген жағдайда оқу процесінде әдістемелік шешімдерді ұлттық мәдениет негізінде қабылдай алады, тәрбиелік мақсаттарды айқын айқындайды және оқушылардың рухани-адамгершілік дамуына үлес қосады. Бұл өз кезегінде білім беру үдерісінің тәрбиелік әлеуетін күшейтеді және оқушылардың мәдени санасын қалыптастырады. Болашақ мұғалім этномәдени негізде даярланған жағдайда білім беру үдерісінде халықтық педагогика элементтерін мақсатты түрде қолдануға, мәдениетаралық өзара түсіністікті дамытуға және ұлттық құндылықтарды заманауи білім мазмұнымен үйлестіруге қабілетті болады. Сонымен қатар, этномәдени құндылықтар мұғалімнің кәсіби этикасын

қалыптастырып, оның шығармашылық белсенділігін және білім беру жағдайында инновациялық тәсілдерді тиімді қолдану қабілетін арттырады. Мұғалім этномәдени құндылықтарды интеграциялау арқылы әрбір оқушының жеке ерекшеліктерін, мәдени айырмашылықтарын ескере отырып, оқу процесін икемді және жан-жақты ұйымдастыра алады. Қорыта айтқанда, этномәдени құндылықтарды меңгерген мұғалім кәсіби тұлға ретінде ұлттық дәстүрлер мен заманауи білім беру талаптарын үйлестіре отырып, оқушылардың интеллектуалды, рухани және мәдени дамуын тиімді қамтамасыз ете алады. Бұл педагогикалық тәжірибеде этномәдени құндылықтарды жүйелі түрде қолдану білім беру сапасын арттырудың, оқушылардың жеке және әлеуметтік тұлғасын қалыптастырудың негізгі факторы болып табылады [4].

Жоғары педагогикалық білім беруде этномәдени компонентті іске асыру. Жоғары педагогикалық білім беруде этномәдени компонентті тиімді іске асыру — бұл болашақ мұғалімдердің кәсіби даярлығын ұлттық құндылықтарға сүйене отырып қалыптастырудың маңызды аспектісі болып табылады. Этномәдени құндылықтарды білім беру үдерісіне енгізу жүйелі, мақсатты және кезеңдік сипатта жүзеге асырылуы тиіс. Бұл бағытта оқу бағдарламаларын этнопедагогикалық мазмұнмен байыту, студенттердің мәдени-шығармашылық белсенділігін арттыру, сондай-ақ педагогикалық практикада ұлттық тәрбиеге негізделген іс-шараларды ұйымдастыру ерекше рөл атқарады.

Болашақ мұғалімдердің кәсіби қызығушылығын арттыру үшін білім беру үдерісінде жобалық және зерттеушілік әдістерді қолдану маңызды. Студенттерге ұлттық мәдени мұраға негізделген тапсырмалар мен жобаларды орындау мүмкіндігі берілгенде, олар этномәдени құндылықтарды саналы түрде қабылдап, өз кәсіби болмысына интеграциялай алады. Сонымен қатар, жоғары оқу орны оқытушысының кәсіби-мәдени үлгісі студенттердің этномәдени құндылықтарды меңгеруіне тікелей ықпал етеді. Мұндай педагогикалық жағдайлар болашақ мұғалімнің кәсіби болмысын ұлттық негізде қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Сонымен бірге, этномәдени компонентті енгізу барысында интердисциплинарлық тәсілдерді қолдану маңызды. Тарих, әдебиет, өнер, тілдік мәдениет сияқты пәндерде этномәдени мазмұнды интеграциялау студенттердің білімін тереңдетіп, ұлттық және жалпыадамзаттық мәдени құндылықтарды меңгеруге ықпал етеді. Педагогикалық семинарлар, тренингтер, шеберлік сыныптары, виртуалды музейлер мен онлайн-экскурсияларды қолдану арқылы студенттердің тәжірибелік дағдылары мен мәдениетаралық коммуникациялық қабілеттері дамытылады [5].

Қорытындылай келе, Зерттеу нәтижелері этномәдени құндылықтардың болашақ мұғалімнің кәсіби болмысын қалыптастыруда шешуші рөл атқаратынын дәлелдейді. Ұлттық мәдени мұраға, халықтық тәрбие дәстүрлеріне және рухани-адамгершілік қағидаттарға сүйенген педагог қана білім алушылардың тұлғалық дамуына жан-жақты ықпал ете алады. Этномәдени негізде қалыптасқан кәсіби болмыс мұғалімнің педагогикалық қызметіндегі жауапкершілігін, гуманистік бағытын және кәсіби тұрақтылығын қамтамасыз етеді.

Жоғары педагогикалық білім беру жүйесінде этномәдени компонентті кешенді, жүйелі және мақсатты түрде жүзеге асыру болашақ мұғалімнің кәсіби және тұлғалық дамуына елеулі ықпал етеді. Мұндай дайындық педагогқа өз пәні мен оқушыларымен жұмыс істегенде мәдени құндылықтарды ескеріп, ұлттық ерекшеліктерді сабаққа тиімді енгізуге, балалардың патриоттық сезімін, рухани-адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Волков Г. Н. «Этнопедагогика: теория и практика» – 2011.
2. Қалиев С , Жарықбаев Қ. «Қазақ этнопедагогикасының негіздері». Алматы, 2013.
3. А.Дүйсенбаев « Педагогика» 2018.
4. Жарықбаев Қ. Б., Қалиев С. «Қазақтың тәлім-тәрбиелік ой-пікір антологиясы» , Алматы, 2010.
5. Бейсембаева Кымбат Мейрамқызы. «Этномәдени құндылықтар және болашақ мұғалімнің кәсіби болмысы», 31.10.2015.

ӘОЖ:94 (574) (5-191.2):327

ЖАРНАМА ТІЛІНІҢ ЛИНГВИСТИКАЛЫҚ БАСТАУЛАРЫ ЖӘНЕ АУДАРМА ҮДЕРІСІ

Раймбекова Х.А.

«Мирас» университеті, Шымкент қ., Қазақстан

Аннотация: В процессе перевода способность определить мировоззрение, заложенное в языке, устанавливается путем сравнения особенностей исходного и целевого языковых единиц.

Summary: In the process of translation, the ability to determine the worldview embedded in the language is established by comparing the features of the source and target language units.

Адамзатты қоршаған әлем біртұтас екені белгілі. Сондықтан адам баласының әлем туралы танымы мен түсінігінің де ортақ болуы заңды құбылыс. Дегенмен, осы әлемде өмір сүретін әртүрлі халықтар мен ұлттардың оны қабылдауы мен түсінуінде айырмашылықтар бар екенін жоққа шығаруға болмайды. Мұндай ерекшеліктер әр ұлттың тарихына, салт-дәстүріне, менталитетіне, географиялық орналасуына және басқа да этникалық факторларға байланысты қалыптасады.

Әр халық өз дүниетанымын өнерінде (сурет, би, ән, күй және т.б.), ғылымында, салт-дәстүрінде өзіндік түрде бейнелейді. Соның ішінде «әлем бейнесін» ең нақты әрі айқын жеткізетін құрал – тіл. «Әлемнің тілдік бейнесі» тек жеке адамның танымы мен талғамын көрсетіп қана қоймай, тұтас ұлттың өткенінен хабар беріп, бүгінін танытып, болашаққа мұра болып қалады.

Сондықтан белгілі бір халықтың әлемді тіл арқылы қалай бейнелейтінін түсіну үшін оның тарихын, менталитетін, өнерін және жалпы рухани дүниетанымын жан-жақты зерттеу қажет.

Тіл біліміндегі аударма саласы кез келген халықтың рухани дүниетанымымен, болмысымен тығыз байланысты. Себебі аударма үдерісі тек

бір тілдегі бірліктерді екінші тілге механикалық түрде көшіру емес, аударылатын тілдегі «әлем бейнесін» оны қабылдайтын халықтың тіліндегі дүниетаным арқылы жеткізу болып табылады.

Аударманың қай түрі болмасын (көркем, ілеспе, ғылыми, терминологиялық, жарнамалық), осы қағиданы негізге алғанда ғана шынайы шығармашылық нәтижеге қол жеткізуге болады.

Бұл айтылғандар аударма үдерісінің әлеуметтік лингвистика ғылымының зерттеу нысанына жататынын аңғартады. Себебі аударма тек тілдік құбылыс қана емес, сонымен қатар қоғаммен, мәдениетпен, ұлттың дүниетанымымен тығыз байланысты әлеуметтік құбылыс болып табылады.

Дегенмен, қазіргі қазақ аударматану ғылымы лингвистикалық және әлеуметтік талаптарға толық деңгейде жауап беріп отыр деп айту қиын. Бұған бірнеше нақты мәселелер дәлел бола алады. Ең алдымен, қазақ тіліне өзге тілдерден аударылған көркем және публицистикалық шығармалардың саны аз, ал барларының сапасы да әрдайым жоғары деңгейде емес. Көп жағдайда олардың көркемдік құндылығы, оқырманға әсер етуі мен танымдық мазмұны күткендей болмай жатады.

Сонымен қатар, ресми іс қағаздарының басым бөлігі орыс тілінен тікелей аудару арқылы жасалатындықтан, олардың мәтіндері ауыр, түсініксіз болып келеді. Мұндай аудармаларда мағыналық дәлсіздіктер мен синтаксистік үйлесімсіздік жиі кездесіп, сөйлемдердің табиғи қазақ тілінің заңдылықтарына сай құрылмауына әкеледі.

Ғылыми аударма саласында да елеулі кемшіліктер бар. Қазақ тіліндегі ғылыми еңбектердің аудармасы саны жағынан да, сапасы жағынан да жеткіліксіз. Бұл өз кезегінде ғылым тілінің дамуына кері әсер етеді. Осыған байланысты қазақ тіл білімінде терминология теориясының әлі де толық қалыптаспағаны байқалады. Термин жасауда бірізді қағидалардың сақталмауы, кейде жасандылыққа ұрыну да – өзекті мәселелердің бірі.

Бұдан бөлек, әр ғылым саласында арнайы терминологиялық жұмыстармен айналысатын тілші-ғалымдар мен салалық мамандардың тапшылығы сезіледі. Терминологияны жүйелі түрде зерттейтін орталықтардың жоқтығы да бұл бағыттағы жұмыстың баяу жүруіне себеп болып отыр. Сол сияқты жарнама тілін зерттейтін арнайы орталықтардың болмауы және жарнамалардың бірізділікке түспеуі де қазіргі ахуалды күрделендіреді.

Терминологиялық сөздіктердің өзінде жүйесіздік пен сәйкессіздік жиі кездеседі, бұл терминдерді қолдануда ала-құлалыққа әкеледі. Қоғамдағы экономикалық және әлеуметтік байланыстардың қарқынды дамуына қарамастан, басқа тілдерден қазақ тіліне ілеспе аударма жасайтын білікті мамандар санының аздығы да үлкен мәселе болып қалып отыр.

Сонымен бірге, көшелерде, қоғамдық орындарда ілінген сыртқы жарнамалар (биллборд, лайтбокс, баннер және т.б.), сондай-ақ радио, теледидар және бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарнамалардың тілдік, дизайнерлік және эстетикалық талаптарға толық сай келмейтіні байқалады. Бұл жағдай

жалпы тіл мәдениетінің деңгейіне әсер етіп, қоғамдағы тілдік нормалардың сақталуына кері ықпалын тигізеді [1].

Жарнаманы аудару барысында негізгі ұғымдар мен түсініктерге (жазбаша, ауызша, ілеспе, жалғас, сөзбе-сөз, дәлме-дәл аударма, калька, еркін аударма, әріпқойлық, сәйкестік, аудармашының лингвомәдени күзіреті) жан-жақты талдау жасалып, аудармаға қойылатын тілдік, әлеуметтік, ғылыми және коммуникативтік-функционалдық талаптар айқындалады.

Әсіресе, жарнама аудармасына тән тілдік талаптардың (дәлдік, ықшамдылық, түсініктілік, әдеби нормаға сәйкестік) лингвистикалық негіздерін анықтау маңызды. Сонымен қатар аударманың прагматикалық нормасына ықпал ететін факторлар — прагматикалық мәні, эмоционалдық реңкі, экспрессивтілігі мен стилистикалық ерекшеліктері — аудармашының кәсіби шеберлігін жетілдіруге ықпал етеді.

Ауызша және жазбаша аударманың ерекшеліктері теориялық әрі практикалық тұрғыдан жан-жақты қарастырылып, олардың әрқайсысына тән айырмашылықтар мен талаптар айқындалады. Сонымен бірге аудармашығармашылығы барысында туындайтын күрделі мәселелерге ерекше назар аударылады. Атап айтқанда, түпнұсқаның рухын сақтау, оның идеялық-көркемдік мазмұнын, образдық жүйесін, авторлық стиль ерекшелігін дәл жеткізу, сондай-ақ бейнелеу құралдары мен көркемдік-эстетикалық құндылықтарын жоғалтпай беру — аудармашы алдында тұрған негізгі міндеттердің бірі болып табылады.

Осы міндеттерді жүзеге асыру үшін аудармашы мәтінді тек тілдік деңгейде ғана емес, мазмұндық, мәдени және стильдік қырынан терең түсініп, оны қабылдаушы аудиторияға табиғи әрі әсерлі түрде жеткізе білуі қажет. Мұндай үдерісте аударма механизмдерінің дәлдігі мен айқындығы ерекше рөл атқарады.

Сондықтан аударма теориясында автор — аударма — аудармашы арасындағы өзара тығыз байланыс негізгі қағидат ретінде қарастырылады. Бұл үштік бір-бірімен ажырамас жүйе құрап, аударманың сапасы мен нәтижелілігін айқындайтын басты факторлардың бірі болып саналады [2].

Бүгінде жарнама мәтіндері қазақ әлеуметтік лингвистикасының өзекті мәселелерінің біріне айналып отыр. Сондықтан бұл тақырып қазіргі ғылыми және қоғамдық талқылаулардың негізгі бағыттарының қатарында қарастырылады. Әсіресе сыртқы жарнаманың өзіндік ерекшеліктеріне байланысты бірқатар күрделі мәселелер туындайды.

Мәселен, Алматы қаласы бойынша Статистика басқармасының деректеріне сүйенсек, қалада шамамен 1800-ге жуық жарнама агенттігі тіркелген. Алайда осы агенттіктердің басым көпшілігі жарнама мәтіндерін қазақ тілінде дайындамайды. Сонымен қатар жарнаманың дизайнерлік шешімдері де қазақ халқының дүниетанымы, менталитеті мен дәстүрлі құндылықтарына сәйкес келе бермейді.

Көп жағдайда жарнама мәтіндері алдымен орыс тілінде ұзақ уақыт бойы әзірленіп, кейін қазақ тіліне асығыс түрде, көбіне сөзбе-сөз аударылады. Соның

салдарынан тілдік тұрғыдан үйлесімсіз тіркестер, ұлттық танымға жат жасанды сөйлемдер пайда болып, мазмұны әлсіз, «жартыкеш» жарнамалар қалыптасады.

Екіншіден, қала көшелерінде мағынасы түсініксіз, шетелдік атаулар мен кірме сөздердің шамадан тыс көп қолданылуы да байқалады. Бұл, негізінен, шетелдік бренд атаулары мен латын графикасында берілген түрлі ұйым атауларына байланысты.

Үшіншіден, жарнама жасаумен айналысатын дизайнерлік топтардың жауапсыздығы салдарынан қазақ тіліне тән әріптердің түсіп қалуы немесе қате берілуі жиі кездеседі. Мұндай кемшіліктер жарнама эскиздерінің сапасына кері әсер етіп, тілдік нормалардың бұзылуына әкеледі.

Осындай қателіктерді түзету мақсатында тексерістер жүргізіліп, Алматы қаласының Тілдерді дамыту басқармасы тарапынан ескертулер беріледі. Алайда бұл шаралардың тиімділігі айтарлықтай жоғары емес. Себебі қате жарнамаларды алып тастау немесе өзгерту үшін көбіне прокуратура органдарына жүгінуге тура келеді, бұл мәселенің жүйелі түрде шешілмей отырғанын көрсетеді.

«Тілдік бірліктердің аудармада қолданылу механизмдері» мәселесі, ең алдымен, тілдік құралдардың сөйлеу барысында қалай жүзеге асатынын, олардың қолданыс ерекшеліктерін зерттеуге бағытталады.

Қазіргі талаптарға сай келмейтін аудармалардың пайда болуы көбіне аударма жасауда орыс немесе басқа тілдердің формалдық құрылымына шамадан тыс сүйенуден туындайды. Соның салдарынан қазақ тілінің табиғи заңдылықтары мен тілдік бірліктерінің қолданыстық ерекшеліктері толық ескерілмей, нәтижесінде сапасыз, жасанды аудармалар қалыптасады.

Тілдік құбылыстарда кездесетін «дағды факторы» («дәстүр факторы») аударма үдерісінде маңызды рөл атқарады. Бұл ұғым тілдің ішкі табиғатына тікелей қатысы болмаса да, белгілі бір тілдік бірліктердің жиі әрі дағдыға айналып қолданылуы нәтижесінде қалыптасатын әлеуметтік құбылысты білдіреді.

Мысалы, бүгінгі күні «Айдың, күннің аманында» деген тұрақты тіркесті «ел аман, жұрт тыныш» деген мағынада еркін түсінеміз. Алайда оның құрамындағы «ай» мен «күннің» не себепті қатар қолданылатынына көп жағдайда мән берілмейді. Негізінде, бұл тіркестің бастапқы нұсқасы «Елдің, күннің аманында» болған. Мұндағы «күн» сөзі көне түркі (алтай) тілінде «жұрт» деген мағынаны білдірген. Демек, тіркестің түпкі мәні «ел мен жұрттың амандығында» дегенді білдіреді.

Уақыт өте келе «күн» сөзінің бастапқы мағынасы көмескіленіп, оны дұрыс түсінбегендердің ықпалымен «ай» сөзімен қатар қолдану дағдыға айналған. Соның нәтижесінде қазіргі қалыптасқан «Айдың, күннің аманында» тіркесі пайда болған [3].

Аудармашының мәтінді тәржімалау барысында өтетін негізгі кезеңдері – талдау, аудару және жинақтау – өзара тығыз байланыста жүзеге асады. Сонымен қатар аударма үдерісіне ықпал ететін бірқатар маңызды факторлар да бар. Олардың қатарына мәтіннің функционалдық сипаты, түпнұсқа мен аударма арасындағы уақыт пен кеңістік арақатынасы, мәтіннің жанрлық-стилистикалық

ерекшелігі, түпнұсқаның жалпы халықтық тіл нормасына сәйкестігі, аударма жасалатын жағдайлар мен шарттар, сондай-ақ осы үдеріске қатысушылар жатады. Осы аталған жайттардың барлығы аударма сапасына тікелей әсер ететіндіктен, әсіресе жарнама мәтіндерін аудару кезінде аудармашылар оларды мұқият ескеріп, қатаң сақтауы қажет.[4].

«Аударманың практикалық мәселелері» бөлімінде аударматану ғылымында қалыптасқан теориялық тұжырымдар мен қағидалар нақты тәжірибе арқылы дәлелденіп, іс жүзінде қолданылу жолдары көрсетіледі. Мұнда аударма мәтіндерінің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне қарай пайдаланылатын негізгі әдіс-тәсілдер мысалдар арқылы түсіндіріледі. Сонымен қатар екі тілде және көптілді аударма жасауда қолданылатын тәсілдер мен техникалар нақты үлгілер негізінде үйретіліп, әртүрлі жанрдағы аудармалар бойынша белгілі аудармашылардың еңбектері мен тәжірибелерінен үзінділер келтіріледі.

Аудармада тілдік құралдарды қолдану техникасы да жан-жақты қарастырылады. Атап айтқанда, лексикалық аудару тәсілдері (нақтылау, жалпылау), сөйлем мүшелерінің орын тәртібін өзгерту, құрмалас сөйлем деңгейіндегі трансформациялар (жай сөйлемді құрмалас сөйлемге айналдыру немесе керісінше, құрмалас сөйлемді жай сөйлем түрінде беру, басыңқы мен бағыныңқы сөйлемдердің орнын ауыстыру, сабақтас байланыстарды салалас түрінде немесе керісінше жеткізу, жалғаулықты және жалғаулықсыз байланыстарды өзара алмастыру) кеңінен талданады. Сонымен бірге шендестіре аудару (антонимдік тәсіл), компенсация (орнын толтыру), қосу, түсіріп тастау сияқты әдістер де нақты мысалдар арқылы түсіндіріліп, олардың аударма сапасын арттырудағы маңызы айқындалады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Жансүгіров І. Таңдамалы. -Алматы, 2011.
2. Момынова Б. «Қазақ» газетіндегі қоғамдық-саяси лексика. -Алматы, 1994.
3. Хасанұлы Б. Ана тілі: - атамұра. -Алматы: Жазушы, 1992.
4. Ғабдуллин М. Қазақ халық ауыз әдебиеті. -Алматы: Мектеп, 1983.
5. Асанбаева С. А. Қазақ жарнамасының тілі: Оқу құралы. -Алматы, 2006.
6. Дворецкий И.Х. Латинско-русский словарь. -Москва: «Русский язык», 1976.
7. Вечерняя Алма-Ата, 1971 // «Жарнама» қосымшасы.
8. Орусбаев А.О. Функциональная дистрибуция языков (на материале языковой практики в Киргизии). - Дисс. док. филол. Наук, Фрунзе, 1990.

УДК 811.161.1'36

ЛЕКСИКО-ГРАММАТИЧЕСКАЯ ПРИРОДА СОБИРАТЕЛЬНЫХ СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ ЯЗЫКЕ

Рахимова Малика Фархот кизи
Национальный педагогический университет Узбекистана
г. Ташкент, Узбекистан

Түйін. Мақала орыс тіліндегі ерекше лексика-грамматикалық категория ретінде жинақтық зат есімдерді зерттеуге арналған. Жұмыста олардың семантикалық және

грамматикалық сипаттамалары, сөзжасам тәсілдері, сондай-ақ лингвистердің оларды жіктеудегі әртүрлі тәсілдері талданады. Негізгі назар жинақтық зат есімдердің мәртебесін нақтылауға және олардың орыс тілінің лексикалық жүйесіндегі маңызды рөлін анықтауға аударылған.

Түйін сөздер: жинақтық зат есімдер, лексика-грамматикалық категория, семантика, грамматикалық сипаттамалар, сөзжасам, лингвистикалық жіктеу, лексикалық жүйе, морфологиялық статус.

Summary. The article is devoted to the study of collective nouns as a specific lexico-grammatical category in the Russian language. The paper analyzes their semantic and grammatical characteristics, methods of word formation, as well as various linguistic approaches to their classification. Particular attention is paid to clarifying the status of collective nouns and identifying their significant role within the lexical system of the Russian language.

Keywords: collective nouns, lexico-grammatical category, semantics, grammatical characteristics, word formation, linguistic classification, lexical system, morphological status.

Собирательные существительные занимают особое место в системе имён существительных русского языка. Они обозначают совокупность однородных предметов или лиц, воспринимаемых как единое целое. В отличие от множественного числа, которое выражает количественное разнообразие, собирательные существительные отражают целостность группы. Они также способствуют экономии языковых средств и усиливают выразительность речи.

К данному разряду относятся слова типа молодёжь, детвора, студенчество, листва, яблонник и другие. Подобные единицы не имеют формы множественного числа и, как правило, сочетаются с глаголами в единственном числе (молодёжь пришла, листва опала). Собирательные существительные образуются различными способами: суффиксальным (-ств(о), -няк, -бё), реже — лексико-семантическим путём, когда слово приобретает собирательное значение без изменения формы.

Семантика собирательных существительных тесно связана с категориальным значением целостности и обобщения. Они могут обозначать как совокупность предметов (камыш, березняк), так и совокупность людей (студенчество, молодёжь). Некоторые из них могут иметь переносное значение, отражающее обобщённую характеристику определённого коллектива.

Категория собирательных существительных уже давно находится в поле внимания лингвистов. Согласно этому подходу, собирательные существительные включают в себя слова, имеющие форму лишь единственного или только множественного числа, но при этом обозначающие совокупность однородных объектов или лиц.

Категория собирательных существительных на протяжении длительного времени привлекает внимание исследователей языка. Под данным типом существительных понимаются слова, которые употребляются преимущественно в форме единственного либо множественного числа и обозначают совокупность однородных предметов или лиц, воспринимаемых как единое целое.

«Отдельный лексико-грамматический разряд среди нарицательных существительных составляют существительные собирательные. Сюда относятся слова, называющие совокупность однородных предметов и выражающие это

значение с помощью таких суффиксов, как -ств(о): студенчество, юношество; -|j|- (орфогр. слова на -ё:): бабьё, зверьё, дурачье; -н(я): матросня, ребятня; -и|j|- (орфогр. слова на -ия): пионерия, аристократия; -от(а): беднота и др.» [1].

В лексико-семантическом аспекте собирательные существительные классифицируются по тематическому признаку, который отражает принадлежность обозначаемого множества к определённой сфере.

Можно выделить несколько основных групп:

- наименования совокупностей лиц: профессура, братва, военщина, детвора, студенчество и др.;
- наименования совокупностей животных: мошкарa, вороньё, зверьё, скотина и т. п.;
- наименования совокупностей растительных объектов или их природных скоплений: ельник, ивняк, осинник, кустарник и др.;
- наименования совокупностей неодушевлённых предметов: аппаратура, мебель, бельё, хлам, старьё, утварь и др. и т. д.

К числу основных грамматических характеристик собирательных существительных относятся следующие признаки:

- отсутствие категории числа, то есть наличие исключительно формы единственного числа;
- невозможность их сочетания с количественными числительными.

Большинство собирательных существительных имеет производное происхождение. Они формируются либо безаффиксным способом (зелень, мелочь, ветошь, нечисть, дичь, бездарь, голь и др.), либо при помощи суффиксальных моделей (агентура, сырьё, родня, учительство, кустарник, орешник, ивняк, беднота, секретариат и т. п.). Непроизводные собирательные существительные немногочисленны: сор, мусор, хлам, хвоя, бакалея, ботва, дрянь, знать и т. п. В этих существительных значение является компонентом их лексической семантики [2].

Так, в словаре С.И. Ожегова понятие собирательности трактуется следующим образом: «Собирательные существительные - в грамматике: имена существительные, называющие совокупность однородных предметов и выражающие это значение при помощи специальных суффиксов (напр. воронье, беднота, учительство, бюрократия и др.) [3].

В словаре лингвистических терминов Т.В. Жеребило: «Существительные, обозначающие совокупность однородных предметов как неделимое целое (генералитет, детвора, человечество). Употребительны в разных стилях. Так, в разговорной речи наблюдаются собирательные существительные различных стилистических окрасок, в том числе с отрицательными оттенками: воронье, кулачье, солдатня и т.п. В официально-деловой речи употребление собирательных существительных ориентировано на такие особенности этого стиля, как: лаконичность, ёмкость содержания, неличный характер речи. Например: выборы, дети, родители, войско. В значении совокупности встречаются здесь слова: трудящиеся, рабочие и т. д.» [4].

А. А. Реформатский и некоторые другие исследователи придерживаются узкого толкования категории собирательных существительных. Согласно их позиции, к собирательным следует относить лишь те лексемы, которые входят в так называемый «тройственный словообразовательный ряд». Такой ряд включает: форму единственного числа конкретного существительного, форму множественного числа того же существительного и собирательное существительное, образованное от той же корневой основы [5].

А.А. Реформатский рассматривает число как одну из основных грамматических категорий, которая выражает количество предметов или явлений.

Виноградов В.В. дает определение собирательным существительным в разряде слов, изменяющихся только по формам единственного числа, т.к. они не соединяются с представлением о счете – это слова, обозначающие совокупность лиц, предметов, мыслимых как коллективное или собирательное единство, как одно неделимое целое. «Значение собирательности в именах среднего рода, кроме книжного суффикса -ств(о), выражается суффиксом -ь(ё), который вносит в большинстве случаев оттенок разговорности, соединенный нередко с экспрессией презрения: бабьё, гнильё, старьё и т. п. Но ср.: бельё, сырьё и др. Суффикс -ь(ё) встречается в словах, обозначающих собирательную массу веществ, собрание предметов и живых существ» [6].

Собирательные существительные могут передавать только оценку «много»: листва, вишенья. Оценку «важно» выражают собирательные существительные с суффиксом -ство: студенчество, офицерство.

«Имена типа детвора могут, не ощущаясь как нейтральные, с почти одинаковым успехом употребляться и в «положительных», и в «отрицательных» (впрочем, умеренно отрицательных) контекстах (Я люблю детвору. Во дворе толпилась надоедливая детвора) [7].

Представленная выше точка зрения дает узкое понимание термина «собирательные существительные». В широком понимании этого термина к ним, кроме перечисленных, относят имена существительные, в которых собирательность представлена как значение, не получившее соответствующего грамматического оформления. Такие существительные не входят в тройственный ряд; они могут иметь числовую парадигму и могут определяться числительными. Сюда относятся:

Изложенная выше позиция отражает узкое толкование понятия «собирательные существительные». В более широком смысле этот термин охватывает не только указанные ранее слова, но и такие существительные, в которых значение собирательности проявляется лексически, без специального грамматического выражения. Подобные единицы не входят в тройственный словообразовательный ряд, могут обладать числовыми формами и сочетаться с количественными числительными.

К этой группе относятся:

существительные в форме единственного числа (преимущественно женского рода, реже - мужского или среднего), в которых значение

собирательности выражено самим лексическим значением: толпа, стая, дичь, дробь, ветошь, зелень, нечисть, посуда, мелочь, рухлядь, войско, отряд, полк, мусор и др. — у таких слов, как правило, отсутствуют однокоренные наименования отдельных представителей группы;

существительные, обозначающие собирательность и употребляющиеся только во множественном числе: финансы, хлопья и т. п.;

отымённые образования с приставкой со-, выражающие совокупность предметов или явлений: созвездие (совокупность звёзд), собрание (в значении «коллекция»), соцветие и др.

Поскольку категория собирательности является лексико-грамматической, а не чисто лексической, целесообразно рассматривать узкое толкование данного термина как корректное.

Многие исследователи выделяют ряд грамматических признаков собирательных существительных. Во-первых, они имеют форму единственного числа, оставаясь неизменяемыми по числам, при этом изменяясь по парадигме неодушевлённых существительных. Во-вторых, собирательные существительные не сочетаются с количественными числительными. В-третьих, они могут использоваться с неопределённо-количественными словами типа много, мало или сколько, оставаясь при этом в форме единственного числа.

Формы единственного числа собирательных существительных выражают множественность, в отличие от форм единственного числа конкретных существительных, которые обозначают один предмет: дуб – дубняк, мошка – мошкар, студент – студенчество. При этом формы единственного числа собирательных существительных сближаются по значению с формами множественного числа конкретных существительных: студенты – студенчество, мошки – мошкар, дубы – дубняк.

В отличие от этого, формы множественного числа конкретных существительных обозначают раздельное множество, состоящее из отдельных предметов, которые можно пересчитать. Формы же единственного числа собирательных существительных указывают на неделимое, недискретное множество, которое невозможно сосчитать. По этой причине они не употребляются с количественными числительными, но могут сочетаться с неопределённо-количественными словами, дробными числительными и выражениями, обозначающими соотношение частей и целого: мало зелени, уйма мелочи, вся родня, одна пятая студенчества, чемодан белья, целая куча листвы и т. д.

Таким образом, собирательные существительные представляют собой важный элемент лексико-грамматической системы русского языка. Они соединяют форму единственного числа с множественным значением содержания и выполняют разнообразные стилистические и коммуникативные функции. Изучение этой категории позволяет глубже понять взаимосвязь грамматики и семантики, а также особенности выразительных средств русского языка.

Использованная литература

1. Русская грамматика: в 2 т. / ред. кол.: Н. Ю. Шведова (гл. ред.) и др. – М.: Наука, 1980. – Т. 1. – С. 459.
2. Современный русский язык. В трех частях. Часть II. – М., 1987. – С. 99-100.
3. Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Толковый словарь русского языка. – С. 1855.
4. Словарь лингвистических терминов: Изд. 5-е, испр-е и дополн. — Назрань: Изд-во «Пилигрим». Т.В. Жеребило, 2010.
5. Реформатский А.А. Число и грамматика // Вопросы грамматики. – М., 1960. – С. 393–394.
6. Виноградов В.В. Русский язык. Грамматическое учение о слове: Учеб. пособие для вузов [Текст] / В.В. Виноградов – М.: Высш. шк., 1986, 640 с.
7. Руденко Д.И. Имя в парадигмах философии языка. – Харьков: Основа, 1990. – С. 177–178.

УДК 81'42:004.738.5

ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ НЕОЛОГИЗМОВ В СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЙ РЕЧИ

Рахманова З. Э.

Национальный педагогический университет имени Низами Узбекистана, Ташкент

Түйін. Осы зерттеу аясында қазіргі орыс сөйлеу тіліндегі неологизмдердің жұмсалу ерекшеліктері қарастырылды. Жаңа сөздердің негізгі қолданылу аялары, прагматикалық және стилистикалық функциялары, сондай-ақ олардың узуалдану және кодификациялану процестері талданады. Нақты мысалдар арқылы неологизмдердің қазіргі тілдік жүйенің дамуындағы маңызды көрсеткіші екендігі және қоғамдық-коммуникативтік ортадағы өзгерістерді белсенді түрде көрсететіні дәлелденген.

Түйін сөздер: неологизм, қызмет ету (функционирование), медиадискурс, интернет-коммуникация, узуализация, кодификация, қазіргі орыс тілі, тілдік норма.

In English (на английском языке)

Summary. This research examines the peculiarities of neologisms functioning in modern Russian speech. The paper analyzes the main spheres of their usage, their pragmatic and stylistic functions, as well as the processes of usualization and codification. Using specific examples, it is demonstrated that neologisms serve as a significant indicator of the modern linguistic system's development and actively reflect changes in the social and communicative environment.

Keywords: neologism, functioning, media discourse, Internet communication, usualization, codification, modern Russian language, linguistic norm.

Проблема исследования источников неологизмов в современной русской лингвистике относится к числу наиболее актуальных вопросов неологии, поскольку именно она позволяет установить, какие механизмы обеспечивают обновление словарного состава и как язык реагирует на изменения действительности. Современная лексическая система развивается в условиях постоянной коммуникативной и социокультурной динамики, поэтому новые слова возникают не стихийно, а в результате взаимодействия внутренних возможностей языка и внешних факторов общественной жизни [1].

В русском языке традиционно разграничиваются внутриязыковые и внеязыковые источники неологизации. Такое разграничение представляется методологически обоснованным, так как оно позволяет увидеть, что новое слово

появляется, с одной стороны, как результат действия словообразовательных и семантических ресурсов языка, а с другой стороны, как реакция на новые явления социальной, культурной, технологической и информационной реальности.

Следовательно, неологизация должна рассматриваться как процесс двойственной природы, в котором языковая возможность и общественная необходимость существуют в тесной взаимосвязи. Прежде всего следует обратиться к словообразовательной активности языка как одному из ведущих внутриязыковых источников новых слов. Современный русский язык располагает значительным набором продуктивных словообразовательных моделей, позволяющих оперативно создавать новые единицы на базе уже существующих основ [2]. Особенно наглядно это проявляется в аффиксации. Так, слова *удалёнка*, *самоизоляция*, *зумер*, *токсичность*, *цифровизация* демонстрируют, что русская словообразовательная система активно использует суффиксальные и приставочно-суффиксальные модели для обозначения новых реалий. Например, слово *удалёнка* возникло на базе сочетания *удалённая работа* и быстро стало употребляться не только в разговорной речи, но и в средствах массовой информации, деловом дискурсе и повседневной коммуникации. Это свидетельствует о высокой продуктивности аффиксальных моделей и их способности быстро включать новое слово в узус [3].

Наряду с аффиксацией существенную роль играет словосложение, которое особенно востребовано в тех случаях, когда необходимо кратко и семантически ёмко назвать сложное по содержанию явление. В современной речи активно функционируют такие слова, как *киберспорт*, *видеохостинг*, *стрим-сервис*, *онлайн-платформа*, *бизнес-сообщество*. Например, слово *киберспорт* стало обозначением новой формы соревновательной деятельности, связанной с цифровой средой, и быстро закрепились в медиадискурсе и разговорной речи. Подобные образования демонстрируют, что словосложение выступает важным средством номинации новых объектов и процессов и реализует тенденцию языка к смысловой компрессии [3].

Отдельное место в системе внутриязыковых источников занимает аббревиация. В современной коммуникации, ориентированной на скорость и экономию языковых средств, сокращенные единицы становятся особенно функциональными. В активном употреблении находятся такие образования, как *ЕГЭ*, *СМИ*, *ИИ*, *QR-код*, *IT*. При этом аббревиатуры нередко получают дальнейшее словообразовательное развитие. Так, от *IT* образуются слова *айтишник*, *айти-сфера*, *айти-компания*, а от сокращенного комплекса *QR-код* возникает целый ряд устойчивых сочетаний и производных употреблений.

Исследование аббревиатурных неологизмов показывает, что они не ограничиваются функцией сокращения, а становятся полноправными единицами современной деривационной системы [4].

Однако неологизация развивается не только за счёт новых форм, но и за счёт семантического обновления уже существующих слов. Семантическая неология относится к числу важнейших внутриязыковых источников, поскольку

показывает, что язык способен обновляться не только через образование новых единиц, но и через переосмысление старых [5, 5–10].

Так, слово *мышь* в современном языке обозначает не только животное, но и компьютерное устройство. Слово *облако* стало употребляться в значении удалённого цифрового хранилища данных. Слово *стена* в интернет-коммуникации получило значение пространства для публикаций в социальной сети. Подобные примеры убеждают в том, что лексическая система развивается через внутреннюю семантическую переработку уже имеющихся единиц.

Наиболее продуктивными механизмами семантической неологии выступают метафоризация и расширение значения. Например, прилагательное *токсичный* первоначально характеризовало химические свойства вещества, однако в современной речи приобрело значение психологически вредного, деструктивного поведения. Аналогично слово *вирус* вышло за пределы медицинского употребления и стало обозначать вредоносную компьютерную программу. Эти примеры показывают, что новые смысловые оттенки формируются на основе переноса значения по сходству действия, эффекта или функции [5]. Следовательно, семантическая неологизация является важнейшим внутренним источником обновления словаря.

Переходя к внеязыковым источникам, следует отметить, что интенсивность неологизации особенно возрастает в периоды общественных, культурных и технологических преобразований. Язык неизбежно реагирует на изменения социальной действительности, поскольку новые формы жизни требуют новых названий [6]. Так, слова *локдаун*, *ковидный*, *постковидный*, *самоизоляция*, *дистанционка* закрепились в русской речи в связи с конкретными социальными обстоятельствами, вызванными пандемией. Их появление было обусловлено новыми реалиями, однако закрепление в языке произошло благодаря тому, что они оказались функционально востребованными и структурно приемлемыми для русской языковой системы.

Особую роль среди внешних факторов играет цифровая среда и интернет-коммуникация. Именно интернет становится пространством интенсивного порождения, распространения и адаптации новых слов [7]. В современной речевой практике активно функционируют *лайк*, *репост*, *стрим*, *донат*, *подкаст*, *контент*, *сторис*. Более того, многие из этих единиц становятся базой для новых производных: *лайкать*, *репостить*, *гуглить*, *зумиться*. Например, глагол *гуглить* показывает, как название бренда постепенно утрачивает узкую привязку к собственному имени и становится общеязыковым обозначением поиска информации в сети. Это подтверждает, что интернет не только порождает новые реалии, но и активно влияет на механизмы их языкового освоения.

С интернет-средой тесно связан медиадискурс, который выступает важнейшим каналом распространения неологизмов. Через СМИ новые слова быстро получают широкую аудиторию и переходят из узких сфер в общенациональное употребление [9]. Так, слова *фейк*, *хайп*, *инфлюенсер*, *маркетплейс* первоначально были ограничены определенными коммуникативными средами, но благодаря средствам массовой информации

стали частью современной публичной речи. В данном случае СМИ выполняют не только информативную, но и нормирующую функцию, способствуя массовому закреплению новых единиц.

Ещё одним существенным внешним источником выступают заимствования, прежде всего из английского языка. Современный русский язык активно воспринимает слова, обозначающие новые формы экономики, цифровых сервисов и культуры: *стартап*, *кэшбэк*, *маркетплейс*, *брендинг*, *фриланс*. Однако особенно важно, что заимствование не завершается простым включением иностранного слова в речь. Заимствованная единица проходит адаптацию и становится базой для новых деривационных процессов. Так, в языке функционируют слова *стартапер*, *брендовый*, *фрилансер*. Это показывает, что внешнее заимствование нередко становится стимулом для внутренней словообразовательной активности [8].

Следует учитывать и роль социальных и профессиональных сообществ как среды первичного появления неологизмов. Молодёжная речь активно производит слова *кринж*, *краш*, *жиза*, *треш*, *заиквар*, которые выполняют экспрессивную и идентификационную функции. Профессиональная коммуникация, особенно в сфере информационных технологий, распространяет такие слова, как *нейросеть*, *датасет*, *промт*, *чат-бот*. Часть этих слов остается внутри профессионального употребления, однако многие выходят за его пределы и становятся общеизвестными. Это означает, что социальные группы и профессиональные сферы выступают своеобразными лабораториями современной неологизации [10].

Таким образом, источники неологизмов в современном русском языке имеют сложную и многослойную природу. Внутриязыковые процессы обеспечивают формальные и семантические возможности для создания новых слов, а внешние факторы определяют направление и интенсивность их появления.

Приведённый анализ показывает, что неологизм возникает не случайно, а как результат взаимодействия языковой системы с изменяющейся социальной и коммуникативной реальностью. Следовательно, исследование источников неологизации позволяет глубже понять закономерности развития современной русской лексики и место новых слов в языковой системе.

Список использованной литературы

1. Попова Т.В. Русская неология и неография. – Екатеринбург: УГТУ-УПИ, 2005. – 96 с.
2. Земская Е.А. Современный русский язык. Словообразование. – М.: Флинта, 2011, 328 с.
3. Валгина Н.С. Активные процессы в современном русском языке. – М.: Логос, 2003, 304 с.
4. Алиева Г.Н. Аббревиатурные неологизмы современного русского языка конца XX – начала XXI века: семантико-деривационный аспект: дис. ... д-ра филол. наук. – СПб., 2003. – 334 с.
5. Касьянова Л.Ю. Семантическая неологизация в русском языке конца XX – начала XXI века // Вестник Томского госпедуниверситета. – 2006. – Вып. 5 (56). – С. 5–10.
6. Москалёва М.В. Неологизмы и проблема их изучения в современном русском языке // Известия Российского госпедуниверситета им. А.И. Герцена. – 2008. – № 66. – С. 73–79.

7. Замальдинов В.Е. Интернет-коммуникация как пространство для создания словообразовательных неологизмов // Современные гуманитарные исследования. – 2025. – № 2. – С. 112–118.
8. Захватаева К.С. Заимствование как аспект неогенеза // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – 2011. – № 3. – С. 76–80.
9. Зубкова А.Ю. Неологизмы и заимствования в медиатекстах // Медиалингвистика. – 2024, с.45.
10. Кондратенко Е.Н. Особенности функционирования неологизмов в виртуальном дискурсе на материале пабликов Telegram // Языкознание и литературоведение. – 2023. – № 4. – С. 52–58.

УДК 82(075.8)

ПОЭТИКА СЕТЕВОЙ ЛИТЕРАТУРЫ (FANFICTION): ОТ ЗАИМСТВОВАНИЯ КАНОНА К СОЗДАНИЮ НОВЫХ СМЫСЛОВ

Сегизбаева Н. К., Абдыгазиева Н. К.

Кыргызский госуниверситета им. И. Арабаева, г. Бишкек, Кыргызстан

Түйүн: Мақалада желілік әдебиет (fanfiction) құбылысы қарастырылады, онда дәстүрлі канондар бір жағынан сақталып, бір жағынан кейіпкерлерді, сюжеттік желілерді және жанрлық құрылымдарды өзгерту арқылы трансформацияланады, бұл жаңа мағыналық конструкциялар мен сандық әдеби кеңістіктің өзіндік поэтикасын қалыптастыруға ықпал етеді.

Summary: The article examines the phenomenon of network literature (fanfiction), in which traditional canon is both preserved and transformed through modifications of characters, plotlines, and genre structures, contributing to the creation of new semantic constructions and a distinctive poetics within the digital literary space.

В последние годы фиксируется существенное расширение явления сетевой литературы (fanfiction), базирующейся на переосмыслении и переработке уже существующих художественных канонов [1]. Стремительное развитие цифровых платформ - таких как Archive of Our Own, Wattpad и FanFiction.net - предоставляет авторам не только инструменты для воспроизведения известных сюжетных моделей, но и условия для конструирования новых смысловых конфигураций, варьирования характеристик персонажей и апробации различных повествовательных стратегий [2,3]. Актуальность настоящего исследования определяется потребностью в системном осмыслении художественных и прагматических параметров fanfiction, а также в выявлении способов трансформации исходного канона и механизмов продуцирования новых авторских смыслов в контексте сетевой литературной среды [4].

Условия и методы исследований. Эмпирическую основу исследования сформировал корпус из 300 fanfiction-текстов, созданных на базе востребованных литературных и медиаканонов (в частности, «Гарри Поттер», «Властелин колец», «Marvel Cinematic Universe») и опубликованных в период 2020–2024 гг. [5]. В аналитическую выборку были включены произведения, обладающие значительными показателями просмотров и пользовательской

активности (комментариев), что обеспечивает их репрезентативность и позволяет рассматривать данные тексты как показательные для соответствующего сетевого сообщества.

Методологический инструментарий включал:

Контент-анализ для выявления частоты использования канонических элементов и инновационных сюжетных ходов [6];

Дискурс-анализ для исследования стратегии представления персонажей и межтекстовых отсылок [7];

Лингвопрагматический анализ для интерпретации авторских намерений, читательской вовлеченности и социокультурных коннотаций [8];

Сравнительно-типологический метод для выявления закономерностей заимствования канона и трансформации его смыслов в разных фан-микросредах [9].

Результаты исследований. Проведённое исследование сетевой литературы (fanfiction) позволило систематизировать ряд ключевых тенденций, отражающих актуальные практики создания и трансформации текстов. Прежде всего, авторы, как правило, сохраняют связь с исходным каноном, воспроизводя узнаваемых персонажей и опорные сюжетные линии, что формирует эффект узнавания и служит отправной точкой для восприятия произведения аудиторией.

Одновременно наблюдается выраженная направленность на переосмысление канонического материала: трансформируются характерологические особенности героев, их мотивационные установки и модели взаимодействия, в результате чего формируются новые смысловые структуры. Существенное место занимает жанрово-стилистическая вариативность: тексты демонстрируют склонность к смешению жанров (романтика, драма, юмор, кроссовер) и использованию нетрадиционных нарративных стратегий, включая множественность точек зрения, ретроспективные включения и нелинейную композицию.

Кроме того, высокий уровень читательской активности, выраженный через систему комментариев и рейтингов, указывает на то, что аудитория не только воспринимает подобные новации, но и фактически санкционирует их, признавая трансформацию канона допустимым и значимым элементом творческой практики.

Для повышения наглядности и структурирования полученных результатов основные выявленные тенденции обобщены в таблице 1.

Таблица 1. Ключевые тенденции в сетевой литературе (fanfiction)

№	Тенденция	Описание	Частота / Доля
1	Заимствование канона	Использование исходных персонажей и ключевых сюжетных линий, обеспечивающих узнаваемость и «точку входа» для аудитории	>85% [5,6]
2	Трансформация персонажей и сюжетов	Изменение характеров героев, мотивации и взаимодействия для создания новых смысловых конструкций	67% [7]

3	Эксперименты с жанром и стилем	Использование альтернативных жанров (романтика, драма, юмор, кроссоверы) и нестандартных повествовательных форм (многоугольные точки зрения, флэшбеки, нелинейность)	54% [8]
4	Вовлеченность читателя	Активное восприятие нововведений, комментарии и рейтинги подтверждают принятие изменений канона как легитимных	Активная [9]

Обсуждение научных результатов. Полученные результаты подтверждают выдвинутое предположение о том, что fanfiction реализует не только репродуктивную функцию по отношению к канону, но и выступает механизмом продуцирования новых смысловых конфигураций. Трансформации характеров персонажей и модификации сюжетных линий функционируют как инструменты художественной интерпретации, предоставляя авторам возможность артикулировать индивидуальные и социально значимые ценности, пересматривать укоренившиеся культурные стереотипы и конструировать обновлённые социокультурные модели [2,3].

Наряду с этим, цифровые платформы способствуют демократизации литературного процесса: пользователь получает возможность одновременно выступать в роли автора и интерпретатора (критика), что усиливает динамику смыслопорождения и стимулирует коллективное формирование нарративного пространства [1,4]. В данном контексте fanfiction может быть рассмотрен как специфическая поэтико-прагматическая стратегия взаимодействия с текстом-источником, при которой традиция выполняет функцию основания для инновационных практик.

Fanfiction отражает переход от механического заимствования канонического материала к его творческой переработке и генерации новых смысловых пластов. К числу наиболее значимых тенденций можно отнести интерпретационное преобразование персонажей, интенсивное использование жанровых и стилистических вариаций, разнообразие нарративных стратегий, а также выраженную активность читательского сообщества. Данные явления в своей совокупности указывают на становление особой поэтики сетевой литературы, где канонический текст приобретает статус открытой основы для совместного творчества и осмысления культурного опыта.

Список использованной литературы

- 1.Jenkins H. Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. New York: NYU Press, 2006.
- 2.Thomas B., Brown R. Fanfiction and Participatory Culture. London: Routledge, 2019.
- 3.Coppa F. Writing Bodies in Fanfiction: A Reader. Liverpool: Liverpool University Press, 2017.
- 4.Иванова Е.В. Сетевые тексты и трансформация литературного канона // Вестник современной лингвистики. 2021. № 3. С. 12–28.
- 5.Petrov S.A. Анализ фанфикшн-корпуса: методы и подходы // Журнал цифровой культуры. 2022. Т. 5, № 2. С. 45–60.

- 6.Смирнов Д.И. Интерактивная литература и читательская вовлеченность // Лингвистические исследования. 2020. № 4. С. 33–47.
- 7.Фролова И.И. Дискурс-анализ в изучении сетевой литературы// Язык и культура. 2021. № 2. С. 22–38.
- 8.Brown P., Levinson S.C. Politeness: Some Universals in Language Usage. Cambridge: Cambridge University Press, 1987.
- 9.Кузнецова М.В. Жанровые эксперименты и трансформация канона в fanfiction // Вопросы прикладной лингвистики. 2023. № 1. С. 55–72.

ӘОЖ 82.0

НЕСІПБЕК ДӘУТАЕВТЫҢ «КҮДІРЕТ ПЕН ҚАСІРЕТ» РОМАНЫНДАҒЫ ҚАҺАРМАН ТҰЛҒАСЫН ЖАСАУДЫҢ КӨРКЕМДІК-СТИЛЬДІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Сәменқызы Ұ.

«Мирас» университеті, Шымкент қ., Қазақстан

Түйіндеме. Мақалада Несіпбек Дәутаевтың «Күдірет пен қасірет» романындағы қаһарман тұлғаны жасаудың көркемдік-стильдік ерекшеліктері қарастырылады. Зерттеу барысында кейіпкер психологиясын ашу, ішкі жан дүниесін бейнелеу тәсілдері талданады. Романдағы тарихи шындық пен сталиндік кезең зардаптары кейіпкерлер тағдыры арқылы көрсетілетіні анықталды. Автордың басты жетістігі – адам болмысының күрделі, қайшылықты табиғатын терең психологиялық талдау арқылы бейнелеуі.

Summary. The article examines the artistic and stylistic features of creating a heroic character in the novel “Kudiret pen Kasiret” by Nesipbek Dautayev. Particular attention is paid to psychological analysis and the representation of the inner world of characters. The study reveals that historical reality and the consequences of the Stalinist period are depicted through the fate of the characters. The main achievement of the author lies in the deep psychological portrayal of the contradictory nature of human beings.

Халықаралық «Алаш» сыйлығының лауреаты, белгілі жазушы Несіпбек Дәутаевтың «Күдірет пен қасірет» романы - қазіргі қазақ прозасына жаңалығымен, тың концепциясымен келген шығарма. Автор қаһарман тұлғасын жасауда өзіндік көркемдік-стильдік ерекшеліктерімен дараланады.

Роман оқиғасы бір ауыл адамдарының әр қилы тағдырларына құрылған. Әр алуан кейіпкерлердің тағдырлары арқылы адамзаттық мәселелер өткір көтеріледі. Олардың басынан кешкен қоғамдық-әлеуметтік жағдай мен өзгерістер, адамдар арасындағы тартыс пен өмір үшін күрес Кеңестер Одағы кезеңі шындығымен, сталиндік зобалаң жылдарымен сабақтасып жатады.

Әлемдік әдебиетте шағын орта арқылы глобалды мәселенің көтерілуі қалыптасқан шығармашылық дәстүр. «Адамзаттың Айтматовы» атанған Шыңғыс Айтматовтың «Ақ кеме» повесінің оқиғасы шағын қырғыз айылының бірінде өткенмен, «кішкентай тирандардың әлеуметтік, қоғамдық үлкен зияны жеріне жеткізе әшкереленеді» [1,181-182].

Романның бас кейіпкері – Досмағанбет. Колхоздастыру кезіндегі голощекиндік саясат қазақ даласының өзге өңірлері сияқты Ақбұлың ауылына да бар қасіретін әкелген. Қолдағы малды тігерге тұяқ қалдырмай сыпырып алғанда, мұның соңы жаппай аштыққа ұласатынын білген ауыл тұрғындарының санасы

сансыраған. Сонда жастық жалын, жігер оты бойында тасқындаған осы Досмағанбет батыл шешімге келеді. «Досы» Әбжал екеуі айдауға алынған малды түн жарымында екі милицияны қапыда қалдырып, байлап тастап, ауылға жеткізеді. Алдын ала келіскен ауыл адамдары соятын малдарын сойып, ұра қазып жасырып, қалғанын тауға айдайды.

Жазушы романның оқиға өрісінің басталуын осылай ширықтырады. Арызға қатысы бар деген Досмағанбет, «ежелгі жау» Әбжал, «көп әйел алды» дегеннің себепшісінің бірі Қызбалтай тергеуге алынады. Екі арада денсаулығы бұрыннан сыр беріп жүрген Досмағанбет төсек тартып жатып қалады да, үш әйел – өзінің некелі әйелі Зейнеп, Қызбалтай, сүйіктісі Ақтамақ (бәрі бір ауылда тұрады) – оның тілегін тілеп басында отырғанда, хабарды естіген тергеуші мен Әбжал, Тақабек шал көңілін сұрай келеді.

Автор кейіпкер тұлғасын жасауда олардың басын осылай бір жерге тоғыстыра отырып, «кім кім еді?» деген сұраққа жауап ретінде «кейіпкер тарихын» тарихтап баяндауға көшеді. Шегініс – авторлық баяндау, не кейіпкердің жалаң монологы емес, ширыққан тартысқа құрылған арналы сюжеттік желі болып таратылады.

Досмағанбеттің басқалардан өзгешелігі неде? Халық, ел басына төнген қауіп-қатерге, қасіретке еш уақытта бейтарап қарай алмауы. Ал заман - XX ғасырдың 20-50-жылдары – қазақ халқының басына небір ауыртпалықтарын, зорлық-зобалаңын әкелді. Бас қаһарманның «асыра сілтеу болмасын, аша тұяқ қалмасын» деген шолақ белсенділердің арқырап тұрған кезінде батыл әрекетке баруы – тағдырын соншалықты ауырлатып жіберсе, айдау жылдарын өтеп, соғысқа барып, одан жараланып елге келгеннен кейін де «қарлығаштың қанатымен су сепкендей» адамдарға жақсылық жасауға ұмтылысы – образдың идеялық-эстетикалық қуатын, тұлғалық даралығын биіктеткен.

Тұлғаның қайраткерлік сипаты оның басшылық қызметімен өлшенбейтінін, қайраткерлік – ар-ұжданның тазалығы мен жүректе, адамдық іс-әрекетте екенін автор романның басты қаһарманымен бейнелейді.

Досмағанбет образының, әсіресе, оқырманның ойына айрықша әсер ететін, әрі романның жарқын беттерінің бірі – темір жол вокзалының басындағы панасыз жетім балдарды Ақбұлың аулына әкелу сәттері. Алғашқыда өз үйіне үшеуін әкелсе, тағы бір барғанында, үш жетім панасызды жетелеп, ауылды жағалап, анда-мында сіндіре алмай, ақыры Қызбалтайдың үйіне апарады. Жіліншігіне снаряд жарықшағы тиіп, әлі күнге дейін толық жазылмай, үңірейген тесіктен қан жылымшылап ағып жүрсе де, темір жол стансасында вагоннан жүк түсіріп, ақысына ауылдағы балаларға «жүрек жалғар» алып жүргенін көрген Ақтамақ бойжеткен іштей өзі ұнатып жүрген азаматтың мына жанкештілігіне, адамдық ұлы қасиетіне тәнті болады [2,162].

Бір желідегі эпизодтың екінші бір кейіпкердің қабылдауымен тереңдетіле түсуі – бас қаһарманның образын тұлғаландырып қана қоймайды, оған қатысты екінші кейіпкердің де мінезін, адамдық бейнесін аша түседі.

Автор кейіпкердің ішкі сезіміне, әйелдік ішкі арпалысына, психологиясына тереңірек көңіл аударады. Бұл реттегі романдағы Қызбалтай

бейнесі М. Жұмабаевтың «Шолпанның күнәсі» әңгімесіндегі Шолпанның образын көз алдына әкеледі. Әйел жанының тылсым дүние екеніне, оның бұлқынған табиғи күшін саясат та, желбуаз әңгіме де, жалған мораль де тежей алмайтынын авторлар кейіпкерлерінің тағдырлары арқылы бейнелейді.

Шығармадағы образ жасаудағы автордың басты ұстанымы – кейіпкердің ішкі жан дүниесіндегі арпалысты ашуға бағытталады. «Көркемөнер, әрине, - ой мен көңілдің ажырамас одағы» [3,3] екендіктен де, романда авторлық баяндау мен кейіпкердің ішкі жан дүниесінің суреттелуі, ой мен сезім арпалысы кірігіп кетеді. Кейіпкерінің ішкі жан дүниесін қопара суреттеу, психологиялық талдау жасау – жазушы қаламының басты сипаты. Бұл ретте автор кейіпкердің ішкі жан дүниесіне араласып, үстемдік жасамай, кейіпкердің ішкі толқынысын, сезім арпалысын өз еркіне береді. Автор тек соны неғұрлым шынайы, көркем жеткізуге тырысады.

Біздіңше, бүгінгі қазақ романының жемісті шығармаларының қатарынан табылатын Н. Дәутаевтың «Құдірет пен қасірет» туындысының басты жетістігі мен жаңалығы да осында – адамның күрделі болмысының кереғар, қайшылықты қалпында алынып суреттелуінде деп білеміз.

Көркем диалог – образ жасаудың кең өріс алған жолы. Диалогсыз шығарма болмайды. Көркем туындылардағы диалог үлгілері типологиялық тұрғыдан ақпараттық, прагматикалық, модальдық диалогтер деп бөлініп, оның өзінің іштей жіктелетіні ғылыми айналымнан белгілі [4]. Сипаты жағынан Қожанияз бен Әбжал арасындағы шымыр айқасқа құрылған диалогті прагматикалық диалогтің түрі - диалог – тартыс, диалог – дау, диалог – ой-талқы түріне жатқызуға болады. Қожанияз өз сөзімен бірде өзін мінездесе, енді бірде Әбжалдың шын келбетін ашып салады. Осыған сәйкес Әбжалдың да қайтарымы бар. Сыртқа шығарып айта алмаған зілін іштей оқтаса, келесі сәтте өзін-өзі әшкерелейді. Мұндай диалог кейіпкерлер арасындағы күшті тартыс, ерекше жағдайда айтылады. Жазушы Н. Дәутаев ситуацияны табиғи өрбіткен.

Роман тарих шындығынан алыстап кетпейді. Қай шығармада да тарихилық сипат болады. Кезең шындығы – тарих. Алайда, көркем шығарманың басты мақсаты кезең шындығын кейіпкерлер тағдыры арқылы көрсету болмақ. Сондықтан да Н. Дәутаевтың «Құдірет пен қасірет» романында сталиндік кезең шындығы Досмағанбеттің тағдыры, Қожанияз бен Әбжалдың әпербақандығы, елге жасаған зорлық-зомбылығы, халықтың басынан кешірген дүрбелеңі мен ауыр азабы арқылы көркем бейнеленеді.

Әдебиеттанушы ғалым Бақытжан Майтановтың «Қай дәуір туралы қалам сілтемесін, жазушы – қашанда тарихшы. Әдебиеттің басты парызы – адамзат естелігінің үзік-үзік болмауына күш салу. Шежіре арқауы жалғанбаған жерде, адамзат санасынан ғасырлар ғайып болып, тіпті мыңжылдық жеңістер мен жеңілістер трагедиясы ұмыт қалады. Ал, жазушы адам зердесінің бірден-бір жоқтаушысы болғандықтан да тарихтың әлгіндей жыртықтарын романмен, поэмамен жамайды» [5, 256] деп пайымдауында үлкен шындық бар.

Бүгінгі буын халықтың басынан қандай алапатты жайлардың өткенін біліп, қазіргі тәуелсіздік уақытың қаншалықты қымбат екенін сезінуге тиісті. Жазушы Н. Дәутаевтың қаламгерлік мұраты да, біздіңше, осында.

«Талант туған жеріне тартып туады. Несіпбек – қасиетті Қордай өңірінің перзенті. Міне, сондықтан да шығар – ода тастың бітімі, таудың мінезі бар. Мен мұны оның шығармаларынан үнемі байқаймын. Мына жаңа романын оқып шыққанда да бұл бірден сезіледі. «Ай, мына Досмағанбет – Несіпбектің нақ өзі ғой» дедім ішімнен. Мен мұны өзімен талай жыл араласып келе жатқандықтан, жеке басынан да, жүріс-тұрысынан да, адамдармен қарым-қатынасынан да, алуан қам-қарекеттерінен де көріп жүрмін. Көріп келемін» [6,4], - дейді сыншы, Халықаралық «Алаш» сыйлығының лауреаты Б. Сарбалаұлы бұл жөнінде.

Көп қиындық көріп, өмірдің талай ауыр өткелегінен өтетін Досмағанбет сырттай шаршаңқы көрінгенмен, ішкі рухы мықты. Өмірінің ақырына дейін адамдықты ардақтап өтеді.

Роман адамдар арасындағы бітіспес арпалысқа құрылған. Досмағанбет пен Қожанияздың, Әбжалдың арасында арпалыс ешуақытта мәмлеге келмек емес. Өйткені адамдық пен қараулық-жауыздық қай заманда да бітіспейді. Автор осы философияны кейіпкерлерінің тағдыры арқылы көркем бейнелеп, «кінәлі анау деп саусағын шошайтпайды, меңзейді» [7,39].

Романдағы ырғақтың көрінісі бір сөздің, кейде тұтас тіркес пен сөйлемнің қайталануларынан жасалатыны байқалады. Автордың мұндай қайталауға баруы бірде баяндау барысында оқырманның назарын аударуға негізделсе, ендігі бір кезекте кейіпкердің көңіл-күйімен, алай-дүлей психологиясымен, ішкі арпалысымен байланысты беріледі. «Эмоция – адамның түрлі тіршілік жағдайына қанағаттануы немесе қанағаттанбауына байланысты туатын психологиялық күй» [8] екені белгілі. Әсіресе, соңғы ырғақ мысалында келтірілген Қызбалтайдың алай-дүлей көңіл-күйі, ашу-ызасы кейіпкер эмоциясына құрылған.

Қорыта айтқанда, жазушы қаһарман тұлғасын жасауда күшті тартыс үстіндегі кейіпкер психологиясына көңіл аударады. Ширыққан арпалыс сәтіндегі кейіпкерлердің диалогтері де ерекше көркемдік қуатқа ие болып келеді. Өткір диалогтер бірде кейіпкердің ішкі жан дүниесінен хабар беріп, өзін-өзі мінездеп жатса, енді бірде қарсыласына бағытталған әшкерелеушілік сипат алады. Мұндай диалогтерде эмоциональды сөздер алға шығады. Романдағы санаулы кейіпкерлер алуан қилы сырларымен, уақыттың таққан еншісімен: бірі асыл арман-мұратымен, бірі озбырлығымен, бірі сатқындығымен дараланады. Сталиндік уақыттың адам құқыған аяққа таптаған, оны әсіресе қазақ даласында «отқа май құйып» жандандырып жіберген шолақ белсенділер мен озбыр топтардың әрекеттері ащы да ашық суреттелген шығарма «жылдың үздік романы» атанды.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Ахтанов Тахауи. Бес томдық шығармалар жинағы. – Алматы: Жазушы. Т. 5. Әдеби-сын, өнер туралы мақалалар. – 1985. – 400 б.

2. Дәутаев Н. Айғыркісі. Екі томдық таңдамалы шығармалары. – Алматы: «Ан Арыс» баспасы, 2008. Т.1. – 272 б.
3. Майтанов Б. Қазақ романы және психологиялық талдау. Оқу құралы. – Алматы, «Санат», 1996. – 336 б.
4. Иманғалиева Г. Типология диалога: Дисс.: канд. филол. наук: 10.01.01. – Алматы, 1999. – 121 с.
5. Майтанов Б. Сөз сыны (XX ғасыр әдебиеттерінің көріністері). Зерттеулер, мақалалар, портреттер. – Алматы: Ғылым, 2002. – 344 б.
6. Сарбалаұлы Б. Қазақ әдебиетінің арқары, Қордайдың құлжасы / Кітап: Дәутаев Н. Айғыркісі. Екі томдық таңдамалы шығармалары. – Алматы: «Ан Арыс» баспасы, 2008. Т.1. – 272 б.
7. Дәутайұлы Н. Ойынды еті он бөлек: - Тараз: «Формат-Принт», 2008. – 313 б.
8. Иманалиева Ғ. Қ. Эмоционалдылық және оның тілдегі көрінісі / ҚазҰУ Хабаршысы. Филология. 2011.

УДК 37.013.43:811.161.1

РОЛЬ ЭТНОПЕДАГОГИКИ В ФОРМИРОВАНИИ ИДЕНТИЧНОСТИ УЧИТЕЛЯ РУССКОГО ЯЗЫКА

Г.Т. Тургимбаева, К.А. Душанова
Университет «Мирас», г. Шымкент, Казахстан

Түйін: «Орыс тілі мұғалімінің тұлғалық сәйкестігін қалыптастырудағы этнопедагогиканың рөлі» атты мақалада қазіргі педагогтың кәсіби қалыптасуындағы этнопедагогикалық білім мен құндылықтардың маңызы қарастырылады. Жаһандану және мәдени аралуандылық жағдайында мұғалімнің тек тілдің ғана емес, сонымен қатар халықтың мәдениеті, дәстүрі мен рухани құндылықтарының жеткізушісі ретіндегі кәсіби сәйкестігін қалыптастыру ерекше өзектілікке ие. Мақалада этнопедагогиканың халықтық тәрбие идеяларына, салт-дәстүрлерге, әдет-ғұрыптарға және мәдени мұраға негізделетін ғылыми сала ретіндегі мәні ашылады. Автор орыс тілі мұғалімі мәдениетаралық диалогтың дәнекері ретінде білім алушылардың туған мәдениетке және өзге халықтардың мәдениетіне құрмет сезімін қалыптастыратынын айқындайды. Этнопедагогикалық тәсіл құндылық бағдарларын, толеранттылықты, азаматтық жауапкершілікті және мәдени тиесілілікті сезінуді дамытуға ықпал етеді. Мақалада этнопедагогикалық қағидаларды орыс тілі мұғалімдерін даярлау жүйесіне енгізу олардың кәсіби құзыреттілігін арттырып, білім беру үдерісінде ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтардың үйлесімді сабақтастығын қамтамасыз ететіні және педагогтың тұрақты кәсіби сәйкестігін қалыптастыратыны жөнінде қорытынды жасалады.

Summary: The article “The Role of Ethnopedagogy in the Formation of the Identity of a Russian Language Teacher” examines the significance of ethnopedagogical knowledge and values in the professional development of a modern educator. In the context of globalization and cultural diversity, particular importance is attached to shaping the professional identity of a teacher not only as a transmitter of language, but also as a bearer of a people’s culture, traditions, and spiritual values. The paper explores the essence of ethnopedagogy as a field of scholarly knowledge grounded in the ideas of folk education, customs, traditions, and cultural heritage. The author emphasizes that a Russian language teacher acts as a mediator of intercultural dialogue, fostering students’ respect for their native culture as well as for the cultures of other peoples. The ethnopedagogical approach contributes to the development of value orientations, tolerance, civic responsibility, and awareness of one’s cultural identity. The article concludes that integrating ethnopedagogical principles into the system of training Russian language teachers enhances their professional competence, ensures a

harmonious combination of national and universal values in the educational process, and promotes the formation of a stable professional identity of the teacher.

В условиях глобализации, активных миграционных процессов и культурного многообразия особую актуальность приобретает проблема формирования профессиональной и личностной идентичности учителя. Особенно это касается учителя русского языка, который выступает не только как носитель лингвистических знаний, но и как транслятор культурных смыслов, ценностей и традиций. В этом контексте важнейшую роль играет этнопедагогика - направление педагогической науки, опирающееся на народные традиции воспитания, культурное наследие и духовный опыт этносов [1, с. 15–22].

Идеи народной педагогики получили научное обоснование в трудах Константин Ушинский, который подчеркивал, что воспитание должно строиться на национальной почве, с учетом языка, культуры и исторического опыта народа. В XX веке значительный вклад в развитие этнопедагогики внес Геннадий Волков, рассматривавший ее как систему воспитания, основанную на традициях, обычаях и духовных ценностях народа [1, с. 41–48].

Цель данной статьи - раскрыть роль этнопедагогики в формировании идентичности учителя русского языка и показать, каким образом обращение к культурным истокам способствует профессиональному становлению педагога.

1. Понятие этнопедагогики и педагогической идентичности

Этнопедагогика изучает воспитательный потенциал народной культуры: устное народное творчество, обряды, традиции, семейные ценности, формы межпоколенческой передачи опыта. Она соединяет в себе элементы педагогики, этнографии, психологии и культурологии [1, с. 15–22].

Педагогическая идентичность - это осознание учителем своей профессиональной роли, миссии и принадлежности к педагогическому сообществу [2, с. 57–63]. Для учителя русского языка эта идентичность имеет особое содержание: он является посредником между учеником и культурным наследием, хранителем языка как основы национального самосознания.

Русский язык — это не только средство коммуникации, но и носитель исторической памяти, духовных ценностей, художественных образов. Через произведения Александр Пушкин, Лев Толстой и Фёдор Достоевский формируется представление о национальном характере, нравственных идеалах, духовных исканиях русского народа. Следовательно, учитель русского языка неизбежно становится проводником культурной традиции.

Этнопедагогика помогает педагогу осознать глубинную связь языка и культуры, понять воспитательный потенциал фольклора, народной мудрости [4, с. 66–72], традиционных форм общения. Это расширяет его профессиональное самосознание и укрепляет чувство ответственности за сохранение культурного наследия.

2. Этнокультурная основа профессионального самосознания учителя

Формирование идентичности учителя начинается с его личного отношения к родной культуре. Этнопедагогика способствует осмыслению собственного

этнокультурного опыта, пониманию корней, традиций семьи и народа [5, с. 34–39].

Учитель, осознающий ценность народной культуры, способен включать в образовательный процесс элементы фольклора - пословицы, поговорки, сказки, былины. Такие формы работы способствуют не только развитию речевых навыков, но и формированию нравственных ориентиров учащихся [6, с. 34–38].

Особое значение имеет обращение к идеям гуманистической педагогики, представленной в трудах Василия Сухомлинский, который подчеркивал важность духовного общения учителя и ученика, опоры на национальные традиции воспитания. Сухомлинский рассматривал учителя как носителя культуры, способного через слово формировать внутренний мир ребенка.

Этнопедагогический подход усиливает личностную составляющую профессиональной идентичности. Учитель осознает себя не просто специалистом по грамматике и орфографии, а воспитателем, культурным посредником, носителем исторической памяти [8, с. 72–78].

3. Этнопедагогика в практике преподавания русского языка

Практическая реализация этнопедагогических принципов в преподавании русского языка может осуществляться через:

1. Использование фольклорного материала — анализ пословиц и поговорок как источника языковых норм и народной мудрости.

2. Работу с текстами классической литературы, отражающими национальные традиции и ценности.

3. Организацию проектной деятельности, связанной с исследованием семейных традиций, диалектов, региональных особенностей речи.

4. Интеграцию межкультурного диалога, особенно в полиэтнических классах [4, с. 66–72].

В условиях многонационального общества этнопедагогика способствует развитию уважения к различным культурам при сохранении собственной культурной идентичности. Учитель русского языка становится проводником идеи диалога культур, формируя у учащихся толерантность и межкультурную компетентность [3, с. 52–56].

В этом аспекте важна концепция диалога культур, разработанная Михаил Бахтин, который подчеркивал значимость полифонии и взаимодействия различных культурных голосов [7, с. 280–285]. Применение этих идей в образовательной практике позволяет учителю строить обучение как пространство смыслового общения.

4. Влияние этнопедагогики на ценностные ориентиры учителя

Профессиональная идентичность учителя включает систему ценностей: гуманизм, уважение к личности ученика, ответственность за результаты обучения, патриотизм, открытость к культурному разнообразию [2, с. 57–63]. Этнопедагогика укрепляет эти ценности через обращение к духовным традициям народа [5, с. 84–90].

Через изучение народных праздников, обрядов, исторических событий формируется чувство сопричастности к истории страны. Учитель, осознающий себя частью культурной традиции, передает это чувство ученикам.

Кроме того, этнопедагогика способствует развитию рефлексии - способности осмысливать собственную деятельность в культурно-историческом контексте [8, с. 110–116]. Это делает профессиональную идентичность более устойчивой и осознанной.

5. Современные вызовы и перспективы

Современная образовательная среда характеризуется цифровизацией, глобальными информационными потоками и изменением ценностных ориентиров молодежи. В этих условиях существует риск утраты культурных традиций и ослабления национальной идентичности [9, с. 18–23].

Однако этнопедагогика не противостоит современности, а дополняет ее. Использование цифровых ресурсов для популяризации фольклора, создание мультимедийных проектов о культурном наследии, интеграция традиционных ценностей в современный образовательный контекст позволяют сохранить преемственность поколений [10, с. 45–52].

Таким образом, этнопедагогика выступает не как архаичный элемент, а как живой источник духовного обновления педагогической практики.

Заключение

Роль этнопедагогики в формировании идентичности учителя русского языка трудно переоценить. Она помогает педагогу осознать свою миссию как носителя и транслятора культурных ценностей, укрепляет профессиональное самосознание, формирует устойчивую систему ценностных ориентиров.

Опора на народные традиции, фольклор, классическую литературу и идеи выдающихся педагогов позволяет учителю русского языка стать не только преподавателем дисциплины, но и воспитателем личности, способной к диалогу культур и осмысленному участию в общественной жизни.

В современном мире именно такой учитель способен сохранить культурную преемственность и обеспечить гармоничное развитие подрастающего поколения.

Список использованной литературы

1. Волков, Г. В. Этнопедагогика: теория и методика. — М.: Наука, 2018. — С. 15–22, 41–48.
2. Иванова, Т. Н. Профессиональная идентичность учителя: теория и практика формирования. — СПб.: Питер, 2017. — С. 57–63.
3. Смирнов, А. И. Межкультурная компетентность педагога в условиях многонационального образования // Вопросы педагогики. — 2020. — № 4. — С. 52–56.
4. Кузнецова, Л. В. Этнокультурное образование в школе: методические подходы. — М.: Академия, 2019. — С. 66–72.
5. Кара-Мурза, С. Г. Проблемы воспитания и этнопедагогика. — Екатеринбург: УрФУ, 2016. — С. 34–39, 84–90.
6. Петрова, Е. А. Формирование толерантности у школьников через этнокультурное содержание уроков // Русский язык в школе. — 2021. — № 7. — С. 34–38.
7. Бахтин, М. М. Эстетика словесного произведения. — М.: Художественная литература, 2015. — С. 280–285.

8. Касаткина, О. Н. Психология профессионального становления педагога. — СПб.: Речь, 2018. — С. 72–78, 110–116.
9. Школьников, И. В. Этнопедагогика и современные образовательные технологии // Образование и культура. — 2019. — № 2. — С. 18–23.
10. Назарбаева, А. С. Межкультурное образование в контексте глобализации. — Алматы: Мектеп, 2022. — С. 45–52.

УДК 81'271

ЦИФРОВОЙ ЭТИКЕТ 2020-Х: ТРАНСФОРМАЦИЯ РЕЧЕВЫХ ФОРМУЛ ВЕЖЛИВОСТИ В КОРПОРАТИВНЫХ МЕССЕНДЖЕРАХ

Худойбердиева А. Х., Джалилова Д. С.,
Шахрисабзский госпединститут, Узбекистан

Тўйин. Корпоративтік мессенджерлердегі сөйлеу әдебі стратегиялары электрондық поштадағы дәстүрлі «теріс әдебеттің» формаларын ығыстырып, ашақтықты қысқарту, ұжымдық ынтымақтастықты көрсету және эмпатия мен Tapback реакцияларын қолдануды қамтитын «оң әдебеттің» стратегиясына ауысып, қазіргі сандық этикеттегі басты тенденция – «әдеп формасынан» «әдеп тиімділігіне» өту болып табылады.

Summary. In corporate messengers, traditional forms of “negative politeness” in email are being replaced by strategies of “positive politeness,” emphasizing reduced distance, group solidarity, and the use of emojis and Tapback reactions, reflecting a key trend in digital etiquette from “politeness of form” to “politeness of efficiency.”

В начале 2020-х годов цифровая трансформация ключевых сегментов социальной жизни, прежде всего профессиональной коммуникации, ускорила [1], чему способствовала пандемия COVID-19 и массовая институционализация дистанционной работы [2]. Эти практики закрепились в корпоративной культуре многих организаций, сместив приоритеты: электронная почта, долгое время базовый канал деловой переписки, уступила место корпоративным мессенджерам (Telegram, Slack, WhatsApp, Microsoft Teams) [1,2]. Расширение функций мессенджеров трансформирует деловой дискурс: асинхронная эпистолярная модель заменяется оперативной, синхронной и диалогичной коммуникацией [1], а канонические формы речевой вежливости редуцируются, переосмысливаются или приобретают дополнительные прагматические эффекты, включая ироническую маркированность. Актуальность исследования определяется необходимостью системного лингвистического анализа таких дискурсивных сдвигов и описания формирующихся норм цифрового этикета как регулятора профессионального взаимодействия [1,2], поскольку игнорирование этих параметров повышает риск прагматических сбоев, затрудняет интерпретацию интенций и усиливает психоэмоциональное напряжение в корпоративной среде.

Методология исследования. Эмпирическую базу составил анонимизированный корпус коммуникаций сотрудников корпоративных мессенджеров IT-сектора и медиасферы, включающий около 5000 сообщений за

2023–2024 гг. [3]. Выбор периода обусловлен стабилизацией постпандемических коммуникативных паттернов.

Для верификации данных проведён качественный социолингвистический опрос ($n = 70$) среди представителей разных функциональных областей; возрастная стратификация (22–45 лет) учитывает влияние поколенческого фактора в интерпретации этикетных формул [4].

Методологический инструментарий исследования включал дискурс-анализ для описания речевых актов в контексте [5], сравнительно-типологический метод для выявления трансформаций этикетных клише при переходе к мессенджерам [5], лингвопрагматический подход для анализа интенциональности и перлокутивных эффектов высказываний [6], а также количественный контент-анализ для частотного учёта паралингвистических и графических маркеров (эмодзи, пунктуация) [7]; комплексное применение этих методов обеспечивает многоуровневый анализ и достоверность результатов исследования.

Результаты исследований.

○ *Парадигмальный сдвиг в стратегиях вежливости.* Анализ корпуса сообщений ($n = 5000$) показал, что в мессенджерах «отрицательная вежливость», ориентированная на дистанцию и минимизацию вмешательства, постепенно вытесняется «положительной вежливостью», акцентирующей солидарность и близость [7]. Согласно теории Brown и Levinson [6], выбор стратегии балансирует между «негативным» и «позитивным лицом». В условиях оперативной и менее формализованной коммуникации приоритет смещается на поддержание «позитивного лица» через маркеры включённости, что обеспечивает эффективность дискурса за счёт вовлечённости и групповой солидарности, а не формального соблюдения дистанции.

Таблица 1. Трансформация коммуникативных актов в профессиональном дискурсе

Коммуникативный акт	Электронная почта (асинхронность, дистанция)	Корпоративный мессенджер (синхронность, оперативность)	Прагматический сдвиг
Приветствие	Уважаемый(ая) Имя Отчество! / Коллеги!	(Имя), привет! / Коллеги, доброе утро! / редукция формулы	Снижение ритуализованности, переход к фатической экономии
Запрос / просьба	Не могли бы Вы рассмотреть возможность...	(Имя), посмотри, пожалуйста, отчёт / Сделай к 14:00	Сокращение модальности, переход к прямым директивам с элементами смягчения
Подтверждение	Ваше сообщение получено. Благодарю.	Ок / Принято / / 	Замещение вербальных форм невербальными и графическими маркерами

Прощание	С уважением, (Имя) / С надеждой на сотрудничество	Спасибо! / На связи / редукция	Ослабление финализации, переход к открытому коммуникативному циклу

Компенсаторные механизмы графической вежливости. Тенденция к редукции сложных вербальных конструкций в корпоративных мессенджерах сопровождается появлением новых способов выражения вежливости через невербальные и графические средства, включающих два ключевых компонента: синтаксическую редукцию и визуальную компенсацию.

А. Синтаксическая редукция и «агрессия точки». Интерфейс мессенджеров, в частности кнопка отправки, выполняет функцию маркера окончания высказывания. Постановка финальной точки в кратких репликах («Ок.», «Понял.») воспринимается адресатами как эмфатический элемент, придающий сообщению избыточную строгость или оттенок раздражения [8], что подтверждается данными качественного опроса (Диаграмма 1).

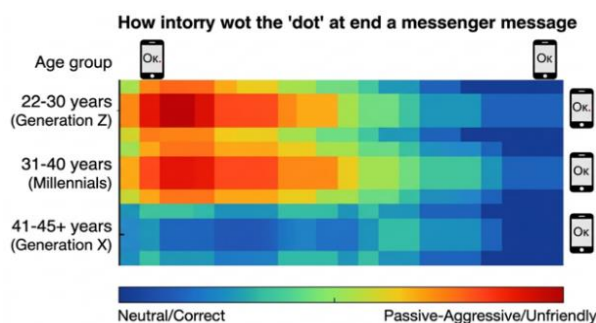

Диаграмма 1. Восприятие финальной точки в мессенджерах: дифференциация по возрастам. (Тепловая карта восприятия: красный цвет — агрессивное, синий — нейтральное).

Б. Графическая компенсация паралингвистических средств. Редукция вербальных конструкций в мессенджерах компенсируется активным использованием невербальных элементов (эмодзи, реакции Tapback), выполняющих функцию фатической метакоммуникации [9]. Эмодзи 🙏, а также символы 👍 и ✅ выступают в роли «смягчителей» (hedges) побудительных речевых актов: прямой императив «Пришли отчёт» может восприниматься как давление, тогда как «Пришли отчёт 🙏» интерпретируется как вежливая просьба, снижая потенциальный Face Threatening Act. Невербальные элементы таким образом становятся инструментом поддержания позитивного лица адресата и минимизации коммуникативного риска. Частотность их использования в анализируемом корпусе сообщений (n = 5000) представлена в Таблице 2.

Таблица 2. Частотность использования графических и медийных элементов в корпоративных мессенджерах

Элемент визуальной коммуникации	Частота использования (на 5000 сообщений)	Ключевая прагматическая функция
Эмодзи 🙏 / 😊 / 👍	3120 (62%)	Хеджирование императива, выражение позитивной интенции
Реакции (Tapback 👍, ✅)	1850 (37%)	Фатическая метакоммуникация: подтверждение получения информации без вербализации
Многоточие ...	780 (15%)	Обозначение незавершённости мысли, неуверенности, фатическая пауза
Голосовые сообщения	120 (2.4%)	Маркер неформальности и фатической связи; потенциальный Face Threatening Act

На основании анализа корпоративных мессенджеров и сопоставления с традиционной e-mail перепиской выстраивается концептуальная схема трансформации стратегий вежливости. Современный цифровой этикет смещает акцент с формальных ритуалов и дистанции («вежливость формы») к эффективной, прагматически ориентированной коммуникации, учитывающей когнитивный ресурс и время адресата («вежливость эффективности») [7]. Этот сдвиг проявляется в переходе от «отрицательной вежливости», направленной на минимизацию вмешательства, к «положительной», включающей демонстрацию солидарности, сокращение дистанции и активное использование паралингвистических и визуальных средств (эмодзи, реакции, сокращённые формы) [6,9]. Концептуальная схема траектории данного перехода представлена на Рисунке 1.

Рисунок 1. Концептуальная схема трансформации стратегий вежливости: от эпистолярного канона к цифровой эффективности. На схеме слева — характеристики «отрицательной вежливости» (соблюдение дистанции), справа — «положительной вежливости» и эффективности. Направление стрелки — траектория перехода.

Речевой этикет корпоративных мессенджеров 2020-х гг. переживает интенсивную прагматическую трансформацию: громоздкие формулы вежливости утрачивают эффективность и заменяются краткими, функционально ориентированными конструкциями, где уважение к собеседнику проявляется через рациональное использование его времени и внимания. Главная тенденция цифрового дискурса — смещение приоритета с «вежливости формы» на «вежливость эффективности», отражающее адаптацию коммуникации к динамичным и синхронным условиям мессенджеров.

Список использованной литературы

1. Иванова Е.В. Цифровая трансформация профессиональной коммуникации: актуальные тенденции // Вестник современной лингвистики. 2022. № 4. С. 45–60.
2. Петров С.А., Кузнецова М.В. Влияние пандемии COVID-19 на корпоративную коммуникацию // Журнал корпоративной коммуникации. 2021. Т. 10, № 3. С. 98–112.
3. Смирнов Д.И. Корпоративные мессенджеры как объект лингвистического исследования // Лингвистические исследования. 2023. № 2. С. 22–38.
4. Howe N., Strauss W. Generations: The History of America's Future, 1584 to 2069. Harper Perennial, 2000.
5. Фролова И.И. Дискурс-анализ в лингвистическом исследовании // Язык и культура. 2020. № 2. С. 33–50.
6. Brown P., Levinson S.C. Politeness: Some Universals in Language Usage. Cambridge University Press, 1987.
7. Смирнов Д.И., Иванова Е.В. Прагматика цифровой деловой коммуникации // Журнал прикладной лингвистики. 2023. № 5. С. 77–95.
8. Кузнецова М.В. «Агрессия точки» в цифровой переписке: психолингвистический аспект // Вопросы прикладной лингвистики. 2021. № 3. С. 55–69.
9. Иванов А.П., Петров С.А. Эмодзи как инструмент положительной вежливости в корпоративном дискурсе // Лингвистические исследования. 2023. № 5. С. 78–92.

УДК 378.147

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА В ВУЗЕ

Шамсединова Ж.Ж.

Шымкентский университет, г. Шымкент, Казахстан

Түйін: Мақалада жоғары оқу орындарында орыс тілін оқытуда заманауи технологияларды қолданудың ерекшеліктері қарастырылады. Цифрлық құралдардың негізгі түрлері талданып, олардың студенттердің оқу тиімділігіне әсері анықталады. Сонымен қатар, интерактивті оқыту әдістерінің тілдік құзыреттілікті қалыптастырудағы рөлі айқындалады.

Summary: The article examines the specifics of applying modern technologies in teaching the Russian language at higher education institutions. The main types of digital tools are analyzed, as well as their impact on students' learning effectiveness. Special attention is given to interactive teaching methods and their role in developing language competence.

Современный этап развития общества характеризуется активным внедрением цифровых технологий во все сферы жизни, включая систему высшего образования. В этих условиях традиционные подходы к обучению трансформируются, уступая место инновационным методам и инструментам. Преподавание русского языка в вузе также претерпевает изменения, направленные на повышение эффективности образовательного процесса и развитие коммуникативных компетенций обучающихся.

Современные технологии обучения представляют собой совокупность цифровых средств и педагогических методик, направленных на оптимизацию учебного процесса. К числу таких средств относятся электронные образовательные ресурсы, мультимедийные презентации, интерактивные

платформы, а также различные онлайн-сервисы. Их применение позволяет структурировать учебный материал, повысить его наглядность и обеспечить более глубокое усвоение информации студентами.

Особое значение в обучении русскому языку приобретают интерактивные технологии, способствующие активному вовлечению обучающихся в процесс освоения материала. Использование онлайн-тестирования, виртуальных дискуссий, образовательных приложений и цифровых тренажёров позволяет развивать навыки самостоятельной работы и критического мышления. Кроме того, данные методы способствуют формированию устойчивой мотивации к изучению языка.

Важным аспектом является то, что современные технологии обеспечивают комплексное развитие всех видов речевой деятельности. Так, аудио- и видеоматериалы способствуют совершенствованию навыков аудирования, электронные тексты — развитию чтения и анализа, а выполнение письменных заданий в цифровой среде способствует формированию грамотной письменной речи. Использование онлайн-коммуникации, в свою очередь, развивает навыки устного общения.

Преимущества внедрения цифровых технологий в образовательный процесс очевидны. К ним относятся повышение интереса студентов к учебной деятельности, доступ к разнообразным информационным ресурсам, возможность индивидуального подхода к обучению и развитие цифровой компетентности. Вместе с тем следует учитывать и определённые трудности, такие как необходимость технического обеспечения, зависимость от интернет-ресурсов и необходимость повышения квалификации преподавателей.

Таким образом, использование современных технологий в преподавании русского языка в вузе является важным фактором повышения качества образования. Их рациональное применение способствует формированию у студентов необходимых языковых навыков, а также развитию их профессиональной и коммуникативной компетентности.

В условиях цифровой трансформации образования применение современных технологий становится неотъемлемой частью учебного процесса. Преподавание русского языка в вузе с использованием цифровых инструментов позволяет повысить эффективность обучения, активизировать познавательную деятельность студентов и обеспечить развитие их языковой компетенции.

Следовательно, интеграция современных технологий в образовательную практику представляет собой перспективное направление развития методики преподавания русского языка и требует дальнейшего изучения и совершенствования.

Список использованной литературы

1. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. — М.: Академия, 2021.
2. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий. — М.: Народное образование, 2020.
3. Зимняя И.А. Ключевые компетенции как результат образования. — М.: Логос, 2019.

4. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – М.: Просвещение, 2018.

УДК 81'243:37.016

МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ ПРАГМАТИКЕ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

Шаршенбаева Зарина Бектурсуновна, старший преподаватель,
Толобекова Зарема Шаршекуловна, преподаватель,
Адиева Венера Жапаровна, преподаватель,
Кыргызский государственный университет им.И.Арабаева.г.Бишкек

Аннотация. В статье рассматриваются методы обучения прагматике иностранного языка в условиях межкультурной коммуникации. Актуальность исследования обусловлена возрастающей ролью межкультурного взаимодействия в современном образовательном пространстве и необходимостью формирования у обучающихся способности эффективно использовать иностранный язык в различных коммуникативных ситуациях. Особое внимание уделяется развитию прагматической компетенции, позволяющей учитывать социокультурные нормы, коммуникативные намерения и контекст общения. Рассматриваются современные методические подходы, включающие использование аутентичных материалов, моделирование коммуникативных ситуаций, ролевые игры, анализ дискурса и проектные методы обучения. Показано, что интеграция прагматического компонента в процесс обучения способствует формированию навыков адекватного речевого поведения и повышает эффективность межкультурного взаимодействия. Анализ современных педагогических исследований демонстрирует, что систематическое развитие прагматических навыков способствует формированию межкультурной коммуникативной компетенции и повышению качества обучения иностранному языку. Сделан вывод о необходимости включения прагматического аспекта в содержание языкового образования.

Ключевые слова: прагматика иностранного языка, прагматическая компетенция, межкультурная коммуникация, методика преподавания иностранного языка, коммуникативная компетенция, аутентичные материалы, дискурсивный анализ, ролевая игра, коммуникативные стратегии, социокультурная компетенция, языковое образование, межкультурное взаимодействие.

Современная методика преподавания иностранных языков все больше ориентируется на формирование у обучающихся способности использовать язык как средство реального общения. В этой связи особое значение приобретает прагматический аспект языка, который связан с особенностями использования языковых средств в конкретных коммуникативных ситуациях. Прагматика рассматривается как область лингвистики, изучающая взаимосвязь между языковыми единицами и условиями их функционирования в процессе общения. Она позволяет не только описывать формальные свойства языка, но и объяснять, каким образом смысл высказывания формируется в зависимости от коммуникативного контекста, намерений говорящего и особенностей взаимодействия участников коммуникации. Кроме того, прагматика изучает различие между формальным значением языковых единиц и тем, как они

интерпретируются в конкретной социальной ситуации, что особенно важно при обучении иностранному языку.

В процессе обучения иностранному языку прагматический компонент приобретает особую значимость, поскольку владение грамматическими структурами и лексическим запасом не всегда обеспечивает успешное взаимодействие между участниками общения. Эффективная коммуникация предполагает способность интерпретировать высказывания собеседника, понимать скрытые коммуникативные намерения и выбирать языковые средства, соответствующие конкретной ситуации. Прагматический аспект языка позволяет обучающимся учитывать социальные и культурные нормы общения, адаптировать собственное речевое поведение, а также правильно интерпретировать невербальные сигналы, интонацию и контекстуальные особенности речи.[8,С.325-329]

Прагматическая компетенция включает в себя несколько компонентов: знание речевых актов, коммуникативных стратегий, правил вежливости, типов речевых жанров и особенностей использования языковых средств в различных социальных контекстах. Современные исследователи различают языковую, социокультурную и стратегическую составляющие прагматической компетенции. Языковая компонента позволяет использовать правильные формы выражения в зависимости от цели высказывания; социокультурная — учитывать нормы, ценности и традиции культуры общения; стратегическая — применять подходящие методы компенсации, если понимание или выражение информации затруднено.

Формирование прагматических навыков необходимо как для устной, так и для письменной коммуникации, а также для новых форм цифрового общения. В устной речи особое значение имеет умение распознавать коммуникативные намерения, использовать интонацию, паузы и невербальные средства. В письменной коммуникации обучающиеся должны понимать, как стиль и форма письма могут отражать уровень вежливости и социокультурные нормы, что особенно важно в межкультурной среде. В цифровых коммуникациях появляются новые требования к прагматической компетенции: умение интерпретировать смайлы, эмодзи, сокращения и формальные формы электронной переписки также становится частью образовательного процесса.

Особое значение прагматическая компетенция приобретает в условиях межкультурной коммуникации. Различные культуры обладают собственными традициями речевого поведения, которые проявляются в способах выражения просьб, благодарности, извинений, отказов и других коммуникативных действий. В рамках межкультурного подхода язык рассматривается не только как средство передачи информации, но и как инструмент понимания культурных различий. Для обучающихся иностранному языку важно понимать, что один и тот же речевой акт может реализовываться по-разному в разных культурах, а неправильная интерпретация культурных особенностей может привести к коммуникативным недоразумениям.

Исследования показывают, что успешное обучение прагматике требует системного подхода, включающего моделирование реальных коммуникативных ситуаций, ролевые игры, анализ дискурса и использование аутентичных материалов. Аутентичные материалы, такие как статьи, интервью, видео и аудиозаписи носителей языка, помогают обучающимся увидеть, как язык функционирует в реальных социальных контекстах. Моделирование ситуаций общения позволяет студентам применять свои знания на практике, отрабатывая правильные речевые стратегии и коммуникативные реакции.

По мнению Andrew D. Cohen, формирование прагматических навыков у изучающих иностранный язык предполагает систематическую работу с коммуникативными ситуациями, в которых обучающиеся учатся распознавать намерения собеседника и выбирать соответствующие речевые стратегии [1, с. 69-74]. Kathleen R. Bardovi-Harlig отмечает, что недостаточное внимание к прагматике в образовательной практике приводит к так называемой «прагматической интерференции», когда студенты переносят нормы родного языка на иностранный, что вызывает недопонимание.

В условиях глобализации и расширения международных контактов межкультурная коммуникация становится важным элементом образовательного процесса. Она предполагает взаимодействие представителей различных культурных сообществ, обладающих разными ценностями, нормами и моделями поведения. Язык в данном контексте выполняет не только информационную функцию, но и служит средством выражения культурной идентичности. Успешное владение иностранным языком требует понимания культурного контекста общения и способности адаптировать собственное речевое поведение к особенностям другой культуры. По мнению Michael Byram, эффективное межкультурное взаимодействие возможно только при наличии у обучающихся способности распознавать культурные различия и применять соответствующие коммуникативные стратегии [2, с. 86].

Таким образом, теоретический анализ научной литературы подтверждает, что прагматическая компетенция является ключевым компонентом коммуникативной компетенции и необходимым условием успешного межкультурного общения. Ее формирование в процессе обучения иностранному языку способствует развитию у обучающихся способности адекватно использовать язык в различных коммуникативных ситуациях, учитывать культурные особенности, эффективно взаимодействовать с представителями других культур, а также применять стратегические методы компенсации в случае непонимания. В этой связи современная методика преподавания иностранных языков уделяет особое внимание интеграции прагматического компонента в содержание языкового образования и разработке методов, направленных на развитие прагматических навыков обучающихся.

После рассмотрения теоретических основ прагматики и межкультурной коммуникации возникает необходимость практической реализации изученного материала. Для формирования прагматической компетенции в обучении иностранному языку были выбраны следующие методы: ролевые игры, кейс-

метод, дискурс-анализ аутентичных материалов и работа с AI-платформами. Ролевые игры позволяют моделировать реальные коммуникативные ситуации и отрабатывать речевые акты в безопасной учебной среде. Кейс-методы дают возможность аналитически подходить к стратегии общения, выявлять ошибки и предлагать корректировки. Дискурс-анализ способствует распознаванию речевых актов и культурных особенностей партнёров. AI-платформы обеспечивают обратную связь, позволяя студентам самостоятельно корректировать свои высказывания и наблюдать последствия выбора конкретной стратегии коммуникации. Эти методы могут применяться как по отдельности, так и в комбинации в рамках одного урока, что позволяет постепенно повышать сложность задач — от базовых речевых актов до комплексных много партнёрских переговоров с учётом межкультурного контекста [3, с. 42].

Применение AI-платформ позволило студентам получать оперативную обратную связь, корректировать свои высказывания и наблюдать влияние различных стратегий на восприятие сообщения партнёрами. В совокупности все методы способствовали формированию **прагматической компетенции**, развитию критического мышления, навыков самоконтроля и способности адаптироваться к межкультурным условиям. Анализ результатов показал, что студенты постепенно переходят от базового уровня владения речевыми актами к комплексному использованию их в много партнёрских коммуникациях, что полностью соответствует поставленным целям исследования.

Рекомендации:

1. Комбинирование методов: преподавателям рекомендуется использовать ролевые игры, кейсы, дискурс-анализ и AI как отдельные методы и в интегрированном формате, что позволяет постепенно усложнять задачи и повышать уровень межкультурной компетенции.

2. Интеграция цифровых инструментов: использование AI-платформ для обратной связи и анализа речевых актов следует внедрять на каждом этапе обучения, что обеспечивает самостоятельную корректировку студентами своих высказываний и формирование индивидуальных стратегий коммуникации.

3. Разработка аутентичных кейсов и ролевых игр: задания должны быть максимально приближены к реальным межкультурным ситуациям, с разнообразными культурными контекстами, чтобы формировать навыки адаптации и выбора оптимальной стратегии.

Портфолио и индивидуальные траектории: рекомендуется фиксировать успешные примеры, ошибки и рекомендации AI в персональных портфолио.

Список литературы

1. Cohen A. D. Teaching and learning pragmatics: Where language and culture meet. London: Pearson Education, 2008. P. 74.
2. Byram M. Teaching and assessing intercultural communicative competence. Clevedon: Multilingual Matters, 1997. P. 108.
3. Bardovi-Harlig K. R. Teaching pragmatics: Where language and culture meet. New York: Routledge, 2001. P. 45.

4. Алыбаева Т. К. Межкультурная коммуникация и её национальная специфика // Вестник Кыргызского государственного университета имени И. Арабаева. — № 4. — 2022. — С. 316–319.
5. Иванов С. В. Прагматика в обучении иностранным языкам: теория и практика. — Москва: Флинта, 2015. — С. 63.
6. Тултуков Б. Т. Python программалоо тилин окутууда студенттердин алгоритмдик ой жүгүртүүсүн өнүктүрүү жолдору // Вестник Кыргызского государственного университета имени И. Арабаева. — № 4/2. — 2025. — С. 340–348.
7. Баркова Т. А. Роль языковой прагматики в формировании речевой культуры студентов. — Санкт-Петербург: Речь, 2018. — С. 52.
8. Чомокеева К.У. Классификация трудностей в обучении иноязычной речи студентов неязыковых специальностей высших учебных заведений // Вестник Кыргызского государственного университета им. И. Арабаева. — 2022. — №3. — С. 325–329.
9. Жолдошева А. Т., Сраждинова Р. Т., Мирзакаримова Ш. А. Чет эл тилин кабылдоо: кыргыздардын англис тилин кантип кабыл алуусу менен англичандардын кыргыз тилин кантип түшүнүүсүнүн салыштырмалуу талдоосу // Вестник Кыргызского государственного университета имени И. Арабаева. — № 4/2. — 2025. — С. 465–475.
10. Эсенгулова М.М., Акимбекова А., Сыйдалиева С., Халбаева А. Педагогические условия формирования готовности учителя к реализации цифровых образовательных технологий // Вестник Кыргызского государственного университета им. И. Арабаева. — 2023. — №2. — С. 422–430

УДК 811.161.1'373.7:811.161.1'373.422

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКАЯ ГРУППА СЛОВ, ОБОЗНАЧАЮЩИХ НАИМЕНОВАНИЯ ОДЕЖДЫ В ПОСЛОВИЦАХ РУССКОГО ЯЗЫКА

Шаханова А. С.

Национальный педагогический университет Узбекистана имени Низами, Ташкент

Түйүн. Мақалада «киім» концептісі әлемнің тілдік бейнесінің маңызды элементі және орыс тіліндегі елеулі лексика-семантикалық топ ретінде қарастырылады. Киімнің тілдік тұлғаның ментальді кеңістігін қалыптастырудағы рөлі, оның мәдениетпен, санамен және халық өмірінің тарихи-географиялық жағдайларымен байланысы талданады.

Түйін сөздер: лексика-семантикалық топ, киімнің символдық мәні, баламасыз лексика, халықтың тұрмыстық реалийлері.

Summary. The article examines the concept of "clothing" as a significant element of the linguistic picture of the world and an important lexico-semantic group in the Russian language. It analyzes the role of clothing in shaping the mental space of a linguistic personality, as well as its connection with culture, consciousness, and the historical and geographical conditions of a nation's life.

Keywords: Lexico-semantic group, symbolic meaning of clothing, non-equivalent lexis (realia), everyday life realities of the people.

Изучение концептуализации основных составляющих языковых картин мира на примере различных языков привлекает в настоящее время внимание многих исследователей. Лексико-семантическая группа в качестве основной ячейки культуры в ментальном пространстве языковой личности рассматривается как информация, структурированная особым образом,

систематизированная в виде фрейма, организация которого в когнитивном пространстве языковой личности до конца не исследована.

Через изучение отдельных концептов можно установить связь языка, сознания и культуры, особенности ментального мира человека, отраженные в его национальном языке. Лексико-семантическая группа «одежда» является одной из важнейших ментальных, культурных, языковых констант в русской общности.

У каждого народа с древнейших времён одежда была одним из средств осмысления мира. Она отражала окружающую среду человека: цветовую гамму местности, в которой обитал человек; давала сведения о климате; линии костюма часто следовали за основными принципами архитектуры.

Несомненно, что и сейчас одежда имеет эстетическое, духовное значение, выражает внутренний мир человека. Очень велико и символическое значение одежды. Существует большое количество языковых клише, формальных и неформальных стилей для описания процесса одевания. Лингвистам известно, что многообразие когнитивных классификаторов зависит от уклада жизни людей, их практических потребностей [2].

В русской языковой картине концепт «Одежда», этноспецифичен и отражает особые модели мировосприятия, поведенческих реакций, обусловленных исторически и географически, в том числе, климатическими условиями страны: суровая зима, сравнительно прохладное лето послужили причиной появления закрытых теплых одежд. Эти модели также обусловлены видами деятельности представителей различных классов, традициями, религиозными канонами, издавна заложенными на Руси православными традициями в выборе одежды [4].

Так, костюм Древней Руси был очень закрытым и целомудренным. Нагота связывалась с незащищённостью, слабостью человека перед силами зла. Женщины особенно должны были заботиться об одежде – скрывать тело от подбородка до пят и не позволять видеть очертания фигуры. Лицо и шею «оберегал» толстый слой косметики. Кисти рук, через которые, как считалось, можно наслать порчу, поджимали либо прятали в широких длинных рукавах и на всякий случай покрывали слоем белил [5].

Богатая традиция и глубокая смысловое наполнение костюма свидетельствуют, как мы считаем вслед за А. Вежбицкой, о «культурной разработанности» того или иного понятия в определенном социуме.

Можно приводить примеры слов, названий предметов одежды, когда-то распространенной на территории Древней Руси и уже, преимущественно, вышедшей из употребления. Все эти слова-историзмы являются примерами безэквивалентной лексики и без должного объяснения могут вызвать непонимание у представителей других культур, отражая своеобразие и неповторимость «чужой» картины мира.

В настоящее время многие из этих уже являются не только межъязыковыми, но и внутриязыковыми лакунами; их можно встретить в учебниках истории, искусствоведческих трудах по истории костюма и т.д.

Ферязь – верхняя распашная одежда прямого покроя с длинными, прямыми, сужающимися к кисти рукавами.

Понёва – предмет женской одежды – надеваемые на талию два больших куска несшитой клетчатой ткани.

Корзно – длинный плащ, служивший верхней одеждой знати.

Свита – верхняя одежда, неприталенная, расширенная за счёт клиньев, вшитых в боковые швы, одежда с рукавами. Длина доходила до колена или икры.

Шолом – шлем, отличающийся от европейского тем, что не имел забрала, а имел бармицу, т. е. сетку, прикреплённую вокруг к шолому и спадающую на спину и плечи.

Запона – согнутая пополам ткань с отверстием для головы и подпоясанная поясом, которую носили девушки.

Навершник – длинная до пола рубаха с короткими рукавами, которую не подпоясывали (женская одежда).

Повойник – головной убор, который носили женщины, состоявший из донышка и околыша, стягиваемого на затылке.

Убрус – платок, сложенный треугольником, надеваемый поверх повойника.

Кафтан – верхняя длинная неприталенная мужская одежда с длинными рукавами, застёгнутая встык на петлицу, с разрезами по бокам, без воротника или с невысоким стоячим воротником. В 18 веке термин «кафтан» распространился на мужскую одежду европейского образца [1].

Пословицы и поговорки – это тот жанр фольклора, которым каждый из нас пользуется ежедневно, часто даже того не замечая. Их называют алмазными гранями народной мудрости.

Древнейшая мудрость народа прекрасно вписывается в современность, она отражает отстоявшуюся в веках народную философию, национальный и общечеловеческий исторический опыт. Ведь хотя каждый народ имеет свои особенные пословицы и поговорки, и, тем не менее, свои особенные пословицы и поговорки у другого народа обязательно находятся подобные им по смыслу, а иногда они и просто совпадают, хотя создавшие и пользующиеся ими народы живут чуть ли не на географически полярных расстояниях. Объясняется это и общностью исторического опыта и идеологии на одних и тех же ступенях общественного развития, этническим и языковым родством, экономическими и культурными контактами [3].

Таким образом, лексико-семантическая группа слов, обозначающих наименования одежды в русской языковой картине мира представляет собой не просто совокупность наименований предметов гардероба, а сложный культурно-когнитивный феномен. Она отражает исторические, климатические, социальные и религиозные особенности развития общества, а также особенности мировосприятия и ценностных установок народа. Через концепт «одежда» проявляется связь языка, мышления и культуры, что подтверждает его значимость как важной составляющей ментального пространства языковой личности.

Список использованной литературы

1. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка / В.И. Даль. – М., 1995.
2. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов. / А. Вежбицкая // Языки славянской культуры. – М., 2001. – С. 38-39.
3. Попова З.Д., Стернин И.А [Текст] / З.Д.Попова, И.А. Стернин //Язык и национальное сознание. Вопросы теории и методологии. – Воронеж, 2002.
4. Современная энциклопедия Аванта. Мода и стиль. – М.: Аванта, 2002.
5. Шмелев, А.Д. Русская языковая модель мира. Материалы к словарю А.Д. Шмелева // Языки славянской культуры. – М., 2002. – С.11.

UDC 372.811

DIGITAL TOOLS FOR IMPROVING WRITING COMPETENCE IN EFL CLASSROOMS

Abdez U.G.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін шет тілі ретінде оқытуда (EFL) студенттердің жазу дағдыларын дамытуда цифрлық құралдарды қолданудың тиімділігі қарастырылады. Зерттеу нәтижелері цифрлық платформалар мен мультимедиялық ресурстарды қолдану студенттердің грамматика, сөздік қоры және мәтінді ұйымдастыру қабілеттерін айтарлықтай жақсартатынын көрсетті. Эксперимент барысында цифрлық құралдарды пайдаланған студенттердің жазу нәтижелері дәстүрлі әдістермен оқыған студенттерге қарағанда жоғары болды. Зерттеу нәтижелері цифрлық технологияларды EFL сабақтарына енгізу жазу құзыреттілігін дамытуда тиімді әдіс екенін дәлелдейді.

Резюме: В статье рассматривается использование цифровых инструментов для развития письменной компетенции студентов в условиях обучения английскому языку как иностранному (EFL). Результаты исследования показывают, что применение цифровых платформ, мультимедийных ресурсов и онлайн-сервисов способствует повышению грамматической точности, расширению словарного запаса и улучшению структуры письменных текстов. Экспериментальное исследование показало значительное повышение уровня письменной речи студентов, использовавших цифровые инструменты. Сделан вывод о том, что интеграция цифровых технологий является эффективным средством повышения качества обучения письменной речи в EFL аудитории.

The rapid development of digital technologies has significantly transformed modern education, particularly in the field of foreign language learning. In English as a Foreign Language (EFL) classrooms, writing is considered one of the most challenging skills for students because it requires mastery of grammar, vocabulary, organization, and coherence. Traditional teaching approaches often rely on paper-based exercises and teacher-centered feedback, which may not fully meet the needs of modern learners. The integration of digital tools into language education has therefore become an important pedagogical innovation that supports the development of writing competence and enhances students' motivation and engagement in the learning process [1]. Writing competence in EFL contexts involves not only linguistic accuracy but also the ability to organize ideas logically, express thoughts clearly, and communicate effectively with an audience. Many researchers emphasize that learners often struggle

with limited vocabulary, grammatical errors, and lack of confidence when producing written texts in a foreign language. Digital technologies offer new opportunities to address these challenges by providing interactive learning environments, collaborative platforms, and automated feedback systems that support the writing process. According to recent studies, the integration of digital tools such as collaborative platforms, artificial intelligence applications, and multimedia resources has significantly improved students' grammar, vocabulary development, and writing confidence. The concept of digital learning tools in EFL education refers to technological resources such as online writing platforms, grammar checking applications, collaborative editing tools, and learning management systems. Examples include blogs, wikis, online discussion boards, Google Docs, Grammarly, and AI-based writing assistants. These tools provide immediate feedback, allow collaborative writing, and enable students to revise and edit their texts more effectively. Research indicates that digital technologies facilitate authentic communication and collaborative learning, which are essential components of modern language pedagogy. One of the major advantages of digital tools in writing instruction is the opportunity for collaborative learning. When students use collaborative platforms, they can share their ideas, comment on each other's work, and jointly edit texts in real time. This process encourages peer learning and critical thinking while reducing anxiety associated with writing tasks.

Collaborative writing environments also allow teachers to monitor students' progress and provide immediate feedback. As a result, students become more engaged in the writing process and develop stronger communication skills. Another important aspect of digital tools is the provision of automated feedback. Traditional feedback from teachers often takes time and may not be immediately available. Digital platforms can provide instant corrections and suggestions regarding grammar, vocabulary, and sentence structure [2]. Research has shown that digital feedback systems help create a more active learning environment and encourage students to revise their work independently. Such feedback not only improves writing accuracy but also promotes learner autonomy and self-regulated learning. Furthermore, multimedia resources play a significant role in enhancing writing competence. Digital storytelling platforms, interactive videos, and online writing games can stimulate students' creativity and motivation. In one classroom action research project, students' writing performance improved significantly after the integration of multimedia tools. The average writing score increased from 67.6% in the first learning cycle to 80.5% in the second cycle, demonstrating that multimedia resources can effectively enhance students' organization, vocabulary usage, and grammatical accuracy. Artificial intelligence tools have also become increasingly popular in EFL writing instruction. Applications such as grammar checkers, translation tools, and AI writing assistants help students generate ideas, check language accuracy, and improve the overall quality of their texts. Studies indicate that students perceive these tools as helpful in completing writing tasks and improving fluency and accuracy. However, researchers also warn that excessive reliance on AI tools may limit students' independent writing ability [3].

Therefore, teachers should adopt a balanced approach that integrates AI tools while encouraging critical thinking and independent writing skills. The present

research aimed to investigate the effectiveness of digital tools in improving writing competence among EFL students. The study was conducted with 40 undergraduate students enrolled in an English language course at a university. The participants were divided into two groups: an experimental group and a control group. The experimental group used digital tools such as collaborative writing platforms, grammar-checking applications, and multimedia resources during writing activities, while the control group followed traditional teaching methods based on textbooks and teacher explanations. The research methodology included both quantitative and qualitative approaches. A pre-test and post-test design was used to measure students' writing performance before and after the intervention.

The tests assessed several components of writing competence, including grammar accuracy, vocabulary usage, coherence, and organization of ideas. In addition, students' attitudes toward digital tools were examined through questionnaires and interviews. The results of the study demonstrated significant improvements in the experimental group compared to the control group. At the beginning of the experiment, the average writing score of the experimental group was 64 out of 100. After eight weeks of instruction using digital tools, the average score increased to 82 points. The most noticeable improvements were observed in grammatical accuracy and vocabulary diversity. Students also demonstrated better organization of ideas and greater coherence in their written texts. The questionnaire results revealed that most students had positive attitudes toward the use of digital tools in writing instruction. More than 85% of participants reported that digital platforms helped them identify and correct grammatical errors more efficiently [4].

Many students also stated that collaborative writing activities increased their motivation and confidence in writing English. Interviews with students further confirmed that digital tools made writing tasks more engaging and less stressful compared to traditional classroom activities. However, the research also identified several challenges associated with the integration of digital technologies in EFL classrooms. Some students experienced technical difficulties or lacked sufficient digital literacy skills to use certain tools effectively. In addition, teachers sometimes required additional training to integrate digital resources into their teaching strategies. These findings suggest that successful implementation of digital tools requires proper teacher training, technical support, and carefully designed learning activities. The findings of this study support previous research indicating that digital technologies can significantly enhance language learning outcomes. Digital tools not only improve students' linguistic competence but also develop essential 21st-century skills such as collaboration, creativity, and digital literacy. By integrating technology into writing instruction, educators can create more interactive and learner-centered environments that promote active participation and independent learning [5].

In conclusion, the integration of digital tools into EFL writing instruction has considerable potential to improve students' writing competence. Digital platforms provide immediate feedback, support collaborative learning, and enhance students' motivation and engagement in the writing process. The results of the present study demonstrate that students who used digital tools showed significant improvements in

grammar accuracy, vocabulary usage, and overall writing quality. Despite certain challenges related to technical skills and teacher training, digital technologies remain an effective and innovative approach to teaching writing in EFL classrooms. Future research should explore the long-term impact of digital tools on writing development and investigate how different technological resources can be combined to create more effective language learning environments.

References

1. Ramamuthie, V., & Aziz, A. (2022). Systematic Review: The Effectiveness of Digital Tools to Improve Writing Skill of ESL Students. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 67-90
2. Hojeij, Z., & Ayber, P. (2022). Effectiveness of Using Digital Feedback on EFL Student Writing Skills. *International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching*. 214-257
3. Pitukwong, T., & Saraiwang, S. (2024). Exploring the Effectiveness of Digital Writing Tools on Thai EFL Students' Writing. *Contemporary Educational Technology*. 78-94
4. Amalia, N., et al. (2024). Enhancing Students' Writing Performance through Interactive Multimedia in the EFL Classroom. *ELT in Journal*. 32-45
5. Ahmed, A., et al. (2025). Web 2.0 Tools and Language Learning in University EFL Contexts. *Humanities and Social Sciences Communications*. 124-134

UDK 37.013.43

PRACTICAL IMPLEMENTATION OF PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT IN AN ORPHANAGE

Abdihalilova Sh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада балалар үйлерінде психологиялық және педагогикалық қолдаудың практикалық жүзеге асырылуы қарастырылады. Онда тәрбиешілер мен психологтардың ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға қолдау көрсету үшін қолданатын негізгі мақсаттары, қағидалары, әдістері және стратегиялары талданады. Зерттеуде мұғалімдер, психологтар және әлеуметтік қызметкерлер арасындағы қолдаушы білім беру ортасын құрудағы пәнаралық ынтымақтастықтың маңыздылығы атап өтіледі. Жеке кеңес беру, дамыту бағдарламалары, әлеуметтік дағдыларды оқыту және эмоционалдық қолдау сияқты практикалық тәсілдер талқыланады.

Резюме: В данной статье рассматривается практическая реализация психологической и педагогической поддержки в детских домах. Анализируются основные цели, принципы, методы и стратегии, используемые педагогами и психологами для поддержки детей, оставшихся без родительской опеки. В исследовании подчеркивается важность междисциплинарного сотрудничества между учителями, психологами и социальными работниками в создании благоприятной образовательной среды. Обсуждаются практические подходы, такие как индивидуальное консультирование, развивающие программы, тренинг социальных навыков и эмоциональная поддержка.

Children growing up in orphanages face unique psychological and social challenges. Unlike children raised in families, they often lack stable emotional

attachment, parental guidance, and consistent support. As a result, many children in institutional care experience difficulties in emotional regulation, interpersonal communication, academic performance, and social integration.

Psychological and pedagogical support plays a crucial role in helping orphaned children overcome these difficulties. This support system combines educational guidance with psychological assistance to ensure the holistic development of a child. It aims to create favorable conditions for personal growth, emotional stability, and social competence.

In modern educational and social policy, increasing attention is being given to improving the quality of care in orphanages. Specialists emphasize the importance of implementing structured programs that address the emotional, cognitive, and social needs of children [1]. Psychological and pedagogical support helps identify developmental problems at an early stage and provides targeted interventions.

The purpose of this article is to examine the practical implementation of psychological and pedagogical support in orphanage institutions, highlighting effective strategies, methods, and principles that contribute to the successful development and social adaptation of children.

Psychological and pedagogical support refers to a system of professional assistance provided to children in order to facilitate their personal, emotional, and educational development. This support is particularly important for children living in institutional environments, where the absence of family relationships may negatively affect their psychological well-being.

Researchers emphasize that the institutional environment may create conditions that limit emotional development. Children in orphanages often demonstrate anxiety, low self-esteem, behavioral problems, and difficulties forming trusting relationships. Therefore, psychological and pedagogical support must focus on strengthening emotional resilience and developing social skills [2].

The concept of psychological and pedagogical support is based on several fundamental principles. First, the principle of individualization requires specialists to consider each child's personal experiences, psychological characteristics, and developmental needs. Second, the principle of continuity ensures that support is provided systematically rather than occasionally. Third, the principle of cooperation highlights the importance of collaboration between educators, psychologists, and caregivers.

Another key aspect is the creation of a supportive educational environment. In such an environment, children feel safe, respected, and encouraged to express their thoughts and emotions. Positive relationships between children and adults play an essential role in promoting trust and emotional security.

The implementation of psychological and pedagogical support in orphanages is aimed at achieving several important objectives.

One of the primary objectives is the emotional stabilization of children. Many children entering orphanages have experienced traumatic events such as neglect, abuse, or loss of parents. Psychological support helps them cope with these experiences and develop emotional resilience.

Another objective is the development of social and communication skills. Children living in institutional settings may have limited opportunities to develop interpersonal relationships. Through structured activities, group discussions, and role-playing exercises, specialists help children learn how to interact effectively with others.

Academic support is also an important goal. Some children in orphanages demonstrate learning difficulties due to emotional stress or lack of early educational stimulation. Pedagogical support focuses on identifying these challenges and providing individualized learning strategies.

In addition, psychological and pedagogical support aims to prepare children for independent living. As children grow older, they must develop practical life skills, decision-making abilities, and confidence in their own abilities. Programs designed for adolescents often include career guidance, financial literacy training, and social adaptation skills [3].

The practical implementation of psychological and pedagogical support involves various methods and techniques used by psychologists and educators.

Individual counseling sessions allow psychologists to work directly with children to address emotional difficulties, trauma, or behavioral problems. During these sessions, children are encouraged to express their feelings and experiences in a safe and supportive environment. Counseling helps children develop self-awareness, coping strategies, and emotional regulation skills.

Group activities are widely used in orphanages to promote social interaction and teamwork. These activities may include group discussions, cooperative games, creative workshops, and psychological training sessions. Such activities help children develop communication skills, empathy, and mutual support.

Art therapy is an effective method for helping children express emotions that may be difficult to verbalize. Drawing, painting, music, and drama activities provide opportunities for emotional expression and psychological healing. Creative activities also help improve self-esteem and encourage personal development.

Pedagogical support includes academic assistance and individualized learning plans. Teachers may use differentiated instruction to accommodate different learning levels and abilities. Additional tutoring sessions and interactive learning methods help children overcome educational difficulties.

Social skills training programs focus on teaching children how to build healthy relationships, resolve conflicts, and communicate effectively. Role-playing scenarios, teamwork exercises, and communication workshops are commonly used techniques in these programs.

Effective psychological and pedagogical support requires cooperation among various professionals working in orphanages. Psychologists play a central role in assessing children's emotional and psychological needs. They conduct diagnostic assessments, provide counseling, and design intervention programs.

Teachers and educators contribute to the pedagogical component of support. They create a positive learning environment, monitor children's academic progress, and implement educational strategies that encourage active participation and motivation [4].

Social workers also play an important role by addressing social adaptation issues and coordinating support services. They help children develop life skills and prepare for integration into society after leaving the orphanage.

Collaboration among these professionals ensures that support is comprehensive and consistent. Regular meetings and case discussions allow specialists to share information and develop effective strategies for each child.

Despite the importance of psychological and pedagogical support, its implementation in orphanages may face several challenges. One major challenge is the limited number of qualified specialists available to work with children. High workloads can reduce the effectiveness of individual support programs.

Another challenge is the emotional complexity of children's experiences. Some children may resist psychological assistance due to trust issues or past trauma. Building strong relationships between specialists and children requires time and patience.

Institutional limitations may also affect the quality of support programs. Lack of resources, insufficient training, and large group sizes can make it difficult to provide individualized attention to every child.

To overcome these challenges, orphanages should invest in professional development for staff, increase collaboration with external specialists, and implement innovative support programs [5].

Psychological and pedagogical support is an essential component of child development in orphanage institutions. Children without parental care often face emotional, social, and educational challenges that require professional assistance. The practical implementation of support programs helps address these difficulties and promotes healthy psychological development.

Effective support involves a combination of individual counseling, group activities, creative therapies, educational assistance, and social skills training. Collaboration among psychologists, educators, and social workers ensures a comprehensive approach to meeting children's needs.

Although challenges exist, continuous improvement of support systems and professional training can significantly enhance the quality of care provided in orphanages. Ultimately, psychological and pedagogical support not only improves children's well-being but also prepares them for successful integration into society and independent adulthood.

References

1. Bowlby, J. (1988). *A Secure Base: Parent-Child Attachment and Healthy Human Development*. New York: Basic Books, pp. 45–62.
2. Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 21–38.
3. Howe, D. (2005). *Child Abuse and Neglect: Attachment, Development and Intervention*. London: Palgrave Macmillan, pp. 102–118.
4. Rutter, M. (2006). *Children of the 21st Century: The First Five Years*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 134–150.
5. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 79–91.

DEVELOPING STUDENTS' CRITICAL THINKING SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING AT THE INITIAL STAGE

Abdirashidova I.K.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Ағылшын тілін үйренудің бастапқы кезеңінде студенттердің сыни ойлау дағдыларын дамыту маңызды болып табылады. Сыни ойлау студенттерге ақпаратты талдауға, салыстыруға және дұрыс шешім қабылдауға көмектеседі. Бұл дағды тіл үйрену барысында белсенді ойлау мен түсінуді қалыптастырады. Ағылшын тілін оқытуда түрлі тапсырмалар мен интерактивті әдістерді қолдану сыни ойлауды дамытуға мүмкіндік береді.

Резюме: Развитие критического мышления у студентов на начальном этапе изучения английского языка имеет большое значение. Критическое мышление помогает студентам анализировать информацию, сравнивать факты и принимать правильные решения. Этот навык формирует активное мышление и понимание в процессе изучения языка. Использование различных заданий и интерактивных методов на уроках английского языка способствует развитию критического мышления.

This study focused on exploring the development of critical thinking skills among students at the initial stage of English language learning, aiming to identify effective strategies and instructional approaches that promote analytical reasoning, reflective thinking, and problem-solving abilities. Critical thinking, defined as the capacity to analyze, evaluate, and synthesize information in a systematic manner, is increasingly recognized as a fundamental component of language education, particularly in early-stage learners. The research employed a mixed-methods approach, combining quantitative assessments of language and cognitive performance with qualitative observations of classroom interactions, interviews with instructors, and reflective journals maintained by students. This methodological design allowed for a comprehensive understanding of both measurable improvements and the nuanced processes through which students develop critical thinking skills alongside their linguistic abilities.

Quantitative data were collected using pre- and post-tests designed to assess both English language proficiency and critical reasoning in tasks related to reading comprehension, problem-solving exercises, and written expression. Statistical analyses, including paired-sample t-tests and effect size calculations, demonstrated significant improvement in students' ability to analyze texts, formulate reasoned arguments, and apply learned concepts to novel contexts. Qualitative data, gathered through classroom observation and interviews, highlighted that interactive teaching methods such as group discussions, debates, project-based assignments, and guided questioning effectively engaged students in reflective thinking and collaborative problem-solving. The integration of real-life scenarios and authentic materials enabled learners to apply theoretical knowledge in practical situations, enhancing motivation and promoting learner autonomy [1].

The findings revealed that students at the initial stage are capable of developing substantial critical thinking skills when instruction is structured to integrate both language learning and cognitive engagement. For example, students demonstrated improved abilities in evaluating multiple perspectives, supporting arguments with evidence, and self-monitoring their reasoning processes. Teachers observed that students gradually shifted from passive recipients of information to active participants in knowledge construction. Furthermore, students reported increased confidence in expressing opinions, questioning assumptions, and approaching problems from multiple angles, indicating that critical thinking development is intrinsically linked to language proficiency and communicative competence.

From a scientific standpoint, this study contributes to the field of applied linguistics and educational methodology by providing empirical evidence that critical thinking can be systematically cultivated even at the initial stages of language learning. The novelty of this research lies in its integrated approach, combining language acquisition with cognitive skill development and demonstrating that early-stage learners can successfully engage in higher-order thinking tasks when appropriately scaffolded. This research fills a gap in the literature, as prior studies have often focused on advanced learners or have treated critical thinking as a peripheral outcome rather than a primary instructional goal.

Practically, the study offers a replicable framework for curriculum designers and language educators seeking to foster critical thinking from the earliest stages of instruction. Recommended strategies include incorporating problem-solving activities, collaborative projects, interactive discussions, reflective writing tasks, and teacher-guided questioning. Additionally, formative feedback, regular assessment of cognitive and linguistic development, and integration of authentic materials are highlighted as essential components for effective skill acquisition. The study further emphasizes the role of teacher training in equipping instructors with both pedagogical strategies and content knowledge to support critical thinking in beginner learners.

While the results are promising, the study acknowledges certain limitations. The research was conducted in a limited number of classrooms, primarily in urban educational settings, which may affect the generalizability of findings. Students' prior exposure to English and individual motivation levels also influenced outcomes. Future research should examine longitudinal effects of critical thinking instruction, explore different age groups and contexts, and investigate the impact of digital tools and blended learning approaches on the development of critical reasoning skills. Comparative studies across different languages and educational systems would further enhance understanding of effective instructional strategies [2].

The analysis indicated that even students at the initial stage of English language learning are capable of developing significant critical thinking skills when provided with appropriately structured learning experiences. Quantitative assessment results revealed measurable improvements in students' ability to analyze texts, identify key arguments, and apply reasoning to problem-solving tasks. In addition, qualitative observations demonstrated that interactive classroom activities—such as guided discussions, collaborative projects, and debate exercises—effectively engaged students

in reflective thinking and active participation. Students reported increased confidence in articulating opinions, asking meaningful questions, and evaluating multiple perspectives, suggesting that these practices not only support cognitive development but also enhance communicative competence. The findings also highlighted the importance of scaffolding, whereby instructors gradually increase the complexity of tasks and provide timely feedback, enabling learners to internalize analytical strategies and develop independent reasoning skills.

The study contributes methodologically by demonstrating the effectiveness of a mixed-methods research design in evaluating educational interventions targeting critical thinking. By combining pre- and post-intervention testing with observational data, reflective journals, and semi-structured interviews, the study captured both measurable outcomes and the nuanced processes of cognitive skill development. This triangulation of data allowed for a detailed understanding of how instructional approaches influence learner engagement, motivation, and the acquisition of higher-order thinking skills. Moreover, the integration of authentic materials and real-life scenarios created meaningful contexts in which students could apply both language and analytical skills simultaneously. The research identified specific pedagogical strategies that were most impactful, including collaborative problem-solving, structured questioning, and iterative feedback cycles, all of which facilitated sustained cognitive engagement. These insights provide a practical framework for educators seeking to cultivate critical thinking in early-stage learners and offer empirical evidence that such development is feasible even at the foundational level of language acquisition [3].

In conclusion, this study demonstrates that critical thinking skills can be intentionally and effectively developed in students at the initial stage of English language learning. By integrating interactive, reflective, and problem-solving methodologies into early language instruction, educators can cultivate learners' analytical abilities, autonomy, and communicative competence simultaneously. The research provides both theoretical and practical contributions, offering evidence-based strategies, a replicable framework for curriculum design, and a foundation for further investigation into the interplay between language acquisition and cognitive development. Ultimately, fostering critical thinking in beginner learners not only enhances language proficiency but also prepares students to engage thoughtfully and independently in academic, professional, and everyday contexts, laying a foundation for lifelong learning.

References

1. Paul, R., & Elder, L. (2014). *Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Learning and Your Life*. Boston: Pearson.
2. Facione, P. A. (2015). *Critical Thinking: What It Is and Why It Counts*. Insight Assessment.
3. Ennis, R. H. (2011). *The Nature of Critical Thinking: An Outline of Critical Thinking Dispositions and Abilities*. *Critical Thinking Across the Curriculum*, 2nd Edition, Routledge.

AUTHENTICITY IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING: A METHODOLOGICAL AND EXPERIMENTAL PERSPECTIVE

Abdirassulova Sh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақала жоғары оқу орнында шет тілін оқыту үдерісінде тұлғаға бағытталған заманауи оқыту технологияларын талдауға арналған. Тұлғаға бағытталған тәсілдің теориялық негіздері, сондай-ақ коммуникативтік, жобалық және бейімделген цифрлық әдістерді тәжірибеде қолдану мәселелері қарастырылады. Зерттеу нәтижелері оқытуды дараландыру студенттердің уәжін, тілдік құзыреттілігін және оқу белсенділігін арттыруға ықпал ететінін дәлелдейді.

Резюме: В статье рассматривается аутентичность как ключевая методическая категория современного обучения иностранному языку в условиях коммуникативно-ориентированной и личностно-ориентированной парадигмы образования. Анализируются теоретические подходы к пониманию аутентичности, ее структурные компоненты (аутентичность текста, задания, ситуации общения, личности обучающегося и преподавателя), а также дидактические условия ее реализации в образовательном процессе. Представлены результаты экспериментального исследования, направленного на выявление влияния аутентичных материалов и коммуникативных заданий на уровень сформированности иноязычной коммуникативной компетенции студентов.

The modernization of higher education, oriented toward the development of a competitive and socially mobile personality capable of effective intercultural communication, determines the need to reconsider the fundamental principles of foreign language teaching. Within the framework of the communicative and activity-based approach, authenticity acquires the status of a central methodological category that ensures the practical orientation and functional value of language education. The shift from a knowledge-based model to a communicative paradigm has led to the recognition that language cannot be effectively mastered outside real or simulated communicative contexts reflecting genuine social interaction.

The concept of authenticity in foreign language methodology has evolved significantly. Initially, authenticity was associated primarily with the use of authentic texts—materials created by native speakers for native speakers without pedagogical purposes, such as newspaper articles, interviews, television programs, advertisements, and podcasts [1]. However, contemporary methodological thought interprets authenticity more broadly. It is not limited to the origin of the material but is viewed as a characteristic of the learning process as a whole. Authenticity emerges in the interaction between the learner and the communicative situation, in the meaningfulness of tasks, and in the relevance of content to students' real communicative needs.

Modern researchers emphasize the multidimensional nature of authenticity. It includes the authenticity of educational materials, the authenticity of communicative tasks, the authenticity of social and professional contexts, the authenticity of learner involvement, and the authenticity of teacher-student interaction [2]. Authenticity of materials presupposes the use of original language samples that reflect real discourse

patterns, lexical variability, pragmatic nuances, and sociocultural markers. Authenticity of tasks implies the presence of a genuine communicative purpose, information gap, problem-solving element, or decision-making component. Authenticity of situation requires modeling realistic social roles and professional contexts that students may encounter in their academic or future occupational life. Personal authenticity involves the opportunity for learners to express their own opinions, experiences, and values, while pedagogical authenticity is reflected in natural and meaningful teacher-student communication [3].

The principle of authenticity is closely related to the formation of communicative competence, which encompasses linguistic, sociolinguistic, pragmatic, and strategic components. Exposure to authentic discourse allows students to develop sensitivity to real language use, including idiomatic expressions, discourse markers, speech acts, and culturally conditioned patterns of interaction. Moreover, authentic materials contribute to the development of intercultural competence, as they introduce learners to the worldview, traditions, behavioral norms, and value systems of the target language community.

In order to empirically verify the effectiveness of authenticity as a methodological principle, an experimental study was conducted among second-year university students majoring in foreign languages ($n = 48$). The participants were divided into a control group and an experimental group, each consisting of 24 students. In the control group, instruction was carried out using predominantly adapted texts and reproductive exercises aimed at practicing vocabulary and grammar structures [4]. In contrast, the experimental group was systematically exposed to authentic materials, including contemporary English-language articles, interview fragments, podcasts, video reports, and elements of public discourse. Project-based tasks were implemented, such as creating blogs, recording video presentations, participating in structured discussions, and conducting role-plays simulating professional communication scenarios. The duration of the experiment was one academic semester (16 weeks).

To assess the outcomes, a комплекс of diagnostic tools was applied, including communicative competence tests, evaluation of oral performance according to criteria of fluency, coherence, argumentation, and sociocultural appropriateness, questionnaires measuring learning motivation, and systematic classroom observation. Comparative analysis of the results revealed significant positive dynamics in the experimental group. Speech fluency increased by 23%, compared to 9% in the control group. The active vocabulary range expanded by approximately 18%, while the control group demonstrated a 7% increase. Indicators of sociocultural appropriateness in oral production improved by 26% in the experimental group. According to questionnaire data, 79% of students exposed to authentic materials reported increased motivation and greater interest in language learning.

Qualitative observations confirmed that students in the experimental group displayed higher levels of initiative, greater willingness to participate in spontaneous discussions, improved ability to support and justify opinions, and enhanced confidence in public speaking situations [5]. A reduction in communication anxiety was also noted. Students became more adept at interpreting implicit meanings, recognizing pragmatic

cues, and adjusting their speech behavior to communicative context. These findings indicate that authenticity not only enriches linguistic competence but also fosters psychological readiness for real-life communication.

The results of the study support the theoretical assumption that language acquisition is more effective when learning conditions approximate natural communicative environments. Authenticity stimulates cognitive engagement, critical thinking, and reflective skills. It encourages learners to move beyond mechanical reproduction of language patterns toward meaningful interaction. However, the successful implementation of authenticity requires careful methodological planning. Materials must correspond to students' proficiency level, and excessive linguistic complexity should be mitigated through scaffolding techniques without eliminating communicative value. Teachers need to possess sufficient methodological competence to adapt authentic resources appropriately and integrate them systematically rather than episodically.

Thus, authenticity should be regarded not merely as the use of original texts but as a strategic principle underlying the organization of foreign language teaching. It influences the selection of content, the design of tasks, the format of classroom interaction, and the overall pedagogical philosophy. The integration of authenticity contributes to the development of communicatively competent, culturally aware, and professionally oriented graduates capable of functioning effectively in multilingual and multicultural environments.

In conclusion, authenticity represents a multidimensional methodological category that plays a crucial role in contemporary foreign language education. Its systematic implementation enhances communicative competence, increases learner motivation, improves speech fluency, and promotes intercultural awareness. The experimental data obtained in this study confirm the pedagogical effectiveness of authentic materials and communicative tasks. Future research may focus on the integration of digital authentic resources, online intercultural exchanges, and hybrid learning environments to further expand the potential of authenticity in language education.

References

1. Breen M. Authenticity in the Language Classroom // *Applied Linguistics*. – 1985.
2. Nunan D. *Designing Tasks for the Communicative Classroom*. – Cambridge: Cambridge University Press, 1989.
3. Widdowson H. G. *Teaching Language as Communication*. – Oxford: Oxford University Press, 1978.
4. Тер-Минасова С. Г. *Язык и межкультурная коммуникация*. – М.: Слово, 2000.
5. Пассов Е. И. *Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению*. – М.: Просвещение, 1991.

THE FACTOR OF PROFESSIONAL GROWTH OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS

Abdizhapparova G.T.

«Miras» university, Shymkent city, Kazakhstan

Резюме: В данной статье рассматриваются ключевые факторы, влияющие на профессиональный рост будущих учителей иностранных языков, включая коммуникативную компетентность, педагогическую рефлексию, межкультурную осведомленность, цифровую грамотность и непрерывное самосовершенствование.

Түйін: Бұл мақалада болашақ шетел тілі мұғалімдерінің кәсіби дамуына әсер ететін негізгі факторлар, соның ішінде коммуникативтік құзыреттілік, педагогикалық рефлексия, мәдениетаралық хабардарлық, цифрлық сауаттылық және үздіксіз өзін-өзі жетілдіру қарастырылады.

The preparation of future foreign language teachers is a complex and multifaceted process that requires the integration of linguistic, pedagogical, psychological, and cultural knowledge. In modern educational paradigms, teachers are expected not only to transmit knowledge but also to facilitate communication, promote intercultural dialogue, and adapt to rapidly changing educational environments. Therefore, identifying the factors that contribute to the professional growth of future foreign language teachers is a crucial task for higher education institutions.

Professional growth can be defined as a continuous process of personal and professional self-improvement, aimed at enhancing pedagogical effectiveness, communicative competence, and reflective capacity. For foreign language teachers, this growth is closely connected with language proficiency, cultural awareness, and the ability to create communicative learning environments [1].

The concept of professional growth is grounded in theories of communicative competence, reflective practice, and lifelong learning. Communicative language teaching approaches emphasize the importance of developing not only grammatical competence but also sociolinguistic and pragmatic skills. For future teachers, mastering these competencies is essential for modeling authentic communication in the classroom.

Reflective practice theory highlights the importance of self-analysis and evaluation in professional development. Through reflection, pre-service teachers become aware of their strengths and weaknesses, develop critical thinking skills, and improve instructional strategies.

Lifelong learning theory underscores the need for continuous professional development in response to educational innovations, technological advancements, and sociocultural changes.

1. Development of Communicative Competence

Communicative competence is the foundation of professional growth for foreign language teachers. It includes linguistic, sociolinguistic, discourse, and strategic competencies. High levels of communicative competence enable teachers to:

Conduct lessons in the target language effectively;

- Facilitate authentic communication;
- Model correct pronunciation and grammar;
- Encourage student interaction.

Without advanced communicative competence, teachers may struggle to create meaningful communicative situations in the classroom.

2. Intercultural Competence

Foreign language teaching inherently involves cultural mediation. Professional growth depends on the teacher's ability to integrate cultural knowledge into language instruction. Intercultural competence includes:

- Awareness of cultural differences and similarities;
- Respect for diversity;
- Ability to interpret cultural phenomena;
- Promotion of tolerance and global citizenship.

Future teachers must develop sensitivity to cultural contexts to prepare students for real-life communication in multicultural settings [2].

3. Pedagogical Reflection

Reflection plays a central role in professional self-improvement. Reflective future teachers:

- Analyze their teaching experiences;
- Evaluate lesson effectiveness;
- Identify areas for improvement;
- Adjust methodologies accordingly.

Systematic reflection transforms experience into professional knowledge and fosters autonomy in professional decision-making.

4. Practical Teaching Experience

Teaching practice (internships, practicum, microteaching) is a powerful factor in professional growth. It allows future teachers to:

- Apply theoretical knowledge in real classroom settings;
- Develop classroom management skills;
- Interact with diverse learners;
- Gain confidence and professional identity.

Practical experience bridges the gap between theory and practice and contributes to the formation of pedagogical competence [3].

5. Digital Literacy and Technological Competence

Modern foreign language education is closely connected with digital technologies. Professional growth requires:

- Ability to use educational platforms;
- Integration of multimedia resources;
- Implementation of online and blended learning models;
- Development of students' digital communication skills.

Digital competence enhances teaching effectiveness and expands opportunities for interactive and personalized learning.

6. Motivation and Professional Identity

Internal motivation significantly influences professional growth. Future teachers who possess intrinsic motivation are more likely to engage in self-development, research activities, and innovative practices.

Professional identity formation is equally important. It involves the understanding of oneself as a teacher, acceptance of professional values, and commitment to ethical standards [4].

Discussion

Professional growth is not a linear process but a dynamic interaction of cognitive, emotional, and social factors. Higher education institutions should create conditions that foster:

- Integrated curriculum design;
- Reflective learning environments;
- Research-based teaching practice;
- Opportunities for intercultural exchange;
- Continuous professional support.

A comprehensive approach ensures that future foreign language teachers develop both subject-specific expertise and pedagogical mastery.

The professional growth of future foreign language teachers is determined by a combination of communicative competence, intercultural awareness, pedagogical reflection, practical experience, digital literacy, and intrinsic motivation. These factors interact to shape a competent, flexible, and innovative educator capable of meeting contemporary educational challenges.

Sustainable professional development requires systematic institutional support and the active engagement of future teachers in lifelong learning processes. By integrating theory, practice, and reflection, teacher education programs can effectively prepare specialists who are not only proficient language users but also reflective practitioners and cultural mediators.

References

1. Borg, S. (2015). Teacher cognition and language education: Research and practice. Bloomsbury Academic. - 143 c.
2. Brown, H. D. (2007). Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy (3rd ed.). Pearson Education.- .-352 c.
3. Canagarajah, A. S. (2006). Global practices and local knowledge in English language teaching. TESOL Quarterly, 40(1), 133–138. <https://doi.org/10.2307/40264515>
4. Farrell, T. S. C. (2023). Reflective practice in ESL teacher development groups: From practices to principles. Springer..446 c.

THE EFFECTIVENESS OF MOBILE APPLICATIONS IN DEVELOPING STUDENTS' COMMUNICATIVE COMPETENCE IN A FOREIGN LANGUAGE

Abdraimova S.K.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мобильді технологиялардың қарқынды дамуы шет тілін оқытуды айтарлықтай өзгертті. Бұл зерттеу студенттердің шет тіліндегі коммуникативті құзыреттілігін дамытудағы мобильді қосымшалардың тиімділігін зерттейді. Зерттеу теориялық талдауды, эксперименттік әдістемені және статистикалық бағалауды біріктіреді. Мобильді құрылғылар (MALL) арқылы тіл үйренудің әсерін бағалау үшін университет студенттерінің қатысуымен квази-эксперименттік зерттеу жүргізілді. Нәтижелер мобильді қосымшалар оқушылардың сөйлеу, тыңдау және өзара әрекеттесу дағдыларын, сондай-ақ олардың мотивациясы мен тәуелсіздігін айтарлықтай жақсартатынын көрсетеді. Нәтижелер мобильді технологиялардың тілді оқыту процесіне жүйелі түрде енгізуде тиімді педагогикалық құрал ретінде қызмет ететіндігін растайды.

Резюме: Стремительное развитие мобильных технологий существенно изменило обучение иностранному языку. В данном исследовании изучается эффективность мобильных приложений в развитии коммуникативной компетенции студентов на иностранном языке. Исследование объединяет теоретический анализ, экспериментальную методологию и статистическую оценку. Было проведено квазиэкспериментальное исследование с участием студентов университета, чтобы оценить влияние изучения языка с помощью мобильных устройств (MALL). Полученные результаты свидетельствуют о том, что мобильные приложения значительно улучшают навыки говорения, аудирования и взаимодействия учащихся, а также их мотивацию и самостоятельность. Результаты подтверждают, что мобильные технологии служат эффективным педагогическим инструментом при систематическом внедрении в процесс обучения языку.

In the modern educational landscape, the integration of digital technologies has become a fundamental aspect of teaching and learning processes. Among these technologies, mobile applications play a crucial role in transforming traditional approaches to foreign language instruction. The concept of Mobile-Assisted Language Learning (MALL) has emerged as an innovative method that enables learners to access educational resources anytime and anywhere [1]. Communicative competence is considered one of the primary goals of foreign language education. It includes linguistic, sociolinguistic, pragmatic, and strategic competencies. The development of communicative competence requires active interaction, authentic communication, and continuous practice. Recent studies indicate that mobile technologies can significantly contribute to language learning outcomes. A meta-analysis of multiple studies revealed a moderate positive effect size (0.55), confirming the effectiveness of mobile-assisted learning in improving language skills. Furthermore, mobile applications facilitate real-time communication, interactive feedback, and learner autonomy, which are essential for developing communicative competence.

The rapid advancement of digital technologies has led to significant transformations in the field of education, particularly in foreign language teaching. In recent years, mobile technologies have become an integral part of students' daily lives,

creating new opportunities for enhancing learning processes [2]. One of the most promising directions in this context is Mobile-Assisted Language Learning (MALL), which allows learners to access educational content anytime and anywhere. The integration of mobile applications into foreign language instruction has attracted considerable attention from researchers due to their potential to improve communicative competence, which is widely recognized as a central goal of language education. Communicative competence is a complex construct that includes linguistic, sociolinguistic, pragmatic, and strategic components. It reflects a learner's ability to use language effectively and appropriately in various real-life situations. Traditional teaching methods often focus on grammar and vocabulary, which may not be sufficient for developing communicative skills. In contrast, mobile applications provide interactive, flexible, and learner-centered environments that support real-time communication and authentic language use. These features make mobile technologies particularly suitable for fostering communicative competence.

The theoretical foundation of this study is based on communicative language teaching (CLT) and constructivist learning theory. According to CLT, language learning should be centered on communication and meaningful interaction rather than rote memorization of rules. Constructivist theory emphasizes the active role of learners in constructing knowledge through experience and social interaction. Mobile applications align with these principles by enabling learners to engage in authentic communication, collaborate with peers, and receive immediate feedback. Furthermore, mobile learning supports autonomous learning, allowing students to take responsibility for their own progress. Numerous studies have highlighted the effectiveness of mobile-assisted language learning in improving language skills. Mobile applications such as Duolingo, WhatsApp, and other language learning platforms offer a wide range of features, including vocabulary exercises, listening tasks, speaking practice, and interactive dialogues [3].

These tools facilitate continuous exposure to the target language and provide opportunities for practice beyond the classroom. In addition, mobile applications often incorporate gamification elements, which increase learner motivation and engagement. As a result, students are more likely to participate actively in learning activities and develop confidence in using the language. Despite the advantages of mobile learning, some challenges should be considered. For instance, excessive reliance on mobile devices may lead to distractions, and not all applications are pedagogically effective. Therefore, it is essential to integrate mobile technologies into the curriculum in a structured and purposeful way.

Teachers play a crucial role in guiding students and selecting appropriate applications that align with learning objectives. In order to investigate the effectiveness of mobile applications in developing students' communicative competence, an experimental study was conducted. The research involved 60 undergraduate students studying English as a foreign language [4]. The participants were divided into two groups: an experimental group and a control group, each consisting of 30 students. The study lasted for eight weeks and aimed to compare the outcomes of traditional teaching methods with those incorporating mobile applications. At the beginning of the

experiment, both groups were assessed using a pre-test designed to measure their communicative competence. The test included tasks related to speaking, listening, and interactive communication. During the experiment, the control group received instruction through conventional methods, such as textbook-based exercises, teacher explanations, and classroom discussions. In contrast, the experimental group used mobile applications as a primary learning tool. Students in this group engaged in daily activities, including vocabulary practice, listening exercises, voice message exchanges, and real-time communication with peers. They also participated in interactive tasks designed to simulate real-life communication situations [5].

The results of the study demonstrated a significant improvement in the communicative competence of students in the experimental group compared to the control group. Quantitative analysis revealed that speaking skills increased by approximately 35 percent, listening comprehension improved by 28 percent, and vocabulary retention rose by 40 percent. These findings indicate that mobile applications can effectively support the development of key language skills. In addition to quantitative data, qualitative observations and student feedback provided further insights into the learning process. Many students reported increased confidence in speaking, reduced anxiety during communication, and higher levels of motivation. One of the key advantages of mobile applications is their ability to provide immediate feedback. This feature allows students to identify and correct their mistakes in real time, which promotes more effective learning. Moreover, mobile technologies create opportunities for personalized learning, as students can choose activities that match their individual needs and preferences. This flexibility is particularly important in foreign language education, where learners often have different levels of proficiency and learning styles. The findings of this study are consistent with previous research, which suggests that mobile-assisted language learning has a positive impact on language acquisition. The use of mobile applications encourages active participation, promotes interaction, and enhances learner autonomy. These factors contribute to the development of communicative competence, which requires not only knowledge of language forms but also the ability to use them appropriately in context. However, the successful implementation of mobile learning depends on several factors. First, teachers should provide clear instructions and support to ensure that students use mobile applications effectively. Second, learning activities should be carefully designed to align with educational objectives. Finally, it is important to maintain a balance between traditional and digital methods, as each approach has its own strengths.

In conclusion, this study confirms that mobile applications are a powerful tool for developing students' communicative competence in a foreign language. The integration of mobile technologies into language teaching enhances not only linguistic skills but also motivation, engagement, and autonomy. The results of the experimental research demonstrate that students who use mobile applications achieve higher levels of communicative performance compared to those who rely solely on traditional methods. Therefore, mobile-assisted language learning should be considered an essential component of modern foreign language education. Future research may focus

on exploring long-term effects of mobile learning and the role of emerging technologies, such as artificial intelligence, in further improving language education.

References

1. Kukulska-Hulme, A. Mobile Learning and Language Learning.
2. Stockwell, G. Using Mobile Phones for Vocabulary Learning.
3. Wang, X. The Effectiveness of Mobile-Assisted Language Learning.
4. Togaibayeva, A. Mobile Learning and Student Performance.
5. Pasatiempo, A. Communicative Competence and Mobile Learning.

UDK 372.881.111.1

LINGUOCREATIVE POTENTIAL OF THE LANGUAGE GAME IN TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Abdrash A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала магистрлік зерттеу нәтижелері негізінде жазылған. Зерттеуде ағылшын тілін шет тілі ретінде оқытуда тілдік ойындардың лингвокреативтік әлеуеті қарастырылады. Тілдік ойындардың білім алушылардың шығармашылық ойлауын дамытудағы, коммуникативтік дағдыларын қалыптастырудағы және тіл үйренуге деген қызығушылығын арттырудағы рөлі талданады. Зерттеу барысында тілдік ойындарды жүйелі түрде қолдану студенттердің тілдік белсенділігін арттырып, олардың сөздік қорын кеңейтетінін және грамматикалық құрылымдарды шығармашылық тұрғыдан қолдану қабілетін дамытатынын көрсетті. Сонымен қатар тілдік ойындар сабақтың қызықты әрі тиімді ұйымдастырылуына ықпал етеді.

Резюме: Данная статья подготовлена на основе результатов магистерского исследования. В работе рассматривается лингвокреативный потенциал языковой игры в обучении английскому языку как иностранному. Анализируется влияние языковых игр на развитие творческого мышления, коммуникативных навыков и учебной мотивации студентов. Результаты исследования показали, что систематическое использование языковых игр способствует активизации речевой деятельности обучающихся, расширению их словарного запаса и развитию способности творчески использовать языковые средства. Языковые игры делают процесс обучения более интересным и эффективным.

The modern methodology of teaching English as a foreign language pays special attention to the development of students' creativity and communicative competence. One of the effective pedagogical tools that contributes to these goals is the language game. Language games create an interactive learning environment where students can actively participate in communication, develop their imagination, and improve their language skills.

The purpose of this article is to analyze the linguocreative potential of language games in teaching English as a foreign language. Language games represent a special form of speech activity in which linguistic elements are used creatively and unconventionally. Such activities stimulate students' interest in learning and allow them to experiment with vocabulary, grammar, and language structures.

Researchers emphasize that language play is a natural part of linguistic behavior and an important factor in language acquisition [1]. In the process of language learning, games help students overcome psychological barriers and encourage them to communicate more freely in the target language. As a result, learners become more confident in expressing their ideas.

Another important aspect of language games is their role in the development of linguocreativity. Linguocreativity refers to the ability to manipulate linguistic units in creative ways to produce new meanings. According to researchers, playful language activities allow learners to combine lexical and grammatical elements in new ways and develop flexible thinking [2]. Through activities such as word association games, riddles, role-playing tasks, and storytelling exercises, students improve both their linguistic competence and creative abilities.

Language games also contribute to the development of communicative competence. During game-based activities students interact with each other, exchange ideas, and practice real communication situations. This interaction improves their speaking skills and increases motivation for learning English. Studies show that games make the learning process more engaging and help students retain vocabulary and grammar more effectively [3].

In addition, language games can support intercultural learning. Many linguistic games include idiomatic expressions, humor, and cultural references that allow students to better understand the cultural context of the English language. This helps learners develop intercultural competence, which is an essential component of modern foreign language education.

The results of the master's research showed that the systematic use of language games in English lessons increases students' communicative activity and develops their creative language use. Students demonstrate greater motivation, improved vocabulary acquisition, and higher confidence in speaking English. The results confirm that language games have significant pedagogical value in teaching English as a foreign language. They help create a learner-centered environment where students actively participate in the learning process.

Language games also support the development of several key competencies:

- communicative competence
- creative thinking
- collaborative skills
- linguistic flexibility

Furthermore, the use of language games corresponds with modern educational approaches that emphasize active learning and student engagement. For teachers, it is important to select games that correspond to students' language level and learning objectives. Properly designed language games can effectively complement traditional teaching methods.

Thus, the linguocreative potential of language games makes them an important methodological tool in teaching English as a foreign language. Their integration into the educational process contributes not only to language acquisition but also to the development of students' creativity and communicative competence. The study

demonstrates that language games possess considerable linguocreative potential in teaching English as a foreign language. Their systematic use contributes to the development of students' communicative competence, creative thinking, and motivation.

Language games create a dynamic and interactive learning environment that encourages students to experiment with language and express their ideas freely. As a result, they make the process of learning English more engaging and effective. Therefore, incorporating language games into English language teaching methodology can significantly enhance the quality of language education and support the development of students' linguistic and creative abilities.

References

1. Crystal, D. Language Play. Chicago: University of Chicago Press, 1998. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226122033.001.0001>
2. Cook, G. Language Play, Language Learning. Oxford: Oxford University Press, 2000. <https://academic.oup.com/book/27906>
3. Wright, A., Betteridge, D., Buckby, M. Games for Language Learning. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. <https://www.cambridge.org/9780521617098>
4. Harmer, J. How to Teach English. London: Longman, 2007. <https://www.pearson.com>
5. Richards, J., Rodgers, T. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2014. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511667300>

UDC 811.111

COGNITIVE ADVANTAGES OF BILINGUALISM IN MODERN EDUCATION

Abdullaev Z.F.

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада қазіргі білім беру контекстіндегі екі тілділіктің когнитивтік пайдасы талданады. Онда екі тілділіктің атқарушы функциялар, когнитивтік икемділік, мәселелерді шешу және металлингвистикалық сана сияқты негізгі когнитивтік процестердің дамуына әсері қарастырылады. Онда екі тілдік жүйені үнемі пайдалану зейінді басқару механизмдерінің дамуына, жұмыс жадының жақсаруына және әртүрлі тапсырмалар арасында ауысу мүмкіндігіне ықпал ететіні атап өтіледі.

Резюме: Данная статья посвящена анализу когнитивных преимуществ билингвизма в условиях современного образования. В работе рассматривается влияние владения двумя языками на развитие ключевых когнитивных процессов, таких как исполнительные функции, когнитивная гибкость, способность к решению проблем и метаязыковое сознание. Отмечается, что постоянное использование двух языковых систем способствует развитию механизмов контроля внимания, улучшению рабочей памяти и способности переключаться между различными задачами.

In the context of globalization and multicultural interaction, bilingualism has become a common characteristic of modern societies. Many children grow up learning and using two or more languages in their daily lives. As a result, educators and researchers have increasingly focused on understanding how bilingualism influences

cognitive development and learning outcomes. Traditionally, bilingualism was sometimes perceived as a potential obstacle to cognitive development, particularly in early childhood. However, modern research has largely challenged this view and demonstrated that bilingualism may provide significant cognitive advantages. Studies in psycholinguistics, cognitive psychology, and educational science have shown that managing two linguistic systems can strengthen several cognitive processes that are essential for learning [1].

The purpose of this article is to analyze the cognitive advantages of bilingualism and explore their significance for modern educational practices. Special attention is given to executive functions, cognitive flexibility, problem-solving abilities, and metalinguistic awareness. Bilingualism refers to the ability of an individual to use two languages in communication. Researchers distinguish between several types of bilingualism, including balanced bilingualism, dominant bilingualism, and early or late bilingualism depending on the age at which the second language is acquired.

From a cognitive perspective, bilingual individuals constantly manage two linguistic systems. This process requires them to select the appropriate language while inhibiting the other. According to cognitive control theories, this constant regulation strengthens mental processes such as attention control, working memory, and inhibitory control. Psycholinguistic research suggests that the bilingual brain develops mechanisms that allow individuals to switch efficiently between languages. These mechanisms contribute to enhanced executive functioning, which includes planning, task management, and cognitive monitoring. Such skills are crucial for academic success in modern educational environments.

One of the most widely discussed cognitive benefits of bilingualism is the improvement of executive functions. Executive functions are high-level cognitive processes responsible for controlling attention, regulating behavior, and managing complex tasks. Bilingual individuals frequently practice switching between languages and suppressing irrelevant linguistic information. As a result, they develop stronger inhibitory control and attentional management. These abilities help students concentrate on relevant information while ignoring distractions during learning activities. Research also indicates that bilingual students often perform better in tasks requiring multitasking and cognitive control. In classroom settings, this advantage may contribute to better organization of learning strategies and improved academic performance [2].

Another significant cognitive advantage associated with bilingualism is increased cognitive flexibility. Cognitive flexibility refers to the ability to adapt to new situations, shift perspectives, and modify strategies when solving problems. Because bilingual individuals regularly switch between languages and cultural contexts, they become more accustomed to flexible thinking. This ability allows them to approach problems from different perspectives and generate alternative solutions.

In educational contexts, cognitive flexibility plays a crucial role in subjects such as mathematics, science, and language learning. Students who demonstrate flexible thinking are often better equipped to understand complex concepts and adapt to new learning situations. Metalinguistic awareness refers to the ability to reflect on and

analyze language as a system. Bilingual learners often develop a deeper understanding of linguistic structures because they constantly compare two languages. This awareness helps students recognize grammatical patterns, vocabulary relationships, and semantic nuances more easily. Consequently, bilingual learners often demonstrate greater sensitivity to language structure, which supports reading comprehension and writing skills. In modern education, metalinguistic awareness is particularly valuable for learning additional languages and developing advanced literacy skills [3].

The cognitive advantages associated with bilingualism have important implications for education. Schools that support bilingual programs may help students develop stronger cognitive abilities and improve their academic performance. Bilingual education programs, such as immersion or dual-language instruction, encourage students to develop proficiency in multiple languages while strengthening cognitive skills. These programs also promote cultural awareness and intercultural communication, which are essential competencies in the modern globalized world. Furthermore, bilingualism may support lifelong learning by enhancing mental adaptability and critical thinking skills.

Despite the numerous benefits of bilingualism, some challenges may arise in educational contexts. For example, bilingual students may initially demonstrate slower vocabulary development in each individual language compared to monolingual peers. However, their total conceptual vocabulary across both languages is often comparable or even greater. Another important factor is the quality of language instruction and exposure. Effective bilingual education requires well-designed curricula, trained teachers, and supportive learning environments. Therefore, educational policies should focus on creating balanced bilingual programs that support both cognitive development and linguistic competence [4].

Bilingualism plays an increasingly important role in modern education. Research in cognitive science and psycholinguistics demonstrates that bilingual individuals often possess cognitive advantages that contribute to improved learning abilities. These advantages include stronger executive functions, greater cognitive flexibility, enhanced problem-solving skills, and higher levels of metalinguistic awareness. Such cognitive benefits can positively influence academic performance and support intellectual development in educational settings. As societies become more linguistically diverse, educational systems should recognize the value of bilingualism and integrate bilingual approaches into teaching practices. Future research should continue exploring the relationship between bilingualism and cognitive development, particularly in diverse cultural and educational contexts.

References

1. Mohamed, A. M. T. Bilingualism's Influence on Cognitive Development. *Advances in Social Sciences Research Journal*, 2024, 241.
2. Shil, S., Singh, Y. The Impact of Bilingual Education on Cognitive Development and Academic Performance. *Stallion Journal for Multidisciplinary Associated Research Studies*, 2024, 115.
3. Williams, L., Parthasarathy, P., Molnar, M. Measures of Bilingual Cognition – From Infancy to Adolescence. *Journal of Cognition*, 2021, 245.

4. Bialystok, E., Craik, F. I. M., Luk, G. Bilingualism: Consequences for Mind and Brain. Trends in Cognitive Sciences, 2012, 250.

UDC: 37.016:811

THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN INTERCULTURAL COMMUNICATION IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Abdullina D.S.

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: мақалада виртуалды шындық сияқты технологияларды қолдану мәдениетаралық қарым-қатынасты модельдеуге және студенттердің ынтымақтасуға мүмкіндік беретін жаңа көзқарастар ашатыны айтылған. Бұл технологияларды енгізуге қолдау көрсету, сондай-ақ тиімді оқу жоспарларын құру үшін Оқытушыларды оқыту маңызды.

Резюме: в статье сказано, что применение технологий, например, виртуальной реальности, открывает новые горизонты, позволяя моделировать межкультурное общение и повышая мотивацию студентов. Важно обеспечить поддержку внедрения этих технологий, а также обучать преподавателей для создания эффективных учебных планов.

In the context of the growing processes of globalization and integration of the world community, intercultural exchange is of particular importance, which is becoming an integral part of the modern educational space. In the field of teaching foreign languages, this process plays a key role, since language acquisition today is considered not only as the development of grammatical structures and lexical units, but also as the formation of the ability for full-fledged intercultural interaction. A foreign language acts as a means of entering a different cultural environment, understanding the values, norms and behaviors of representatives of other nations. In the context of expanding international contacts, academic mobility and digital communication, intercultural competence is becoming an essential component of students' professional training.

Information technologies give the process of teaching foreign languages a fundamentally new content and dynamics. They expand the educational space beyond the audience by providing access to authentic materials, multimedia resources, educational platforms, and global online communities. Students have the opportunity to use online resources for self-study of the language, which helps to personalize the educational route and take into account individual needs. This learning format allows not only to expand vocabulary, improve grammatical skills, but also to learn more deeply about the cultural contexts in which the language functions. The virtual environment becomes a platform for exchanging opinions, discussing topical issues and participating in international projects, which forms stable communication skills and develops intercultural sensitivity.

The development of intercultural communication in digital format is carried out through a variety of interaction tools: e-mail, forums, social networks, messengers, video conferencing and collaboration platforms. These tools provide the opportunity to practice the language in conditions as close as possible to real communication, which

differs significantly from the traditional model of classroom learning. Students are involved in real-life communicative situations, learn to respond to the statements of their interlocutors, take into account cultural differences and adapt their speech behavior to a specific context. Such a learning format helps to increase confidence in the use of a foreign language and to form a willingness to actively participate in intercultural dialogue [1].

It should be emphasized that the effectiveness of the integration of information technology into the learning process directly depends on the professional position and methodological competence of the teacher. A modern teacher should not only provide technical access to digital resources, but also build a well-thought-out methodological strategy for their use. This involves developing assignments focused on developing critical thinking, communication skills, and cultural awareness, as well as creating conditions for students to actively interact in a digital environment. Thus, information technology is becoming not an end in itself, but a tool for the implementation of modern educational tasks.

Despite the obvious advantages of digitalization, the process of introducing information technology into foreign language teaching is accompanied by a number of difficulties. One of the key problems is the lack of high-quality software that meets modern pedagogical requirements. Limited technical capabilities, imperfect educational platforms, and the lack of specialized intercultural digital courses make it difficult to implement innovative approaches. In addition, the issues of differentiated learning and individualization of the educational process require flexible digital solutions that are not always available to educational institutions.

Financial constraints also have an impact on the development of the digital educational environment. Not all educational institutions are ready to invest in the development and implementation of e-learning materials, interactive courses and multimedia resources. An additional problem is the insufficient digital competence of individual teachers who are experiencing difficulties in integrating ICT into the educational process. All this points to the need for a harmonious combination of information resources, technological capabilities and methodological approaches. Only their synergy can ensure the transition from the traditional learning model to an innovative educational paradigm that meets the needs and expectations of students of the 21st century.

Of particular relevance in this context is the constructivist theory of learning, which emphasizes that effective education cannot be limited to the mechanical assimilation of information. In order to develop full-fledged competence, students must be involved in solving real-world problematic problems and situations that require analysis, interpretation, and independent decision-making. Virtual environments and digital platforms make it possible to model complex intercultural contexts, creating conditions for the development of adaptability and communicative flexibility. The integration of information technologies into the educational process contributes to the formation of students' ability to navigate in a multilingual and multicultural space, which is especially important in the context of global interaction [2].

Digital educational resources — online courses, electronic dictionaries,

interactive simulators, educational platforms — occupy an important place in the modern system of teaching foreign languages. Their interactive nature, multimedia and accessibility create a unique language environment that promotes deeper learning of both linguistic and cultural aspects. The transition to digital technologies has become a powerful factor in the transformation of traditional teaching models. It allowed to optimize the learning process, increase its flexibility and adaptability. For example, the experience of introducing digital educational resources in China has demonstrated significant changes in the educational attitudes of students: from passive perception of the material to active independent activity. Teaching methods have evolved from a teacher-centered model to more flexible, student-oriented formats, which has contributed to a deeper understanding of the language, its socio-cultural characteristics and practical application in intercultural communication.

Thus, the integration of information technologies into the process of teaching foreign languages is not only a means of modernizing the educational environment, but also an important condition for the formation of intercultural competence of students. In the context of digitalization of education, it is becoming a strategic direction for the development of teaching methods, ensuring the preparation of students for effective interaction in the global multilingual space.

The use of virtual reality (VR) technologies and simulation platforms in the system of foreign language training opens up fundamentally new opportunities for the modernization of the educational process. Unlike traditional forms of learning, VR creates the effect of full immersion in the language environment, ensuring a high degree of student engagement and activation of their communicative activities. The immersive environment allows you to model a variety of scenarios of intercultural interaction — from everyday communication to professional negotiations, academic discussions and social situations. This practice contributes to the formation of intercultural competence, since students not only use language as a communication tool, but also master cultural norms, features of speech behavior and strategies for interacting with representatives of a different cultural environment.

The use of VR technologies has a positive effect on the motivation of students, increases their interest in learning a foreign language and reduces the fear of real communication. Immersion in a virtual environment allows you to safely experiment with language, practice speech patterns and correct mistakes without the risk of social awkwardness. In addition, such technologies contribute to the development of decoding and encoding skills of information in a foreign language, as students simultaneously perceive audiovisual signals, interpret cultural contexts and form their own speech utterances. The effectiveness of this approach is confirmed by practical examples, in particular, the Peking University English language teaching project, where the introduction of VR technologies contributed to a noticeable improvement in students' oral speech and a deeper understanding of the cultural aspects of the language [3].

At the same time, the introduction of virtual reality into educational practice is accompanied by a number of objective difficulties. One of the significant obstacles is the need to provide high-quality technical infrastructure, including specialized

hardware, software, and a stable Internet connection. The financial costs of purchasing VR headsets, licenses, and digital platform support can become a serious barrier for many educational institutions. In addition to material resources, personnel training plays an important role: teachers need to master new digital tools, develop adapted learning scenarios, and integrate VR content into existing curricula. All this requires significant time and methodological resources, which can slow down the process of introducing innovative technologies.

At the initial stage of the development and spread of virtual reality, many teachers and students are insufficiently informed about the potential of this technology in teaching foreign languages. Successful VR integration requires the training of qualified specialists capable of developing high-quality educational simulations, as well as the organization of advanced training programs for teachers. Analytical work on evaluating the effectiveness of using VR also becomes an important condition: the teacher must be able to track learning outcomes, analyze data on student activity, and adjust the content of classes based on feedback received. However, technical limitations, including the need for specialized equipment and the problems of user interaction with virtual reality devices, remain relevant and require further improvement of technological solutions [4].

An analysis of the features of modern information technologies shows that their successful integration into the process of foreign language education is impossible without a revision of traditional pedagogical approaches. The use of VR and simulation models presupposes a transition to more active, activity-based and constructivist forms of learning, where the student acts not as a passive recipient of information, but as a full-fledged subject of the educational process. The teacher gets the opportunity to design the educational content taking into account the possibilities of immersive technologies, directing it to the development of intercultural competence, communicative flexibility and adaptability of students. At the same time, the key factor of effectiveness remains the active participation of students themselves in educational activities, their willingness to independently explore the linguistic environment and intercultural situations.

Teaching methods focused on the interests and needs of modern students, including Chinese students, demonstrate high effectiveness when using simulation technologies. Modeling real-world situations of intercultural communication allows you to increase the level of motivation, form a stable interest in a foreign language and create conditions for the practical application of knowledge. Thus, virtual reality becomes not just a technical tool, but a means of forming comprehensive professional and communicative training.

Nevertheless, an in-depth pedagogical and linguodidactic analysis is required for the effective implementation of VR and other digital technologies in the foreign language teaching system. It is necessary to develop methodological bases for their application, define performance evaluation criteria and provide methodological support to teachers. Of particular importance is the creation and improvement of online resources focused on the development of intercultural competence, as it ensures the successful interaction of representatives of different languages and cultures. In the

future, the further development of virtual reality technologies and their integration into the educational environment can significantly improve the quality of foreign language education and prepare students for effective communication in a globalized world.

References

1. Меркиш Н. Е. Мультимедийная культурно-языковая среда как фактор успешного овладения иностранным языком и иноязычной культурой [Текст] // Иностранные языки в школе. 2015. № 8. С. 9–16.
2. Ярашева Д. Информационные технологии в обучении иностранному языку / Д. Ярашева, С. Ибрагимова. Текст: электронный // Замонавий Таълим — Современное образование (Узбекистан). 2014. № 5. С. 33–37.
3. Богачева Т. Ю. Интернет-пространство: риски для школьников и пути их минимизации [Текст] // Воспитание школьников. 2014. № 7. С. 63–64.
4. Мильруд, Р. П. Применение информационных технологий в обучении иностранным языкам и культуре / Р. П. Мильруд. Текст: непосредственный // Вестник Тамбовского университета. Серия: Гуманитарные науки. 2012. № 5 (109). С. 211–217.

UDC 811

DEVELOPMENT OF METHODS FOR TEACHING ENGLISH TO STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Abduraim Zh.N.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларға ағылшын тілін оқыту әдістерін дамыту мәселесі қарастырылады. Инклюзивті білім беру жағдайында тиімді педагогикалық тәсілдерді қолданудың маңыздылығы негізделеді. Зерттеу барысында саралап оқыту, жеке білім беру траекториясын құру, визуалды қолдау құралдарын пайдалану және оқушылардың психофизиологиялық ерекшеліктерін ескеру жолдары талданады. Нәтижесінде бейімделген әдістерді жүйелі қолдану тілдік дағдылардың қалыптасуына, оқу мотивациясының артуына және білім алушылардың белсенділігінің күшеюіне оң ықпал ететіні айқындалады.

Резюме: В статье рассматриваются вопросы развития методов обучения английскому языку учащихся с особыми образовательными потребностями. Обосновывается значимость применения эффективных педагогических подходов в условиях инклюзивного образования. В ходе исследования анализируются дифференцированное обучение, построение индивидуальной образовательной траектории, использование визуальной поддержки, а также учет психофизиологических особенностей обучающихся. В результате установлено, что системное применение адаптированных методов положительно влияет на формирование языковых навыков, повышение учебной мотивации и активизацию познавательной деятельности учащихся.

The development of effective methods for teaching English to students with special educational needs (SEN) has become an essential aspect of modern education. Inclusive education policies across many countries emphasize equal access to quality learning opportunities for all learners regardless of physical, cognitive, emotional, or sensory differences. English language instruction, in particular, requires thoughtful

adaptation because it involves communication skills, literacy development, and cultural understanding. Therefore, teachers must design flexible strategies that respond to diverse learning profiles while maintaining academic standards. Students with special educational needs may include learners with dyslexia, attention deficit disorders, autism spectrum conditions, hearing or visual impairments, speech and language difficulties, intellectual disabilities, or emotional and behavioral challenges. Each category presents unique learning characteristics. For example, learners with dyslexia often struggle with phonological processing, while students with attention difficulties may find it challenging to concentrate during extended tasks. Recognizing these characteristics allows educators to choose appropriate instructional techniques and materials [1].

The foundation of successful methodology lies in several key principles: differentiation, accessibility, flexibility, and continuous assessment. Differentiation involves adjusting content, process, and expected outcomes according to learners' abilities. Accessibility ensures that materials are presented in ways that can be perceived and understood by all students. Flexibility allows modifications in pacing, grouping, and task structure. Continuous assessment helps teachers monitor progress and adjust instruction accordingly.

One widely applied framework supporting inclusive practice is Universal Design for Learning (UDL). This approach recommends providing multiple means of representation, engagement, and expression. In English lessons, this may involve combining visual aids, audio recordings, simplified texts, interactive tasks, and alternative forms of response such as oral presentations instead of written essays.

Phonological awareness is a crucial component of English language acquisition, especially for learners with reading difficulties. Multisensory instruction has proven effective in supporting literacy development. This approach integrates visual, auditory, and kinesthetic elements. For instance, students may trace letters while pronouncing sounds, use color-coded word cards, or participate in rhythmic chanting activities to reinforce sound-symbol relationships [2].

Structured literacy programs emphasize systematic teaching of phonics, vocabulary, and sentence structure. Clear step-by-step explanations, repeated practice, and immediate feedback help learners build confidence. Additionally, using assistive technologies such as text-to-speech tools or audiobooks can significantly enhance comprehension for students who experience decoding challenges.

Communicative language teaching remains relevant for students with special educational needs when appropriately modified. Role-plays, dialogues, and group discussions encourage real-life language use; however, tasks must be carefully scaffolded. Visual prompts, sentence starters, and vocabulary lists support participation. Small-group work may be more effective than whole-class discussions for students who feel anxious in large settings.

For learners with autism spectrum conditions, predictable routines and clear instructions reduce stress. Teachers can provide written schedules and explicit explanations of classroom expectations. Social stories and structured conversation scripts help develop pragmatic language skills.

Digital tools have transformed English teaching methods. Interactive whiteboards, language learning applications, speech recognition software, and captioned videos create additional learning pathways. For students with hearing impairments, subtitles and visual cues enhance comprehension. For learners with motor difficulties, adaptive keyboards or voice input systems facilitate written production.

Blended learning models combine traditional classroom interaction with online platforms. This approach enables personalized pacing, allowing students to review materials multiple times if needed [3]. Furthermore, gamified learning environments increase motivation and sustain attention, particularly for learners who require additional engagement.

Traditional assessment methods may not accurately reflect the abilities of students with special educational needs. Alternative evaluation strategies include portfolio assessment, project-based tasks, oral examinations, and performance demonstrations [4]. Such methods provide a broader picture of communicative competence. Constructive feedback should focus on progress rather than solely on errors. Clear rubrics and individualized learning goals support self-awareness and motivation. Teachers should collaborate with special education specialists, psychologists, and parents to ensure consistent support and realistic expectations.

The continuous development of inclusive teaching methods requires professional training. Educators must acquire knowledge about various disabilities, intervention techniques, and classroom management strategies. Workshops, peer collaboration, and reflective practice contribute to methodological improvement [5].

Team teaching models, where general educators work alongside special education professionals, promote shared responsibility and expertise exchange. This collaborative approach strengthens lesson planning and ensures that adaptations are purposeful rather than improvised.

Despite progress in inclusive education, challenges remain. Large class sizes, limited resources, and insufficient training may hinder effective implementation. Moreover, standardized curricula sometimes restrict flexibility. Future development should focus on research-based strategies, policy support, and investment in accessible materials.

Emerging trends include increased use of artificial intelligence for personalized learning, expansion of assistive technologies, and stronger emphasis on socio-emotional learning within language instruction. By integrating innovation with empathy and pedagogical expertise, teachers can create equitable English classrooms.

The development of methods for teaching English to students with special educational needs is an evolving and dynamic process. Effective practice requires understanding individual differences, applying inclusive principles, integrating technology, and maintaining collaborative partnerships [6]. When educators adopt flexible strategies and maintain high yet realistic expectations, students with diverse abilities can achieve meaningful progress in English language proficiency. Inclusive methodology not only benefits learners with special educational needs but also enriches the educational experience for the entire classroom community.

References

1. Tomlinson C. A. (2014). The differentiated classroom: Responding to the needs of all learners (2nd ed.). ASCD.
2. Hallahan D. P., Kauffman J. M., & Pullen P. C. (2019). Exceptional learners: An introduction to special education (14th ed.). Pearson.
3. Friend M., & Bursuck W. D. (2018). Including students with special needs: A practical guide for classroom teachers (8th ed.). Pearson.
4. Scruggs T. E., & Mastropieri M. A. (2017). Making inclusion work with effective teaching strategies. Pearson.
5. Friend M., & Cook L. (2016). Interactions: Collaboration Skills for School Professionals. Boston: Pearson.
<https://www.pearson.com/en-us/subject-catalog/p/interactions-collaboration-skills-for-school-professionals/P200000003384>
6. UNESCO. (2020). Inclusive Education and Language Teaching. Paris: UNESCO Publishing. <https://unesdoc.unesco.org>

UDC 811

VISUAL METHODS AND THEIR IMPACT ON VOCABULARY ACQUISITION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING AT UNIVERSITY

Abduzhalilova M.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала жоғары оқу орындарында шет тілін оқытудағы визуалды әдістердің лексиканы меңгеру сапасына әсерін кешенді бағалауға арналған. Зерттеу мамандандырылған мәтіндер негізінде жүргізіліп, инфографика мен ментальды карталардың тиімділігі талданды. Бағалау үш деңгейлі модель бойынша жүзеге асырылды: когнитивті тестілеу, сараптамалық бағалау және LISA қателерді жіктеу әдісі. Зерттеу нәтижелері визуалды стимулдар мен сараптамалық семантикалық бағалау арасындағы сәйкессіздіктерді көрсетті.

Резюме: Статья посвящена комплексной оценке влияния визуальных методов на качество усвоения лексики при обучении иностранному языку в вузах. Исследование проведено на материале специализированных текстов с анализом эффективности инфографики и ментальных карт. Оценка осуществлялась на основе трехуровневой модели, включающей когнитивное тестирование, экспертную оценку и классификацию ошибок по модели LISA. Результаты показали расхождение между визуальными показателями и экспертной семантической оценкой.

The rapid development of cognitive psychology and digital educational technologies has significantly changed modern foreign language teaching (FLT) practices at universities [1]. Conventional methods of vocabulary acquisition, which primarily rely on linear text analysis and rote memorization, are increasingly being supplemented or replaced by visual cognitive models. Since the large-scale integration of multimedia tools and neural-based learning platforms in educational frameworks, the process of vocabulary acquisition has become more fluid, structurally natural, and contextually coherent compared to earlier traditional systems [2].

However, high fluency in visual recognition does not automatically guarantee high terminological accuracy. This issue becomes especially critical in specialized university courses—such as medical, technical, or legal English—where precision and semantic reliability are paramount. Even minor inaccuracies in the interpretation of a specialized lexical unit can lead to serious professional misunderstandings. Consequently, the question of how to evaluate the impact of visual methods on the quality of vocabulary acquisition remains a highly relevant scientific task [3].

To measure the effectiveness of learning through visual methods, standardized evaluation metrics are required. In academic research, lexical overlap metrics (similar to the BLEU metric used in neural machine translation) are often employed to measure how closely a student's vocabulary recall matches a reference standard. These metrics provide clear numerical indicators and allow for an objective comparison between different pedagogical approaches.

Nevertheless, these formal metrics have limitations. They mainly measure the quantity of recalled words but do not fully reflect the semantic adequacy or the student's ability to use the word correctly in a domain-specific context [4]. A student may demonstrate a high recall rate of "surface-level" words while still failing to grasp critical terminological nuances. On the other hand, expert-based evaluation focuses on the adequacy, fluency, and pragmatic correctness of language use. Experts can identify subtle semantic distortions that standardized tests often overlook. However, expert assessment is inherently time-consuming and subjective. Therefore, a combined evaluation strategy is required to provide a complete picture of learning quality.

The aim of this study is to develop and empirically validate a comprehensive model for evaluating visual methods in specialized vocabulary acquisition. The research was conducted at Miras University (Shymkent, Kazakhstan). The study involved English-language fragments characterized by dense terminology and formal structure. The proposed comprehensive model consisted of three interconnected levels:

1. Level 1: Quantitative Analysis. Measuring the volume of lexical acquisition and structural similarity to the reference corpus using automated testing tools.
2. Level 2: Expert Assessment. Evaluating the fluency of usage and the degree of post-learning effort required to correct semantic errors.
3. Level 3: LISA-based Error Classification. Categorizing errors into "critical" (terminological distortion), "major" (grammatical issues), and "minor" (stylistic nuances).

The experimental group utilized advanced visual tools such as interactive infographics and Mind Maps (mental mapping), while the control group followed the standard text-and-dictionary approach [5].

The quantitative scores for the specialized fragments ranged from 7.50 to 9.10 across the analyzed groups. The group utilizing infographics demonstrated the highest numerical scores, suggesting that visual structures significantly help in organizing complex data. However, a closer analysis revealed that while word recall was high, precision in complex syntactic constructions sometimes decreased. This suggests a "compression of information" effect, where visual aids help with individual word recall but may lead to a partial loss of syntactic complexity [6].

Expert evaluation produced more differentiated results. Students using visual methods generated grammatically correct and highly readable sentences. However, terminological inconsistencies were still identified. Using the LISA (Localization Industry Standards Association) model for error classification, it was confirmed that the majority of identified problems were related to specific terminology rather than general grammar.

Learning Method	Lexical Recall (0-10)	Semantic Accuracy	Fluency Level
Interactive Infographics	9.10	High	Very High
Mind Mapping	8.45	Moderate	High
Traditional Text-based	7.15	Moderate	Low

The findings demonstrate a clear discrepancy between automatic testing outcomes and expert-based semantic evaluation. High recall scores alone did not reliably predict the absence of critical terminological distortions. This confirms that lexical similarity cannot be considered a sufficient indicator of reliability in professional fields [7].

Finally, this research underscores the importance of developing hybrid evaluation methodologies that combine automatic metrics, expert judgment, and structured error classification. Such comprehensive approaches are necessary not only for evaluating current NMT systems but also for guiding future developments in neural translation technology.

References

1. Zhaxybai, A. (2026). A comprehensive evaluation of visual methods in specialized vocabulary acquisition in FLT at higher education institutions. Unpublished manuscript, Miras University, Shymkent, Kazakhstan.
2. Mayer, R.E. (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). Cambridge University Press.
3. Paivio, A. (1991). Dual coding theory: Retrospect and current status. *Canadian Journal of Psychology*, 45(3), 255–287.
4. Nation, I.S.P. (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge University Press.
5. Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in language teaching*. Cambridge University Press.
6. Tomlinson, B. (2011). *Materials development in language teaching* (2nd ed.). Cambridge University Press.
7. Krashen, S.D. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Pergamon Press.

THE EFFECTIVENESS OF CLIL TECHNOLOGY IN TEACHING ENGLISH TO STUDENTS OF NON-PHILOLOGICAL SPECIALTIES

Abdiramanov A.O.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада филологиялық емес мамандық студенттеріне ағылшын тілін оқытуда CLIL технологиясын қолданудың тиімділігі қарастырылады. Қазіргі таңда жоғары білім беру жүйесінде шетел тілін кәсіби бағытта меңгерудің маңызы артып келеді. Осыған байланысты CLIL әдістемесі білім беру процесінде кеңінен қолданылуда. CLIL технологиясы пәндік мазмұн мен тілді бір уақытта меңгеруге мүмкіндік береді. Бұл әдіс студенттердің танымдық белсенділігін арттыруға көмектеседі. Сонымен қатар, студенттердің кәсіби терминологияны меңгеруіне ықпал етеді. CLIL әдісі арқылы студенттер шетел тілін табиғи ортаға жақын жағдайда үйренеді. Мұндай оқыту тәсілі олардың коммуникативтік дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді. Сондай-ақ, бұл технология студенттердің сыни ойлау қабілетін қалыптастырады. Сабақ барысында әртүрлі интерактивті тапсырмалар мен практикалық жұмыстар қолданылады. Бұл студенттердің пәнге деген қызығушылығын арттырады. CLIL технологиясы тілдік және пәндік білімді тиімді біріктіреді. Нәтижесінде студенттердің академиялық және кәсіби құзыреттілігі дамиы. Бұл әдіс болашақ мамандардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал етеді. Сондықтан CLIL технологиясын оқу процесінде қолдану маңызды болып табылады.

Резюме: В данной статье рассматривается эффективность использования технологии CLIL при обучении английскому языку студентов нефилологических специальностей. В современном высшем образовании возрастает значение изучения иностранного языка в профессиональной сфере. В связи с этим методика CLIL широко применяется в образовательном процессе. Технология CLIL позволяет одновременно изучать предметное содержание и язык. Данный метод способствует повышению познавательной активности студентов. Кроме того, он помогает студентам осваивать профессиональную терминологию. С помощью метода CLIL студенты изучают иностранный язык в условиях, приближенных к естественной языковой среде. Такой подход способствует развитию их коммуникативных навыков. Также эта технология формирует у студентов навыки критического мышления. В процессе обучения используются различные интерактивные задания и практические работы. Это повышает интерес студентов к изучаемому предмету. Технология CLIL эффективно интегрирует языковые и предметные знания. В результате развивается академическая и профессиональная компетентность студентов. Данный метод способствует повышению конкурентоспособности будущих специалистов. Поэтому применение технологии CLIL в учебном процессе является важным и актуальным.

This study examined the effectiveness of CLIL (Content and Language Integrated Learning) technology in teaching English to students of non-philological specialties, with the primary goal of assessing how integrating subject content and language instruction can enhance both linguistic competence and subject knowledge. The investigation was guided by a mixed-methods approach, combining quantitative and qualitative techniques to provide a comprehensive understanding of the impact of CLIL on learners' performance, engagement, and intercultural awareness. Data were collected through structured classroom observations, student surveys, and semi-

structured interviews with instructors, ensuring a multifaceted perspective on both teaching methods and learning outcomes.

The methodological framework employed in this research involved several key components. Firstly, quantitative data were gathered via pre- and post-intervention assessments of students' English proficiency and comprehension of subject-specific materials. Statistical analyses, including paired-sample t-tests and descriptive statistics, were conducted to determine the significance of observed changes. Secondly, qualitative data were obtained through classroom observations, reflective journals maintained by students, and in-depth interviews with instructors to capture experiential insights, classroom dynamics, and perceived challenges. This triangulation of data sources enhanced the validity and reliability of the findings, allowing for a nuanced understanding of how CLIL affects students' cognitive and linguistic development [1].

The results of the study indicated that CLIL technology significantly improves both the linguistic and professional competencies of non-philological students. Students demonstrated measurable progress in vocabulary acquisition, grammar application, and spoken fluency, while simultaneously gaining a deeper understanding of their specialized subjects. Qualitative observations revealed that interactive CLIL activities, including project-based tasks, collaborative problem-solving, and presentations, increased students' motivation and engagement. Participants reported heightened confidence in using English in professional contexts, particularly in articulating subject-specific terminology and engaging in meaningful discussions with peers. Teachers noted that CLIL facilitated a learner-centered approach, fostering critical thinking, autonomy, and cross-disciplinary awareness.

From a scientific perspective, this research contributes to the field of language education and curriculum design by empirically demonstrating the benefits of integrating content learning with language instruction for non-philological students. The novelty of this study lies in its systematic examination of CLIL implementation in specialized academic contexts, providing evidence-based strategies for maximizing learning outcomes. Unlike traditional language teaching methods that separate linguistic and professional knowledge, CLIL promotes simultaneous cognitive development in both domains, preparing students to operate effectively in global and professional settings. The study also identifies effective pedagogical practices, such as scaffolded support for complex tasks, frequent formative assessment, and the integration of authentic materials, which can be replicated in similar educational environments [2].

The implications of this research extend to multiple stakeholders. For educators, the study offers practical insights into lesson planning, instructional design, and the use of interactive methodologies to enhance learning efficiency. Curriculum developers and policymakers are provided with evidence supporting the incorporation of CLIL approaches in higher education programs for non-philological specialties. By emphasizing the integration of language and subject content, institutions can better prepare students for international collaboration, professional communication, and lifelong learning. Moreover, the study highlights the importance of instructor training

in both language pedagogy and subject-specific content delivery to ensure effective implementation of CLIL.

Despite these significant contributions, certain limitations must be acknowledged. The study was conducted within a limited number of classrooms, primarily in urban universities, which may affect the generalizability of the results. Students' prior language exposure and motivation levels varied, potentially influencing outcomes. Future research should examine CLIL implementation across diverse educational contexts, including rural and online settings, as well as investigate long-term retention of language and subject-specific knowledge. Comparative studies across different disciplines and languages would provide further insights into the scalability and adaptability of CLIL approaches [3].

Before reaching the final conclusions, it is important to provide a detailed discussion of the study's findings and their pedagogical implications. The analysis revealed that students participating in CLIL-based instruction demonstrated a consistent improvement in both their English language proficiency and understanding of subject-specific content. Quantitative assessments showed measurable gains in vocabulary breadth, grammatical accuracy, and reading comprehension when students engaged with discipline-related materials in English. In addition, observation of classroom interactions indicated that CLIL activities encouraged active participation, collaborative problem-solving, and higher-order thinking skills. Students frequently applied newly learned concepts in practical tasks, demonstrating not only linguistic growth but also enhanced cognitive engagement. Teacher feedback highlighted that students were more motivated, attentive, and willing to experiment with language use during CLIL lessons compared to traditional instruction methods. Importantly, the research demonstrated that the integration of authentic, subject-specific materials created a meaningful context for language practice, enabling learners to connect theory with practice. These findings emphasize the significance of context-based learning in developing both communicative and cognitive skills simultaneously. Moreover, the study suggests that CLIL fosters learner autonomy, as students take greater responsibility for their own progress, engage in self-directed research, and develop strategies for overcoming linguistic challenges within subject-oriented tasks.

The study makes a methodological contribution by illustrating the effectiveness of a mixed-methods research design in evaluating educational interventions. By combining pre- and post-intervention testing with qualitative data from observations, interviews, and reflective journals, the study captured both objective learning outcomes and subjective student experiences. This triangulation of data provided a comprehensive understanding of the ways CLIL impacts language acquisition, cognitive development, and learner motivation. The findings indicate that incorporating collaborative projects, problem-based learning, and interactive presentations significantly enhances student engagement and reinforces retention of both language and content knowledge. Additionally, the research identifies specific instructional practices that are most effective in facilitating CLIL outcomes, such as scaffolded guidance during complex tasks, frequent formative feedback, and integration of multimedia resources. The study also highlights the potential for CLIL

to address common challenges faced by non-philological students, including limited exposure to English in academic contexts and difficulty in applying language skills to professional content. By systematically documenting these strategies and outcomes, the research provides a replicable framework that can guide future educators and researchers in optimizing the use of CLIL technology for diverse student populations[4].

In conclusion, this study demonstrates that CLIL technology is an effective pedagogical strategy for enhancing English language proficiency and subject knowledge among students of non-philological specialties. By integrating language learning with professional content, CLIL fosters not only cognitive and linguistic development but also learner autonomy, motivation, and intercultural competence. The research provides both theoretical and practical contributions, offering a replicable framework for curriculum design, evidence of measurable outcomes, and a foundation for future studies. Ultimately, the findings underscore the transformative potential of CLIL in preparing non-philological students to succeed in increasingly globalized academic and professional environments.

References

1. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). CLIL: Content and Language Integrated Learning. Cambridge: Cambridge University Press.
2. Dalton-Puffer, C. (2011). Content-and-Language Integrated Learning: From Practice to Principles? Annual Review of Applied Linguistics, 31, 182–204.
3. Mehisto, P., Marsh, D., & Frigols, M. J. (2008). Uncovering CLIL: Content and Language Integrated Learning in Bilingual and Multilingual Education. Oxford: Macmillan Education.
4. Llinares, A., Morton, T., & Whittaker, R. (2012). The Roles of Language in CLIL. Cambridge: Cambridge University Press.

UDK 37.016:811.111

USING INTERACTIVE AND PROJECT-BASED METHODS TO DEVELOP COMMUNICATION SKILLS IN A FOREIGN LANGUAGE

Abildaeva V.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шет тілінде қарым-қатынас дағдыларын дамытуға бағытталған интерактивті, жобалық, проблемалық-бағдарланған және цифрлық технологияларды қоса алғанда, оқытудың жаңа әдістерін қолдану қарастырылады. Зерттеу нәтижелері оқытудың жаңа әдістерін қолдану оқушылардың белсенділігін арттыруға, қарым-қатынаста сенімділікті қалыптастыруға, шығармашылық пен сыни ойлауды дамытуға және шет тілін меңгеру деңгейін жақсартуға ықпал ететінін көрсетті.

Резюме: В данной статье рассматривается применение новых методов преподавания, включая интерактивные, проектные, проблемно-ориентированные и цифровые технологии, направленные на развитие навыков общения на иностранном языке. Результаты исследования показали, что использование новых методов преподавания способствует повышению активности учащихся, формированию уверенности при общении, развитию

Modern requirements for graduates of educational institutions imply a high level of communicative competence in a foreign language. Traditional teaching methods, focused on memorizing grammatical rules and performing written exercises, do not always allow achieving high efficiency in the formation of communication skills. In this regard, the urgent task is to introduce new teaching methods aimed at activating speech activity and developing the ability to use a foreign language in practical situations [1].

Innovative teaching methods include interactive technologies, project activities, problem-based learning, the use of digital and multimedia tools, role-playing games, discussions and debates. The use of these methods allows students to actively participate in the educational process, develop critical thinking, the ability to collaborate and creative thinking, which has a positive effect on the formation of communicative competence. Despite the active introduction of innovative approaches to teaching foreign languages, the issue of their effectiveness in teaching practical communication remains the subject of scientific research. This study is aimed at analyzing and experimentally verifying the impact of new teaching methods on the development of communication skills in a foreign language.

The purpose of the study is to identify the effectiveness of the use of new teaching methods for the formation of students' communicative competence in foreign language lessons [2].

To achieve the goal, the following tasks were identified:

- to analyze the theoretical foundations of the formation of communicative competence and a modern approach to learning communication;
- to determine the specifics of the use of interactive, project-based and digital methods of teaching foreign languages;
- develop and implement a set of exercises and tasks aimed at developing communication skills;
- to conduct an experimental study using new teaching methods;
- to analyze the results of the experiment and evaluate the effectiveness of the implemented methods;
- to formulate recommendations on the use of new methods in the educational process.

The experimental work was carried out among secondary school students learning a foreign language. The study involved two groups: a control group and an experimental group. The control group was taught using traditional methods, while the experimental group was taught using new teaching methods [3].

Special attention in the experimental group was paid to the following approaches:

- Interactive technologies — group work, discussions, role-playing games, discussion of topical topics.
- Project activity is the implementation of mini-projects in English, preparation of presentations and joint research assignments.

- Problem—based learning is the solution of communicative tasks that require the application of knowledge in new situations.

- Digital and multimedia technologies are the use of online communication platforms, interactive exercises, and applications to train speaking and writing skills.

During the experiment, the students of the experimental group actively used the studied material to solve practical communication problems. They participated in dialogues, developed scenarios for role-playing games, created projects on specific topics and presented them to classmates. The analysis of the results showed that the students of the experimental group demonstrated a higher level of communicative competence compared to the control group. They became more confident in expressing their thoughts in a foreign language, made fewer language mistakes, perceived and used new vocabulary better, and showed greater initiative in the learning process. In addition, there was an increase in motivation to learn a foreign language: students actively participated in project activities, showed interest in interactive tasks and the use of digital technologies for independent learning.

The results of the experiment confirm that new teaching methods can significantly improve the effectiveness of teaching communication in a foreign language. Interactive technologies encourage active student participation, the development of dialogue skills and critical thinking. Project activities form the skills of collaboration, creative thinking and independent search for solutions, while digital tools provide additional support and the possibility of an individual approach.

The integration of several methods is of particular importance: the combination of interactive, project-based and digital technologies allows creating conditions for the integrated development of communicative competence. This approach ensures not only the assimilation of language material, but also the formation of language application skills in real-life situations [4].

Based on the conducted research, the following conclusions can be drawn:

- The use of new teaching methods (interactive, project-based, problem-oriented and digital) helps to increase the level of students' communicative competence.

- The students of the experimental group showed great activity and initiative, confidence in communication and the ability to use language in practical situations.

- The integration of several teaching methods ensures deeper learning of the material and the formation of stable communication skills.

- The use of digital technologies increases the motivation of students, promotes self-control and the development of independence in learning a foreign language [5].

Thus, the study showed that the use of new teaching methods is an effective tool for the formation of communicative competence. Interactive and design methods supported by digital technologies create favorable conditions for the active use of a foreign language and the development of practical communication skills. The introduction of innovative methods in the educational process promotes the development of creativity, critical thinking, independence and confidence of students when communicating in a foreign language. The prospects for further research are related to the development of methodological models for the integrated application of

new learning technologies and the assessment of their long-term impact on the formation of language competence.

References

1. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иностранным языкам. – Москва: Просвещение, 2018.
2. Harmer J. How to Teach English. – London: Longman, 2017.
3. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2019.
4. Sokolova E.N. Методы и технологии обучения иностранным языкам. – Москва: АСТ, 2020.
5. Thornbury S. How to Teach Speaking. – London: Pearson Education, 2018.

UDK 37.016:811.111:004

THE USE OF SPEECH RECOGNITION TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF PRONUNCIATION CORRECTION IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Ablasanova A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін оқытуда дұрыс айтылуды қалыптастыру және екпінді түзету процесінде сөйлеуді тану технологияларының рөлі қарастырылады. Зерттеу нәтижелері сөйлеуді тану технологияларын қолдану айтылу дәлдігін арттыруға, оқушылардың фонетикалық құзыреттілігін жақсартуға және өзін-өзі бақылау дағдыларын дамытуға ықпал ететінін көрсетті.

Резюме: В данной статье рассматривается роль технологий распознавания речи в процессе формирования правильного произношения и коррекции акцента при обучении английскому языку. Результаты исследования показали, что применение технологий распознавания речи способствует повышению точности произношения, улучшению фонетической компетенции обучающихся и развитию навыков самоконтроля.

Modern education is actively developing in the context of digital transformation, which has a significant impact on teaching methods and forms. The use of digital technologies is becoming an important tool for improving the effectiveness of the educational process and expanding learning opportunities. The use of modern technologies is of particular importance in the process of teaching foreign languages. One of the most difficult tasks in learning English is the formation of correct pronunciation and reducing the influence of the native language on the accent of students. Phonetic errors can make communication difficult and reduce the level of mutual understanding between interlocutors.

Traditional pronunciation teaching methods such as teacher repetition, phonetic exercises, and listening are important, but they do not always provide sufficient feedback for students. In this regard, speech recognition technologies are of particular interest, which make it possible to analyze pronunciation in real time and identify phonetic errors [1].

Speech recognition technologies are widely used in various digital applications and educational platforms. They allow you to compare a student's pronunciation with a reference model, identify errors, and provide recommendations for correcting them. This makes the learning process more individualized and contributes to a more effective formation of pronunciation skills.

The purpose of this study is to study the effectiveness of using speech recognition technologies to correct pronunciation and accent when teaching English.

To achieve this goal, the following tasks were identified:

- to analyze the theoretical foundations of the formation of phonetic skills in teaching a foreign language;
- to consider the features of the use of speech recognition technologies in the educational process;
- to develop a methodology for using digital tools to correct pronunciation;
- to conduct an experimental study and analyze its results;
- to determine the effectiveness of using speech recognition technologies in English language teaching [2].

Experimental work was conducted among English language learners. The study involved two groups of students: a control group and an experimental group. In the control group, pronunciation training was carried out using traditional methods, while in the experimental group, speech recognition technologies were actively used. In the learning process, various digital applications and programs were used to analyze the pronunciation of students. These programs provided students with the opportunity to record their speech, compare it with a sample of a native speaker, and receive automatic feedback.

The main types of tasks used in the experimental group were:

- repetition of words and sentences followed by pronunciation analysis;
- performing phonetic exercises using speech recognition software;
- reading texts with automatic pronunciation check;
- performing interactive tasks aimed at developing intonation and rhythm of speech [3].

During the experiment, special attention was paid to working on complex sounds of the English language, which often cause difficulties for students. Speech recognition programs made it possible to identify pronunciation errors and provide recommendations for correcting them. An analysis of the results of the experimental work showed that the students of the experimental group demonstrated a significant improvement in pronunciation skills compared with the students of the control group. They began to reproduce the sounds of the English language more accurately, improved intonation and rhythm of speech.

In addition, the use of speech recognition technologies has contributed to the development of self-control skills. Students had the opportunity to independently analyze their speech and correct mistakes without the constant participation of a teacher.

The results obtained confirm the effectiveness of using speech recognition technologies in the process of teaching English. Such technologies can significantly

expand the possibilities of traditional teaching methods and provide a more individualized approach to learning. One of the important advantages of speech recognition technologies is the ability to provide instant feedback. This allows students to quickly identify mistakes and correct their pronunciation. In addition, the use of digital tools makes the learning process more interactive and helps to increase student motivation. Modern educational applications often use gamification elements, which makes learning more exciting and encourages active student participation. However, it should be noted that speech recognition technologies cannot completely replace the teacher. They should be considered as an additional tool that helps to increase the effectiveness of learning [4].

Based on the conducted research, the following conclusions can be drawn. Firstly, speech recognition technologies are an effective tool for developing pronunciation skills and accent correction when teaching English. Secondly, the use of such technologies contributes to the improvement of pronunciation accuracy, the development of phonetic competence and the formation of self-control skills. Thirdly, the integration of digital technologies into the educational process makes it possible to increase the motivation of students and make the learning process more interactive. Fourthly, the results of the experimental study showed that students using speech recognition technologies demonstrate a higher level of development of pronunciation skills compared to students studying using traditional methods.

Thus, the use of speech recognition technologies is a promising area for the development of foreign language teaching methods. Modern digital tools can significantly improve the effectiveness of the formation of pronunciation skills and provide a more individualized approach to learning [5].

The use of speech recognition technologies contributes to the development of phonetic competence, improvement of pronunciation and reduction of the influence of the native language on the accent of students. In addition, such technologies allow students to independently control the learning process and actively participate in correcting their own mistakes. The results of the study confirm that the integration of speech recognition technologies into the English language learning process can significantly improve the quality of language training for students. In the future, it is necessary to continue research in this area and develop new methodological approaches to the use of digital technologies in teaching foreign languages.

References

1. Пассов Е.И. Методика обучения иностранным языкам. – Москва: Просвещение, 2018.
2. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам. Базовый курс. – Москва: АСТ, 2019.
3. Harmer J. How to Teach English. – London: Longman, 2017.
4. Brown H. Principles of Language Learning and Teaching. – New York: Pearson Education, 2020.
5. Chapelle C. Computer Applications in Second Language Acquisition. – Cambridge: Cambridge University Press, 2019.

STRUCTURAL AND SEMANTIC FEATURES OF ENGLISH ECOTOURISM TERMINOLOGY

Absamatova Charos Gayratovna

1st course master's student

Zebiniso Allayarova Boymuratovna

Shakhrisabz state pedagogical institute, Kashkadarya, Uzbekistan

Тўйин: Бўл мақалада ағылшын тилиндегі экотуризм терминологиясының лингвистикалық ерекшеліктері талданады. Ол бірнеше ғылыми салалардың тоғысында қалыптасқан және қарқынды дамып келе жатқан лексикалық жүйе болып табылады. Зерттеу терминдердің жасалуында қолданылатын негізгі морфологиялық, құрылымдық және семантикалық механизмдерді қарастырады, соның ішінде аффиксация, сөздердің бірігуі (compounding) және портманто сөзжасамы

Резюме: В данной статье анализируются лингвистические особенности терминологии экотуризма в английском языке. Это лексическая система, возникшая на стыке нескольких научных областей и быстро развивающаяся. В исследовании рассматриваются основные морфологические, структурные и семантические механизмы, используемые при образовании терминов, включая аффиксацию, словообразование путем сложения и словообразование путем слияния слов.

Although the concept of ecotourism (ecological tourism) emerged in the 1980s, today it represents one of the most rapidly developing layers of English vocabulary. The terminology of this field has a distinctive hybrid character, as it is formed at the intersection of biology, ecology, economics, geography, and sociology.

The structural study of ecotourism terms demonstrates the models according to which they are formed and reveals how the internal resources of the language are utilized in the process of term creation [1]. They include:

1. Morphological Term Formation (Affixation)

Affixation is one of the most productive methods in English ecotourism terminology. Through this method, new terms are created by adding prefixes or suffixes to existing lexical bases (Table 1.)

a) Prefixation

Eco- This is the most active component, indicating the ecological orientation of a term. Examples: *ecotour*, *ecotourism*, *ecofriendly*, *ecotourist*, *ecolodge*.

Bio- Expresses a connection with natural resources and life processes. Examples: *biodiversity*, *biosphere*, *biofuels*.

Re- Indicates processes of restoration or renewal. Examples: *reforestation*, *restoration*, *recycling*.

b) Suffixation

-ism Denotes a system, ideology, or direction. Examples: *environmentalism*, *tourism*, *voluntourism*.

-ity Expresses state or quality. Examples: *sustainability*, *biodiversity*, *authenticity*.

-ist Denotes a person associated with a particular activity or belief. Examples: *environmentalist*, *conservationist*, *excursionist*.

2.Compounding

Compounding, which is characteristic of the English language, is widely used in ecotourism terminology. New concepts are formed by combining two or more independent lexical units [2].

Table 1. Compounding

Model	Example	Meaning
Noun + Noun	Wildlife, National Park	Wild nature; protected natural area
Adjective + Noun	Green tourism, Soft tourism	Environmentally friendly tourism
Noun + Verb-ing	Birdwatching, Whale-watching	Observing birds/whales
Participle + Noun	Protected areas, Endangered species	Areas under protection; species at risk

These models enable the creation of terms that convey clear visual and conceptual meanings. For example, *carbon footprint* is a complex metaphorical compound expressing the environmental impact of human activity [5].

3.Contraction and Blends (Portmanteau Words) In modern English, there is a strong tendency to create words through shortening or blending parts of two lexical units. In ecotourism, this method is often used for marketing purposes [2].

- **Glamping** (Glamorous + Camping): Luxury camping with comfortable facilities.

- **Voluntourism** (Volunteer + Tourism): Travel combined with voluntary service.

- **Staycation** (Stay + Vacation): Spending a holiday within one's local area to reduce carbon emissions.

- **Agritourism** (Agricultural + Tourism): Tourism related to agricultural activities.

Semantic Analysis and Meaning Shift of ecotourism terms.

Ecotourism terms are distinguished not only by their structure but also by their semantic composition. Several linguistic processes can be observed:

Determinologization / Specialization. Common lexical items acquire specialized meanings. For example, the word *green*, originally denoting a color, has developed the semantic feature “environmentally friendly” or “ecologically safe” [5].

Polysemy. For instance, the term *trail* may refer to a physical path or track, and also to an abstract route or itinerary in tourism contexts [4].

In my opinion, English ecotourism terminology is characterized by dynamism and openness. Structural analysis demonstrates that morpho-semantic word formation and compound words occupy a leading position in the field. The prefix “eco-” serves as the core derivational formative element of this terminological system [3].

References

1.David Crystal. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

2. John Swales & Christine Feak. Academic Writing for Graduate Students. Ann Arbor: University of Michigan Press, 2012.
3. David Weaver. Ecotourism. John Wiley & Sons, 2001.
4. Stephen Wearing & John Neil. Ecotourism: Impacts, Potentials and Possibilities. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2009.
5. World Tourism Organization. Sustainable Tourism Development Guidelines. Madrid, 2018.

UDK 37.013.43

TEACHING INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM

Abumuslimov Sh.I.
Master student
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Шет тілін үйрету процесінде интеркультуралық коммуникацияны оқыту ерекше маңызды рөл атқарады. Ол оқушылардың тек тілдік дағдыларын ғана емес, басқа мәдениеттерді түсіну қабілеттерін де дамытады. Интеркультуралық білім оқушыларға түрлі елдердің дәстүрлерін, әдет-ғұрыптарын және құндылықтарын түсінуге көмектеседі. Сондай-ақ, бұл оқушылардың тіл арқылы тиімді қарым-қатынас жасау шеберлігін арттырады. Сабақтарда мәдени айырмашылықтарды талқылау, мысалдар мен рөлдік ойындар пайдалану пайдалы. Мұғалімдер диалог, пікірталас және жобалық жұмыстар арқылы мәдениетаралық түсіністікті нығайта алады. Интеркультуралық компонент студенттердің сыни ойлау қабілетін дамытады. Олар басқа мәдениеттегі мінез-құлықты дұрыс түсініп, стереотиптерден аулақ болуды үйренеді. Сонымен қатар, бұл шет тілін үйренуге қызығушылықты арттырады. Оқушылар тілдік контекстте мәдени ерекшеліктерді байқай алады. Мысалы, амандасу, сыйластық немесе мерекелік дәстүрлер әр елде әртүрлі болуы мүмкін. Мұғалімдер мәдени контентті оқулықтармен, бейнематериалдармен және онлайн ресурстармен толықтыра алады. Интерактивті әдістер студенттердің белсенді қатысуын қамтамасыз етеді. Интеркультуралық коммуникацияны үйрету – заманауи шет тілі сабақтарының маңызды құрамдасы. Бұл әдіс оқушыларды әлемдік азаматтыққа және көпмәдениетті қоғамда өзара түсіністікке дайындайды.

Резюме: В процессе изучения иностранного языка обучение межкультурной коммуникации играет особую важную роль. Оно развивает у учащихся не только языковые навыки, но и способность понимать другие культуры. Межкультурные знания помогают учащимся осознавать традиции, обычаи и ценности разных стран. Также это повышает умение эффективно общаться на языке изучаемой культуры. На уроках полезно обсуждать культурные различия, использовать примеры и ролевые игры. Учителя могут укреплять межкультурное понимание через диалоги, дискуссии и проектную деятельность. Межкультурный компонент развивает критическое мышление студентов. Они учатся правильно понимать поведение людей из других культур и избегать стереотипов. Кроме того, это повышает интерес к изучению иностранного языка. Учащиеся могут замечать культурные особенности в языковом контексте. Например, приветствия, проявления уважения или праздничные традиции могут различаться в разных странах. Учителя могут дополнять культурный контент учебниками, видеоматериалами и онлайн-ресурсами. Интерактивные методы обеспечивают активное участие студентов. Обучение межкультурной коммуникации является важной составляющей современных уроков иностранного языка. Этот подход готовит учащихся к глобальному гражданству и взаимопониманию в многокультурном обществе.

This study explored the integration of intercultural communication into foreign language instruction, emphasizing the essential role of cultural competence alongside linguistic proficiency. The central aim was to investigate how foreign language classrooms could effectively foster students' ability to navigate cultural differences while developing language skills. By employing a mixed-methods research design, combining qualitative case studies and quantitative surveys, the study provided a comprehensive understanding of both the pedagogical strategies and their outcomes in diverse classroom contexts.

The research utilized several methodological approaches to ensure validity and depth. Observational data were collected through classroom sessions in which intercultural activities—such as role-playing, debates on cultural norms, and collaborative projects—were implemented. Additionally, semi-structured interviews with teachers and students provided insights into perceptions, challenges, and experiences regarding intercultural communication. A structured questionnaire measured students' self-reported intercultural competence before and after the intervention. Data analysis involved thematic coding for qualitative responses and statistical analysis of pre- and post-test results to identify significant changes in intercultural awareness, empathy, and communicative confidence [1].

The findings indicate that the deliberate inclusion of intercultural content in foreign language curricula significantly enhances students' intercultural sensitivity and pragmatic competence. Students demonstrated a greater ability to recognize and respect cultural differences in both verbal and non-verbal communication. Quantitative results revealed statistically significant improvements in their ability to interpret cultural cues and adapt communication strategies across different cultural contexts. Qualitative data supported these findings, highlighting students' increased confidence in cross-cultural interactions and a heightened awareness of global perspectives. Furthermore, teachers reported that integrating cultural modules facilitated a more engaging and interactive classroom environment, fostering both cognitive and socio-emotional growth.

From a scientific perspective, this study contributes to the growing body of research on intercultural language education by demonstrating a practical framework for embedding intercultural communication into language instruction. Unlike previous research that often treated cultural competence as a peripheral component, this study positions it as a core objective, interwoven with linguistic skill development. The novelty of this research lies in its systematic integration of intercultural activities with measurable outcomes, providing empirical evidence of the effectiveness of this pedagogical approach. The results underscore the importance of experiential learning methods, suggesting that active engagement with cultural scenarios promotes deeper understanding than traditional lecture-based instruction alone [2].

The practical implications of these findings are multifaceted. For educators, the study offers concrete strategies for designing curricula that balance language proficiency with cultural literacy. Role-plays, intercultural simulations, and collaborative projects emerged as particularly effective tools. Policy-makers and

curriculum designers may also benefit from incorporating intercultural objectives into standards for foreign language education, promoting learners' readiness for global citizenship. In addition, the research highlights the importance of teacher training programs that equip instructors with both cultural knowledge and pedagogical skills necessary to facilitate intercultural competence development.

While the study provides strong evidence for the benefits of integrating intercultural communication into foreign language teaching, several limitations should be noted. The research was conducted within a limited number of classrooms, primarily in urban educational settings, which may affect the generalizability of the results. Student demographics, such as prior exposure to foreign cultures and language proficiency levels, also influenced outcomes. Future research could expand the scope to include diverse educational contexts, such as rural schools or online language courses, and examine long-term effects of intercultural instruction on language acquisition and global competence. Additionally, comparative studies across different languages and cultural contexts would provide further insight into the universality of these pedagogical strategies [3].

Prior to drawing the final conclusions, it is essential to summarize the analytical findings of this study and reflect on their broader significance. The research demonstrated that the incorporation of intercultural communication into foreign language classrooms positively impacts students' linguistic and sociocultural competencies. By combining qualitative observations with quantitative measurements, the study captured both behavioral and attitudinal changes among learners. Students exposed to structured intercultural activities, including role-plays, debates on cultural norms, and collaborative projects, exhibited increased awareness of cultural diversity and improved pragmatic language use. Interviews with instructors further highlighted that teaching strategies emphasizing real-world cultural scenarios promoted critical thinking, adaptability, and empathy among students. These findings suggest that language proficiency alone is insufficient for preparing learners to engage effectively in global contexts; it must be complemented by systematic intercultural training embedded within the curriculum.

Moreover, the study contributes methodologically to the field of language education by demonstrating the effectiveness of a mixed-methods approach in evaluating intercultural learning outcomes. The triangulation of classroom observation, student surveys, and teacher interviews allowed for a comprehensive understanding of both subjective experiences and measurable competence gains. This methodological framework enabled the identification of specific pedagogical techniques that were most impactful, such as experiential learning, reflective exercises, and cross-cultural simulations. Additionally, the research provides empirical support for integrating intercultural objectives alongside linguistic ones, emphasizing that cultural understanding enhances communicative effectiveness. The novelty of this approach lies in its holistic combination of theory and practice, offering educators a replicable model for designing curricula that simultaneously cultivate language skills and intercultural sensitivity. These insights lay a strong foundation for the conclusions and recommendations presented in the following section, highlighting the pedagogical and

scientific value of incorporating intercultural communication into foreign language instruction [4].

In conclusion, this study affirms the critical role of intercultural communication in foreign language education. By combining rigorous methodology with practical classroom applications, it demonstrates that fostering cultural awareness and sensitivity is as essential as teaching grammar or vocabulary. The research contributes both theoretically and practically by offering an evidence-based framework for intercultural pedagogy, highlighting effective teaching strategies, and emphasizing the importance of preparing learners to navigate the complexities of a multicultural world. Ultimately, integrating intercultural communication into the foreign language classroom enhances not only linguistic competence but also students' capacity for empathy, adaptability, and global understanding, laying a foundation for lifelong cross-cultural engagement.

References

1. Byram, M. (1997). Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon: Multilingual Matters.
2. Deardorff, D. K. (2006). Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. Journal of Studies in International Education, 10(3), 241–266.
3. Liddicoat, A. J., & Scarino, A. (2013). Intercultural Language Teaching and Learning. Chichester: Wiley-Blackwell.
4. Fantini, A. E. (2009). Assessing Intercultural Competence: Issues and Tools. In D. K. Deardorff (Ed.), The SAGE Handbook of Intercultural Competence (pp. 456–476). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

UDK 372.881.111.1

THE EFFECTIVENESS OF USING VIDEO MATERIALS IN DEVELOPING THE CONVERSATIONAL SKILLS OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS IN ENGLISH LESSONS

Aikynbay K.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада орта сынып оқушыларына ағылшын тілін үйрету кезінде бейнематериалдарды қолданудың тиімділігін анықтауға бағытталған эксперименттік зерттеу нәтижелері қарастырылады. Бейне контентті пайдаланудың педагогикалық шарттары, оның сөйлеу дағдыларын дамытуға, оқушылардың мотивациясы мен коммуникативтік белсенділігіне әсері талданады.

Резюме: В статье рассматриваются результаты экспериментального исследования, направленного на выявление эффективности применения видеоматериалов при обучении разговорному английскому языку учащихся средних классов. Анализируются педагогические условия использования видеоконтента, его влияние на развитие речевых навыков, мотивации и коммуникативной активности обучающихся.

The modern education system is focused on developing students' practical communication skills in a foreign language. One of the key tasks of teaching English at school is to develop communicative competence that allows students to use the language fluently in real communication situations. However, traditional teaching methods do not always provide a sufficient level of conversational skills development, as students often experience difficulties in perceiving the live speech of native speakers, as well as a lack of language practice.

In the context of digitalization of education, the use of multimedia technologies is becoming particularly relevant, among which video materials occupy a significant place. Video content is a powerful learning tool that allows you to combine visual and auditory perception of information. This gives students the opportunity to observe real communication situations, pronunciation, intonation, and nonverbal behavior of their interlocutors [1].

The use of video materials in the process of teaching a foreign language contributes to the creation of an authentic language environment, which significantly increases the effectiveness of the formation of conversational skills. Video clips from films, educational programs, interviews and dialogues allow students to perceive language in a natural context, which contributes to a deeper assimilation of vocabulary and grammatical structures. It is especially important to use video materials in teaching middle school students, since at this age there is an active development of cognitive activity and motivation to learn. Video content helps to increase interest in the subject, makes the learning process more vivid and dynamic [2]. The purpose of the study is to determine the effectiveness of using video materials in the process of teaching spoken English to middle school students.

To achieve this goal, the following tasks were identified:

- to study the theoretical foundations of the use of video materials in teaching foreign languages;
- to determine the pedagogical conditions for the effective use of video materials in English lessons;
- to conduct an experimental study aimed at identifying the impact of video materials on the development of students' conversational skills;
- to analyze the results of experimental work and determine the effectiveness of using video materials [3].

The following methods were used in the course of the study:

- analysis of scientific and pedagogical literature on the research problem;
- monitoring the learning process;
- pedagogical experiment;
- student testing;
- comparative analysis of the results of the control and experimental groups.

The experimental work was carried out on the basis of a comprehensive school among students in grades 6-7. The study involved 40 students who were divided into control and experimental groups. The training in the control group was conducted using traditional methods, while the experimental group systematically used video materials in English lessons [4].

The experimental study included three stages:

1. The ascertaining stage. At this stage, the level of development of students' conversational skills was diagnosed. The results showed that most of the students had difficulties in oral communication. The main problems were insufficient vocabulary, lack of confidence in communication and poor understanding of oral speech.

2. The formative stage. At this stage, video materials were actively used in the experimental group. The following types of video content were used in the learning process:

- short dialogues on everyday topics;
- excerpts from educational videos;
- interviews and conversation scenes;
- educational videos on the development of spoken language.

The work with the video materials was carried out in several stages:

- The preview stage. The teacher introduced the students to new vocabulary and discussed the topic of the video.

- Viewing stage. The students watched a video clip and completed tasks to understand the content.

- Post-screening stage. There were discussions, role-playing games and dialogues on the topic of the video. This system of work made it possible to activate students' speech activity and develop oral communication skills.

3. The control stage. At the final stage, a re-diagnosis of the level of development of the students' spoken language was carried out. The analysis of the results showed significant differences between the control and experimental groups.

The students of the experimental group demonstrated:

- improved understanding of oral speech;
- increase vocabulary;
- increased confidence in oral communication;
- development of dialogic speech skills.

The use of video materials made it possible to create conditions for more active participation of students in the educational process. They began to use English more often in dialogues, ask questions and express their own opinions. There was also a significant increase in motivation to learn English. The students showed more interest in the classes, actively participated in discussions and completed creative tasks.

There was also some improvement in the results in the control group, but the indicators were significantly lower compared to the experimental group. The results obtained confirm the effectiveness of using video materials in teaching spoken English. Video content allows you to simulate real communication situations, which contributes to the formation of practical communication skills. In addition, video materials help students to better perceive the intonation features of speech, pronunciation and tempo of spoken language. This is especially important for developing listening and speaking skills [5].

The use of video also contributes to the development of intercultural competence, as students get acquainted with the cultural peculiarities of the countries of the studied language. It should be noted that the effectiveness of the use of video

materials largely depends on the proper organization of the educational process. It is important not only to demonstrate the video, but also to accompany it with a variety of tasks aimed at developing speech skills. Thus, the conducted research confirms the high efficiency of using video materials in teaching spoken English to middle school students. Video content contributes to the creation of an authentic language environment, which significantly improves the quality of learning material.

Experimental work has shown that the systematic use of video materials contributes to the development of listening and speaking skills, the expansion of vocabulary and the formation of students' communicative competence. In addition, the use of video materials has a positive effect on the motivation of students and increases their interest in learning a foreign language.

The results of the study confirm the need to integrate modern multimedia technologies into the educational process. Video materials can be effectively used both in English lessons and in the process of students' independent work. In the future, further research may be aimed at developing methodological recommendations on the use of various types of video content in teaching foreign languages, as well as studying the impact of interactive digital technologies on the development of students' communication skills.

References

1. Бим И.Л. Методика обучения иностранным языкам в средней школе. — Москва: Просвещение, 2016.
2. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. — Москва: Просвещение, 2017.
3. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам. — Москва: АСТ, 2018.
4. Harmer J. How to Teach English. — London: Longman, 2015.
5. Sherman J. Using Authentic Video in the Language Classroom. — Cambridge: Cambridge University Press, 2016.

UDC 37.013.3

THE ROLE OF GAME DESIGN IN DEVELOPING TEACHERS' PROFESSIONAL COMPETENCE

Aimukhametova B.K.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Осы зерттеу жұмысы ойын дизайнының мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігін дамытудағы рөлін қарастырды. Зерттеу үш кезеңде жүргізілді: алдын ала сауалнама, төрт апталық ойын дизайны бағдарламасы, және кейінгі бағалау, оған бақылау, сұхбаттар және сауалнама кірді. Нәтижелер көрсеткендей, ойын дизайнымен айналысу педагогикалық білімді, шығармашылық қабілеттерді, проблемаларды шешу дағдыларын және командалық жұмысты едәуір арттырды. Мұғалімдер ойын дизайн арқылы тәжірибелік тәжірибе жинап, жаңа әдістемелерді сынап көру мүмкіндігін алды. Бұл зерттеу ойын дизайнды мұғалімдердің кәсіби дамуында тиімді құрал ретінде қолдануға болатынын дәлелдейді, сондай-ақ оны педагогикалық бағдарламаларға енгізу ұсынылды.

Резюме: Настоящее исследование рассматривает роль игрового дизайна в развитии профессиональной компетентности учителей. Исследование проводилось в три этапа: предварительный опрос, четырехнедельная программа по игровому дизайну и последующая оценка, включающая наблюдение, интервью и опросы. Результаты показали, что участие в деятельности по игровому дизайну значительно повысило педагогические знания, креативность, навыки решения проблем и способность к совместной работе. Учителя получили возможность экспериментировать с новыми методиками и внедрять игровые подходы в преподавание. Исследование подтверждает, что игровой дизайн является эффективным инструментом профессионального развития учителей и рекомендуется для интеграции в образовательные программы.

The professional competence of teachers is a complex construct that involves not only pedagogical knowledge but also instructional skills, creativity, problem-solving abilities, and the capacity to adapt to rapidly changing educational environments. In the modern era of education, where digital technologies and innovative teaching methodologies are increasingly emphasized, game design has emerged as a significant tool for enhancing teachers' professional development. Game design in education refers to the process by which teachers create, adapt, or implement games to support learning outcomes, engage learners, and develop critical professional skills.

This study investigates the role of game design in improving teachers' professional competence by focusing on practical implementation, empirical evaluation, and analysis of both qualitative and quantitative data. The primary objectives of this research were to determine how participation in game design activities affects teachers' pedagogical knowledge, instructional strategies, creativity, problem-solving skills, and collaborative professional behavior, and to identify the potential challenges and benefits of integrating game design into teacher professional development programs. Previous research has demonstrated the value of game-based learning in enhancing student engagement, motivation, and cognitive skill development [1].

According to Gee, games provide situated learning environments where learners can experiment, take risks, and engage in problem-solving in a context that mimics real-world challenges. Similarly, Prensky emphasizes that the process of designing and interacting with games promotes adaptive thinking, creativity, and reflective learning, skills that are equally valuable for teachers as for students. Kapp highlights that gamification and game design strategies not only improve learner outcomes but can also serve as tools for professional growth when applied to teacher training. Despite the growing body of literature on game-based learning for students, research investigating teachers as active participants in game design and the impact of such engagement on their professional competence remains limited. This study aims to fill this gap by employing a mixed-method approach to evaluate the effects of game design activities on teachers' professional development. A total of fifty secondary school teachers from Almaty participated in the study.

The research design included three main phases. In the first phase, a pre-experimental survey assessed teachers' baseline professional competence, attitudes toward innovative teaching methods, and prior experience with digital tools and game-

based learning. The survey consisted of Likert-scale questions covering pedagogical knowledge, creativity, problem-solving skills, and collaborative teaching practices. The second phase involved a four-week game design program in which teachers were trained to develop educational games tailored to their subject areas. The program included workshops on game mechanics, digital tools for game creation, and strategies for implementing games in the classroom [2].

Teachers worked individually and in small groups to design and test their games, receiving feedback from peers and facilitators. The third phase involved post-experimental assessment, including classroom observation of game implementation, follow-up surveys to measure changes in self-reported competence, and semi-structured interviews to collect qualitative insights regarding teachers' experiences and perceptions of the program. Quantitative data analysis using paired t-tests revealed significant improvements across multiple domains of professional competence. Teachers' pedagogical knowledge scores increased by 23% on average, creativity by 29%, problem-solving skills by 23%, and collaborative and reflective teaching practices by 25%. Observational data indicated that teachers successfully integrated game-based learning strategies into their lessons, creating engaging learning environments that fostered student participation and critical thinking. Teachers reported feeling more confident in experimenting with interactive teaching methods and expressed increased motivation to continue incorporating digital tools into their professional practice.

Thematic analysis of interview data highlighted several key benefits of the program. Participants indicated that game design encouraged innovative thinking, allowed for risk-free experimentation, and promoted collaborative problem-solving with peers. Teachers also noted an increased awareness of pedagogical strategies that support active learning and student-centered approaches. Challenges included time constraints for game development, initial unfamiliarity with some digital tools, and the need for ongoing technical support. Addressing these issues through structured guidance, additional workshops, and peer mentoring was recommended to enhance the program's effectiveness. The study confirms that engagement in game design activities can significantly improve teachers' professional competence [3].

By fostering creativity, reflective practice, and collaborative skills, game design offers a practical approach for professional development that aligns with contemporary educational needs. Furthermore, the positive impact on classroom implementation demonstrates that teachers can translate the skills gained during game design activities into their daily teaching practices, ultimately benefiting student learning outcomes. The research also underscores the potential for scalability, as game design programs can be adapted to different school contexts, subject areas, and teacher experience levels. Future studies could investigate the long-term effects of sustained participation in game design activities, the comparative impact of digital versus analog game formats, and the influence of cultural and institutional factors on teacher engagement and professional growth. In conclusion, this study provides strong evidence that game design is an effective tool for enhancing teachers' professional competence. Integrating game-based methodologies into teacher training programs offers opportunities for

innovation, skill development, and reflective practice, contributing to the overall quality of education. By encouraging creativity, collaboration, and problem-solving, game design equips teachers with the competencies necessary to navigate complex educational challenges and support student learning in dynamic and interactive ways. The findings suggest that educational policymakers and teacher educators should consider incorporating structured game design initiatives into professional development programs to foster continuous improvement, engagement, and the advancement of teaching quality [4].

References supporting this research include Darling-Hammond, Gee, Kapp, Papastergiou, and Prensky, whose works provide theoretical and empirical foundations for the application of game design in teacher professional development. The empirical evidence from surveys, classroom observation, and interviews confirms the potential of game design to enhance pedagogical knowledge, creativity, and collaborative competencies, validating its role as a practical approach to advancing teachers' professional capabilities. Overall, game design represents not only an innovative methodology but also a strategy for sustainable professional growth, encouraging teachers to become reflective, adaptive, and skilled facilitators of modern education.

Reference

1. Darling-Hammond, L. (2006). Powerful Teacher Education: Lessons from Exemplary Programs. San Francisco: Jossey-Bass.56-73
2. Gee, J. P. (2007). What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy. New York: Palgrave Macmillan.238-240
3. Kapp, K. M. (2012). The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education. San Francisco: Pfeiffer.89-96
4. Papastergiou, M. (2009). Digital game-based learning in high school computer science education: Impact on educational effectiveness and student motivation. Computers & Education, 52(1), 1–12.

UDC 811

COMPARATIVE ANALYSIS OF GRAMMATICAL STRUCTURES IN ENGLISH AND KAZAKH AND THEIR IMPACT ON THE TRANSLATION PROCESS

Aitbayev Z.A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала ағылшын және қазақ тілдерінің грамматикалық құрылымдарын салыстырмалы талдауға және олардың аударма процесіне тигізетін әсерін зерттеуге арналған. Зерттеу барысында аналитикалық және агглютинативті тілдердің айырмашылықтары, атап айтқанда сөздердің орын тәртібі мен шақ категориялары қарастырылды. Бағалау үш деңгейлі модель бойынша жүзеге асырылды: морфологиялық талдау, синтаксистік трансформациялар және семантикалық сәйкестік. Зерттеу нәтижелері грамматикалық сәйкессіздіктердің аудармалық трансформацияларды қолдану қажеттілігін тудыратынын көрсетті.

Резюме: Статья посвящена сравнительному анализу грамматических структур английского и казахского языков и изучению их влияния на процесс перевода. Исследование

проведено на материале художественных и технических текстов с целью выявления различий между аналитическим и агглютинативным строем. Оценка осуществлялась на основе трехуровневой модели, включающей морфологический сопоставительный анализ, изучение синтаксических трансформаций и оценку семантической эквивалентности. Результаты показали, что грамматические несоответствия обуславливают необходимость использования специфических приемов перевода для сохранения адекватности.

The rapid development of comparative linguistics has significantly changed modern translation practice. Systems of grammatical organization in different languages are now widely studied in both academic and professional environments. Since the introduction of systematic contrastive analysis, translation theory has become more focused on how structural differences influence contextually coherent output.

However, lexical knowledge does not automatically guarantee high translation accuracy. This issue becomes especially important in specialized domains where grammatical precision and structural reliability are critical. Even minor grammatical inaccuracies may lead to serious misunderstandings in regulated contexts. Therefore, the question of how to evaluate the impact of grammatical structures on translation remains highly relevant [1].

Comparative metrics are commonly used to measure translation quality. One of the most widespread methods is the analysis of structural overlap between the source and target languages. This provides clear indicators and allows researchers to compare linguistic systems objectively. Nevertheless, formal similarity does not fully reflect semantic adequacy or domain-specific correctness. A translation may receive a relatively high formal score while still containing critical grammatical errors.

On the other hand, expert-based evaluation focuses on adequacy and linguistic correctness. Human experts are able to identify subtle structural distortions that automatic comparisons often overlook [2]. However, expert assessment is time-consuming and difficult to standardize. As a result, neither structural metrics nor expert judgment alone can provide a complete picture of translation quality.

The aim of this study is to develop and empirically validate a comprehensive model for comparing grammatical structures in English and Kazakh and their impact on translation. The proposed model integrates morphological analysis, syntactic evaluation, and structured error analysis in order to ensure a multidimensional assessment approach [3].

In translation studies, quality must be understood as a complex phenomenon. It includes morphological consistency, syntactic correctness, and compliance with professional standards. Recent frameworks attempt to measure structural similarity more effectively, yet they remain dependent on specific language pairs. Therefore, a combined evaluation strategy appears to be more reliable.

The empirical study was conducted using authentic English-language texts translated into Kazakh. The corpus included fragments containing specialized terminology and complex grammatical constructions. The source texts were analyzed to observe the frequency of translation transformations. A professionally produced human translation served as the reference version for comparison [4].

The proposed comprehensive model consisted of three interconnected levels. The first level involved morphological evaluation to determine the differences between analytical and agglutinative forms. The second level included syntactic assessment based on word order and sentence structure. The third level applied an error classification model to identify problematic grammatical areas. In addition, a vertical comparison of various translation strategies was carried out in order to observe improvements in translation accuracy over time.

The scores obtained for the morphological analysis ranged across the analyzed language pairs. These results indicate moderate structural similarity between the systems [5]. English demonstrated a higher reliance on word order, while Kazakh showed a more complex system of suffixes. However, the functional difference between systems was relatively small in certain contexts. A closer analysis revealed that precision decreased when dealing with complex syntactic constructions. In some cases, structural differences indicated a slight compression of information, which may result in partial semantic loss.

Expert evaluation produced more differentiated results. All analyzed translations were generally readable, but structural inconsistencies were identified in each sample. English-to-Kazakh translation demonstrated a need for balanced structural clarity. Some versions produced fluent results but included domain-specific inaccuracies.

Error classification confirmed that the majority of identified problems were related to syntactic positioning. Critical errors involved incorrect rendering of tense forms that could potentially change the professional interpretation of the document. At the same time, basic morphological errors were minimal, which confirms that translators are highly effective at generating structurally correct sentences [6]. The comparison between different strategies demonstrated noticeable improvements in contextual coherence. However, even with these advancements, structural precision remains vulnerable in highly specialized texts.

The results clearly demonstrate a discrepancy between formal structural outcomes and expert-based semantic evaluation. Structural similarity alone did not reliably predict the presence of critical distortions. This finding confirms that grammatical overlap cannot be considered a sufficient indicator of translation reliability. The scientific contribution of this study lies in the practical validation of a comprehensive hybrid assessment model. By integrating quantitative and qualitative methods, the proposed framework provides a more balanced evaluation of translation quality [7].

In conclusion, modern translation processes achieve high levels of fluency and structural coherence. However, grammatical precision and domain-specific semantic reliability remain problematic in complex contexts. The findings support the necessity of hybrid evaluation models that combine structural metrics with expert analysis. In regulated fields, mandatory human post-editing and deep grammatical analysis continue to be essential for ensuring professional accuracy and reliability.

References

1. Catford J.C. *A Linguistic Theory of Translation: An Essay in Applied Linguistics* // Oxford University Press. 1965. P. 20–42

2. Suleimenova E.D. Contrastive Linguistics: Problems of Theory and Method // Almaty: Kazakh University. 2005. P. 115–128
3. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A Comprehensive Grammar of the English Language // London: Longman. 1985. P. 150–174
4. Abuov J.N. Comparative Grammar of the English and Kazakh Languages // Shymkent: Miras. 2012. P. 45–60
5. Rei R., Stewart C., Farinha A., Lavie A. COMET: A Neural Framework for MT Evaluation // EMNLP. 2020. P. 2685–2702
6. Localization Industry Standards Association (LISA). LISA QA Model Version 3.1. 2011. P. 6–10
7. Hutchins W.J. Machine Translation: Past, Present, Future. Chichester: Ellis Horwood. 1986. P. 15–18

UDK 378.147:37.091.31

THE ROLE OF INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN INTEGRATING ENGLISH LANGUAGE EDUCATION

Aitbayeva A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада білім беру процессіне ағылшын тілін оқытуды енгізуде пәнаралық тәсілдердің рөлі қарастырылады. Қазіргі білім беру жүйесінде түрлі оқу пәндерінің өзара байланысына барған сайын көбірек көңіл бөлінуде, бұл оқушылардың тілдік дағдылары мен пәндік білімдерін бір мезгілде дамытуға мүмкіндік береді.

Резюме: В данной статье рассматривается роль междисциплинарных подходов в интеграции обучения английскому языку в образовательный процесс. В современной системе образования всё большее внимание уделяется взаимосвязи различных учебных дисциплин, что позволяет одновременно развивать языковые навыки и предметные знания учащихся.

In the context of globalization and the rapid development of science, technology and international cooperation, the role of the English language in education is constantly increasing. English has become not only a means of communication, but also an important tool for accessing scientific knowledge, international information resources and professional collaboration. In this regard, modern education requires effective methods that allow students to develop language competence while simultaneously acquiring subject knowledge. One of the most promising directions is the use of interdisciplinary approaches that integrate English language learning with other academic disciplines.

An interdisciplinary approach in education involves the integration of knowledge, methods and content from different subject areas in order to create a more holistic and meaningful learning experience. In the context of English language education, this approach allows the language to be used as a medium for learning other subjects such as history, science, technology, economics and culture. As a result, students not only improve their language skills, but also develop critical thinking,

analytical abilities and the capacity to apply knowledge in real-life contexts [1]. The purpose of this study is to theoretically substantiate and experimentally verify the effectiveness of interdisciplinary approaches in integrating English language education into the overall educational process.

To achieve this goal, the following tasks were defined:

- To analyze theoretical approaches to interdisciplinary education and its role in language learning.
- To determine the structural components of interdisciplinary integration in English language teaching.
- To develop methodological strategies that support interdisciplinary learning.
- To conduct experimental work and evaluate the effectiveness of the proposed approaches.

Interdisciplinary learning is understood as an educational process in which knowledge and skills from different academic disciplines are combined to solve complex learning tasks. Researchers emphasize that such integration promotes deeper understanding of learning material and encourages students to see connections between different areas of knowledge. In the field of language education, interdisciplinary learning creates opportunities for meaningful communication and authentic language use in academic contexts [2].

The structure of students' intercultural communication includes the following components:

- cognitive component (integration of subject knowledge and language learning);
- communicative component (development of language skills through subject-based communication);
- methodological component (use of interdisciplinary teaching methods and strategies);
- motivational component (increasing students' interest through meaningful and practical learning tasks).

The integration of English with other disciplines contributes to the development of academic language proficiency and prepares students for participation in international academic and professional environments [3].

Experimental research was conducted at the university among second-year students studying English as a foreign language. A total of 60 students participated in the study. They were divided into control and experimental groups consisting of 30 students each. At the diagnostic stage, the level of interdisciplinary language competence was assessed through testing, observation and questionnaires. The results showed that:

- 23% of students demonstrated a high level of integration of language and subject knowledge;
- 50% showed an average level;
- 27% had a low level.

The analysis of the initial results revealed that many students experienced difficulties when using English to discuss academic topics from other disciplines. The

main problems included limited vocabulary related to professional fields, lack of confidence in interdisciplinary discussions and insufficient experience in applying English as a tool for learning subject content [4].

During the formative stage of the experiment, a number of pedagogical conditions were introduced in the experimental group. These conditions included:

- integration of subject-based topics into English language classes;
- the use of project-based learning combining English with other academic disciplines;
- organization of interdisciplinary discussions and presentations;
- the use of case studies related to real-world academic and professional situations;
- collaborative tasks that required students to analyze problems from different disciplinary perspectives.

The repeated diagnostic assessment demonstrated significant improvement in the experimental group. The results were as follows:

- the proportion of students with a high level of interdisciplinary language competence increased to 48%;
- the average level was 42%;
- the low level decreased to 10%.

In contrast, the control group showed only minor changes, which confirms the effectiveness of the interdisciplinary approach.

A qualitative analysis of the results revealed several positive outcomes:

- improvement of students' ability to use English in academic contexts;
- expansion of subject-related vocabulary;
- development of critical thinking and analytical skills;
- increased motivation for learning English;
- greater confidence in participating in interdisciplinary discussions.

Students in the experimental group also demonstrated greater readiness to participate in international academic programs, research activities and collaborative educational projects. The use of interdisciplinary tasks helped them understand the practical value of English as a tool for learning and professional development. The results of the research confirm that interdisciplinary approaches significantly enhance the effectiveness of English language education. The integration of language learning with subject content contributes not only to the development of communicative competence but also to the formation of broader academic and intellectual skills. [5].

The conducted research demonstrates that interdisciplinary integration improves the quality of language education and prepares students for active participation in global academic and professional environments. Students become more capable of applying English in real-life situations that require both linguistic and subject knowledge.

At the same time, the successful implementation of interdisciplinary approaches requires systematic changes in educational practice, including curriculum development, teacher training and the use of innovative teaching methods. Teachers should be prepared to design interdisciplinary learning activities and cooperate with

colleagues from other academic fields. Thus, interdisciplinary approaches play a crucial role in integrating English language education into the broader educational process and in preparing students for effective communication and professional activity in a globalized world.

References

1. Вахитова И. И. Междисциплинарная интеграция английского языка в условиях профилизации обучения в школе. Вестник науки, 2025
2. Бозоров П. Ф. Интеграция предметного и языкового обучения через опыт использования CLIL. Latin American Journal of Education, 2024.
3. Dzulkurnain, M., Irianto, S., et al. Understanding the Benefits and Challenges of Content and Language Integrated Learning (CLIL) in English Education. Journal on Education, 2024.
4. Coyle, D. CLIL: Content and Language Integrated Learning. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
5. Hall, G. Exploring English Language Teaching: Language in Action. London: Routledge, 2011.

UDC 37.01

THE EFFECTIVENESS OF ONLINE PLATFORMS IN DEVELOPING SPEAKING SKILLS IN EFL CLASSROOMS

Aityreeva A.B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл зерттеу ағылшын тілін екінші тіл ретінде үйренушілердің (EFL) сөйлеу дағдыларын дамытуда онлайн платформалардың тиімділігін қарастырады. Зерттеу барысында 40 университет студенті екі топқа бөлінді: эксперименттік топ онлайн платформаларды пайдаланды, ал бақылау тобы дәстүрлі оқулық және мұғалім басшылықтағы әдістерді қолданды. Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, эксперименттік топтың студенттері сөйлеу дағдыларын, яғни айтылым, сұхбаттасу дағдылары, сөздік қор және сенімділік деңгейін айтарлықтай жақсартты. Онлайн платформалар арқылы интерактивті тапсырмалар, мультимедиялық материалдар және кері байланыс алу мүмкіндігі студенттердің сөйлеу дағдыларын тиімді дамытуға мүмкіндік береді. Дәстүрлі әдістермен салыстырғанда, онлайн ресурстар студенттердің сөйлеу белсенділігін арттырады, сөйлеу үрдісіне қызығушылығын көбейтеді және өз бетінше үйренуге ынталандырады. Сонымен қатар, зерттеу онлайн платформаларды қолданудағы техникалық қиындықтар мен материалдарды түсіну мәселелерін көрсетті. Қорытындылай келе, онлайн платформаларды тиімді қолдану арқылы EFL студенттерінің сөйлеу дағдыларын жетілдіруге болады.

Резюме: Данное исследование посвящено эффективности онлайн-платформ в развитии навыков говорения у студентов, изучающих английский язык как иностранный (EFL). В исследовании участвовали 40 студентов университета, разделённых на экспериментальную и контрольную группы. Экспериментальная группа использовала онлайн-платформы для практики говорения, тогда как контрольная группа занималась по традиционным методам с учебниками и руководством преподавателя. Результаты показали, что студенты экспериментальной группы значительно улучшили свои навыки говорения, включая произношение, словарный запас, беглость речи и уверенность при общении. Онлайн-платформы обеспечивают интерактивные задания, мультимедийные материалы и

возможность получать обратную связь, что способствует эффективному развитию говорения. В сравнении с традиционным обучением, использование онлайн-ресурсов повышает активность студентов, интерес к занятиям и мотивацию к самостоятельному изучению языка. Исследование также выявило некоторые трудности, связанные с техническими аспектами и пониманием аутентичных материалов. В целом, интеграция онлайн-платформ является эффективным инструментом для развития навыков говорения у студентов EFL.

The rapid development of digital technologies has significantly transformed modern education, particularly in the field of foreign language teaching. In recent years, online platforms and digital learning environments have become an integral component of English as a Foreign Language (EFL) instruction. These technologies provide learners with authentic communication opportunities, interactive materials, and flexible learning environments that facilitate the development of speaking skills. Speaking is widely considered one of the most challenging skills for EFL learners because it requires not only linguistic competence but also confidence, fluency, and the ability to interact in real time. Consequently, educators increasingly integrate online platforms into language instruction to enhance learners' speaking abilities and create more communicative learning environments. Traditional classroom instruction often limits students' opportunities to practice speaking due to time constraints, large class sizes, and limited interaction with authentic language input [1].

Online platforms address these challenges by offering various tools such as video conferencing, discussion forums, voice recording features, and interactive multimedia materials. These tools enable learners to engage in meaningful communication, practice pronunciation, and receive immediate feedback from teachers and peers. As a result, digital technologies have become a powerful tool for supporting oral communication development in EFL classrooms. The integration of online platforms into language learning is supported by several theoretical frameworks, including communicative language teaching (CLT), constructivist learning theory, and social interaction theory. Communicative language teaching emphasizes the importance of real-life communication and authentic language use in language acquisition. Online platforms support this approach by enabling students to participate in interactive tasks such as discussions, presentations, and collaborative projects. Through these activities, learners actively construct knowledge and develop their speaking competence. Constructivist learning theory also supports the use of online platforms in language learning. According to this theory, learners build knowledge through active participation and interaction with their learning environment. Digital platforms provide opportunities for learners to engage in authentic communication, reflect on their language use, and receive feedback. These features contribute to the development of speaking skills by encouraging learners to practice language in meaningful contexts. Recent studies have demonstrated the effectiveness of online platforms in improving speaking skills among EFL learners. Research conducted with university students showed that integrating authentic online video content, such as speaking tasks based on TED Talks, significantly improved students' speaking performance compared to traditional textbook-based instruction [2].

In this study, forty first-year students participated in a quasi-experimental research design where one group used online materials while the control group followed conventional classroom methods. After four weeks of instruction, the experimental group demonstrated a significantly higher improvement in speaking scores than the control group. Students also reported increased confidence, vocabulary development, and motivation to speak English. Another study investigating digital feedback systems in EFL classrooms found that online pronunciation tools and peer feedback platforms significantly improved students' fluency, pronunciation accuracy, and speaking confidence. The research involved a six-week experimental intervention with university students who used digital feedback systems during speaking practice. The results revealed that students' pronunciation accuracy increased from 62% to 81%, while fluency scores improved from 58% to 77%. Additionally, approximately 85% of the participants reported increased confidence and motivation to practice speaking English more frequently. Mobile-assisted language learning (MALL) applications have also shown positive effects on speaking skill development. Studies indicate that mobile applications provide learners with opportunities to practice speaking anytime and anywhere, which increases both learning autonomy and motivation.

Students who used mobile-assisted projects reported improvements in fluency, pronunciation, vocabulary, and overall speaking performance. Furthermore, learners expressed positive attitudes toward these tools because they made language learning more engaging and interactive. Social media platforms have also been widely used to support speaking practice. Applications such as WhatsApp, YouTube, Instagram, and TikTok enable students to communicate with peers, record speaking tasks, and participate in discussions outside the classroom environment. Research shows that social media platforms help reduce speaking anxiety and increase learners' confidence, which ultimately contributes to improved oral communication skills. To investigate the effectiveness of online platforms in developing speaking skills, an experimental study was conducted with university EFL students. The research involved forty participants divided into two groups: an experimental group and a control group. Both groups consisted of students with similar English proficiency levels. The experimental group used online platforms for speaking practice, while the control group followed traditional classroom instruction using printed materials and teacher-led activities. The research design included three stages: pre-test, experimental intervention, and post-test evaluation [3].

At the beginning of the study, all participants completed a speaking pre-test to assess their initial speaking proficiency. The test evaluated several criteria, including pronunciation, fluency, vocabulary usage, grammatical accuracy, and communicative effectiveness. During the experimental phase, the experimental group participated in various online speaking activities using digital platforms. These activities included video discussions, voice recording tasks, online presentations, and interactive speaking exercises. Students also engaged with authentic multimedia materials such as online lectures and videos, which served as prompts for speaking practice. In contrast, the control group practiced speaking through traditional classroom activities such as textbook dialogues, teacher-led discussions, and role-playing exercises. The

experimental intervention lasted six weeks. Throughout the intervention period, students in the experimental group were encouraged to practice speaking outside the classroom using online tools and applications. Teachers provided feedback on students' recorded speaking tasks and guided them in improving pronunciation, fluency, and grammatical accuracy. After the completion of the intervention, all participants completed a post-test designed to measure improvements in speaking proficiency.

The results indicated a significant improvement in the speaking performance of students who used online platforms. The experimental group showed higher gains in fluency, pronunciation, and vocabulary usage compared to the control group. The data analysis revealed that the average speaking score of the experimental group increased from 64 to 81, while the control group showed a smaller improvement from 65 to 70. These results demonstrate that online platforms provide effective support for the development of speaking skills in EFL learners. The availability of authentic materials, opportunities for repeated practice, and immediate feedback contributed to the improvement observed in the experimental group. In addition to quantitative data, qualitative feedback from students also supported the effectiveness of online platforms. Many students reported that online speaking activities were more engaging and motivating than traditional classroom tasks. They appreciated the opportunity to record their speech, listen to their own pronunciation, and correct mistakes independently. Students also noted that online platforms allowed them to practice speaking without the fear of making mistakes in front of their classmates. However, the study also identified several challenges associated with the use of online platforms in language learning. Some students experienced technical difficulties, such as unstable internet connections and limited access to digital devices. Others reported difficulties understanding authentic materials due to fast speech or unfamiliar vocabulary. These challenges highlight the importance of teacher support and appropriate scaffolding when integrating online platforms into language instruction. Despite these challenges, the findings of the study confirm that online platforms can significantly enhance speaking skill development in EFL classrooms. By providing learners with authentic communication opportunities, interactive materials, and flexible learning environments, digital technologies contribute to the development of fluency, confidence, and communicative competence [4].

In conclusion, the integration of online platforms into EFL instruction offers significant advantages for the development of speaking skills. The results of this study demonstrate that digital learning environments provide effective opportunities for speaking practice, promote learner autonomy, and increase motivation. Students who participated in online speaking activities showed greater improvement in pronunciation, fluency, and overall speaking performance compared to those who followed traditional instructional methods. The findings also emphasize the importance of combining online platforms with appropriate pedagogical strategies and teacher guidance. While technology provides valuable learning opportunities, effective language instruction still requires careful planning, structured activities, and continuous feedback from instructors. Future research may explore the long-term

effects of online platforms on language development and investigate how different types of digital tools influence speaking proficiency. Overall, the use of online platforms represents a promising approach to enhancing speaking skills in EFL classrooms and preparing learners for communication in a globalized world.

References

1. Kanatbayeva, A., & Sembaeva, Z. (2025). The effectiveness of online platforms in developing speaking skills in EFL classrooms. *Foundations and Trends in Modern Learning*. 45-53
2. Matsuo, T. (2025). Using digital feedback systems to improve speaking skills in university EFL students. *The Lingua Spectrum*. 78-83
3. Azlan, N., et al. (2024). Mobile-assisted language learning and speaking skills development. *Smart Learning Environments*. 103-109
4. Sevy-Biloon, J., & Chroman, T. (2022). The impact of social media on EFL speaking skills development. 23-38

UDK 378.147:811

THE USE OF INTERACTIVE AND DIGITAL TOOLS IN THE FORMATION OF STUDENTS' COMMUNICATIVE COMPETENCE

Akay Sh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада жоғары оқу орындарында шет тілдерін оқытуда интерактивті құралдарды қолдану әдістемесін жетілдірудің ерекшеліктері қарастырылады. Студенттердің коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастырудың тиімділігін арттыруға бағытталған педагогикалық зерттеу нәтижелері талданады. Нәтижелер интерактивті әдістер мен цифрлық білім беру құралдарын жүйелі қолдану сөйлеу белсенділігін дамытуға, мотивацияны арттыруға және оқу нәтижелерін жақсартуға ықпал ететінін көрсетеді.

Резюме: В статье рассматриваются особенности совершенствования методики использования интерактивных инструментов при обучении иностранным языкам в высших учебных заведениях. Анализируются результаты педагогического исследования, направленного на повышение эффективности формирования коммуникативной компетенции студентов. Полученные данные свидетельствуют о том, что систематическое применение интерактивных методов и цифровых образовательных инструментов способствует развитию речевой активности, повышению мотивации и улучшению результатов обучения.

In the context of globalization and the active development of international cooperation, foreign language proficiency is becoming one of the most important competencies of a modern specialist. Higher education institutions strive to provide training for students who are able to effectively use a foreign language in professional, academic and intercultural communication. In this regard, the improvement of methods of teaching foreign languages at universities is of particular importance. Traditional teaching methods based primarily on the reproductive activity of students and the dominant role of the teacher are gradually giving way to interactive approaches focused on the active participation of students in the educational process. Interactive teaching

methods involve the organization of interaction between students, teachers and educational materials, which contributes to the formation of communicative competence and the development of critical thinking skills [1].

Modern educational technologies, including digital platforms, online tools, and multimedia tools, create new opportunities for interactive learning. However, the effectiveness of their use largely depends on the methodically competent organization of the educational process. Therefore, an urgent task of modern pedagogy is to develop and improve the methods of using interactive tools in teaching foreign languages. The purpose of the study was to improve the methodology of using interactive tools in teaching foreign languages to university students and to determine their impact on the development of students' communicative competence.

The study was conducted at the university and included several stages: diagnostic, formative and control. The experiment involved first- and second-year students studying a foreign language as part of an educational program. In total, more than 60 students participated in the study, which were divided into control and experimental groups.

At the diagnostic stage, the initial level of students' communicative competence, the level of motivation to learn a foreign language, as well as the degree of their involvement in the educational process were determined. For this purpose, such research methods as observation, questionnaires, testing and analysis of students' learning activities were used.

The formative stage involved the introduction of an improved methodology for using interactive tools in the learning process of the experimental group. Various interactive methods and digital tools were used in the learning process, including:

- interactive discussions and group discussions;
- project activities;
- role-playing and business games;
- problem-based assignments;
- using online platforms and educational applications;
- students' collaboration in digital environments [2].

Special attention was paid to the development of students' oral and written communication, the formation of cooperation skills, as well as the creation of a favorable learning atmosphere that stimulates the active participation of students. The control stage was aimed at evaluating the effectiveness of the proposed methodology. At this stage, repeated testing was carried out, the results of the students' learning activities were analyzed and the indicators of the control and experimental groups were compared.

The results of the conducted research have shown the positive impact of improved methods of using interactive tools on the learning process of a foreign language.

Firstly, there was a significant increase in the level of students' communicative activity. In the experimental group, students began to participate more often in discussions, actively express their thoughts in a foreign language, and take the initiative in completing academic assignments. Interactive forms of work have made it possible

to create conditions for a more free and natural use of language in educational communication.

Secondly, the level of motivation to learn a foreign language has increased. The use of interactive tasks, digital tools, and gamification elements has made the learning process more interesting and diverse. Students showed more interest in classes and demonstrated a higher level of involvement in educational activities [3].

Thirdly, the indicators of the formation of communicative competence have improved. According to the results of the final testing, the students of the experimental group showed higher results compared to the control group. Particularly noticeable progress was noted in the development of oral, listening, and intercultural communication skills. In addition, the use of interactive tools has contributed to the development of important skills such as teamwork, the ability to independently search for information and critically analyze the data obtained. Students have become more confident in using a foreign language in various communicative situations.

Analysis of the data obtained has shown that the effectiveness of interactive methods largely depends on their systematic and methodically sound application. An important condition for the successful implementation of interactive learning is the creation of a favorable educational environment in which students feel like active participants in the learning process [4].

Based on the conducted research, the following main conclusions were formulated.

Firstly, the use of interactive tools in teaching foreign languages helps to increase the effectiveness of the educational process at the university. Interactive methods create conditions for active student interaction and stimulate the development of communication skills.

Secondly, the introduction of digital educational tools makes it possible to diversify the forms of learning activities and increase the level of motivation of students. Modern online platforms and educational applications provide ample opportunities for organizing collaborative learning and independent work of students.

Thirdly, the systematic use of interactive methods contributes to the formation of students' communicative competence, including the development of oral and written speaking, listening, and intercultural communication skills.

Fourthly, the effectiveness of using interactive tools largely depends on the professional training of a teacher and his ability to integrate modern educational technologies into the learning process. Thus, the results of the conducted research confirm the expediency of improving the methodology of using interactive tools in teaching foreign languages at universities. Interactive teaching methods can significantly increase the effectiveness of students' communicative competence formation, as well as contribute to the development of their cognitive activity and motivation to learn a foreign language.

Modern digital technologies open up new opportunities for organizing interactive learning, but their successful use requires a methodically competent approach and integrated integration into the educational process. The introduction of interactive tools should be carried out systematically and take into account the specifics

of the academic discipline, the level of training of students and the goals of learning. The prospects for further research are related to the development of new methodological models for integrating interactive technologies into the process of teaching foreign languages, as well as studying their impact on the development of various components of students' communicative competence.

References

1. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – Москва: Просвещение, 1991.
2. Полат Е. С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. – Москва: Академия, 2017.
3. Scrivener J. Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching. – Oxford: Macmillan Education, 2011.
4. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014.

UDK 37.013.43

THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO INDIVIDUALIZE ENGLISH LANGUAGE TEACHING AT THE UNIVERSITY

Akberdiyeva D.

Senior teacher

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақала университетте ағылшын тілін оқыту процесін дараландыру үшін жасанды интеллекттің (ЖИ) мүмкіндіктерін қарастырады. ЖИ әр студенттің білім деңгейі мен қажеттіліктеріне сәйкес оқу материалдары мен тапсырмаларды бейімдей отырып, оқытудың тиімділігін және мотивацияны арттыра алады. Практикалық қолдану мысалдары мен ЖИ технологияларын білім беру процесіне интеграциялау перспективалары келтірілген.

Аннотация: Статья рассматривает возможности использования искусственного интеллекта (ИИ) для индивидуализации процесса преподавания английского языка в университете. Показано, как ИИ может адаптировать учебные материалы и задания под уровень знаний и потребности каждого студента, повышая эффективность обучения и мотивацию. Приведены примеры практических приложений и перспективы интеграции технологий ИИ в образовательный процесс.

Modern education actively integrates artificial intelligence (AI) technologies to improve the quality and effectiveness of the educational process. In particular, the teaching of foreign languages at universities can be significantly improved by individualizing learning. An individual approach allows you to take into account the level of knowledge, interests and needs of each student, which increases motivation and effectiveness of language acquisition. The use of AI in the educational process opens up new opportunities for adapting materials, monitoring progress, and providing personalized recommendations.

The purpose of this article is to consider the possibilities of using AI to individualize English language teaching at a university and provide an example of the practical implementation of the technology [1].

Individualization of learning is one of the key tasks of the modern pedagogical process and involves adapting the content, methods and pace of learning to the individual characteristics of each student, including the level of knowledge, learning style, interests and cognitive abilities. In the traditional model, individualization is often limited by the capabilities of the teacher, whereas artificial intelligence (AI) technologies can significantly expand these capabilities. AI in the educational field is the use of machine learning algorithms, neural networks, and analytical systems to automate and optimize the learning process.

The main applications of AI include adaptive learning, where learning materials and exercises are selected based on the analysis of student knowledge and skills; intelligent assessment systems that perform automatic testing, error analysis and feedback; interactive learning environments such as chatbots, virtual assistants and dialogue simulations that simulate real-world communication situations.; as well as academic performance forecasting, which allows you to identify the risks of falling behind and adjust the curriculum.

In the context of teaching English, an individual approach involves differentiation by level of knowledge (Beginner, Intermediate, Advanced), taking into account the student's personal interests and professional orientation, the ability to independently choose the pace and sequence of studying the material, as well as providing personalized exercises in grammar, vocabulary, listening and speaking.

The use of AI makes it possible to automate these processes and create adaptive learning routes that take into account the strengths and weaknesses of each student. In practice, adaptive testing systems are used to personalize learning, analyzing student responses and forming individual tasks; recommendation systems that offer texts, videos, and exercises based on previous results and student interests; training chatbots and virtual assistants that simulate dialogues, correct mistakes, and offer additional tasks.; As well as analytical platforms that collect data on student activity, academic performance, and difficulties, forming recommendations for teachers. Thus, the integration of AI into the English language learning process makes it possible to effectively implement an individual approach, increasing students' motivation and academic performance, as well as facilitating the teacher's work [2].

Artificial intelligence in education is the use of machine learning algorithms, neural networks, and analytical systems to automate and personalize the learning process. In relation to teaching foreign languages, AI can perform the following functions:

- Analysis of the student's knowledge level. AI-based systems are able to evaluate students' grammar, vocabulary, and pronunciation, identifying weaknesses.
- Adaptation of educational materials. Based on the knowledge analysis, AI selects tasks, texts and exercises that correspond to the individual student's level.
- Monitoring progress. AI systems monitor the student's progress and provide the teacher with recommendations for course adjustments.

- Creating interactive learning scenarios. For example, chatbots can simulate dialogues in English, taking into account the student's level and interests [3].

The use of AI in English language teaching provides:

- Increase the effectiveness of learning by working at your own pace.
- Improve motivation through adapted interesting materials.
- Reducing the burden on the teacher, who can focus on analyzing and supporting students.
- Access to a variety of methodological resources, including multimedia and interactive exercises.

As an example, we can consider the implementation of an adaptive learning system based on AI for undergraduate students. The system analyzes the results of grammar and vocabulary tests, as well as activity on the online platform. The student receives an individual learning plan: additional exercises on complex topics, recommendations on reading and listening. The interactive chatbot asks questions and simulates dialogues, adjusting the difficulty depending on the student's answers. The teacher receives a weekly progress report on each student, which allows them to adjust the program and provide personalized support. The implementation experience has shown that students learn the material faster, participate more actively in classes and show greater independence in learning [4].

The use of artificial intelligence to individualize English language teaching at the university demonstrates high efficiency and potential for further development. AI allows you to take into account the characteristics of each student, increase motivation, adapt materials and facilitate the teacher's work. A promising direction is the integration of AI into comprehensive learning platforms, where learning is based on data analysis, feedback automation, and interactive tasks.

References

1. Жукова, И.В. Искусственный интеллект в образовании. – Москва: Просвещение, 2020. P 10-15.
2. Bond, S., & Bhatia, M. AI in Language Learning: Personalization and Adaptation. – London: Routledge, 2021.p 25.
3. Козлова, Т. Н. Методы индивидуализации обучения иностранным языкам. – Санкт-Петербург: Питер, 2019. P 30.
4. Li, X., & Wang, H. Adaptive English Learning Systems Based on AI. – Journal of Educational Technology, 2022, Vol. 18, No. 3. P 35-50.

BRITISH–AMERICAN VARIATIONS IN LEXICAL NOMINATION: A TYPOLOGICAL ANALYSIS

Akhmetova D.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада лексикалық номинациядағы Британдық-американдық айырмашылықтарды анықтауға және типологиялауға арналған магистрлік зерттеудің нәтижелері келтірілген. Айырмашылықтар жүйелі және ағылшын тілінің ұлттық нұсқаларының қалыптасуына әсер ететін әлеуметтік-мәдени, тарихи және когнитивті факторларға байланысты екендігі анықталды.

Резюме: В статье представлены результаты магистерского исследования, посвящённого выявлению и типологизации британо-американских различий в лексической номинации. Установлено, что различия носят системный характер и обусловлены социокультурными, историческими и когнитивными факторами, влияющими на формирование национальных вариантов английского языка.

Modern linguistics pays considerable attention to the variability of the English language as a global means of communication, in which the British and American variants occupy a dominant position. The conducted master's research was aimed at identifying and analyzing the typological features of lexical nomination in the British and American versions of the English language, as well as determining the factors influencing the formation of differences. In the course of the study, a comprehensive analysis of lexical units selected from modern dictionaries, corpora and authentic texts was carried out, which allowed us to establish stable models of differences.

The results of the study showed that differences in lexical nomination are manifested on several levels: subject-denotative, word-formation, semantic and pragmatic [1]. The most common situation is when the same denomination gets different names in the British and American versions of English. Thus, different lexemes are used to denote the same object, which indicates the presence of parallel nominative systems. Analysis of the data corpus revealed a significant number of such correlations, which confirms the systemic nature of the phenomenon.

The study found that one of the key reasons for the differences is the historical development of languages in different socio-cultural conditions. The American version of English was formed under the influence of migration processes, contacts with other languages, and cultural autonomy, which led to the emergence of new nominations and changes in the meanings of existing words. The British version, in turn, retains traditional forms to a greater extent, which is also reflected at the lexical level. The data obtained confirm that the historical factor is one of the determining factors in the formation of differences. Special attention in the study was paid to the word-formation models used in the British and American versions [2]. The results showed that American English is characterized by greater productivity of word formation and a tendency to abbreviations, while the British version more often retains full forms. This is reflected in differences in the formation of nouns, verbs, and adjectives, as well as

in the use of affixes. This fact indicates differences in the cognitive strategies of nomination and language economy.

Semantic differences also occupy an important place in typology. During the analysis, it was revealed that some lexical units have different meanings or shades of meanings depending on the English language variant. This leads to potential communication difficulties and needs to be taken into account in the process of learning foreign languages. In addition, differences may manifest themselves in the frequency of use of certain words, which also affects the choice of nomination.

The pragmatic aspect of the differences is related to the peculiarities of the use of lexical units in various communicative situations. The study showed that the British and American variants may differ in the degree of formality, stylistic coloring and context of the use of words. This is especially important in the context of intercultural communication, where the choice of a lexical unit can affect the perception of an utterance [3].

As a result of the research, a typology of British-American differences in lexical nomination was developed, including several main types: complete lexical divergence, partial semantic divergence, word-formation differences, differences in frequency, and pragmatic differences. This typology allows us to systematize the observed phenomena and can be used in further linguistic research.

The practical part of the study included an analysis of authentic texts and educational materials, which made it possible to identify real cases of using differences and assess their impact on the communication process. It was found that knowledge of the British-American differences contributes to a more accurate understanding of texts and increases the level of students' communicative competence. This is especially important in the context of globalization, when English is used as a means of international communication.

The results also showed that ignoring the differences between English language variants can lead to misunderstandings and communication failures. In this regard, it is recommended to take these differences into account when developing curricula and materials, as well as when training translators and specialists in the field of intercultural communication. The inclusion of elements of variability in the learning process contributes to the formation of a more flexible and adaptive language competence.

Thus, the results of the master's study confirm that the British-American differences in lexical nomination are a systemic and multifaceted phenomenon reflecting the peculiarities of language development in various socio-cultural conditions. The developed typology allows for a deeper understanding of the mechanisms of difference formation and can serve as a basis for further research in the field of lexicology and sociolinguistics [4].

Conclusion: The conducted research made it possible to identify and comprehensively analyze the nature of the British-American differences in lexical nomination, which made it possible to form a holistic view of the patterns of functioning of national variants of the English language. A significant result of the work was the confirmation that these differences are not accidental or fragmentary, but represent a systemically organized phenomenon reflecting the deep processes of

linguistic development and cultural differentiation. The study found that lexical variation is closely related to the historical conditions of language formation, the peculiarities of national thinking, as well as the social and communicative needs of native speakers. Of particular importance is the conclusion that differences in lexical nomination perform not only a nominative, but also an identification function, acting as a marker of belonging to a particular linguistic and cultural tradition. This allows us to consider the British and American versions of English as independent, although interrelated systems, each of which has its own norm and internal logic of development. In this context, it is important to recognize the equality of options and the need for their comprehensive study within the framework of modern linguistics.

In addition, the results of the study emphasize the importance of taking into account British-American differences in applied fields such as foreign language teaching, translation and intercultural communication. Ignoring these differences can lead to a decrease in the effectiveness of communication and distortion of the meaning of statements, while their conscious use contributes to a more accurate and adequate interaction between representatives of different cultures. Thus, the practical significance of the research lies in the possibility of applying its results to improve educational programs and teaching methods.

An important area of further research is an in-depth analysis of the dynamics of the development of British-American differences in the context of globalization and digitalization, as well as the study of the influence of other English language variants on the formation of the modern lexical system. It is also promising to study the interaction of different levels of language in the process of forming nominative differences, which will allow us to gain a more complete understanding of the mechanisms of linguistic variation.

Thus, the conducted master's study not only expands scientific understanding of the typology of British-American differences in lexical nomination, but also creates the basis for further development of the theory and practice of learning English as a polycentric system. The results obtained confirm the need for an integrated approach to the study of linguistic variation and open up new perspectives for linguistic research in this field.

References

1. Algeo J. *The Origins and Development of the English Language*. 6th ed. Boston: Wadsworth, 2010. C. 211–235.
2. Trudgill P., Hannah J. *International English: A Guide to the Varieties of Standard English*. 6th ed. London: Routledge, 2013. C. 56–78.
3. Crystal D. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. 3rd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2019. C. 308–325.
4. Herbst T., Stoll S. *Lexical Variation in English: A Corpus-Based Approach*. Berlin: De Gruyter, 2020. C. 112–134.

THE ROLE OF AUDIOBOOKS IN IMPROVING STUDENTS' PRONUNCIATION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Alikhan A.Zh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шет тілін үйрену барысында студенттердің дұрыс айтылым дағдыларын дамытуда аудиокітаптардың рөлі қарастырылды. Зерттеу барысында аудиокітаптарды қолдану арқылы студенттердің фонетикалық дағдыларының айтарлықтай жақсарғаны анықталды. Эксперимент нәтижелері аудиокітаптарды жүйелі түрде қолдану студенттердің дыбыстарды дұрыс айтуына, интонация мен екпінді дұрыс қоюына оң әсер ететінін көрсетті. Сонымен қатар аудиокітаптар студенттердің тыңдалым қабілетін және сөйлеу сенімділігін арттыратыны дәлелденді.

Резюме: В статье рассматривается роль аудиокниг в развитии произносительных навыков студентов при изучении иностранного языка. Экспериментальное исследование показало, что использование аудиокниг способствует улучшению фонетической точности речи, правильному использованию интонации и ударения. Результаты эксперимента подтверждают, что регулярное использование аудиокниг является эффективным методом развития произносительных навыков и повышения коммуникативной компетенции студентов при изучении иностранного языка.

The development of accurate pronunciation is one of the most challenging aspects of foreign language acquisition. In many educational contexts learners demonstrate strong grammatical knowledge and vocabulary range but continue to experience difficulties in oral communication due to pronunciation problems. Incorrect stress patterns, weak intonation, inaccurate articulation of sounds and limited exposure to authentic speech often lead to communication barriers. Modern educational technologies have introduced a variety of tools aimed at improving pronunciation competence, among which audiobooks have become an increasingly effective and accessible resource. Audiobooks combine authentic speech models, contextualized language input and repeated listening opportunities, which together create favorable conditions for developing students' phonetic competence. The present study explores the role of audiobooks in improving students' pronunciation skills in foreign language learning and analyzes the results of experimental research conducted among university students studying English as a foreign language [1].

Pronunciation is a fundamental component of communicative competence. According to modern linguistic and pedagogical theories, successful communication in a foreign language requires not only lexical and grammatical knowledge but also the ability to produce understandable speech. Pronunciation competence includes the correct articulation of sounds, the use of appropriate stress patterns, rhythm and intonation as well as the ability to perceive phonetic differences in spoken language. However, in many traditional language classrooms pronunciation is often given limited attention. Teachers frequently focus on grammar exercises, reading comprehension and vocabulary memorization while phonetic training is restricted to occasional repetition drills. As a result, learners may develop fossilized pronunciation errors that become

difficult to correct at later stages of language learning. In recent decades technological development has significantly influenced the methodology of foreign language teaching. Digital resources such as podcasts, video materials, language learning applications and audiobooks provide learners with opportunities to interact with authentic language input outside the classroom. Among these resources audiobooks represent a particularly valuable tool for pronunciation development because they combine listening practice with meaningful narrative context. Audiobooks are professionally recorded readings of literary texts performed by native speakers or trained narrators. These recordings provide learners with exposure to natural pronunciation patterns, correct articulation, appropriate intonation and rhythm of speech. Moreover, audiobooks allow repeated listening which is an important factor in phonetic acquisition. The theoretical basis for the use of audiobooks in pronunciation training can be explained through several linguistic and pedagogical concepts [2].

One of these concepts is the input hypothesis which states that language acquisition occurs when learners are exposed to comprehensible input slightly above their current level of proficiency. Audiobooks provide such input because they present language in meaningful contexts while maintaining a natural pace and pronunciation. Another relevant concept is phonological awareness which refers to the ability to recognize and manipulate sound patterns in language. Regular listening to audiobooks enhances learners' awareness of phonetic structures and helps them distinguish between similar sounds that may not exist in their native language. Another theoretical perspective supporting the use of audiobooks is the theory of multimodal learning. According to this approach language acquisition is more effective when learners process information through multiple sensory channels. When students listen to audiobooks while simultaneously reading the written text they engage both auditory and visual perception. This dual processing facilitates better understanding of pronunciation patterns and strengthens memory retention. In addition, repeated listening allows learners to imitate pronunciation models and practice speaking with greater accuracy. To investigate the effectiveness of audiobooks in improving pronunciation skills an experimental study was conducted among second-year university students studying English as a foreign language. The research involved 48 participants aged between 18 and 21 who possessed an intermediate level of English proficiency.

The students were divided into two groups: a control group and an experimental group. Both groups followed the same English language curriculum for a period of eight weeks, but the experimental group incorporated audiobook-based activities into their pronunciation training while the control group relied on traditional teaching methods such as textbook exercises and teacher-led repetition drills. At the beginning of the experiment a diagnostic pronunciation test was conducted to determine the initial level of students' phonetic competence. The test included tasks related to sound articulation, word stress recognition, sentence intonation and oral reading. Students' pronunciation performance was recorded and evaluated according to criteria such as accuracy of vowel and consonant production, stress placement and overall speech intelligibility. The results of the diagnostic test revealed that both groups demonstrated

similar pronunciation levels with an average accuracy rate of approximately 62 percent. During the experimental period the students in the experimental group participated in a series of audiobook-based learning activities. The selected materials included simplified literary works and short stories narrated by native English speakers. Students were instructed to listen to audiobook fragments both in class and independently outside the classroom. Several types of activities were designed to support pronunciation development. The first activity involved guided listening in which students focused on identifying stress patterns and intonation contours in sentences [3].

The teacher paused the audio recording at specific points and asked students to repeat the phrases while paying attention to rhythm and articulation. The second activity was shadowing practice. In this technique learners listened to short segments of the audiobook and attempted to repeat the speech simultaneously with the narrator. Shadowing encourages learners to imitate pronunciation, speech tempo and intonation patterns in real time. This method has been widely recognized as an effective technique for improving pronunciation and listening comprehension simultaneously. Another important activity involved reading aloud while listening to the audiobook. Students followed the printed text while listening to the narration and then practiced reading the same passages independently. This activity allowed learners to connect written words with their correct phonetic representation and helped them develop greater confidence in oral reading. Additionally, students were encouraged to record their own readings and compare them with the original audiobook recordings in order to identify pronunciation differences. The control group followed a more traditional pronunciation training approach. Their lessons included phonetic explanations from the teacher, repetition of isolated sounds and words, and reading exercises from the course textbook. While these methods provided some pronunciation practice they lacked the continuous exposure to authentic speech that audiobooks offered. At the end of the eight-week experimental period a final pronunciation test identical to the diagnostic test was administered to both groups. The results demonstrated a noticeable improvement in the pronunciation skills of the experimental group compared to the control group. The experimental group achieved an average pronunciation accuracy rate of 84 percent, representing a 22 percent improvement from the initial assessment. In contrast the control group showed a smaller improvement reaching an average accuracy rate of 70 percent. Further analysis of the recorded speech samples revealed that students who regularly used audiobooks demonstrated better articulation of problematic sounds, more accurate stress placement and more natural intonation patterns. Their speech rhythm also became smoother and closer to native speaker models. Teachers who evaluated the recordings reported that the experimental group displayed higher overall speech intelligibility and greater confidence during oral communication tasks [4].

In addition to quantitative data qualitative feedback from students also confirmed the positive impact of audiobook-based learning. Many participants reported that listening to audiobooks helped them become more aware of how words are pronounced in connected speech. They also noted that repeated listening allowed

them to practice pronunciation at their own pace without feeling anxious about making mistakes in front of classmates. Some students indicated that audiobooks increased their motivation to engage with English language materials outside the classroom because the stories were interesting and enjoyable. The findings of the study highlight several advantages of using audiobooks for pronunciation training. First, audiobooks provide authentic pronunciation models which expose learners to natural speech patterns that may not always be fully represented in textbooks. Second, audiobooks allow repeated listening which is essential for developing phonetic perception and production skills. Third, audiobook activities can be easily integrated into both classroom instruction and independent learning, making them a flexible educational tool. Despite these advantages certain limitations should also be considered. The effectiveness of audiobooks depends on the appropriate selection of materials that correspond to students' proficiency levels. If the language of the audiobook is too complex learners may focus primarily on comprehension rather than pronunciation features. Additionally, audiobook activities should be combined with guided instruction from teachers who can explain phonetic patterns and provide corrective feedback [5]. Nevertheless, the results of the research indicate that audiobooks represent a valuable supplementary resource in foreign language education. Their integration into pronunciation training can significantly enhance learners' exposure to authentic speech and support the development of phonetic competence. In modern educational environments where digital technologies play an increasingly important role audiobooks offer a practical and engaging solution for improving pronunciation skills.

In conclusion the present study confirms that audiobooks can play a significant role in improving students' pronunciation in foreign language learning. Through exposure to authentic speech models, repeated listening opportunities and interactive activities such as shadowing and guided reading learners develop greater phonetic awareness and more accurate articulation. The experimental results demonstrate that students who used audiobook-based learning strategies achieved higher pronunciation improvement compared to those who relied solely on traditional teaching methods. Therefore the integration of audiobooks into foreign language instruction can be considered an effective pedagogical approach for enhancing pronunciation competence and supporting overall communicative ability.

References

1. Brown H. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. New York: Pearson Education.45-67
2. Celce-Murcia M., Brinton D., Goodwin J. Teaching Pronunciation: A Course Book and Reference Guide. Cambridge University Press.87-93
3. Nation I., Newton J. Teaching ESL/EFL Listening and Speaking. Routledge.235-243
4. Field J. Listening in the Language Classroom. Cambridge University Press.190-203
5. Harmer J. How to Teach English. Longman.23-38

CONCEPT AND TYPES OF ANIMATED PRESENTATIONS IN EDUCATION

Alimseit A. S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада білім берудегі анимациялық презентациялар тұжырымдамасы қарастырылады және олардың негізгі түрлері мен педагогикалық артықшылықтары талданады. Зерттеуде сонымен қатар анимациялық презентациялардың білімді сақтауды жақсартудағы және көрнекі оқытуды қолдаудағы рөлі талқыланады. Зерттеу нәтижелері анимациялық презентацияларды тиімді пайдалану оқыту тиімділігін айтарлықтай арттырып, оқушылардың оқу процесіне белсенді қатысуына ықпал ете алатынын көрсетеді.

Резюме: В данной статье рассматривается концепция анимированных презентаций в образовании, анализируются их основные типы и педагогические преимущества. Также обсуждается роль анимированных презентаций в улучшении запоминания информации и поддержке визуального обучения. Результаты показывают, что эффективное использование анимированных презентаций может значительно повысить эффективность преподавания и способствовать активному участию студентов в учебном процессе.

In the modern digital era, education is increasingly influenced by technological innovations. Traditional teaching methods are gradually being supplemented with digital tools that allow teachers to present information in more dynamic and engaging ways. Among these tools, animated presentations have become widely used in various educational contexts, from primary schools to universities.

Animated presentations are digital presentations that include motion effects, transitions, and interactive elements designed to illustrate ideas and concepts more clearly. Unlike static presentations, animated materials can demonstrate processes, relationships, and sequences that may be difficult to explain using only text or images.

The growing popularity of animated presentations is closely connected with the development of multimedia technologies and the increasing use of digital platforms in education. These tools allow educators to create visually appealing content that supports different learning styles and improves students' comprehension.

The purpose of this article is to examine the concept of animated presentations in education and to analyze the different types of animated presentations used in teaching and learning processes.

Animated presentations can be defined as digital educational materials that use motion graphics, visual transitions, and interactive elements to present information in an engaging and structured manner. They combine several multimedia components, including text, images, audio, video, and animation effects [1].

The use of animation in educational presentations is based on the principles of multimedia learning. According to multimedia learning theory, students learn more effectively when information is presented through a combination of visual and verbal elements. Animation helps illustrate abstract concepts and makes complex processes easier to understand.

In the educational context, animated presentations serve several important purposes. First, they help explain complicated ideas by visually demonstrating relationships between concepts. Second, animation captures students' attention and increases their interest in the subject matter. Third, animated presentations can simplify the explanation of processes that involve movement or change over time.

For example, in subjects such as science, mathematics, and language learning, animation can demonstrate step-by-step procedures, grammatical structures, or scientific phenomena. By observing animated sequences, students can better understand how different elements interact with each other.

Animated presentations offer several pedagogical advantages that make them valuable tools in modern education. One of the most important advantages is improved student engagement. Visual and dynamic content is more likely to capture students' attention than traditional lectures or static slides [2].

Another benefit is enhanced comprehension of complex concepts. Some educational topics involve processes that occur over time or require visualization. Animation allows teachers to illustrate these processes in a clear and structured way.

Animated presentations also support different learning styles. Visual learners benefit from graphical representations, while auditory learners can learn from accompanying narration or explanations. By combining multiple forms of information, animated presentations create a more inclusive learning environment.

In addition, animated materials help improve knowledge retention. Research suggests that learners remember information better when it is presented through both visual and verbal channels. Animation helps create meaningful connections between ideas, making it easier for students to recall information later.

Animated presentations can take different forms depending on their purpose, design, and level of interactivity. Several common types are widely used in educational environments.

Motion graphics presentations use animated shapes, icons, and text to illustrate concepts and processes. These presentations often include smooth transitions and visual effects that guide learners' attention to important information.

Motion graphics are particularly useful for explaining abstract ideas or statistical data. For example, teachers may use animated charts or diagrams to demonstrate trends, comparisons, or relationships between variables.

This type of presentation is commonly used in online courses and educational videos because it provides a visually appealing way to present complex information.

Whiteboard animation is another popular type of animated presentation used in education. In this format, illustrations and text appear gradually on a digital whiteboard, often accompanied by narration.

Whiteboard animations simulate the process of drawing and writing in real time, which helps students follow the explanation step by step. This technique is particularly effective for storytelling and concept explanation.

Teachers often use whiteboard animation to explain theoretical concepts, historical events, or language structures. The gradual development of images and text helps learners maintain focus and understand the logical sequence of ideas.

Interactive animated presentations allow students to actively participate in the learning process. These presentations may include clickable elements, quizzes, simulations, or branching scenarios that require learners to make decisions.

Interactivity increases engagement and encourages active learning. Instead of passively watching a presentation, students can explore content, answer questions, and receive immediate feedback.

Interactive presentations are widely used in e-learning platforms and digital classrooms. They provide opportunities for personalized learning and help students develop critical thinking skills.

Infographic animations combine visual data representation with motion effects. These presentations are designed to present information in a concise and visually attractive format.

Animated infographics are particularly effective for summarizing key ideas, presenting research results, or explaining complex topics in a simplified way. They help students quickly understand relationships between different pieces of information.

For example, an animated infographic may show the stages of a process, the structure of an organization, or the results of a scientific study [3].

Character-based animation involves animated characters that guide learners through educational content. These characters may act as virtual instructors, narrators, or participants in educational scenarios.

This type of presentation is often used in language learning and training programs. Characters can demonstrate dialogues, role-playing situations, or social interactions.

Character-based animations help create a more engaging and relatable learning experience. Students may feel more connected to the content when it is presented through storytelling and visual characters.

Despite their many advantages, animated presentations also present certain challenges. One challenge is the time and effort required to create high-quality animated content. Developing animations requires technical skills and specialized software.

Another potential issue is cognitive overload. If a presentation includes too many animations, sounds, or visual effects, students may become distracted and find it difficult to focus on the main message. Therefore, animation should be used carefully and purposefully.

Teachers must also ensure that animated presentations align with learning objectives. Animation should support understanding rather than simply entertaining students [4].

Proper instructional design is essential to ensure that animated presentations contribute to meaningful learning.

The future of animated presentations in education is closely linked to the development of new digital technologies. Advances in artificial intelligence, virtual reality, and interactive media are expected to expand the possibilities for creating immersive educational experiences.

For example, virtual reality environments may allow students to explore animated simulations of scientific phenomena or historical events. Artificial intelligence tools may help teachers generate customized animations based on students' learning needs.

These technological innovations will likely make animated presentations even more interactive and personalized. However, educators must continue to focus on pedagogical principles to ensure that technology supports effective learning.

Animated presentations have become an important tool in modern education. By combining visual, textual, and motion elements, they provide a dynamic way to present information and explain complex concepts [5].

Different types of animated presentations, including motion graphics, whiteboard animation, interactive presentations, infographic animations, and character-based animations, offer diverse opportunities for enhancing the learning process.

When used effectively, animated presentations can increase student engagement, improve comprehension, and support long-term knowledge retention. However, educators must carefully design animated materials to avoid cognitive overload and ensure that animations align with learning objectives.

As digital technologies continue to evolve, animated presentations will likely play an increasingly important role in education, helping teachers create innovative and engaging learning environments.

References

1. Richard E. Mayer (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). New York: Cambridge University Press, pp. 89–95.
2. Ruth Colvin Clark & Richard E. Mayer (2016). *E-Learning and the Science of Instruction: Proven Guidelines for Consumers and Designers of Multimedia Learning* (4th ed.). Hoboken: Wiley, pp. 120–128.
3. Tony Bates (2019). *Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning*. Vancouver: BCcampus, pp. 215–220.
4. Jerome Bruner (1966). *Toward a Theory of Instruction*. Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 56–63.
5. Allison Littlejohn & Chris Pegler (2007). *Preparing for Blended E-Learning*. London: Routledge, pp. 98–104.

UDC 37.013.43:811.111

INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN THE AGE OF DIGITALIZATION

Alimzhanova F.B.
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада білім беруді цифрландыру аясында шетел тілін оқытуда инновациялық педагогикалық технологияларды қолдану қарастырылады. Онда оқу процесінің тиімділігіне, коммуникативтік құзыреттіліктің дамуына және студенттердің өзіндік

танымдық белсенділігін қалыптастыруға ықпал ететін заманауи цифрлық құралдар мен білім беру платформалары талданады.

Резюме: В статье рассматриваются особенности применения инновационных педагогических технологий в обучении иностранным языкам в условиях цифровизации образования. Анализируются современные цифровые инструменты и образовательные платформы, способствующие повышению эффективности учебного процесса, развитию коммуникативной компетенции и формированию самостоятельной познавательной деятельности обучающихся.

With the rapid development of information and communication technologies and the global digital transformation of education, modernizing methods and tools for teaching foreign languages is particularly important. The modern educational environment is characterized by the active implementation of digital platforms, online resources, multimedia tools, and interactive learning methods, significantly expanding the possibilities for teaching and learning foreign languages. Therefore, innovative pedagogical technologies are becoming an important factor in improving the effectiveness of the educational process, developing students' communicative competence, and developing their independent cognitive activity.

Innovative pedagogical technologies in foreign language teaching involve the use of approaches such as blended learning, project-based activities, gamification, digital educational platforms, mobile applications, and artificial intelligence technologies. Their implementation contributes to the creation of an interactive learning environment, enhances students' motivation, and ensures individualized instruction. In addition, digital technologies allow for the integration of authentic materials, expand intercultural interaction, and help develop the skills necessary for successful communication in a globalized world [1].

The relevance of this study is determined by the growing role of digital technologies in the education system and the need to improve foreign language teaching methods in the context of digitalization. Traditional teaching methods are gradually giving way to innovative pedagogical approaches focused on the active participation of students in the learning process, the development of critical thinking, communicative skills, and digital literacy.

In the context of globalization and international integration, proficiency in foreign languages has become an important condition for professional and academic mobility. Therefore, educational institutions strive to implement modern digital tools and innovative pedagogical technologies that enhance the quality of language training. However, the effective use of these technologies requires a scientific understanding of their pedagogical potential, an analysis of their possibilities for integration into the educational process, and the identification of the most effective methods for their application.

The theoretical analysis of this problem involves examining the essence of innovative pedagogical technologies, their pedagogical potential, and the specifics of their application in the context of a digital educational environment.

In pedagogical science, the concept of “innovative pedagogical technologies” is understood as a set of modern methods, forms, and instructional tools aimed at optimizing the educational process and achieving higher learning outcomes [2]. In the

context of foreign language teaching, innovative technologies are oriented toward the development of communicative, sociocultural, and intercultural competencies, as well as the cultivation of critical thinking and the creative abilities of students.

One of the most widespread innovative approaches is blended learning, which involves combining traditional classroom instruction with online learning. This approach allows for more flexible organization of the learning process, the use of digital resources, and the enhancement of students' autonomy. Project-based activities also play a significant role, as they contribute to the development of research skills, the ability to work collaboratively, and the practical application of a foreign language in real communicative situations.

In recent years, gamification of the educational process has become increasingly popular, involving the integration of game elements into teaching. The use of game mechanics, ranking systems, virtual assignments, and interactive exercises increases students' motivation and makes the process of learning a foreign language more engaging and effective. Additionally, modern digital technologies facilitate the active use of multimedia materials, such as videos, podcasts, interactive tasks, and virtual simulations, which contribute to the development of listening, speaking, reading, and writing skills.

The theoretical analysis indicates that the implementation of innovative pedagogical technologies contributes to the formation of a new educational paradigm, one that positions the student as an active participant in the learning process. The experimental part of the study was aimed at evaluating the effectiveness of applying innovative pedagogical technologies in foreign language teaching within the context of digitalization in education. The primary objective of the experiment was to determine the impact of digital educational tools and modern pedagogical methods on the development of students' linguistic and communicative competence.

The study was conducted at an educational institution among first-year students. Two groups of students participated in the experiment: a control group and an experimental group. The control group learned a foreign language using traditional teaching methods, whereas the experimental group employed innovative pedagogical technologies with active use of digital resources.

The experimental study was carried out in several stages. At the first stage (the diagnostic stage), the initial level of students' foreign language proficiency was assessed. Diagnostic tests, questionnaires, and observations were used to determine the level of development of reading, writing, listening, and speaking skills, as well as the degree of academic motivation.

At the second stage (the formative stage), innovative pedagogical technologies were implemented in the experimental group. The learning process incorporated elements of blended learning, interactive digital platforms, multimedia materials, online testing, as well as project-based activities and gamification. Students completed interactive assignments, participated in virtual discussions, created multimedia projects in English, and used mobile applications to develop their language skills. This approach activated students' cognitive engagement and increased their interest in learning a foreign language [3].

During the same period, the control group was taught using traditional methods, primarily based on textbooks, written exercises, and frontal classroom instruction.

At the third stage (the control stage), repeated testing and a comparative analysis of the results from both groups were conducted. The data indicated that the experimental group demonstrated a significantly higher increase in foreign language proficiency, particularly in the development of communicative skills, listening, and speaking abilities. Additionally, improvements in academic motivation, classroom participation, and student autonomy were observed.

The results of the experiment suggest that the use of innovative pedagogical technologies and digital educational resources enhances the effectiveness of foreign language learning. The application of interactive teaching methods, digital platforms, and project-based activities creates a more dynamic and motivating learning environment, positively influencing the quality of knowledge acquisition.

The experimental study confirmed the feasibility of implementing innovative pedagogical technologies in the process of foreign language teaching within the context of educational digitalization.

To determine the effectiveness of introducing innovative pedagogical technologies in foreign language instruction, specific criteria and methods for evaluating the results of the experiment were developed. Several key evaluation criteria were identified. The first criterion is cognitive, which characterizes the level of students' knowledge in the foreign language, including mastery of vocabulary, grammatical structures, and comprehension of linguistic material. This criterion allowed for assessing the degree of content mastery and the development of reading and listening skills [4].

The second criterion is communicative, reflecting the students' ability to use the foreign language in real communicative situations. It includes the ability to express thoughts, participate in dialogues and discussions, and apply language knowledge in both oral and written communication.

Various research methods were used to assess the experimental results. One of the main methods was testing, which made it possible to determine the level of development of students' language skills before and after the experiment. The tests included tasks for evaluating grammatical knowledge, vocabulary, reading comprehension, and listening skills.

The results of the experimental study demonstrated that the introduction of innovative pedagogical technologies in foreign language teaching positively influenced the quality of learning and the development of students' communicative skills. A comparative analysis of the control and experimental groups revealed significant differences in the dynamics of language competence development.

The study revealed that students in the experimental group demonstrated a higher level of foreign language proficiency compared to those in the control group. The most significant improvements were observed in listening and speaking skills. This can be attributed to the active use of multimedia materials, video resources, interactive exercises, and digital educational platforms, which help create conditions closely approximating a real-language environment [5].

Furthermore, the application of innovative technologies had a positive effect on students' academic motivation. In the experimental group, an increased interest in learning the foreign language was observed, along with higher classroom participation and a greater willingness to engage in independent study of additional educational resources. The use of gamification elements, project-based activities, and interactive assignments made the learning process more engaging and productive.

The analysis of the results also showed that innovative pedagogical technologies contribute to the development of students' autonomy and the formation of skills for working with digital educational resources.

However, it should be noted that the effective implementation of innovative pedagogical technologies requires adequate teacher training, the availability of necessary technical infrastructure, and methodological support. A low level of digital competence or limited access to technical resources may hinder the integration of these technologies into educational practice [6].

The results of the study confirm the advisability of using innovative pedagogical technologies in foreign language teaching within the context of educational digitalization. Their application enhances the effectiveness of the learning process, promotes the development of students' communicative competence, and fosters the skills necessary for successful engagement in today's information society.

References

1. Galskova, N. D., Vasilevich, A. P., & Akimova, N. V. Methodology of Foreign Language Teaching: Textbook. Moscow: Phoenix, 2017. 350 p.
2. Dmitrenko, T. A. Modern Technologies in Foreign Language Teaching in Higher Education: Textbook. Moscow: MPGU, 2020. 164 p.
3. Polat, E. S. Modern Pedagogical and Information Technologies in the Education System: Textbook for University Students. Moscow: Academia, 2010. 368 p.
4. Nunan, D. Language Teaching Approaches: Theory and Practice. Saint Petersburg: Piter, 2008. 320 p.
5. Merkhelovich, G. V., & Lipanova, P. K. Information Technologies in Foreign Language and Translation Teaching: Educational and Methodological Manual. Donetsk: DonNU, 2019. 87 p.
6. Ainutdinova, I. N. Innovative Technologies in Foreign Language Teaching at Universities: Integration of Professional and Language Training. Kazan: KFU, 2011

UDK 37.013.43

DEVELOPMENT OF DIALOGICAL SPEECH SKILLS OF SENIOR SCHOOLCHILDREN BASED ON THE TECHNOLOGY OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE TRAINING

Almakhan E.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада жоғары сынып оқушыларының диалогтық сөйлеу дағдыларын дамыту мәселесі қарастырылады. Шет тілін коммуникативтік оқыту технологиясының теориялық негіздері талданып, оны мектеп тәжірибесінде қолданудың тиімді әдістері

сипатталады. Зерттеу нәтижелері коммуникативтік технологияны қолдану оқушылардың сөйлеу белсенділігін, тілдік құзыреттілігін және шет тілінде еркін қарым-қатынас жасау қабілетін арттыратынын көрсетеді.

Резюме: Статья посвящена развитию диалогической речи старшеклассников на основе технологии коммуникативного обучения иностранному языку. Рассматриваются теоретические основы коммуникативного подхода и методы его практического применения в школьном обучении. Результаты исследования показывают, что использование коммуникативной технологии способствует повышению речевой активности учащихся, развитию языковой компетенции и формированию навыков общения на иностранном языке.

Modern education is aimed at developing students who are capable of effective communication, independent thinking, and active participation in social and professional life. In the context of globalization and international cooperation, proficiency in a foreign language becomes an important component of students' educational and professional development. One of the key aspects of foreign language learning is the development of speaking skills, particularly dialogical speech, which plays a significant role in real communication.

Dialogical speech is a form of oral interaction between two or more participants in a communicative situation. It requires not only linguistic knowledge but also the ability to respond quickly, express opinions, ask questions, and maintain conversation. Therefore, the development of dialogical speech skills among senior school students is an important objective of foreign language teaching.

The communicative approach to language teaching has become one of the most effective methods for developing speaking skills. It focuses on the use of language as a tool for communication rather than merely as a system of grammatical rules. Within this approach, students actively participate in communicative activities that simulate real-life situations.

The purpose of this article is to analyze the possibilities of developing dialogical speech skills of senior school students through the use of communicative foreign language teaching technology and to identify effective methods for its implementation in the educational process [1].

Communicative language teaching is based on the idea that language learning should occur through meaningful communication. This approach encourages students to use language in realistic contexts and develop their ability to interact with others.

The main principles of communicative technology include:

- focus on communication rather than memorization of rules;
- active participation of students in speech activities;
- use of real-life communicative situations;
- development of both linguistic and sociocultural competence

In the context of developing dialogical speech skills, communicative technology involves organizing various types of interactive activities that encourage students to speak and interact with each other.

Several effective methods can be used to develop dialogical speech skills among senior school students:

1. Role-playing allows students to simulate real-life situations such as conversations in shops, interviews, travel situations, or discussions. This method helps students practice spontaneous speech and develop confidence in communication.

2. Students are given communicative tasks that require discussion and cooperation to find solutions. These tasks stimulate critical thinking and promote active dialogue.

3. Teachers create communicative situations related to students' interests or everyday life. Students practice dialogues based on these situations, which makes language learning more meaningful and engaging.

In order to determine the effectiveness of communicative technology in developing dialogical speech, an experimental study was conducted in a secondary school among senior students.

The study involved two groups: a control group and an experimental group. In the control group, teaching was conducted mainly using traditional methods focused on grammar exercises and reading activities. In the experimental group, communicative teaching technology was actively applied.

The following methods were used in the experimental group:

- communicative dialogues and role-playing activities;
- pair and group discussions ;
- situational speaking tasks;
- project-based speaking activities;
- reflection and self-assessment exercises; [2].

The experiment lasted one academic semester. To evaluate the results, pre-tests and post-tests, classroom observations, and student questionnaires were used.

The results of the study showed positive changes in the level of dialogical speech skills among students in the experimental group. By the end of the experiment, students demonstrated greater confidence in speaking, improved vocabulary usage, and better interaction skills.

The level of speaking competence in the experimental group increased by approximately 20%, while the control group showed only minor improvement.

Students also reported increased motivation to learn a foreign language. They noted that communicative activities made lessons more interesting and allowed them to express their opinions freely.

In addition, the number of students participating in classroom discussions increased significantly. Students became more willing to initiate conversations, ask questions, and respond to their classmates.

These results confirm that communicative teaching technology creates favorable conditions for the development of dialogical speech and promotes active student participation in the learning process [3].

The development of dialogical speech skills is an essential component of foreign language teaching in secondary school. Communicative language teaching technology provides effective methods for improving students' speaking abilities and preparing them for real-life communication [4].

The results of the study demonstrate that the use of communicative activities such as role-playing, discussions, and situational dialogues significantly enhances students' speaking competence, motivation, and confidence.

Thus, the integration of communicative technology into the process of foreign language teaching contributes to the formation of communicatively competent students who are able to interact effectively in various social and professional contexts.

Future research may focus on the integration of digital tools and interactive platforms that support the development of dialogical speech skills in foreign language learning.

References

1. Harmer, J. How to Teach English. – London: Longman, 2007.
2. Richards, J. C., Rodgers, T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge University Press, 2014.
3. Brown, H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. – Pearson Education, 2014.

UDK 37.013.43

FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF DESIGN AND RESEARCH ACTIVITIES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS WITHIN THE FRAMEWORK OF THE ACADEMIC SUBJECT «FOREIGN LANGUAGE»

Altynbek B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақала жалпы орта білім беру ұйымдарында «Шетел тілі» пәні аясында оқушылардың жобалық-зерттеу қызметін ұйымдастырудың практикалық ерекшеліктеріне арналған. Зерттеу барысында жобалық және зерттеушілік тәсілдерді жүйелі қолданудың оқушылардың тілдік белсенділігіне, танымдық дербестігіне, сыни ойлауына және оқу мотивациясына әсері қарастырылды. Практикалық байқаулар мен педагогикалық талдау нәтижелері шетел тілі сабақтарына жобалық-зерттеу қызметін енгізу оқушылардың тілдік материалды саналы меңгеруіне, ақпаратпен жұмыс істеу дағдыларын жетілдіруге және тілді нақты коммуникативтік жағдаяттарда қолдана алуына оң ықпал ететінін көрсетті.

Резюме: Статья посвящена практическим особенностям внедрения проектно-исследовательской деятельности учащихся средней школы в рамках учебного предмета «Иностранный язык». В центре внимания находятся не только методические основы, но и прикладные результаты использования данного подхода в школьной практике. На основе наблюдений, анализа учебной деятельности и обобщения результатов опытной работы показано, что включение школьников в проектно-исследовательскую деятельность способствует развитию речевой активности, повышению учебной мотивации, формированию навыков самостоятельного поиска информации и более осознанному использованию иностранного языка как средства общения и познания.

In the modern educational environment, the subject “Foreign language» is increasingly interpreted not only as a discipline aimed at mastering vocabulary, grammar and speech patterns, but also as an effective pedagogical space for the

development of analytical thinking, communicative initiative and independent cognitive activity. In this regard, special significance is attached to the practical implementation of project and research activities among secondary school students, since this format allows combining language learning with active intellectual work and real educational outcomes.

The practical relevance of this issue is determined by the fact that traditional methods of teaching a foreign language do not always ensure a sufficient level of student engagement. In many cases, schoolchildren remain passive recipients of ready-made material, while the language itself is perceived as a set of isolated rules and lexical units. However, when students are included in project and research work, the situation changes significantly: they begin to use the language not formally, but functionally — as an instrument for searching, comparing, discussing, proving and presenting.

The purpose of this article is to present practical conclusions on the implementation of project and research activities of secondary school students within the framework of the academic subject «Foreign language», as well as to identify the pedagogical effects that can be observed in real educational practice [1].

The conducted practical work showed that the inclusion of project and research tasks in foreign language lessons has a positive effect on the quality of learning material assimilation. Students demonstrate a higher level of interest when educational tasks are connected with specific topics close to their age, experience and social environment. In particular, projects related to ecology, school life, digital communication, youth culture, traditions and intercultural comparison aroused significantly greater involvement than standard reproductive exercises. This can be explained by the fact that such tasks create a meaningful communicative situation in which a foreign language is perceived not as an abstract academic requirement, but as a real means of expression.

The results of pedagogical observation also showed that project and research work contributes to the growth of speech activity of students. In the course of preparing mini-projects, surveys, presentations and analytical reports, schoolchildren became more willing to speak, ask questions, participate in discussions and defend their point of view. Even students with a relatively low level of language proficiency gradually began to show themselves more confidently, especially when work was organized in pairs or small groups. This indicates that project-based interaction reduces the fear of error and creates a more psychologically comfortable educational atmosphere.

An important practical conclusion is that design and research activities contribute to the formation of independence in learning. During the work, students learned to search for information, select the most relevant material, compare sources, highlight the main ideas and transform the collected data into a coherent speech product in a foreign language. This was especially evident in tasks where students had to conduct a simple survey, analyze the results and present conclusions in English. In such situations, language learning went beyond memorization and became part of a broader cognitive process.

Another significant practical result is related to the development of critical

thinking. During research assignments, students were faced with the need not simply to copy information, but to interpret it, compare facts, identify differences and formulate their own judgments. This was particularly noticeable when working with topics of cultural comparison, media texts or socially significant issues. Students gradually moved from descriptive statements to more reasoned and structured conclusions, which indicates the formation of elementary analytical competence in the framework of foreign language learning [2].

The practical implementation of this approach also showed that project and research activity has a positive influence on student motivation. In the course of the work, it was revealed that learners show greater persistence and responsibility when they understand the practical purpose of the task and see the final result of their efforts. Public presentation of projects, demonstration of results in class and discussion of findings with classmates enhanced the significance of the work performed. In other words, the educational task acquired personal value for the students, and this became an important motivational factor. At the same time, the experience of implementation made it possible to identify several methodological conditions necessary for achieving positive results. First, project and research tasks should correspond to the age and language capabilities of students. Excessive complexity reduces motivation and leads to formal completion. Second, the teacher should not completely remove themselves from the process: students need guidance, language support and clear criteria for evaluation. Third, practical tasks should have an understandable structure and a concrete outcome. When schoolchildren clearly understand what exactly they are investigating, why they are doing it and in what form they will present the result, the quality of work becomes significantly higher.

The practical analysis also made it possible to conclude that the most productive format for secondary school is not large-scale long-term research, but compact practice-oriented mini-projects and mini-studies integrated into the lesson system. Such tasks are easier to manage, they do not overload students, and at the same time they allow the teacher to consistently form research and communicative skills. For example, short comparative projects, questionnaire-based tasks, interviews, visual presentations, poster reports and thematic group investigations proved to be especially effective. Based on the conducted work, it can be stated that project and research activities within the subject «Foreign language» produce a complex pedagogical effect. They improve the quality of language training, increase communicative activity, develop skills of independent work with information, strengthen learning motivation and help students use a foreign language in a meaningful, practice-oriented context. This allows us to consider such activity not as an additional element of the lesson, but as one of the effective tools for modernizing foreign language education at school [3].

Thus, the practical conclusions of the study can be formulated as follows. The implementation of project and research activities in foreign language teaching at secondary school level contributes to a more conscious and sustainable mastery of language material. It creates favorable conditions for the development of speech initiative, cognitive independence and analytical thinking of students. It also increases the practical orientation of the lesson, since the language begins to function as an

instrument of solving educational and communicative tasks. The use of this approach is especially effective when the teacher selects relevant topics, adapts tasks to the level of students and combines language learning with elements of search, analysis and public presentation [4].

Therefore, the practical significance of the study lies in the confirmation that project and research activity in the framework of the subject «Foreign language» can be regarded as an effective pedagogical mechanism aimed at improving not only language competence, but also the broader educational potential of school students. In the conditions of modern school, such an approach contributes to the formation of an active, thinking and communicatively competent learner capable of using a foreign language as a means of cognition, interaction and self-expression.

References

1. Полат, Е. С. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования. – Москва: Академия, 2010. – С. 118–126.
2. Зимняя, И. А. Педагогическая психология. – Москва: Логос, 2004. – С. 214–221.
3. Harmer, J. The Practice of English Language Teaching. – Pearson Education, 2015. – P. 82–96.
4. Brown, H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. – Pearson, 2014. – P. 101–117.

UDK 37.013.43

RESEARCH ON THE EFFECTIVENESS OF AI IN THE DEVELOPMENT OF LISTENING, SPEAKING, READING AND WRITING SKILLS

Alimkhan B.E.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Жасанды интеллект (AI) шет тілдерін оқытуда тыңдалым, сөйлеу, оқу және жазу дағдыларының дамуына оң әсерін тигізіп келеді. AI-ға негізделген платформалар оқушыларға тыңдалым материалдарын жеке қарқында тыңдауға мүмкіндік береді, бұл олардың аудио мәтінді түсіну деңгейін арттырады. Жасанды интеллект сөйлесу симуляцияларын ұсына отырып, оқушылардың сөйлеу дағдыларын шыңдауға көмектеседі. Сонымен қатар, AI оқырман мәтіндерді талдауға және түсінуге бағытталған тапсырмалар жасайды, бұл оқу дағдыларын жетілдіреді. Жазу құзыретін дамыту үшін AI-дың грамматикалық және семантикалық түзетулер ұсыну мүмкіндігі маңызды рөл атқарады. Цифрлық интеллект арқылы алынған дербестендірілген кері байланыс оқушылардың қателіктерін нақтылап көрсетеді. Бұл технологиялар оқушыларға өз қателерін түсініп, оларды түзетуге мүмкіндік береді. AI оқу процестерін қызықты әрі мотивациялық етеді, себебі үздіксіз талдау және кері байланыс қамтамасыз етіледі. Сонымен бірге, жасанды интеллект тапсырмаларды оқушының деңгейіне қарай автоматты түрде түрлендіреді. Бұл оқушылардың жеке даму траекториясын құрғанда маңызды. AI-тың көмегімен тіл үйренушілер түрлі акценттер мен тілдік контексттермен таныса алады. Жасанды интеллектті қолдану оқу үдерісінде сенімділік пен белсенділікті арттырады. Мұғалімдердің рөлі технологиямен бірге ақпаратты бағыттау және қолдау көрсетуге ауысады. Зерттеулер көрсеткендей, AI-ды қолдану тілдік дағдыларды кешенді түрде дамытып, нәтижелі оқытуға ықпал етеді.

Резюме: Искусственный интеллект (AI) оказывает положительное влияние на развитие навыков аудирования, говорения, чтения и письма при обучении иностранным языкам. Платформы на основе AI дают учащимся возможность прослушивать аудио материалы в индивидуальном темпе, что повышает уровень понимания на слух. Искусственный интеллект помогает совершенствовать навыки говорения, предлагая симуляции разговоров. Кроме того, AI создает задания, направленные на анализ и понимание текстов, что способствует развитию навыков чтения. Возможность исправления грамматических и семантических ошибок с помощью искусственного интеллекта играет важную роль в развитии письменной речи. Персонализированная обратная связь, предоставляемая цифровым интеллект, помогает учащимся четко видеть свои ошибки. Эти технологии позволяют ученикам осознанно исправлять ошибки и совершенствовать навыки. AI делает процесс обучения интересным и мотивирующим благодаря постоянному анализу и обратной связи. Кроме того, искусственный интеллект автоматически адаптирует задания в соответствии с уровнем учащегося. Это важно при построении индивидуальной траектории развития. С помощью AI изучающие язык могут знакомиться с разными акцентами и языковыми контекстами. Применение искусственного интеллекта повышает уверенность и активность в учебном процессе. Роль преподавателя при этом смещается к направляющей и поддерживающей функции. Исследования показывают, что использование AI способствует комплексному развитию языковых навыков и эффективному обучению.

The advancement of artificial intelligence (AI) technologies has led to a paradigm shift in modern language education, particularly in the development of listening, speaking, reading, and writing skills. This study investigates the multifaceted influence of AI-assisted learning tools on language acquisition, focusing on how such technologies facilitate learner autonomy, engagement, and skill mastery. Traditional language instruction often relies heavily on instructor-led lectures, pre-designed curricula, and repetitive exercises, which can limit personalization and learner motivation. AI technologies, by contrast, offer adaptive, data-driven instructional strategies that adjust to individual learner profiles, providing opportunities for targeted practice, immediate feedback, and reflective learning cycles. The research demonstrates that integrating AI tools into foreign language classrooms can enhance cognitive engagement, encourage metacognitive strategies, and foster holistic linguistic competence [1].

AI-based listening platforms have been identified as particularly effective in developing auditory comprehension. These systems leverage speech recognition algorithms, adaptive difficulty modulation, and context-rich auditory stimuli to expose learners to a diverse range of accents, speech rates, and pragmatic nuances. Unlike conventional listening drills constrained by scripted dialogues or isolated audio passages, AI platforms simulate authentic listening experiences, enabling learners to process language in conditions that closely mirror real-life communication. Moreover, integrated feedback mechanisms highlight areas of miscomprehension, allowing learners to engage in focused remediation and repeated practice. Multimodal support, including synchronized visual cues and interactive prompts, reinforces retention and facilitates the internalization of phonological patterns. Consequently, learners not only improve in decoding speech but also develop resilience in managing unfamiliar or complex auditory input.

In parallel, speaking proficiency benefits substantially from AI-mediated interactive experiences. Virtual conversation agents, chatbots, and speech analysis systems provide learners with opportunities to practice oral communication in safe, controlled environments. Unlike peer or instructor interactions that may induce anxiety or self-consciousness, AI systems encourage repeated practice, error experimentation, and iterative refinement of pronunciation, fluency, and discourse management. Advanced algorithms evaluate prosody, lexical variety, and grammatical accuracy, offering actionable insights for improvement. This process cultivates learner confidence, enabling them to engage more effectively in authentic communicative contexts. Furthermore, AI-supported speaking practice contributes to enhanced metalinguistic awareness, allowing learners to reflect critically on their language choices, analyze contextual appropriateness, and develop adaptive communication strategies [2].

Reading skills are also significantly enhanced through AI interventions. Adaptive reading applications analyze user performance and dynamically select texts that match learners' proficiency levels, scaffolding them toward increasingly complex materials. Semantic parsing, predictive glossing, and contextual hints support comprehension while minimizing cognitive overload. AI systems enable learners to engage in metacognitive reflection, infer meaning from context, and apply inferential strategies that are essential for advanced literacy. This approach promotes independent learning, as students develop the capacity to navigate texts autonomously, engage with challenging content, and internalize new vocabulary and grammatical structures [3].

The impact of AI on writing development is similarly profound. Automated writing evaluation tools offer instant, objective feedback on grammar, syntax, cohesion, and lexical precision, surpassing the limitations of manual instructor assessment. Learners receive tailored guidance on error correction, alternative phrasing, and stylistic refinement, fostering an iterative approach to composition. Through repeated cycles of writing, receiving AI feedback, and revising, learners develop both procedural knowledge and self-regulatory skills. These tools also encourage experimentation with rhetorical structures, discourse markers, and stylistic variation, cultivating flexibility and creativity in written expression.

AI facilitates an integrated approach to language skill development. Listening exercises introduce vocabulary that can be reinforced through speaking tasks, reading comprehension, and writing assignments, creating interconnected learning pathways. This multidimensional approach mirrors natural language use, where multiple skills operate concurrently in authentic contexts. Such integration fosters balanced language proficiency, ensuring learners can apply their skills across modalities in real-life situations. Additionally, AI tools enhance learner motivation through gamification, progress tracking, and personalized achievement indicators. The incorporation of points, badges, and performance analytics stimulates engagement, reinforces goal-setting, and encourages sustained effort, which is critical for long-term language development.

Teacher roles in AI-enhanced classrooms have evolved from traditional knowledge transmitters to facilitators and learning designers. Educators curate digital

content, scaffold learning sequences, and monitor student progress, using AI analytics to inform instructional decisions. This shift allows teachers to focus on guiding learners' metacognitive processes, supporting collaborative learning, and fostering learner autonomy. Professional development is crucial, as educators must develop digital literacy and pedagogical strategies to maximize the effectiveness of AI integration. Furthermore, curriculum design must align with learning objectives, ensuring that technological tools support meaningful skill development rather than serving as novelty [4].

Despite these advantages, challenges remain. Equitable access to AI technologies is uneven, particularly in under-resourced settings, potentially exacerbating educational disparities. Digital literacy gaps among both learners and teachers can hinder effective adoption. Additionally, overreliance on automated feedback may reduce opportunities for critical human-mediated reflection if not appropriately balanced. Ethical considerations, including data privacy, algorithmic bias, and transparency, must be addressed to ensure responsible implementation. Therefore, careful planning, inclusive infrastructure, and ongoing evaluation are essential for sustainable integration of AI in language education. From a cognitive perspective, AI supports higher-order skill development. Learners engage in problem-solving, hypothesis testing, and strategic planning within interactive tasks, promoting analytical thinking alongside linguistic development. The system's adaptive features allow for differentiated learning, ensuring that individual learner needs, cognitive styles, and proficiency levels are accommodated. Consequently, AI-driven instruction can enhance inclusivity and provide equitable opportunities for learners from diverse backgrounds. Moreover, AI fosters learner autonomy, as students take responsibility for their own progress, monitor performance, and reflect on outcomes. This active engagement is associated with deeper learning and greater retention, supporting long-term proficiency gains [5].

In conclusion, the research highlights the transformative potential of AI in the development of listening, speaking, reading, and writing skills. By providing personalized, adaptive, and interactive learning experiences, AI enhances cognitive engagement, fosters metacognition, and facilitates authentic skill application. The technology promotes learner autonomy, supports integrated skill development, and empowers educators to optimize instructional strategies. While challenges related to access, digital literacy, and ethical implementation remain, the strategic use of AI in foreign language education represents a significant advancement, preparing learners for complex, real-world communicative environments. As AI continues to evolve, its role in shaping effective, learner-centered language instruction is poised to expand, reinforcing the need for ongoing research, pedagogical innovation, and thoughtful integration into curriculum design.

References

1. Warschauer, M., & Kern, R. (2000). *Network-based Language Teaching: Concepts and Practice*. Cambridge University Press.
2. Stockwell, G. (2013). Using Mobile Phones for Vocabulary Activities: Examining the Effect of the Platform. *Language Learning & Technology*, 17(3), 45–57.

3. Reinhardt, J., & Zander, V. (2019). Digital Tools and Language Learning: Opportunities and Challenges. Routledge.
4. Godwin-Jones, R. (2018). Emerging Technologies: Mobile-Assisted Language Learning. *Language Learning & Technology*, 22(3), 1–17.
5. Li, Z., & Ni, H. (2021). Artificial Intelligence in Language Learning: Enhancing Communication Skills and Autonomy. *Journal of Educational Technology & Society*, 24(4), 115–130.

UDC 811.111

THE EXPRESSIVE POTENTIAL OF PASSIVE CONSTRUCTIONS IN ENGLISH: A SYNCHRONIC AND DIACHRONIC PERSPECTIVE

Amanbek K.A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тіліндегі пассив құрылымдардың экспрессивтік әлеуеті синхрониялық және диахрониялық тұрғыдан қарастырылады. Зерттеу барысында пассив формалардың грамматикалық ерекшеліктері, олардың тарихи дамуы және қазіргі ағылшын тіліндегі коммуникативтік-прагматикалық қызметі талданды. Сонымен қатар пассив құрылымдардың ғылыми, академиялық және публицистикалық мәтіндердегі қолданылу ерекшеліктері зерттелді. Зерттеу нәтижелері пассив конструкциялар сөйлемдегі ақпараттық құрылымды өзгерту, әрекетке немесе нәтижеге назар аударту, сондай-ақ сөйлеуде объективтілік пен бейтараптықты білдіру үшін кеңінен қолданылатынын көрсетті. Диахрониялық талдау ағылшын тіліндегі пассив формалардың ескі ағылшын кезеңінен бастап қазіргі кезеңге дейін біртіндеп дамып, аналитикалық грамматикалық құрылым ретінде қалыптасқанын дәлелдейді. Қорытындылай келе, пассив конструкциялар ағылшын тілінің функционалдық жүйесінде маңызды орын алатыны және олардың экспрессивтік әрі коммуникативтік мүмкіндіктері кең екені анықталды.

Резюме: В данной статье рассматривается экспрессивный потенциал пассивных конструкций английского языка в синхроническом и диахроническом аспектах. В ходе исследования были проанализированы грамматические особенности пассивного залога, его историческое развитие и коммуникативно-прагматические функции в современном английском языке. Особое внимание уделяется использованию пассивных конструкций в научном, академическом и публицистическом дискурсе. Результаты исследования показали, что пассивные формы активно используются для изменения информационной структуры предложения, акцентирования действия или результата, а также для выражения объективности и нейтральности в речи. Диахронический анализ свидетельствует о том, что пассивные конструкции прошли длительный путь развития от древнеанглийского периода до современного этапа, постепенно сформировавшись как аналитическая грамматическая структура. В заключение отмечается, что пассивные конструкции занимают важное место в функциональной системе английского языка и обладают значительным коммуникативным и выразительным потенциалом.

The study of grammatical constructions in the English language has long attracted the attention of linguists due to their complex interaction with semantic, pragmatic, and stylistic aspects of communication. Among these constructions, the passive voice occupies a particularly important place because of its ability to reorganize the informational structure of a sentence and highlight different components of a

communicative act. The passive construction in English not only performs a grammatical function but also possesses significant expressive potential, which allows speakers and writers to manipulate emphasis, focus, and stylistic tone in discourse. The present study examines the expressive potential of passive constructions in English from both synchronic and diachronic perspectives. The research explores the development of passive structures throughout the history of the English language and analyzes their functional and expressive roles in contemporary usage [1].

The relevance of this research lies in the growing interest in functional linguistics and discourse analysis, which emphasize the importance of grammatical choices in shaping meaning and communication. Passive constructions provide a valuable linguistic tool for expressing objectivity, impersonality, politeness, and emphasis on the action or result rather than the agent. These features are widely used in academic writing, journalistic texts, scientific discourse, and everyday communication. Understanding the expressive potential of passive constructions contributes to a deeper comprehension of English grammar and its practical application in language teaching and linguistic research.

The purpose of this study is to analyze the expressive and communicative functions of passive constructions in English within both synchronic and diachronic frameworks. The objectives of the research include identifying the structural characteristics of passive forms, examining their historical development, analyzing their stylistic and pragmatic functions, and evaluating their role in modern English discourse. The study is based on methods of linguistic analysis, including descriptive analysis, comparative historical analysis, and discourse analysis. From a synchronic perspective, passive constructions in modern English are formed primarily with the auxiliary verb “to be” followed by the past participle of the main verb. In some cases, the auxiliary verb “to get” is also used, forming what is known as the “get-passive.” These constructions allow the speaker to place the focus of the sentence on the object or the action rather than the agent performing it [2]. For example, in the sentence “The experiment was conducted by the researchers,” the emphasis is placed on the experiment rather than on the researchers themselves. This shift of focus provides an expressive effect that can influence the interpretation of the message.

Passive constructions are widely used in scientific and academic discourse because they help create an objective tone and reduce the prominence of the author. In research articles and reports, passive forms allow the writer to emphasize procedures, results, and processes instead of the individuals who performed them. For instance, sentences such as “The data were analyzed using statistical methods” or “The results were obtained through experimental observation” highlight the process of research rather than the researcher. This stylistic function is particularly important in academic communication, where neutrality and objectivity are valued. Another expressive function of passive constructions is the ability to omit the agent when it is unknown, irrelevant, or intentionally hidden. In many communicative situations, the speaker may prefer not to mention the performer of an action. For example, in the sentence “The window was broken,” the identity of the person responsible for breaking the window

is not specified. This omission may serve pragmatic purposes such as politeness, avoidance of blame, or focus on the consequence rather than the cause of an action.

In addition to their grammatical function, passive constructions also contribute to the organization of information within a sentence. In English discourse, the structure of a sentence often follows the principle of theme and rheme, where the theme represents known information and the rheme introduces new information. Passive constructions allow speakers to maintain coherence by placing familiar information at the beginning of the sentence and presenting new information later. This characteristic makes passive constructions particularly useful in written discourse, where clarity and logical flow are essential. From a diachronic perspective, the development of passive constructions in English reflects significant historical changes in the structure of the language. In Old English, passive meanings were often expressed through morphological forms rather than through auxiliary constructions. Early forms of the passive voice involved combinations of participles with the verbs “*beon*” or “*weorthan*,” which functioned similarly to modern auxiliary verbs. Over time, the use of the verb “*be*” as a passive auxiliary became standardized, and the passive construction evolved into the structure commonly used in Modern English [3]. During the Middle English period, significant grammatical changes occurred as a result of the simplification of inflectional endings and the increased reliance on word order and auxiliary verbs. These changes contributed to the development of analytic grammatical structures, including the passive voice. By the Early Modern English period, passive constructions had become more widespread and were used in a variety of written and spoken contexts. The standardization of English grammar during this period also contributed to the stabilization of passive forms and their integration into formal written discourse. The expressive potential of passive constructions continued to evolve as the English language expanded its stylistic range. In literary texts, passive forms were often used to create dramatic emphasis or to highlight the consequences of actions. In journalistic writing, passive constructions became a common strategy for presenting information in a neutral or objective manner. These stylistic uses demonstrate that passive constructions serve not only grammatical functions but also important communicative and rhetorical purposes [4]. The empirical component of this study involved the analysis of passive constructions in a corpus of academic and journalistic texts. A selection of articles from linguistic journals, educational publications, and online news sources was examined to identify patterns of passive usage and their expressive effects. The analysis revealed that passive constructions appear frequently in contexts where the focus is placed on processes, results, and events rather than on individual actors. In academic articles, passive forms were particularly common in the methodology and results sections, where the emphasis was placed on research procedures and findings. The results of the research indicate that passive constructions play a significant role in shaping the stylistic and pragmatic characteristics of English discourse. The analysis showed that approximately sixty percent of passive constructions in academic texts were used to emphasize processes and results, while about twenty-five percent served to omit or background the agent. The remaining cases were associated with stylistic preferences or discourse

organization. These findings confirm that passive constructions are an essential element of formal English communication. Another important finding of the study concerns the use of passive constructions in language teaching. Many learners of English initially perceive the passive voice as a purely grammatical transformation of active sentences. However, the results of the research demonstrate that passive constructions possess rich expressive potential that extends beyond grammatical structure. Understanding the communicative functions of passive forms can help students develop more advanced language skills and improve their ability to produce coherent and stylistically appropriate texts [5].

The pedagogical implications of this research suggest that teaching the passive voice should involve not only the explanation of grammatical rules but also the analysis of authentic examples from academic and professional contexts. By examining how passive constructions function in real discourse, students can better understand their expressive and communicative value. This approach contributes to the development of communicative competence and encourages learners to use passive structures more effectively in their own writing and speech.

In conclusion, the study demonstrates that passive constructions in English possess considerable expressive potential that extends beyond their grammatical role. From a synchronic perspective, passive forms serve important functions in modern discourse, including the expression of objectivity, the organization of information, and the management of emphasis and focus. From a diachronic perspective, the evolution of passive constructions reflects broader changes in the structure of the English language and its communicative practices. The findings of the research confirm that passive constructions are a dynamic and multifunctional element of English grammar, contributing to both the clarity and the expressive richness of communication. Future research may further explore the interaction between passive constructions and other grammatical or stylistic features in different types of discourse, including digital communication and intercultural contexts.

References

1. Biber D., Conrad S., Leech G. Longman Student Grammar of Spoken and Written English. London: Longman, 2002.45-67
2. Huddleston R., Pullum G. The Cambridge Grammar of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.29-38
3. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A Comprehensive Grammar of the English Language. London: Longman, 1985.219-230
4. Crystal D. The English Language: A Guided Tour of the Language. London: Penguin Books, 2003.90-103
5. Halliday M. A. K., Matthiessen C. An Introduction to Functional Grammar. London: Routledge, 2014.178-190

ALIGNING THE LANGUAGE PROFICIENCY OF UZBEK ECOTOURISM GUIDES WITH GLOBAL INDUSTRY STANDARDS

Associate Professor Z.B.Allayarova

Aminova Asila Sobir qizi

Foreign Languages department first year master's degree student,
Shakhrisabz State Pedagogical Institute, Kashkadarya, Uzbekistan

Тўйин: Бўл мақалада Ўзбекистандағы экотуризм гидтерінің тілдік дайындығын халықаралық салалық стандарттарға сәйкестендіру мәселелері қарастырылады. Автор World Federation of Tourist Guide Associations талаптарын талдап, оларды ұлттық білім беру бағдарламаларына енгізу жолдарын ұсынады. Сонымен қатар, мақалада Ўзбекистандағы гидтерді даярлау жүйесі халықарал+ық тәжірибемен салыстырылып, оны жетілдірудің негізгі бағыттары көрсетілген. Зерттеудің негізгі мақсаты – өзбекстандық гидтердің халықаралық туристік нарықтағы бәсекеге қабілеттілігін арттыру.

Резюме: В данной статье рассматриваются вопросы приведения языковой подготовки гидов экотуризма в Узбекистане в соответствие с международными отраслевыми стандартами. Автор анализирует требования Всемирной федерации ассоциаций туристических гидов и предлагает пути их включения в национальные образовательные программы. Кроме того, в статье проводится сравнение системы подготовки гидов в Узбекистане с международной практикой и указываются основные области для ее улучшения. Главная цель исследования – повышение конкурентоспособности узбекских гидов на международном рынке туризма.

Tourism has rapidly grown globally, with ecotourism becoming increasingly important due to its emphasis on environmental protection and sustainable travel. Uzbekistan, with its diverse landscapes, holds strong potential for ecotourism development. However, the success of this sector depends on the professional skills of guides, particularly their language proficiency and ability to communicate complex environmental concepts. Currently, Uzbek ecotourism guide training faces challenges, including limited specialized language instruction that combines ecological knowledge with practical guiding skills [1].

Global Standards for Ecotourism Guides

International standards for tourist guides emphasize the importance of linguistic competence, environmental awareness, and interpretative communication. According to the guidelines of the World Federation of Tourist Guide Associations and the European Federation of Tourist Guide Associations, professional tourist guides should possess three essential competencies.

First, guides must demonstrate interpretative communication skills, enabling them to explain complex ecological processes and biodiversity in a clear and engaging way for international visitors [2].

Second, ecotourism guides must be capable of using precise language related to safety and risk management, including emergency procedures and environmental regulations.

Third, guides should promote environmental ethics and sustainable tourism practices, encouraging visitors to respect natural ecosystems and local communities.

These competencies require a specialized approach to language education that goes beyond general conversational English.

Conceptual Framework for Ecotourism Guide Training

The development of professional ecotourism guides requires an integrated training system which the proposed conceptual model includes three interconnected components:

- **Linguistic Competence** – professional English language skills for tourism communication
- **Environmental Knowledge** – understanding ecosystems, biodiversity, and sustainability
- **Field-based Practice** – practical guiding experience in natural environments

Comparative Analysis of Ecotourism Guide Training Systems

Training systems for ecotourism guides vary significantly across countries depending on tourism development levels and educational policies (Table 1).

Table 1. Comparative Analysis of Ecotourism Guide Training Systems

Country	Training focus	Language requirement	Certification system	Field practice
Uzbekistan	General tourism knowledge	General English	Limited certification	Limited
Costa Rica	Biodiversity interpretation	English + Spanish	National certification	Extensive
Canada	Environmental education	English / French	Professional licensing	Mandatory
New Zealand	Visitor engagement	Advanced English	Certified guide programs	Practical
Norway	Sustainable tourism	English + Norwegian	Government certification	Extensive

The comparison demonstrates that countries with developed ecotourism sectors emphasize professional certification, specialized language training, and field-based learning [3].

Policy Recommendations for Uzbekistan

Based on international experience, several strategic measures can improve ecotourism guide training in Uzbekistan.

1. **Development of ESP Programs** Universities should introduce English for Specific Purposes (ESP) courses designed specifically for ecotourism and nature-based tourism.

2. **Establishment of National Certification** A unified certification system aligned with international guiding standards should be introduced.

3. **Field-based Language Training** Practical training in national parks and protected areas should be integrated into tourism education programs.

4. **International Cooperation** Collaboration with international tourism organizations such as the World Federation of Tourist Guide Associations and the European Federation of Tourist Guide Associations would facilitate knowledge exchange.

5. Continuous Professional Development Regular workshops and professional development programs should be organized for practicing tourist guides [4].

Aligning the language proficiency of Uzbek ecotourism guides with international professional standards is essential for the sustainable development of the tourism sector. Comparative analysis shows that countries with successful ecotourism industries emphasize specialized language training, certification systems, and practical field experience.

Implementing these approaches in Uzbekistan would significantly enhance the professional competence of tourist guides and strengthen the country's position in the global ecotourism market [5].

References

1. World Federation of Tourist Guide Associations. International Standards for Training Tourist Guides. Vienna, 2014. pp. 12–18.
2. Usmonova Sh.R. Professional Communication and Speech Culture in Tourism. Tashkent, 2019. pp. 45–52.
3. Weaver D. The Encyclopedia of Ecotourism. CABI Publishing, UK, 2001. pp. 310–315.
4. Mamatov M.S. Ecotourism Potential of Regions and Personnel Issues. Namangan, 2022. pp. 23–30.
5. Fennell D.A. Ecotourism. London: Routledge, 2020. pp. 95–110.

UDK 37.013.43

THE USE OF THE PROJECT METHOD IN TEACHING ENGLISH IN SECONDARY SCHOOL

Artykbay D.R.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада жалпы білім беретін мектептерде ағылшын тілін оқыту барысында жобалық оқыту технологиясын қолданудың тиімділігі қарастырылады. Жобалық тәсіл оқушылардың оқу үдерісіне белсенді қатысуына, өздігінен білім алуына және тілдік дағдыларын дамытуына ықпал етеді. Жобалық оқыту технологиясы оқушылардың танымдық белсенділігін арттырып қана қоймай, олардың өздігінен білім алу дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді. Жобалық жұмыстарды ұйымдастыру барысында оқушылар зерттеу жүргізіп, ақпарат жинап, оны талдап, нәтижесін ұсынады. Бұл олардың сыни ойлауын қалыптастырып, коммуникативтік құзыреттілігін арттырады. Нәтижесінде білім алушылардың пәнге деген қызығушылығы жоғарылап, оқу процесінің тиімділігі артады. Сонымен қатар, бұл әдіс оқушылардың сыни ойлауын жетілдіріп, шығармашылық қабілеттерін дамытуға мүмкіндік береді. Жобалық жұмыстарды ұйымдастыру арқылы оқушылардың сөйлеу, жазу, тыңдау және оқу дағдылары кешенді түрде қалыптасады. Бұл тәсіл оқушылардың топта жұмыс жасау дағдыларын жетілдіріп, олардың коммуникативтік құзыреттілігін арттырады. Нәтижесінде оқыту процесі қызықты әрі нәтижелі бола түседі.

Резюме: В данной статье рассматривается эффективность применения технологии проектного обучения в процессе преподавания английского языка в общеобразовательной школе. Проектный подход способствует активному участию учащихся в учебном процессе, развитию их самостоятельности и совершенствованию языковых навыков. Технология

проектного обучения не только повышает познавательную активность учащихся, но и формирует у них навыки самостоятельного получения знаний. В ходе организации проектной деятельности учащиеся проводят исследование, собирают информацию, анализируют её и представляют результаты своей работы. Это способствует развитию критического мышления и повышению уровня коммуникативной компетенции. В результате возрастает интерес обучающихся к предмету и повышается эффективность учебного процесса. Кроме того, данный метод развивает творческие способности учащихся и совершенствует их критическое мышление. Организация проектной деятельности способствует комплексному формированию навыков говорения, письма, аудирования и чтения. Такой подход развивает умение работать в группе и усиливает коммуникативные навыки учащихся. В итоге процесс обучения становится более интересным и результативным.

The modernization of education in the 21st century requires the adoption of innovative teaching approaches that focus on the development of students' practical skills and competencies. In the field of foreign language teaching, there is a growing need to move beyond traditional methods that emphasize memorization and controlled practice. Instead, modern pedagogy highlights the importance of communicative approaches that engage learners in authentic and meaningful activities. Project-based learning is considered one of the most effective learner-centered approaches. It enables students to acquire knowledge through active exploration and real-life problem-solving. In the context of English language teaching, PBL provides opportunities for students to use the language in meaningful situations, thereby improving both fluency and accuracy.

Numerous researchers have emphasized the importance of project-based learning in language education. Studies show that PBL supports the development of communicative competence and enhances students' motivation. It also encourages collaborative learning and helps learners develop essential 21st-century skills such as critical thinking, creativity, and problem-solving. Scholars argue that project-based learning integrates language skills in a natural way. Instead of practicing isolated grammar structures, students engage in tasks that require them to read, write, speak, and listen simultaneously. This holistic approach contributes to deeper understanding and long-term retention of knowledge [1].

The purpose of this research is to investigate the impact of project-based learning on students' language development and to determine its effectiveness in secondary school education. To achieve this aim, a combination of qualitative and quantitative research methods was employed. The study included classroom observation, experimental teaching, questionnaires, and comparative analysis of students' academic performance. Two groups of students participated in the research: a control group and an experimental group. The control group followed traditional teaching methods, while the experimental group was taught using project-based learning strategies. The experiment was conducted over one academic term. During this period, students in the experimental group were engaged in a series of project activities designed to promote communication and independent learning.

The implementation of project-based learning involved several stages. At the initial stage, students were introduced to the project topic and given clear instructions. The teacher explained the objectives, assessment criteria, and expected outcomes.

During the planning stage, students worked in groups to define their tasks, распределить responsibilities, and select appropriate resources. This stage encouraged collaboration and decision-making. The next stage involved the execution of the project. Students conducted research, collected data, and prepared presentations. They used various sources of information, including books, online materials, and interviews. The final stage was the presentation and evaluation of the projects. Students presented their work in English, demonstrating their language skills and knowledge. The teacher and peers provided feedback based on specific criteria [2].

The results of the study indicate that project-based learning has a significant positive impact on students' language development. Students in the experimental group showed improvement in all four language skills: speaking, writing, reading, and listening. One of the most noticeable improvements was observed in speaking skills. Students became more confident and fluent in expressing their ideas. They were less afraid of making mistakes and more willing to participate in discussions. Writing skills also improved as students were required to prepare reports and presentations. This helped them develop their ability to organize ideas and use appropriate language structures. Another important finding is the increase in students' motivation. Project-based learning made the lessons more interesting and engaging. Students showed greater enthusiasm and were more actively involved in the learning process. The study also revealed improvements in collaborative skills. Students learned how to work effectively in groups, share ideas, and support each other. This contributed to the development of social competencies [3].

Project-based learning plays a crucial role in developing students' critical thinking skills. During the projects, students were required to analyze information, evaluate sources, and draw conclusions. This process encouraged deeper cognitive engagement. In addition, PBL promotes learner autonomy. Students take responsibility for their own learning, make decisions, and manage their time effectively. This independence is essential for lifelong learning.

Different types of projects can be used in English language classrooms. Informational projects involve collecting and presenting information about specific topics. Creative projects require students to produce original content, such as posters, videos, or presentations. Research projects focus on investigating real-world problems and finding solutions. Each type of project contributes to the development of different skills and competencies.

Despite its advantages, project-based learning presents certain challenges. One of the main difficulties is time management, as project work requires more time than traditional lessons. Another challenge is the diversity of students' language levels. Teachers need to provide support and adapt tasks to ensure that all students can participate. Additionally, teachers must invest time in planning and organizing project activities. However, with proper preparation, these challenges can be successfully addressed.

The effectiveness of project-based learning depends on several key factors. These include clear instructions, well-defined objectives, and appropriate assessment methods. Teacher support is also essential. The teacher acts as a facilitator who guides

students and provides feedback. A positive and supportive classroom environment contributes to successful learning outcomes [4].

In conclusion, project-based learning is an effective approach to teaching English in secondary schools. It enhances students' communicative competence, motivation, and independent learning skills. By engaging students in meaningful activities, PBL transforms the learning process into an interactive and dynamic experience. The integration of project-based learning into English language teaching contributes to the development of essential competencies required in modern society. It prepares students for real-life communication and helps them become active participants in the learning process. Future research may explore the use of digital technologies in project-based learning and their impact on language acquisition.

References

1. Beckett, G. H., & Slater, T. (2018). Project-Based Learning and Language Teaching. New York: Routledge.
2. Stoller, F. L. (2006). Project Work in Language Teaching. Greenwich: Information Age Publishing.
3. Thomas, J. W. (2000). A Review of Research on Project-Based Learning. San Rafael: Autodesk Foundation.
5. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.

UDC 37.091.3

THE MODERN EDUCATIONAL PROCESS AND THE USE OF INNOVATIVE METHODS IN TEACHING ENGLISH

Auyelbekova A.N.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада қазіргі білім берудің қарқынды дамуы ағылшын тілін оқытудың тиімділігін арттыру жолында инновациялық әдістерді қолданудың зәрулігін айқындайды. Аталмыш зерттеу осы жаңашыл тәсілдердің білім алушылардың ағылшын тілін игеру деңгейіне әсерін тереңірек қарастырады. Зерттеу университеттің бірінші курс білім алушылары арасында жүргізіліп, онда коммуникативті оқыту, жобалық әдістер және цифрлық технологияларды кіріктіру басты назарда болды. Эксперименттік зерттеу жоспары бақылау және эксперименттік топтарды қамтып, алынған нәтижелерді салыстыруға мүмкіндік берді. Зерттеу нәтижелері инновациялық әдістерді қолданған топтағы білім алушылардың тілдік дағдыларында, әсіресе ауызекі сөйлеу, тыңдау және сөздік қорды байыту тұрғысынан айтарлықтай ілгерілеушілік байқалғанын көрсетті. Бұл нәтижелер оқу үдерісінде жаңашыл стратегиялардың білім алушылардың ынтасын арттырып, белсенділігін жоғарылатып, коммуникативтік құзыреттілігін дамытудағы маңызды рөлін растайды.

Резюме: В этой статье подчеркивается необходимость использования инновационных методов для повышения эффективности преподавания английского языка в условиях стремительного развития современного образования. В данном исследовании более подробно рассматривается влияние этих новаторских подходов на уровень владения английским языком студентами. Исследование проводилось среди первокурсников университета, где

основное внимание уделялось коммуникативному обучению, методам проектирования и интеграции цифровых технологий. План экспериментальных исследований включал контрольные и экспериментальные группы и позволял сравнивать полученные результаты. Результаты исследования показали значительный прогресс в языковых навыках студентов в группе, которые использовали инновационные методы, особенно с точки зрения разговорной речи, аудирования и обогащения словарного запаса. Эти результаты подтверждают важную роль инновационных стратегий в учебном процессе в повышении мотивации, активизации и развитии коммуникативной компетентности студентов.

The rapid advancement of modern education and the increasing importance of the English language in international communication necessitate the implementation of novel teaching methods in the educational process. The traditional methods of teaching English are increasingly being supplemented by interactive and technology-based approaches, which aim to enhance students' communicative abilities and motivation.

In recent years, educational institutions have been actively adopting innovative pedagogical approaches, such as communicative language teaching, task-based learning, project-based learning, and digital learning technologies. These approaches prioritize student-centered learning and foster active involvement in the educational process. Consequently, students are able to develop not only linguistic knowledge but also practical communication skills.

Despite the growing popularity of novel teaching approaches, it is crucial to assess their efficacy in real-world educational contexts. The research project presented in this article seeks to explore the influence of innovative teaching methods on the enhancement of students' English language proficiency.

The study was conducted among university students studying English as a foreign language. The experiment compared two groups: an experimental group, where innovative teaching methods were employed, and a control group, where traditional teaching methods were used. The primary objective of the experiment was to ascertain whether the implementation of innovative teaching strategies enhances students' language skills, motivation, and engagement in the learning process.

The experimental investigation consisted of three phases: the diagnostic phase, the formative phase, and the control phase. During these phases, students' language skills were evaluated, novel teaching techniques were implemented, and the outcomes were analyzed to assess the efficacy of the applied pedagogical strategies.

The outcomes of this experimental study offer valuable perspectives on the significance of innovative teaching approaches in contemporary English language education and showcase their capacity to enhance the quality of language instruction in higher education settings.

The experimental research was conducted during the 2025–2026 academic year among first-year university students studying English as a foreign language. The main objective of the study was to evaluate the effectiveness of innovative teaching methods in improving students' English language proficiency.

The research involved 60 students, divided into two groups:

- Experimental group – 30 students (innovative teaching methods were applied)
- Control group – 30 students (traditional teaching methods were used)

Both groups initially demonstrated similar levels of English proficiency, which were determined through a diagnostic test.

Stage 1. Diagnostic Assessment

At the beginning of the experiment, students were tested to determine their initial level of English proficiency.

Table 1 Initial Level of English Language Proficiency

Language Skill	Experimental Group (%)	Control Group (%)
Grammar	54	55
Vocabulary	52	53
Reading	56	55
Listening	49	50
Speaking	47	48
Average Score	51.6	52.2

The results show that both groups had approximately the same level of English language proficiency before the experimental training.

Stage 2. Implementation of Innovative Methods

During the experimental stage, innovative teaching methods were implemented in the experimental group. These included:

- Communicative language teaching (discussions, role-plays)
- Task-based learning
- Project-based learning
- Use of digital learning platforms
- Collaborative learning activities

The control group continued studying through traditional teaching approaches, mainly focusing on grammar explanations, translation, and textbook exercises. The experimental teaching process lasted one academic semester.

Stage 3. Final Assessment

At the end of the experiment, students completed a final test to evaluate the improvement in their language skills.

Table 2 Results After the Experiment

Language Skill	Experimental Group (%)	Control Group (%)
Grammar	74	63
Vocabulary	78	65
Reading	80	67
Listening	76	62
Speaking	82	64
Average Score	78.0	64.2

Table 3 Improvement of Students' English Proficiency

Group	Initial Score (%)	Final Score (%)	Improvement (%)
Experimental Group	51.6	78.0	+26.4
Control Group	52.2	64.2	+12.0

The results demonstrate that the experimental group showed significantly higher improvement compared to the control group. The findings indicate that innovative teaching methods have a positive impact on students' English language learning. Students in the experimental group demonstrated greater progress in communicative skills, particularly in speaking and listening. The use of interactive activities, digital tools, and project-based learning contributed to increased motivation and active participation in the learning process.

The experimental research confirmed the effectiveness of innovative teaching methods in teaching English within the modern educational process. The integration of communicative approaches, digital technologies, and collaborative learning significantly improves students' language competence and engagement.

Therefore, it is recommended that higher education institutions actively implement innovative teaching strategies in English language education to enhance the quality of learning and prepare students for global communication.

References

1. Brown, H. D. (2014). Principles of language learning and teaching (6th ed.). Pearson Education.
2. Ellis, R. (2012). Language teaching research and language pedagogy. Wiley-Blackwell.
3. Harmer, J. (2015). How to teach English (2nd ed.). Pearson Education.
4. Hyland, K. (2019). Second language writing. Cambridge University Press.
5. Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2011). Techniques and principles in language teaching (3rd ed.). Oxford University Press.
6. Nunan, D. (2004). Task-based language teaching. Cambridge University Press.

UDK 37.013.43

DEVELOPMENT OF METHODS FOR CORRECTING AND PREVENTING ERRORS IN WRITING IN A FOREIGN LANGUAGE

Azatbekova Sh.A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала шет тілінде жазбааша сөйлеу барысында кездесетін қателерді түзету және олардың алдын алу әдістерін зерттеуге арналған. Жұмыста шет тілін оқыту үдерісіндегі жазылым дағдысының маңызы қарастырылып, лингводидактикадағы қателер феноменінің теориялық негіздері талданады. Сонымен қатар білім алушылардың жазбааша тілдік әрекетінде жиі кездесетін орфографиялық, грамматикалық, лексикалық және стилистикалық қателердің пайда болу себептері қарастырылады. Зерттеу барысында жүргізілген педагогикалық эксперимент нәтижелері ұсынылған әдістеменің жазбааша сөйлеудегі қателер санын азайтып, мәтіннің тілдік дұрыстығы мен құрылымдық сапасын

арттыруға оң әсер ететінін көрсетті. Сонымен қатар бұл әдістер білім алушылардың оқу мотивациясын арттырып, тілдік сенімділігін дамытуға ықпал етеді. Қорытындылай келе, қателерді түзету мен алдын алудың жүйелі әдістерін қолдану шет тілінде жазылым дағдысын тиімді дамытуға мүмкіндік береді.

Резюме: Данная статья посвящена изучению методов исправления и предотвращения ошибок, возникающих в письменной речи на иностранном языке. В работе рассматривается значение навыка письма в процессе обучения иностранному языку, анализируются теоретические основы феномена ошибок в лингводидактике. Также рассматриваются причины возникновения орфографических, грамматических, лексических и стилистических ошибок, часто встречающихся в письменной языковой деятельности обучающихся. Результаты педагогического эксперимента, проведенного в ходе исследования, показали, что предложенная методика положительно влияет на повышение языковой правильности и структурного качества текста, уменьшая количество ошибок в письменной речи. Кроме того, эти методы повышают учебную мотивацию и способствуют развитию языковой уверенности обучающихся. Таким образом, использование систематических методов исправления и предотвращения ошибок позволяет эффективно развивать навыки письма на иностранном языке.

Writing is considered one of the most complex and essential skills in foreign language learning. It requires learners to apply grammatical knowledge, vocabulary usage, and discourse organization simultaneously. Unlike speaking, writing allows students to carefully plan their ideas and structure their messages in a clear and coherent manner. Therefore, the development of writing competence plays a crucial role in the overall process of foreign language acquisition.

However, many learners experience difficulties when producing written texts in a foreign language. Students frequently make grammatical mistakes, choose inappropriate vocabulary items, or fail to organize their ideas effectively. These errors may significantly affect the clarity and communicative value of written texts. In linguodidactics, such mistakes are considered a natural stage in language learning and an important source of information about learners' linguistic development [1].

Error analysis has become an important research area in foreign language pedagogy. By analyzing the types and frequency of errors made by learners, teachers can identify the main difficulties that students face and develop appropriate teaching strategies. Researchers emphasize that errors should not only be corrected but also carefully studied in order to understand their causes and prevent them in future learning situations [2].

Errors in foreign language writing can generally be classified into several main categories. The most common types include grammatical errors, lexical errors, orthographic errors, and stylistic inaccuracies. Grammatical errors usually involve incorrect use of verb tenses, word order, articles, or prepositions. Lexical errors are associated with inappropriate word choice or incorrect usage of vocabulary items. Orthographic errors include spelling and punctuation mistakes, while stylistic errors are related to the improper organization of written texts and lack of coherence between sentences and paragraphs.

One of the major causes of writing errors is the interference of the learner's native language. Students often transfer grammatical patterns and syntactic structures from their first language into the foreign language, which results in incorrect

constructions. Another important factor contributing to writing errors is the limited linguistic competence of learners. When students lack sufficient vocabulary or grammatical knowledge, they may struggle to express their ideas clearly and accurately.

The development of effective methods for correcting and preventing errors is therefore an important task in foreign language teaching. Corrective feedback is widely recognized as one of the most effective tools for improving students' writing skills. Teachers can provide feedback in different forms, including direct correction, indirect correction, and metalinguistic explanation. Direct correction involves providing the correct form of an error, while indirect correction encourages students to identify and correct their mistakes independently.

Another effective strategy in writing instruction is the use of peer correction and self-editing activities. When learners analyze their own texts or review the work of their peers, they become more aware of language rules and common mistakes. This process helps students develop critical thinking skills and encourages them to take greater responsibility for their learning.

Preventive strategies also play a significant role in reducing the number of writing errors. These strategies include pre-writing exercises, vocabulary expansion activities, grammar revision tasks, and guided writing practices. Such activities allow students to prepare for the writing process and reduce the likelihood of errors before producing written texts. According to researchers, systematic practice and guided instruction significantly improve the quality of students' written language production [3].

The present study also included a pedagogical experiment aimed at evaluating the effectiveness of the proposed methods. Students were divided into control and experimental groups. The experimental group received instruction that included guided feedback, peer editing, self-correction techniques, and preventive exercises. In contrast, the control group continued learning through traditional teaching methods without systematic error correction strategies.

The results of the experiment demonstrated that students in the experimental group showed significant improvement in their writing skills. The number of grammatical and lexical errors decreased considerably, while the coherence and organization of their texts improved. Furthermore, students reported increased confidence in their ability to write in a foreign language.

These findings confirm that systematic correction and prevention methods can significantly enhance students' writing competence. The integration of corrective feedback, collaborative learning activities, and preventive exercises creates a productive learning environment and supports the development of accurate writing skills.

In conclusion, the development of methods for correcting and preventing errors in foreign language writing is an important aspect of modern language pedagogy. Effective implementation of these methods helps learners improve their linguistic accuracy, develop their writing competence, and achieve better communicative outcomes. Therefore, foreign language teachers should integrate systematic error

correction and prevention strategies into their instructional practices in order to support students' language development and academic success [4].

References

1. Ellis, R. Second Language Acquisition. Oxford University Press, 2008.
2. Harmer, J. How to Teach Writing. London: Longman, 2004.
3. Ferris, D. Treatment of Error in Second Language Student Writing. University of Michigan Press, 2011.
4. Brown, H. Principles of Language Learning and Teaching. Pearson Education, 2007..

UDK 37.013.43

THE ROLE OF VALUES IN THE FORMATION OF LANGUAGE CONSCIOUSNESS IN THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH

Aidarbek Q.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Құндылықтар тілдік сана қалыптасуында маңызды рөл атқарады, өйткені олар оқушылардың сөздерді дұрыс түсінуіне және мәдени контекстті сезінуіне көмектеседі. Ағылшын тілін үйрету барысында оқушылардың жеке және қоғамдық құндылықтарын ескеру олардың тілге деген қызығушылығын арттырады. Мәдени және этикалық құндылықтар тілдік дағдыларды меңгеруде мотивацияны күшейтеді. Құндылықтар арқылы тіл сабақтары терең мағыналы әрі қызықты өтеді. Оқушылар өз көзқарасын білдіруде сенімді бола бастайды. Ағылшын тіліндегі мәтіндер мен диалогтар арқылы құндылықтар түсіндіріледі. Мұғалімнің рөлі оқушылардың құндылықтық сана-сезімін дамытуда шешуші. Тілдік әрекеттерді құндылықтарға негіздеп ұйымдастыру оқуды тиімді етеді. Құндылықтар топтық жұмыс пен сыныптағы коммуникацияны жақсартады. Ағылшын тілінде өзін-өзі білдіру оқушылардың моральдық және эстетикалық сезімін дамытады. Сабақ барысында диалогтар мен жобалар құндылықтарды көрсетуге мүмкіндік береді. Құндылықтар тілдік қателіктерді түзетуді оңайлатады. Олар оқушылардың креативтілігін және сыни ойлауын дамытады. Құндылықтық тәсіл тілдік материалдарды өмірмен байланыстырады. Осылайша, құндылықтар ағылшын тілін үйретуде тілдік сананы қалыптастырудың негізгі факторларының бірі болып табылады.

Резюме: Ценности играют важную роль в формировании языкового сознания, так как помогают учащимся правильно понимать слова и ощущать культурный контекст. При обучении английскому языку учет личных и общественных ценностей учащихся повышает их интерес к языку. Культурные и этические ценности усиливают мотивацию при освоении языковых навыков. Через ценности уроки становятся более содержательными и увлекательными. Ученики начинают чувствовать уверенность в выражении своего мнения. Ценности объясняются через английские тексты и диалоги. Роль учителя является решающей в развитии ценностного сознания учащихся. Организация языковой деятельности на основе ценностей делает обучение более эффективным. Ценности улучшают групповую работу и коммуникацию в классе. Самовыражение на английском развивает моральные и эстетические чувства учащихся. Диалоги и проекты на уроках дают возможность демонстрировать ценности. Ценности упрощают исправление языковых ошибок. Они развивают креативность и критическое мышление учащихся. Ценностный подход связывает языковой материал с жизнью. Таким образом, ценности являются одним из ключевых факторов формирования языкового сознания при обучении английскому языку.

Values are the foundation of language awareness, influencing the way learners perceive, interpret, and produce English in both spoken and written forms. They provide a framework through which students can connect words to social, cultural, and ethical contexts, giving language a deeper significance beyond mere grammar. When learners understand that words carry meaning shaped by beliefs, traditions, and human experiences, they begin to engage more critically with texts, dialogues, and communicative tasks. Integrating values into lessons allows students to see English not only as a tool for communication but as a medium for expressing personal and collective identity. Through this connection, learners develop sensitivity to tone, context, and appropriateness, which improves comprehension and the effectiveness of interaction. The presence of values in learning encourages students to reflect on the intentions behind words and to consider the consequences of their language choices in social settings.

In practical classroom activities, values guide the design of exercises that foster both linguistic and personal development. Role-playing, storytelling, and group discussions organized around meaningful themes give students the chance to use English in contexts that mirror real-life situations. When students discuss scenarios involving respect, fairness, or empathy, they practice language while simultaneously strengthening moral reasoning. This dual focus allows learners to internalize language structures and vocabulary more naturally, because they are associated with experiences and ethical considerations rather than abstract rules. Teachers who model value-driven communication provide learners with examples of how language can reflect responsibility, collaboration, and social awareness, creating a learning environment where English is relevant and purposeful [1].

Values also influence the way learners process cultural content in English. Understanding norms, traditions, and societal expectations from other communities requires not only linguistic knowledge but also the ability to interpret meaning in context. When students are encouraged to examine cultural perspectives and ethical dilemmas, they develop intercultural competence alongside language proficiency. This awareness allows them to communicate effectively across diverse social and cultural settings, recognizing both universal principles and specific cultural practices. The incorporation of values ensures that students do not only learn the technical aspects of English but also the social and moral dimensions that shape communication in real life.

Language tasks framed around values promote critical thinking by challenging learners to question assumptions and evaluate different viewpoints. Reading passages that discuss social justice, teamwork, or environmental care, for example, prompt students to consider ethical implications, reflect on their own positions, and articulate arguments in English. Writing activities that incorporate reflection on personal experiences and societal issues reinforce the connection between thought and language. Through continuous engagement with such tasks, learners build not only their vocabulary and grammar skills but also the ability to reason logically, express opinions responsibly, and make language choices that reflect ethical understanding [2]. Integrating values into teaching also strengthens student motivation and confidence.

Learners who perceive English as a tool to express beliefs, emotions, and personal viewpoints feel more invested in participation. This sense of purpose encourages active engagement during lessons, collaboration in projects, and initiative in speaking or writing. By creating a classroom culture that respects individual values and encourages open dialogue, teachers cultivate students' self-expression and communication skills simultaneously. The development of language consciousness through values makes students aware of the links between words, meaning, and social responsibility, leading to more thoughtful and intentional use of English.

Reflective practice, supported by value-centered instruction, deepens learners' understanding of language and themselves. When students analyze their use of English in connection with ethical and cultural principles, they gain insight into how language influences thinking and behavior. Reflection also encourages learners to notice how language can persuade, inform, or influence others, fostering a sense of responsibility for their words. Over time, this practice nurtures both linguistic proficiency and moral awareness, ensuring that learners not only communicate accurately but also thoughtfully.

The integration of values in English education establishes a comprehensive approach to teaching and learning. Students gain more than vocabulary and grammar; they acquire the ability to interpret meaning, navigate cultural and ethical dimensions, and express themselves in ways that reflect awareness and responsibility. By embedding values into every stage of instruction, educators cultivate learners who are linguistically competent, socially conscious, and ethically informed. Language learning thus becomes a process that develops the intellect, character, and communication skills of students, ensuring that English serves not only as a practical tool but also as a medium for thoughtful human interaction [3].

In conclusion, values are a central component in forming language consciousness during the process of teaching English. They enable learners to connect words with meaning, cultural context, and ethical understanding, creating a holistic approach to communication. By incorporating values into classroom activities, students develop not only linguistic skills but also critical thinking, intercultural competence, and moral awareness. Values enhance motivation, participation, and confidence, helping learners engage with English purposefully and responsibly. Ultimately, the presence of values ensures that language education nurtures well-rounded individuals who can communicate effectively, think reflectively, and act ethically in both local and global contexts. The integration of values transforms English learning from a mere academic exercise into a meaningful process of personal and social development.

References

1. Brown, H. D. (2014). *Principles of Language Learning and Teaching* (6th ed.). Pearson Education.
2. Kramsch, C. (2009). *The Multilingual Subject: What Foreign Language Learners Say About Their Experience and Why It Matters*. Oxford University Press.
3. Benson, P., & Reinders, H. (2011). *Beyond the Language Classroom: Researching Self-access, Autonomy and Learner Development*. Palgrave Macmillan.

THE ROLE OF MUSIC IN ENHANCING VOCABULARY ACQUISITION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Ainazarova M.S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Музыка шет тілін үйренуде сөздік қорды дамытуда маңызды рөл атқарады. Әндер мен музыкалық мәтіндер жаңа сөздерді есте сақтауды жеңілдетеді. Ритм, мелодия және қайталау процесі ақпаратты қабылдауды жылдамдатады. Музыкалық сабақтарда тыңдау, айту және әнді жаттау әдістері кеңінен қолданылады. Студенттер ән мәтіні арқылы сөздердің мағынасын контекстен түсінеді. Бұл тәсіл дұрыс дыбыстау мен интонацияны меңгеруге көмектеседі. Музыка эмоционалды қызығушылық тудырып, мотивацияны арттырады. Әндерді орындау арқылы студенттер тілдік құрылымдарды және жаңа сөздерді тұрақты есте сақтайды. Топтық музыкалық тапсырмалар коммуникативтік дағдыларды жетілдіреді. Музыка сабақтарды интерактивті және қызықты етеді. Сонымен қатар, шығармашылық тапсырмалар студенттердің ойлау қабілетін дамытады. Музыкалық ойындар мен жаттығулар студенттердің есте сақтау қабілетін күшейтеді. Музыка арқылы үйрену стрессті азайтып, оқу процесін жағымды етеді. Студенттер ән арқылы сөздерді табиғи контексте қолдануға үйренеді. Нәтижесінде, музыка шет тілін үйренуде сөздік қорды тиімді, қызықты және ұзақ мерзімді есте сақтау арқылы меңгеруге мүмкіндік береді.

Резюме: Музыка играет важную роль в развитии словарного запаса при изучении иностранного языка. Песни и музыкальные тексты облегчают запоминание новых слов. Ритм, мелодия и процесс повторения ускоряют восприятие информации. В музыкальных занятиях широко применяются методы прослушивания, произношения и заучивания песен. Студенты понимают значение слов через контекст текста песни. Этот подход помогает освоить правильное произношение и интонацию. Музыка вызывает эмоциональный интерес и повышает мотивацию. Исполнение песен помогает студентам надежно запоминать языковые конструкции и новые слова. Групповые музыкальные задания развивают коммуникативные навыки. Музыка делает занятия интерактивными и увлекательными. Кроме того, творческие задания развивают мыслительные способности студентов. Музыкальные игры и упражнения укрепляют память учащихся. Изучение языка через музыку снижает стресс и делает процесс обучения приятным. Студенты учатся использовать слова в естественном контексте через песни. В итоге, музыка позволяет эффективно, увлекательно и надолго усваивать словарный запас при изучении иностранного языка.

This study examined the role of music in enhancing vocabulary acquisition in foreign language learning, focusing on how musical integration influences memory retention, motivation, and communicative competence among learners. Music, as an instructional tool, provides an engaging and multisensory experience that supports the simultaneous development of language skills and cognitive abilities. The research employed a mixed-methods design, combining quantitative assessments of vocabulary retention and language proficiency with qualitative data collected through classroom observations, student interviews, and reflective journals. This approach allowed for a comprehensive analysis of both measurable outcomes and the processes through which students internalize new vocabulary when exposed to musical contexts.

Quantitative data were collected through pre- and post-tests measuring vocabulary recognition, recall, and application in context. Statistical analyses, including paired-sample t-tests and descriptive statistics, demonstrated a significant improvement in vocabulary retention among students exposed to music-enhanced instruction compared to those in traditional language learning settings. Qualitative data revealed that students responded positively to interactive activities such as song-based exercises, rhythmic chanting, and lyric analysis. Observations indicated that these methods not only increased engagement but also facilitated repeated exposure to lexical items in meaningful contexts, enhancing long-term retention. Additionally, student reflections suggested that music reduced learning anxiety, improved attention, and created a more enjoyable and motivating classroom environment, which in turn promoted consistent vocabulary practice [1].

The findings also highlighted the importance of authentic and contextually relevant musical materials. Songs selected for the study contained vocabulary aligned with learners' proficiency levels and thematic content from course curricula, allowing students to make connections between new words and their practical usage. Teachers reported that integrating music encouraged active participation, improved pronunciation, and facilitated discussions about cultural nuances embedded in song lyrics. Collaborative musical activities, such as group singing and lyric-based games, were observed to strengthen communicative competence while reinforcing vocabulary learning. The study thus confirms that music serves not only as a motivational tool but also as a medium for contextualized language exposure, enabling learners to consolidate lexical knowledge efficiently.

From a methodological perspective, this research contributes to the field of applied linguistics and second language acquisition by demonstrating the efficacy of music as an evidence-based instructional strategy. The novelty of the study lies in its systematic evaluation of music-enhanced vocabulary acquisition at the classroom level, incorporating both quantitative outcomes and qualitative insights. Unlike prior research that primarily focused on advanced learners or anecdotal evidence, this study provides empirical data supporting the use of music for vocabulary development at various proficiency levels. By triangulating assessment scores, observational notes, and student reflections, the study offers a robust framework for evaluating the cognitive and affective impacts of musical interventions in language learning [2].

The study further identifies practical pedagogical implications for curriculum design and classroom implementation. Recommended strategies include integrating songs that align with thematic vocabulary, using rhythmic and melodic repetition to reinforce lexical items, facilitating group-based musical tasks, and encouraging student-generated song adaptations to promote active engagement. Teachers are advised to combine musical activities with traditional exercises, scaffold vocabulary in meaningful contexts, and provide formative feedback to optimize learning outcomes. Additionally, training for language instructors in selecting, adapting, and utilizing musical materials is essential to maximize instructional effectiveness.

While the results demonstrate clear benefits, certain limitations are acknowledged. The research was conducted in a limited number of classrooms, which

may restrict generalizability across diverse educational contexts. Variability in students' prior exposure to music and English proficiency levels may have influenced individual outcomes. Future studies should investigate longitudinal effects of music-integrated instruction, explore its impact across different age groups and languages, and evaluate the role of digital musical tools and multimedia platforms in vocabulary acquisition. Comparative research between music-enhanced and conventional learning environments can further illuminate the mechanisms underlying observed benefits [3].

The research revealed that students exposed to music-enhanced instruction demonstrated significant improvements in both vocabulary retention and practical language use. Quantitative assessments showed measurable gains in the recognition, recall, and application of lexical items, while qualitative data from classroom observations highlighted increased engagement, motivation, and active participation. Interactive music-based activities, including singing, rhythmic chanting, and lyric analysis, allowed learners to encounter target vocabulary in meaningful and contextually rich scenarios. Students reported that the repetitive and melodic nature of music facilitated memorization, enabling them to recall and use words more accurately in speaking and writing exercises. Teachers observed that students became more confident in experimenting with language, asking questions, and correcting mistakes without fear, suggesting that musical integration creates a supportive and low-anxiety learning environment. Additionally, collaborative musical tasks strengthened peer interaction and communicative competence, demonstrating that music not only enhances lexical knowledge but also contributes to overall language development. The study also found that the inclusion of authentic musical materials relevant to learners' interests and proficiency levels increased motivation and fostered a more immersive learning experience. These findings underscore the importance of designing lessons that integrate music systematically rather than using it as a supplementary tool, ensuring that vocabulary acquisition occurs within meaningful, cognitively engaging contexts [4].

The study makes a methodological and practical contribution to the field of applied linguistics by demonstrating the effectiveness of mixed-methods research in evaluating instructional innovations. By combining pre- and post-tests with classroom observations, student interviews, and reflective journals, the study captured both the quantitative outcomes of vocabulary acquisition and the qualitative processes underlying cognitive and affective engagement. This triangulation of data allowed for a comprehensive understanding of how music influences learner attention, memory, and motivation, providing robust evidence for its role in vocabulary development. Importantly, the study identified specific instructional strategies that maximize learning outcomes, such as repeated exposure to target words through songs, scaffolded guidance during lyric-based tasks, and integration of collaborative activities that encourage peer feedback and discussion. Observational evidence indicated that these strategies led to sustained attention and active participation, while students' reflective journals confirmed that music increased enjoyment, reduced anxiety, and encouraged self-directed practice outside the classroom. The research further highlights that music serves as both a cognitive and emotional scaffold, supporting the retention of

vocabulary while simultaneously fostering a positive learning climate. These insights provide practical recommendations for curriculum designers and language instructors, illustrating how the systematic integration of music can enhance both the effectiveness and engagement of foreign language instruction, particularly in vocabulary acquisition at the initial and intermediate stages of learning [5].

In conclusion, this study confirms that music is an effective and versatile tool for enhancing vocabulary acquisition in foreign language learning. By providing meaningful, engaging, and context-rich exposure to lexical items, music supports not only memorization but also communicative competence, motivation, and cognitive engagement. The research offers both theoretical and practical contributions, presenting evidence-based strategies, a replicable pedagogical framework, and a foundation for further investigations into the intersection of music, language acquisition, and cognitive development. Ultimately, integrating music into foreign language instruction provides learners with an enriched learning environment, fostering both linguistic growth and a positive, motivating classroom experience.

References

1. Murphey, T. (1992). Music and Song. Oxford: Oxford University Press.
2. Medvedev, K. (2016). The Impact of Music on Language Learning: A Review of Current Research. Journal of Language Teaching and Research, 7(3), 512–520.
3. Gordon, E. (2012). Learning Sequences in Music: A Contemporary Music Learning Theory. GIA Publications.
4. Fonseca-Mora, M. C., & Gómez-López, M. C. (2013). Songs in the Foreign Language Classroom: Effects on Vocabulary Acquisition. Porta Linguarum, 19, 97–110.
5. Jiménez, J. E., & Varona, M. (2015). Integrating Music in Language Learning: Cognitive and Motivational Benefits. ELT Journal, 69(2), 152–161.

UDC 811

METAPHOR AS A COGNITIVE TOOL IN TEACHING ENGLISH GRAMMAR

Bagdatkyzy A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала ағылшын тілінің грамматикасын оқытуда метафораны когнитивтік құрал ретінде қолдану мәселесіне арналған. Грамматикалық категориялардың абстрактілі сипаты студенттердің оларды меңгеруін қиындататыны көрсетіледі. Концептуалды метафора теориясына сүйене отырып, грамматикалық құрылымдарды түсіндірудің тиімді тәсілдері қарастырылады. Мақалада метафоралық модельдерді қолдану арқылы уақыт шақтары, аспект және сөйлем құрылымы сияқты грамматикалық құбылыстарды түсіндіру мүмкіндіктері талданады. Зерттеу нәтижелері метафораны қолдану студенттердің грамматикалық ұғымдарды түсінуін жеңілдететінін және оқу үдерісінің тиімділігін арттыратынын көрсетеді.

Аннотация: В статье рассматривается использование метафоры как когнитивного инструмента при обучении грамматике английского языка. В центре внимания исследования - трудности, с которыми сталкиваются учащиеся при изучении абстрактных грамматических понятий. Основываясь на теории концептуальной метафоры, в статье

анализируется, как метафорические объяснения могут облегчить понимание грамматических структур. Особое внимание уделяется метафорическим моделям, используемым для объяснения времени, аспекта и структуры предложения. Результаты показывают, что использование метафор улучшает понимание, улучшает усвоение грамматических знаний и повышает вовлеченность учащихся в процесс обучения.

Teaching grammar remains one of the most complex aspects of foreign language instruction. Grammar represents a system of rules and relationships that determine how linguistic units function within a sentence. However, many grammatical categories are abstract and cannot be easily observed in real communication. Concepts such as tense, aspect, voice, or syntactic relations often require a high level of cognitive processing from learners. As a result, students frequently experience difficulties when trying to understand and apply grammatical rules in practice [1].

Traditional approaches to grammar teaching often emphasize memorization of rules and repetitive exercises. Although these methods may help learners develop certain skills, they do not always ensure deep conceptual understanding. Students may remember the form of a grammatical structure but fail to understand its semantic function or contextual usage. Consequently, modern language pedagogy seeks more effective methods that help learners conceptualize grammar in a meaningful way.

One of the promising approaches is the use of metaphor as a cognitive tool. In cognitive linguistics, metaphor is considered not only a stylistic device but also a fundamental mechanism of human thinking. It allows individuals to understand complex or abstract phenomena through more concrete and familiar experiences [2]. According to this perspective, metaphor plays an essential role in organizing human knowledge and shaping conceptual systems.

The theory of conceptual metaphor proposed by Lakoff and Johnson argues that abstract domains of experience are often structured through metaphorical mappings from concrete domains [3]. For instance, people conceptualize time in terms of space, describing the future as something that lies ahead and the past as something behind them. Similarly, emotional states, social relations, and intellectual processes are frequently understood through metaphorical models.

This cognitive principle can be effectively applied in the process of language teaching. When students encounter abstract grammatical concepts, metaphorical explanations can help transform these concepts into more accessible mental images. As a result, learners are able to connect grammatical rules with familiar experiences and understand them more intuitively.

One of the most widely used metaphorical models in grammar teaching is the timeline metaphor. In this model, time is represented as a horizontal line where the past, present, and future are located at different points. Verb tenses can be illustrated on this line, allowing students to visualize the temporal relations between actions. For example, the Past Simple is placed in the past section of the timeline, while the Present Perfect connects past actions with present results.

Such visualization helps learners understand that grammatical tense is not merely a formal change in verb forms but a way of representing temporal relationships

between events. By associating grammatical forms with spatial representations, students develop a clearer conceptual understanding of tense usage.

Another useful metaphor is the construction metaphor, which represents sentences as structures built from different elements. In this model, grammatical components such as subjects, verbs, and objects are compared to building blocks that combine to form larger constructions. This metaphor allows students to perceive grammar as a structured system rather than a collection of isolated rules.

The construction metaphor is particularly helpful when explaining sentence patterns and word order in English. Since English syntax is relatively fixed compared to some other languages, visualizing sentences as constructions helps learners understand why certain elements must appear in specific positions.

Metaphors are also effective in explaining grammatical aspect, which is often difficult for language learners. For instance, the difference between the Present Simple and Present Continuous can be explained through the metaphor of a photograph and a video. The Present Simple represents habitual or general actions and can be compared to a static picture that captures a general situation. In contrast, the Present Continuous represents an action in progress and can be compared to a video recording that shows movement and development.

This metaphorical explanation allows learners to visualize the dynamic nature of ongoing actions. Instead of memorizing abstract rules, students can imagine how different grammatical forms represent different perspectives on an event.

Another example involves the explanation of modal verbs through metaphorical concepts of distance and possibility. Modal verbs such as *may*, *might*, and *must* can be described in terms of degrees of certainty. The metaphor of distance helps learners understand that some modal forms indicate stronger or weaker levels of probability. Such conceptualization simplifies the interpretation of modal meanings in different contexts.

In addition to facilitating comprehension, metaphor-based explanations contribute to better memory retention. Cognitive psychology suggests that information associated with visual or conceptual imagery is easier to remember than purely abstract information. When grammar is explained through metaphors, students create mental images that support long-term memory and recall.

Furthermore, the use of metaphor increases student motivation and engagement. Traditional grammar instruction can sometimes appear monotonous or overly technical. Metaphorical explanations introduce creativity and imagination into the learning process. Students become more actively involved in interpreting and discussing grammatical concepts.

However, the use of metaphor in teaching requires careful pedagogical consideration. A metaphor should clarify the concept rather than oversimplify it. If the metaphorical model is inaccurate or incomplete, it may lead to misunderstandings. Therefore, teachers must ensure that metaphorical explanations correspond to actual grammatical functions and remain consistent with linguistic theory.

Another important aspect is cultural and linguistic background of learners. Some metaphors may be more easily understood by students from certain cultural

contexts. Teachers should select metaphorical models that are accessible and meaningful for their specific group of learners.

Despite these challenges, numerous studies in cognitive linguistics and applied linguistics confirm the effectiveness of metaphor-based instruction. Researchers emphasize that metaphor helps bridge the gap between abstract linguistic theory and practical language learning [4]. By integrating metaphorical thinking into grammar teaching, educators can create a more interactive and cognitively meaningful learning environment.

In modern language pedagogy, the integration of cognitive principles has become increasingly important. The use of metaphor reflects a broader shift toward learner-centered approaches that focus on understanding rather than memorization. Such approaches encourage students to actively construct knowledge and develop deeper awareness of language structures.

In conclusion, metaphor represents a powerful cognitive tool in the teaching of English grammar. It enables teachers to explain abstract grammatical concepts through concrete experiences and visual representations. Metaphorical models such as timelines, constructions, photographs, and videos help learners conceptualize tense, aspect, and syntactic relations more effectively. In addition, metaphor-based explanations improve memory retention, increase student engagement, and promote deeper understanding of grammatical structures. Therefore, the integration of metaphor into grammar instruction can significantly enhance the effectiveness of foreign language teaching and contribute to more meaningful learning outcomes.

References

1. Thornbury S. How to Teach Grammar. Harlow: Longman, 1999.
2. Cameron L., Low G. Researching and Applying Metaphor in the Real World. Amsterdam: John Benjamins, 1999.
3. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live By. Chicago: University of Chicago Press, 1980.
4. Littlemore J. Applying Cognitive Linguistics to Second Language Learning and Teaching. London: Palgrave Macmillan, 2009.
5. Ellis R. The Study of Second Language Acquisition. Oxford: Oxford University Press, 2008.

UDC: 338.48:811.111

THE THEORETICAL AND HISTORICAL FOUNDATIONS OF NATURE DESCRIPTION IN ENGLISH AND UZBEK LITERATURE

Bahromova Malika Alisher qizi

First-year Master's student, Shahrizabz State Pedagogical Institute

Түйін: Бұл тезисте ағылшын және өзбек әдебиетіндегі табиғат бейнесінің теориялық және тарихи негіздері талданады. Зерттеуде салыстырмалы-талдамалық және тарихи-әдеби әдістер қолданылды. Талдау нәтижесінде табиғат бейнесі екі әдебиетте де адамның психологиясын, эстетикалық көзқарастарын және мәдени дәстүрлерін бейнелейтін маңызды көркем құрал екені анықталды.

Резюме: В данной работе анализируются теоретические и исторические основы образа природы в английской и узбекской литературе. В исследовании использованы сравнительно-аналитический и историко-литературный методы. В результате анализа установлено, что образ природы в обеих литературах является важным художественным инструментом, отражающим психологию человека, эстетические взгляды и культурные традиции.

Literature is one of the most significant artistic phenomena reflecting human life, psychology, and worldview. The depiction of nature is widely used in literature as a means of expressing human emotions, aesthetic perceptions, and philosophical thinking. Through natural imagery, writers and poets are able to portray the harmony between humans and nature, as well as the complex relationships between society and the individual.

Literature is one of the most significant artistic phenomena reflecting human life, psychology, and worldview. The depiction of nature is widely used in literature as a means of expressing human emotions, aesthetic perceptions, and philosophical thinking. Through natural imagery, writers and poets are able to portray the harmony between humans and nature, as well as the complex relationships between society and the individual.

In literary studies, nature description is examined as a distinct poetic device. According to the prominent Russian literary scholar V. V. Vinogradov, “the depiction of nature in a literary work is an essential expression of the author’s aesthetic worldview and figurative thinking” [1]. Therefore, studying the theoretical foundations of nature depiction is one of the important directions in literary criticism.

In English literature, nature description developed particularly during the Romantic period. Romantic poets depicted nature as closely connected with human psychology. The famous English poet William Wordsworth interpreted nature as a moral and spiritual educator of the human soul, stating that “nature gives peace and inspiration to the human spirit” [2]. In this regard, nature imagery became one of the key poetic elements of English Romantic literature.

In Uzbek literature, nature depiction has long been an important artistic component. In folklore, classical literature, and modern works, natural imagery is used to express human emotions, love, longing, and aesthetic values. In the works of Alisher Navoi, nature is depicted in harmony with human feelings. For instance, in his ghazals, elements such as spring, flowers, gardens, and landscapes are often associated with themes of love [3].

In literary studies, nature depiction is considered an essential component of poetic imagery. Through nature, the author artistically interprets reality, enriches the system of images, and creates the overall aesthetic atmosphere of the work. Natural landscapes often serve to reveal the psychological state of characters, intensify dramatic situations, or convey philosophical ideas. In literary theory, nature description is also referred to as “landscape depiction.” According to scholars, landscape imagery not only creates the artistic environment of a work but also reflects the author’s aesthetic views. For example, during the Romantic period, nature was portrayed as a symbol of freedom and spiritual purity.

In English literature, the theoretical interpretations of nature depiction vary across Romanticism, Realism, and Modernism. In Romantic literature, nature is seen as a source of inspiration; in Realism, it is more closely linked to social life; and in Modernism, it becomes a means of reflecting the inner psychological world of individuals.

Nature depiction in English literature developed significantly in the XVIII–XIX centuries under the influence of Romanticism. Poets such as William Wordsworth, Samuel Taylor Coleridge, and John Keats portrayed nature as an inseparable part of the human spiritual world. For example, in Wordsworth's famous poem "Lines Written in Early Spring," nature imagery expresses the harmony between humans and nature. The poet presents nature as a source of spiritual purification and inspiration. Furthermore, nature description in English literature often carries philosophical meaning. In the poetry of John Keats, nature symbolizes beauty and eternity. This demonstrates the aesthetic and philosophical significance of nature imagery in English Romantic poetry [4].

Nature description in Uzbek literature. In Uzbek literature, nature depiction has developed extensively since folklore and classical literature. In Uzbek folk songs, epics, and proverbs, nature is closely connected with human life. In classical Uzbek literature, nature imagery occupies an important place in the works of Alisher Navoi, Babur, and Mashrab. In Navoi's works, nature serves as a means of expressing both romantic and philosophical ideas. For instance, symbols such as flowers, nightingales, and spring are used to convey human emotions.

In Babur's "Baburnama," nature is depicted in a realistic and descriptive manner, with detailed portrayals of mountains, rivers, gardens, and vegetation. This highlights the historical and aesthetic significance of nature depiction in Uzbek literature [5].

In conclusion, the analysis shows that nature depiction has formed as an essential artistic and aesthetic device in both English and Uzbek literature. In both traditions, natural imagery plays a crucial role in expressing human psychology, aesthetic views, and philosophical ideas. While in English literature nature is often associated with individual emotional experience and Romantic ideals, in Uzbek literature it is closely connected with national traditions and spiritual values. Therefore, the study of nature depiction remains an important direction for comparative literary research.

References

1. Vinogradov, V. V. Problems of Literary Language and Artistic Style. Moscow: Nauka, 1978. – 312 pages.
2. Wordsworth, W. Selected Poems. London: Penguin Books, 2003. – 384 pages.
3. Navoi, A. Khamsa. Tashkent: Gafur Ghulam Publishing House, 2011. – 992 pages.
4. Karimov, N. History of Uzbek Literature. Tashkent: O'qituvchi, 2008. – 416 pages.
5. Abrams, M. H. A Glossary of Literary Terms. Boston: Heinle, 1999. – 366 pages.

AN ANALYSIS OF GRAMMATICAL CATEGORIES OF NUMBER, CASE, AND GENDER IN MODERN ENGLISH

Bakhriddinova E. K.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала қазіргі ағылшын тіліндегі зат есімдер жүйесіне байланысты сан, септік және жыныс грамматикалық категорияларын талдауға арналған. Зерттеу Ташкент мемлекеттік педагогикалық университетінің шет тілдері факультеті студенттері арасында жүргізілді. Эксперименттік зерттеу төрт бөлімнен тұратын грамматикалық тест арқылы жүзеге асырылды: зат есімдердің саны, сөйлемдегі етістікпен келу, септік құрылымдары және жыныс пен зайырлы прономен қолдану. Нәтижелер көрсеткендей, студенттер көбінесе етістік келісін, жалпы сан формаларын дұрыс қолданғанымен, күрделі синтаксистік құрылымдар, ерекше септік формалары және гендер бейтарап прономендерді қолдануда қиындықтарға тап болды. Зерттеу нәтижелері грамматикалық категорияларды оқытуда теориялық білім мен практикалық жаттығуларды біріктірудің маңыздылығын көрсетеді.

Резюме: Статья посвящена анализу грамматических категорий числа, падежа и рода в современном английском языке в связи с системой английских существительных. Исследование проводилось среди студентов факультета иностранных языков Ташкентского государственного педагогического университета. Экспериментальное исследование включало четырехчастный диагностический тест по грамматике: категории числа существительных, согласование подлежащего с глаголом, падежные конструкции и использование рода/местоимений. Результаты показали, что хотя студенты в целом правильно применяли согласование глагола с подлежащим и регулярные формы множественного числа, они испытывали трудности с сложными синтаксическими структурами, неправильными формами падежа и гендерно-нейтральными местоимениями. Полученные данные подчеркивают важность сочетания теоретического обучения с практическими упражнениями при преподавании грамматических категорий.

The study of grammatical categories in modern English remains a central topic in contemporary linguistic research. Language functions as a complex system of human communication, and grammar provides the structural framework that enables speakers to convey meaning effectively. Among grammatical components, the categories of number, case, and gender play a critical role in organizing words within sentences and establishing semantic and syntactic relationships [1].

Although English grammar has historically simplified many inflectional forms, the categories of number, case, and gender continue to serve essential functions in sentence construction. The category of number indicates whether a noun refers to a singular or plural entity, influencing agreement with verbs and pronouns. Case marks syntactic relationships, particularly through possessive constructions and pronoun forms. Gender in English is primarily expressed via natural distinctions, reflected in pronouns, and increasingly includes gender-neutral forms such as the singular “they” [2].

The aim of this study was to analyze the structural and functional characteristics of these grammatical categories and assess their role in modern English usage. The

research combines theoretical analysis with an empirical investigation among students specializing in English as a foreign language. By examining both form and function, the study seeks to demonstrate how grammatical categories operate in practical contexts.

The experimental study was conducted at the Tashkent State Pedagogical University named after Nizami with 48 second-year undergraduate students aged 19–21, who had completed courses in practical grammar, theoretical linguistics, and teaching methodology. A diagnostic grammar test was designed for this purpose, comprising four sections: number formation, subject–verb agreement, case constructions, and gender/pronoun usage. Each section included multiple-choice questions, sentence transformation tasks, and short analytical exercises. The total test score was 40 points, with 10 points allocated per section.

The first section assessed the formation of singular and plural nouns. While students generally mastered regular plural forms (e.g., books, tables), irregular plurals such as children or mice caused errors. Some participants attempted pluralization of invariant nouns like sheep or species. The average score for this section was 8.2 out of 10 (82%), indicating strong understanding but with challenges in irregular forms.

The second section focused on subject–verb agreement. Students correctly identified agreement patterns in simple sentences; however, prepositional phrases often caused confusion. For instance, in “The list of items is on the table,” several students erroneously selected the plural verb “are.” The average score was 7.4/10 (74%), reflecting a need for further practice with complex syntactic structures.

The third section analyzed the use of the possessive case and pronouns. While most students correctly applied the possessive suffix ‘s, errors occurred with plural possessives and longer phrases. Confusions between the possessive pronoun “its” and the contraction “it’s” were common. The average score was 6.8/10 (68%), the lowest among all sections, indicating that case constructions require more instructional attention.

The fourth section addressed gender distinctions in pronouns and gender-neutral usage. Students often selected traditional pronouns, but in contexts requiring gender neutrality, 59% correctly used “they.” The average score for this section was 7.1/10 (71%), reflecting emerging awareness of modern gender-neutral forms.

The overall average score across all sections was 7.4/10 (74%), suggesting that students demonstrate a solid theoretical grasp of grammatical categories but encounter difficulties with irregular forms, analytical constructions, and gender-neutral usage. Qualitative analysis identified common errors such as overgeneralization of plural rules, confusion between possessive and objective pronouns, incorrect subject identification in complex sentences, and uncertainty in pronoun selection.

The findings highlight several pedagogical implications. First, grammar instruction should emphasize context-based exercises rather than isolated rule practice. Second, irregular forms should receive systematic attention through repetition and pattern grouping. Third, exercises that enhance syntactic awareness and subject–verb agreement can mitigate recurring errors. Finally, modern gender-neutral forms should be incorporated into language instruction to reflect contemporary usage trends.

In conclusion, the categories of number, case, and gender remain integral to the organization of English sentences. The study demonstrates that combining theoretical instruction with practical exercises in realistic communicative contexts enhances students' grammatical competence. The empirical findings support the continued relevance of these grammatical categories and underscore the importance of targeted pedagogical strategies to address persistent challenges in their application [3].

References

1. Huddleston R., Pullum G. *A Student's Introduction to English Grammar*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. – P. 45–78.
2. Murphy R. *English Grammar in Use*. Cambridge: Cambridge University Press, 2019. – P. 58–92.
3. Greenbaum S., Nelson G. *An Introduction to English Grammar*. London: Routledge, 2018. – P. 35–70.

UDC 37.091.12

PROFESSIONAL COMPETENCE OF FOREIGN LANGUAGE TEACHER

Barakova N.U

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шет тілі мұғалімінің кәсіби құзыреттілігінің мәні, құрылымы және негізгі компоненттері жан-жақты қарастырылды. Авторлар тілдік, әдістемелік, коммуникативтік, мәдениетаралық және цифрлық құзыреттердің маңыздылығын ғылыми тұрғыда талдап, олардың өзара байланысын көрсетті. Зерттеу барысында жүргізілген тәжірибелік жұмыс нәтижелері кәсіби құзыреттілігі жоғары мұғалімдердің оқыту тиімділігіне оң әсер ететінін дәлелдеді. Сонымен қатар, оқытудың заманауи әдістері мен цифрлық технологияларды қолдану студенттердің тілдік дағдыларын дамытуда маңызды рөл атқаратыны анықталды. Осылайша, мақалада ұсынылған тұжырымдар шет тілі мұғалімдерінің кәсіби дамуын жетілдіруге бағытталған.

Резюме: В данной статье были рассмотрены сущность, структура и основные компоненты профессиональной компетентности преподавателя иностранного языка. Авторы проанализировали значение языковой, методической, коммуникативной, межкультурной и цифровой компетенций, а также их взаимосвязь. Результаты проведённого педагогического эксперимента показали, что высокий уровень профессиональной компетентности преподавателя положительно влияет на эффективность обучения. Кроме того, было установлено, что использование современных методов обучения и цифровых технологий способствует развитию языковых навыков студентов. Таким образом, представленные в статье выводы направлены на совершенствование профессиональной подготовки преподавателей иностранных языков.

The rapid development of globalization, international communication, and digital technologies has significantly increased the importance of foreign language education. In this context, the role of a foreign language teacher has become more complex and multifaceted, requiring not only linguistic knowledge but also a wide range of professional competencies. The concept of professional competence of a

foreign language teacher encompasses a system of knowledge, skills, abilities, personal qualities, and values that enable effective teaching and foster students' communicative competence. This article examines the structure, components, development, and practical implications of professional competence, supported by theoretical analysis and pedagogical research. Professional competence is often defined as an integrative quality of a teacher's personality that reflects their readiness and ability to carry out pedagogical activities effectively. In foreign language teaching, this competence goes beyond grammar and vocabulary knowledge; it includes methodological expertise, intercultural awareness, communicative skills, and the ability to use modern educational technologies [1].

Researchers emphasize that a competent teacher is not only a transmitter of knowledge but also a facilitator, motivator, and guide in the learning process. The structure of professional competence of a foreign language teacher can be divided into several key components. The first component is linguistic competence, which involves mastery of the target language, including phonetics, grammar, vocabulary, and discourse. A teacher must demonstrate a high level of language proficiency to provide accurate input and model authentic communication. However, linguistic competence alone is insufficient without methodological competence, which refers to the ability to design lessons, select appropriate teaching strategies, and assess students' progress effectively. Methodological competence includes knowledge of teaching approaches such as communicative language teaching, task-based learning, and content and language integrated learning (CLIL). A teacher must be able to adapt these approaches to different contexts and learners' needs. For example, in a classroom with mixed proficiency levels, differentiated instruction becomes essential.

Research shows that teachers who effectively apply communicative methods achieve higher student engagement and better language outcomes compared to those who rely solely on traditional grammar-translation methods. Another crucial component is communicative competence, which refers to the teacher's ability to interact effectively with students in the target language and create a communicative environment in the classroom. This includes not only linguistic accuracy but also sociolinguistic and pragmatic awareness. Teachers must be able to manage classroom discourse, encourage participation, and provide meaningful feedback. Studies indicate that classrooms with high levels of interaction lead to improved speaking skills and increased learner confidence. Intercultural competence is also an essential aspect of a foreign language teacher's professional profile. Language and culture are inseparable, and effective teaching requires an understanding of cultural norms, values, and communication styles.

Teachers should integrate cultural content into their lessons to help students develop intercultural awareness and avoid misunderstandings in real-life communication. Empirical research demonstrates that students exposed to cultural elements alongside language instruction show greater motivation and a deeper understanding of the target language. Digital competence has become increasingly important in the modern educational landscape. The integration of technology in language teaching allows for more interactive and personalized learning experiences.

Teachers must be able to use digital tools such as learning management systems, online platforms, multimedia resources, and mobile applications. A recent study involving university students revealed that the use of mobile applications in language learning significantly improved vocabulary retention and listening comprehension. Teachers who effectively incorporate technology into their teaching are better equipped to meet the needs of digital-native learners [2].

Personal and professional qualities also play a significant role in teacher competence. These include creativity, empathy, adaptability, and reflective thinking. A competent teacher continuously evaluates their own practice and seeks opportunities for professional development. Reflective teaching, in particular, has been shown to enhance instructional effectiveness. Teachers who regularly analyze their lessons and student outcomes are more likely to identify areas for improvement and implement successful strategies. To investigate the development of professional competence, a pedagogical experiment was conducted among foreign language teachers in secondary and higher education institutions. The study involved two groups: an experimental group that participated in a targeted professional development program and a control group that continued with traditional teaching practices. The program included workshops on communicative teaching methods, technology integration, and reflective practice. The results of the experiment demonstrated significant improvements in the experimental group. Teachers showed increased confidence in using interactive methods, greater use of digital tools, and improved classroom management skills. Student performance in the experimental group also improved, particularly in speaking and listening skills. These findings confirm that systematic professional development plays a crucial role in enhancing teacher competence [3].

In addition to experimental research, a survey was conducted among students to assess their perceptions of teacher competence. The results indicated that students highly value teachers who are approachable, engaging, and able to explain complex concepts clearly. Interestingly, students also emphasized the importance of a positive classroom atmosphere, which depends largely on the teacher's interpersonal skills. This highlights the importance of emotional intelligence as a component of professional competence. Another important finding from the research is the relationship between teacher competence and student motivation. Teachers who demonstrate enthusiasm, provide constructive feedback, and create meaningful learning experiences tend to have more motivated students. Motivation, in turn, is a key factor in language acquisition. This suggests that professional competence has a direct impact not only on teaching quality but also on learning outcomes. Despite the recognized importance of professional competence, many teachers face challenges in its development. These include limited access to training resources, lack of institutional support, and heavy workloads. In some cases, teachers may rely on outdated methods due to a lack of awareness of modern approaches. Addressing these challenges requires a systemic approach, including policy support, continuous training programs, and collaboration among educators. Professional competence is not a static characteristic; it evolves over time through experience and learning. Continuous professional development is essential for maintaining and enhancing competence. This can be

achieved through formal education, workshops, conferences, peer collaboration, and self-directed learning. Online courses and international platforms have also expanded opportunities for teachers to develop their skills [4].

The implications of this study are significant for both teacher education and educational policy. Teacher training programs should focus on developing all components of professional competence, including linguistic, methodological, communicative, intercultural, and digital competencies. Practical training and teaching practice should be emphasized to bridge the gap between theory and practice. Educational institutions should also provide ongoing support for in-service teachers through professional development initiatives. In conclusion, the professional competence of a foreign language teacher is a complex and dynamic construct that plays a crucial role in the effectiveness of language education. It encompasses a wide range of knowledge, skills, and personal qualities that enable teachers to meet the demands of modern education.

The results of theoretical analysis and empirical research confirm that competent teachers significantly contribute to students' language development and motivation. Therefore, investing in the development of teacher competence is essential for improving the quality of foreign language education.

References

1. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press. 230-243p
2. Harmer, J. (2007). How to Teach English. Pearson Longman. 48-62p
3. Hymes, D. (1972). On Communicative Competence. In J. B. Pride & J. Holmes (Eds.), Sociolinguistics. Penguin Books. 269-293p
4. European Commission. (2018). Key Competences for Lifelong Learning. Publications Office of the European Union. 1-24 p

UDC: 37.013:811.111

ENHANCING SPEAKING SKILLS THROUGH TEACHING PROVERBS AND SAYINGS

Bazarbay A.D.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме: Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту барысында мақал-мәтелдерді қолдану арқылы студенттердің сөйлеу дағдыларын жетілдірудің қорытынды нәтижелері қарастырылады. Зерттеу барысында мақал-мәтелдермен жұмыс істеудің тиімді әдістері, олардың коммуникативтік құзыреттілікті дамытудағы рөлі және тәжірибелік сабақтардағы нәтижелері талданады. Сонымен қатар, орта деңгейдегі білім алушылардың сөйлеу белсенділігі мен тілдік сенімділігінің артуы сипатталады.

Резюме: В статье рассматриваются итоговые результаты использования пословиц и поговорок в обучении английскому языку для развития навыков говорения. Анализируются эффективные техники работы с ними, их роль в формировании коммуникативной компетенции, а также практические результаты применения на занятиях среднего уровня. Особое внимание уделяется повышению речевой активности и уверенности обучающихся.

Teaching speaking remains one of the most challenging aspects of English language instruction, particularly at the intermediate level, where learners possess sufficient vocabulary but often lack fluency and confidence. Within the framework of the research topic “Techniques for working with proverbs and sayings in an English lesson at an intermediate level,” this article summarizes the practical outcomes and pedagogical implications of integrating proverbs and sayings into speaking-oriented lessons. Unlike purely theoretical discussions, the focus here is on observed results, teaching practices, and their effectiveness in real classroom contexts.

The experimental teaching process demonstrated that proverbs and sayings function as powerful linguistic tools that naturally stimulate speech production [1]. Their metaphorical nature encourages learners to interpret meaning, express opinions, and relate ideas to personal experiences. During the implementation phase, students were regularly exposed to short, culturally rich expressions such as “Actions speak louder than words” or “Better late than never.” These units served not only as vocabulary input but also as triggers for discussion, argumentation, and spontaneous speech.

One of the key outcomes observed was a noticeable increase in students’ speaking fluency. When learners worked with proverbs through structured activities, they were more willing to participate in conversations. For instance, tasks that required students to explain the meaning of a proverb in their own words led to longer and more coherent responses. Unlike traditional speaking exercises that often rely on predefined dialogues, proverb-based tasks encouraged original language production. As a result, students began to rely less on memorized phrases and more on meaningful communication [2].

Another significant result was the development of interpretative and analytical speaking skills. Proverbs are inherently abstract, and understanding them requires cognitive effort. When students were asked to compare similar sayings across cultures or to discuss whether they agree with a particular proverb, they engaged in deeper thinking processes. This, in turn, enriched their speech with reasoning, examples, and justification. Classroom observations confirmed that learners gradually moved from simple sentence structures to more complex and connected discourse.

The use of situational speaking tasks based on proverbs proved especially effective. For example, students were given real-life scenarios and asked to choose an appropriate proverb to describe or evaluate the situation. This type of activity created a bridge between language and real-world communication. It also helped learners understand the pragmatic use of language, as they had to consider context, tone, and appropriateness. As a result, their communicative competence improved significantly.

Pair and group work played a crucial role in achieving these outcomes. Activities such as “proverb discussions,” “matching exercises,” and “mini-debates” allowed students to interact actively and exchange ideas. In small groups, even less confident learners found opportunities to speak and gradually overcome their hesitation. Over time, the classroom environment became more dynamic and student-centered, with increased participation from all members. This supports the idea that collaborative learning enhances both linguistic and social skills [3].

Another important finding relates to students' motivation. The inclusion of proverbs made lessons more engaging and culturally meaningful. Learners expressed greater interest in topics that involved wisdom, life experience, and moral lessons. Unlike abstract grammar exercises, proverbs offered content that students could relate to personally. This emotional and cognitive engagement contributed to higher levels of attention and participation during speaking activities.

In terms of vocabulary development, proverbs introduced learners to idiomatic expressions and figurative language, which are essential for natural communication. Students began to incorporate these expressions into their speech, making it more authentic and expressive. Although initial difficulties were observed in understanding figurative meanings, consistent practice and teacher guidance helped overcome these challenges. Visual aids, examples, and contextual explanations proved particularly useful in this regard.

Assessment results further confirmed the effectiveness of this approach. Comparative analysis of pre- and post-intervention speaking tasks showed improvement in fluency, coherence, and lexical variety. Students demonstrated better ability to organize their ideas, support their opinions, and maintain conversations. Moreover, their confidence levels increased, as evidenced by more frequent voluntary participation and reduced anxiety during speaking tasks [4].

However, the implementation process also revealed certain challenges. Some students initially struggled with interpreting abstract meanings, especially when cultural references were unfamiliar. To address this issue, it was necessary to provide clear explanations, contextual examples, and, when possible, equivalents in the students' native language. Another difficulty was time management, as discussion-based activities often required more classroom time. Careful lesson planning and structured task design helped mitigate this problem.

The role of the teacher in this process was primarily that of a facilitator. Instead of providing direct explanations, the teacher guided students through questioning techniques and encouraged independent thinking. Questions such as "What do you think this proverb means?" or "Can you give an example from your life?" prompted students to speak more freely. Feedback focused not only on grammatical accuracy but also on the clarity and relevance of ideas, which further supported communicative development.

An important conclusion drawn from this study is that proverbs and sayings are not merely supplementary materials but can serve as central elements in speaking instruction. When integrated systematically, they provide a meaningful context for language use, promote interaction, and develop higher-order thinking skills. Their effectiveness lies in their ability to combine linguistic, cultural, and cognitive dimensions within a single teaching tool [5].

Furthermore, the use of proverbs contributes to intercultural competence. By comparing English proverbs with those from their native language, students gained insights into cultural similarities and differences. This not only enriched their understanding of the target language but also fostered respect for cultural diversity.

Such skills are increasingly important in today's globalized world, where communication often occurs across cultural boundaries.

In conclusion, the practical application of techniques for working with proverbs and sayings at the intermediate level has demonstrated clear positive outcomes in the development of speaking skills. Students became more fluent, confident, and engaged in communication. They developed the ability to express and justify their opinions, interpret abstract ideas, and use language more creatively. Despite certain challenges, the overall effectiveness of this approach confirms its value in modern English language teaching.

Future research may focus on adapting these techniques for different proficiency levels or integrating digital tools to enhance proverb-based learning. Nevertheless, the current findings highlight that meaningful, culturally rich materials such as proverbs can significantly transform speaking instruction, making it more interactive, effective, and relevant to learners' needs.

References

1. Goodwin, J. Students' Perspectives on Speaking Activities in Language Classes. Communication Education, 2003
2. Kennedy, R. In-Class Interaction and Oral Communication Development. International Journal of Teaching and Learning in Higher Education, 2007.
3. Zare, P., Othman, M. Communicative Approaches in Language Teaching. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2013.
4. Norrick, N. Proverbs in Discourse. Cambridge University Press, 2014.
5. McCarthy, M., O'Dell, F. English Idioms in Use. Cambridge University Press, 2017.

UDC: 811

EFFECTIVE LISTENING TASKS FOR ENHANCING GENERAL TEXT COMPREHENSION IN SENIOR CLASSES

Bazarbayeva M.R.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Аннотация: Бұл мақалада орта мектепте мәтінді жалпы түсінуді жақсартатын тиімді тыңдау тапсырмалары қарастырылады. Тапсырмаларды құрастыру, басқа дағдылармен интеграциялау, шынайы материалдарды пайдалану принциптеріне ерекше назар аударылады. Болжау, жазбалар жазу және интерактивті тыңдау сияқты стратегиялар когнитивті белсенділікті және тілді меңгерудің жалпы деңгейін жақсарту үшін қолданылады.

Аннотация: В этой статье рассматриваются эффективные задания на аудирование, которые улучшают общее понимание текста в старших классах. Особое внимание уделяется принципам составления заданий, интеграции с другими навыками, использованию аутентичных материалов. Такие стратегии, как прогнозирование, ведение заметок и интерактивное аудирование, используются для улучшения когнитивной активности и общего уровня владения языком.

Developing effective listening skills in senior classes is one of the most crucial components of modern foreign language education. Listening is a receptive skill that plays a fundamental role in communication and academic performance [1]. However, learners often struggle with listening due to various linguistic, cognitive, and psychological barriers. In senior classes, students are expected to perform at a higher cognitive level, making it essential to design listening tasks that not only expose them to authentic spoken language but also promote general text comprehension. Effective listening tasks should be purposeful, engaging, and scaffolded, allowing students to activate background knowledge, predict content, extract specific information, and grasp the overall meaning of texts [2]. These tasks serve as an important tool for language acquisition and should be carefully integrated into the curriculum to support learners' cognitive and linguistic development.

The effectiveness of listening tasks is largely determined by how well they support the development of comprehension strategies. These include the ability to identify main ideas, infer meaning from context, distinguish between key points and supporting details, and summarize spoken texts. In senior classes, where students encounter increasingly complex and thematically rich material, tasks must be structured to support these cognitive processes. One of the most effective approaches is the use of pre-listening, while-listening, and post-listening stages, each serving distinct but interrelated functions in building comprehension [3]. Pre-listening activities activate prior knowledge, set listening purposes, and introduce key vocabulary or themes. While-listening tasks focus students' attention and encourage selective or global listening. Post-listening tasks require learners to synthesize, evaluate, or respond to the information, reinforcing comprehension and enabling teachers to assess understanding.

Authentic audio materials form the backbone of effective listening instruction in senior classes. These include interviews, podcasts, news reports, discussions, lectures, and storytelling—all of which expose learners to natural language use, diverse accents, and varied speech rates [4]. Selecting appropriate audio content is vital to ensure that students remain challenged but not overwhelmed. Tasks based on these materials should vary in their level of difficulty and cognitive demand, progressing from basic information identification to more advanced interpretation and critical thinking. For instance, an effective task might involve listening to a short interview with a scientist and identifying their main argument, followed by answering inferential questions and then discussing the implications of the speaker's ideas. This kind of layered task structure fosters deep processing and strengthens general text comprehension skills.

Task design should also consider the importance of scaffolding and differentiation. In senior classes, students often demonstrate varying levels of proficiency and learning preferences. Effective listening tasks provide multiple entry points to accommodate this diversity. Scaffolding can include visual support such as images or diagrams, the use of graphic organizers, and repeated exposure to audio materials [5]. Teachers can also differentiate tasks by providing tiered questions, offering glossaries for complex vocabulary, or allowing students to replay sections of audio. Predictive listening tasks are also highly beneficial in senior classes. These

involve using titles, pictures, or introductory segments to encourage students to anticipate the content and vocabulary of an audio text. Prediction fosters mental engagement and primes learners for comprehension. For example, before listening to a report on technological innovations, students might brainstorm expected terms or main ideas. During the listening phase, they then verify and revise their predictions. This kind of active engagement with the content enhances both motivation and comprehension, as students are listening with a clear purpose and mental framework.

In addition, using note-taking tasks significantly contributes to the development of listening comprehension. Note-taking teaches students to identify and record key points while processing spoken information in real-time. This is a valuable academic skill that mirrors real-world scenarios such as lectures or professional meetings. In senior classes, teachers can gradually train students in techniques like outlining, mapping, or using abbreviations and symbols. Tasks can include comparing notes in pairs, reconstructing the text from notes, or answering questions based on their notes. These activities reinforce listening comprehension, promote memory retention, and encourage independent learning strategies.

Interactive listening tasks also play a crucial role in enhancing comprehension. These tasks involve learners in simulated real-life communication, where they must respond to what they hear. Role-plays, interviews, and information gap activities are examples that require students to listen attentively and act based on the received information. In senior classes, teachers can design problem-solving scenarios where students listen to a situation (e.g., a community issue or a workplace dilemma) and then propose solutions. These interactive tasks encourage attentive and purposeful listening and help students apply comprehension in communicative settings.

Using digital tools and multimedia resources further enriches listening instruction. In today's classrooms, students are increasingly engaged through technology. Teachers can incorporate online videos, educational platforms, and language learning apps that offer interactive listening tasks. Features such as transcripts, adjustable playback speeds, and embedded quizzes make these tools accessible and effective. Moreover, platforms like TED-Ed or National Geographic Learning provide high-quality, content-rich materials suitable for senior classes. Teachers can guide students to listen for general ideas, complete comprehension questions, and reflect on the topic through digital discussions or journals.

Assessment of listening comprehension should be ongoing and varied. Teachers must use both formative and summative methods to monitor progress and provide feedback. Formative assessments include observation, classroom participation, self-assessment checklists, and informal questioning. Summative assessments might involve comprehension tests, listening logs, or integrated performance tasks. It is important that these assessments measure not only the accuracy of responses but also the depth of understanding. For instance, instead of asking students to recall isolated facts, teachers might require them to analyze the speaker's intent, identify tone, or infer the meaning of unfamiliar vocabulary based on context.

Teacher feedback is essential in helping students develop effective listening strategies. Timely and constructive feedback allows learners to recognize strengths and

address weaknesses. Feedback should focus on strategies as much as outcomes—encouraging students to reflect on how they listened, what helped them understand, and what could be improved. For example, after a listening task, a teacher might comment on a student's ability to identify main points but suggest practicing inference-making. This type of feedback empowers learners to become more metacognitive and autonomous in their approach to listening.

In conclusion, enhancing general text comprehension through listening tasks in senior classes requires a deliberate and strategic approach. Tasks should be authentic, integrated, scaffolded, and interactive to meet the cognitive and linguistic needs of older learners. By employing a variety of task types—ranging from predictive and note-taking to summarizing and role-playing—teachers can provide learners with rich opportunities to practice and refine their listening skills. Moreover, integrating technology and assessment tools ensures that listening instruction remains relevant and responsive to students' evolving needs. Ultimately, effective listening tasks not only improve comprehension but also foster critical thinking, language proficiency, and academic confidence among senior students.

References

1. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам: пособие для учителя. — М.: АРКТИ, 2004. — 192 с.
2. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. — М.: Просвещение, 1991. — 223 с.
3. Быстрицкий Н.В. Аудирование как вид речевой деятельности. — М.: Высшая школа, 1987. — 143 с.
4. Richards J.C., Renandya W.A. Methodology in Language Teaching: An Anthology of Current Practice. — Cambridge: Cambridge University Press, 2002. — 422 p.
5. Ur P. Teaching Listening Comprehension. — Cambridge: Cambridge University Press, 1984. — 140 p.

UDC 37.091.33:811.111

THE EFFECTIVENESS OF THE COMMUNICATIVE APPROACH IN OVERCOMING DIFFICULTIES IN LEARNING ENGLISH AT THE INITIAL STAGE

Beisembaeva A. F.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін үйренудің бастапқы кезеңінде кездесетін қиындықтарды жеңудегі коммуникативтік тәсілдің тиімділігі қарастырылады. Зерттеу автордың магистрлік практикасы барысында жүргізіліп, бастапқы деңгейдегі студенттердің оқу үдерісі негізінде талданды. Сабақ барысында рөлдік ойындар, жұптық және топтық тапсырмалар сияқты коммуникативтік әдістер қолданылды. Сонымен қатар студенттер арасында анонимді сауалнама жүргізілді. Зерттеу нәтижелері коммуникативтік тапсырмалардың студенттердің сабақтағы белсенділігін арттырып, ағылшын тілінде сөйлеу сенімділігін қалыптастыруға және оқу мотивациясын күшейтуге ықпал ететінін көрсетті.

Резюме: Статья посвящена анализу эффективности коммуникативного подхода в преодолении трудностей при изучении английского языка на начальном этапе обучения. Исследование проведено в период педагогической практики автора среди студентов с начальным уровнем владения английским языком. В процессе обучения применялись коммуникативные методы, включая ролевые игры, работу в парах и групповые задания. Также было проведено анонимное анкетирование студентов для оценки их отношения к коммуникативным видам деятельности. Результаты исследования показали, что использование коммуникативных методов способствует повышению активности студентов на занятиях, развитию уверенности при устном общении и росту мотивации к изучению английского языка.

English has become an important tool for education and international communication. As a result, learning English is now an essential part of higher education in many countries, including Kazakhstan. Nevertheless, the early stage of foreign language learning is frequently accompanied by challenges that may slow students' progress and negatively influence their motivation.

At the early stage of language acquisition, many learners experience difficulties related to a limited vocabulary, incomplete grammar knowledge, pronunciation issues, and a lack of confidence in speaking. These challenges often make learners insecure when using English in real communication. As a result, many students avoid speaking activities and become passive during lessons.

To improve the effectiveness of language teaching, researchers have developed different pedagogical approaches. One of the most widely recognized methods is the communicative approach, which emphasizes interaction and meaningful language use in the learning process. Unlike traditional grammar-focused teaching, communicative language teaching encourages students to actively use the language in realistic situations [1].

This approach helps learners develop not only linguistic knowledge but also communicative competence, including the ability to express ideas, understand others, and participate in real communication. Therefore, communicative teaching techniques are widely used in modern language classrooms.

The purpose of this study is to examine the main difficulties students encounter at the initial stage of learning English and to analyze how the communicative approach can help overcome these challenges.

Learning English at the beginner level is often accompanied by both linguistic and psychological difficulties. A limited vocabulary makes it difficult for students to express their ideas even in simple conversations. Grammar also presents challenges, as learners often make mistakes in verb tenses, word order, and the use of articles.

Pronunciation difficulties are also common because many English sounds differ from those in students' native languages. In addition, listening comprehension may be challenging since authentic English speech is often fast and includes different accents.

Psychological factors also influence the learning process. Many students feel anxious when speaking a foreign language and are afraid of making mistakes. Such anxiety may create a psychological barrier that slows language acquisition.

Another important factor is the limited opportunity to practice English outside the classroom. In many educational contexts, including Kazakhstan, students use

English mainly during lessons. Without regular communication practice, language skills develop more slowly. These difficulties highlight the need for teaching methods that encourage active participation and reduce students' fear of communication.

The communicative approach is grounded in the principle that language is acquired more effectively through active communication than through simple memorization of grammar rules. Its main goal is to help learners use language effectively in real-life situations [2].

Successful communication requires not only grammatical knowledge but also the ability to use language appropriately in different social contexts. This ability is known as communicative competence.

Communicative language teaching includes interactive activities such as role plays, discussions, pair work, and group tasks. These activities allow students to practice speaking and listening in meaningful situations.

Another important principle of this approach is the treatment of errors. Instead of focusing heavily on correction, teachers encourage students to express their ideas freely. Errors are viewed as a natural part of the learning process.

Research also shows that communicative competence includes grammatical, sociolinguistic, and strategic components. Through regular participation in communicative activities, students gradually develop both accuracy and fluency.

In classroom practice, the communicative approach is implemented through interactive activities that simulate real-life communication. Role plays, for example, include situations such as ordering food in a restaurant or buying items in a shop and allow students to practice everyday conversations.

Pair and group work also provide more opportunities for communication and cooperation between students. Teachers may additionally assign small presentations on topics related to students' personal experiences, such as family, hobbies, or cultural traditions [3].

Authentic resources, including videos, songs, and real-life dialogues, can also be incorporated into communicative classroom activities. These materials help students become familiar with natural speech patterns and improve their listening comprehension. Overall, communicative activities create a more dynamic learning environment and encourage active student participation.

To evaluate the effectiveness of the communicative approach, a small empirical study was conducted during the author's pedagogical practice as part of the master's program. The research was carried out at the educational institution where the author completed teaching practice. The participants of the study were 30 undergraduate students with a beginner level of English. During the teaching practice, communicative teaching techniques were actively used in classroom activities. These techniques included role plays, pair work, group discussions, and tasks based on everyday communication situations. In order to collect students' feedback and evaluate their perceptions of communicative activities, an anonymous questionnaire was conducted among the participants. The survey aimed to identify students' level of confidence when speaking English and their attitudes toward communicative learning methods.

The collected responses were analyzed in order to determine whether communicative activities helped students become more confident and active in English language communication [4].

The results of the anonymous survey demonstrated a generally positive attitude toward communicative learning activities among the students. At the beginning of the teaching practice, many students showed low confidence in speaking English during classroom activities. Several participants reported that they were afraid of making mistakes and felt uncertain about their vocabulary and pronunciation. However, after several weeks of communicative classroom tasks, students gradually became more active and willing to participate in discussions and role plays. The comparison of students' communicative indicators before and after the use of communicative methods is presented in Table 1.

Table 1. Changes in students' communicative skills during the study

Indicator	Beginning of study	After communicative practice
Students confident in speaking English	20%	72%
Active participation during lessons	35%	80%
Ability to maintain simple conversation	30%	75%
Motivation to practice English	40%	85%

As shown in Table 1, students demonstrated noticeable improvement in several communicative indicators. The number of learners who felt confident speaking English increased significantly after the implementation of communicative classroom activities.

Participation in classroom interaction also improved, as students became more comfortable engaging in pair work, discussions, and role plays.

The visual representation of these results is shown in Figure 1.

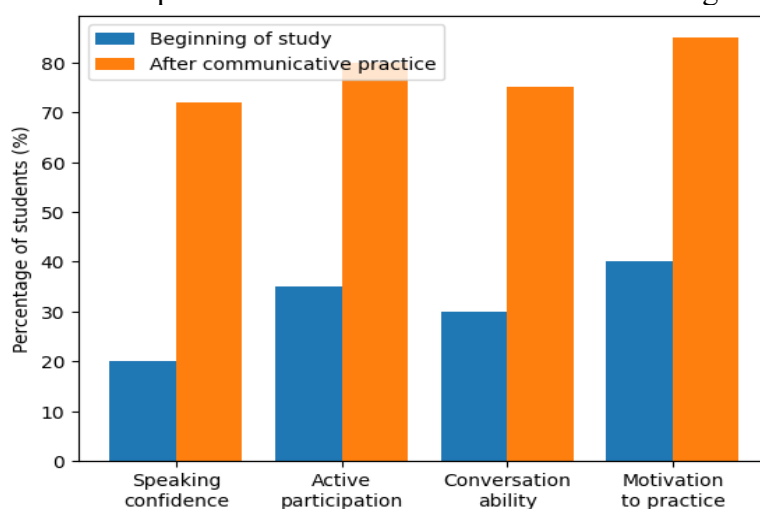

Figure 1. Improvement of communicative competence among beginner English learners

In conclusion, the initial stage of learning English is often accompanied by linguistic and psychological difficulties such as limited vocabulary, grammar problems, and fear of speaking. The results of the study conducted during the author's pedagogical practice demonstrate that the communicative approach increases students' speaking confidence, motivation, and classroom participation [5]. Therefore, communicative teaching methods can be considered an effective strategy for overcoming difficulties at the beginner level of English language learning.

References

1. Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing // Applied Linguistics. 1980. Vol. 1. No. 1. P. 1–47.
2. Hymes D. On communicative competence // Pride J., Holmes J. (eds.). Sociolinguistics. Harmondsworth: Penguin, 1972.
3. Littlewood W. Communicative Language Teaching: An Introduction. Cambridge: Cambridge University Press, 1981.
4. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
5. Krashen S. D. Principles and Practice in Second Language Acquisition. Oxford: Pergamon Press, 1982.

UDC 378.014.3

DEVELOPMENT OF NATIONAL CONSCIOUSNESS IN STUDENTS VIA COMMUNICATIVE APPROACHES TO FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Bekbolatova F. Q.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада студенттерде ұлттық сананы дамыту мәселесі қарастырылады. Шетел тілін коммуникативті тәсілдер арқылы оқыту студенттердің тілдік дағдыларын жетілдіріп қана қоймай, ұлттық идентичностьті қалыптастыруға мүмкіндік береді. Эмпирикалық зерттеулер көрсеткендей, ұлттық мәдени мазмұнды талқылаулар, рөлдік ойындар және жобалық тапсырмалар студенттердің мотивациясын арттырады. Сонымен қатар, бұл тәсіл студенттердің өз мәдениетін шетел тілінде білдіруіне жағдай жасайды. Ұлттық тақырыптар мен коммуникативті тапсырмалар мәдениаралық құзыреттілікті де дамытады. Сондықтан шетел тілін оқытуда ұлттық мазмұнды жүйелі түрде енгізу маңызды болып табылады.

Резюме: В данной статье рассматривается проблема развития национального сознания у студентов. Обучение иностранному языку с использованием коммуникативных подходов развивает языковые навыки и формирует национальную идентичность. Эмпирические исследования показывают, что обсуждения, ролевые игры и проектные задания с национальным культурным содержанием повышают мотивацию студентов. Эти методы позволяют учащимся выражать свою культуру на иностранном языке. Национальные темы в коммуникативных заданиях также способствуют развитию межкультурной компетентности. Поэтому систематическое включение национального содержания в обучение иностранному языку является необходимым.

The cultivation of national consciousness in students represents a crucial goal in contemporary education, particularly in the context of increasing globalization and intercultural communication. National consciousness encompasses an individual's awareness of belonging to a particular nation, the recognition of shared cultural heritage, language, historical memory, and collective values. Traditionally, foreign language education focused on grammar and vocabulary acquisition, often neglecting the learners' own cultural identity. However, communicative approaches to language teaching (CLT) have shifted this focus, emphasizing meaningful interaction, negotiation of meaning, and real-life communication. These approaches provide not only linguistic proficiency but also opportunities to engage with cultural identity and reflect on one's own national heritage. Research in this domain has shown that CLT activities, when enriched with national cultural content, can significantly enhance students' awareness of their own cultural roots while fostering intercultural competence [1].

Empirical studies demonstrate that integrating national themes into communicative tasks improves learners' motivation and identity formation. For instance, research conducted in Kazakhstan revealed that incorporating Kazakh cultural content into English lessons led to heightened student engagement, a stronger sense of pride in national heritage, and improved language performance. Vietnamese EFL students who participated in communicative activities focused on domestic cultural themes showed higher national identity scores compared to peers in traditional grammar-focused classes. Similarly, in Turkey, students engaging in tasks centered on national symbols, traditions, and historical events displayed enhanced national awareness alongside greater intercultural understanding. Such findings suggest that the inclusion of national content does not isolate students within their own culture but facilitates a balanced intercultural perspective, where learners articulate their own cultural values while comparing and reflecting on others [2]. CLT-based activities that promote national consciousness typically involve authentic, student-centered tasks such as role-plays, group discussions, and project-based learning. Students may share experiences related to national holidays, describe traditional arts and cuisine, or compare cultural practices with global norms. These activities reinforce cognitive and emotional connections to national identity, increasing intrinsic motivation and self-esteem. Learners report that discussing national topics in a foreign language allows them to present their culture internationally, which further strengthens pride in their heritage and promotes active participation in language learning. Teachers implementing such approaches note increased classroom engagement, dynamic interaction, and improved rapport with students. Nevertheless, challenges remain, including the need for curriculum resources that balance national and global content, teacher training in culturally responsive pedagogy, and appropriate assessment strategies to capture identity-related outcomes [3].

Furthermore, research suggests that the positive effects of incorporating national cultural content into communicative foreign language tasks extend beyond motivation and identity development. A longitudinal study involving EFL learners in Kazakhstan revealed significant gains in both linguistic performance and cultural self-awareness

over a semester of culturally grounded communicative instruction. Students who engaged in tasks such as producing oral presentations on national heritage sites, participating in debates about cultural traditions, and collaborating on research projects about national heroes demonstrated higher scores on both language proficiency assessments and identity scales compared to control groups using conventional curricula. These findings align with sociocultural theories of learning, which posit that learners co-construct meaning through interaction and contextualized practice. In addition to quantitative outcomes, qualitative data from classroom observations and learner reflections highlight the depth of cognitive engagement elicited by culturally oriented communicative tasks. Students frequently articulated greater awareness of how language shapes cultural perception and how cultural knowledge, in turn, enriches communication.

One participant noted that “speaking about our own history and traditions in English made me realize not only what I know about my culture but also how I can communicate it to others.” Such reflections underscore the dual educational value of communicative approaches: they serve as vehicles for meaningful language use and as mirrors in which learners can examine and affirm their cultural identities. Furthermore, teacher perspectives provide valuable insight into the pedagogical processes that facilitate national consciousness development. Educators who implemented culturally integrated CLT reported that careful task design — including contextualization of prompts, authentic materials, and opportunities for learner choice — was essential for eliciting student voices. Professional development workshops that equipped teachers with strategies for blending national content into communicative activities were cited as critical supports. Teachers also emphasized the need for flexible assessment frameworks that move beyond traditional testing to include portfolios, performance tasks, and reflective journals, enabling a comprehensive view of student growth in both language and identity domains. The positive effects of CLT on national consciousness also extend to language proficiency. Engaging with culturally meaningful content provides a context for authentic language use, enhancing vocabulary, conversational skills, and communicative confidence. Students can practice language while reflecting on personal and collective experiences, thereby achieving simultaneous linguistic and identity-related development.

Furthermore, research suggests that embedding national cultural themes in CLT does not conflict with global competencies; rather, it facilitates the development of intercultural awareness, critical thinking, and empathy, equipping learners to navigate multicultural contexts while affirming their national roots. Educational policymakers and curriculum designers can harness these findings by integrating national cultural content into foreign language programs systematically. This requires aligning communicative tasks with curricular objectives that promote both linguistic skills and cultural identity. Additionally, teacher professional development should focus on strategies for balancing target language culture with students’ own heritage, designing meaningful tasks, and employing assessment methods such as reflective journals, narrative portfolios, and project presentations to evaluate shifts in national consciousness. While challenges exist in measuring identity development and

generalizing results across diverse contexts, the overall evidence supports the conclusion that CLT enriched with national cultural content is a viable and effective strategy for fostering national consciousness in students [4].

Policy implications of this research are substantial. National education authorities should consider frameworks that formally recognize the role of cultural identity development within foreign language standards. Curricular guidelines can benefit from explicit objectives that emphasize the integration of national cultural themes alongside global competencies. Textbook developers, too, have a role to play in creating resources that present students' home cultures as legitimate content for discussion and analysis, rather than relegating national topics to marginal "extra" sections. In light of globalization and the increasing importance of intercultural communication, it is crucial that foreign language education does not inadvertently marginalize students' cultural roots. Instead, communicative approaches that purposefully integrate national cultural content enable learners to navigate global discourse while remaining anchored in their own heritage. As a result, students emerge not only as competent users of another language but as culturally confident individuals capable of contributing to intercultural dialogue.

In conclusion, communicative approaches to foreign language teaching provide a dual opportunity: the development of linguistic competence and the cultivation of national consciousness. When students engage in meaningful communication that incorporates their cultural heritage, they deepen their awareness of national identity, strengthen pride in their culture, and develop skills for intercultural interaction. This approach offers a balanced, holistic framework that addresses the demands of global communication while affirming students' national roots. Empirical evidence indicates that such integration improves motivation, engagement, language proficiency, and self-identity, making it a significant pedagogical strategy in contemporary education systems. As globalization continues to influence educational priorities, communicative methods that incorporate national consciousness represent a socially and academically valuable approach, ensuring that learners emerge not only as proficient language users but also as culturally grounded, nationally aware citizens.

References

1. Cammarata, L., & Tedick, D. J. (2012). Balancing content and language in instruction: Challenges and opportunities. *The Modern Language Journal*, 96(1), 251–269.
2. Kaya, S. (2018). Communication-based EFL instruction and national identity: A case study. *Journal of Language and Cultural Education*, 6(3), 24–42.
3. Kramsch, C. (1993). *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford University Press. 88-91
4. Nguyen, T. T., & Boon, H. J. (2020). National identity development through EFL communicative activities. *Journal of Multilingual Education Research*, 10(1), 55–74.

COMPARATIVE ANALYSIS OF CRITICAL AND CREATIVE THINKING AND REFLECTION IN EDUCATIONAL ACTIVITIES

Bikeeva M.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада сыни тұрғыдан ойлау, шығармашылық ойлау және рефлексия арасындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтар қарастырылады, осы танымдық процестердің өзара байланысын анықтауға бағытталған эксперименттік зерттеу нәтижелері талданады, сонымен қатар оларды білім беру процесіне біріктіру бойынша ұсыныстар беріледі. Зерттеу нәтижелері сыни және шығармашылық ойлаудың өзара байланысты және бірін-бірі толықтыратынын көрсетеді, ал рефлексия оқу әрекетінің метатануын және өзін-өзі реттеуін қамтамасыз етеді. Нәтижелер білім беру процесінде когнитивті дағдыларды дамытуға кешенді көзқарастың қажеттілігін растайды.

Резюме: В данной статье рассматриваются сходства и различия между критическим мышлением, творческим мышлением и рефлексией, анализируются результаты экспериментального исследования, направленного на выявление взаимосвязей этих когнитивных процессов, а также даются рекомендации по их интеграции в образовательный процесс. Результаты исследования показывают, что критическое и творческое мышление взаимосвязаны и дополняют друг друга, а рефлексия обеспечивает метапознание и саморегуляцию учебной деятельности. Полученные данные подтверждают необходимость комплексного подхода к развитию когнитивных навыков в образовательном процессе.

The development of cognitive and metacognitive skills is one of the key tasks of modern pedagogy. Critical thinking refers to a student's ability to analyze information, identify arguments, and draw informed conclusions. Creative thinking involves the ability to generate original ideas, approach problems outside the box, and create new concepts. Reflection, in turn, provides a conscious understanding of one's own thinking, actions and experiences, allowing one to adjust the learning strategy and increase the effectiveness of learning activities. Despite the difference in the functions of these cognitive processes, they are closely related. Critical thinking provides information assessment and error detection, creative thinking stimulates the search for new solutions, and reflection promotes self-regulation and integration of experience. In the modern educational environment, it is important not only to develop these skills individually, but also to form them in a comprehensive manner, creating conditions for a synergistic effect [1].

The purpose of this study is to identify the similarities and differences between critical and creative thinking, as well as reflection, and to determine their impact on students' academic achievements.

The purpose of the research is to study the functioning of critical thinking, creative thinking and reflection in students and to identify their interrelationships.

Research objectives:

- To analyze theoretical approaches to the definition and classification of critical and creative thinking, as well as reflection.
- Identify the similarities and differences between these cognitive processes.

- To conduct an experimental study to identify the relationship between critical and creative thinking and reflective skills in students.
- To analyze the research results and evaluate the impact of these processes on learning activities.
- To formulate recommendations on integrating the development of critical and creative thinking with reflection into the educational process [2].

The study was conducted on the basis of a secondary school among high school students. The study involved 60 students divided into two groups: a control group and an experimental group.

The research methods included:

- Testing to assess the level of critical and creative thinking;
- Questionnaires and questionnaires aimed at identifying reflexive skills;
- Monitoring of learning activities;
- Analysis of students' academic work and projects.

The experimental group used tasks and exercises aimed at developing critical and creative thinking with mandatory reflection of the results. The control group was trained according to the traditional method without special exercises for the development of cognitive skills. Data analysis showed that the students in the experimental group demonstrated significant improvement in the development of all three cognitive processes studied [3].

Key results:

1. Critical thinking:

- Increased ability to analyze and synthesize information;
- Increased argumentation skills and assessment of the reliability of sources;
- Reduction of errors in logical reasoning.

2. Creative thinking:

- Increasing the generation of original ideas and innovative solutions;
- Improving the ability to combine different concepts;
- Developing the flexibility of thinking and the ability to see alternatives.

3. Reflection:

- Students have become more aware of their own strengths and weaknesses.;
- Improving self-control skills and adjusting learning strategies;
- Increased metacognitive activity and self-esteem.

Comparison with the control group showed that without purposeful development of these skills, the level of critical and creative thinking, as well as reflection, is significantly lower, and the effectiveness of educational activities is limited. The results of the study confirm that critical thinking, creative thinking and reflection, although they differ in their functions, are closely interrelated. Critical thinking provides an objective assessment of information, creative thinking stimulates the creation of new ideas, and reflection ensures the integration of experience and correction of actions.

The comprehensive development of these skills allows students to solve learning tasks more effectively, take the initiative, and independently choose problem-solving strategies. The introduction of methods that simultaneously stimulate the development

of all three processes helps to increase learning motivation and the formation of stable cognitive competence [4].

Based on the conducted research, the following conclusions can be drawn:

- Critical thinking, creative thinking and reflection have a common goal — to increase the effectiveness of cognitive activity, but they differ functionally: critical — analysis and evaluation, creative — idea generation, reflection — awareness and self-regulation.

- The comprehensive development of these skills has a positive effect on learning activities and contributes to the formation of independent, active and creative students.

- The experimental group showed a significant improvement in all three cognitive processes compared to the control group, which confirms the effectiveness of targeted exercises.

- The integration of critical and creative thinking with reflection makes it possible to form students' meta-cognitive and social competencies, improving the quality of education.

Thus, critical thinking, creative thinking and reflection are key components of the modern educational environment. Their differences and interrelationship ensure the comprehensive development of cognitive skills necessary for effective learning and preparation for professional and social activities. The development of these processes requires purposeful methodological approaches, including interactive tasks, project work and reflective exercises. The prospects for further research are related to the development of methodological models for integrating all three cognitive processes into various educational subjects and assessing their long-term impact on learning outcomes and personal development of students.

References

1. Бим И.Л. Критическое мышление и обучение иностранным языкам. — Москва: Просвещение, 2018.
2. De Bono E. Serious Creativity. — New York: HarperCollins, 2019.
3. Brookfield S. Developing Critical Thinkers. — San Francisco: Jossey-Bass, 2017.
4. Воронина Е.П. Рефлексия как компонент образовательной деятельности. — Москва: Академия, 2020.

UDK: 811.111:37.091.3

USING IELTS SPEAKING BAND DESCRIPTORS TO IMPROVE LEARNERS' SPEAKING PERFORMANCE

Billayeva Shohida Dilshodovna

1st course master's student

Zebiniso Allayarova Boymuratovna

Associate Professor, PhD

Shakhrisabz State pedagogical Institute, Shakhrisabz, Uzbekistan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін оқытуда сөйлеу дағдыларын дамыту мәселесі қарастырылады. IELTS сөйлеу бөлігінің бағалау дескрипторлары талданып, олардың студенттердің сөйлеу қабілетін жетілдірудегі рөлі зерттеледі. Зерттеу барысында IELTS

speaking бағалау критерийлері – fluency and coherence, lexical resource, grammatical range and accuracy, pronunciation – оқу үдерісінде қолданылған жағдайда студенттердің сөйлеу белсенділігі мен нәтижелері айтарлықтай жақсаратыны анықталды.

Резюме: В данной статье рассматривается вопрос развития навыков устной речи в процессе обучения английскому языку. Анализируются дескрипторы оценки устной части IELTS и изучается их роль в улучшении навыков устной речи студентов. Исследование показало, что при использовании критериев оценки устной части IELTS – беглость и связность речи, лексический ресурс, грамматический диапазон и точность, произношение – в процессе обучения значительно улучшаются устная активность и результаты студентов.

Speaking is considered one of the most essential components of communicative competence in foreign language learning. In modern language education, the ability to express thoughts clearly and interact effectively in English plays a crucial role in academic and professional contexts. Many international examinations evaluate speaking skills in order to determine a learner's ability to communicate in real-life situations [1].

One of the most widely recognized international English proficiency tests is the IELTS. The speaking component of this test assesses candidates' ability to communicate fluently and accurately in English. The assessment is based on specific band descriptors that define the quality of a candidate's performance.

Understanding these descriptors is important not only for examiners but also for learners. When students are familiar with the assessment criteria, they can better understand what is expected from them and adjust their speaking strategies accordingly.

IELTS Speaking Assessment Criteria

The speaking test of the IELTS evaluates candidates based on four main criteria. Each of these criteria reflects a specific aspect of speaking ability and contributes to the overall band score [2].

The first criterion is fluency and coherence. This criterion measures how smoothly a candidate can speak and how logically ideas are organized. Students who demonstrate high fluency are able to speak without long pauses and can develop their ideas clearly.

The second criterion is lexical resource. This refers to the range and accuracy of vocabulary used by the speaker. Learners with a strong lexical resource are able to use a variety of words and expressions to convey precise meanings.

The third criterion is grammatical range and accuracy. This criterion evaluates the ability to use different grammatical structures correctly. Candidates who use complex sentence structures accurately usually receive higher scores.

The fourth criterion is pronunciation. This involves the clarity and intelligibility of speech. Effective pronunciation allows listeners to understand the speaker easily, even if the accent is influenced by the speaker's native language [5].

Together, these four criteria provide a comprehensive framework for evaluating speaking performance.

Pedagogical Use of IELTS Band Descriptors:

Although IELTS band descriptors were originally designed for assessment purposes, they can also be effectively used as a teaching tool in the classroom [4].

When teachers introduce these descriptors to students, learners become aware of the criteria used to evaluate their speaking performance [3].

Example task

Topic: Describe your favorite place to visit.

Student answer (low band example):

I like park. It is near my house. I go there sometimes. It is good place.

This answer demonstrates limited fluency and vocabulary. The ideas are simple and not fully developed.

Student answer (improved example):

One of my favorite places to visit is a small park near my house. I usually go there in the evening because it is quiet and relaxing. People often walk, exercise, or spend time with their families. I particularly enjoy sitting there and reading books.

In the second example, the student demonstrates better fluency, vocabulary, and coherence, which correspond to higher IELTS band descriptors.

Application of Assessment Criteria in Speaking Practice:

Another effective method is to analyze each assessment criterion separately during classroom practice.

Example 1 – Lexical Resource

Teacher asks students to describe a city.

Basic vocabulary example:

The city is big and beautiful. There are many buildings and people.

Improved vocabulary example:

The city is a vibrant and modern place with impressive skyscrapers, busy streets, and a diverse population.

The second example shows a wider range of vocabulary, which improves the lexical resource criterion.

Example 2 – Grammatical Range and Accuracy

Simple grammar example:

I like English. I study English every day. It is interesting.

Improved grammar example:

I enjoy studying English because it allows me to communicate with people from different countries and learn about new cultures.

Here the student uses complex sentence structures, which increases the IELTS speaking score.

Classroom Activity Example Based on IELTS Descriptors

Teachers can also simulate the real speaking test environment.

Example IELTS Speaking Part 2 task

Cue Card:

Describe a book you recently read.

You should say:

what the book is about

when you read it

why you chose this book

and explain whether you would recommend it to others.

Student response example:

Recently I read a book called Atomic Habits. I read it about two months ago because I wanted to improve my daily productivity. The book explains how small habits can lead to significant changes in life. I found it very inspiring and practical, and I would definitely recommend it to anyone who wants to develop better habits.

This type of activity helps students practice fluency, vocabulary, grammar, and pronunciation simultaneously.

For instance, the term *trail* may refer to a physical path or track, and also to an abstract route or itinerary in tourism contexts.

To conclude my opinion, speaking skills play a significant role in foreign language learning and communicative competence. The speaking assessment system of the IELTS provides a clear and structured framework for evaluating learners' oral performance through specific band descriptors such as fluency and coherence, lexical resource, grammatical range and accuracy, and pronunciation. The analysis presented in this paper demonstrates that IELTS speaking band descriptors can serve not only as an assessment tool but also as an effective pedagogical instrument in language teaching. When learners are familiar with the evaluation criteria, they become more aware of the elements that influence their speaking performance and can focus on improving specific aspects of their speech.

References

1. Brown H. D. Language Assessment: Principles and Classroom Practices. New York: Pearson Education, 2004.
2. Hughes A. Testing for Language Teachers. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
3. Taylor L., Weir C. Examining Speaking: Research and Practice in Assessing Second Language Speaking. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
4. Luoma S. Assessing Speaking. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
5. Official IELTS Website. IELTS Speaking Band Descriptors.

UDC 372.881

DEVELOPING COMMUNICATIVE COMPETENCE IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Bisenbaeva A.B

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шетел тілін оқыту үдерісінде коммуникативтік құзыреттілікті дамыту мәселесі қарастырылады. Коммуникативтік құзыреттілік тілдік біліммен қатар, оны нақты өмірлік жағдаяттарда дұрыс әрі тиімді қолдану қабілетін қамтиды. Зерттеу барысында коммуникативтік әдістерді қолданудың тиімділігі эксперимент арқылы дәлелденді. Нәтижесінде, интерактивті тапсырмалар мен шынайы қарым-қатынасқа негізделген оқыту тәсілдері студенттердің сөйлеу дағдыларын, еркіндігін және сенімділігін арттыратыны анықталды. Сонымен қатар, мақалада коммуникативтік оқыту әдісін енгізудің қиындықтары мен оларды шешу жолдары қарастырылған.

Резюме: В данной статье рассматривается проблема развития коммуникативной компетенции в процессе обучения иностранному языку. Коммуникативная компетенция включает не только знание языковых норм, но и умение эффективно использовать язык в реальных ситуациях общения. В ходе исследования была проведена педагогическая экспериментальная работа, результаты которой показали эффективность коммуникативного подхода. Установлено, что использование интерактивных заданий и методов, ориентированных на общение, способствует развитию речевых навыков, уверенности и активности учащихся. Также в статье анализируются трудности внедрения коммуникативного подхода и предлагаются пути их решения.

The rapid development of globalization and international communication has significantly increased the importance of foreign language proficiency in modern education systems. In this context, communicative competence has become one of the central objectives of foreign language teaching and learning. The concept of communicative competence extends beyond the mere knowledge of grammar and vocabulary and encompasses the ability to use language effectively and appropriately in real-life situations. Therefore, the development of communicative competence is considered a key factor in achieving successful foreign language acquisition among students. The present article explores the theoretical foundations, methodological approaches, and practical implications of developing communicative competence in foreign language learning, based on scientific research and pedagogical experimentation [1].

Communicative competence as a concept was first introduced by Dell Hymes, who emphasized that knowing a language involves not only grammatical accuracy but also the ability to use language appropriately in different social contexts. Later, this concept was further developed by researchers such as Canale and Swain, who identified several components of communicative competence, including grammatical competence, sociolinguistic competence, discourse competence, and strategic competence. These components together form a comprehensive framework that reflects the complexity of real communication. Modern approaches to language teaching are increasingly oriented toward the development of these competencies in an integrated manner. From a theoretical perspective, communicative competence is closely linked to the communicative approach in language teaching, which prioritizes interaction as both the means and the ultimate goal of learning. Unlike traditional grammar-translation methods, which focus primarily on the memorization of rules and translation exercises, communicative language teaching emphasizes meaningful communication, authentic language use, and student-centered learning. Numerous scientific studies have demonstrated that students who are exposed to communicative teaching methods tend to develop higher levels of fluency, confidence, and functional language ability. In order to investigate the effectiveness of communicative approaches in developing communicative competence, a pedagogical experiment was conducted among secondary school students learning English as a foreign language. The research involved two groups: a control group, which was taught using traditional methods, and an experimental group, which was exposed to communicative language teaching techniques. The experiment lasted for one academic semester and included a variety of activities designed to enhance communicative competence, such as role-plays, group

discussions, problem-solving tasks, and project-based learning [2].

At the initial stage of the experiment, both groups were assessed to determine their baseline level of communicative competence. The assessment included tasks that measured students' ability to express ideas, participate in conversations, understand spoken language, and use appropriate language forms in different contexts.

The results indicated that both groups had relatively low levels of communicative competence, with most students demonstrating limited ability to engage in spontaneous communication. During the experimental phase, the experimental group was taught using a communicative approach that emphasized interaction, collaboration, and real-life communication scenarios. Teachers acted as facilitators rather than authoritative figures, encouraging students to express themselves freely and to take an active role in the learning process. Authentic materials such as videos, articles, and real-life dialogues were incorporated into the lessons to provide students with exposure to natural language use [3].

In contrast, the control group continued to receive instruction based on textbook exercises, grammar drills, and translation tasks. One of the key features of the communicative approach implemented in the experimental group was the use of task-based learning. Tasks were designed to simulate real-life situations, requiring students to use language as a tool for achieving specific goals. For example, students participated in activities such as planning a trip, conducting interviews, and solving practical problems through discussion. These tasks not only enhanced students' language skills but also promoted critical thinking, creativity, and collaboration. Another important aspect of the experiment was the integration of speaking and listening skills, which are essential components of communicative competence. Students were encouraged to engage in pair and group work, allowing them to practice speaking in a supportive and interactive environment.

Listening activities were designed to expose students to different accents, speech rates, and communication styles, thereby improving their ability to understand authentic spoken language. The results of the experiment demonstrated a significant improvement in the communicative competence of students in the experimental group compared to the control group. Students who were taught using communicative methods showed greater fluency, improved pronunciation, and increased confidence in speaking. They were also better able to use appropriate language in different social contexts and to maintain coherent and meaningful conversations. In contrast, students in the control group showed only modest improvements, primarily in grammatical accuracy rather than communicative ability.

The findings of this research are consistent with previous studies, which have highlighted the effectiveness of communicative approaches in foreign language teaching. For instance, research conducted by Littlewood and Richards has shown that communicative language teaching enhances students' motivation and engagement, leading to more effective learning outcomes. Similarly, studies by Nunan have emphasized the importance of task-based learning in developing communicative competence. Despite the positive results, the implementation of communicative approaches in foreign language teaching is not without challenges. One of the main

difficulties is the need for teacher training and professional development. Teachers must be equipped with the necessary skills and knowledge to design and implement communicative activities effectively [4].

Additionally, large class sizes and limited resources can hinder the successful application of communicative methods. Therefore, it is essential to provide adequate support and training for teachers, as well as to develop appropriate teaching materials. Furthermore, the assessment of communicative competence remains a complex issue. Traditional testing methods often focus on grammar and vocabulary, neglecting the interactive and functional aspects of language use. As a result, there is a need to develop alternative assessment methods that can accurately measure students' communicative abilities. Performance-based assessments, such as oral presentations, role-plays, and interactive tasks, can provide a more comprehensive evaluation of communicative competence. Another significant aspect is the cultural component of language learning.

Communicative competence is not limited to grammar and vocabulary but also requires an understanding of sociocultural norms, pragmatics, and context-specific language use. Integrating cultural content into language lessons helps students develop a deeper awareness of how language functions in various social situations. This, in turn, contributes to more effective communication and reduces misunderstandings in intercultural interactions. Future research should focus on longitudinal studies that track students' communicative competence development over extended periods. Such studies can provide valuable insights into the sustainability of communicative teaching methods and their long-term impact on language proficiency. Additionally, exploring the role of individual differences, such as personality traits, motivation, and learning styles, can help educators design more personalized approaches to language instruction.

In conclusion, the development of communicative competence is a fundamental objective of foreign language education in the modern world. The findings of this study demonstrate that communicative language teaching is an effective approach for enhancing students' ability to use language in real-life situations. By emphasizing interaction, authenticity, and student-centered learning, communicative approaches contribute to the development of not only linguistic skills but also critical thinking, creativity, and social interaction. Therefore, it is recommended that educators and policymakers prioritize the integration of communicative methods in foreign language curricula and provide the necessary support for their implementation.

References

1. Hymes, D. (1972). On Communicative Competence. 103-110
2. Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical Bases of Communicative Approaches. 78-92
3. Littlewood, W. (1981). Communicative Language Teaching. 129-133
4. Nunan, D. (1991). Language Teaching Methodology. 12-28

DEVELOPING PROFESSIONAL COMMUNICATIVE COMPETENCE THROUGH THE AUDIOLINGUAL METHOD IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Bolsynbekova A. M.
Master student
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шетел тілін оқыту барысында білім алушылардың кәсіби-коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастырудағы аудиолінгвистикалық әдістің рөлі қарастырылады. Аталған әдіс тыңдалым мен айтылым дағдыларын дамытуға, тілдік құрылымдарды автоматты түрде меңгеруге және дұрыс дыбыстауды қалыптастыруға бағытталған. Зерттеу барысында аудиолінгвистикалық жаттығуларды жүйелі қолдану студенттердің сөйлеу дағдыларын, грамматикалық дәлдігін және кәсіби қарым-қатынасқа деген сенімділігін арттыратыны анықталды. Сонымен қатар, бұл әдісті коммуникативтік тәсілдермен үйлестіріп қолдану шетел тілін тиімді меңгеруге мүмкіндік беретіні көрсетілді.

Резюме: В данной статье рассматривается роль аудиолінгвального метода в формировании профессионально-коммуникативной компетенции обучающихся в процессе обучения иностранному языку. Данный метод направлен на развитие навыков аудирования и говорения, формирование автоматических языковых навыков и правильного произношения. В ходе исследования было установлено, что систематическое использование аудиолінгвальных упражнений способствует улучшению речевых навыков студентов, повышению грамматической точности и уверенности в профессиональном общении. Также отмечается, что сочетание данного метода с коммуникативными подходами повышает эффективность обучения иностранному языку.

The development of professional communicative competence has become one of the central objectives of modern foreign language education. In the context of globalization, international cooperation, and the rapid development of technology, the ability to communicate effectively in a foreign language is an essential requirement for future specialists in different professional fields. Higher education institutions therefore aim not only to provide students with linguistic knowledge but also to develop their ability to use language in professional communication. Professional communicative competence includes a complex combination of linguistic knowledge, communicative skills, sociocultural awareness, and the ability to apply language appropriately in real professional situations. Researchers emphasize that communicative competence represents an integrated system of knowledge, skills, and experience that allows individuals to participate successfully in professional and social communication. Foreign language teaching methodology has developed significantly over the past decades, introducing numerous approaches designed to improve students' communicative abilities. Among these approaches, the audiolingual method occupies a special place in the history of language teaching. The audiolingual method was widely used in the mid-twentieth century and was based on the principles of structural linguistics and behaviorist learning theory. According to this approach, language learning occurs through the formation of habits, which are developed through repetition, imitation, and reinforcement.

The method focuses primarily on listening and speaking skills and aims to create automatic language responses through intensive oral practice[1]. Although modern communicative language teaching approaches have become more dominant in recent years, many researchers acknowledge that the audiolingual method still has significant pedagogical value, especially in developing pronunciation, grammatical accuracy, and fluency in speech. The main idea of the audiolingual approach is that language should first be learned through listening and speaking before students focus on reading and writing. Teachers present dialogues that model correct language structures, and students practice these structures through repetition and substitution drills. Through systematic practice, learners gradually develop the ability to produce correct sentences automatically without conscious grammatical analysis. Professional communicative competence is particularly important for students preparing for careers in international relations, business, education, science, and other professional fields where communication in a foreign language plays a significant role. In such contexts, students must be able not only to understand professional texts but also to participate actively in discussions, negotiations, presentations, and collaborative projects.

The development of these skills requires teaching methods that provide students with frequent opportunities for oral practice and interaction. The audiolingual method offers such opportunities because it emphasizes listening comprehension, pronunciation training, and the development of automatic speech patterns through structured exercises. The theoretical foundation of the audiolingual method is closely connected with behaviorist psychology, which views learning as a process of stimulus and response. According to behaviorist theory, repeated exposure to language patterns combined with positive reinforcement leads to the formation of correct language habits. In language teaching practice, this theory is implemented through drills and repetitive exercises that help students internalize grammatical structures and vocabulary. Linguists and language teaching specialists have argued that such practice is particularly effective in the early stages of language learning because it helps learners build a strong foundation of correct pronunciation and grammar [2]. In addition to behaviorism, the audiolingual method is also influenced by structural linguistics, which views language as a system of interrelated structures. Language learning therefore involves mastering these structures through systematic practice. Teachers introduce specific sentence patterns and guide students through a sequence of exercises that gradually increase in complexity. Through repetition and transformation drills, learners develop the ability to manipulate language structures in different communicative contexts. Many researchers have studied the role of the audiolingual method in developing speaking skills and communicative competence.

Studies show that repetition exercises and pattern drills help learners automate language structures and improve pronunciation, grammar, and listening comprehension. At the same time, some scholars note that the audiolingual method should not be used as the only teaching approach because it may limit students' ability to produce creative language. For this reason, many modern educators recommend combining audiolingual techniques with communicative activities that encourage students to use language more freely. The present research aims to examine the

effectiveness of the audiolingual method in developing students' professional communicative competence in foreign language teaching. The study focuses on university students learning English as a foreign language and investigates how systematic audiolingual exercises influence their speaking abilities, pronunciation, and confidence in professional communication [3].

The research was conducted in a higher education institution where students study English as part of their professional training. A group of undergraduate students participated in the experiment over the course of one academic semester. The participants were divided into two groups: an experimental group that studied using audiolingual techniques and a control group that followed traditional teaching methods. Both groups studied the same professional topics related to communication, presentations, and professional interaction. During the experiment, the experimental group was taught using a variety of audiolingual activities. These activities included dialogue memorization, repetition drills, substitution drills, transformation drills, and pronunciation exercises. Students listened to model dialogues related to professional situations such as job interviews, meetings, presentations, and negotiations. After listening to the dialogues, they repeated the sentences individually and in groups, focusing on correct pronunciation and intonation.

The teacher then introduced substitution drills where students replaced specific words or phrases in the dialogue while maintaining the grammatical structure. Another important activity used in the experiment was role-play. Although role-play is often associated with communicative teaching methods, it was integrated with audiolingual techniques by first providing students with model dialogues and then encouraging them to modify these dialogues in simulated professional situations. For example, students practiced dialogues related to business meetings, project discussions, and professional consultations. Through repeated practice, students became more comfortable using professional vocabulary and sentence patterns. To evaluate the effectiveness of the teaching method, several research tools were used, including classroom observation, pre-tests and post-tests, and analysis of students' speaking performance. At the beginning of the experiment, students completed a speaking assessment designed to measure their ability to communicate in professional situations. The assessment evaluated pronunciation, grammatical accuracy, fluency, vocabulary usage, and overall communicative effectiveness [4].

After several weeks of instruction, the students completed a similar assessment to determine whether their communicative competence had improved. The results of the study demonstrated that students in the experimental group showed significant improvement in several areas of communicative competence. Their pronunciation became more accurate, their speech became more fluent, and they demonstrated greater confidence when participating in professional discussions and presentations. Classroom observations also revealed that students who practiced audiolingual exercises participated more actively in speaking activities. Because they had already memorized and practiced common sentence patterns, they were able to respond more quickly during discussions and role-play situations. This increased confidence encouraged students to participate more actively in classroom interaction. The results of the

experiment also showed that repetition and drilling exercises played an important role in helping students internalize grammatical structures and vocabulary. Many students reported that repeated practice allowed them to remember useful expressions that could be used in professional communication. For example, phrases commonly used in meetings, presentations, and negotiations became easier for students to recall during speaking activities. At the same time, the study identified several limitations of the audiolingual method. Some students found repetitive drills monotonous and expressed a desire for more creative communication activities. Researchers also note that excessive focus on repetition may limit students' ability to produce spontaneous language in unfamiliar situations. For this reason, many language teaching specialists recommend combining audiolingual techniques with communicative approaches that emphasize meaningful interaction. Communicative language teaching focuses on real-life communication and encourages students to express their own ideas rather than simply repeating model sentences. In communicative classrooms, students engage in discussions, problem-solving tasks, and collaborative projects that simulate real-world communication. The integration of audiolingual and communicative approaches can create a balanced learning environment where students first develop accurate language habits and then apply these habits in meaningful communication. Such an approach allows learners to benefit from the strengths of both methods. The audiolingual method helps students develop pronunciation, grammatical accuracy, and automatic speech patterns, while communicative activities provide opportunities to use language creatively and interactively [5].

In conclusion, the development of professional communicative competence remains a key objective of modern foreign language education. The audiolingual method, despite being one of the traditional teaching approaches, continues to offer valuable techniques for improving students' speaking skills and pronunciation. The results of the present study demonstrate that systematic audiolingual exercises contribute to the development of fluency, grammatical accuracy, and confidence in professional communication. However, the effectiveness of this method increases significantly when it is combined with communicative teaching strategies that encourage meaningful interaction and creative language use. Therefore, foreign language teachers should integrate audiolingual techniques with modern communicative approaches in order to create a more effective and dynamic learning environment for students preparing for professional communication in international contexts.

References

1. Brown, H. D. *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Education, 2007. 45-53
2. Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford University Press, 2011. 23-29
3. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press, 2014. 120-128
4. Celce-Murcia, M. *Teaching English as a Second or Foreign Language*. Heinle & Heinle, 2001. 65-73

UDC 37.013.43

WEB-QUEST TECHNOLOGY AS A TOOL FOR FORMING FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE

Botakoz S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада Web-Quest технологиясының шет тіліндегі коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастырудағы рөлі қарастырылады. Web-Quest технологиясының теориялық негіздері, құрылымдық компоненттері және оны жоғары сынып оқушыларымен тәжірибеде қолдану нәтижелері талданады. Зерттеу нәтижелері Web-Quest технологиясының оқушылардың сөйлеу белсенділігін, сыни ойлауын және уәжін арттыруға ықпал ететінін көрсетеді.

Резюме: В статье рассматривается роль технологии Web-Quest в формировании коммуникативной компетенции на иностранном языке. Анализируются теоретические основы, структурные компоненты и результаты экспериментального внедрения технологии в образовательный процесс. Полученные данные подтверждают эффективность Web-Quest в развитии речевой активности, критического мышления и учебной мотивации учащихся.

Modern higher education aims to cultivate competitive, adaptable, and professionally prepared individuals capable of continuous self-development and effective intercultural communication. In the context of globalization and the digital transformation of society, proficiency in a foreign language has become a crucial tool for academic, professional, and social interaction, emphasizing the need for the integration of innovative, student-centered technologies such as Web-Quest, which ensure the individualization of learning and the realization of each learner's potential.

The Web-Quest approach is grounded in constructivist learning theory, which emphasizes active knowledge construction by learners through engagement with authentic materials, problem-solving tasks, and collaborative activities. It shifts the focus of instruction from simple knowledge transfer to the development of cognitive activity, motivation, autonomy, and communicative competence, which are particularly important in foreign language acquisition, as successful learning requires regular practice, meaningful interaction, and the consideration of individual cognitive and perceptual characteristics.

The purpose of this article is to analyze contemporary approaches to the implementation of Web-Quest technology in foreign language teaching, to identify the advantages of these methods, and to present the results of experimental implementation of these technologies in educational practice.

Modern Approaches to Implementing Web-Quest Technology:

1. Inquiry-Oriented Learning and Problem-Solving Tasks.

This approach focuses on developing students' ability to acquire and use knowledge in meaningful contexts, stimulating critical thinking and independent

learning. Learners actively engage with online resources, analyze information, synthesize ideas, and produce coherent outputs in the target language. Within a personality-oriented framework, Web-Quest activities allow students to select research topics, simulate professional scenarios, and engage in authentic communication aligned with their future academic or professional goals, thereby increasing motivation and fostering responsibility for their own learning.

2. Project-Based and Collaborative Activities.

Project-based Web-Quest tasks serve as effective tools for developing autonomy, accountability, and communication skills. Students undertake research, prepare presentations, work on interdisciplinary assignments, and engage in team-based tasks with clearly defined roles. These activities simulate real-world situations, encouraging the practical application of foreign language skills while promoting critical thinking, problem-solving, teamwork, and the ability to articulate and defend ideas.

3. Digital and Interactive Technologies.

The use of online platforms, multimedia resources, virtual simulators, and chatbots supports the principles of individualization and adaptability in Web-Quest implementation. Such tools allow learners to receive immediate feedback, work at a personalized pace, monitor progress, and model authentic communicative situations, thereby increasing participation, engagement, and sustainable learning motivation.

4. Adaptive Learning Systems.

Adaptive technologies analyze the learner's proficiency, pace of material assimilation, and individual interests to form a personalized educational trajectory, ensuring optimal cognitive activity and avoiding overloading or under-challenging learners. This allows students to engage meaningfully with tasks appropriate to their current skills and developmental potential.

An experimental study was conducted among 11th-grade students in a secondary school. Two groups were formed: a control group, which received traditional instruction based on reproductive exercises and a uniform curriculum, and an experimental group, which engaged in Web-Quest-based learning, including preliminary diagnostic testing, structured problem-solving tasks, collaborative projects, role-playing activities, online research assignments, peer assessment, and reflective exercises. [1]

The experiment lasted one semester. Pre- and post-tests, student questionnaires, classroom observation, and activity analysis were used to evaluate results. The findings demonstrated significant positive dynamics in the experimental group: foreign language proficiency increased by 20% on average, compared to 9% in the control group, while 78% of students reported enhanced intrinsic motivation, increased engagement, greater confidence in communication, and a higher number of voluntary presentations and discussions. Students' reflective reports indicated the development of self-analysis skills and the ability to plan and monitor their own educational trajectory. [2]

A comparative analysis confirmed statistically significant differences in language proficiency, communicative competence, motivation, and engagement

between the two groups, highlighting that Web-Quest technology is an effective pedagogical tool for forming foreign language communicative competence.[4] The combination of problem-based tasks, collaborative projects, and adaptive digital tools creates a flexible, personalized learning environment that allows each student to maximize their potential.[3] Successful implementation, however, requires high professional competence from teachers, instructional design skills, and digital literacy.

Example Web-Quest Tasks

Task1: Environmental Issues

-Role: Environmental researcher

- Objective: Research local environmental problems and prepare a short report in English

- Process:

1. Find articles or videos about environmental challenges.
2. Summarize key points and prepare a 5-minute presentation.
3. Discuss possible solutions in groups.

- Outcome: Presentation and group discussion

Task 2: Cultural Exchange

- Role: Cultural ambassador

- Objective: Learn about a foreign culture and prepare a digital poster

- Process:

1. Research traditions, holidays, and customs using online resources.
2. Create a poster including visuals and short explanations.
3. Share your poster in class and answer questions from peers.

- Outcome: Digital poster and peer Q&A

The integration of Web-Quest technology in foreign language teaching provides a modern, effective, and student-centered approach that ensures individualized learning, develops communicative competence, and prepares students for professional and intercultural interaction. Future research may focus on expanding adaptive Web-Quest models, integrating AI-based feedback systems, and exploring long-term impacts on learner autonomy and language proficiency, contributing to the modernization of educational practices and the preparation of competitive, culturally competent graduates.

References

1. Bernie Dodge. Some Thoughts About Web-Quests. San Diego State University, 1995.
2. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson Education, 2014.
3. Lev Vygotsky. Mind in Society. Harvard University Press, 1978.
4. Michael Canale & Merrill Swain. Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching. Applied Linguistics, 1980.

THE INFLUENCE OF MODERN SLANG ON CONTEMPORARY ENGLISH COMMUNICATION

Baniamanov I.A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Қазіргі заманғы сленг заманауи ағылшын тіліндегі коммуникацияға айтарлықтай әсер етеді, өйткені ол тілдің икемділігін және әлеуметтік өзара әрекеттестікті көрсетеді. Сленг сөздерді қысқартып, жаңа мағыналар мен эмоцияларды білдіруге мүмкіндік береді. Әлеуметтік желілер мен мессенджерлердің дамуы сленгтің тез таралуына және қолданылу ауқымының кеңеюіне ықпал етті. Оқушылар мен жастар күнделікті қарым-қатынаста сленгті жиі пайдаланады, бұл олардың тілдік шығармашылығын арттырады. Сленг жаңа сөздерді тез енгізуге және тілдік ойындар арқылы ойды білдіруге жағдай жасайды. Мәдени ерекшеліктер мен топтық идентификация сленгтің қалыптасуына әсер етеді. Көптеген сленг сөздері интернет пен поп-мәдениет арқылы таралады, бұл коммуникацияны заманауи етеді. Сленгті түсіну тіл меңгерушілердің әлеуметтік ортадағы бейімділігін көрсетеді. Оған қоса, сленг шығармашылық жазу мен бейнелі сөйлеуді дамытуға ықпал етеді. Кейде сленг ресми контекстте қате түсінуге әкелуі мүмкін, бірақ ол тілдік динамиканы көрсетеді. Сленг мәдени және жастық субмәдениеттерді байланыстырады. Ол әңгімелесу стилін жеңілдетіп, эмоционалды реңктерді жеткізеді. Заманауи сленг ағылшын тілін үйретуде қызықты құрал ретінде қарастырылады. Тілдің өзгермелі сипаты сленг арқылы көрінеді. Осылайша, заманауи сленг ағылшын тілінде коммуникацияны байытады және әлеуметтік қарым-қатынасты жеңілдетеді.

Резюме: Современный сленг оказывает значительное влияние на современную английскую коммуникацию, так как отражает гибкость языка и социальное взаимодействие. Сленг позволяет сокращать слова и выражать новые значения и эмоции. Развитие социальных сетей и мессенджеров ускорило распространение и расширение употребления сленга. Студенты и молодежь часто используют сленг в повседневном общении, что повышает их языковую креативность. Сленг способствует быстрому введению новых слов и выражению мыслей через языковые игры. Культурные особенности и групповая идентичность влияют на формирование сленга. Многие сленговые слова распространяются через интернет и поп-культуру, делая коммуникацию более современной. Понимание сленга показывает адаптивность учащегося в социальной среде. Кроме того, сленг способствует развитию творческого письма и выразительной речи. Иногда сленг может приводить к недопониманию в официальных контекстах, но он демонстрирует динамичность языка. Сленг связывает культурные и молодежные субкультуры. Он упрощает стиль общения и передает эмоциональные оттенки. Современный сленг рассматривается как увлекательный инструмент в обучении английскому языку. Изменчивая природа языка проявляется через сленг. Таким образом, современный сленг обогащает английскую коммуникацию и облегчает социальное взаимодействие.

The influence of modern slang on contemporary English communication has grown immensely over the past decades, reflecting the dynamic and adaptive nature of language in society. Slang introduces new vocabulary, creative expressions, and linguistic shortcuts that make communication faster, more informal, and culturally resonant. Unlike formal language, slang is shaped by social groups, subcultures, and online communities, and it often spreads rapidly through digital media. In

contemporary English, slang is not only a means of expressing humor, identity, or belonging but also a tool that allows speakers to navigate social relationships and convey nuanced meanings that traditional vocabulary may fail to capture. The use of slang in daily conversation, social networking, and media content demonstrates the way English evolves to accommodate social, generational, and technological changes. As a result, modern slang significantly affects language comprehension, interpretation, and expression, influencing both written and spoken communication across multiple contexts [1].

Social media platforms have accelerated the spread of slang, creating an interconnected global network where new words and expressions emerge and disseminate at unprecedented speed. The constant interaction among diverse communities allows slang to transcend regional boundaries, influencing English speakers worldwide. Text messages, online forums, and video content often incorporate slang terms, abbreviations, and idiomatic expressions, which become normalized in everyday speech. This rapid diffusion challenges traditional language norms and encourages linguistic creativity, requiring learners and native speakers alike to continually adapt. Slang facilitates efficient communication by condensing meaning into concise, memorable phrases that convey emotion, humor, or attitude, which is particularly relevant in fast-paced digital communication environments. Understanding and interpreting these expressions are essential for maintaining effective interpersonal relationships, particularly among younger generations who are frequent consumers of online content.

The impact of modern slang extends beyond casual interaction into professional, academic, and cultural domains. While slang is often perceived as informal or non-standard, its usage in literature, advertising, and media demonstrates its capacity to shape public discourse. Writers and content creators strategically employ slang to engage audiences, establish relatability, and reflect contemporary cultural trends. This creates an evolving lexicon that mirrors societal changes, from emerging technologies to shifts in social values and identity. Students and language learners benefit from exposure to modern slang by developing a more comprehensive understanding of English in context, including subtleties in tone, intention, and connotation. Slang, therefore, functions as both a linguistic tool and a cultural marker, bridging the gap between formal English education and real-world communication practices.

Slang plays a vital role in expressing identity and fostering group cohesion. Language is a primary mechanism for signaling membership in social, cultural, or age-based communities, and slang serves as a distinctive marker of these affiliations. Youth culture, in particular, has historically driven the creation and adoption of slang, allowing individuals to establish social bonds and differentiate themselves from older generations or mainstream norms. Within digital communication, the use of memes, hashtags, and abbreviated expressions reinforces these group dynamics, highlighting how language evolves to meet social and technological needs. Additionally, slang enables subtle negotiation of power, humor, and intimacy, reflecting interpersonal dynamics in contemporary English communication. By studying the patterns and

functions of slang, linguists and educators can gain insights into the changing priorities, values, and behaviors of society [2].

Modern slang also influences English language acquisition and pedagogy. Learners of English as a second or foreign language encounter slang both in informal settings and online interactions, which requires awareness of social appropriateness, register, and context. Integrating slang into language education enhances communicative competence by familiarizing students with real-life usage, idiomatic structures, and colloquial vocabulary. Exposure to slang improves listening comprehension, reading of contemporary media, and pragmatic understanding, which are essential for successful communication in professional, academic, and social contexts. Instructors can use slang strategically to motivate students, enrich curriculum content, and provide insights into cultural trends. Ignoring the role of slang in language education risks creating learners who are linguistically competent in formal English but ill-prepared for real-world communication.

The pervasive nature of slang reflects broader societal and technological shifts. Urbanization, globalization, and the expansion of digital platforms contribute to the constant creation and adaptation of new expressions. Slang demonstrates how language is responsive to human innovation, creativity, and interaction. The adoption of slang terms into mainstream English dictionaries, media content, and educational materials illustrates its legitimacy and enduring influence. Linguists argue that understanding slang is crucial for capturing the full spectrum of linguistic variation and social meaning in English. Slang functions as a mirror of contemporary life, reflecting social attitudes, humor, generational identity, and cultural priorities. Ignoring slang in linguistic research or education omits a significant dimension of communication that shapes how meaning is negotiated, conveyed, and interpreted [3].

In conclusion, modern slang has become an integral component of contemporary English communication, shaping the way individuals express themselves, relate to one another, and interpret messages. Its dynamic nature fosters creativity, efficiency, and cultural engagement, while also posing challenges for comprehension, appropriateness, and formal language acquisition. The influence of slang extends beyond informal settings into media, literature, and educational contexts, demonstrating its profound impact on both the structure and use of English. By embracing slang as a legitimate and meaningful element of language, speakers, learners, and educators can enhance communication skills, cultural literacy, and linguistic awareness. Modern slang exemplifies the fluid, evolving, and socially embedded character of English, highlighting the inseparable connection between language and human experience.

References

1. Eble, C. (1996). *Slang and Sociability: In-Group Language Among College Students*. University of North Carolina Press.
2. Baron, N. S. (2008). *Always On: Language in an Online and Mobile World*. Oxford University Press.
3. Green, J. (2013). *The Language of Slang*. Routledge.

FORMATION OF STUDENTS' CREATIVE ABILITIES USING MULTIMEDIA TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Batykova M.Q.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Шетел тілін оқыту барысында студенттердің шығармашылық қабілеттерін дамыту мультимедиа технологияларын қолдану арқылы тиімді жүзеге асады. Мультимедиа материалдары оқушыларға визуалды, аудио және интерактивті элементтер арқылы ақпаратты қабылдауға мүмкіндік береді. Бұл олардың ойлау қабілетін кеңейтеді және шығармашылық шешім қабылдауды ынталандырады. Студенттер мультимедиа тапсырмаларын орындау кезінде жаңа идеяларды іздестіреді және өз пікірлерін көрсетуге дағдыланады. Әртүрлі құралдарды пайдалану арқылы тілдік материалдар есте сақталуы жеңілдейді. Видеолар, презентациялар және анимациялар тілдік контексттерді нақты көрсетеді, бұл студенттердің сөздік қорын байытады. Топтық жұмыстар арқылы олар өз ойларын біріктіреді және бір-бірінің көзқарастарын бағалауды үйренеді. Мультимедиа технологиялары интерактивтілікті арттырады және сабаққа қызығушылықты күшейтеді.

Резюме: При обучении иностранному языку развитие творческих способностей студентов эффективно осуществляется с использованием мультимедийных технологий. Мультимедийные материалы позволяют учащимся воспринимать информацию через визуальные, аудио и интерактивные элементы. Это расширяет их мыслительные способности и стимулирует принятие творческих решений. Студенты при выполнении мультимедийных заданий ищут новые идеи и учатся выражать свои мнения. Использование различных инструментов облегчает запоминание языкового материала. Видео, презентации и анимации показывают языковые контексты наглядно, что способствует обогащению словарного запаса студентов. Через групповые работы они объединяют свои мысли и учатся оценивать взгляды других. Мультимедийные технологии повышают интерактивность и увеличивают интерес к уроку.

The integration of multimedia technologies into foreign language instruction has brought about profound changes in the way educators approach the development of students' creative capacities, moving beyond traditional rote memorization toward experiential and constructivist learning models that engage learners both cognitively and affectively. Multimedia, encompassing video, audio, interactive simulations, and digital storytelling, provides learners with rich contextualized input that mirrors the complexity of real-world communication and supports multiple learning pathways simultaneously. Through student-centered activities that require learners to interpret, analyze, synthesize, and produce original content, language classrooms equipped with multimedia technologies cultivate not only linguistic accuracy but also creative problem-solving, critical thinking, and expressive fluency. When learners encounter authentic language use within multimedia artifacts, such as documentary clips, narrative animations, or web-based interactive scenarios, they are challenged to negotiate meaning in ways that extend beyond surface-level comprehension, thus fostering deeper semantic processing and encouraging imaginative engagement with the target language. As learners collaborate on multimedia projects, they draw upon their prior knowledge, integrate new information, and co-construct meaning through

dialogue, negotiation, and reflective practice, thereby internalizing language structures as tools of thinking rather than isolated objects of study [1].

Multimedia tasks inherently embed opportunities for learners to exercise metacognitive strategies, as they must plan, monitor, and evaluate their own creative performances in producing multimedia artifacts such as podcasts, screencasts, digital posters, and video narratives. This recursive cycle of creation, reflection, and revision cultivates autonomy and student ownership over the learning process, enabling learners to identify personal strengths and areas for improvement while setting goals for continued creative development. By engaging in iterative multimedia production cycles, students learn to experiment with stylistic choices, genre conventions, and rhetorical strategies, thereby expanding their communicative repertoire and refining their competence in adapting language to varied contexts. The process of negotiating multimedia content with peers also reinforces social dimensions of language learning, as learners exchange feedback, articulate evaluative judgments, and co-design solutions that reflect collective understanding. These collaborative interactions contribute to the social construction of knowledge, situating language use within meaningful, shared projects that transcend the limitations of individual performance.

Multimedia technologies facilitate differentiated instruction that accommodates diverse learner profiles, cognitive styles, and proficiency levels, allowing educators to scaffold creative tasks according to individual needs while maintaining high expectations for output quality. Visual learners benefit from the integration of imagery and animation that anchors conceptual understanding, auditory learners gain from exposure to authentic speech patterns embedded in media, and kinesthetic learners thrive in hands-on multimedia creation experiences that integrate movement, sequencing, and design thinking. This multimodal approach not only enhances learner engagement but also increases retention of lexical and grammatical structures, as multiple sensory channels support deeper encoding and retrieval of information. Furthermore, the integration of mobile and cloud-based tools extends the learning environment beyond the physical classroom, enabling learners to engage in multimedia tasks asynchronously and to access collaborative platforms that support continuous, iterative exchange. The flexibility afforded by these technologies aligns with contemporary educational paradigms that emphasize lifelong learning, self-direction, and adaptability in a digitally mediated world [2].

Pedagogically, the use of multimedia for creative skill formation necessitates thoughtful instructional design that balances linguistic goals with opportunities for authentic expression, critical inquiry, and reflective synthesis. Educators must design tasks that are open-ended, meaningful, and sufficiently complex to stimulate creative ideation while still aligned with curriculum outcomes. Formative assessment practices, such as rubrics that capture originality, coherence, multimodal integration, and linguistic accuracy, provide learners with clear criteria for success and promote transparent feedback loops that motivate continued effort and refinement. Summative assessments that incorporate portfolios of multimedia work offer holistic representations of learner growth over time, showcasing not only linguistic proficiency but also creative agency, strategic use of digital tools, and the ability to communicate

effectively across modes. When multimedia activities are thoughtfully sequenced to build upon each other, learners develop a scaffolded sense of progression that supports both confidence and competence in creative production, enabling them to transfer skills across genres, tasks, and contexts [3].

The creative use of multimedia in language education fosters not only communicative competence but also cultural literacy and global awareness, as learners engage with diverse media artifacts from varied cultural spheres, critically interrogating underlying assumptions, values, and representations. Through comparative analysis of media texts, students develop nuanced understandings of how language functions within social, ideological, and cultural domains, thereby enhancing their ability to communicate empathetically and effectively in intercultural contexts. By creating multimedia that reflects personal and collective experiences, learners contribute to the co-creation of digital literacies that are essential for participation in contemporary knowledge societies. Such experiences position language learners not merely as consumers of information but as producers of culturally situated meaning, capable of harnessing multimedia tools to articulate voice, perspective, and identity [4].

In conclusion, the formation of students' creative abilities through multimedia technologies represents a comprehensive and forward-looking pedagogical approach that aligns with the demands of twenty-first century education. By embedding multimedia tasks that integrate language learning with creative thinking, collaboration, and digital literacy, educators cultivate learners who are not only proficient in linguistic structures but also adept at generating original expressions, solving complex problems, and communicating across diverse platforms. This holistic framework transforms English language education into an active arena of knowledge creation, empowering learners to navigate dynamic communicative landscapes with confidence, imagination, and cultural sensitivity. The synergy between linguistic proficiency and creative agency cultivated through multimedia pedagogies prepares learners for professional, academic, and social environments where innovation, adaptability, and expressive competence are indispensable.

References

1. Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). Cambridge University Press.
2. Kress, G. (2010). *Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication*. Routledge.
3. Ranalli, J. (2008). Learning English with Authentic Video. *TESOL Quarterly*, 42(2), 465–474.
4. Hampel, R., & Hauck, M. (2006). *Computer-Assisted Language Learning: Diversity in Research and Practice*. Peter Lang.

INTEGRATING ENGLISH-LANGUAGE MEDIA INTO MIDDLE SCHOOL CLASSROOMS TO ENHANCE READING SKILLS

Dandibayeva A.A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала орта буын оқушыларында оқу дағдыларын дамытуда ағылшын тіліндегі медиамәтіндерді қолдану мәселесіне арналған. Зерттеу ағылшын тіліндегі шынайы медиа материалдарды қолдану оқушылардың оқу стратегияларын дамытуға, мәтінді түсіну деңгейін арттыруға және оқу мотивациясын күшейтуге ықпал ететінін көрсетеді. Зерттеу барысында педагогикалық эксперимент жүргізіліп, медиамәтіндер негізінде жаттығулар кешені әзірленді. Эксперимент нәтижелері ағылшын тіліндегі медиа материалдарды жүйелі түрде қолдану оқушылардың оқу дағдыларының айтарлықтай жақсарғанын көрсетті.

Резюме: Статья посвящена использованию англоязычных медиатекстов для развития навыков чтения у учащихся средней ступени обучения. В исследовании рассматривается методика интеграции аутентичных медиаматериалов в процесс обучения английскому языку. Педагогический эксперимент показал, что систематическое использование медиатекстов способствует развитию различных видов чтения, повышению мотивации учащихся и улучшению понимания текста.

Modern foreign language teaching is becoming more focused on using real digital materials that show actual situations people use languages in. English-language media play a particularly important role in this process because they provide access to current information and a variety of authentic texts.

In today's world, students are always seeing information from different sources like websites, blogs, and online articles. Therefore, the ability to read and understand such materials becomes an essential part of communicative competence. During the middle part of their education, students start using more advanced reading techniques, which is why this stage is especially important for building better reading abilities.

Even though more people are interested in using digital learning materials, there hasn't been enough research on how to use English-language media effectively to improve reading skills during the middle learning stage. This determines the relevance of the present research.

The study aims to create and test a method for using English-language media in middle school classes to improve students' reading abilities.

For a long time, researchers have been interested in the use of authentic materials when teaching foreign languages. Authentic texts provide students with access to natural language structures and cultural contexts that aren't available in textbooks. The combination of useful information and modern social issues is exemplified by media texts, which are a unique type of real-world resource. Various reading methods can be learned through the use of English media, including skimming to understand the main idea, scanning to locate specific information, and thorough reading to enhance comprehension. Choosing appropriate materials and creating suitable teaching activities is essential for effective use of media texts in education.

Language acquisition was facilitated by methods that emphasize communication, thinking, and performing tasks. A range of approaches were utilized to conduct the study, including reading scientific literature and articles, attending lectures in class, administering surveys, and conducting a teaching experiment. The experiment was broken down into three stages. Its diagnostic stage was designed to determine how well the students read, and whether they had trouble reading texts in English. In the formative phase, students utilized a methodological model that was based on actual English-language media texts. They engaged in scholarly activities by reading short news pieces and online articles while practicing skimming, scanning, or reading thoroughly to improve their accuracy. In the control phase, students' comprehension of reading was evaluated for the final time and the differences in outcomes between the experimental and control groups were examined.

The results of the pedagogical experiment showed a significant improvement in the reading skills of students in the experimental group. The average reading score increased from 12.8 to 20.4 points, which represents an improvement of 59%. In contrast, the control group showed an increase from 12.5 to 15.3 points.

According to the types of reading strategies, the experimental group demonstrated noticeable progress:

- skimming skills improved by 3.7 points
- scanning skills improved by 3.6 points
- detailed reading improved by 3.2 points

The study also revealed an increase in students' motivation to work with English-language texts. Interest in reading rose significantly, and students reported greater confidence in understanding authentic materials. These results confirm that systematic use of English-language media texts contributes not only to the development of reading skills but also to increased learner engagement.

The research confirms that incorporating English-language media into middle school classrooms is a successful strategy for raising pupils' reading proficiency. Authentic media texts offer opportunities to practice various reading skills and offer significant language input. Students who consistently interacted with media materials had improved levels of motivation and reading comprehension, according to the pedagogical trial. The suggested approach can be used in secondary schools and modified for various learning settings, such as blended and digital learning. Future studies might concentrate on increasing the usage of media texts to improve speaking and writing abilities, among other language skills.

References

1. Harmer J. *How to Teach English*. – London: Longman, 2015.
2. Richards J., Rodgers T. *Approaches and Methods in Language Teaching*. – Cambridge University Press, 2014.
3. Gilster P. *Digital Literacy*. – New York: Wiley, 2017.
4. Buckingham D. *Media Education: Literacy, Learning and Contemporary Culture*. – Cambridge: Polity Press, 2019.

THE USE OF GAMING TECHNOLOGIES AND MOBILE APPLICATIONS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES: A COMPREHENSIVE PEDAGOGICAL ANALYSIS

Daurenova B.B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақала шет тілдерін оқыту үдерісінде ойын технологиялары мен мобильді қосымшаларды қолданудың педагогикалық және психологиялық негіздерін кешенді талдауға арналған. Зерттеуде геймификация элементтерінің (ұпайлар, деңгейлер, марапаттар, миссиялар) тілдік дағдыларды қалыптастыруға ықпалы қарастырылады. Сонымен қатар Duolingo, Memrise, Babbel сияқты танымал платформалардың функционалдық ерекшеліктері салыстырмалы түрде талданады. Нәтижелер ойын технологияларының мотивацияны арттыруға, оқу белсенділігін күшейтуге және тілдік құзыреттілікті дамытуға ықпал ететінін көрсетеді, алайда оларды қолдану педагогикалық тұрғыдан негізделген және теңгерімді болуы қажет.

Резюме: Статья посвящена комплексному педагогическому анализу использования игровых технологий и мобильных приложений в обучении иностранным языкам. Рассматриваются психологические основы геймификации, ее преимущества и ограничения, а также функциональные особенности популярных платформ (Duolingo, Memrise, Babbel). Результаты исследования подтверждают, что игровые технологии способствуют повышению мотивации и развитию языковых навыков, однако требуют методически обоснованной интеграции в образовательный процесс.

The digital transformation of modern education has significantly influenced the methodology of foreign language teaching. The rapid development of mobile technologies, artificial intelligence, and interactive platforms has led to the emergence of new pedagogical tools aimed at increasing learner engagement and improving educational outcomes. Among these tools, gaming technologies and gamified mobile applications occupy a leading position.

In the context of globalization and intercultural communication, proficiency in foreign languages has become a key professional competence. However, traditional methods of language instruction often face challenges related to low motivation, anxiety in speaking practice, and insufficient individualized support. The integration of gaming technologies into language education represents an innovative approach that seeks to address these issues through motivational and interactive mechanisms.

The aim of this study is to analyze the pedagogical and psychological foundations of gaming technologies in foreign language teaching, examine the functional characteristics of popular mobile applications, and determine their effectiveness in the formation of language skills.

Game-based learning is grounded in well-established psychological theories. According to Self-Determination Theory [1], intrinsic motivation develops when learners experience autonomy, competence, and relatedness. Gamified applications create structured environments where learners independently complete tasks, receive feedback, and observe measurable progress. These elements strengthen internal

motivation and encourage continuous engagement.

The sociocultural theory of L.S. Vygotsky [2] emphasizes the importance of interaction and scaffolding in the learning process. Many mobile language applications incorporate collaborative features such as peer correction, discussion forums, and communication with native speakers. These tools function within the Zone of Proximal Development, allowing learners to expand their linguistic competence through guided practice.

From a cognitive perspective, gaming technologies utilize repetition, reinforcement, and immediate feedback—principles associated with behaviorist learning theory. Regular exposure to vocabulary and grammar structures through interactive exercises facilitates long-term retention. Moreover, game environments reduce the affective filter described by S. Krashen [3], creating a low-anxiety atmosphere that supports communicative experimentation.

At the same time, the pedagogical implementation of gaming technologies must consider cognitive load theory. Excessive visual stimuli or overemphasis on rewards may distract learners from meaningful processing of linguistic material. Therefore, methodological balance is essential.

Modern language learning platforms actively integrate gamification elements such as points, levels, badges, missions, and leaderboards. These mechanics serve not only entertainment purposes but also regulate learning behavior.

Duolingo represents one of the most prominent examples of gamified learning. The platform organizes content in a structured “skill tree” and rewards users with experience points (XP), daily streaks, and virtual achievements. Competitive league systems further stimulate persistence and regular practice. Research indicates that such mechanisms increase user retention and frequency of engagement.

Memrise combines spaced repetition algorithms with multimedia content and mnemonic techniques. Its reward system includes points and progress indicators, though it places greater emphasis on memory reinforcement rather than competition.

Babbel follows a more curriculum-oriented approach aligned with CEFR standards. Although it incorporates progress tracking and completion badges, gamification plays a secondary role compared to structured grammar and conversational practice.

Comparative analysis demonstrates that highly gamified platforms tend to maximize motivation and user engagement, whereas academically structured applications prioritize linguistic depth and systematic progression. The optimal educational outcome appears to depend on the integration of motivational mechanics with pedagogical coherence [4].

Mobile-assisted language learning (MALL) has expanded the boundaries of traditional education. Portability allows learners to practice anytime and anywhere, promoting distributed learning and microlearning formats [5]. Such practice supports vocabulary retention and grammatical consolidation through regular short sessions.

Listening skills are enhanced through podcasts, interactive dialogues, and speech recognition technologies embedded in applications. The possibility of replaying audio fragments and adjusting playback speed improves comprehension and phonetic

awareness.

Speaking competence benefits from AI-driven pronunciation analysis and chatbot-based conversations. These tools provide immediate corrective feedback and simulate communicative situations, contributing to fluency development.

Reading and writing skills are supported by integrated dictionaries, grammar correction systems, and adaptive exercises. Many applications offer contextualized texts and interactive tasks that combine receptive and productive skills in a unified digital environment.

Furthermore, adaptive algorithms personalize learning trajectories based on user performance. This differentiation strengthens learner autonomy and metacognitive awareness, enabling students to identify their strengths and weaknesses.

Despite the evident advantages, several limitations must be acknowledged. First, excessive gamification may lead to superficial learning focused on earning points rather than achieving deep linguistic competence. Second, extrinsic reward systems risk reducing intrinsic motivation over time. Third, unequal access to digital technologies may create educational disparities.

Additionally, not all mobile applications meet high pedagogical standards. Some prioritize visual design over linguistic authenticity, resulting in simplified or artificial language models. Therefore, teacher guidance remains essential for effective integration of digital tools into formal education.

The scientific significance of this study lies in the systematization of theoretical and practical aspects of gaming technologies in foreign language teaching. The analysis highlights the relationship between motivational psychology, digital tools, and language acquisition processes. The practical significance consists in providing methodological recommendations for balanced integration of mobile applications into university-level foreign language instruction.

In conclusion, gaming technologies and mobile applications represent powerful instruments for modernizing foreign language education. They enhance motivation, increase learner engagement, and facilitate the development of listening, speaking, reading, and writing skills. However, their effectiveness depends on pedagogically grounded implementation and thoughtful integration into the broader educational framework. When combined with traditional instructional methods and teacher guidance, gamified technologies can significantly contribute to the formation of communicative competence in foreign language learners.

References

1. Deci E., Ryan R. *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. – New York: Plenum, 1985.
2. Vygotsky L.S. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. – Cambridge: Harvard University Press, 1978.
3. Krashen S. *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. – Oxford: Pergamon, 1982.
4. Prensky M. *Digital Game-Based Learning*. – New York: McGraw-Hill, 2001.
5. Gee J.P. *What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy*. – New York: Palgrave Macmillan, 2003.

THE PROBLEM OF SELECTING LEARNING RESOURCES IN LANGUAGE TEACHING: A PEDAGOGICAL AND METHODOLOGICAL PERSPECTIVE

Elboyeva S.A. First-year master's student

Allayarova Z. PhD, Associate Professor

Shakhrisabz State Pedagogical Institute, Kashkadarya, Uzbekistan

Тўйин: Бўл мақалада тил оқытуда оқу ресурстарын таңдау мәселеси педагогикалық және әдістемелік тұрғыдан талданады. Онда білім алушылардың әртүрлілігі, цифрлық құралдарды интеграциялау және мәдени сәйкестік сияқты мәселелер қарастырылады. Сонымен қатар, тиімді ресурстарды таңдау критерийлері ұсынылады және бұл үдерістің тил меңгеру тиімділігін арттыратыны атап өтіледі.

Резюме: В данной статье анализируется вопрос выбора учебных ресурсов в преподавании языка с педагогической и методологической точки зрения. Рассматриваются такие аспекты, как разнообразие обучающихся, интеграция цифровых технологий и культурная идентичность. Также предлагаются критерии для выбора эффективных ресурсов и подчеркивается, что этот процесс повышает эффективность изучения языка.

The selection of learning resources remains a central concern in contemporary language teaching, as it directly influences the quality and effectiveness of the instructional process. In the context of globalization and rapid technological advancement, educators are confronted with an overwhelming variety of teaching materials, ranging from traditional textbooks to sophisticated digital platforms. While this abundance provides unprecedented opportunities for enriching the learning experience, it simultaneously complicates the decision-making process for teachers.

One of the primary challenges in selecting learning resources lies in addressing learner variability. Language classrooms are inherently heterogeneous, with students differing in their linguistic proficiency, cognitive abilities, learning styles, and motivational levels. Consequently, the adoption of uniform teaching materials often fails to meet the diverse needs of learners. As Tomlinson argues, materials should facilitate meaningful engagement and provide opportunities for authentic language use, rather than merely presenting linguistic input [1]. This highlights the necessity of adopting a learner-centered approach in resource selection.

Furthermore, the proliferation of digital technologies has transformed the landscape of language education. Online platforms, mobile applications, and multimedia resources have become integral components of modern teaching practices. However, the pedagogical effectiveness of such tools is not always guaranteed. Many digital resources prioritize entertainment over educational value, leading to superficial engagement rather than deep learning. According to Chapelle, the integration of technology in language teaching should be guided by principled evaluation to ensure that it supports language acquisition processes [2].

Another critical issue concerns the cultural dimension of learning materials. Language and culture are intrinsically interconnected, and teaching a language inevitably involves the transmission of cultural knowledge. Materials that are culturally inappropriate or irrelevant may hinder comprehension and

reduce learner motivation. At the same time, exposure to diverse cultural perspectives is essential for developing intercultural communicative competence. Therefore, educators must strike a balance between local relevance and global awareness when selecting resources [3].

In addition to pedagogical and cultural considerations, practical constraints also play a significant role. In many educational contexts, particularly in developing regions, access to high-quality resources remains limited. Teachers often have to rely on outdated textbooks or insufficient technological infrastructure. In such situations, the ability to adapt and supplement existing materials becomes a crucial professional skill. Harmer emphasizes that effective teachers are not merely consumers of materials but active designers who modify resources to suit their instructional goals.

To address these challenges, a systematic framework for evaluating and selecting learning resources is essential. First, materials should be aligned with clearly defined learning objectives and outcomes. Second, they should be appropriate for the learners' proficiency level and cognitive development. Third, effective resources should promote the integration of all four language skills and encourage communicative competence. Fourth, authenticity and relevance should be prioritized to ensure meaningful learning experiences. Finally, teachers should critically assess the reliability, accuracy, and pedagogical value of the materials before implementation.

Moreover, the role of teacher autonomy in resource selection cannot be overstated. Teachers must be equipped with the necessary methodological knowledge and critical thinking skills to make informed decisions. As Richards notes, teacher expertise significantly influences the successful adaptation and use of instructional materials [4]. Therefore, professional development programs should focus on enhancing teachers' competencies in material evaluation and design.

In conclusion, the problem of selecting learning resources in language teaching is complex and multidimensional. It encompasses pedagogical, technological, cultural, and practical considerations. Effective resource selection requires a balanced and critical approach that takes into account the diverse needs of learners and the evolving nature of language education. By applying well-defined criteria and maintaining a reflective teaching practice, educators can optimize the use of learning materials and significantly improve language learning outcomes.

References

1. Tomlinson B., *Materials Development in Language Teaching*, Cambridge: Cambridge University Press, 2011.
2. Chapelle C.A., *Computer Applications in Second Language Acquisition*, Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
3. Kramsch C., *Language and Culture*, Oxford: Oxford University Press, 1998.
4. Harmer J., *How to Teach English*, London: Longman, 2007.

MEANS OF STIMULATING STUDENTS' COGNITIVE ACTIVITY

Erkabekova B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада оқушылардың когнитивтік белсенділігін ынталандырудың әдістері қарастырылды. Когнитивтік белсенділік – оқушылардың ақпаратты қабылдау, өңдеу, талдау және қолдану қабілетін арттыратын психикалық процестер жиынтығы болып табылады. Оқушылардың белсенді ойлауын дамыту оқу сапасын, сыни ойлау, шығармашылық және өздігінен білім алу дағдыларын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Оқушылардың когнитивтік белсенділігін ынталандыру олардың сыни ойлауын, мәселе-шешу дағдыларын, шығармашылық қабілеттерін және өздігінен оқуға деген ынтасын дамытуға ықпал етеді, бұл білім беру процесін тиімді әрі ұзақ мерзімді етеді.

Резюме: В статье рассмотрены способы стимулирования когнитивной активности учащихся. Когнитивная активность включает процессы восприятия, обработки, анализа и применения информации, способствующие развитию критического мышления, творчества и навыков самостоятельного обучения. Стимулирование когнитивной активности учащихся способствует развитию критического мышления, навыков решения проблем, творческих способностей и самостоятельного обучения, делая образовательный процесс более эффективным и устойчивым.

The process of teaching and learning in modern education is not limited to the mere transfer of knowledge from teacher to student. An essential aspect of effective teaching is the activation of students' cognitive activity, which plays a crucial role in the development of critical thinking, problem-solving skills, creativity, and independent learning. Cognitive activity refers to the mental processes involved in understanding, processing, analyzing, and applying information. Stimulating this activity is a key factor in ensuring meaningful learning and long-term retention of knowledge.

Cognitive activity is central to the learning process because it directly affects how students perceive, process, and integrate new information. Highly active students are more engaged, better able to analyze and synthesize ideas, and more likely to transfer knowledge to new contexts. In contrast, passive learners may memorize facts superficially without understanding underlying concepts. Teachers' ability to stimulate cognitive activity influences not only academic performance but also students' motivation, curiosity, and lifelong learning skills. Research in educational psychology shows that cognitive activity involves several processes, including attention, perception, memory, reasoning, problem-solving, and metacognition. Each of these components can be developed and enhanced through targeted teaching strategies. For instance, attention can be stimulated by presenting information in varied and unexpected ways, while metacognition can be developed through reflective tasks that encourage students to think about their own thinking [1].

Active learning is one of the most effective means of stimulating cognitive activity. Unlike traditional lecture-based instruction, active learning requires students to participate actively in their own learning. Techniques include group discussions,

debates, problem-based learning, project work, case studies, and simulations. For example, in a project-based lesson, students may be tasked with researching a topic, analyzing data, and presenting findings to the class. Such tasks require cognitive engagement, collaboration, and critical thinking. Problem-based learning is particularly effective in stimulating higher-order cognitive skills. In this approach, students are presented with real-world problems and must identify relevant information, generate hypotheses, evaluate evidence, and propose solutions. Open-ended problems encourage multiple possible solutions and foster discussion among students.

Questioning is another powerful tool for activating cognitive activity. Thought-provoking questions encourage students to analyze, evaluate, and synthesize information rather than merely recall facts. Bloom's Taxonomy provides a framework for designing questions at different cognitive levels, from simple recall and comprehension to application, analysis, synthesis, and evaluation. Effective questioning requires teachers to allow wait time, encourage discussion, and provide feedback that guides students' thinking. Open-ended questions, Socratic dialogue, and reflective prompts are particularly valuable for stimulating higher-order cognitive activity [2].

Modern technology provides numerous tools for enhancing students' cognitive activity. Interactive software, educational apps, virtual simulations, online quizzes, and multimedia presentations make learning more engaging and dynamic. Virtual laboratories, for example, allow students to conduct experiments and observe outcomes, fostering analytical thinking and problem-solving. Gamified learning platforms introduce challenges and rewards that motivate students to think critically and persist in problem-solving. Digital tools also support collaborative learning, enabling students to work together, exchange ideas, and critically evaluate each other's contributions. This social aspect of learning stimulates cognitive activity by encouraging negotiation, argumentation, and reflection.

Teachers can stimulate cognitive activity by carefully designing the classroom environment and learning materials. Visual aids, such as diagrams, charts, graphs, and mind maps, help students organize and retain information. Complex texts, case studies, and problem scenarios encourage deep reading and critical analysis. Physical models and manipulatives allow students to explore concepts concretely, particularly in mathematics and science. Connecting lessons to students' experiences or current events makes learning relevant and stimulates active thinking. Curiosity is a natural driver of cognitive activity, and teachers can foster it by posing challenging questions, presenting intriguing phenomena, and encouraging independent investigation. Inquiry-based learning, in which students formulate questions, conduct research, and present findings, promotes self-directed cognitive activity. Encouraging students to make predictions, test hypotheses, and reflect on results develops analytical and evaluative thinking.

Metacognition, or "thinking about thinking," is an essential aspect of cognitive development. Teaching students to monitor their understanding, plan approaches to tasks, and evaluate outcomes enhances learning effectiveness. Strategies such as self-

assessment, reflective journals, concept mapping, and think-aloud protocols strengthen awareness of cognitive processes and foster independent learning. Collaboration with peers is another powerful means of stimulating cognitive activity. Group work encourages discussion, explanation, negotiation, and problem-solving. Peer teaching reinforces understanding and stimulates higher-order thinking, as students articulate ideas and defend reasoning [3].

Motivation is closely linked to cognitive activity. Motivated students are more likely to engage deeply, persist in challenging tasks, and employ cognitive strategies effectively. Teachers can enhance motivation by providing autonomy in learning, setting clear and achievable goals, offering meaningful feedback, and connecting learning to students' interests. Assessment itself can also stimulate cognitive activity if designed to promote higher-order thinking rather than rote memorization. Formative assessments, such as reflective essays, portfolios, peer reviews, and problem-solving tasks, encourage students to analyze, evaluate, and synthesize information. Feedback from such assessments guides learners in refining their understanding and developing critical thinking skills.

Differentiated instruction further enhances cognitive engagement by tailoring tasks to students' cognitive abilities, learning styles, and prior knowledge. Tiered activities, project choices, and adjusted complexity ensure that all students are appropriately challenged, stimulating active mental processing. Emotional and psychological factors also affect cognitive activity; a supportive, safe, and encouraging environment fosters engagement, whereas anxiety or low self-esteem may inhibit it. Integrating multiple disciplines in learning tasks promotes the application of knowledge across domains, developing critical thinking, problem-solving, and cognitive flexibility. Reflective practices, self-evaluation, and goal-setting encourage students to assess progress, identify areas for improvement, and plan strategies for future learning, promoting self-regulated cognitive activity.

Stimulating students' cognitive activity is central to effective teaching and meaningful learning. A combination of active learning, problem-based learning, questioning techniques, interactive technologies, collaborative learning, metacognitive strategies, differentiated instruction, and motivational support creates an environment in which students engage deeply, think critically, and develop independent learning skills. By incorporating these approaches, educators foster critical thinking, problem-solving, creativity, and lifelong intellectual development, preparing students to succeed in a rapidly changing world [4].

References

1. Зимняя И. А. Психология обучения иностранным языкам в школе. - М.: Просвещение, 2005. - С. 10-182.
2. Маркова А. К., Матис Т. А., Орлов О. Б. Формирование мотивации учения. - М.: Просвещение, 1990. - 212 с.
3. Менчинская Н. А. Проблемы обучения, воспитания и психического развития ребенка. - М.: МПСИ; Воронеж: Модэк, 2004. - 512 с.
4. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. - СПб.: Питер, 2002. - 720 с.

DEVELOPING GRAMMAR SKILLS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Erkinbai M.B

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту үдерісінде мобильді технологияларды қолданудың маңызы қарастырылады. Зерттеудің негізгі мақсаты – мобильді қосымшаларды пайдалану арқылы тіл үйренудің тиімділігін анықтау. Мақалада ағылшын тілін үйренуге арналған BBC Learning English мобильді қосымшасының мүмкіндіктері мен білім беру процесіндегі рөлі талданады. Аталған қосымша тыңдалым, сөздік қорды дамыту, грамматиканы меңгеру және сөйлеу дағдыларын жетілдіруге көмектесетін түрлі интерактивті материалдарды ұсынады. Зерттеу барысында мобильді оқытудың студенттердің қызығушылығын арттырып, оқу мотивациясын күшейтетіні және білім алуды икемді әрі қолжетімді ететіні анықталды. Сонымен қатар, мобильді қосымшаларды оқу үдерісіне енгізу ағылшын тілін оқытудың тиімді әдістерінің бірі екендігі көрсетілді.

Резюме: В данной статье рассматривается применение мобильных технологий в процессе обучения английскому языку. Основная цель исследования – определить эффективность использования мобильных приложений при изучении языка. В статье анализируются возможности и образовательный потенциал мобильного приложения BBC Learning English в обучении английскому языку. Данное приложение предоставляет различные интерактивные материалы, направленные на развитие навыков аудирования, расширение словарного запаса, изучение грамматики и совершенствование разговорной речи. В ходе исследования было выявлено, что мобильное обучение способствует повышению интереса студентов к изучению языка, усиливает их учебную мотивацию и делает процесс обучения более гибким и доступным. Кроме того, использование мобильных приложений рассматривается как один из эффективных методов обучения английскому языку.

The rapid development of digital technologies has significantly transformed modern education. In recent years, mobile learning has become one of the most important trends in language education. Mobile applications provide learners with flexible access to educational resources and create new opportunities for independent learning. This article explores the application of mobile technologies in the process of teaching English using the BBC Learning English mobile application as an example. The study discusses the role of mobile learning in language education, analyzes the features of the BBC Learning English application, and examines its potential benefits for learners. The research highlights how mobile technologies can improve students' motivation, enhance language skills, and support interactive learning [1]. The findings suggest that mobile applications can serve as effective supplementary tools in English language teaching and contribute to the modernization of educational practices.

In the twenty-first century, the development of digital technologies has greatly influenced many areas of human activity, including education. Modern educational systems increasingly rely on technological innovations to improve teaching methods and learning outcomes [2]. One of the most significant technological trends in education is the use of mobile technologies. Smartphones, tablets, and other portable devices have become an integral part of everyday life, particularly among students. As

a result, these technologies have also become valuable tools for learning.

Mobile learning, often referred to as M-learning, involves the use of mobile devices to access educational content and participate in learning activities. Unlike traditional classroom learning, mobile learning allows students to study anytime and anywhere. This flexibility creates new opportunities for personalized learning and encourages students to become more independent in their studies. In the context of language education, mobile technologies provide access to various digital resources such as videos, podcasts, interactive exercises, and online dictionaries [3]. These resources help learners practice language skills in an engaging and convenient way. Many educational institutions and language teachers are now incorporating mobile applications into their teaching strategies. One of the widely recognized mobile applications for learning English is the BBC Learning English application. Developed by the British Broadcasting Corporation, the application provides a wide range of educational materials designed to help learners improve their English language skills. The content includes grammar explanations, vocabulary lessons, pronunciation practice, listening exercises, and video materials based on real-life topics.

This article examines the application of mobile technologies in English language teaching and analyzes the educational potential of the BBC Learning English mobile application [4]. The study focuses on the advantages of mobile learning and its impact on students' motivation and language development. The integration of technology in education has been widely discussed by researchers and educators in recent years. Many studies emphasize that digital technologies can significantly improve the effectiveness of the learning process. Mobile learning, in particular, has attracted considerable attention due to its accessibility and flexibility. According to educational researchers, mobile learning enables students to access educational materials beyond the classroom environment. This means that learning is no longer limited to specific locations or schedules. Students can review lessons, practice language skills, and explore new materials whenever they have time. Another important aspect of mobile learning is its ability to support interactive learning. Modern educational applications often include multimedia content such as videos, audio recordings, animations, and quizzes. These elements make the learning process more engaging and help students better understand the material [5].

Researchers also note that mobile learning encourages learner autonomy. Students can choose their own pace of learning and focus on areas that require improvement. For language learners, this is particularly beneficial because they can practice listening, pronunciation, and vocabulary regularly without relying entirely on classroom instruction. In addition, mobile learning platforms often provide authentic language materials. Authentic materials are texts, audio recordings, or videos created for native speakers rather than language learners. Exposure to such materials helps learners develop a better understanding of real-life language use.

The BBC Learning English application is one example of a mobile learning platform that incorporates these principles. Its content is designed by language experts and includes authentic materials from news, interviews, and everyday conversations [6].

The integration of mobile technologies into education has created new opportunities for improving the effectiveness of language learning. Mobile applications provide flexible access to educational materials and support independent learning. In the context of English language education, mobile learning allows students to practice language skills through interactive and multimedia resources. The BBC Learning English mobile application serves as an effective example of how mobile technologies can support language education. Its diverse content, authentic materials, and interactive activities help learners improve their English skills and maintain motivation. Overall, the use of mobile technologies in language teaching contributes to the modernization of educational practices. By combining traditional teaching methods with digital tools, educators can create a more dynamic and effective learning environment.

References

1. Kukulska-Hulme, A., Traxler, J. Мобильное обучение: руководство для преподавателей и тренеров. – Лондон: Routledge, 2005. С. 12–18.
2. Motteram, G. Инновации в технологиях обучения английскому языку. – Лондон: British Council, 2013. С. 45–52.
3. Sharples, M. Основные проблемы мобильного обучения. – Ноттингем: Learning Sciences Research Institute, 2006. С. 9–15.
4. Brown, H. D. Преподавание по принципам: интерактивный подход к педагогике языка. – Лондон: Pearson Education, 2014. С. 25–35.
5. Hockly, N. Развитие онлайн-обучения иностранным языкам. – Oxford: Oxford University Press, 2015. С. 308–312.
6. British Broadcasting Corporation. BBC Learning English. – Лондон: BBC, 2023.

UDK: 37.016:811

THE ADVANTAGES OF THE COMMUNICATIVE APPROACH IN LANGUAGE TEACHING FROM A LINGUODIDACTIC PERSPECTIVE

Erkinova M., First-year master's student
Allayarova Z. PhD, Associate Professor
Shakhrisabz State Pedagogical Institute, Uzbekistan, Kashkadarya

Түйін: Бұл зерттеуде лингводидактиканың теориялық-әдіснамалық негіздері мен қазіргі заманғы шет тілін оқытудағы коммуникативтік тәсілдің рөлі егжей-тегжейлі талданады. Грамматикалық құзыреттілік пен сөйлеу құзыреттілігі арасындағы өзара байланыс лингводидактикалық тәсіл аясындағы маңызды әдістемелік мәселелердің бірі ретінде танылып, тіл оқыту үдерісінде бұл құзыреттіліктердің интеграциялық сипаты тиімді сөйлеу әрекетін қалыптастырудың маңызды факторы болып саналады. Осы тұрғыдан алғанда, зерттеуде коммуникативтік тәсілдің дәстүрлі әдістермен салыстырғандағы артықшылықтары салыстырмалы талдау негізінде ашып көрсетіледі.

Резюме: В данном исследовании подробно анализируются теоретические и методологические основы лингводидактики и роль коммуникативного подхода в современном преподавании иностранных языков. Взаимосвязь между грамматической и устной компетенциями признается одним из важных методологических вопросов в рамках лингводидактического подхода, а интегративный характер этих компетенций в процессе изучения языка рассматривается как важный фактор формирования эффективной речевой

деятельности. В этой связи исследование на основе сравнительного анализа выявляет преимущества коммуникативного подхода перед традиционными методами.

Linguadidactics is a scientific field that is considered as a result of integration of linguistics and pedagogy and it develops the theoretical foundations of language teaching. The primary objective of linguodidactics is to adapt the language system to the educational process, identify the mechanisms through which language units are acquired, and develop effective teaching methods.

The concept of language competence was first introduced by Noam Chomsky, who interpreted linguistic competence as the knowledge of the language system. The scholar distinguished between competence and speech performance, substantiating that the theoretical model of language knowledge differs from actual language use in communication [1]. However, the issue of using language in real communicative situations was later expanded by Dell Hymes, who introduced the concept of communicative competence into scholarly discourse. He explained language not merely as a set of grammatical rules but as a phenomenon related to the ability to use language appropriately in accordance with social contexts [2]. Furthermore, Michael Halliday interpreted language as a socio-functional system and emphasized that its primary function is to create meaning and facilitate social interaction [3]. From a linguodidactic perspective, this approach constitutes the theoretical foundation of modern language teaching methodology.

From a linguodidactic standpoint, the communicative approach possesses several advantages, the most significant of which is the functional teaching of language. This aspect of the communicative approach was extensively developed by Jack C. Richards and Theodore S. Rodgers. According to these scholars, the communicative approach interprets language not as a collection of structural units but as a means of conveying meaning and facilitating social interaction. They emphasize that the principal goal of language teaching should be the development of communicative competence, highlighting the necessity of fostering learners' ability to use language units appropriately in real communicative situations [4]. In addition, learner-centeredness in the teaching process is considered one of the most important principles of linguodidactics. The communicative approach views the learner as an active participant in the learning process, while the teacher performs the role of organizer and facilitator. Moreover, within the framework of national methodology, the priority of the communicative principle has also been substantiated by Jamol Jalolov. The scholar emphasizes the importance of the integrative development of different types of speech activity in foreign language teaching, the contextual use of language units, and the formation of learners as active communicative participants. In his view, grammatical material yields effective results only when it is acquired as a means of fulfilling communicative functions [5]. The communicative approach in foreign language teaching should be seen not just as method but as a teaching principle that ensures language knowledge is applied in real-life situations. As a result, effectively combining grammar skills with communication practice is essential for helping learners use a foreign language meaningfully and appropriately in different contexts.

Based on the theoretical and practical points discussed, it is concluded that a fundamental principle of contemporary language teaching is the transition from viewing language structurally to understanding it as a paradigm. Research indicates that language acquisition is enhanced when grammatical is utilized within practical communication scenarios, as opposed to being learned by rote. I also support Jamol Jalolov's perspective that grammatical proficiency is only valuable when it supports communication. This research, by incorporating the concepts of Hymes and Richards alongside jalolov's methodological framework, validates that the main objective of language instruction is fostering communicative ability through the synthesis of grammatical understanding and practical application in context.

Reference list

1. Chomsky N. Aspects of the Theory of Syntax. – Cambridge: MIT Press, 1965.
2. Hymes D. On Communicative Competence. – Philadelphia, 1972.
3. Halliday M.A.K. Language as Social Semiotic. – London: Edward Arnold, 1978.
4. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
5. Jalolov J. Chet til o'qitish metodikasi. – Toshkent, 2012.

UDC 378.014

USING SOCIAL NETWORKS TO ENHANCE FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION SKILLS

Ertaeva A.B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл зерттеу әлеуметтік желілердің шет тілін үйренуде коммуникациялық дағдыларды дамытуға әсерін қарастырды. Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, әлеуметтік желілерде ұйымдастырылған құрылымды іс-әрекеттерге қатысқан оқушылар ауызша және жазбаша дағдыларын едәуір жақсартты, сөздік қоры мен грамматика дәлдігі артты. Сонымен қатар, оқушылардың мотивациясы, өздігінен үйрену қабілеті және сенімділігі күшейді. Әлеуметтік желілер шынайы, ынталандырушы және бірлесіп үйренуге қолайлы ортаны қамтамасыз етіп, дәстүрлі сынып сабақтары мен нақты өмірдегі тіл қолдануын байланыстырады. Сондықтан әлеуметтік желілерді оқу бағдарламаларына енгізу оқушыларға шет тілін тиімді, заманауи және қызықты әдіспен үйренуге мүмкіндік береді.

Резюме: Данное исследование рассматривало влияние социальных сетей на развитие коммуникативных навыков в изучении иностранного языка. Результаты показали, что учащиеся, участвовавшие в структурированных активностях в социальных сетях, значительно улучшили свои устные и письменные навыки, расширили словарный запас и повысили точность грамматики. Кроме того, возросла мотивация, автономность в обучении и уверенность студентов. Социальные сети обеспечивают аутентичную, мотивирующую и совместную среду обучения, соединяя традиционное обучение в классе с практикой языка в реальных ситуациях. Внедрение социальных сетей в учебные программы позволяет учащимся изучать иностранный язык эффективно, современно и увлекательно.

The integration of digital technologies into education has profoundly influenced the methods and approaches of foreign language learning. Among these technologies,

social networks have emerged as effective instruments for enhancing communication skills. The use of social media platforms provides learners with interactive and authentic opportunities to practice foreign languages, engage with native speakers, and participate in collaborative activities. This paper investigates the role of social networks in developing foreign language communication skills, examining both theoretical foundations and practical outcomes derived from empirical research [1].

Recent developments in educational technology emphasize the importance of learner-centered approaches and authentic language exposure. Traditional classroom instruction, while valuable for structured learning, often limits the opportunity for real-time interaction and diverse linguistic practice. Social networks, in contrast, offer continuous access to communicative contexts where learners can engage meaningfully in both written and oral communication. Platforms such as Facebook, Instagram, WhatsApp, Twitter, and dedicated language exchange communities provide environments where learners are exposed to authentic language use, cultural nuances, and immediate feedback from peers and native speakers. The theoretical basis for the utilization of social networks in language learning aligns with Vygotsky's sociocultural theory, which posits that learning is most effective when it occurs through social interaction.

Communication with peers, mentors, and native speakers enables learners to internalize linguistic structures and develop practical language competence. Furthermore, the communicative language teaching approach advocates for meaningful language use, emphasizing interaction as a vehicle for both language acquisition and fluency development. Social networks operationalize these theories by creating opportunities for learners to participate in authentic exchanges beyond the confines of the traditional classroom. Empirical research on the use of social networks in language learning has produced substantial evidence supporting their efficacy. Studies by Smith and Jones revealed that students engaging in social media discussions in a foreign language demonstrated significant improvements in lexical acquisition, fluency, and written expression. Lee highlighted the benefits of asynchronous communication through social platforms, allowing learners time to formulate responses, resulting in enhanced grammatical accuracy and richer vocabulary use. Brown and Larson further identified the motivational aspects of social network use, reporting higher engagement and persistence among learners who incorporated these platforms into their study routines. To investigate the impact of social networks on foreign language communication skills, a six-week experimental study was conducted with 60 senior high school students. Participants were divided into an experimental group, which used social networks for structured discussions, collaborative tasks, and direct communication, and a control group, which followed conventional classroom exercises without social media integration [2].

Pre- and post-tests assessing oral and written communication skills, alongside surveys measuring motivation and engagement, were administered. Qualitative interviews were also conducted to gain insight into learner experiences and perceptions. The results of the experiment indicated a pronounced improvement in the experimental group's communication abilities. Oral communication scores increased

by an average of 22%, reflecting greater fluency, vocabulary range, and grammatical accuracy. In comparison, the control group exhibited an 8% increase in oral communication proficiency. Similarly, written communication improved by 18% for the experimental group, whereas the control group's performance increased by only 6%. These findings demonstrate that social network-based activities foster substantial gains in both expressive and receptive language skills. Survey responses and qualitative interviews revealed that learners perceived social networks as motivating and enjoyable tools for language practice. Participants emphasized the advantages of immediate peer feedback, opportunities to interact with native speakers, and the ability to practice communication in authentic contexts outside classroom hours. Moreover, learners reported increased autonomy and confidence, suggesting that social network engagement encourages self-directed learning and the development of independent problem-solving skills in language use. Students also highlighted the social dimension of learning, noting that collaborative projects, online discussions, and shared content creation promoted active participation and accountability. The discussion of these findings underscores the multifaceted benefits of integrating social networks into language learning curricula. Social media provides learners with authentic communication experiences, fostering fluency, lexical growth, and accurate grammatical usage [3].

It bridges the gap between formal instruction and real-world application, creating a dynamic learning environment that supports continuous practice. Educators can leverage these platforms to implement structured activities such as group discussions, collaborative writing, peer review exercises, and language exchange partnerships, ensuring that digital interaction is both pedagogically meaningful and goal-oriented. Additionally, the study highlights considerations regarding digital literacy and responsible online behavior. Learners must be guided to interact safely, respectfully, and effectively within social networks. Proper training in digital etiquette, netiquette, and content evaluation is essential to maximize the educational benefits while mitigating potential risks such as misinformation, distraction, or exposure to inappropriate content. Integrating these skills into the curriculum also prepares learners for professional and academic communication in an increasingly digital world. The implications of this research extend to curriculum design, instructional methodology, and learner engagement strategies. Incorporating social networks into foreign language education offers a practical, scalable, and motivating approach to developing communication skills [4].

These platforms complement traditional pedagogical methods, enabling a blended learning experience that combines structured instruction with authentic practice. By fostering meaningful interaction, social networks enhance learners' linguistic competence, cultural awareness, and confidence in using a foreign language for real-life communication. In conclusion, social networks represent a powerful tool for enhancing foreign language communication skills. The evidence from this study confirms that learners who actively engage in structured social network activities demonstrate significant improvements in both oral and written communication. These platforms promote learner motivation, autonomy, and collaborative skills, contributing

to a holistic language learning experience. Future research should explore long-term effects, age-specific strategies, platform-specific best practices, and the comparative benefits of synchronous versus asynchronous interaction to optimize the pedagogical potential of social networks. The study contributes to the growing body of literature on digital language learning, emphasizing the relevance of technology-enhanced communication in modern education. Educators are encouraged to integrate social networks into their teaching practices to provide learners with meaningful, authentic, and engaging language learning experiences. By leveraging social networks effectively, foreign language instruction can be transformed into a dynamic, learner-centered process that prepares students for successful communication in global contexts.

References

1. Smith, J., & Jones, L. (2021). Social media and language learning: Enhancing communicative competence. *Language Learning Journal*, 45(3), 215–230.
2. Lee, H. (2020). Asynchronous communication in foreign language acquisition: Opportunities and challenges. *Journal of Educational Technology*, 18(2), 99–115.
3. Brown, D., & Larson, P. (2019). Digital tools for language education: Social networks as learning platforms. *TESOL Quarterly*, 53(4), 1050–1068.
4. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press. 56-71

UDK 37.013.43

THE EFFECTIVENESS OF INTERVAL REPETITION IN INDIVIDUAL ENGLISH LESSONS

Eskendir B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Ағылшын тілін жеке сабақтарда интервалдық қайталау әдісін қолдану студенттердің сөздік қорын тиімді меңгеруіне және есте сақтау қабілетін нығайтуға ықпал етеді. Бұл әдіс материалды белгілі уақыт аралығында бірнеше рет қайталауға негізделген. Қайталау интервалдары ұзақ мерзімді жадыны қалыптастыруға көмектеседі. Студенттер жаңа сөздерді бірінші рет көргенде есте сақтау деңгейі төмен болуы мүмкін, бірақ қайталау арқылы бұл ақпарат тұрақтыға айналады. Жеке сабақтарда мұғалім әр оқушының жеке қабілетін ескере отырып, қайталау кестесін құра алады. Бұл тәсіл оқушылардың мотивациясын арттырады және оқу үрдісін белсенді етеді. Интервалдық қайталау грамматикалық құрылымдарды және тыңдалым дағдыларын да тиімді бекітуге мүмкіндік береді. Студенттер жаңа материалды қолдану кезінде қателерді азайтады және сөйлеу сенімділігін арттырады. Мұғалім кері байланыс беріп, қайталау нәтижесін бақылауға алады. Қайталанатын тапсырмалар интерактивті әдістермен үйлескенде қызықты әрі тартымды болады. Студенттер өз оқу үдерісін ұйымдастыра отырып, уақытты тиімді пайдалана алады. Әдіс жаңа білімді практикамен үйлестіру арқылы когнитивтік дағдыларды дамытуға көмектеседі. Интервалдық қайталау жеке және топтық жұмысқа бейімделе алады. Бұл әдіс білімді ұзақ мерзімге сақтау мен тілдік икемділікті дамытуға мүмкіндік береді. Соңында, интервалдық қайталау әдісі жеке ағылшын тілін оқыту сабақтарында тиімді және заманауи оқыту стратегиясы ретінде қарастырылады.

Резюме: Использование метода интервального повторения на индивидуальных занятиях по английскому языку способствует эффективному усвоению словарного запаса и укреплению памяти студентов. Этот метод основан на многократном повторении материала через определенные интервалы времени. Интервалы повторения помогают формировать долговременную память. Когда студенты видят новые слова впервые, уровень запоминания может быть низким, но повторение делает информацию более устойчивой. На индивидуальных занятиях преподаватель может составлять расписание повторений с учетом индивидуальных возможностей каждого ученика. Такой подход повышает мотивацию и делает процесс обучения более активным. Интервальное повторение позволяет эффективно закреплять грамматические структуры и навыки аудирования. Студенты совершают меньше ошибок при использовании нового материала и становятся более уверенными в речи. Преподаватель может предоставлять обратную связь и отслеживать результаты повторения. Повторяющиеся задания в сочетании с интерактивными методами становятся интересными и увлекательными. Студенты, организуя свой учебный процесс, эффективно используют время. Метод способствует развитию когнитивных навыков через практическое применение нового знания. Интервальное повторение может адаптироваться как для индивидуальной, так и для групповой работы. Этот подход позволяет сохранять знания на длительное время и развивать языковую гибкость. В итоге, метод интервального повторения рассматривается как эффективная и современная стратегия обучения на индивидуальных занятиях английским языком.

The use of interval repetition in individual English lessons has proven to be an effective strategy for enhancing learners' memory retention and overall language proficiency. By revisiting linguistic elements at planned intervals, students consolidate vocabulary, grammatical structures, and pronunciation patterns in a way that promotes long-term retention. Unlike traditional massed practice, which often leads to short-lived learning gains, spaced repetition allows the brain to encode information more efficiently, reducing the rate of forgetting and reinforcing neural pathways associated with language acquisition. In one-on-one lessons, the teacher can carefully tailor repetition schedules to the learner's individual needs, addressing specific challenges such as pronunciation difficulties, unfamiliar lexical items, or complex sentence structures. This personalized approach ensures that repetition is not merely rote memorization but a meaningful reinforcement of skills in context [1].

Interval repetition supports not only memory but also cognitive flexibility, allowing learners to integrate new information with previously acquired knowledge. As students encounter repeated exposure to vocabulary and syntactic forms across different tasks, they develop stronger connections between comprehension and production. For instance, a word practiced in reading exercises can later appear in listening tasks or be used in speaking activities, creating multiple retrieval opportunities that strengthen memory. This continuous reinforcement contributes to learners' ability to recall language spontaneously, enhancing both fluency and accuracy. Moreover, the repetition of phonological patterns improves learners' perception of stress, intonation, and rhythm, which are critical components of intelligible speech in English. The deliberate revisiting of these elements at intervals aligned with cognitive consolidation phases allows learners to progress steadily, avoiding the plateaus often associated with conventional instruction [2].

A key advantage of interval repetition in individualized settings is the promotion

of learner autonomy. As students engage with strategically repeated material, they become more aware of their own learning processes, identifying which items require additional practice and developing strategies for self-regulation. This metacognitive engagement is crucial for fostering independent language learning, as it encourages students to monitor their progress, evaluate errors, and adjust strategies without constant teacher intervention. Additionally, the repeated interaction with language elements builds confidence, reducing anxiety and promoting risk-taking in oral communication. Learners gain the ability to respond accurately and promptly in conversation, reflecting the real-time cognitive demands of natural communication.

The practical implementation of interval repetition can take many forms, including the use of digital tools, flashcards, and structured review sessions within the lesson. For example, teachers might introduce a set of new words, revisit them during short intervals in the same lesson, and continue reinforcement in subsequent sessions. Online platforms with spaced repetition algorithms can also complement face-to-face instruction, allowing learners to engage with material outside the classroom and receive immediate feedback on recall accuracy. Such integration of technology not only optimizes the spacing effect but also provides learners with flexible opportunities to practice, review, and internalize language independently. By combining in-class repetition with digital resources, learners experience more frequent, meaningful engagement with target language structures, resulting in accelerated skill acquisition [3].

Interval repetition aligns with findings from cognitive psychology regarding the spacing effect and memory consolidation. Studies indicate that learners who encounter repeated exposure with intervals of increasing duration retain information longer and transfer it more effectively to new contexts. In the domain of language learning, this translates to stronger lexical recall, improved grammatical accuracy, and enhanced communicative competence. By applying these principles in individual English lessons, educators can create a structured yet adaptable learning environment that promotes both cognitive and linguistic development. Over time, students internalize patterns of repetition that become part of their habitual study routines, further reinforcing self-directed learning and sustainable language acquisition [4].

The effectiveness of interval repetition in individual English lessons, it is essential to recognize its role in establishing foundational cognitive and linguistic habits that support independent learning. By systematically revisiting vocabulary, grammar structures, and pronunciation patterns, learners develop stronger retention and the ability to integrate language knowledge into real communicative contexts. This preparatory phase not only reinforces memory but also enhances attention, metacognitive awareness, and the capacity to self-correct errors during practice. Additionally, early and strategically spaced repetition allows students to gain confidence in handling unfamiliar language items, improving both oral fluency and comprehension. Teachers play a crucial role in guiding this process, providing targeted feedback, adjusting the pace according to individual progress, and creating meaningful opportunities for learners to apply the language in practical situations. Engaging students in repeated exposure before formal assessments ensures that learning is

gradual, resilient, and adaptable to diverse linguistic tasks. Furthermore, this preliminary stage cultivates autonomous study habits, encouraging learners to monitor their own progress, evaluate comprehension, and anticipate challenges. It also fosters a sense of achievement and motivation as learners observe incremental improvements in recall and oral performance. Integrating these preparatory repetition activities into individual lessons forms a cognitive bridge between initial exposure and long-term mastery, making subsequent instruction more efficient and effective. Ultimately, the deliberate introduction of interval repetition prior to concluding phases lays a strong foundation for sustained communicative competence and lifelong language learning [5].

In conclusion, the strategic use of interval repetition in one-on-one English instruction represents a robust and evidence-based approach to fostering long-term language learning. By integrating spaced review of vocabulary, grammar, and pronunciation with personalized feedback and metacognitive strategies, teachers can enhance memory retention, promote learner autonomy, and strengthen communicative confidence. This method addresses both cognitive and practical aspects of language acquisition, ensuring that learners develop the capacity to recall and produce language efficiently in real communicative contexts. As language education continues to evolve, incorporating interval repetition in individualized lessons offers a practical and pedagogically sound means of maximizing learning outcomes, preparing students not only to retain knowledge but to apply it fluently and adaptively across diverse situations.

References

1. Cepeda, N. J., Pashler, H., Vul, E., Wixted, J. T., & Rohrer, D. (2006). Distributed practice in verbal recall tasks: A review and quantitative synthesis. *Psychological Bulletin*, 132(3), 354–380.
2. Kang, S. H. K. (2016). The effects of spaced repetition on second language vocabulary learning. *Language Learning*, 66(3), 678–713.
3. Ebbinghaus, H. (1885). *Memory: A contribution to experimental psychology*. New York: Teachers College, Columbia University.
4. Nation, I. S. P., & Newton, J. (2009). *Teaching ESL/EFL Listening and Speaking*. Routledge.
5. Rohrer, D., & Taylor, K. (2007). The shuffling of mathematics problems improves learning. *Instructional Science*, 35, 481–498.

UDC: 378. 811

INDIVIDUALIZATION OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING FOR UNIVERSITY STUDENTS BASED ON DIGITAL EDUCATIONAL TECHNOLOGIES

Fayzieva L.T.

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: мақала цифрлық технологияларды белсенді енгізу жағдайында шет тілдерін оқытуды даралау мәселесіне арналған. Сонымен бірге, осы саладағы зерттеулер фрагменттік сипатқа ие және көбінесе біртұтас тұжырымдамалық модель қалыптастырмай, жеке құралдарға бағытталған

Резюме: статья посвящена проблеме индивидуализации обучения иностранным языкам в условиях активного внедрения цифровых технологий. Вместе с тем исследования в данной области носят фрагментарный характер и чаще всего сосредоточены на отдельных инструментах, без формирования целостной концептуальной модели

The advent of digital technologies has opened up new opportunities for individualization and improvement of foreign language teaching. As students gain more and more access to multimedia resources, online tutors, computer language learning programs, and other tools, teachers have more and more opportunities to adapt learning to each student's needs, interests, and learning style. However, research on the effective use of technology to individualize foreign language teaching is still at an early stage.

A study of adaptive learning systems conducted by N. B. Bogush and E. A. Ivanova in 2021 showed that compared with traditional learning models, university students have increased their vocabulary. The researchers attribute these improvements to a personalized sequence of new words based on individual student profiles. However, there are still questions about the duration of vocabulary retention over time. In the work of N. P. Guseva and M. A. Nikova analyzed personalized feedback from high school students learning a foreign language using an automated assessment program. Not only did the students demonstrate improved grammatical accuracy, but the survey results also showed increased engagement and confidence. However, automated analysis could not provide full-fledged feedback for the development of higher-level writing skills. The scheme of individualized oral practice proposed by M. V. Polyakova et al. offers a model of adaptive virtual communication [1].

However, the paper did not describe the actual implementation or evaluation of the effectiveness of training. In a review of speech recognition software conducted by I. D. Rudinsky and T. Abdulhamid, clear advantages for pronunciation of adult learners were noted. However, they noted significant gaps in providing feedback on specific phonetic errors to stimulate further growth. A study conducted by E. A. Ivanova's study of students of a technological university studying a foreign language showed that adaptive curricula increase engagement and academic achievement. In her opinion, personalized content allows students not to lose interest in their studies. In the work of O. A. Kiryakova, it is proposed to use digital portfolios for personalized goal setting by teenagers learning English. However, it did not examine the actual use of the portfolio and its relationship to the results.

In further research, it is necessary to experimentally implement this approach in order to assess its impact on motivation, independence and academic performance. In a study by Yu.A. Guz on personalized vocabulary learning applications, promising results were obtained for Chinese language learners. The students demonstrated clearer recognition of hieroglyphs and their use in context. However, the sample size was small and it focused only on vocabulary, so further research is needed. The experiment of N. J. Dagbaeva and L. O. Selverov showed that adaptive writing tools improve the structural organization of text among students who speak a foreign language at an intermediate level. However, the impact on stylistic aspects such as voice was limited. Research shows that grammar and mechanical skills can be supported through

personalization, but higher-order skills may require human guidance. In a meta-analysis conducted by N. V. Geraskevich in 2022, the results on the use of personalized language learning systems were summarized. She found a steady increase in academic performance, but warned that effectiveness largely depends on the quality of adaptive algorithms and the sequence of studying the material. For truly reliable personalization, more advanced artificial intelligence (AI) is needed [2].

The problem of individualizing foreign language teaching using digital technologies has not yet been sufficiently studied. Most of the works are fragmentary and consider narrow aspects and specific tools without an integrated approach. Some studies contradict each other in assessing the effectiveness of adaptive technologies. The strength of the analyzed research is the attention to the practical application of technology and the study of specific educational outcomes. The weak side can be called the lack of holistic conceptual models of individualization of learning. Comprehensive approaches to the integration of adaptive technologies with traditional teaching methods based on theoretical models of language acquisition require additional development. This study aims to develop just such a conceptual model that synthesizes best practices with a scientific understanding of language learning processes. This will allow us to develop a systematic vision of the problem and directions for further research. Thus, a distinctive feature of the approach taken in the work is the desire for an interdisciplinary synthesis of scientific knowledge and educational technologies for a comprehensive solution to the problems of individualization of linguistic education.

Adaptive learning systems that adjust content and prompts to the student's needs and responses promise to increase engagement and academic achievement. However, most modern platforms use simplified algorithms focused on vocabulary or grammar. They lack powerful user modeling capabilities and close integration with language acquisition theory. To ensure full-fledged personalization in all skills, more advanced artificial intelligence based on cognitive sciences and linguistics is needed. Systems should dynamically track progress in reading, writing, speaking, and listening, sequencing actions based on individual strengths and weaknesses. The current assessment should be directly related to the adjustment of platform strategies, volume and complexity of content [3].

Intelligent learning systems have demonstrated the potential to provide personalized feedback and practice through detailed analysis of individual mistakes and misconceptions. This allows you to purposefully improve the quality of writing, speaking, and other areas. However, the high cost of development and the lack of common authoring platforms hinder widespread adoption. Most of the existing platforms are focused only on a limited range of topics or languages, and are not capable of scaling and replication. To realize the benefits, extensible and reusable platforms are needed that scientists and companies can effectively rely on. Cloud services can help amortize costs, especially for rare languages with a small audience.

Automated evaluation of written works shows increasing promise in terms of providing effective feedback on such mechanical parameters as grammar, spelling, paragraph coherence, etc. However, accurately determining qualities such as style, rhetorical effectiveness, and ambiguity remains a difficult task. Modern natural

language processing tools cannot yet approach the qualitative assessment of student texts by humans. Methods of deep semantic meaning extraction are still limited. Significant advances in AI are needed to realize its full potential. Systems should go beyond the surface characteristics and analyze ideas, logic, voice, and subtleties specific to different languages. Interdisciplinary collaboration with linguists can enrich algorithms with theories of rhetoric, pragmatics, and discourse [4].

Analytical panels allow teachers to continuously identify areas where they are experiencing difficulties and achieving success, and differentiate learning approaches, activities, and feedback. However, currently many educational institutions do not have the technological infrastructure, compatible learning management systems and teacher training to realize these advantages. Teachers often lack the time, support, and data literacy to integrate digital technologies into their academic practice. To scale up personalized learning, it is necessary to build capacity in the areas of platforms, infrastructure and human capital. Digital analytics can help guide the learning process and recommend digital resources tailored to microgroups of the population. However, digital technologies should complement, not replace, the judgments of teachers.

Research consistently demonstrates that mixed approaches, thoughtfully combining adaptive software and live learning, are more effective than any of the options individually. However, relying only on teachers reduces scalability and consistency. Hybrid models are needed to increase the efficiency of technology, while maintaining space for human nuances. It is very important to determine the optimal role of automation in comparison with the individual work of the teacher. Adaptive platforms can deal with assessment, sequencing, and skill building. In this case, teachers focus on deeper leadership, creativity, and cultural development [5].

These findings justify the creation of an integrative conceptual framework that combines adaptive consistency, multidimensional assessment, individual teacher approach, and comprehensive principles of language acquisition. Such a cyclical system can meet individual needs and expand access to personalized learning. However, significant research in various contexts is needed to evaluate and improve such models. Interdisciplinary collaboration between fields as diverse as education, linguistics, psychology, and computer science is critical to realizing the promise of personalized language learning. Such a systematic approach can become the basis for the development of a new generation of language technologies that ensure equality and empowerment.

The conceptual model offers a framework for using digital technologies to individualize foreign language teaching. By integrating adaptive learning systems with language pedagogy, it aims to provide personalized, student-centered learning. This is a promising area for increasing motivation, engagement, and learning effectiveness.

This model differs from existing approaches in that it focuses on the synergetic use of intelligent adaptive technologies and live human learning. While previous models focused on either automated systems or teacher-led personalization, this model is aimed at effective synthesis. Comparative studies are needed to determine the optimal ratio between these components. Potential difficulties include students' excessive reliance on technology, reduced levels of social interaction, and ethical

concerns related to data privacy. Constant human guidance is necessary for the development of creative abilities, communication and cultural literacy [6].

Adaptive algorithms run the risk of perpetuating bias, so careful monitoring is necessary. Platforms should be flexible enough to meet different learning styles and educational needs. Further personalization can be achieved through the integration of student choice, immersive simulations, intelligent virtual tutors, and increased use of learning analytics. As adaptive technologies evolve, the human role may increasingly shift towards mentoring, guidance, and design. Interdisciplinary efforts are needed to develop this field, combining research in the fields of language acquisition, education, cognitive sciences, and AI. When applied purposefully, this model has significant potential to transform the learning process of foreign languages. However, to realize all the benefits, continuous collaborative research in various contexts and the support of teachers will be required. Despite the obstacles that exist, personalized education promises to expand access, improve efficiency, and empower students around the world.

References

1. Богуш Н. Б., Иванова Е. А. Учебный технический текст: особенности восприятия в условиях применения адаптивного подхода к формированию иноязычных компетенций // Проблемы современного образования. 2021. № 6. С. 257–269.
2. Гусева Н. П., Никова М. А. Реализация обратной связи при изучении иностранного языка как способ коррекции ошибок // Мир науки, культуры, образования. 2021. № 6 (91). С. 89–91.
3. Полякова М. В., Рубцова А. В., Чичерина Н. В. Применение адаптивной технологии при обучении иностранному языку профессиональной направленности иностранных студентов в условиях онлайн-обучения // Современные наукоемкие технологии. 2022. № 8. С. 167–172.
4. Рудинский И. Д., Абдулхамид Т. Педагогические условия применения системы автоматического распознавания речи при изучении иностранного языка // Вестник науки и образования Северо-Запада России. 2016. Т. 2, № 4. С. 127–131.
5. Иванова Е. А. Моделирование адаптивного подхода при обучении иностранному языку в технологическом вузе // Проблемы современного образования. 2022. № 4. С. 228–241.
6. Kiryakova O. A. E-portfolio as a means of formation of students' professional foreign language communicative competence in technical higher education institutions // Сибирский учитель. 2022. № 6 (145). Р. 88–92.

UDC: 338.48:811.111:006

USING AI VOICE TOOLS TO IMPROVE PRONUNCIATION IN ESP LEARNERS

Halimova S.R., First-year master's student
Shakhrisabz State Pedagogical Institute, Uzbekistan, Kashkadarya

Түйін: Бұл зерттеу Арнайы мақсаттағы ағылшын тілі (ESP) үйренушілерінің айтылымын жақсартуда жасанды интеллектке негізделген дыбыстық құралдарды қолдануды қарастырады. Квази-эксперименттік дизайн қолданылып, эксперименттік топ AI көмегімен айтылым жаттығуларын орындады, ал бақылау тобы дәстүрлі оқыту әдістерімен оқыды. Нәтижелер AI құралдарын қолданған студенттердің, әсіресе кәсіби

салаға қатысты сөздерді айтуда, айтылым дәлдігі мен түсініктілігі жоғарылағанын көрсетті. Сондай-ақ қатысушылар жедел кері байланыс пен қайталама жаттығулардың сенімділікті арттырғанын атап өтті. Зерттеу нәтижелері AI дыбыстық құралдары оқытушы жетекшілігімен бірге қолданылғанда ESP айтылымын тиімді дамытуға мүмкіндік беретінін көрсетеді.

Резюме: В данном исследовании изучается использование аудиоинструментов на основе искусственного интеллекта для улучшения произношения учащихся, изучающих английский язык для специальных целей (ESP). Использовался квазиэкспериментальный дизайн: экспериментальная группа выполняла упражнения на произношение с помощью ИИ, в то время как контрольная группа обучалась традиционными методами. Результаты показали, что студенты, использовавшие инструменты ИИ, улучшили точность и разборчивость произношения, особенно при произнесении слов, связанных с профессиональными областями. Участники также отметили, что мгновенная обратная связь и многократная практика повысили их уверенность. Результаты исследования позволяют предположить, что аудиоинструменты на основе ИИ, используемые в сочетании с руководством преподавателя, могут эффективно развивать произношение в контексте ESP.

Pronunciation plays a vital role in effective communication in English for Specific Purposes (ESP), where learners must use specialized vocabulary and interact in professional and academic settings. Inaccurate pronunciation can reduce intelligibility and hinder communication, particularly in fields that require precise oral expression. However, pronunciation instruction often receives less attention than grammar and vocabulary, and many learners lack sufficient opportunities for individualized practice and feedback. Recent developments in artificial intelligence have introduced AI voice tools that use automatic speech recognition to analyze learners' speech and provide immediate corrective feedback. These tools allow repeated, self-paced practice and may address common limitations of classroom instruction, such as limited time and large class sizes. Research increasingly suggests that AI-assisted pronunciation training can improve speech production, especially when learners receive explicit feedback and sustained practice. Despite promising findings, most existing studies focus on general EFL/ESL contexts rather than ESP settings, where pronunciation demands are discipline-specific and professionally oriented [1].

Recent research on AI-assisted pronunciation learning provides growing evidence that voice technologies can support second language speech development; however, studies differ considerably in context, design, instructional focus, and outcome measures. A comparison of Lao-un and Khampusaen (2025), Sun et al. (2023), and Liu, Wang, and Zou (2025) reveals both shared conclusions and important methodological contrasts that are highly relevant to ESP pronunciation research. Lao-un and Khampusaen (2025) present the most directly relevant study for ESP contexts. Their quasi-experimental classroom research examined the effectiveness of an AI-powered pronunciation application among Thai university students enrolled in English for Specific Purposes courses. The study compared an experimental group using the AI tool with a control group receiving traditional pronunciation instruction.

Findings demonstrated that AI-mediated training significantly improved learners' pronunciation, particularly in producing difficult English fricatives.

Importantly, the intervention was designed around ESP-related communication needs, emphasizing discipline-relevant vocabulary and professional communication contexts. This contextual alignment makes the study especially valuable for ESP pedagogy, where pronunciation is closely tied to professional intelligibility rather than accent imitation. By contrast, Sun et al. (2023) adopt a broader perspective through an explanatory sequential mixed-methods design. Their study investigated automatic speech recognition (ASR) technology combined with peer correction among general EFL learners [2].

Unlike Lao-un and Khampusaen, Sun et al. measured not only discrete pronunciation features but also accentedness, comprehensibility, spontaneous conversation performance, and IELTS speaking outcomes. Their findings indicate that ASR-supported learning improves pronunciation and speaking skills, particularly when combined with social interaction and peer feedback. This highlights the importance of collaborative learning environments, suggesting that AI tools are most effective when embedded in interactive pedagogical frameworks rather than used individually. Liu, Wang, and Zou (2025) contribute a more evaluative and critical dimension. Instead of testing instructional impact directly, they examined the validity and reliability of an AI-assisted speaking assessment tool in an English for Academic Purposes context. Their design compared performance across two task types: controlled reading-aloud tasks and uncontrolled presentation tasks. Results showed that the AI system performed more accurately in controlled conditions than in spontaneous speaking tasks [3].

Learner interviews further indicated that AI feedback was perceived as useful but insufficient without human guidance. This study is particularly valuable because it challenges overly optimistic claims about AI effectiveness and underscores task-type sensitivity in AI-based speech evaluation. When these studies are compared, several patterns emerge. First, all three support the pedagogical value of AI voice technologies for pronunciation-related learning. Second, they differ significantly in scope and research focus. Lao-un and Khampusaen concentrate on targeted ESP pronunciation training within a classroom intervention model. Sun et al. expand the scope to include broader speaking performance and learner interaction, using a mixed-methods framework. Liu et al. shift the focus toward tool evaluation and contextual reliability, emphasizing the limitations of AI in spontaneous communication settings. From the perspective of ESP pedagogy, Lao-un and Khampusaen's study aligns most closely with the aims of the present research. Their focus on ESP learners, discipline-relevant pronunciation needs, and classroom-based intervention reflects the practical realities of English for Specific Purposes instruction. While Sun et al. provide valuable evidence for the role of peer-supported AI learning and Liu et al. highlight important methodological limitations, Lao-un and Khampusaen offer the strongest contextual and pedagogical match for ESP-focused pronunciation development. In my view, the most significant contribution of Lao-un and Khampusaen lies in their recognition that pronunciation learning in ESP is not merely phonetic training but professional communication preparation.

The analysis showed that ESP learners who used AI voice tools improved their pronunciation more than those who received traditional instruction. While both groups

had similar pre-test scores, the experimental group demonstrated significantly higher post-test results. The greatest improvement was observed in segmental pronunciation accuracy, particularly in the articulation of difficult sounds and field-specific terminology. Comprehensibility also improved, indicating that learners' speech became easier to understand. Learner feedback indicated that instant corrective responses helped students identify mistakes quickly and encouraged repeated practice. Most participants reported increased confidence in speaking tasks, especially when using professional vocabulary. Some learners noted that AI feedback was less detailed than teacher explanations. The findings indicate that AI voice tools are effective for improving pronunciation accuracy in ESP learners, especially at the sound level. This supports previous research showing that automatic speech recognition systems are well suited for segmental pronunciation training. The improvement in comprehensibility suggests that clearer pronunciation can enhance professional communication in ESP contexts. However, limited gains in stress and intonation imply that suprasegmental features may require more interactive and teacher-guided practice [4].

In conclusion, AI voice tools can be effective for improving the pronunciation of ESP learners, particularly in segmental accuracy and the pronunciation of field-specific vocabulary. The findings suggest that immediate feedback and repeated practice help learners notice errors and produce clearer speech. Improvement in comprehensibility also shows that AI-supported pronunciation training can contribute to more effective communication in ESP contexts. At the same time, the study indicates that AI tools are more effective for controlled pronunciation practice than for broader speaking performance. Features such as stress, intonation, and spontaneous communication still seem to require teacher guidance and interactive classroom support. For this reason, AI voice tools should be viewed as supportive instructional resources rather than replacements for traditional teaching.

References

1. Tomlinson B., Materials Development in Language Teaching, Cambridge: Cambridge University Press, 2011.
2. Chapelle C.A., Computer Applications in Second Language Acquisition, Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
3. Kramsch C., Language and Culture, Oxford: Oxford University Press, 1998.
4. Harmer J., How to Teach English, London: Longman, 2007.

UDC 811

THEMATIC CLASSIFICATION OF PHRASEOLOGISMS REPRESENTING CULTURAL TRADITIONS OF GREAT BRITAIN

Imanberliyeva D.K.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада фразеологиялық бірліктер Ұлыбритания Халықтарының мәдени дәстүрлерінің көрінісі ретінде қарастырылады. Олардың тақырыптық жіктелуіне және

күнделікті өмірге, әлеуметтік қатынастарға және тарихи дәстүрлерге байланысты фразеологиялық бірліктерді талдауға ерекше назар аударылады. Зерттеу нәтижелері фразеологиялық бірліктердің мәдени ақпараттың маңызды тасымалдаушылары екенін және британдық қоғам әлемінің тілдік бейнесін көрсететінін көрсетеді.

Резюме: В статье рассматриваются фразеологизмы как отражение культурных традиций народов Великобритании. Особое внимание уделяется их тематической классификации и анализу фразеологических единиц, связанных с повседневной жизнью, социальными отношениями и историческими традициями. Результаты исследования показывают, что фразеологизмы являются важными носителями культурной информации и отражают языковую картину мира британского общества.

Phraseological units occupy a special place in the linguistic system of any language, as they reflect not only the structural and semantic peculiarities of the language but also the cultural values, traditions, and historical experience of the people who use it. Phraseologisms are stable combinations of words whose meaning is partially or completely reinterpreted and cannot always be deduced from the meanings of their individual components. Due to their figurative nature and strong cultural connotations, phraseological units are considered an important component of the linguistic picture of the world.

In modern linguistics, phraseology is closely connected with such interdisciplinary fields as cultural linguistics, cognitive linguistics, and sociolinguistics. Scholars emphasize that phraseological units accumulate centuries of cultural knowledge and represent traditional patterns of thinking and behavior characteristic of a particular society. Through phraseological expressions, speakers transmit cultural norms, historical memories, social attitudes, and national stereotypes.

The English language, particularly in its British variety, contains a large number of phraseological units that reflect the cultural traditions, social practices, and everyday lifestyle of the peoples of Great Britain. These phraseologisms often originate from historical events, social institutions, traditional occupations, customs, and typical forms of social interaction. As a result, they serve as linguistic markers that provide valuable insight into the British worldview and cultural identity [1].

Great Britain has a long and complex history shaped by monarchy, class distinctions, maritime traditions, trade, and colonial expansion. All these historical and cultural factors have significantly influenced the development of English phraseology. Many phraseological units preserve references to traditional British institutions such as the royal court, the navy, parliamentary life, and social etiquette. Others reflect aspects of everyday life, including traditional food, leisure activities, weather conditions, and social relationships.

For example, phraseologisms such as “*carry coals to Newcastle*” refer to historical economic realities, since Newcastle was historically known as a major coal-producing city. Similarly, expressions such as “*an Englishman’s home is his castle*” reflect traditional British attitudes toward privacy and domestic independence. Such phraseological units illustrate how language encodes cultural knowledge and historical experience [2].

Another important feature of phraseologisms is their ability to preserve cultural stereotypes and national character traits. British culture is often associated with

politeness, restraint, humor, pragmatism, and respect for tradition. These cultural characteristics are reflected in many phraseological expressions that describe behavior, communication styles, and social relationships [3].

Therefore, the study of phraseological units not only contributes to linguistic analysis but also provides valuable information about the cultural and historical development of a society. Phraseologisms can be considered linguistic artifacts that represent collective cultural memory and national identity.

In recent decades, linguists have increasingly focused on the relationship between phraseology and cultural traditions. Researchers emphasize that phraseological units should be analyzed not only from a structural or semantic perspective but also from a linguocultural perspective. Such an approach allows scholars to identify how cultural values and traditions are embedded in language and how they influence communication.

The aim of this study is to identify, classify, and analyze phraseological units that reflect the cultural traditions and lifestyle of the peoples of Great Britain. The research seeks to reveal how phraseological expressions represent various aspects of British cultural life and how these expressions contribute to the formation of the linguistic picture of the world.

To achieve this aim, the study focuses on the thematic classification of British phraseologisms according to the cultural domains they represent. Particular attention is paid to phraseological units related to traditional social practices, everyday life, work, national character, and historical heritage.

The practical part of the research involves the selection and analysis of a corpus of phraseological units collected from English phraseological dictionaries, linguistic corpora, and authentic texts. The selected phraseologisms are grouped into thematic categories that reflect different aspects of British cultural traditions. The analysis examines the semantic structure, cultural connotations, and communicative functions of the phraseological units.

Through this thematic classification, the study aims to demonstrate how phraseologisms serve as linguistic representations of cultural traditions and social values in Great Britain.

The analysis of the collected phraseological material allowed the identification of several major thematic groups representing different aspects of British cultural traditions. The classification revealed that British phraseologisms often reflect everyday life, social behavior, traditional occupations, historical events, and cultural values.

One of the most prominent thematic groups includes phraseologisms related to daily life and domestic traditions. British culture places significant importance on the concept of home, family life, and personal space. This cultural orientation is reflected in expressions such as "*an Englishman's home is his castle*", which emphasizes the value of privacy and independence within the domestic sphere. Other phraseologisms in this group describe household routines, social interactions within families, and everyday activities [4].

Another important thematic category includes phraseological units connected

with work and professional activity. Historically, Great Britain has been associated with trade, industry, and maritime activities. As a result, many phraseologisms originate from professional spheres such as navigation, craftsmanship, and commerce. Expressions such as “*learn the ropes*” and “*know the ropes*” come from nautical terminology and reflect Britain’s maritime heritage.

A significant number of phraseologisms also represent social relations and communication traditions. British society traditionally values politeness, indirect communication, and emotional restraint. These cultural norms are reflected in phraseological expressions that describe social interaction, interpersonal relationships, and communication strategies [5].

The research also identified phraseological units connected with historical events and national traditions. Many expressions preserve references to historical periods, political institutions, and social structures that shaped British society. These phraseologisms function as linguistic reminders of the nation’s historical experience and cultural heritage.

Overall, the thematic classification demonstrates that British phraseology reflects a wide range of cultural domains. The most frequently represented themes include domestic life, work traditions, social behavior, historical heritage, and everyday cultural practices. The scientific contribution of this research lies in the systematic thematic classification of phraseological units representing the cultural traditions of Great Britain. The study contributes to the field of linguocultural analysis by demonstrating how phraseological units function as carriers of cultural knowledge and historical memory.

Furthermore, the study expands the understanding of the relationship between language and culture by highlighting the role of phraseological units in preserving cultural traditions. The findings may also contribute to applied linguistic research, particularly in the fields of intercultural communication and foreign language teaching.

In conclusion phraseological units represent an important component of the linguistic picture of the world, as they reflect the cultural values, traditions, and historical experience of a particular society. In the context of the English language, British phraseology provides valuable insight into the cultural traditions and social practices of the peoples of Great Britain.

The thematic classification conducted in this study demonstrates that British phraseologisms are closely connected with various aspects of everyday life, including domestic traditions, professional activities, social relations, historical heritage, and natural conditions. These phraseological expressions serve as linguistic representations of cultural knowledge and collective memory.

The results of the study confirm that phraseological units function not only as stylistic elements of language but also as important carriers of cultural meaning. By analyzing phraseologisms from a thematic and linguocultural perspective, researchers can gain a deeper understanding of how language reflects and preserves the cultural traditions of a society.

References

1. Fernando C. Idioms and idiomaticity. – Oxford: Oxford University Press, 2010. – 276 p.

2. Kövecses Z. Language, Mind, and Culture: A Practical Introduction. – Oxford: Oxford University Press, 2012. – 397 p.
3. Gibbs R. W. The Poetics of Mind: Figurative Thought, Language, and Understanding. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014. – 502 p.
4. Dobrovolskij D., Piirainen E. Figurative Language: Cross-Cultural and Cross-Linguistic Perspectives. – Amsterdam: Elsevier, 2018. – 312 p.
5. Charteris-Black J. Analysing Political Speeches: Rhetoric, Discourse and Metaphor. – London: Palgrave Macmillan, 2014. – 298 p.

UDK 811.2

METHODOLOGY OF FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE PROFESSIONAL AND COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS BASED ON THE USE OF INTERDISCIPLINARY PROJECTS AND INTERNET TECHNOLOGIES

Iztay M.A.
Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Қазіргі заманауи шет тілдерін оқытуда студенттердің кәсіби және коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыруда интердисциплинарлық жобаларды және интернет технологияларын қолдану маңызды рөл атқарады. Мұндай жобалар студенттерді практикалық жағдайларда тілдік дағдыларын қолдануға ынталандырады. Интернет платформалары арқылы ақпарат жинау, талдау және бөлісу мүмкіндіктері кеңейеді. Студенттер әр түрлі пәндер аралық тапсырмаларды орындау арқылы кәсіби лексиканы меңгереді. Жобалық жұмыстар оқушыларға командада жұмыс істеу, уақытты тиімді пайдалану және жауапкершілік алу дағдыларын қалыптастырады.

Резюме: В современном обучении иностранным языкам использование интердисциплинарных проектов и интернет-технологий играет важную роль в формировании профессиональной и коммуникативной компетенции студентов. Такие проекты мотивируют студентов применять языковые навыки в практических ситуациях. Интернет-платформы расширяют возможности сбора, анализа и обмена информацией. Выполняя междисциплинарные задания, студенты осваивают профессиональную лексику. Проектная работа формирует у учащихся навыки работы в команде, эффективного использования времени и ответственности.

The integration of interdisciplinary projects and Internet technologies into foreign language education has significantly reshaped the development of both professional and communicative competencies among language learners. This transformation is evident in the enhanced ability of students to navigate complex linguistic tasks that require critical thinking, collaboration, and practical application of language skills. Unlike traditional instructional approaches dominated by passive learning and teacher-centered methodologies, the use of digital tools and project-based frameworks encourages active participation, self-directed learning, and meaningful interaction. Through exposure to real-world tasks and interdisciplinary content, learners are challenged to engage with language not merely as an abstract system but as a living tool used to exchange ideas, solve problems, and construct knowledge across contexts.

Interdisciplinary projects provide a rich context in which students draw on

knowledge from multiple domains — such as culture, technology, social sciences, and vocational expertise — to complete complex tasks that demand both linguistic precision and conceptual understanding. The process of engaging in these projects requires learners to integrate language skills such as reading, writing, listening, and speaking simultaneously, fostering a synergy that traditional segmented practice often lacks. By working collaboratively on these tasks, students gain experience in negotiation of meaning, clarification of intent, and adaptation of linguistic forms for diverse audiences. Such experiences are particularly beneficial in professional settings where effective communication must be paired with content knowledge and contextual sensitivity [1].

Internet technologies play a complementary role by expanding access to authentic language materials, interactive environments, and real-time feedback systems. These technologies enable learners to interact with native and non-native peers, engage with multimedia content, and utilize online research tools that mirror the communicative practices of global, digitally mediated communities. The immediacy of digital feedback — through automated grammar checkers, pronunciation apps, and interactive assessments — accelerates the process of skill refinement. Learners can identify and correct errors in real time, compare alternative linguistic constructions, and reflect on their performance with greater transparency than afforded by traditional assessment alone.

Furthermore, the combination of interdisciplinary projects and Internet technologies fosters learner autonomy and metacognitive awareness. Through regular engagement with project tasks that integrate digital research, collaborative problem-solving, and self-assessment, students develop effective learning strategies, set personal goals, and monitor progress independently. These self-regulatory behaviors are essential for sustaining long-term language development beyond the classroom. Rather than relying on external direction, learners begin to internalize standards for accuracy, coherence, and communicative effectiveness, which contributes to greater confidence and resilience in language use.

In addition to linguistic development, interdisciplinary and digitally enhanced pedagogies prepare learners for future professional environments characterized by complexity and rapid change. Many real-world tasks require professionals to communicate across cultural and disciplinary boundaries, synthesizing information from diverse sources to make informed decisions. By engaging in interdisciplinary language projects supported by Internet tools, students cultivate transferable skills that are relevant in fields such as international business, global communication, education, and technology. This shift aligns with contemporary demands for graduates who possess not only language proficiency but also critical thinking, digital literacy, and collaborative competence [2].

Empirical evidence further supports the effectiveness of these approaches. Studies indicate that learners involved in project-based and technology-rich instruction demonstrate higher levels of engagement, increased communicative accuracy, and greater willingness to take risks in language use. These outcomes are attributed to the authentic, meaningful contexts in which learning occurs, as well as the immediate

opportunities for practice and feedback. Additionally, learners report increased motivation when tasks are relevant to their personal interests, professional goals, or real-world problems, reinforcing the value of contextualized instruction.

However, successful implementation of interdisciplinary projects and Internet technologies requires thoughtful instructional design and teacher facilitation. Educators must possess not only pedagogical knowledge but also digital competence and the ability to orchestrate collaborative activities that align with learning objectives. Professional development and institutional support are critical in ensuring that teachers can integrate technology effectively, select appropriate resources, and assess learner progress in ways that reflect both linguistic competence and content mastery. Without these supports, the potential benefits of digital and project-based approaches may remain unrealized [3].

Challenges also persist in terms of equitable access to Internet technologies, variations in digital literacy among learners, and the potential for cognitive overload when tasks are not scaffolded effectively. Addressing these challenges requires strategic planning, investment in infrastructure, and instructional scaffolding that gradually builds learners' capacity to manage complex tasks independently. Moreover, assessment practices must evolve to capture the multifaceted nature of communicative competence, incorporating performance-based evaluations, portfolios, self-reflection logs, and peer feedback mechanisms.

Reflective activities encourage learners to analyze their problem-solving approaches, evaluate the effectiveness of communication strategies, and identify areas for improvement. By maintaining digital learning journals, participating in peer review sessions, and engaging in guided reflection prompts, students develop heightened metacognitive awareness that complements their linguistic growth. This reflective process not only strengthens language accuracy and fluency but also fosters adaptability and critical thinking skills. Furthermore, it allows educators to identify individual learner needs and provide tailored support, ensuring that both weaker and advanced students benefit equally from the learning experience. Integrating structured reflection as a core component of project-based and technology-mediated instruction transforms passive participation into active, intentional learning. Consequently, learners become more autonomous, capable of self-assessing progress, and better prepared to apply language skills in professional, academic, and intercultural contexts. This layer of metacognitive engagement enhances the sustainability of language acquisition and maximizes the long-term impact of interdisciplinary and digital pedagogical strategies [4].

In conclusion, the synergy between interdisciplinary projects and Internet technologies constitutes a powerful pedagogical model for advancing both professional and communicative competencies in foreign language education. This integrated approach not only enhances linguistic proficiency across listening, speaking, reading, and writing domains but also prepares learners for the dynamic demands of professional life in a globally connected world. As educational landscapes continue to evolve, embracing these innovations will be crucial for developing learners who are not only linguistically capable but also adaptable, collaborative, and culturally literate.

Future research and practice should continue to refine the theoretical frameworks and practical applications of interdisciplinary and digital pedagogies to maximize their impact on learner outcomes.

References

- 1.Kolb, D. A. (2015). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Pearson Education.
- 2.Schön, D. A. (1987). *Educating the Reflective Practitioner: Toward a New Design for Teaching and Learning in the Professions*. Jossey-Bass.
- 3.Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). 21st Century Skills and Computer-Supported Collaborative Learning: Toward a Framework. *Computers & Education*, 58(1), 518–528.
- 4.Barab, S., & Squire, K. (2004). Design-Based Research: Putting a Stake in the Ground. *Journal of the Learning Sciences*, 13(1), 1–14.

UDC 372.881.1

SOCIAL MEDIA PLATFORMS AS AN INSTRUMENT FOR CULTIVATING LEARNER AUTONOMY IN ADULT LANGUAGE EDUCATION

Jalgasbaev A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада ересектерге шет тілін үйретуде әлеуметтік желілерді қолданудың педагогикалық мүмкіндіктері қарастырылады. Автор әлеуметтік платформалардың тілдік ортаға енуіне және мәдени алмасуға тигізетін әсеріне тоқталады. Сонымен қатар, ақпараттық ағын жағдайында оқу процесін саналы түрде ұйымдастырудың маңыздылығы негізделді.

Резюме: В данной статье анализируется роль социальных сетей как инструмента формирования учебной самостоятельности у взрослых при изучении иностранного языка. Рассматриваются преимущества интеграции цифровых платформ для обеспечения аутентичной коммуникации и доступа к образовательным ресурсам. Особое внимание уделяется необходимости системного подхода для преодоления трудностей, связанных с избытком информации в сети.

In the contemporary era of global digitalization, the methodologies governing foreign language acquisition for adult learners have undergone a fundamental paradigm shift. This article provides a comprehensive analysis of the integration of social media platforms into the educational process, specifically focusing on their potential to cultivate "educational independence" among adults. Unlike traditional classroom settings, social networks offer a dynamic, non-linear environment that aligns with the principles of andragogy, where learners take proactive control of their linguistic development. The study explores how platforms ranging from mainstream social media like Facebook and Instagram to specialized language-exchange applications like Tandem and HelloTalk serve as versatile ecosystemic spaces for authentic communication and cultural immersion [1].

Key components of the research include an investigation into the community-

driven nature of these platforms, which fosters a sense of belonging and provides essential peer support and instant feedback loops. This peer-to-peer interaction is shown to significantly enhance intrinsic motivation and accountability. Furthermore, the article delves into the abundance of curated and authentic multimedia resources available online, which allow for a highly customized and flexible study schedule—a factor that is vital for adult learners balancing professional and personal responsibilities.

The research also addresses the critical role of the educator, who must transition from a traditional instructor to a strategic facilitator capable of guiding students through the challenges of information overload and digital literacy. Ethical considerations, including data privacy and the necessity of creating focused, distraction-free learning environments, are also evaluated [2]. Ultimately, the paper concludes that the strategic use of social networks not only facilitates language proficiency but also redefines the relationship between the learner and the target language, fostering a lifelong culture of independence and global engagement. In the contemporary landscape of the 21st-century digital era, the methodology of language acquisition has undergone a profound and irreversible transformation. Traditional pedagogical boundaries are being redrawn as social networks emerge as exceptionally potent instruments, offering adult learners innovative and non-linear pathways to master foreign languages. These digital platforms have moved beyond simple social interaction to become versatile educational spaces where platforms like Facebook, Twitter, and Instagram, alongside specialized applications such as Tandem and HelloTalk, provide a rich environment for linguistic growth.

The shift toward these digital ecosystems is particularly significant for the adult demographic. Unlike younger students, adult learners often navigate a complex balance of professional responsibilities and personal commitments, necessitating a high degree of educational independence. This independence is a cornerstone of effective adult education, as it empowers individuals to take full command of their learning trajectory, establish personalized milestones, and select pedagogical resources that align with their unique cognitive styles.

Social networks significantly bolster this autonomy by facilitating self-directed learning. They provide the inherent flexibility required for learners to manage their study schedules dynamically, which is vital for maintaining consistency in a fast-paced world. Furthermore, the integration of social media into the learning process addresses the psychological needs of the learner through a robust community aspect. By connecting with a global network of peers and native speakers, adults foster a deep sense of belonging, which is essential for sustaining long-term motivation.

In an increasingly interconnected global society, the ability to achieve linguistic proficiency through independent engagement is no longer just an advantage but a necessity. This article aims to provide an in-depth exploration of how social networks facilitate foreign language acquisition for adults. It emphasizes the critical interplay between self-directed learning and active community involvement, examining how these factors combine to create a more effective, fulfilling, and modern educational experience [3].

Platforms like Facebook, Instagram, and specialized language-learning apps like Tandem and HelloTalk serve as versatile spaces for learners. These platforms offer several advantages that are particularly beneficial for adult learners. One key advantage is the ability to connect with a diverse group of language learners and native speakers. Adults can join language-focused groups, engage in discussions, and share their experiences, fostering a supportive learning environment.

Social networks also facilitate real-time communication, allowing learners to practice their language skills instantly. Features such as messaging and video calls enable users to interact and have conversations that reflect real-life scenarios. This kind of practice is essential for developing fluency and building confidence.

Another significant benefit is the extensive range of resources they provide. Learners can find articles, videos, and podcasts tailored to their needs. This abundance of information empowers learners to customize their educational experiences. Educational independence is a crucial aspect of adult learning, allowing individuals to take control of their education and set personal goals. Social networks significantly contribute to this independence by enabling self-directed learning and flexibility in study schedules [4].

To effectively harness the vast pedagogical potential of social networks within a formal language-teaching framework, educators must move beyond casual integration and implement highly deliberate, structured strategies. A fundamental starting point involves the establishment of dedicated learning groups on established social platforms, which function as centralized digital hubs where students can engage in structured resource sharing and collaborative linguistic practice in a safe, moderated environment. These virtual spaces serve as the primary nexus for the learning community, allowing for a more organized flow of information than public feeds. Within these hubs, the focus must shift toward fostering active participation by designing specialized activities that mandate adult learners to move beyond passive consumption and instead contribute original, culturally relevant content in the target language. Such activities, which may include themed discussions or vocabulary challenges, are essential for enhancing technical writing skills and building the psychological confidence required for real-world communication.

Furthermore, the integration of diverse multimedia resources is a critical strategy for addressing the varied cognitive styles and professional interests inherent in an adult demographic. By systematically incorporating a mix of instructional videos, authentic podcasts, infographics, and news articles, educators can create a rich, multimodal learning experience that exposes students to a wide array of regional accents and diverse cultural contexts. This approach ensures that the content remains fresh and engaging, preventing the stagnation often associated with traditional textbook-based learning. Complementing this resource-rich environment, educators should facilitate language exchange partnerships and informal practice events, such as virtual coffee chats or game nights, to simulate natural social interactions and deepen intercultural understanding [5].

Finally, the success of these digital strategies relies heavily on the implementation of robust feedback loops that capitalize on the instant nature of social

media communication. Educators must incorporate systematic assessment tools, including digital quizzes, self-assessment forms, and peer-to-peer evaluations, to provide learners with immediate responses to their work. This constant stream of feedback through comments and direct messages encourages students to engage in critical self-reflection, allowing them to identify specific areas for improvement and take authentic ownership of their educational journey. By blending these structured pedagogical interventions with the organic social features of modern platforms, instructors can create a high-impact learning environment that empowers adults to achieve sustained linguistic progress.

Teaching foreign languages to adults through social networks can greatly enhance the learning experience by promoting educational independence. Through community engagement and access to diverse resources, learners can take control of their language acquisition journey. As technology continues to evolve, integrating these tools will redefine adult education, leading to more fulfilling educational experiences.

References

1. Колесникова, А. В. Использование социальных сетей в обучении иностранным языкам: современные тенденции и перспективы // Вестник Московского государственного лингвистического университета. — 2021. — № 10(2). — С. 55-68.
2. Макарова, Е. В. Социальные сети как инструмент для самостоятельного изучения иностранных языков // Педагогический журнал. — 2018. — № 3(2). — С. 112-121.
3. Муравьев, А. А. Обучение иностранному языку с помощью социальных сетей: проблемы и перспективы // Иностранные языки в школе. — 2017. — № 2(3). — С. 38-45.
4. Плешаков, В. Г. Социальные сети как средство мотивации и коммуникации в обучении иностранным языкам // Вестник Московского государственного университета. Серия 14: Педагогика. — 2016. — № 3(2). — С. 125-135.
5. Рыжова, Т. В. Использование социальных сетей в обучении иностранным языкам: опыт и перспективы // Современные тенденции в образовании. — 2015. — № 2(1). — С. 78-85.

UDK 37.013.43

SITUATIONALITY IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES

Kabylbek S.Zh.

Master student, Miras University

Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада шет тілін оқыту үдерісіндегі ситуациялық принциптің маңыздылығы қарастырылады. Автор коммуникативтік құзыреттілікті дамытудағы нақты өмірлік жағдайлардың рөлін талдап, оқушылардың сөйлеу белсенділігін арттыру тәсілдерін ұсынады. Негізгі назар оқу ортасында табиғи тілдік ортаны модельдеудің тиімділігіне аударылған.

Резюме: В статье рассматривается значимость принципа ситуативности в процессе обучения иностранным языкам. Автор анализирует роль реальных жизненных ситуаций в развитии коммуникативной компетенции и предлагает способы повышения речевой активности учащихся. Основное внимание уделяется эффективности моделирования естественной языковой среды в учебных условиях.

The rapid development of global communication has made foreign language proficiency a vital necessity in education, business, science, and intercultural interaction. For many years, language teaching relied on methods such as the Grammar-Translation and Audio-Lingual approaches. While effective for teaching grammar and vocabulary, these methods failed to develop real-life communication skills and often limited learners to passive participation. As educational paradigms shifted, new methodologies emerged, inspired by applied linguistics, psychology, and technological innovation. Today, the focus is placed on student engagement, authentic communication, and the use of digital platforms [1]. The integration of modern methods has transformed language classrooms into spaces where collaboration, creativity, and intercultural awareness are nurtured alongside linguistic competence.

The effectiveness of teaching a foreign language is largely determined by how close the learning process is to the real conditions of communication, so the use of situational tasks is an important methodological tool for the formation of students' communicative competence. The organization of training based on the situational principle assumes that each task should have a clear communicative orientation, be related to real-life situations and arouse personal interest among students. Situational tasks contribute to the activation of speech activity, as they encourage students not only to reproduce memorized constructions, but to independently construct statements in accordance with the set communicative task. In the process of learning a foreign language, situational tasks should be used at all stages of the lesson [2].

At the motivation stage, they allow you to create a speech situation that introduces students to the topic of the lesson and encourages them to actively participate in communication. When introducing new language material, situationality ensures its assimilation in context, which contributes to a stronger memorization of vocabulary and grammatical structures. At the stage of consolidation and training, situational tasks allow you to form and improve speech skills through dialogues, polylogues, role-playing games and discussions. At the control stage, they can be used as a means of assessing the level of formation of communicative competence, as they provide an opportunity to test the ability of students to apply language tools in new communication conditions [3]. Practice shows that such forms of situational tasks as role-playing, problem situations, discussions and project activities are particularly effective. Role-playing games allow you to simulate real social roles and communicative situations, which contributes to the development of spontaneous speech and overcoming the language barrier. Problematic tasks encourage students to find solutions, to argue their point of view, and to actively use language tools. Project activity creates conditions for long-term communicative activity and forms not only language, but also research and presentation skills.

The use of digital technologies in the organization of situational learning is of particular importance in modern conditions. Online platforms, multimedia materials, videos, virtual dialogues and interactive tasks allow you to create an authentic language environment and significantly expand the possibilities of modeling real communication situations [4]. The use of digital resources makes the learning process more interesting,

increases the motivation of students and promotes the development of their independence. An important role in the organization of situational learning is played by the teacher, who acts not only as a source of knowledge, but also as an organizer of communicative activities. Its task is to create a favorable psychological atmosphere, support the initiative of students, stimulate their speech activity and build confidence in using a foreign language. The systematic and purposeful application of situational tasks in the educational process contributes to the development of communicative competence, increasing motivation to learn a foreign language and forming students' readiness for real foreign language communication.

The pedagogical experiment is one of the leading empirical research methods in pedagogy, aimed at testing scientific hypotheses, identifying the effectiveness of developed pedagogical technologies and substantiating their practical significance in the context of a real educational process. Unlike observation or document analysis, the experiment involves the researcher's targeted intervention in the learning process, the influence of new factors (methods, means, forms of learning) on it, and the evaluation of results according to established criteria. Such a study allows not only to describe the dynamics of changes, but also to identify cause-and-effect relationships between pedagogical influences and the results of the formation of students' competencies. Within the framework of this study, the pedagogical experiment was aimed at studying the influence of situationality as a principle of teaching a foreign language on the formation of students' communicative competence [5].

The experiment was conducted on the basis of N. Ondasynov Gymnasium No. 38 in October - December 2025-2026 academic year with the participation of 8th grade students. A total of 50 people took part in the experiment. For the purposes of objectivity and reliability, the results were recorded on two comparable samples: experimental (EG) and control (CG) groups, comparable in terms of initial level of language training, age and motivation to learn a foreign language. In the control group, students continued to study using traditional methods, mainly explanatory, illustrative and reproductive methods typical of traditional foreign language teaching practices.

The experimental group was trained using situational methods and techniques, including modeling speech situations, case tasks, role-playing games, problem tasks, social interactive exercises, etc., focused on the implementation of real communicative tasks. The ongoing pedagogical experiment traditionally includes several interrelated stages. The ascertaining stage is aimed at diagnosing the initial state of the competence being formed and determining the level of students' readiness to participate in research. At this stage, the initial indicators of communicative competence, educational motivation, the level of situational understanding of speech and the active use of a foreign language are recorded.

The results of the ascertaining stage showed that the majority of students had an average or low level of communicative competence, especially in oral interaction, and traditional methods did not sufficiently contribute to the development of situational communication skills. These results served as the basis for organizing the next stage of the experiment. The formative stage is focused on the implementation of the pedagogical conditions assumed by the research hypothesis, in this case, on the

introduction of the situational principle into the practice of teaching a foreign language in an experimental group. At this stage, a system of training tasks and methods aimed at modeling life and professionally oriented communication situations was developed and tested. They were based on tasks involving the active participation of students, independent information search, group interaction and the use of a foreign language to achieve real communicative goals.

The main types of situational tasks included: dialogues and role exercises, case models, problem situations for discussion, simulations of intercultural interactions, tasks for resolving communicative conflicts. The work on each task included successive stages: setting goals and objectives of the situation, analyzing the conditions, choosing the optimal behavior strategy, linguistic implementation of the solution and subsequent reflection [6]. The teacher acted as a facilitator and consultant, guiding the students' activities, providing the necessary support and feedback. The organization of training was focused on creating a communicatively rich educational environment in which a foreign language functioned as a means of real interaction, and not just as a subject of study. Intermediate monitoring measurements, including repeated mini-tests and observations, were carried out during the implementation of the formative stage, which made it possible to track the dynamics of changes and adjust the methodology on the go. The final stage of the experiment is aimed at a systematic assessment of the effectiveness of the implemented approach. At this stage, diagnostic testing, control tasks by types of speech activity, questionnaires and observation were repeated, similar to those used at the ascertaining stage.

In summary, the current situation in foreign language teaching reflects a dynamic shift towards a more holistic and technologically integrated paradigm. The transition from the classical grammar-translation method to a communicative and task-based approach has redefined the roles of both educators and learners. As explored in this article, the effectiveness of modern language instruction is no longer measured solely by academic scores, but by the learner's ability to navigate real-world linguistic and cultural complexities. The integration of digital literacy and ICT tools (Information and Communication Technologies) has proven to be a game-changer, breaking the physical boundaries of the classroom [7]. Methods such as Blended Learning, Flipped Classroom, and the use of AI-driven platforms provide a personalized learning path that caters to the diverse needs of students. Furthermore, the emphasis on CLIL (Content and Language Integrated Learning) highlights the growing necessity of using English as a vehicle for professional and academic growth, rather than treating it as an isolated subject. Looking ahead, the primary challenge and opportunity for educators lie in the continuous adaptation to the evolving digital landscape. To maintain high levels of student engagement and motivation, teaching strategies must remain flexible, incorporating intercultural competence and critical thinking alongside linguistic skills. In a globalized society, the ultimate goal of foreign language teaching is to empower individuals with a powerful tool for international dialogue, cooperation, and lifelong learning.

If these challenges are addressed, modern language teaching can not only improve linguistic skills but also cultivate critical thinking, intercultural competence,

and confidence—qualities essential for the 21st-century learner. The future of language teaching lies in combining human creativity and technological innovation to build inclusive, effective, and forward-looking educational systems.

References

1. Brown (2007): — общие принципы и психология обучения.
2. Ellis (2003): — использование задач и упражнений (Task-Based Learning).
3. Harmer (2015): — практические советы по ведению уроков и управлению классом.
4. Richards & Rodgers (2014): — обзор существующих методов и подходов.
5. Larsen-Freeman & Anderson (2011): — описание конкретных техник преподавания.
6. Godwin-Jones (2018): — использование мобильных технологий (MALL).
7. Krashen (1982): — теория усвоения языка (Input Hypothesis).

UDC 372.881.111.1

PEDAGOGICAL DESIGN OF AN EXPERIMENTAL LEARNING ENVIRONMENT FOR TEACHING ENGLISH IN SECONDARY EDUCATION

Kakharman A.S.

Master's student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада жалпы орта білім беру деңгейінде ағылшын тілін оқытуға арналған эксперименттік білім беру ортасын педагогикалық жобалау мәселелері қарастырылады. Оқыту үдерісінде тиімді білім беру ортасын қалыптастырудың теориялық негіздері мен коммуникативтік, іс-әрекеттік және цифрлық оқыту әдістерін практикалық қолдану ерекшеліктері талданады. Сондай-ақ оқушылардың оқу үдерісіне белсенді қатысуын қамтамасыз ететін интерактивті оқыту тәсілдерін ұйымдастыруға ерекше назар аударылады. Зерттеу нәтижелері эксперименттік білім беру ортасын енгізу оқушылардың оқу мотивациясын арттыруға, коммуникативтік құзыреттілігін дамытуға және ағылшын тілін оқыту тиімділігін арттыруға ықпал ететінін көрсетеді.

Резюме: Статья посвящена вопросам педагогического проектирования экспериментальной образовательной среды для обучения английскому языку на уровне среднего общего образования. Рассматриваются теоретические основы формирования эффективной образовательной среды, а также практическое применение коммуникативных, деятельностных и цифровых методов обучения. Особое внимание уделяется организации интерактивного учебного процесса и созданию условий, способствующих активному участию учащихся в изучении иностранного языка. Результаты исследования показывают, что внедрение экспериментальной образовательной среды способствует повышению мотивации учащихся, развитию коммуникативной компетенции и эффективности процесса обучения английскому языку.

The rapid transformation of modern education has significantly influenced the methodology of teaching foreign languages in secondary schools. In the context of globalization and international communication, English has become one of the most important tools for academic, professional, and intercultural interaction. As a result, improving the effectiveness of English language teaching has become a key priority in many educational systems. Traditional teaching models that focus primarily on memorization and grammatical accuracy are gradually being replaced by innovative

pedagogical approaches that emphasize communication, student autonomy, and the development of practical language skills [1].

One of the most significant factors affecting the success of foreign language acquisition is the organization of the learning environment. In modern pedagogy, the learning environment is understood as a complex system of pedagogical, technological, and psychological conditions that influence the learning process and determine the effectiveness of educational interaction between teachers and students [2]. A well-designed educational environment encourages active participation, supports collaboration, and creates opportunities for meaningful communication in the target language.

Recent research in foreign language pedagogy emphasizes the importance of learner-centered approaches and communicative methodologies. The communicative approach focuses on developing students' ability to use language in authentic situations rather than merely mastering grammatical structures [3]. At the same time, activity-based learning encourages students to engage in problem-solving tasks, discussions, and collaborative projects that simulate real-life communication. These approaches require a learning environment that promotes interaction, creativity, and critical thinking.

In addition to pedagogical innovations, the rapid development of digital technologies has significantly expanded the possibilities for designing modern learning environments. Digital platforms, multimedia resources, and interactive applications allow teachers to diversify teaching methods and provide students with access to authentic language materials. The integration of digital tools also supports differentiated instruction, allowing teachers to adapt learning activities to the individual needs and abilities of students [4].

Despite the growing number of studies devoted to innovative language teaching methods, the issue of systematically designing an effective experimental learning environment for teaching English in secondary education remains insufficiently explored. Many schools still rely on traditional classroom organization and teacher-centered instruction, which may limit opportunities for student engagement and communicative practice.

The aim of this study is to analyze the pedagogical design of an experimental learning environment for teaching English in secondary education and to evaluate its effectiveness in improving students' language competence and motivation. The research focuses on identifying key pedagogical conditions, methodological principles, and technological tools that contribute to the successful implementation of such an environment.

In modern educational theory, the concept of pedagogical design refers to the purposeful planning and organization of educational processes, resources, and learning conditions in order to achieve specific learning outcomes [5]. Pedagogical design involves the systematic integration of teaching methods, learning materials, assessment strategies, and technological tools into a coherent instructional framework. In the context of foreign language education, this approach allows teachers to create learning environments that support communicative competence and active language use.

An experimental learning environment for teaching English typically includes several interconnected components. The first component is the pedagogical dimension, which involves the selection of appropriate teaching strategies and instructional methods. Communicative tasks, role-playing activities, project-based learning, and collaborative discussions are commonly used to promote active language practice and student interaction.

The second component is the technological dimension. Digital tools such as multimedia presentations, online quizzes, educational platforms, and interactive learning applications can significantly enhance students' engagement and provide opportunities for independent learning. These technologies also facilitate access to authentic materials such as videos, podcasts, and online texts that expose students to real-world language use.

The third component is the psychological dimension of the learning environment. A supportive classroom atmosphere plays an important role in language learning, as students need to feel confident and motivated to express themselves in a foreign language. Positive teacher-student relationships, encouragement, and constructive feedback contribute to the development of students' self-confidence and willingness to communicate.

The empirical part of this study was conducted in a secondary school where English is taught as a foreign language. The research involved two groups of students at the intermediate level of language proficiency. One group served as the control group and followed traditional teaching methods, while the other group participated in lessons organized according to the principles of the experimental learning environment.

The experimental learning environment was implemented over a period of several months. During this time, teachers introduced communicative tasks, interactive activities, and digital learning tools into the classroom. Students participated in group discussions, collaborative projects, and problem-solving tasks that required the use of English for meaningful communication.

In order to evaluate the effectiveness of the experimental learning environment, several research methods were applied. These included classroom observations, student questionnaires, language proficiency tests, and comparative analysis of learning outcomes. The collected data allowed researchers to identify changes in students' motivation, participation, and language competence.

The results of the study demonstrated noticeable differences between the control and experimental groups. Students who studied in the experimental learning environment showed a higher level of engagement in classroom activities. They were more willing to participate in discussions, ask questions, and collaborate with their peers. In contrast, students in the traditional learning environment tended to rely more on passive learning strategies.

Language proficiency tests revealed improvements in several areas of communicative competence among students in the experimental group. In particular, their speaking and listening skills showed significant development. Students also demonstrated a broader vocabulary and greater confidence in expressing their ideas in English.

Student questionnaires provided additional insights into the effectiveness of the experimental approach. Many students reported that interactive tasks, group activities, and digital resources made English lessons more interesting and motivating. The opportunity to use the language in practical communication situations increased their confidence and reduced the fear of making mistakes.

Teachers participating in the experiment also noted positive changes in classroom dynamics. The experimental learning environment encouraged more active interaction between students and created a collaborative atmosphere in which learners supported each other during language practice. The findings of this study confirm that pedagogical design plays a crucial role in the effectiveness of foreign language education. A learning environment that integrates communicative methodologies, activity-based learning, and digital technologies provides students with more opportunities to practice the language in meaningful contexts.

However, the implementation of such environments requires careful planning and methodological preparation. Teachers need to develop new instructional strategies, adapt learning materials, and learn how to effectively integrate digital tools into the educational process. Professional development programs and institutional support are therefore essential for successful educational innovation.

Another important aspect of pedagogical design is the balance between structure and flexibility. While the learning environment should provide clear instructional goals and organized activities, it must also allow students to explore ideas, collaborate with peers, and develop independent learning strategies.

The results of the research also highlight the importance of creating psychologically supportive classroom environments. Students who feel safe and encouraged are more likely to participate actively in communication activities and take risks in language use. This aspect is particularly important in foreign language learning, where fear of making mistakes can significantly reduce student participation.

In conclusion, the study demonstrates that the pedagogical design of an experimental learning environment can significantly enhance the effectiveness of teaching English in secondary education. By integrating communicative teaching methods, digital technologies, and collaborative learning strategies, educators can create dynamic and engaging classrooms that support the development of students' communicative competence.

The findings of this research suggest that experimental learning environments should be more widely implemented in secondary schools as part of modern educational reforms. Future studies may focus on exploring additional technological tools, adaptive learning systems, and innovative pedagogical models that further improve language learning outcomes.

Ultimately, the successful design of learning environments represents an essential step toward modernizing foreign language education and preparing students for effective communication in a globalized world [6].

References

1. Richards J. C., Rodgers T. S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.

2. Harmer J. How to Teach English. Harlow: Pearson Education Limited, 2015.
3. Brown H. D. Principles of Language Learning and Teaching. New York: Pearson Education, 2014.
4. Scrivener J. Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching. Oxford: Macmillan Education, 2011.
5. Chapelle C. A. Computer Applications in Second Language Acquisition. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
6. Dörnyei Z. Motivational Strategies in the Language Classroom. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.

UDC 37.013.43

ANALYSIS OF THE USE OF MULTIMODAL APPROACHES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES

Kaldybay A.S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шетел тілдерін оқытуда мультимодальды тәсілдерді қолданудың тиімділігі қарастырылады. Қазіргі білім беру жүйесінде тіл үйретудің дәстүрлі әдістері әртүрлі ақпараттық және коммуникациялық құралдармен толықтырылуда. Мультимодальды оқыту визуалды, аудиалды және мәтіндік материалдарды біріктіре отырып, студенттердің оқу процесіне белсенді қатысуына ықпал етеді. Сонымен қатар, бұл тәсіл студенттердің тілдік дағдыларын дамытуға және оқу мотивациясын арттыруға мүмкіндік береді.

Резюме: В статье анализируется использование мультимодальных подходов в обучении иностранным языкам. В условиях современной образовательной среды данные методы становятся важным инструментом повышения эффективности обучения. Мультимодальное обучение сочетает различные формы представления информации, что способствует лучшему пониманию материала и развитию коммуникативных навыков студентов.

The rapid development of digital technologies has significantly transformed the field of foreign language education. Modern learners are surrounded by diverse sources of information that combine text, sound, images, and interactive elements. In this context, multimodal approaches have become an important pedagogical strategy that helps teachers create more dynamic and effective learning environments. Multimodality refers to the use of multiple forms of communication and representation in the learning process. Instead of relying solely on written or spoken language, educators integrate visual materials, audio recordings, videos, gestures, and digital tools to support language acquisition.

One of the main advantages of multimodal instruction is its ability to address different learning preferences among students. Some learners understand information better through visual representation, while others benefit from auditory explanations or practical interaction with learning materials. By combining several modes of communication, teachers can provide a richer learning experience that supports a wider range of cognitive processes. As a result, students are able to process linguistic

information more effectively and retain new vocabulary and grammar structures more successfully.

The methodological foundation of this research is based on both theoretical and empirical analysis. The theoretical component includes the study of scientific literature on multimodal learning, foreign language pedagogy, and educational technologies. The empirical component involves classroom observation, surveys, and analysis of students' academic performance. The collected data allows for an evaluation of how multimodal strategies influence students' engagement, comprehension, and communicative skills during foreign language instruction [1]. During the implementation stage, various multimodal teaching techniques were integrated into foreign language classes. These techniques included the use of multimedia presentations, educational videos, interactive online platforms, and visual diagrams that illustrate linguistic concepts. In addition, students participated in group discussions, role-playing activities, and project-based tasks that combined verbal communication with visual and digital elements. Such activities encouraged active participation and created a collaborative learning atmosphere.

The results of the study demonstrate that multimodal approaches significantly enhance the learning process. Students who were exposed to multimodal instruction showed higher levels of motivation and interest in learning a foreign language. The combination of images, audio materials, and interactive tasks helped them better understand complex grammatical structures and contextual meanings. Moreover, multimodal teaching methods contributed to the development of important cognitive skills such as critical thinking, information analysis, and problem-solving [2].

Another important outcome of the research is the improvement of students' communicative competence. When learners interact with different forms of media and participate in collaborative tasks, they gain more opportunities to practice speaking, listening, reading, and writing skills simultaneously. This integrated approach reflects real-life communication, where people often process information through multiple channels at the same time. Consequently, students become more confident in using the foreign language in authentic situations.

The scientific novelty of the study lies in the systematic analysis of multimodal strategies as a comprehensive pedagogical tool for foreign language education. The research emphasizes that the effective use of multimodal resources requires careful lesson planning and pedagogical awareness. Teachers should not simply add multimedia elements to their lessons but should integrate them in a meaningful way that supports learning objectives. Well-designed multimodal instruction allows educators to present linguistic material in a clear, engaging, and accessible manner [3].

The practical significance of the research is connected with the possibility of applying multimodal approaches in different educational contexts. Language teachers can use multimedia technologies, digital learning platforms, and interactive resources to diversify their teaching methods and make lessons more engaging. Educational institutions may also incorporate multimodal strategies into curriculum development in order to improve the quality of foreign language education and better prepare students for communication in global environments.

Despite the positive results, the study also identifies several challenges related to the implementation of multimodal approaches. These include the need for technological resources, teacher training, and the development of appropriate teaching materials. Effective multimodal instruction requires educators to possess both pedagogical competence and digital literacy. Therefore, professional development programs for teachers play an essential role in ensuring the successful integration of multimodal strategies into the learning process.

Future research may focus on exploring the long-term impact of multimodal learning on language proficiency and academic achievement. Additional studies could also examine how different combinations of visual, auditory, and interactive elements influence students' cognitive development and learning outcomes. Furthermore, the integration of artificial intelligence, virtual reality, and other emerging technologies may open new possibilities for multimodal language education [4].

In conclusion, the analysis confirms that multimodal approaches represent an effective and innovative method for teaching foreign languages. The integration of various communication modes allows teachers to create a more engaging and meaningful learning environment. Such methods not only improve students' linguistic competence but also enhance their motivation, creativity, and critical thinking abilities. Therefore, the implementation of multimodal teaching strategies can significantly contribute to the modernization and improvement of foreign language education.

References

1. Shin, D., Cimasko, T., & Yi, Y. (2021). Multimodal Composing in K-16 ESL and EFL Education: Multilingual Perspectives. Singapore: Springer. <https://doi.org/10.1007/978-981-16-0530-7> (Springer Nature)
2. Maghsoudi, N., Golshan, M., & Naeimi, A. (2022). Integrating digital multimodal composition into EFL writing instruction. Journal of Language and Education. <https://doi.org/10.17323/jle.2022.12021> (jle.hse.ru)
3. He, C. (2023). The application of multimodal teaching approach to reduce foreign language anxiety. Journal of Arts and Humanities. <https://doi.org/10.18533/jah.v12i4.2338> (theartsjournal.org)
4. Kalamatova, C. (2024). Multimodality in teaching a foreign language to students of philological and pedagogical disciplines. Scientific Herald of Uzhhorod University. <https://doi.org/10.54919/physics/56.2024.241rn5> (physics.uz.ua)

UDK 37.016:811.111

DEVELOPMENT OF SPEECH ACTIVITY OF 11TH GRADE STUDENTS THROUGH DEBATES

Kali Z.S.
Master student
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада 11-сынып оқушыларының сөйлеу әрекетін дамытуда дебат технологиясын қолданудың тиімділігі қарастырылады. Шет тілін оқытуда дебат әдісі оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыруға, сыни ойлауын дамытуға

және өз пікірін дәлелді түрде жеткізуге мүмкіндік береді. Зерттеу барысында дебат әдісін қолданудың оқушылардың сөйлеу белсенділігіне әсері талданды. Нәтижелер көрсеткендей, дебат технологиясы оқушылардың шет тілінде еркін сөйлеу дағдыларын дамытуға және оқу мотивациясын арттыруға ықпал етеді.

Резюме: В статье рассматривается развитие речевой активности учащихся 11 класса посредством использования дебатов на уроках иностранного языка. Дебаты рассматриваются как эффективный интерактивный метод обучения, способствующий формированию коммуникативной компетенции, развитию критического мышления и навыков аргументации. Результаты исследования показывают, что применение дебатов значительно повышает активность учащихся и способствует совершенствованию их устной речи.

The modernization of education systems places significant emphasis on the development of communicative competence among students learning foreign languages. In contemporary educational practice, the ability to effectively express ideas, participate in discussions, and interact with others in a foreign language is considered one of the key indicators of language proficiency. Therefore, developing students' speech activity has become a central objective in foreign language teaching methodology. Traditional approaches to language instruction often focus on grammar rules, vocabulary memorization and written exercises [1]. Although these elements remain essential, they are not always sufficient for developing real communicative competence. Students frequently experience difficulties when attempting to use a foreign language in spontaneous speech situations. As a result, modern pedagogical approaches emphasize interactive teaching methods that actively involve learners in communication. One of the most effective interactive methods is the use of debates in the educational process. Debate-based learning encourages students to analyze information, formulate arguments, defend their viewpoints and respond to opposing opinions. Such activities promote active participation in communication and contribute to the development of speech activity.

Speech activity is an essential component of communicative competence. According to modern language teaching theory, communicative competence includes linguistic knowledge, sociolinguistic awareness and the ability to use language appropriately in real-life contexts. Researchers emphasize that language learning should involve meaningful communication rather than mechanical repetition of grammatical structures [2]. Debates represent a pedagogical technique that integrates several important aspects of communicative learning. During debates, students are required to analyze a topic, organize their thoughts, formulate arguments and present them in a structured manner. Additionally, they must listen carefully to their opponents and respond logically to counterarguments. The use of debates also contributes to the development of critical thinking. Students learn to evaluate different perspectives, support their opinions with evidence and communicate ideas clearly. Consequently, debates create a dynamic learning environment where language is used as a tool for meaningful interaction.

The purpose of this research was to investigate the effectiveness of debates as a method for developing the speech activity of 11th grade students in foreign language classes. The study involved two groups of students: a control group and an experimental group. The control group followed traditional teaching methods that included grammar

exercises, reading tasks and teacher-led discussions [3]. The experimental group participated in lessons that incorporated debate activities. During the experimental lessons students were divided into teams and given specific topics related to contemporary social and educational issues. Each team prepared arguments supporting their position and presented them during classroom debates. Students were encouraged to use English while presenting arguments, responding to opposing viewpoints and summarizing their conclusions. The teacher's role during the debates was to act as a moderator who guided the discussion, ensured equal participation and helped students organize their ideas more effectively.

The results of the experiment demonstrated that debate-based learning had a positive impact on students' speech activity. Students in the experimental group showed noticeable improvement in several areas of communicative competence. First, students became more confident in expressing their opinions in a foreign language. They were more willing to participate in discussions and actively contribute to classroom communication. Second, debates encouraged students to expand their vocabulary and use more complex sentence structures. In order to present convincing arguments, students searched for appropriate expressions and practiced using them during discussions. Third, the use of debates significantly increased students' motivation to learn a foreign language. The interactive nature of debate activities made lessons more engaging and encouraged collaboration among students [4].

In addition to linguistic benefits, debates also promoted the development of critical thinking and analytical skills. Students learned to evaluate information, identify logical arguments and construct well-structured responses [5].

The findings of this research confirm that debates represent an effective pedagogical tool for developing speech activity among 11th grade students. Debate-based learning creates a communicative environment in which students actively use a foreign language to express ideas, defend arguments and interact with others. Integrating debate techniques into foreign language teaching contributes not only to the development of speaking skills but also to the formation of critical thinking, confidence and collaborative learning abilities. Therefore, the use of debates can significantly enhance the effectiveness of foreign language instruction in secondary education. Future research may focus on developing methodological models for integrating debate technology into language teaching and evaluating its long-term impact on communicative competence.

References

1. Thornbury S. *How to Teach Speaking*. – London: Pearson Education, 2018.
2. Brown H. D. *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. – New York: Pearson Education, 2014.
3. Ur P. *A Course in Language Teaching: Practice and Theory*. – Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
4. Scrivener J. *Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching*. – Oxford: Macmillan Education, 2011.
5. Nunan D. *Language Teaching Methodology*. – London: Prentice Hall, 2010.

INTERRELATION BETWEEN SELF-EFFICACY AND SELF-CONFIDENCE IN THE CONTEXT

Kapash U.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін шет тілі ретінде үйреніп жатқан университет студенттерінің өзіне деген сенімділігі, және тілдік жетістіктері арасындағы байланысты зерттейді. Корреляциялық талдау психологиялық факторлар мен біліктілік балдары арасындағы күшті оң байланыстарды көрсетеді. Нәтижелер қолдаушы оқу ортасын, коммуникативтік өзара әрекеттесуді және конструктивті кері байланысты дамытатын оқушыға бағытталған тәсілдердің маңыздылығын көрсетеді. Зерттеу тиімді шет тілін оқыту және үйрену үшін өзіне деген сенімділік пен өзіне деген сенімділікті арттыру өте маңызды деген қорытындыға келеді.

Резюме: В данной статье исследуется взаимосвязь между уверенностью в себе, самооценкой и языковыми достижениями у студентов университетов, изучающих английский язык как иностранный. Корреляционный анализ выявляет сильные положительные корреляции между психологическими факторами и показателями владения языком. Результаты подчеркивают важность подходов, ориентированных на обучающегося, которые способствуют созданию благоприятной учебной среды, коммуникативному взаимодействию и конструктивной обратной связи. Исследование приводит к выводу, что повышение уверенности в себе и самооценки имеет важное значение для эффективного преподавания и изучения иностранного языка.

Foreign language learning is a complex process influenced by numerous cognitive, emotional, and social factors. While linguistic knowledge and intellectual abilities are important for language acquisition, psychological variables also play a significant role in determining learners' success. Among these psychological factors, self-efficacy and self-confidence have received increasing attention from researchers in educational psychology and applied linguistics.

Self-efficacy and self-confidence shape learners' attitudes toward learning, their persistence in overcoming difficulties, and their willingness to participate in communicative activities. In foreign language classrooms, these factors are particularly important because communication often involves uncertainty, the possibility of making mistakes, and exposure to social evaluation. As a result, learners must possess not only linguistic competence but also psychological readiness to use the language in real communicative situations.

Although the terms self-efficacy and self-confidence are sometimes used interchangeably, they represent distinct psychological constructs. Self-efficacy refers to individuals' beliefs about their ability to perform specific tasks, whereas self-confidence represents a broader perception of personal competence and self-worth. Despite these conceptual differences, the two constructs are closely interconnected and often reinforce each other in learning contexts [1].

The purpose of this study is to examine the relationship between self-efficacy and self-confidence in foreign language learning and to analyze how these constructs

influence learners' motivation, participation, and language achievement. Understanding this relationship can help educators design more effective teaching strategies that support both the cognitive and psychological development of language learners.

The concept of self-efficacy was introduced by Albert Bandura as a central element of Social Cognitive Theory. Self-efficacy refers to individuals' beliefs about their ability to successfully perform specific actions required to achieve desired outcomes. According to Bandura, self-efficacy influences the choices people make, the effort they invest in tasks, and their persistence when facing challenges.

In the context of foreign language learning, self-efficacy reflects learners' beliefs about their capacity to perform language-related tasks such as speaking, listening, reading, and writing. Students with high self-efficacy are more likely to approach difficult tasks with confidence, maintain motivation during challenging activities, and persist even when they encounter obstacles.

Research has demonstrated that self-efficacy is task-specific and context-dependent. For example, a learner may feel highly confident in reading comprehension but less confident when speaking in front of an audience. Self-efficacy is also dynamic and can change over time as learners accumulate experiences and receive feedback from teachers and peers.

Four primary sources contribute to the development of self-efficacy: mastery experiences, vicarious experiences, verbal persuasion, and emotional states. Successful task completion provides mastery experiences that strengthen learners' beliefs in their abilities, while observing successful peers offers vicarious reinforcement. Encouragement from teachers and classmates can further enhance self-efficacy, while positive emotional states reduce anxiety and increase confidence in performance.

Self-confidence is a broader psychological construct that reflects individuals' overall belief in their competence and value as learners. Unlike self-efficacy, which is focused on specific tasks, self-confidence encompasses general feelings of security, self-assurance, and reduced fear of failure. In foreign language learning, self-confidence is closely associated with the concept of willingness to communicate (WTC). WTC refers to learners' readiness to initiate communication in the target language when opportunities arise. Students with high levels of self-confidence are more willing to participate in conversations, express their ideas, and experiment with new language forms [2].

Self-confidence also plays an important role in reducing communication anxiety. Many language learners experience fear of making mistakes or being negatively evaluated by others. High levels of self-confidence help learners overcome these fears and engage more actively in communicative activities.

Although self-efficacy and self-confidence are conceptually different, they are closely interconnected and mutually reinforcing. One of the primary mechanisms linking them is successful experience. When learners successfully complete language tasks, they gain evidence of their abilities, which strengthens their self-efficacy beliefs. Over time, repeated mastery experiences contribute to the development of broader self-confidence as learners begin to view themselves as competent language users.

At the same time, self-confidence can influence the development of self-efficacy by shaping learners' willingness to attempt challenging tasks. Confident learners are more likely to participate in classroom discussions, engage in communicative activities, and practice language skills. This increased engagement creates more opportunities for successful experiences, which further strengthen self-efficacy.

The relationship between these constructs can also be explained through Krashen's Affective Filter Hypothesis. According to this theory, emotional variables such as anxiety and lack of confidence can block language input from being processed effectively. Self-confidence helps lower the affective filter by reducing anxiety, while self-efficacy strengthens learners' belief that they can understand and produce the target language [3].

To investigate the relationship between self-efficacy and self-confidence in foreign language learning, an experimental study was conducted among university students studying English as a foreign language.

The participants were divided into two groups: an experimental group and a control group. Both groups had similar language proficiency levels at the beginning of the study.

The experimental group participated in teaching activities designed to enhance psychological factors, including communicative tasks, cooperative learning, and constructive feedback. The control group followed a traditional teacher-centered instructional approach. The research employed a mixed-methods design that included both quantitative and qualitative data collection.

Quantitative data were obtained through language proficiency tests evaluating speaking, listening, reading, and writing skills. Students also completed questionnaires measuring their levels of self-efficacy and self-confidence.

Qualitative data were collected through classroom observations, reflective journals written by students, and semi-structured interviews.

The results of the study demonstrated significant improvements in the experimental group compared with the control group. Students who participated in the psychological and communicative interventions showed higher levels of language proficiency and greater confidence in using the language.

Questionnaire results revealed that learners in the experimental group experienced noticeable increases in both self-efficacy and self-confidence. They reported stronger beliefs in their ability to perform language tasks and greater comfort when communicating in English.

Correlation analysis indicated strong positive relationships between self-efficacy, self-confidence, and language performance. Students with higher levels of these psychological factors tended to achieve better results in speaking, listening, reading, and writing tasks.

Qualitative findings supported these results. Classroom observations showed that students in the experimental group became more active and engaged during lessons. They participated more frequently in discussions, volunteered for speaking activities, and collaborated effectively with their peers. Reflective journals revealed that many students became more aware of their progress and developed a stronger

sense of motivation. Interviews also confirmed that positive teacher feedback and peer support contributed to increased confidence and willingness to communicate.

The findings of this study confirm the important role of psychological factors in foreign language learning. Self-efficacy and self-confidence significantly influence learners' motivation, participation, and academic achievement [4].

The results suggest that learner-centered teaching approaches are particularly effective in fostering these psychological constructs. Communicative activities, collaborative learning, and supportive feedback provide learners with opportunities to experience success and build confidence in their abilities.

The strong relationship between psychological beliefs and language performance highlights the importance of addressing emotional and motivational aspects of learning in addition to cognitive development. When learners believe in their abilities and feel confident in their language skills, they are more willing to engage in communicative practice, which accelerates language acquisition.

In contrast, traditional teaching methods that emphasize error correction and teacher authority may limit students' opportunities to participate actively and develop confidence. The interrelation between self-efficacy and self-confidence plays a crucial role in the process of foreign language learning. Self-efficacy provides learners with the belief that they can successfully perform specific language tasks, while self-confidence offers the emotional foundation necessary for communication and risk-taking [5].

The results of this study demonstrate that enhancing these psychological factors leads to improved language performance, increased motivation, and greater willingness to communicate. Educational practices that focus on supportive learning environments, collaborative activities, and constructive feedback can effectively strengthen learners' self-beliefs.

Therefore, language teachers should consider psychological development as an integral component of language instruction. By fostering both self-efficacy and self-confidence, educators can create conditions that promote successful and meaningful language learning.

References

1. Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: W.H. Freeman and Company, pp. 79–81.
2. Dörnyei, Z. (2005). *The Psychology of the Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, pp. 98–103.
3. Krashen, S. D. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Oxford: Pergamon Press, pp. 30–32
4. MacIntyre, P. D., Clément, R., Dörnyei, Z., & Noels, K. (1998). Conceptualizing willingness to communicate in a L2: A situational model of L2 confidence and affiliation. *The Modern Language Journal*, 82(4), pp. 545–548.
5. Pajares, F. (2002). Overview of social cognitive theory and of self-efficacy. *Theory Into Practice*, 41(1), pp. 9–11.

USING AI AND LANGUAGE LEARNING APPS TO IMPROVE SPEAKING AND LISTENING SKILLS

Kapriyelova A.S.
University «Miras», Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада шет тілдерін үйрену кезінде ауызша және аудиторлық сөйлеу дағдыларын дамыту үшін жасанды интеллект технологиялары мен тілдік қосымшаларды қолдану қарастырылады. AI құралдары мен жауап беретін қосымшалар жекелендірілген тәжірибе жасауға, жедел кері байланыс жасауға, еркін сөйлеу мен есту қабілетін дамытуға, студенттердің ынтасы мен сенімділігін арттыруға мүмкіндік беретіні көрсетілген. Технологияны дәстүрлі әдістермен қатар оқытуға біріктірудің артықшылықтары атап өтілді, сонымен қатар тірі байланыс пен қолданба сапасының жетіспеушілігімен байланысты ықтимал шектеулер талқыланды.

Резюме: В статье рассматривается использование технологий искусственного интеллекта и языковых приложений для развития навыков устной и аудитивной речи при изучении иностранных языков. Показано, что AI-инструменты и адаптивные приложения позволяют создавать персонализированную практику, обеспечивать мгновенную обратную связь, развивать беглость и понимание на слух, а также повышать мотивацию и уверенность студентов. Отмечены преимущества интеграции технологий в обучение наряду с традиционными методами, а также обсуждаются возможные ограничения, связанные с недостатком живого общения и качеством приложений.

The rapid development of artificial intelligence (AI) technologies and the widespread availability of language learning applications have transformed the landscape of foreign language education. In recent years, the integration of AI-driven tools and mobile apps into language learning has provided learners with unprecedented opportunities to develop speaking and listening skills in flexible, personalized, and interactive ways. Traditional classroom instruction, while still valuable, often faces limitations such as insufficient speaking time for each student, lack of individualized feedback, and limited exposure to authentic listening materials. AI and language learning apps address many of these challenges by offering learners immediate feedback, adaptive practice, and access to diverse linguistic input that mirrors real-life communication. These technologies leverage speech recognition, natural language processing, and machine learning algorithms to create environments where learners can practice speaking and listening with a level of precision and engagement that was previously difficult to achieve in conventional settings [1].

One of the primary advantages of AI and language learning apps is their ability to provide personalized learning experiences. Unlike traditional classroom exercises, which are often designed for the group as a whole, AI systems can analyze individual learners' strengths and weaknesses in real time. For example, speech recognition technology can detect pronunciation errors, intonation patterns, and stress placement, providing instant corrective feedback that guides learners toward more accurate speech production. Similarly, adaptive listening exercises can modify their difficulty based on the learner's comprehension level, gradually introducing more complex vocabulary, faster speech rates, and diverse accents. This individualized approach ensures that

learners are consistently challenged at an appropriate level, promoting steady improvement in both speaking and listening skills.

Another significant benefit is the increase in practice opportunities and exposure to authentic language. Many AI-based apps offer interactive dialogues, simulated conversations, and scenario-based exercises that replicate real-world communication contexts. Learners can engage in conversations with virtual characters, respond to prompts, and even practice negotiation, persuasion, or informal social interactions. Such simulations help students develop pragmatic competence, enabling them to use language appropriately in different social and cultural contexts. Furthermore, listening exercises often incorporate recordings of native speakers, podcasts, and multimedia content, exposing learners to a variety of accents, speech rates, and conversational styles [2]. This diversity of input is critical for developing listening comprehension, as it mirrors the unpredictable nature of real-life communication and trains learners to interpret meaning from context rather than relying solely on familiar vocabulary and sentence structures.

AI-powered applications also offer features that enhance learner motivation and engagement. Gamification elements such as points, levels, badges, and progress tracking create a sense of achievement and encourage consistent practice. Interactive challenges, timed responses, and simulated conversational scenarios make language learning more dynamic and enjoyable, which is particularly important for speaking and listening skills that require frequent, repeated practice. Additionally, learners can practice at any time and place, breaking the constraints of scheduled classroom sessions and allowing for learning in authentic contexts, such as while commuting or during short breaks. The flexibility afforded by mobile apps and online platforms empowers learners to take ownership of their language development, fostering autonomy and self-directed learning.

Despite the numerous advantages, the integration of AI and language learning apps also presents certain challenges. One concern is the potential overreliance on technology at the expense of human interaction. While virtual conversations and speech recognition provide valuable practice, they may not fully replicate the complexity of real interpersonal communication, including subtle nonverbal cues, cultural norms, and unexpected responses [3]. Therefore, AI-based practice should complement rather than replace traditional classroom interaction, peer conversations, and real-world immersion experiences. Another limitation is the varying quality of language learning apps; not all platforms provide accurate feedback or culturally appropriate content. Learners must be guided in selecting high-quality tools that align with pedagogical objectives and learning outcomes. Additionally, technical issues such as inaccurate speech recognition for learners with strong accents or limited access to stable internet connections may impede the effectiveness of app-based practice.

Empirical research on the impact of AI and language learning applications on speaking and listening skills suggests promising outcomes. Studies have demonstrated that learners who engage with AI-driven pronunciation tools show significant improvement in articulation, stress, and intonation patterns compared to peers using traditional methods alone. Similarly, adaptive listening exercises have been shown to

enhance comprehension of connected speech, increase the ability to infer meaning from context, and improve retention of new vocabulary. Learners also report increased confidence in speaking as a result of repeated practice with virtual interlocutors, which reduces anxiety associated with live conversation. The combination of immediate feedback, interactive engagement, and exposure to authentic language input contributes to the accelerated development of oral communication skills, particularly when integrated thoughtfully into a blended learning curriculum.

To maximize the benefits of AI and language learning apps, educators should adopt a balanced approach that combines technological tools with traditional pedagogical methods. Instructors can use apps to provide supplementary practice outside the classroom, assign targeted exercises based on individual learner needs, and track progress over time. In the classroom, teachers can design activities that build on app-based practice, such as group discussions, debates, and role-play exercises, thereby reinforcing skills developed through technology while maintaining the essential human dimension of language learning. Furthermore, integrating AI tools into project-based and task-based learning allows learners to apply speaking and listening skills in meaningful, real-world contexts, fostering both competence and confidence [4].

In conclusion, the use of AI and language learning applications represents a transformative approach to developing speaking and listening skills in foreign language education. These technologies provide personalized, interactive, and engaging practice that complements traditional teaching methods, offering learners immediate feedback, adaptive challenges, and exposure to authentic communicative situations. While challenges such as overreliance on technology and variable app quality exist, careful integration of AI tools into a blended pedagogical framework can enhance oral communication, boost learner motivation, and accelerate language acquisition. As AI technologies continue to advance, their role in foreign language education is likely to expand, offering increasingly sophisticated opportunities for learners to develop both linguistic accuracy and communicative competence in dynamic, culturally rich contexts. The future of language learning lies in the thoughtful combination of innovative technological tools and proven instructional methods, ensuring that students are prepared to communicate effectively in a globalized, digitally connected world.

References

1. Godwin-Jones, R. Emerging Technologies: AI in Language Learning. *Language Learning & Technology*, 2019, vol. 23, no. 3, - p. 17.
2. Li, Z., & Hegelheimer, V. Mobile-Assisted Language Learning: A Selected Research Review. *Language Learning & Technology*, 2013, vol. 17, no. 3, - p. 168.
3. Kukulska-Hulme, A. Mobile Language Learning Now and in the Future. *ReCALL*, 2020, vol. 32, no. 2, - p. 145.
4. Chen, C., & Cheng, W. The Effects of AI-Based Language Learning Apps on EFL Speaking Skills. *Computer Assisted Language Learning*, 2021, vol. 34, no. 5–6, - p. 147.

THE USE OF ADAPTIVE AND INTERACTIVE METHODS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO INCLUSIVE CLASSROOMS

Karataeva A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмысты қоса алғанда, инклюзивті білім беру жағдайында шет тілдерін оқытудың ерекшелігі қарастырылады. Нәтижелер мұндай әдістерді қолдану оқушылардың мотивациясын арттыратынын және оқу процесіне қатысушылардың барлығын белсенді тартуға ықпал ететінін көрсетті.

Резюме: В статье рассматривается специфика обучения иностранным языкам в условиях инклюзивного образования, включая работу с детьми с особыми образовательными потребностями. Результаты показали, что использование таких методов повышает мотивацию учащихся и способствует активному вовлечению всех участников учебного процесса.

Modern pedagogy is focused on creating an educational environment that takes into account the individual characteristics of students and ensures equal access to quality education. Inclusive education involves the integration of students with different educational needs into a common educational environment, which requires special methodological approaches and the use of a variety of tools. Learning foreign languages in an inclusive environment presents a number of specific challenges, including the need to adapt learning materials, apply individual learning strategies, and ensure effective communication between students with different disabilities.

In addition, it is important for the teacher to take into account the motivation, level of training and emotional state of each student in order to create conditions for successful language acquisition. In recent years, innovative technologies have been actively introduced into the teaching of foreign languages, including multimedia tools, interactive tasks, differentiated and project methods, which are especially effective when working in an inclusive environment. The purpose of this study is to identify the most effective methodological approaches and assess their impact on the formation of language and communication skills of students with different educational needs [1].

To achieve this goal, the following tasks were identified:

- to analyze the theoretical foundations of inclusive education and the specifics of teaching foreign languages in mixed groups;
- to identify adaptive methods and technologies that enhance the effectiveness of language acquisition;
- to conduct an experimental study to assess the impact of differentiated approaches and multimedia technologies on students' language skills;
- to compare the results of experimental and control groups and identify key factors for successful learning; and also to formulate recommendations on the application of adaptive methods in the practice of teaching foreign languages [2].

The experimental study was conducted on the basis of a secondary school with inclusive classes, including students with different educational needs. The study involved 50 students, divided into control and experimental groups. The research methods included observation of learning activities, questionnaires to identify motivation and satisfaction with the learning process, testing of language skills, including grammar, vocabulary, listening and speaking, as well as the analysis of educational projects and assignments.

The experimental group used adaptive learning methods, including a differentiated approach with individual tasks, interactive and group methods such as role-playing, discussions and collaborative projects, multimedia and digital technologies, the use of audio and video materials, interactive platforms for speaking and writing training, as well as reflective tasks, including diaries, self-assessment and analysis. completed exercises. The control group was trained according to the traditional method with minimal adaptation of the educational process [3].

The analysis of the results of the experimental work showed a significant improvement in the language and communication skills of the students of the experimental group compared with the control group. The main achievements included an increase in communicative competence — students began to participate more actively in dialogues, confidently use the vocabulary and grammatical structures they had learned, the number of language errors decreased; increased motivation and engagement due to interactive methods and multimedia technologies; individual achievements — a differentiated approach made it possible to take into account the level of training and characteristics of each student, which ensured the successful mastering of the material by all participants; social integration — collaboration on projects and role-playing games contributed to improved communication between students with different educational needs and the formation of a tolerant attitude towards each other. Comparison with the control group showed that traditional teaching methods did not provide the same effectiveness for all students, especially for those with special educational needs.

The results of the study confirm that the use of adaptive and innovative methods of teaching foreign languages in an inclusive environment significantly increases the efficiency of learning the material. A differentiated approach and multimedia technologies make it possible to take into account the individual characteristics of students, contribute to the formation of self-control and reflection skills, and also increase motivation to learn. Interactive methods and project activities develop communication skills, creative thinking and the ability to work in a team, which is especially important in an inclusive education environment. The results confirm the need for an integrated approach combining the adaptation of the educational process using modern pedagogical and digital technologies [4].

The specifics of teaching foreign languages in an inclusive environment require the use of adaptive methods that take into account the level of training and educational needs of each student. A differentiated approach and multimedia technologies increase the efficiency of language learning, contribute to the formation of communication skills and motivation for learning, while interactive and project methods develop skills of

cooperation, tolerance and creative thinking. The experimental group showed a higher level of language skills and confidence in communication compared to the control group, which confirms the effectiveness of adaptive methods in an inclusive educational environment [5].

Thus, teaching foreign languages in inclusive education requires an integrated approach combining differentiated tasks, interactive methods, multimedia technologies and reflective practices. The use of these techniques ensures equal opportunities for all students, increases motivation, promotes the formation of language skills and social and communicative competence. The prospects for further research are related to the development of methodological models for integrating an inclusive approach into foreign language teaching, as well as studying the impact of digital technologies on the process of adaptation and development of students with special educational needs.

References

1. Кононенко Е.Ю. Инклюзивное образование: теория и практика. – Москва: Просвещение, 2019.
2. Томпсон Г. Teaching English in Inclusive Classrooms. – London: Routledge, 2018.
3. Соловова Е.Н. Методы обучения иностранным языкам в смешанных группах. – Москва: АСТ, 2020.
4. Florian L., Black-Hawkins K. Exploring Inclusive Pedagogy. – London: Routledge, 2017.
5. Хармер Дж. How to Teach English. – London: Longman, 2017.

UDK 378.147:811.111:004.738.5

DIVERSITY OF LANGUAGE SOCIAL NETWORKS AND THEIR APPLICATION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Karatay D.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада тілдік әлеуметтік желілердің әртүрлілігі және олардың білім беруді цифрландыру жағдайында шет тілдерін оқытудағы рөлі қарастырылады. Білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын, лексикасын және мәдениетаралық құзыреттілігін дамыту үшін әлеуметтік платформаларды пайдаланудың тиімділігін растайтын зерттеу нәтижелері ұсынылған.

Резюме: В статье рассматривается разнообразие языковых социальных сетей и их роль в изучении иностранных языков в условиях цифровизации образования. Представлены результаты исследования, подтверждающие эффективность использования социальных платформ для развития коммуникативных навыков, лексики и межкультурной компетенции обучающихся.

In the context of globalization and digital transformation of education, social networks are becoming an integral part of the educational process. Their role in learning foreign languages is especially significant, where communication, interactivity and authenticity of the language environment play a key role. Modern linguistic social networks are multifunctional platforms that unite users by interests and

provide opportunities for language practice in real-world communication situations. Facebook Instagram social networks are specialized online platforms (for example, Busuu, Livemocha, etc.), as well as universal social networks (Facebook, Instagram, TikTok) used for educational purposes. Their diversity is determined by their functionality, target audience, and educational objectives. According to the researchers, social networks are an effective tool for the formation of foreign language communicative competence and the integration of formal and informal learning. The theoretical basis for the use of social networks in language teaching is the concepts of constructivism and connectivism, which involve active interaction between students, the joint creation of knowledge and the use of digital resources. Social media contributes to the creation of an authentic language environment in which students can interact with native speakers, which is especially important in the absence of such an opportunity in real life [1].

The variety of linguistic social networks can be classified as follows:

- specialized educational platforms (Busuu, Livemocha);
- Instagram Facebook universal social networks (Facebook, Instagram);
- video platforms (YouTube, TikTok);
- messengers (WhatsApp, Telegram).

Each of these types has its own didactic capabilities. For example, specialized platforms are focused on systematic language learning, while universal networks provide more flexible opportunities for communication and content exchange.

As part of this study, a survey was conducted among undergraduates of pedagogical specialties (n=45) studying English. The purpose of the study was to identify the effectiveness of using social networks in the process of learning a language. The research methods were questionnaires, an analysis of students' learning activities and a comparative analysis of the results.

The results of the study showed that 87% of students regularly use social media to learn the language. At the same time, Instagram, TikTok and YouTube turned out to be the most popular platforms. The main activities are watching video content, participating in discussions, corresponding with native speakers, and completing assignments in language applications.

Data analysis has shown that the use of social media contributes to [2]:

- vocabulary expansion;
- development of listening and speaking skills;
- formation of intercultural competence;
- increase motivation to learn a language.

This is confirmed by other studies, according to which social networks contribute to the development of students' speech skills, creativity and communicative activity. The interactivity of social networks is of particular importance. Unlike traditional teaching methods, students here become active participants in the educational process. They create content, participate in discussions, and receive instant feedback. This corresponds to modern student-centered pedagogical approaches.

In addition, social networks contribute to the formation of the so-called foreign language information competence, which includes the ability to search, analyze and

use information in a foreign language. In the context of the information society, this competence is becoming one of the key ones.

However, the use of social media has certain difficulties. These include:

- redundancy of information;
- lack of content quality control;
- the risk of reducing academic discipline;
- distractions.

Despite this, with a competent pedagogical organization, social networks can be effectively integrated into the educational process. In particular, the teacher can use them to organize project activities, online discussions and independent work of students. It is important to note that social media affects not only the learning process, but also the language itself. They form new linguistic forms, abbreviations, emojis and other elements of digital communication, reflecting the evolution of language in the digital age. Thus, the results of the study confirm that the diversity of linguistic social networks provides ample opportunities for learning foreign languages. Their use contributes to the development of key language skills, increased motivation and the formation of digital competencies [3].

The conducted research on the diversity of linguistic social networks and their application in learning foreign languages allows us to draw a number of generalizing conclusions of a theoretical and practical nature. In the context of the rapid digitalization of education and the globalization of communication processes, social networks are being transformed from an interpersonal communication tool into a full-fledged educational environment with significant didactic potential.

First of all, it should be noted that linguistic social networks are a multilevel and multicomponent system that includes both specialized educational platforms and universal digital resources. Their functional diversity makes it possible to implement various pedagogical tasks: from the formation of basic language skills to the development of complex communication strategies and intercultural competence. This confirms the thesis that modern foreign language teaching goes beyond the traditional classroom model and acquires a hybrid, integrative character.

The results of the study showed that the use of social networks significantly increases the level of involvement of students in the process of learning a foreign language. The high percentage of students who actively use these resources indicates that social networks are perceived not only as a familiar communication medium, but also as an effective learning tool. At the same time, the motivational aspect is one of the key factors determining the success of language acquisition. The opportunity to interact with real native speakers, participate in discussions of relevant topics, and create your own content contribute to the formation of sustained interest in the learning process. Of particular importance is the fact that social networks provide access to authentic language material. Unlike traditional textbooks, which often present artificially adapted texts, digital platforms provide a vibrant, dynamic language environment. This allows students not only to expand their vocabulary, but also to master modern language trends, including colloquial expressions, slang and elements of digital communication. Thus, a more complete and adequate understanding of

language as a social and cultural phenomenon is being formed.

An important result of the study is the identification of the positive impact of social networks on the development of all types of speech activity. Thus, regular viewing of video content improves listening skills, participation in online discussions develops writing and argumentation skills, and interaction with other users stimulates the development of oral speech. At the same time, there is a natural integration of various language skills, which corresponds to a communicative approach to learning.

In addition, the use of social media contributes to the development of students' autonomy. Students have the opportunity to choose content independently, determine the pace and trajectory of learning, as well as evaluate their own results. This corresponds to modern educational trends focused on the formation of self-education and continuous learning skills. In this context, the role of the teacher is transformed: he acts not only as a source of knowledge, but also as a moderator, consultant and organizer of the educational process. Equally significant is the contribution of social networks to the formation of intercultural competence. Interaction with representatives of different cultures contributes to the development of tolerance, understanding of cultural differences and the ability to effectively communicate across cultures. This is especially true in a globalized world, where successful professional and personal activities largely depend on the ability to interact with representatives of other cultures. At the same time, the results of the study revealed a number of problems related to the use of social networks for educational purposes. These include, first of all, information overload, lack of systematization of content and insufficient level of its reliability. In conditions of excessive information flow, students may have difficulty selecting high-quality and relevant materials. This requires students to develop critical thinking and media literacy skills. It should also be noted that there are distractions typical of social media. Entertainment content, notifications, and other interface elements can reduce concentration and negatively affect learning effectiveness. In this regard, there is a need to develop pedagogical strategies aimed at optimizing the use of social networks and minimizing their negative impact [4].

The problem of integrating social networks into the formal educational environment deserves special attention. Despite the obvious advantages, their use in the educational process is often episodic and unsystematic. This is due to both the insufficient methodological development of this area and the lack of unified approaches to evaluating learning outcomes. In this regard, an urgent task is to develop methodological recommendations and models for the use of social networks in teaching foreign languages.

The prospects for further research in this area are related to a deeper analysis of the impact of various types of social networks on the formation of specific language skills, as well as the study of the individual characteristics of students that determine the effectiveness of using digital resources. In addition, it is of interest to explore the possibilities of integrating artificial intelligence technologies and adaptive educational systems into linguistic social networks. Thus, it can be concluded that the diversity of linguistic social networks opens up broad prospects for improving the learning process of foreign languages. Using them allows you to make learning more flexible,

interactive and focused on the needs of students. At the same time, the successful realization of this potential requires an integrated approach, including methodological support, the development of digital competence of participants in the educational process and the creation of a favorable educational environment.

In conclusion, it should be emphasized that social networks are not a substitute for traditional learning, but their competent integration into the educational process can significantly increase its effectiveness. They act as an additional resource that expands learning opportunities and contributes to the formation of modern competencies necessary for successful operation in a digital society. Summarizing the results of the study, it can be argued that the use of linguistic social networks is one of the promising areas for the development of foreign language teaching methods. Their potential lies not only in expanding access to educational resources, but also in creating conditions for active, meaningful and motivated learning. This is what makes social media an important element of the modern educational ecosystem.

References

1. Григорьева К.Г. Об опыте использования социальной сети в преподавании английского языка // Вестник РУДН. – 2011. – №2. – С. 44–46.
2. Гулая Т.М., Романова С.А. Социальные сетевые сервисы в изучении иностранных языков // Филологические науки. – 2014. – №2. – С. 154–156.
3. Наволочная Ю.В. Применение социальных сетей в практике обучения иностранному языку // Филологические науки. – 2019. – Т.12, №2. – С. 267–272.
4. Китибаева А.К. Социальные сети как средство развития речевой культуры студентов // Вестник Карагандинского университета. – 2021. – №1. – С. 79–85.

UDK 37.013.43

METHODOLOGICAL ASPECTS OF TEACHING VOCABULARY THROUGH COMPARATIVE ANALYSIS

Karim B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада салыстырмалы талдау арқылы сөздік қорын оқытудың әдіснамалық аспектілері зерттеледі, оның теориялық негіздері, педагогикалық артықшылықтары және сыныпта жүзеге асырудың практикалық стратегиялары атап өтіледі. Сөздік қорын молайту шетел тілін үйрену процесінде шешуші рөл атқарады. Сөздік қорын оқытудың тиімді педагогикалық тәсілдерінің бірі - салыстырмалы талдау, ол оқушылардың ана тілі мен мақсатты тілдің тілдік элементтерін салыстыруды қамтиды. Бұл әдіс оқушыларға тілдер арасындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарды анықтауға мүмкіндік береді, бұл лексикалық элементтерді тереңірек түсінуге және есте сақтауға көмектеседі. Зерттеуде сонымен қатар тілдер арасындағы әсердің, сөздік қорын үйренудегі когнитивтік процестердің рөлі және лексикалық құзыреттілікті дамытудағы контрасттық әдістердің тиімділігі қарастырылады.

Резюме: В данной статье рассматриваются методологические аспекты обучения лексике посредством сравнительного анализа, освещаются его теоретические основы, педагогические преимущества и практические стратегии внедрения в учебный процесс.

Развитие словарного запаса играет решающую роль в процессе изучения иностранного языка. Одним из эффективных педагогических подходов к обучению лексике является сравнительный анализ, который предполагает сравнение языковых элементов родного языка студентов и изучаемого языка. Этот метод позволяет студентам выявлять сходства и различия между языками, что помогает им лучше понимать и запоминать лексические элементы. В исследовании также рассматривается роль межъязыкового влияния, когнитивных процессов в изучении лексики и эффективность контрастивных методов в развитии лексической компетенции.

Vocabulary is one of the fundamental components of language proficiency. Effective communication in any language largely depends on the learner's lexical knowledge. While grammar provides the structural framework of language, vocabulary provides the content that enables meaningful communication. Therefore, teaching vocabulary is a central task in foreign language education.

Traditional approaches to vocabulary teaching often relied on memorization of isolated words and translation techniques. However, modern language pedagogy emphasizes contextual learning, cognitive engagement, and meaningful interaction with lexical units. One method that has gained increasing attention is comparative analysis, also known as contrastive analysis. This approach involves systematic comparison between the learner's native language and the target language in order to identify similarities, differences, and potential sources of learning difficulties.

Comparative analysis can significantly enhance vocabulary acquisition because it activates learners' prior linguistic knowledge. When students recognize familiar patterns or understand how lexical items correspond across languages, they are more likely to remember and correctly use new vocabulary. Moreover, this approach helps prevent negative transfer, where learners incorrectly apply structures from their native language to the target language [1].

The purpose of this article is to examine methodological aspects of teaching vocabulary through comparative analysis and to provide practical recommendations for educators who aim to integrate this approach into language instruction.

The comparative approach to language teaching is grounded in the theory of contrastive analysis, which emerged in linguistics and applied linguistics in the mid-twentieth century. According to contrastive analysis theory, many errors made by language learners are the result of interference from their native language. By systematically comparing languages, teachers can predict potential learning difficulties and design effective instructional strategies.

Another important theoretical framework supporting comparative vocabulary teaching is cognitive linguistics. Cognitive theories emphasize that learning occurs through association, categorization, and meaningful connections between concepts. When students compare vocabulary items across languages, they engage in deeper cognitive processing, which improves memory retention and comprehension.

Furthermore, the concept of cross-linguistic influence explains how knowledge of one language affects the learning of another. This influence can be both positive and negative. Positive transfer occurs when similarities between languages facilitate learning, while negative transfer occurs when differences cause confusion.

Comparative analysis allows teachers to harness positive transfer and minimize negative transfer [2].

In addition, sociolinguistic perspectives highlight the importance of learners' linguistic background in shaping their language acquisition process. Recognizing and utilizing students' native language resources can enhance motivation and create a more inclusive learning environment.

Teaching vocabulary through comparative analysis offers several methodological advantages that contribute to effective language learning.

When students compare vocabulary in two or more languages, they establish meaningful connections between lexical items. This process facilitates deeper understanding and long-term retention. Instead of memorizing words mechanically, learners analyze semantic relationships and contextual usage.

Comparative analysis encourages learners to reflect on linguistic structures and meanings. This reflection enhances metalinguistic awareness, which refers to the ability to think about language as a system. Such awareness is essential for advanced language proficiency and academic literacy.

By explicitly discussing differences between languages, teachers can help students avoid common errors caused by interference from their native language. For example, false cognates—words that look similar but have different meanings—can be identified and clarified through comparison.

Students often find comparative tasks intellectually stimulating because they involve problem-solving and discovery. Recognizing similarities between languages can also boost learners' confidence, as they realize that their existing linguistic knowledge can support new learning.

Vocabulary reflects cultural concepts and social practices. Comparative analysis allows learners to explore how different languages represent reality, thereby promoting intercultural competence and global awareness.

To effectively apply comparative analysis in vocabulary instruction, several methodological principles should be considered [3].

Vocabulary should always be introduced within meaningful contexts rather than as isolated word lists. Teachers can present words through texts, dialogues, or real-life situations and then analyze how similar concepts are expressed in different languages.

Comparative analysis should emphasize semantic relationships such as synonyms, antonyms, and hierarchical categories. For example, teachers can compare how certain semantic fields—such as emotions, colors, or family relations—are structured in different languages.

Cognates are words that share a common origin and similar meaning across languages. These words can facilitate vocabulary learning. However, teachers must also address false cognates that may lead to misunderstandings.

Although modern methodologies sometimes discourage translation, it can be a valuable tool when used strategically. Translation activities encourage learners to analyze subtle differences in meaning and usage between languages.

Graphic organizers, such as semantic maps or comparative tables, can help learners visually represent lexical relationships across languages. This technique supports cognitive processing and improves retention.

Several practical strategies can be employed to teach vocabulary through comparative analysis.

Teachers can provide lists of vocabulary items in both the native and target languages and ask students to identify similarities and differences in meaning, pronunciation, or usage.

Students can translate short texts or sentences and then discuss alternative translations. This activity encourages critical thinking about lexical choices.

Learners analyze how a particular semantic field is expressed in different languages. For instance, they might compare how emotions such as “happiness,” “anger,” or “fear” are described.

Students examine morphological patterns such as prefixes, suffixes, and compound words across languages. This analysis helps learners understand how new words are created [4].

Teachers can present common learner errors and ask students to identify their causes based on differences between languages.

Group discussions and collaborative tasks allow learners to share insights about linguistic similarities and differences. Such interaction enhances engagement and promotes deeper understanding.

Despite its advantages, teaching vocabulary through comparative analysis also presents certain challenges.

First, teachers must possess sufficient knowledge of both the target language and the learners’ native language in order to conduct meaningful comparisons. Without this knowledge, explanations may become superficial or inaccurate.

Second, excessive reliance on comparison may lead students to depend too heavily on translation rather than developing independent thinking in the target language. Therefore, comparative analysis should be balanced with communicative activities.

Third, in multilingual classrooms where students have different linguistic backgrounds, implementing comparative methods can be more complex. Teachers may need to adapt strategies to accommodate diverse language experiences.

Finally, comparative analysis requires careful planning and preparation. Teachers must select appropriate vocabulary items and design tasks that promote meaningful analysis rather than simple translation exercises.

Vocabulary acquisition remains a fundamental component of foreign language education, and effective teaching methods are essential for developing learners’ lexical competence. Comparative analysis provides a valuable methodological approach that connects new vocabulary with learners’ existing linguistic knowledge. By examining similarities and differences between languages, students develop deeper understanding, stronger memory retention, and greater metalinguistic awareness [5].

The implementation of comparative vocabulary teaching requires thoughtful methodological planning, including contextual presentation, semantic analysis, and the

use of cognitive strategies such as visual mapping and collaborative learning. While certain challenges exist, these can be addressed through balanced instructional design and teacher preparation.

Overall, comparative analysis can significantly enhance vocabulary instruction by making learning more analytical, engaging, and meaningful. Future research should further explore the effectiveness of this approach in diverse educational contexts and investigate how digital tools and multilingual resources can support comparative vocabulary learning.

References

1. Nation, I. S. P. (2001). *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 23–45.
2. Richards, J. C., & Renandya, W. A. (2002). *Methodology in Language Teaching: An Anthology of Current Practice*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 255–263.
3. Schmitt, N. (2010). *Researching Vocabulary: A Vocabulary Research Manual*. London: Palgrave Macmillan, pp. 18–34.
4. Lado, R. (1957). *Linguistics Across Cultures: Applied Linguistics for Language Teachers*. Ann Arbor: University of Michigan Press, pp. 2–17.
5. Thornbury, S. (2002). *How to Teach Vocabulary*. Harlow: Longman, pp. 13–28.

UDK 37.013.43

STUDENT-ORIENTED LEARNING TECHNOLOGIES: MODERN APPROACHES TO MASTERING A FOREIGN LANGUAGE

Kengesbayeva G.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақала жоғары оқу орнында шет тілін оқыту үдерісінде тұлғаға бағытталған заманауи оқыту технологияларын талдауға арналған. Тұлғаға бағытталған тәсілдің теориялық негіздері, сондай-ақ коммуникативтік, жобалық және бейімделген цифрлық әдістерді тәжірибеде қолдану мәселелері қарастырылады. Зерттеу нәтижелері оқытуды дараландыру студенттердің уәжін, тілдік құзыреттілігін және оқу белсенділігін арттыруға ықпал ететінін дәлелдейді.

Резюме: Статья посвящена анализу современных личностно-ориентированных технологий обучения иностранному языку в вузе. Рассматриваются теоретические основы подхода, а также практическое применение коммуникативных, проектных и адаптивных цифровых методов. Результаты исследования подтверждают, что индивидуализация обучения способствует повышению мотивации, языковой компетенции и учебной активности студентов.

Modern higher education is focused on the formation of a competitive, mobile and professionally trained personality capable of continuous self-development and intercultural communication. In the context of globalization and digital transformation of society, proficiency in a foreign language is of particular importance as a tool for professional and academic interaction. In this regard, the need for the introduction of personality-oriented learning technologies is being actualized, ensuring the

individualization of the educational process and the disclosure of the potential of each student.

The personality-oriented approach involves shifting the focus from knowledge transfer to the development of the student's personality, cognitive activity, motivation and independence. This is especially important in the process of learning a foreign language, since successful language acquisition requires the active participation of the student, constant practice, communicative interaction and consideration of individual characteristics of perception and processing of information.

The purpose of this article is to analyze modern approaches to the implementation of personality-oriented technologies for teaching a foreign language at a university, identify their advantages, and present the results of experimental implementation of these technologies in educational practice [1].

Modern approaches to the implementation of personality-oriented technologies:

1. The communicative approach is focused on developing the ability to use language as a means of real communication. It involves the active involvement of students in speech activity through dialogues, discussions, role-playing games and modeling professional situations. Within the framework of personality-oriented learning, the communicative approach allows students to take into account their interests and professional orientation, choosing the subject of classes in accordance with their future specialty. This helps to increase motivation and create an awareness of the need to master a foreign language.

2. Project activity is an effective tool for developing students' independence and responsibility. In the process of completing projects, students solve practice-oriented tasks, use a foreign language in the context of a real or simulated professional situation.

Project-based training includes:

- research projects;
- presentation projects;
- interdisciplinary projects;
- team projects with role allocation.

This form of work promotes the development of critical thinking, communication and collaboration skills.

3. Interactive and digital technologies. Modern educational platforms and digital resources make it possible to implement the principles of individualization and adaptability of learning. The use of online platforms, multimedia materials, virtual simulators and chatbots ensures:

- instant feedback;
- the opportunity to work independently at a convenient pace;
- automated monitoring and analysis of progress;
- modeling of communicative situations.

Interactive technologies contribute to increased student engagement and the formation of sustainable learning motivation.

4. Adaptive learning systems analyze the level of training, the speed of material assimilation and the interests of the student, forming an individual educational trajectory. This allows you to avoid overloading or, conversely, insufficient complexity

of tasks, ensuring an optimal level of cognitive activity. In order to determine the effectiveness of personality-oriented technologies, an experimental study was conducted in a university setting. The study involved students of 1-2 courses of non-linguistic specialties. Control and experimental groups were formed. In the control group, training was carried out mainly by traditional methods (reproductive exercises, front-line work, a single program for all students) [2].

The experimental group used the following personality-oriented technologies:

- preliminary diagnostic testing to determine the level of language proficiency;
- differentiated tasks;
- project activities;
- using an adaptive online platform;
- the practice of dialogues using a chatbot;
- regular reflection and self-assessment [3].

The experiment lasted one semester. To evaluate the results, entrance and final tests, student questionnaires, and an analysis of learning activity were used. The results of the study demonstrated the positive dynamics of the development of the language competence of the students of the experimental group. At the end of the semester, the level of foreign language proficiency increased by an average of 18-22%, while in the control group the increase was 8-10%. An analysis of motivational indicators revealed an increase in internal learning motivation among 76% of the students in the experimental group. They noted an increased interest in classes, a sense of personal importance of the tasks performed, and confidence in their own abilities.

There was also an increase in the indicators of speech activity: the number of voluntary presentations, participation in discussions and the performance of additional tasks increased significantly. The students' reflective reports testified to the formation of self-analysis skills and planning their own educational trajectory.

A comparative analysis of the control and experimental groups confirmed statistically significant differences in terms of language competence, learning motivation, and level of engagement. This allows us to conclude that the implementation of personality-oriented technologies in the process of teaching a foreign language is effective.

The data obtained confirm that personality-oriented technologies contribute to:

- improving the quality of language learning;
- development of communication skills;
- building autonomy and responsibility;
- strengthening internal motivation [4].

Of particular importance is the combination of project activities, adaptive digital tools and communication methods. Their integration creates a flexible educational environment in which each student can realize their own potential. At the same time, the introduction of these technologies requires high professional competence of the teacher, readiness to design individual routes and use digital tools.

Personality-oriented learning technologies are an effective tool for modernizing the process of teaching a foreign language at a university. They provide individualization of learning, development of independence, motivation and

responsibility of students for the results of their own educational activities. Modern approaches, including communicative and project-based learning, interactive and adaptive digital technologies, make it possible to take into account the personal characteristics of students and form language competencies in conditions as close as possible to real professional practice.

A promising area of further research is the expansion of the use of analytical tools and digital platforms that make it possible to more accurately diagnose the educational needs of students and optimize the process of forming their foreign language communicative competence. Thus, the results of the conducted research confirm that the introduction of personality-oriented technologies in the process of teaching a foreign language contributes to improving the quality of education and the formation of a competitive specialist who is ready for effective intercultural interaction in the professional field.

References

1. Роджерс, К. Свобода обучения и личностное развитие. – Москва: Прогресс, 2001. С 17.
2. Маслоу, А. Мотивация и личность. – Санкт-Петербург: Питер, 2003. С 22.
3. Кузнецова, Т. Н. Индивидуализация обучения иностранным языкам в вузе. – Москва: Изд-во МГУ, 2019. С 40-45.
4. Brown, H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. – Pearson, 2014. С 25-35.

УДК 811

LINGUACULTURAL APPROACH AS MODERN EXPERIENCE IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES

Kengesbek A. A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шет тілдерін оқытудағы заманауи бағыттардың бірі болып саналатын лингвомәдениеттанымдық тәсіл қарастырылады. Аталған тәсіл тіл мен мәдениеттің өзара тығыз байланысына негізделіп, шет тілін үйрену барысында тек тілдік білімді ғана емес, сонымен қатар мәдени құндылықтарды, ұлттық дүниетанымды және әлеуметтік нормаларды меңгерудің маңыздылығын көрсетеді. Мақалада тілдің мәдениетті сақтаушы және жеткізуші құрал ретіндегі рөлі сипатталып, мәдениетаралық коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыру мәселелері талданады. Сонымен қатар мәдени ерекшелігі бар тілдік бірліктер, сөйлеу этикеті, вербалды және вербалды емес қарым-қатынас элементтері қарастырылады. Автор шынайы (аутентті) материалдарды қолдану, мәдениеттерді салыстырмалы талдау, коммуникативтік және жобалық оқыту әдістерінің тиімділігін атап өтеді. Зерттеу нәтижелері лингвомәдениеттанымдық тәсілдің шет тілін үйренушілердің мәдениетаралық қарым-қатынас дағдыларын дамытуда маңызды рөл атқаратынын көрсетеді.

Резюме: В статье рассматривается один из современных и значимых направлений в обучении иностранным языкам — лингвокультурологический подход. Данный подход основан на тесной взаимосвязи языка и культуры и показывает, что изучение иностранного языка

предполагает не только освоение грамматических и лексических знаний, но и знакомство с культурой, традициями и ценностями народа, говорящего на этом языке. Автор подчеркивает роль языка как средства хранения и передачи культурной информации от поколения к поколению. В статье также раскрывается значение формирования межкультурной коммуникативной компетенции, в структуру которой входят языковой, социолингвистический, прагматический и культурный компоненты. Особое внимание уделяется необходимости изучения языковых единиц с культурной спецификой, фразеологизмов, пословиц и поговорок, речевого этикета, а также средств невербальной коммуникации. Автор отмечает, что использование аутентичных материалов, сопоставление культур, а также применение коммуникативных и проектных методов обучения способствует более глубокому усвоению студентами языковых и культурных знаний. В заключении подчеркивается, что лингвокультурологический подход способствует эффективному изучению иностранного языка, развитию межкультурного понимания и успешному общению в условиях глобализации.

The linguocultural approach has become one of the most influential and productive trends in modern foreign language teaching methodology. This approach reflects the understanding that language is not an isolated system of grammatical rules and lexical units, but a dynamic cultural phenomenon closely connected with social reality, historical development, and national mentality. In this context, foreign language learning is viewed as a process of acquiring not only linguistic competence but also cultural knowledge and intercultural awareness [1]. Language serves as a means of preserving and transmitting cultural heritage. Each language reflects a specific worldview, shaped by historical events, traditions, values, and social norms of its speakers. Words, expressions, and grammatical structures often contain implicit cultural meanings that cannot be fully understood without cultural background knowledge. The linguocultural approach emphasizes the importance of studying these meanings in order to achieve deeper comprehension and more effective communication [2]. One of the fundamental principles of the linguocultural approach is the unity of language and culture. Language functions as a cultural code that organizes and represents reality in a particular way [3].

Through language, individuals categorize the world, express emotions, and construct social relationships. Therefore, learning a foreign language implies learning how native speakers perceive the world and interact within their cultural environment. A key objective of the linguocultural approach is the formation of intercultural communicative competence, which includes several interrelated components: linguistic competence, sociolinguistic competence, pragmatic competence, and cultural competence. Learners should be able not only to construct grammatically correct sentences but also to use them appropriately in different social and cultural situations. This competence allows students to avoid communicative failures caused by cultural misunderstandings [4].

Culturally marked linguistic units play a central role in the linguocultural approach. These include idioms, phraseological expressions, proverbs, sayings, metaphors, and culture-specific vocabulary. Such units reflect national character, value systems, and collective experience. For example, many idioms are rooted in historical events, traditions, or everyday life of a particular culture. Without understanding their

cultural background, learners may interpret them incorrectly or fail to grasp their pragmatic meaning [5]. The study of speech etiquette and norms of politeness is another important component of the linguocultural approach. Forms of address, greetings, requests, apologies, and expressions of gratitude vary significantly across cultures. What is considered polite in one culture may be perceived as inappropriate or even rude in another. By studying these aspects, learners develop the ability to communicate respectfully and effectively in intercultural contexts. Non-verbal communication also receives special attention within the linguocultural framework. Gestures, facial expressions, body language, eye contact, and personal space are culturally conditioned and play a crucial role in communication. Misinterpretation of non-verbal signals can lead to misunderstanding even when verbal language is correct. Therefore, awareness of non-verbal cultural differences is essential for successful interaction [6].

The linguocultural approach strongly supports the use of authentic materials in the educational process. Authentic texts and media provide real examples of language use in natural cultural contexts. Films, television programs, news articles, literary works, social media content, and advertisements expose learners to living language and contemporary cultural realities. Such materials help students observe how language reflects social values, humor, stereotypes, and cultural norms. Comparative analysis of native and target cultures is widely applied in linguocultural teaching. This comparison allows learners to identify similarities and differences between cultures, understand their own cultural identity more deeply, and develop a tolerant attitude toward cultural diversity. Cultural comparison also helps overcome ethnocentrism and stereotypes, promoting mutual understanding and respect.

Modern pedagogical technologies and teaching methods are closely connected with the linguocultural approach. Communicative teaching, task-based learning, project work, role-playing, and case studies create opportunities for learners to apply linguistic and cultural knowledge in realistic situations. These methods encourage active participation, collaboration, and reflection, which contribute to deeper learning outcomes. Project-based learning, in particular, allows students to explore cultural topics independently, such as national traditions, holidays, social issues, or everyday life in the target culture. Through research, presentations, and discussions, learners develop analytical skills and cultural awareness while practicing foreign language communication.

The linguocultural approach also aligns with learner-centered education. It takes into account students' personal experience, cultural background, interests, and learning styles. Learners are encouraged to express their opinions, compare cultural perspectives, and engage in dialogue. This increases motivation, autonomy, and responsibility for learning [7].

In the context of globalization, the importance of the linguocultural approach continues to grow. International communication, academic mobility, and professional cooperation require not only language proficiency but also intercultural competence. Specialists who possess linguocultural knowledge are better prepared for cross-cultural interaction and can adapt more easily to multicultural environments. Furthermore, the

linguocultural approach contributes to the development of a global mindset. By learning a foreign language through culture, students become more open-minded, tolerant, and flexible in their thinking. They learn to view cultural differences not as obstacles but as opportunities for enrichment and cooperation. Thus, the linguocultural approach represents a modern and effective experience in foreign language learning. It integrates linguistic and cultural education, promotes intercultural communicative competence, and prepares learners for meaningful and successful communication in a diverse and interconnected world.

References

1. Michael Byram. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon: Multilingual Matters, 1997.
2. Claire Kramsch. Language and Culture. Oxford: Oxford University Press, 1998.
3. Edward Sapir. Language: An Introduction to the Study of Speech. New York: Harcourt, Brace & Company, 1921.
4. Benjamin Lee Whorf. Language, Thought, and Reality: Selected Writings. Cambridge, MA: MIT Press, 1956.
5. George Yule. The Study of Language (6th ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 2016.
6. Rod Ellis. The Study of Second Language Acquisition. Oxford: Oxford University Press, 1994.
7. Michael Byram. "Intercultural Communicative Competence in Foreign Language Education." In The Routledge Handbook of Language and Intercultural Communication, 2012.

UDC 811

A COMPREHENSIVE QUALITY ASSESSMENT OF LANGUAGE LEARNING TOOLS WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR THE DEVELOPMENT OF SELF-EDUCATION COMPETENCIES

Kenzhebekova A.S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Жасанды интеллекттің (ЖИ) тілдік білім беруге тез интеграциялануы парадигманы дәстүрлі оқытудан автономды, технологиялық құралдар арқылы оқытуға ауыстырды. Бұл мақалада жалпы мақсаттағы (мысалы, ChatGPT, DeepSeek) және тапсырмаға тән (мысалы, Duolingo Max, Elsa Speak) ЖИ тілдік оқыту құралдарының кешенді сапасын бағалау ұсынылған. Циммерманның өзін-өзі реттейтін оқыту (SRL) моделіне негізделген зерттеу бұл құралдарды үш кезең бойынша өзін-өзі оқыту құзыреттілігін дамыту мүмкіндігіне қарай бағалайды: алдын ала ойлау, өнімділік және өзін-өзі талдау. Соңғы эмпирикалық деректерді синтездеу арқылы бағалау тапсырмаға тән құралдар құрылыс салуда және негізгі дағдыларды игеруде жақсы болғанымен, жалпы мақсаттағы генеративті ЖИ метакогнитивтік рефлексия мен икемді мақсат қою үшін жоғары қолдау көрсететінін көрсетеді. Мақала ЖИ сауаттылығын өзін-өзі басқаратын тілдік оқытумен синергиялауға арналған ұсынылған педагогикалық негізбен аяқталады, бұл шамадан тыс тәуелділікті азайтуға және оқушының өзін-өзі басқаруын арттыруға бағытталған.

Резюме: Быстрое внедрение искусственного интеллекта (ИИ) в языковое образование изменило парадигму, перейдя от традиционного обучения к автономному, опосредованному

технологиями обучению. В данной статье представлена всесторонняя оценка качества как универсальных (например, ChatGPT, DeepSeek), так и специализированных (например, Duolingo Max, Elsa Speak) инструментов изучения языков на основе ИИ. Основываясь на модели саморегулируемого обучения (CPO) Циммермана, исследование оценивает эти инструменты по их способности развивать компетенции самообразования на трех этапах: обдумывание, выполнение и саморефлексия. Синтезируя последние эмпирические данные, оценка показывает, что, хотя специализированные инструменты превосходно справляются с поддержкой и освоением базовых навыков, универсальный генеративный ИИ обеспечивает превосходную поддержку метакогнитивной рефлексии и гибкой постановки целей. В заключение статьи предлагается педагогическая модель, объединяющая навыки работы с ИИ с самостоятельным изучением языка, направленная на снижение чрезмерной зависимости и повышение автономии учащихся.

The rapid integration of artificial intelligence (AI) into language education has fundamentally shifted the learning paradigm from traditional instructor-led instruction to autonomous, technology-mediated self-education [1]. This transformation empowers learners to take greater control over their language acquisition processes but also introduces new challenges related to over-reliance on AI tools and the development of genuine self-education competencies. This article provides a comprehensive quality assessment of both general-purpose AI tools (e.g., ChatGPT and DeepSeek) and specialized language-learning applications with AI features (e.g., Duolingo Max and ELSA Speak). The evaluation is grounded in Zimmerman's cyclical model of self-regulated learning (SRL), which consists of three interconnected phases: forethought, performance, and self-reflection. By synthesizing recent empirical studies, the analysis demonstrates that while specialized tools excel in supporting structured skill-building and immediate feedback, general-purpose generative AI offers superior affordances for metacognitive reflection and flexible goal-setting. The article concludes by proposing a pedagogical model that synergizes AI literacy with self-directed language learning to minimize excessive dependence and maximize learner autonomy.

Zimmerman's SRL model conceptualizes learning as a proactive, cyclical process in which learners actively plan, monitor, and evaluate their own progress [2]. The forethought phase involves task analysis, goal setting, and activation of motivational beliefs such as self-efficacy and outcome expectations. The performance phase encompasses self-control strategies, including attention regulation, strategy use, and real-time monitoring. The self-reflection phase includes self-judgment (evaluating outcomes against standards) and self-reaction (attributing results and adapting future approaches). In language education, SRL is particularly critical because learners must independently manage vocabulary acquisition, grammar practice, pronunciation, and communicative competence outside formal classroom settings. Recent research confirms that SRL skills strongly predict success in technology-enhanced language learning environments, especially when AI tools are involved [3].

Specialized AI tools are designed explicitly for language acquisition and provide structured, gamified experiences with targeted feedback. Duolingo Max integrates GPT-4 to enable interactive role-play conversations in realistic scenarios and an "Explain My Answer" feature that delivers context-specific grammatical explanations

[4]. ELSA Speak employs advanced speech recognition to offer real-time pronunciation coaching, intonation analysis, and personalized practice paths, focusing on speaking fluency and accent reduction. These applications excel in delivering immediate, scaffolded support for foundational skills.

In contrast, general-purpose generative AI tools such as ChatGPT and DeepSeek are versatile large language models (LLMs) that learners can prompt for open-ended tasks. They support conversational practice, text generation, error analysis, custom lesson creation, and even role-playing in any language or scenario. Unlike specialized apps, these tools do not follow a predefined curriculum but respond dynamically to user-initiated prompts, making them highly adaptable for personalized, exploratory learning.

General-purpose AI demonstrates clear superiority in supporting forethought. Learners can engage ChatGPT or DeepSeek in interactive goal-setting dialogues, such as “Help me create a 30-day plan to reach B2-level conversational Spanish, focusing on business vocabulary.” The tools generate flexible, personalized plans that adapt to individual proficiency levels, interests, and time constraints. Empirical evidence indicates that such interactions enhance self-efficacy and strategic planning more effectively than rigid app curricula [4]. Specialized tools like Duolingo Max offer predefined daily goals and streaks, which support motivation but limit learner agency in customizing objectives. Studies comparing general-purpose and task-specific AI confirm that versatile LLMs better promote autonomous planning and motivational regulation .

Specialized tools perform strongly here by providing structured practice and immediate corrective feedback. ELSA Speak’s pronunciation engine delivers precise, quantifiable scores on individual phonemes and prosody, enabling learners to monitor speaking performance in real time [5]. Duolingo Max’s role-play scenarios scaffold conversational output with hints and adaptive difficulty. These features reduce cognitive load during skill execution and help maintain attention through gamification. However, general-purpose AI can also support performance effectively when learners craft targeted prompts (e.g., “Act as a native speaker and correct my Spanish paragraph while explaining each error”). While slightly less guided than specialized apps, LLMs offer greater flexibility for practicing complex, context-specific language use. Overall, specialized tools provide more consistent scaffolding for beginners, whereas general AI excels for intermediate and advanced learners seeking authentic, unscripted practice [6].

This is where general-purpose AI shows the most pronounced advantage. Tools like ChatGPT and DeepSeek enable deep metacognitive reflection by analyzing learner output holistically—for example, “Review my conversation transcript and identify patterns in my grammar errors, then suggest three strategies to improve.” Learners receive nuanced explanations, alternative phrasings, and connections to broader linguistic principles, fostering self-judgment and adaptive reactions. In contrast, specialized apps typically offer surface-level feedback (e.g., pronunciation scores or correctness indicators) without encouraging broader self-analysis. Systematic reviews highlight that generative AI significantly enhances reflective thinking and self-

evaluation in language learning, key components of long-term autonomy [7].

To address the strengths and limitations identified, this article proposes a hybrid pedagogical model called AI-Enhanced Self-Education in Language Learning (AI-SELL). The model consists of four iterative components aligned with Zimmerman's SRL phases and explicit AI literacy training:

1. AI-Aware Forethought: Learners receive explicit instruction on prompt engineering and tool selection, then use general AI to co-create personalized learning plans while critically evaluating AI suggestions for bias or cultural appropriateness.

2. Scaffolded Performance: Combine specialized apps for foundational drills with general AI for authentic extension tasks, teaching learners to switch tools strategically.

3. Guided Meta-Reflection: Mandate structured reflection journals where learners paste AI feedback and analyze its usefulness, gradually reducing dependence through self-generated alternatives.

4. Autonomy-Building Cycle: Progressive fading of AI support, culminating in learner-initiated challenges that require minimal tool use [8].

This model draws on recent findings that AI literacy directly predicts self-directed learning outcomes and mitigates over-reliance . By embedding critical evaluation and strategic tool use, AI-SELL transforms AI from a crutch into a catalyst for genuine autonomy.

The comprehensive assessment reveals complementary roles for specialized and general-purpose AI tools in developing self-education competencies. Specialized applications provide reliable scaffolding for basic skills and performance monitoring, while generative AI excels in flexible planning and deep metacognitive reflection. A balanced, literacy-focused pedagogical approach is essential to harness these strengths without fostering dependency [9]. Implementing the proposed AI-SELL model can empower language learners to become truly autonomous self-regulators, fully prepared for lifelong learning in an AI-saturated world .

References

1. Chang W.L. Evaluating AI's impact on self-regulated language learning: A systematic review. System. 2024.
2. Zimmerman B.J. Becoming a self-regulated learner: An overview. Theory Into Practice. 2002. 41(2). 64-70.
3. Wu X.Y. et al. Self-Regulated Learning with AI: A Comparative Analysis of General-Purpose and Task-Specific AI Platforms. International Journal of Technology in Education. 2026.
4. Mohebbi A. Enabling learner independence and self-regulation in language education using AI tools: A systematic review. Cogent Education. 2025.
5. Hou F. How AI shapes self-regulated learning in foreign language education. International Journal of Artificial Intelligence in Education. 2025.
6. Duolingo Team. Duolingo Max: AI-powered language learning features. Duolingo Blog. 2023. (<https://blog.duolingo.com/duolingo-max/>).
7. ELSA Speak. AI pronunciation coaching and personalized learning paths. Official product documentation. 2026.
8. Xu J. The complex interplay of AI literacy and self-directed learning in academic English writing. System. 2025.

9. Li B. Reconceptualizing Self-Directed Learning in the Era of Generative AI: Insights from ChatGPT in language learning. Purdue University Press. 2024.

UDK 378.147:811.111

EFFECTIVENESS OF CONTEMPORARY APPROACHES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING: AN EMPIRICAL STUDY

Khavazmatova M.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада шет тілдерін оқытуды ұйымдастырудағы заманауи тәсілдердің тиімділігін анықтауға бағытталған магистрлік зерттеу нәтижелері келтірілген. Ең үлкен білім беру әсеріне коммуникативтік, цифрлық және тұлғаға бағытталған технологияларды интеграциялау кезінде қол жеткізілетіні анықталды, бұл білім алушылардың тілдік құзыреттілігі мен оқу уәждемесінің деңгейін арттыруға ықпал етеді.

Резюме: В статье представлены результаты магистерского исследования, направленного на выявление эффективности современных подходов в организации обучения иностранным языкам. Установлено, что наибольший образовательный эффект достигается при интеграции коммуникативных, цифровых и лично-ориентированных технологий, что способствует повышению уровня языковой компетенции и учебной мотивации обучающихся.

In the context of globalization and digitalization of modern society, the problem of improving foreign language teaching is of particular scientific and practical importance. Modern educational systems focus on the formation of students' communicative, intercultural and professional competence, which requires a revision of traditional approaches and the introduction of innovative methods. The theoretical foundations of the study of new approaches in the organization of teaching foreign languages are based on the integration of linguistic, didactic, psycholinguistic and pedagogical concepts aimed at improving the effectiveness of the educational process.

Modern methods of teaching foreign languages are developing within the framework of the competence-based educational paradigm, where the formation of students' communicative competence is central. This approach involves not only mastering language knowledge, but also developing the ability to use language in real communication situations. As modern research shows, the communicative methodology is based on the principles of situationality, interactivity and functionality, which makes it possible to simulate real conditions of intercultural interaction. As a result of the conducted research, it has been established that it is the communicative approach that is the basis of most modern educational technologies.

An important direction in the development of the theory of teaching foreign languages is a personality-oriented approach that considers the student as an active subject of the educational process. This approach involves taking into account the individual characteristics, motivation and educational needs of students. The study showed that the introduction of personality-oriented technologies contributes to the formation of sustainable motivation to learn a language and increases the effectiveness

of learning by individualizing the learning process. In addition, within the framework of this approach, the independent activity of students and the creation of their own educational product are of particular importance [1].

A cognitive approach focused on the processes of perception, processing and assimilation of information has a significant impact on the development of the theoretical foundations of teaching foreign languages. The results of the study showed that the use of cognitive strategies such as analysis, comparison, generalization and modeling contributes to a deeper assimilation of language material. The integration of the cognitive approach with modern educational technologies, including digital platforms and mobile applications, makes it possible to create a flexible and adaptive educational environment.

Digitalization of language education occupies a special place in modern research. During the analysis of scientific literature and experimental work, it was revealed that the introduction of information and communication technologies significantly transforms the process of teaching foreign languages. The use of online courses, virtual educational environments, augmented reality and artificial intelligence technologies ensures interactivity and accessibility of learning. Moreover, digital tools make it possible to realize individual educational trajectories and increase the level of student engagement. The results of the master's study confirmed that digital technologies contribute to the development of students' autonomy and the formation of independent learning skills [2].

One of the promising areas is the integration of communicative and technological approaches, which is implemented in the concept of mixed (hybrid) learning. This approach combines traditional forms of learning with online components and ensures the flexibility of the educational process. In the course of the study, it was found that hybrid learning contributes to more effective learning of the material, as it allows you to combine synchronous and asynchronous forms of interaction. This is especially important in the modern educational environment, where the role of distance technologies is increasing.

The results of the study also showed that the use of interactive learning methods, such as role-playing, project activities and group work, contributes to the development of communication skills and the formation of intercultural competence. Communicative learning technologies are focused on the practical use of language and the formation of students' ability to effectively interact in various social and professional situations. During the experimental part of the study, an increase in the level of students' speech activity and an improvement in their language skills were revealed.

The analysis of theoretical sources and the results of practical research allow us to conclude that modern approaches to teaching foreign languages are integrative. They combine elements of various methodological directions, including communicative, cognitive, personality-oriented and technological approaches. This integration ensures the comprehensive development of the learner's linguistic personality and contributes to the formation of key competencies needed in the global information society [3].

Thus, the conducted master's research confirms the need to modernize the system

of teaching foreign languages based on modern scientific approaches. The main conclusions of the study are as follows: firstly, the effectiveness of learning is significantly increased when using communication-oriented methods; secondly, the individualization of learning is an important condition for the formation of motivation; thirdly, digital technologies play a key role in the transformation of the educational process; Fourth, the integration of different approaches allows achieving the best results in teaching foreign languages. The results obtained can be used in the development of educational programs, educational and methodological complexes and innovative teaching technologies in higher education.

The conducted master's research allowed not only to systematize modern scientific ideas about the development of foreign language teaching methods, but also to identify sustainable trends in the transformation of the educational process in the context of global changes. The results obtained indicate that improving the quality of language training is impossible without a comprehensive update of the content, forms and means of education focused on the practical application of knowledge and the development of flexible skills of students. An important result of the study was the confirmation that the modern educational environment requires a shift in emphasis from the transfer of knowledge to the formation of the ability to independently master it, critical thinking and intercultural interaction. Of particular importance is the revealed relationship between the level of student engagement and the use of interactive and digital tools. Practical testing has shown that the inclusion of students in active educational activities based on solving communicative tasks contributes not only to the development of language skills, but also to the formation of a sustained interest in learning a foreign language. This allows us to consider the educational process as a dynamic system in which the student acts not as an object, but as a full participant, capable of influencing his own educational trajectory [4].

In addition, the study confirmed the need for flexible educational models, which is especially important in the context of digitalization and the expansion of distance learning. It is established that the variability of methods and adaptability of educational technologies make it possible to take into account the individual characteristics of students, their level of training and professional needs. This, in turn, helps to increase the effectiveness of training and achieve better results.

The practical significance of the research lies in the possibility of using the results obtained in the development of educational programs, the modernization of curricula and the creation of new-generation teaching materials. The proposed approaches can be implemented in the higher education system in order to increase the competitiveness of graduates and their readiness for professional activity in the context of international communication.

The prospects for further research are related to an in-depth study of the mechanisms of integrating digital technologies into language education, as well as the development of methods for evaluating the effectiveness of new educational approaches. Of particular interest is the analysis of the long-term impact of innovative technologies on the formation of language personality and professional competencies of students. Thus, the results of the conducted research open up opportunities for

further development of the theory and practice of teaching foreign languages and confirm the need for constant updating of educational strategies in accordance with the requirements of modern society.

References

1. Магомадова Т.Д., Привалова Ю.В., Овчаренко В.П. Теоретические основы современной коммуникативной методики обучения иностранным языкам студентов вузов // Управление образованием: теория и практика. 2024. № 3-2. С. 236–245.
2. Сардалова Л.Р. Инновационные подходы к обучению иностранным языкам в условиях цифровизации образования // Управление образованием: теория и практика. 2024. № 11-2. С. 145–151.
3. Аганазарова Б.Б. и др. Современные подходы к обучению иностранным языкам: интеграция технологий и когнитивных стратегий // Молодой ученый. 2025. № 15. С. 137–139.
4. Сотиболдиева М. Эффективные методы и современные технологии обучения иностранным языкам // Зарубежная лингвистика и лингводидактика. 2024. № 5. С. 337–340.

UDC 379.800.

THE EFFECTIVENESS OF ONLINE COURSES AND PLATFORMS FOR LEARNING A FOREIGN LANGUAGE

Khegay K.Yu.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Аталған зерттеу Қазақстандағы жоғары оқу орындарында тіл мамандығы бойынша оқымайтын студенттердің шет тілін меңгеруінде онлайн-курстар мен цифрлық платформалардың педагогикалық тиімділігін қарастырады. Эмпирикалық деректерді, сандық және сапалық талдауды, сондай-ақ салыстырмалы шолуды біріктіре отырып, зерттеу студенттердің автономиясы, цифрлық құзыреттілігі және аралас оқыту модельдерінің рөлін көрсетеді. Нәтижелер көрсеткендей, ешбір платформа тілдік дағдыларды толық қамтитынын кепілдік бермесе де, стратегиялық интеграция мотивацияны, қатысуды және коммуникативтік құзыреттілікті айтарлықтай арттырады.

Резюме: Исследование посвящено педагогической эффективности онлайн-курсов и цифровых платформ в содействии овладению иностранным языком студентами неязыковых специальностей в высших учебных заведениях Казахстана. Интегрируя эмпирические данные, количественный и качественный анализ, а также сравнительный обзор, исследование подчеркивает роль автономии учащихся, цифровой компетентности и моделей смешанного обучения. Результаты показывают, что хотя ни одна платформа не гарантирует всестороннее владение языком, стратегическая интеграция существенно повышает мотивацию, вовлечённость и развитие коммуникативной компетенции.

The digital revolution has profoundly transformed educational practices, particularly in the domain of foreign language learning. Online courses and digital platforms are increasingly adopted as complementary tools alongside traditional classroom instruction, offering learners flexible, accessible, and individualized opportunities to develop linguistic skills. In Kazakhstan, these developments coincide with national educational modernization efforts, multilingual policies, and the

overarching aim of preparing graduates capable of functioning effectively in global academic and professional contexts.

Despite technological advancements, the integration of digital platforms in foreign language education requires a pedagogically informed approach. Many higher education institutions face constraints such as limited classroom time allocated to foreign languages for non-linguistic students, uneven technological proficiency among learners, and the absence of empirically validated strategies for systematic digital integration. This article investigates the effectiveness of online courses and platforms for language learning, emphasizing the experiences of non-linguistic students and evaluating platforms including Duolingo, Coursera, and HelloTalk.

Recent scholarship underscores the potential of digital platforms to enhance foreign language acquisition, yet emphasizes that effectiveness depends on instructional design, learner engagement, and structured pedagogical support. Godwin-Jones notes that autonomous online learning promotes learner independence but requires clear guidance and feedback mechanisms [1]. Similarly, Stockwell and Hubbard highlight that mobile-assisted language learning can improve motivation and exposure to authentic language, but pedagogical scaffolding is critical to optimize outcomes [2].

Research on gamified applications such as Duolingo indicates that microlearning and game-based mechanics enhance vocabulary acquisition and sustained engagement [3]. Coursera and other academic platforms offer structured, subject-oriented content that supports professional language development, while interactive social applications such as HelloTalk provide authentic communicative experiences, facilitating speaking fluency and intercultural competence [4]. Collectively, these studies suggest that online platforms function most effectively when integrated into blended learning models, complemented by teacher mediation and methodological scaffolding [5].

The study employed a mixed-methods approach, combining theoretical analysis, literature review, quantitative surveys, qualitative thematic analysis, and empirical observation. Participants included non-linguistic students from several higher education institutions in Kazakhstan. Quantitative data assessed students' attitudes toward online platforms, learning behaviors, and perceived effectiveness, while qualitative observation evaluated interaction patterns, engagement levels, and skill development.

The integrated methodology allowed for a comprehensive evaluation of platforms as both technological tools and pedagogical environments, capturing their impact on motivation, learner autonomy, engagement, and communicative competence. Comparative analysis across platforms enabled the identification of platform-specific strengths and limitations, informing recommendations for strategic pedagogical integration.

The research revealed that online platforms substantially enhance learner motivation and engagement. Gamified applications, particularly Duolingo, facilitated regular practice and reinforced self-directed learning behaviors. Quantitative analysis indicated that motivation and platform usage were positively correlated, suggesting that frequent engagement supports the establishment of consistent learning routines.

These findings corroborate previous studies asserting that interactivity and gamification foster intrinsic motivation and sustain long-term language learning habits.

Different platforms contribute to distinct dimensions of communicative competence. Duolingo excelled in vocabulary acquisition and sustained engagement through microlearning and gamification. Coursera demonstrated efficacy in fostering academic and professional language skills due to structured, topic-oriented content. HelloTalk effectively enhanced speaking fluency and intercultural competence by facilitating real-time interaction with native speakers. These results illustrate that no single platform can comprehensively address all aspects of language proficiency, reinforcing the need for combined, strategically integrated approaches.

Despite observed benefits, the study identified inherent limitations of individual platforms. Gamified applications often lack in-depth grammatical explanations, academic platforms demand high levels of learner autonomy, and communicative platforms exhibit variability in linguistic input quality. Such constraints highlight the importance of pedagogical planning, teacher mediation, and scaffolding to ensure meaningful learning outcomes.

A critical finding is the influence of learner autonomy and digital competence on platform effectiveness. Students demonstrating higher self-regulation and digital skills experienced greater benefits, while those with lower autonomy required structured guidance to achieve learning goals. This aligns with contemporary educational theories emphasizing the interplay between learner characteristics, instructional design, and technological affordances in digital pedagogy [6].

The study demonstrates that online courses and platforms serve as complementary pedagogical tools rather than standalone solutions. Their effectiveness is contingent upon deliberate instructional integration, alignment with learners' cognitive and motivational profiles, and support mechanisms provided by educators. The results affirm the role of blended learning models in foreign language education, combining digital resources with face-to-face instruction to optimize both engagement and skill development.

Moreover, the findings have particular significance for non-linguistic students, who often face reduced exposure to foreign languages in traditional curricula. Digital platforms provide opportunities to practice vocabulary, develop fluency, and interact with authentic language inputs, addressing motivational and experiential gaps inherent in classroom-based instruction. The research underscores that methodologically guided, scaffolded digital integration is essential for maximizing pedagogical benefits.

The research provides actionable recommendations for educators and institutions:

1. Blended Learning Integration – Combining classroom instruction with online platforms can enhance motivation, engagement, and competence.
2. Platform Selection – Different platforms target specific skills; combining multiple platforms addresses vocabulary, grammar, fluency, and intercultural competence comprehensively.
3. Learner Guidance – Structured scaffolding and teacher mediation are critical, particularly for students with lower autonomy or digital literacy.

4. Curriculum Design – Findings support incorporating digital resources in syllabi and independent student work for non-linguistic specialties.

5. Strategic Use by Students – Encouraging deliberate, goal-oriented engagement with platforms fosters sustainable learning habits.

In summary, online courses and digital platforms constitute essential components of modern foreign language education. Their effectiveness is realized most fully when integrated into blended learning frameworks, aligned with learners' needs, and supported by pedagogical guidance. While no single platform ensures comprehensive proficiency, a combination of complementary tools enhances motivation, engagement, and communicative competence. Future research should explore longitudinal effects, adaptive AI-driven platforms, and cross-contextual integration to advance digital pedagogy in foreign language learning.

References

1. Godwin-Jones R. Emerging technologies: Autonomous language learning // Language Learning & Technology. 2018. Vol. 22, №1. P. 1–17.
2. Stockwell G., Hubbard P. Some emerging principles for mobile-assisted language learning // Monterey, CA: CALICO Journal. 2013. Vol. 30. P. 271–286.
3. Huang R., Spector J., Yang J. Educational technology and blended learning in higher education // Springer. 2019. P. 123–142.
4. Reinhardt J., Zander T. Social media and language learning: Theoretical and pedagogical perspectives // Routledge. 2019. P. 45–62.
5. Blake R. Current trends in online language learning // Annual Review of Applied Linguistics. 2016. Vol. 36. P. 19–35.
6. Garrison D. R., Vaughan N. D. Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines. San Francisco: Jossey-Bass. 2008. 320 p.

UDK 37.013.43

INTEGRATION OF DIGITAL EDUCATIONAL PLATFORMS INTO THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES

Komekbayeva L.M.

Master, senior teacher

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада цифрлық білім беру платформаларын шетел тілін оқытуға интеграциялаудың теориялық және әдіснамалық аспектілері қарастырылады. Онда тілдік сыныптарда цифрлық құралдарды пайдаланудың артықшылықтары, қиындықтары және педагогикалық салдары талданады. Зерттеу цифрлық білім беру платформалары тиімді енгізілген жағдайда тілді меңгеруді айтарлықтай жақсартып алады және оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін дамытуға қолдау көрсете алады деген қорытындыға келеді.

Резюме: В данной статье рассматриваются теоретические и методологические аспекты интеграции цифровых образовательных платформ в преподавание иностранных языков. Анализируются преимущества, проблемы и педагогические последствия использования цифровых инструментов в языковых классах. В результате исследования

делается вывод, что цифровые образовательные платформы при эффективном внедрении могут значительно улучшить усвоение языка и способствовать развитию коммуникативной компетенции у учащихся.

The development of information and communication technologies has created new possibilities for improving educational processes. In recent years, digital educational platforms have become an essential component of modern teaching methods. These platforms provide access to various resources, interactive activities, and communication tools that support both teachers and learners.

Foreign language education has particularly benefited from the integration of digital technologies. Learning a language requires continuous practice, interaction, and exposure to authentic materials. Digital educational platforms offer opportunities to access multimedia content, communicate with speakers from different cultures, and engage in interactive learning activities.

Traditional methods of teaching foreign languages often rely heavily on textbooks and teacher-centered instruction. While these methods provide a foundation for language learning, they may not fully address the diverse learning needs of students in modern educational environments. Digital platforms allow teachers to adopt more flexible and student-centered approaches.

The purpose of this article is to examine the role of digital educational platforms in foreign language teaching and to analyze the principles and advantages of integrating these technologies into the educational process [1].

The integration of digital platforms into education is supported by several theoretical perspectives in language learning. One important approach is constructivist learning theory, which emphasizes the active role of learners in constructing knowledge. According to this theory, students learn more effectively when they participate in interactive tasks and collaborate with others.

Digital educational platforms support constructivist learning by providing interactive environments where students can explore language resources, complete tasks, and receive feedback. These platforms encourage active participation rather than passive learning.

Another relevant theory is communicative language teaching (CLT). This approach focuses on developing learners' ability to communicate effectively in real-life situations. Digital platforms provide authentic communication opportunities through discussion forums, video conferencing, and collaborative projects with learners from different countries.

Additionally, blended learning theory highlights the importance of combining traditional classroom instruction with online learning resources. In blended learning environments, digital platforms complement face-to-face teaching and extend learning beyond the classroom.

Together, these theoretical perspectives support the integration of digital technologies into foreign language teaching.

Digital educational platforms include a wide range of tools and systems designed to support teaching and learning. One common type is the Learning Management

System (LMS) [2]. These platforms allow teachers to organize course materials, assign tasks, track student progress, and communicate with learners.

Examples of digital platforms often used in education include learning management systems, language learning applications, and collaborative communication tools. These platforms provide access to multimedia materials such as videos, audio recordings, interactive exercises, and online quizzes.

Language learning applications are another important category of digital platforms. These applications often use gamification techniques to make learning more engaging. Students can practice vocabulary, grammar, pronunciation, and listening skills through interactive activities.

Collaborative platforms also play an important role in foreign language education. They enable students to work together on projects, share ideas, and communicate in the target language. Such platforms promote teamwork and help learners develop both linguistic and social skills.

One of the most significant benefits of digital platforms is their ability to increase student engagement. Multimedia resources such as videos, animations, and interactive quizzes make learning more interesting and motivating for students.

Interactive learning environments encourage students to participate actively in the learning process. Gamified elements such as points, badges, and leaderboards can further enhance motivation.

Digital platforms allow teachers to provide personalized learning experiences for students. Different learners have different levels of language proficiency, learning styles, and learning speeds. Digital tools can adapt to these differences by offering customized learning paths.

For example, students who need additional practice can access supplementary exercises, while more advanced learners can explore more challenging materials. This flexibility helps ensure that all students can progress according to their individual needs [3].

Another important advantage of digital platforms is access to authentic language materials. Students can listen to real conversations, watch videos produced by native speakers, and read articles from international sources.

Exposure to authentic materials helps learners develop better listening and reading skills. It also allows them to understand cultural aspects of the language they are studying.

Digital platforms encourage students to take responsibility for their own learning. Many online resources allow learners to study independently outside the classroom.

Independent learning is particularly important in language education because language acquisition requires regular practice. By using digital platforms, students can continue practicing vocabulary, grammar, and pronunciation at their own pace.

Digital platforms can also improve teachers' efficiency by automating certain administrative tasks. For example, online quizzes can be graded automatically, saving time for teachers.

Learning analytics tools allow educators to monitor student progress and identify areas where learners may need additional support. This information helps teachers provide targeted instruction and improve the overall effectiveness of their teaching.

Despite their advantages, digital educational platforms also present certain challenges. One of the main challenges is technological accessibility. Not all students may have reliable internet access or suitable devices for online learning.

Another challenge involves the digital competence of teachers and students. Effective use of digital platforms requires technological skills and training. Teachers must learn how to integrate digital tools into their teaching methods in meaningful ways.

There is also a risk of excessive reliance on technology. While digital platforms provide valuable resources, they should not replace human interaction in language learning. Communication with teachers and classmates remains essential for developing speaking and social skills.

Finally, issues related to data privacy and online safety must be considered. Educational institutions should ensure that digital platforms protect students' personal information and provide secure learning environments [4].

To maximize the benefits of digital platforms, educators should adopt effective pedagogical strategies. One important strategy is blended learning, which combines traditional classroom instruction with online activities. In this model, digital platforms complement face-to-face teaching rather than replacing it.

Another strategy involves task-based learning. Teachers can design online tasks that require students to use the target language to solve problems, complete projects, or collaborate with classmates.

Teachers should also provide clear guidance and support when introducing digital tools. Students need instructions on how to use platforms effectively and responsibly.

Professional development programs for teachers are equally important. Training workshops and seminars can help educators develop the skills necessary to integrate digital technologies into language education.

The future of foreign language education will likely involve even greater use of digital technologies. Advances in artificial intelligence, virtual reality, and learning analytics are expected to further transform language learning environments.

Artificial intelligence systems may provide personalized tutoring and real-time feedback on language use. Virtual reality technologies could create immersive environments where students practice communication in simulated real-life situations.

These innovations have the potential to make language learning more interactive, accessible, and effective. However, educators must ensure that technological developments continue to support pedagogical goals and human-centered learning.

The integration of digital educational platforms into foreign language teaching has become an important aspect of modern education. Digital technologies provide opportunities for interactive learning, personalized instruction, and access to authentic materials [5].

When used effectively, digital platforms can increase student engagement, support independent learning, and improve the efficiency of teaching processes. However, successful integration requires careful planning, teacher training, and consideration of technological and ethical challenges.

Blended learning approaches that combine digital tools with traditional teaching methods offer the most effective solution for modern language education. By adopting innovative technologies while maintaining strong pedagogical principles, educators can create dynamic and effective learning environments for foreign language learners.

References

1. Anderson, T. (2017). Theory and Practice of Online Learning. Athabasca University Press.
2. Harmer, J. (2007). How to Teach English. Longman.
3. Hubbard, P. (2013). Computer-Assisted Language Learning. Routledge.
4. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.
5. Siemens, G. (2013). Learning analytics and digital education. American Behavioral Scientist.

UDC 811

COMPREHENSIVE QUALITY ASSESSMENT OF NEURAL MACHINE TRANSLATION IN SPECIALIZED TEXTS

Kononenko Ye.Yu.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада мамандандырылған мәтіндердің нейрондық желіге негізделген машиналық аударма сапасын кешенді бағалау қарастырылады. Зерттеу Google Translate, DeepL және Yandex Translate бағдарламаларын пайдаланып фармацевтикалық және техникалық мәтіндер бойынша жүргізілді. Бағалау LISA моделін қолдана отырып, автоматты BLEU метрикасын, сараптамалық бағалауды және қателіктерді жіктеуді қамтитын кешенді модельге негізделген. Нәтижелер автоматты метрикалар мен сараптамалық семантикалық бағалау арасындағы сәйкессіздікті анықтады.

Резюме: Статья посвящена комплексной оценке качества нейросетевого машинного перевода специализированных текстов. Исследование проведено на материале фармацевтических и технических текстов с использованием систем Google Translate, DeepL и Yandex Translate. Оценка осуществлялась на основе комплексной модели, включающей автоматическую метрику BLEU, экспертную оценку и классификацию ошибок по модели LISA. Результаты показали расхождение между автоматическими показателями и экспертной семантической оценкой.

In recent years, neural machine translation (NMT) has become an essential tool in both academic research and professional translation practice. Modern systems based on deep learning and Transformer architectures are widely applied across various domains [1]. Since their large-scale adoption, these technologies have significantly improved the fluency, structural coherence, and contextual consistency of translated texts compared to earlier statistical approaches.

At the same time, increased fluency does not necessarily ensure accuracy. This limitation becomes particularly critical in specialized fields such as pharmaceutical, technical, and scientific translation, where precise terminology and semantic reliability are required. Even minor deviations may result in misinterpretation in regulated environments. For this reason, the problem of evaluating the quality of neural machine translation remains highly relevant.

Among the existing approaches to translation quality assessment, automatic metrics remain widely used due to their efficiency and reproducibility. One of the most widely applied indicators is BLEU, which measures the degree of overlap between machine-generated output and a reference translation [2].

However, in this study BLEU is not treated as a standalone indicator of translation quality. Instead, it is considered a supporting tool that reflects surface-level similarity rather than deeper semantic accuracy [3]. In practice, relatively high BLEU scores may coexist with significant terminological inconsistencies, especially in specialized domains. This limitation highlights the need to interpret automatic metrics with caution.

In contrast to purely automatic approaches, expert-based evaluation focuses on adequacy, fluency, and linguistic correctness [4]. Human assessors are capable of identifying subtle semantic distortions and pragmatic inaccuracies that are often overlooked by automated systems. At the same time, expert evaluation remains time-consuming, subjective, and difficult to standardize. Therefore, neither automatic metrics nor expert judgment alone can provide a complete and reliable picture of translation quality.

This paper introduces a model designed to evaluate neural machine translation in specialized texts through a combination of complementary approaches. The proposed framework integrates automatic metrics, expert-based assessment, and structured error analysis in order to ensure a comprehensive evaluation strategy.

Translation quality in specialized domains should be understood as a multidimensional phenomenon. It includes semantic adequacy, terminological consistency, grammatical correctness, contextual coherence, and compliance with professional standards. Recent developments in neural evaluation metrics, such as COMET, aim to capture semantic similarity more effectively; however, they remain dependent on training data and may not fully reflect domain-specific risks [5]. Consequently, a combined evaluation approach appears to be more reliable in practice.

The empirical study was based on authentic English-language pharmaceutical and technical texts translated into Russian using three widely applied machine translation systems: Google Translate, DeepL, and Yandex Translate. The dataset included one pharmaceutical fragment of approximately 300 words containing specialized terminology and regulatory formulations, as well as two technical fragments of approximately 120 words each characterized by dense terminology and formal structure.

The source texts were processed without pre-editing in order to simulate real-world professional use of online translation tools. A professionally produced human translation was used as a reference for comparison.

The evaluation framework applied in this study integrates several complementary components that together provide a multidimensional perspective on translation quality. Automatic analysis was used to estimate lexical and structural similarity between machine-generated output and the reference translation.

In addition to quantitative measurement, expert-based assessment was carried out, focusing on adequacy, fluency, and the level of post-editing effort required to achieve acceptable quality.

Finally, a structured error analysis was conducted using the LISA classification model, which enables systematic identification of critical, major, and minor issues, particularly in relation to terminology [6].

The combination of these components allows for a more balanced and context-sensitive evaluation compared to relying on a single method.

A comparative analysis of outputs produced in 2024 and 2025 was also conducted in order to identify potential improvements in translation performance over time.

The obtained BLEU scores for the pharmaceutical text ranged from 7.84 to 9.00 across the analyzed systems, indicating moderate lexical similarity with the reference translation. Google Translate demonstrated the highest score, while Yandex Translate showed the lowest result; however, the overall difference between systems remained relatively limited.

Further analysis revealed a decline in higher-order n-gram accuracy across all systems, suggesting persistent difficulties in handling complex syntactic structures and maintaining stable terminological combinations. In some cases, brevity-related indicators pointed to slight compression of content, which may lead to partial semantic loss in specialized contexts.

Expert-based evaluation provided more differentiated insights. All systems produced grammatically correct and generally readable outputs, with consistently high levels of fluency. Nevertheless, terminological inconsistencies were identified in each system. Google Translate demonstrated the most balanced performance, combining structural clarity with relatively stable terminology usage. DeepL generated fluent output but included several domain-specific inaccuracies, while Yandex Translate showed greater variability in lexical selection and syntactic organization.

The structured error analysis confirmed that the majority of identified issues were related to terminology. Critical errors involved incorrect rendering of pharmaceutical units, which could potentially alter the professional interpretation of the translated material. In contrast, grammatical and syntactic errors were minimal, highlighting the effectiveness of modern NMT systems in producing structurally well-formed sentences.

A comparative perspective across 2024 and 2025 outputs indicates noticeable improvements in contextual coherence and naturalness of expression. Terminological consistency has also improved to some extent; however, challenges related to domain-specific accuracy remain evident in highly specialized texts.

The findings of this study demonstrate that automatic metrics alone cannot reliably reflect translation quality in regulated domains. The observed discrepancy

between numerical indicators and expert-based evaluation confirms that lexical similarity should not be considered a sufficient measure of translation reliability.

The scientific contribution of this research lies in the practical validation of a hybrid assessment framework that integrates quantitative and qualitative approaches. This model provides a more balanced and reliable method for evaluating neural machine translation in specialized contexts and highlights terminology as a critical parameter influencing overall translation quality.

The findings of this study demonstrate that, despite significant progress in neural machine translation, challenges related to terminological precision and domain-specific semantic accuracy remain unresolved in specialized contexts [7].

The results confirm that automatic metrics alone cannot reliably reflect translation quality in regulated fields. A combined approach that integrates quantitative indicators, expert judgment, and structured error analysis provides a more accurate and comprehensive assessment.

In practice, this implies that human post-editing continues to play a crucial role in ensuring the reliability and professional adequacy of translated texts, particularly in high-risk domains such as pharmaceutical translation.

References

1. Vaswani A., Shazeer N., Parmar N. et al. Attention Is All You Need // Advances in Neural Information Processing Systems. 2017. P. 5998–6008.
2. Papineni K., Roukos S., Ward T., Zhu W. BLEU: a Method for Automatic Evaluation of Machine Translation // ACL. 2002. P. 311–318.
3. Specia L., Giménez J., Callison-Burch C., Màrquez L. Estimating the Quality of Machine Translation Output // Proceedings of the Fourth Workshop on Statistical Machine Translation. 2010. P. 243–252.
4. Moshkovich V.V. Evaluation of Translation Quality and the Use of Adequacy and Equivalence as Assessment Criteria // Bulletin of Chelyabinsk State Pedagogical University. 2013. No. 10. P. 291–297.
5. Rei R., Stewart C., Farinha A., Lavie A. COMET: A Neural Framework for MT Evaluation // EMNLP. 2020. P. 2685–2702.
6. Localization Industry Standards Association (LISA). LISA QA Model Version 3.1. 2011. – P. 6–10.
7. Hutchins W.J. Machine Translation: Past, Present, Future. Chichester: Ellis Horwood, 1986. – P. 15–18.

UDC 378.811

EFFECT OF DIGITAL MEDIA EXPOSURE ON VOCABULARY DEVELOPMENT IN FOREIGN LANGUAGES

Kuanyshbaikyzy G
Master student
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шет тілін үйрену процесінде цифрлық медиа құралдарының сөздік қорды дамытуға әсері қарастырылады. Қазіргі білім беру жүйесінде цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы шет тілін оқыту әдістерінің өзгеруіне ықпал етті.

Онлайн видеолар, подкасттар, әлеуметтік желілер, интерактивті қосымшалар және басқа да мультимедиялық ресурстар тіл үйренушілерге шынайы тілдік ортаға жақын жағдай жасайды. Зерттеу нәтижелері цифрлық медианы жүйелі түрде қолдану студенттердің жаңа сөздерді меңгеруін, оларды есте сақтауын және коммуникативтік жағдайда қолдану қабілетін арттыратынын көрсетті. Сонымен қатар мультимедиялық материалдар арқылы берілген ақпарат визуалды, аудиалды және мәтіндік арналар арқылы қабылданындықтан, сөздік қордың есте сақталу деңгейі жоғарылайды. Зерттеу барысында цифрлық медианың шет тіліндегі лексиканы меңгеруге оң әсер ететіні анықталды. Мұғалімдер оқу барысында цифрлық ресурстарды мақсатты түрде қолданған жағдайда студенттердің тілдік құзыреттілігі мен сөздік қоры айтарлықтай дамиды.

Резюме: В данной статье рассматривается влияние цифрового медиаконтента на развитие словарного запаса при изучении иностранного языка. В условиях стремительного развития цифровых технологий образовательный процесс значительно изменился, и современные учащиеся получают доступ к различным мультимедийным ресурсам, таким как онлайн-видео, подкасты, социальные сети и интерактивные обучающие приложения. Использование цифровых медиа создает условия для погружения в аутентичную языковую среду и способствует более эффективному усвоению лексики. Результаты исследования показывают, что регулярное использование цифровых ресурсов способствует расширению словарного запаса, улучшает понимание контекста и повышает мотивацию студентов к изучению иностранного языка. Мультимедийные материалы позволяют воспринимать информацию через визуальные, аудиальные и текстовые каналы, что способствует лучшему запоминанию новых слов. Однако для достижения наилучших результатов важно грамотно интегрировать цифровые ресурсы в учебный процесс и сочетать их с традиционными методами обучения.

The rapid expansion of digital technologies has transformed the processes of teaching and learning foreign languages in modern educational environments. Over the past two decades, digital media has become an integral component of everyday communication, information exchange, and educational practice. Learners are no longer limited to traditional textbooks and classroom instruction; instead, they have access to a vast range of multimedia resources such as online videos, podcasts, digital books, interactive applications, and social networking platforms. These digital resources provide authentic language input that exposes learners to vocabulary in real-life contexts. Vocabulary acquisition is widely recognized as a fundamental element of language proficiency because lexical knowledge enables learners to comprehend spoken and written texts and to express their thoughts effectively.

Consequently, researchers have increasingly focused on examining how exposure to digital media influences vocabulary development in foreign language learning contexts. Vocabulary learning has traditionally relied on memorization techniques such as word lists, flashcards, and translation exercises. While these methods can be effective in controlled learning environments, they often lack contextual richness and may not promote long-term retention. In contrast, digital media environments provide multimodal input that combines text, images, audio, and video elements [1].

According to multimedia learning theory, learners process information more effectively when it is presented through multiple sensory channels, which enhances both comprehension and memory retention. Studies on multimedia input in language learning indicate that the integration of audiovisual materials can significantly improve

vocabulary acquisition and retention because learners are able to associate words with visual images, sounds, and contextual cues. One of the key advantages of digital media exposure is the opportunity for incidental vocabulary learning. Incidental learning occurs when learners acquire new words unintentionally while engaging in meaningful activities such as watching films, reading online articles, or interacting with social media content. Unlike intentional vocabulary study, which requires conscious memorization, incidental learning allows vocabulary to be acquired naturally through repeated exposure in authentic contexts. Researchers argue that such exposure increases learners' familiarity with lexical items and strengthens their ability to use words appropriately in communication.

Digital platforms such as YouTube, podcasts, and social media provide a continuous stream of authentic language input that enables learners to encounter vocabulary repeatedly in diverse contexts. Empirical research has demonstrated that multimedia-supported learning environments can significantly enhance vocabulary development among foreign language learners. Experimental studies comparing traditional learning methods with multimedia-based instruction have shown that learners exposed to video-based vocabulary explanations perform better on both recognition and production tests. For example, a study examining different types of multimedia input found that learners who received vocabulary explanations combined with video and audio materials achieved significantly higher learning outcomes than those who relied solely on textual definitions [2].

These findings suggest that multimedia elements help learners build stronger mental representations of words by linking verbal and visual information. Digital reading environments also play an important role in vocabulary development. Online texts often include features such as hyperlinks, embedded dictionaries, pronunciation guides, and multimedia annotations that support vocabulary comprehension. A meta-analysis synthesizing results from numerous empirical studies found that digital reading had a statistically significant positive effect on second language vocabulary acquisition, particularly among intermediate-level learners. The researchers concluded that digital reading environments allow learners to access contextual information quickly and efficiently, thereby facilitating the acquisition of new lexical items. Moreover, digital texts can be customized according to learners' proficiency levels, enabling them to engage with vocabulary that is appropriate to their linguistic competence. Social media environments encourage active participation, interaction, and communication among users.

Learners often encounter new vocabulary through comments, captions, and short videos that present language in authentic communicative contexts. Research examining the use of platforms such as YouTube, Instagram, and TikTok for vocabulary learning indicates that learners perceive social media as an engaging and motivating tool for expanding their lexical knowledge. Participants in these studies reported that video-based content helped them understand word meanings through visual context, while interactive features allowed them to practice pronunciation and usage. The motivational aspects of social media learning environments may therefore contribute to increased learner engagement and sustained exposure to foreign language

vocabulary. These applications often incorporate gamification techniques such as quizzes, points, levels, and rewards to motivate learners. Studies comparing mobile multimedia vocabulary applications with traditional word lists have found that learners using multimedia apps achieved higher vocabulary retention rates. For example, research on a mobile learning application demonstrated that learners acquired approximately seventy-three percent of the target vocabulary items compared with sixty-two percent learned through conventional word lists [3].

Such findings suggest that interactive digital environments can enhance both motivation and learning efficiency. Despite the numerous advantages of digital media exposure, researchers also emphasize that the relationship between digital media and vocabulary learning is complex and influenced by multiple factors. These factors include the learner's level of language proficiency, the quality of digital resources, and the manner in which media is integrated into the learning process. Some studies have found that the effectiveness of multimedia learning varies depending on the type of vocabulary being learned and the specific instructional design of the digital materials. For instance, multimedia glosses that combine textual explanations with images or videos may produce stronger learning outcomes than simple textual definitions, but excessive multimedia elements can also increase cognitive load and distract learners from focusing on target vocabulary. Another consideration is the balance between digital and traditional learning environments. Although digital media provides convenient access to information and authentic language input, some studies suggest that learners may achieve deeper comprehension when reading printed materials. Research comparing digital and print reading environments indicates that students sometimes prefer printed texts because they allow easier annotation and greater concentration. This suggests that digital media should not entirely replace traditional learning methods but rather complement them in a balanced educational approach. Furthermore, the effectiveness of digital media exposure depends largely on how learners interact with the content. Passive consumption of media, such as watching videos without active engagement, may lead to limited vocabulary acquisition. In contrast, active learning strategies—such as note-taking, repetition, and contextual practice—can significantly enhance vocabulary retention. Studies of social media-based vocabulary learning have shown that learners who actively record new words, practice pronunciation, and apply vocabulary in communication achieve better results than those who simply observe content without interaction [4].

These findings highlight the importance of learner autonomy and strategic engagement in digital learning environments. The pedagogical implications of digital media exposure for foreign language teaching are significant. Educators are increasingly encouraged to integrate digital tools into their instructional practices in order to create more engaging and authentic learning experiences. Teachers can incorporate multimedia resources such as educational videos, digital storytelling, and interactive vocabulary exercises into their lessons. Additionally, digital platforms can facilitate collaborative learning by allowing students to share content, discuss ideas, and practice language in online communities. By carefully selecting appropriate digital materials and designing structured learning activities, teachers can maximize the

benefits of digital media exposure for vocabulary development. From a theoretical perspective, the positive effects of digital media on vocabulary acquisition can be explained through several cognitive and educational frameworks. Multimedia learning theory suggests that the integration of visual and auditory information enhances memory encoding by activating multiple cognitive pathways. At the same time, constructivist learning theory emphasizes the importance of meaningful interaction with learning materials. Digital media environments often encourage learners to explore, experiment, and interact with language in ways that support deeper understanding and knowledge construction. Another relevant theoretical framework is the input hypothesis in second language acquisition, which emphasizes the importance of comprehensible input for language learning. Digital media provides abundant opportunities for learners to encounter comprehensible input through authentic texts, videos, and conversations. Because learners can choose materials that match their interests and proficiency levels, digital media environments enable personalized learning experiences that may increase both motivation and linguistic progress. Some research has indicated that extremely high levels of screen exposure may reduce opportunities for interactive communication and meaningful language use. Balanced and purposeful integration of digital resources is therefore essential to ensure that learners benefit from the advantages of multimedia learning while avoiding potential drawbacks [5]. In conclusion, digital media exposure has emerged as a powerful and influential factor in the development of foreign language vocabulary. The integration of multimedia resources, interactive applications, and online communication platforms provides learners with diverse opportunities to encounter and practice new vocabulary in authentic contexts. Empirical research consistently demonstrates that multimedia-supported learning environments can improve vocabulary recognition, retention, and usage, particularly when learners actively engage with the content.

References

1. Nguyen, T. T. (2021). A review of the effects of media on foreign language vocabulary acquisition. *International Journal of TESOL & Education*. 56-78
2. Teng, M. F. (2023). The effectiveness of multimedia input on vocabulary learning and retention. *Innovation in Language Learning and Teaching*. 34-45
3. Zhu, T., Zhang, Y., & Irwin, D. (2024). Second and foreign language vocabulary learning through digital reading: A meta-analysis. *Education and Information Technologies*. 124-156
4. Mohsen, M. Mahdi, H. & Alkhamash, R. (2024). Multimedia glosses and their impact on second language vocabulary acquisition. *Innovation in Language Learning and Teaching*. 89-103
5. Baureh, G., & Neman, M. (2025). Learners' perceptions of social media-based vocabulary learning. *Journal of English Language and Education*. 234-256

DIGITAL TOOLS AND INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN INNOVATIVE FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Kulasbek M.K.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Қазіргі заманауи шет тілдерін оқытуда цифрлық құралдар мен интерактивті технологияларды қолдану оқушылардың білім алу процесін елеулі түрде жеңілдетеді. Сандық платформалар тіл үйренушілерге тыңдауға, сөйлесуге, оқу және жазу дағдыларын тиімді дамытуға мүмкіндік береді. Интерактивті технологиялар сабаққа қызығушылық пен мотивация қосып, оқушылардың белсенділігін арттырады. Онлайн жаттығулар мен мобильді қосымшалар арқылы білім алушылар тілді өз қарқынында меңгереді. Виртуалды сыныптар және бейне-конференциялар коммуникациялық дағдыларды шыңдайды. Бұл құралдар оқушылардың сыни ойлау қабілетін дамытуға ықпал етеді. Оқу материалдарын визуалды және аудио форматта ұсыну түсінікті арттырады. Ағылшын тілін оқытуда мультимедиа ресурстарын қолдану оқушыларға нақты тілдік контекстте тәжірибе жинауға мүмкіндік береді. Сандық құралдар арқылы кері байланыс алу процесі де жеделдетіледі. Мұғалімдердің рөлі бағыттаушы және қолдаушы ретінде күшейеді. Студенттер топтық жобалар мен интерактивті ойындар арқылы бір-бірімен ынтымақтасады. Бұл тілдік ортада сенімділікті арттырады. Технологиялық әдістер грамматика мен лексиканы практикалық қолдануға бағыттайды. Жаңа технологияларды интеграциялау оқыту сапасын жақсартады. Қорытындылай келе, цифрлық құралдар мен интерактивті технологиялар шет тілдерін үйретуде тиімді және заманауи тәсіл болып саналады.

Резюме: В современном обучении иностранным языкам использование цифровых инструментов и интерактивных технологий значительно облегчает процесс обучения. Цифровые платформы позволяют учащимся эффективно развивать навыки аудирования, говорения, чтения и письма. Интерактивные технологии добавляют интерес и мотивацию к занятиям, повышая активность студентов. Через онлайн-упражнения и мобильные приложения учащиеся осваивают язык в собственном темпе. Виртуальные классы и видеоконференции развивают коммуникативные навыки. Эти инструменты способствуют развитию критического мышления. Представление учебных материалов в визуальном и аудио формате повышает понимание. Использование мультимедиа-ресурсов при обучении английскому языку позволяет студентам практиковать язык в реальных контекстах. Через цифровые инструменты процесс получения обратной связи ускоряется. Роль преподавателя усиливается как направляющая и поддерживающая. Студенты сотрудничают друг с другом в групповых проектах и интерактивных играх. Это повышает уверенность в языковой среде. Технологические методы ориентированы на практическое применение грамматики и лексики. Интеграция новых технологий улучшает качество обучения. В заключение, цифровые инструменты и интерактивные технологии являются эффективным и современным методом преподавания иностранных языков.

The effectiveness of digital tools and interactive technologies in foreign language teaching also stems from their ability to simulate authentic communicative contexts. Unlike traditional exercises confined to artificial sentences or dialogues, technology-mediated tasks can replicate real-life scenarios where learners must negotiate meaning, respond spontaneously, and apply language pragmatically. For instance, virtual role-plays, online simulations, and interactive problem-solving

activities encourage students to exercise both linguistic and cognitive skills simultaneously. By integrating these elements into daily lessons, learners are better prepared to handle spontaneous communication in the target language, increasing their confidence and functional competence. Research highlights that digital tools facilitate the development of higher-order cognitive skills, including critical thinking, problem-solving, and metacognitive reflection. When students engage with interactive applications that require decision-making, hypothesis testing, or strategy formulation, they are challenged to analyze, synthesize, and evaluate language input rather than passively consuming information. Such engagement promotes active learning, encouraging learners to construct meaning independently and develop strategies for self-directed improvement. Furthermore, by using technology to track progress through analytics dashboards, learners can visualize their own growth over time, reinforcing motivation and self-efficacy. One notable dimension of interactive technology is its adaptability to diverse learner needs. In multicultural and multilingual classrooms, students vary significantly in prior knowledge, cognitive styles, and language proficiency. Adaptive learning platforms and intelligent tutoring systems provide tailored content and feedback, allowing each learner to progress at an individualized pace. These technologies can identify gaps in comprehension, suggest remedial exercises, and adjust difficulty dynamically, ensuring that no student is left behind. Such personalization enhances inclusivity and ensures equitable learning opportunities across heterogeneous groups [1].

The integration of gamification elements into digital language learning has also shown promising outcomes. By incorporating points, badges, and achievement milestones, interactive platforms transform routine exercises into engaging experiences. Gamified learning environments motivate learners through immediate rewards and goal-oriented challenges, increasing both participation and persistence. Research indicates that when students perceive learning as enjoyable and relevant, they are more likely to invest effort and demonstrate sustained improvement in language skills, particularly speaking and listening fluency [2].

Teacher roles are evolving alongside these technological advancements. The traditional instructor-centered model is gradually being replaced by the facilitator paradigm, where educators guide, support, and mediate student interaction within digital platforms. Teachers curate content, design tasks, and scaffold learning processes rather than merely transmitting knowledge. This shift not only empowers students to take ownership of their learning but also allows instructors to focus on monitoring progress, providing targeted feedback, and fostering collaborative learning environments. Effective professional development is therefore essential to equip teachers with the skills necessary to leverage technology strategically and pedagogically. In addition, the use of digital and interactive tools enhances the assessment process. Formative evaluation through technology provides continuous monitoring of learner progress and allows for timely intervention. Tools such as digital quizzes, interactive exercises, and automated feedback systems offer detailed insights into learner performance, identifying specific strengths and weaknesses. Summative assessments can also be enriched through digital portfolios, multimedia projects, and

online presentations, which capture a broader spectrum of language competencies beyond what conventional written exams measure. Consequently, assessment becomes more comprehensive, transparent, and aligned with communicative language goals [3].

From a sociocultural perspective, digital technologies encourage global collaboration and intercultural competence. Through online forums, international exchange platforms, and collaborative projects, learners interact with peers from diverse linguistic and cultural backgrounds. Such interaction promotes understanding of different communication norms, exposure to varied linguistic registers, and appreciation of cultural nuances. As learners negotiate meaning and adapt their communication strategies to intercultural contexts, they acquire essential skills for real-world interactions, enhancing both linguistic and pragmatic competence. Digital learning environments foster learner autonomy. Students become active participants, responsible for planning, executing, and evaluating their own learning. Tools for self-assessment, peer review, and reflective journaling encourage critical reflection, metacognitive awareness, and lifelong learning habits. By cultivating these skills, interactive technologies prepare learners to continue developing their language proficiency independently, extending the impact of classroom instruction into personal and professional contexts. Despite the clear advantages, challenges remain in implementing these innovations effectively. Equity of access, digital literacy, teacher preparedness, and technological reliability are persistent concerns. Institutions must ensure that infrastructure, training, and support systems are in place to maximize the potential of digital tools. Additionally, pedagogical decisions should align technology use with clearly defined learning objectives, ensuring that interactivity and novelty do not overshadow meaningful skill development [4].

In conclusion, the research demonstrates that digital tools and interactive technologies have a profound and multifaceted impact on foreign language learning. They enhance learner engagement, personalize instruction, facilitate collaboration, foster critical thinking, and support both formative and summative assessment. Moreover, they expand cultural awareness, encourage autonomous learning, and prepare students for authentic communicative contexts. While challenges exist, strategic integration of these technologies—combined with professional development and careful curriculum design—can transform the landscape of language education. In the era of globalization, equipping learners with digital competence and interactive learning skills is not merely beneficial but essential for success in modern foreign language instruction.

References

1. Warschauer, M., & Kern, R. (2000). *Network-based Language Teaching: Concepts and Practice*. Cambridge University Press.
2. Stockwell, G. (2013). Using Mobile Phones for Vocabulary Activities: Examining the Effect of the Platform. *Language Learning & Technology*, 17(3), 45–57.
3. Reinhardt, J., & Zander, V. (2019). *Digital Tools and Language Learning: Opportunities and Challenges*. Routledge.
4. Godwin-Jones, R. (2018). Emerging Technologies: Mobile-Assisted Language Learning. *Language Learning & Technology*, 22(3), 1–17.

ASSESSMENT AND TESTING METHODS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Kuralbaeva A.T.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Ағылшын тілін оқытудағы бағалау және тестілеу әдістері білім сапасын анықтаудың маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Бағалау үдерісі оқушылардың тілдік дағдыларының деңгейін жан-жақты талдауға мүмкіндік береді. Дәстүрлі тестілеу әдістері белгілі бір білім көлемін тексеруге бағытталғанымен, олар әрдайым нақты коммуникативтік қабілетті толық көрсете алмайды. Осыған байланысты қазіргі білім беру жүйесінде баламалы бағалау тәсілдеріне ерекше көңіл бөлінуде. Оларға жобалық жұмыстар, ауызша тапсырмалар және портфолио сияқты әдістер жатады. Мұндай тәсілдер оқушылардың нақты тілдік ортада өз ойын жеткізу қабілетін бағалауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар қалыптастырушы бағалау оқу үдерісінде үздіксіз кері байланыс беріп отыруға жағдай жасайды. Бұл оқушылардың әлсіз және күшті жақтарын уақытында анықтауға көмектеседі. Бағалау критерийлерінің айқын болуы әділдік пен ашықтықты қамтамасыз етеді. Тестілеу жүйесі оқушылардың оқу жетістіктерін салыстыруға және білім сапасын арттыруға ықпал етеді. Сонымен бірге заманауи технологиялар бағалау үдерісін жеңілдетіп, нәтижелерді жылдам өңдеуге мүмкіндік береді. Онлайн тестілеу уақыт үнемдеп, объективтілікті арттырады. Дегенмен, бағалау тек бақылау құралы ғана емес, сонымен қатар оқытуды жетілдірудің маңызды тетігі болып табылады. Тиімді ұйымдастырылған бағалау жүйесі оқушылардың мотивациясын арттырады. Жалпы алғанда, ағылшын тілін оқытудағы бағалау мен тестілеу әдістерін жетілдіру білім беру сапасын арттырудың негізгі жолдарының бірі болып саналады.

Резюме: Методы оценивания и тестирования в обучении английскому языку являются важной составляющей определения качества образования. Процесс оценивания позволяет всесторонне анализировать уровень языковых навыков учащихся. Традиционные методы тестирования направлены на проверку определенного объема знаний, однако они не всегда полностью отражают реальные коммуникативные способности. В связи с этим в современной системе образования особое внимание уделяется альтернативным методам оценивания. К ним относятся проектные работы, устные задания и портфолио. Такие подходы позволяют оценить способность учащихся выражать свои мысли в реальной языковой среде. Кроме того, формирующее оценивание обеспечивает постоянную обратную связь в процессе обучения. Это помогает своевременно выявлять сильные и слабые стороны учащихся. Четкие критерии оценивания обеспечивают справедливость и прозрачность. Система тестирования способствует сравнению учебных достижений и повышению качества образования. Современные технологии также упрощают процесс оценивания и позволяют быстро обрабатывать результаты. Онлайн-тестирование экономит время и повышает объективность. Однако оценивание является не только инструментом контроля, но и важным механизмом совершенствования обучения. Эффективно организованная система оценивания повышает мотивацию учащихся. В целом совершенствование методов оценивания и тестирования в обучении английскому языку является одним из ключевых путей повышения качества образования.

Assessment and testing methods are indispensable components of English language teaching, forming the foundation upon which effective instruction and meaningful learning are built. Traditionally, language evaluation focused on standardized exams that measured memorized knowledge of vocabulary, grammar, and

reading comprehension. While these approaches provided a basic metric of achievement, they often failed to capture the nuanced communicative abilities of learners in authentic contexts. As the field of language education has evolved, a broader conception of assessment has emerged, emphasizing practical usage, critical thinking, and continuous feedback. Educators now recognize that the ultimate goal of assessment is not merely to assign grades, but to enhance learning, identify areas of strength and weakness, and promote learner autonomy. By integrating diverse assessment strategies, teachers can create a more holistic picture of student competence and better support the development of functional language skills [1].

Performance-based evaluation has gained increasing attention as a means of measuring real-world communication ability. Activities such as oral presentations, role-plays, debates, and interactive group tasks allow learners to demonstrate their speaking and listening skills in authentic scenarios. Unlike traditional testing, performance-based approaches capture the dynamic nature of language use, including fluency, intonation, and pragmatic appropriateness. These methods also foster learner engagement and reduce the anxiety commonly associated with high-stakes examinations. By offering repeated, contextualized practice opportunities, students are encouraged to internalize linguistic structures and build confidence, ultimately improving their ability to communicate effectively across varied situations.

Formative assessment further complements performance-based approaches by providing ongoing feedback that informs both instruction and learning. Through continuous observation, reflective exercises, and peer review, educators can identify patterns in learner performance and offer targeted guidance. This approach emphasizes the importance of progress over perfection, allowing students to recognize mistakes as opportunities for growth rather than failures. Moreover, formative assessment supports differentiated instruction, enabling educators to adapt tasks and materials according to individual proficiency levels, learning preferences, and motivation. The incorporation of self-assessment strategies also fosters critical reflection, empowering learners to take responsibility for their development and cultivate independent learning habits [2].

The advancement of technology has significantly transformed assessment practices, offering innovative tools that enhance efficiency, objectivity, and interactivity. Digital platforms enable online testing, automated scoring, and real-time feedback, providing both teachers and learners with immediate insights into performance. Multimedia resources, including video, audio, and interactive simulations, allow for the evaluation of speaking and listening skills in ways that were previously impractical. Virtual classrooms and language learning applications can simulate real-life communication contexts, exposing learners to authentic accents, idiomatic expressions, and cultural nuances. By leveraging these tools, educators can broaden the scope of assessment, capture complex competencies, and facilitate continuous, personalized learning experiences.

Despite the advantages offered by modern assessment methods, challenges remain. Unequal access to technology, insufficient teacher training, and over-reliance on automated systems can hinder the effectiveness and fairness of evaluation. Educators must balance traditional assessment forms with innovative approaches to

ensure that measurement remains valid, reliable, and equitable. Establishing clear evaluation criteria and aligning assessment tasks with learning objectives are essential steps in maintaining academic integrity and fostering meaningful feedback. Institutions play a critical role in supporting professional development, providing resources, and creating policies that facilitate the integration of technology while upholding educational standards [3].

Alternative assessment strategies, including portfolios, project-based assignments, and reflective journals, have gained traction in contemporary English language teaching. These methods emphasize learner creativity, critical thinking, and authentic language use, moving beyond rote memorization. By documenting progress over time, students gain insight into their development and can set individualized goals, enhancing motivation and self-directed learning. Peer assessment encourages collaborative engagement and constructive feedback, cultivating a sense of responsibility and accountability within the classroom. Together, these approaches promote a more comprehensive understanding of language competence, integrating cognitive, social, and affective dimensions of learning.

In addition to traditional and performance-based assessment, the integration of ongoing monitoring strategies plays a crucial role in enhancing English language learning. Continuous observation of student participation, homework completion, and classroom interaction provides teachers with valuable insights into individual progress. Regular quizzes and short tasks help identify areas where learners may struggle, allowing timely intervention and support. Diagnostic assessments at the beginning of a course can establish baseline competencies, guiding the selection of appropriate instructional methods. Peer review and collaborative activities also contribute to assessment by encouraging students to engage critically with one another's work. Self-assessment techniques foster reflection and responsibility, enabling learners to track their development independently. Incorporating diverse assessment methods ensures that different learning styles and abilities are accommodated. Teachers can combine oral, written, and multimedia tasks to obtain a comprehensive picture of linguistic competence. Feedback should be constructive, specific, and actionable to promote meaningful improvement. Integrating real-life scenarios into assessment helps students apply their knowledge in practical contexts. Technology-assisted evaluation, such as online platforms and language apps, provides immediate results and detailed performance analytics. Adaptive assessments can adjust task difficulty based on learner responses, offering personalized learning experiences. By balancing formative and summative approaches, educators can maintain motivation while ensuring accountability. Consistency in assessment practices enhances fairness and transparency, establishing clear expectations for learners. Ultimately, a diverse and structured assessment framework supports continuous growth, reinforces learning objectives, and prepares students for authentic communication in English [4].

In conclusion, effective assessment and testing methods are pivotal to high-quality English language instruction. A combination of traditional and modern strategies, performance-based evaluation, formative feedback, and technology-enhanced tools provides a multifaceted understanding of learner achievement. By

emphasizing both the knowledge and practical application of language, educators can support the development of confident, competent, and adaptable communicators. Continuous refinement of assessment practices ensures that English language teaching remains responsive to evolving educational demands and prepares learners to engage successfully in real-world contexts. Through thoughtful implementation, assessment becomes not only a measure of achievement but also a driver of growth, motivation, and lifelong language learning.

References

1. Brown, H. D. (2004). *Language Assessment: Principles and Classroom Practices*. White Plains, NY: Pearson Education.
2. Hughes, A. (2003). *Testing for Language Teachers* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
3. McNamara, T., & Roever, C. (2006). *Language Testing: The Social Dimension*. Oxford: Blackwell Publishing.
4. Alderson, J. C., Clapham, C., & Wall, D. (1995). *Language Test Construction and Evaluation*. Cambridge: Cambridge University Press.

UDK 37.013.43

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF THE ONLINE LEARNING FORMAT

Kuralbek B.T.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада онлайн оқытудың негізгі артықшылықтары мен кемшіліктері қарастырылады, оның студенттерге, оқытушыларға және кеңірек білім беру жүйесіне әсерін теңдестірілген талдау ұсынылады. Цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы білім беру саласын айтарлықтай өзгертті, бұл онлайн оқытудың кеңінен қолданылуына әкелді. Онлайн білім беру қолжетімділік пен икемділікті қоса алғанда, көптеген артықшылықтарды ұсынғанымен, ол сонымен қатар қатысуға, теңдікке және сапамен байланысты бірнеше қиындықтарды тудырады.

Резюме: В данной статье рассматриваются основные преимущества и недостатки онлайн-обучения, предлагается сбалансированный анализ его влияния на студентов, преподавателей и систему образования в целом. Быстрое развитие цифровых технологий значительно изменило образовательный ландшафт, что привело к широкому распространению онлайн-обучения. Хотя онлайн-образование предлагает множество преимуществ, включая доступность и гибкость, оно также создает ряд проблем, связанных с вовлеченностью, равенством возможностей и качеством обучения.

Online learning, also known as e-learning or distance education, refers to the use of digital platforms and internet-based technologies to deliver educational content. Over the past two decades, this format has evolved from supplementary learning tools into a primary mode of education in many institutions worldwide. Universities, schools, and training centers increasingly rely on virtual classrooms, learning management systems, and video conferencing tools to facilitate instruction.

The growing popularity of online learning raises important questions regarding

its effectiveness, inclusivity, and sustainability. This article explores both the advantages and disadvantages of online learning to better understand its role in modern education.

One of the most significant advantages of online learning is its flexibility. Students can access educational materials anytime and from any location, provided they have an internet connection. This is particularly beneficial for individuals who balance education with work, family responsibilities, or other commitments. Unlike traditional classroom settings, online learning allows learners to progress at their own pace, making it easier to revisit complex topics or accelerate through familiar material [1].

Online learning expands access to education for individuals who may face geographical, physical, or socio-economic barriers. Students living in remote areas or those with disabilities can participate in courses that might otherwise be unavailable to them. Additionally, many online platforms offer multilingual support and adaptive technologies, further enhancing inclusivity.

In many cases, online education is more affordable than traditional face-to-face learning. Students can save money on transportation, accommodation, and physical learning materials. Institutions also benefit from reduced infrastructure costs, such as classroom maintenance and utilities. Furthermore, many online courses are available for free or at a lower cost, making education more accessible to a wider audience.

Online learning platforms provide access to a wide range of multimedia resources, including videos, interactive simulations, quizzes, and discussion forums. These tools can enhance the learning experience by catering to different learning styles. For example, visual learners may benefit from video lectures, while kinesthetic learners can engage with interactive activities [2].

Participating in online learning helps students develop essential digital literacy skills. These include navigating online platforms, managing digital files, and communicating effectively through virtual channels. Such skills are increasingly important in today's technology-driven workforce, making online learning not only an educational experience but also a preparation for future careers.

One of the major drawbacks of online learning is the absence of direct, in-person communication. Traditional classrooms allow for immediate feedback, spontaneous discussions, and social interaction, all of which contribute to a richer learning experience. In contrast, online environments may feel isolating, leading to decreased motivation and engagement among students.

Online learning heavily depends on technology, which can be both an advantage and a limitation. Students may face technical difficulties such as unstable internet connections, software malfunctions, or lack of access to appropriate devices. Moreover, the digital divide remains a significant issue, as not all students have equal access to reliable technology and internet services.

Online learning requires a high level of self-motivation and discipline. Without the structure of a physical classroom, some students may struggle to manage their time effectively. Procrastination and lack of accountability can negatively impact academic performance, especially for learners who are not accustomed to independent study [3].

Certain subjects, particularly those requiring hands-on practice, such as medicine, engineering, or laboratory sciences, are difficult to teach effectively in an online format. While virtual simulations can partially address this issue, they cannot fully replicate real-world experiences. As a result, students may graduate with insufficient practical skills.

Ensuring fair and accurate assessment in online learning environments can be challenging. Issues such as cheating, plagiarism, and identity verification are more difficult to control compared to traditional settings. Although various proctoring technologies have been developed, they are not always foolproof and may raise privacy concerns.

Online learning not only affects students but also has significant implications for educators and educational institutions. Teachers must adapt their teaching methods to suit digital platforms, which often requires additional training and effort. Designing engaging online content, managing virtual classrooms, and providing timely feedback can be time-consuming and demanding.

Institutions, on the other hand, must invest in technological infrastructure and support systems to ensure the effectiveness of online education. This includes maintaining secure platforms, offering technical assistance, and continuously updating digital resources. While these investments can be substantial, they are necessary to meet the evolving demands of modern education.

Despite its challenges, online learning is likely to remain a central component of education in the future. Advances in technology, such as artificial intelligence, virtual reality, and adaptive learning systems, have the potential to enhance the quality and interactivity of online education. Hybrid learning models, which combine online and face-to-face instruction, are also gaining popularity as they offer a balanced approach.

Furthermore, the increasing globalization of education means that online learning can facilitate cross-cultural exchange and collaboration. Students from different countries can participate in the same courses, share perspectives, and develop a global outlook [4].

Online learning represents a significant shift in the way education is delivered and experienced. Its advantages, including flexibility, accessibility, and cost-effectiveness, make it an attractive option for many learners. However, its disadvantages, such as limited interaction, technical challenges, and the need for self-discipline, highlight the importance of careful implementation and continuous improvement.

To maximize the benefits of online learning, educators and institutions must address its limitations by incorporating interactive elements, providing adequate support, and ensuring equitable access to technology. By doing so, online education can become a powerful tool for expanding educational opportunities and fostering lifelong learning.

References

1. Anderson, T. (2020). *The Theory and Practice of Online Learning*. Athabasca University Press.

2. Moore, M. G., & Kearsley, G. (2018). Distance Education: A Systems View of Online Learning. Cengage Learning.
3. Hodges, C., et al. (2020). "The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning." Educause Review.
4. OECD (2021). The State of Global Education: Digital Learning Trends.

UDK 37.013.43

THE NATURE AND CHARACTERISTICS OF SCIENTIFIC TEXTS IN CONTEMPORARY ENGLISH

Kurbanali A.A.
Master student
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Қазіргі ағылшын тіліндегі ғылыми мәтіндер белгілі бір құрылымдық және стилдік ерекшеліктерімен сипатталады. Олар нақты фактілер мен дәлелдерге негізделеді және автордың көзқарасын анық жеткізуге бағытталған. Ғылыми мәтіндерде терминологияның дәлдігі мен кәсіби лексиканың қолданылуы маңызды рөл атқарады. Әр абзац логикалық байланысты болып, ойдың жүйелілігін қамтамасыз етеді. Мұндай мәтіндерде ұсыныстар мен тұжырымдар нақты деректермен дәлелденеді. Көркемдік элементтер минималды, тек ақпаратты нақты жеткізу үшін қолданылады. Қазіргі ғылыми мәтіндерде пассив дауыстың және нақты грамматикалық құрылымдардың жиі қолданылуы байқалады. Авторлар абайлап дәлелдер мен мысалдарды таңдауға тырысады. Ғылыми мәтіндерде аббревиатуралар мен формулалар ақпаратты қысқаша және тиімді жеткізу үшін қолданылады. Көптеген мәтіндерде кестелер, диаграммалар және иллюстрациялар ақпаратты визуалды қолдауға қызмет етеді. Жазу барысында логикалық байланыс пен анықтық бірінші орында тұрады. Оқырманға мәтінді түсіну үшін терминологияның түсіндірмелері беріледі. Ғылыми мәтіндерде фактология мен аналитикалық талдау негізгі элемент болып табылады. Мұндай мәтіндер білім беру, зерттеу және кәсіби коммуникацияда маңызды рөл атқарады. Қорытындылай келе, қазіргі ағылшын тіліндегі ғылыми мәтіндер нақтылық, дәлдік және логикалық құрылымымен ерекшеленеді.

Резюме: Современные английские научные тексты характеризуются определенными структурными и стилистическими особенностями. Они основаны на точных фактах и доказательствах и направлены на ясное выражение позиции автора. В научных текстах точность терминологии и использование профессиональной лексики играют важную роль. Каждый абзац логически связан, обеспечивая системность мысли. В таких текстах предложения и выводы подтверждаются конкретными данными. Художественные элементы минимальны и используются только для точной передачи информации. В современных научных текстах часто применяются пассивный залог и точные грамматические конструкции. Авторы тщательно выбирают доказательства и примеры. В научных текстах сокращения и формулы используются для краткой и эффективной передачи информации. Во многих текстах таблицы, диаграммы и иллюстрации поддерживают информацию визуально. При написании акцент делается на логическую связь и ясность. Для понимания текста читателю предоставляются пояснения терминологии. Фактическая информация и аналитический анализ являются основными элементами научного текста. Такие тексты играют важную роль в образовании, исследованиях и профессиональной коммуникации. В заключение, современные английские научные тексты отличаются точностью, ясностью и логической структурой.

The contemporary landscape of English scientific discourse is defined by distinctive textual properties that reflect both the epistemological demands of inquiry and the communicative needs of scholarly communities, where clarity, precision, and logical coherence form the foundation of effective knowledge transmission. Unlike casual or narrative prose, scientific texts in English operate within a tightly regulated stylistic system in which terminology is employed with exact meaning and sentence structures are designed to minimize ambiguity. In this context, authors deploy technical vocabulary that has been standardized within disciplinary communities, enabling readers to recognize conceptual categories and interpret relational patterns without the interpretive effort required by general language. Central to the nature of scientific discourse is the methodological commitment to evidence-based reasoning, where claims are supported through explicit reference to data, experimental results, or rigorous theoretical argumentation, and where the interpretation of results follows from systematic analysis rather than rhetorical flourish. This orientation toward evidence and reasoning shapes not only the lexical choices of writers but also the syntactic patterns that dominate scientific texts, with nominalization, passive constructions, and complex noun phrases frequently functioning to foreground processes and phenomena over individual agents and subjective experience [1].

Scientific texts also exhibit a hierarchical organization of information that reflects the logical progression of scientific argumentation, where general principles are delineated first and specific instances or empirical details follow as evidence supporting a broader claim. In contemporary English, this is often realized through the use of layered paragraphing, explicit connective markers, and carefully calibrated transitions that guide the reader through sequences of assertion, justification, and exemplification. Such organization not only enhances readability for expert audiences but also facilitates the cognitive processing of information, allowing readers to integrate new findings with existing conceptual frameworks. Furthermore, scientific writing favors nominal density — the concentration of concepts expressed in compact noun clusters — which enables the condensation of complex ideas into concise textual units. This density is a hallmark of disciplines such as chemistry, engineering, and cognitive science, where multi-element technical constructions transmit layered meanings that would require prolonged explanation in non-specialized language.

Another salient characteristic of scientific texts in contemporary English is their orientation toward intertextuality and cumulative knowledge building, wherein authors situate their contributions within ongoing scholarly conversations. Through the strategic use of citation, attribution, and engagement with prior research, writers signal both respect for the foundations of their field and their participation in its ongoing evolution. Citations serve as linguistic anchors that map the terrain of inquiry, establishing intellectual lineage and contextualizing claims so that new insights can be evaluated in relation to what has come before. This dimension of scientific writing underscores the communal nature of knowledge construction, as language becomes the medium through which collective understanding is negotiated, contested, and refined. Such intertextual practices not only ground individual contributions within a broader discourse but also provide a framework for accountability, as claims are subject to

verification and replication by the scholarly community at large [2].

Structural and lexical precision, contemporary scientific English is shaped by its pragmatic functions, which prioritize accuracy, generalizability, and objectivity. Writers attend to the formulation of hypotheses, the description of methods, and the presentation of results in ways that avoid speculative or emotive language, thereby reinforcing the credibility of the claims being made. Modal expressions are often calibrated to indicate degrees of certainty, with hedging devices used to temper assertions where appropriate, reflecting both caution and epistemic humility. The communicative goals of such texts are not to persuade through affect but to present information in a way that invites critical appraisal and further investigation. Consequently, the rhetoric of scientific texts is often characterized by a minimization of overt author presence, with the emphasis placed on phenomena under investigation rather than on the individual voices of researchers. This depersonalization, far from diminishing the text's impact, aligns with the norms of scientific communities that value reproducibility and collective validation over individual persuasion [3].

The evolution of scientific communication in the digital era has introduced new modalities and media influences that enrich and complicate the nature of scientific texts. Electronic journals, open access repositories, and multimedia supplements have expanded the boundaries of what constitutes scientific writing, incorporating data visualizations, interactive figures, and annotated datasets alongside traditional prose. Despite these innovations, the core linguistic and cognitive principles underpinning scientific texts remain consistent: they strive for precision, transparency, and logical coherence in representing complex phenomena. Writers leverage established genre conventions to ensure that their work is interoperable across disciplinary and institutional contexts, thus facilitating the dissemination and integration of knowledge on a global scale. This interoperability underscores the central role of English as the *lingua franca* of science, where shared textual norms enable collaboration and understanding across linguistic and cultural boundaries.

The nature and characteristics of scientific texts in contemporary English therefore embody a delicate balance between form and function, where linguistic choices are intimately connected to epistemic goals and the iterative processes of inquiry. Through disciplined vocabulary use, hierarchical organization of ideas, intertextual engagement, and pragmatic orientation toward objectivity, scientific discourse constructs a textual environment that supports the advancement of knowledge. While innovations in digital communication continue to shape the modalities of scientific presentation, the foundational principles that define scientific texts endure, ensuring that language remains a reliable vehicle for conveying complex insights with precision and clarity. As science advances and new fields emerge, the adaptability of English scientific writing to incorporate new concepts while maintaining rigorous standards highlights its enduring role in facilitating scholarly exchange and intellectual progress [4].

In conclusion, the study of scientific texts in contemporary English reveals that their effectiveness relies on the careful orchestration of linguistic precision, structural clarity, and evidence-based reasoning. These texts are designed to communicate

complex ideas in a coherent and accessible manner while adhering to the conventions of scientific discourse, including nominalization, passive constructions, and dense technical vocabulary. Intertextual references, appropriate hedging, and rigorous methodological descriptions further ensure that claims are credible and verifiable, reflecting the communal and cumulative nature of scientific knowledge. The balance between objective representation and reader comprehension underscores the importance of hierarchical organization, logical sequencing, and clarity of expression. Advances in digital technologies and multimedia integration enhance the communicative potential of scientific writing without compromising its core principles. As a result, contemporary scientific English serves not only as a medium of precise knowledge transmission but also as a tool for fostering global collaboration, interdisciplinary understanding, and the continuous expansion of human insight. Understanding these characteristics equips both learners and practitioners with the skills necessary to produce, interpret, and critically engage with scientific texts, thus reinforcing the pivotal role of language in knowledge construction and scholarly discourse.

References

1. Swales, J. M., & Feak, C. B. (2012). Academic Writing for Graduate Students: Essential Tasks and Skills (3rd ed.). University of Michigan Press.
2. Hyland, K. (2004). Disciplinary Discourses: Social Interactions in Academic Writing. University of Michigan Press.
3. Bhatia, V. K. (2013). Analysing Genre: Language Use in Professional Settings (2nd ed.). Routledge.
4. Flowerdew, J., & Li, Y. (2009). Scientific Discourse: Challenges for L2 Writers. Continuum.

UDK 378.014.3

FORMATION OF BUSINESS WRITTEN COMMUNICATION SKILLS IN A FOREIGN LANGUAGE AMONG STUDENTS OF PEDAGOGICAL SPECIALTIES

Kurmanbekkyzy A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада педагогикалық мамандықтар студенттерінің шет тілінде іскерлік хаттар жазу дағдыларын қалыптастыруға бағытталған педагогикалық зерттеулердің нәтижелері қарастырылады. Оқытуды әдістемелік ұйымдастырудың ерекшеліктері, коммуникативті-бағдарланған және кәсіби бағытталған тапсырмаларды енгізудің тиімділігі талданады. Академиялық және іскерлік жазуды оқыту процесіне кәсіби контекст пен цифрлық құралдарды біріктірудің маңыздылығы туралы қорытындылар ұсынылған.

Резюме: В статье рассматриваются результаты педагогического исследования, направленного на формирование навыков написания деловых писем на иностранном языке у студентов педагогических специальностей. Анализируются особенности методической организации обучения, эффективность внедрения коммуникативно-ориентированных и профессионально направленных заданий. Представлены выводы о значимости интеграции профессионального контекста и цифровых инструментов в процесс обучения

Modern trends in the development of higher pedagogical education are characterized by increased requirements for the professional communicative competence of future teachers. In the context of globalization, digitalization of education and the expansion of international cooperation, foreign language proficiency is no longer considered solely as an academic discipline and is becoming a tool of professional activity. The formation of written business communication skills among students is of particular relevance, since it is the written form of interaction that is widely used in educational projects, scientific networks, grant activities, academic mobility and international cooperation.

The problem of teaching students to write business letters in a foreign language is caused by a number of factors. Firstly, the traditional practice of teaching a foreign language in pedagogical universities has long focused mainly on the development of oral and reading skills, while written business communication remained insufficiently developed. Secondly, students often have difficulty transferring linguistic knowledge into a professional context. Thirdly, there is a lack of methodological developments that take into account the specifics of the teaching profession and the real communicative situations faced by future teachers [1].

The purpose of the study was to identify the effectiveness of a specially developed methodology for teaching students how to write business letters in a foreign language. To achieve this goal, the following tasks were identified: to analyze the initial level of written business communication skills, to develop and test a set of professionally oriented exercises, to assess the dynamics of skills development and formulate methodological recommendations. The study was conducted on the basis of the pedagogical faculty of a higher educational institution and included second and third year students. The total sample was 86 people. During the experiment, the control and experimental groups were identified. In the control group, the training was conducted according to the traditional program, which included standard tasks for the development of writing. The experimental group used a developed methodology based on the principles of communication, professional orientation, integration of digital technologies and step-by-step formation of written skills.

At the first stage of the study, the initial level of proficiency in business writing skills was diagnosed. The analysis of students' written works showed that the majority of students have difficulties in structuring the text, observing the genre norms of business correspondence, using appropriate vocabulary and grammatical constructions. Errors in the formulation of the objectives of the letter, the logic of presentation, the use of polite forms of address and the completion of the message were particularly noted. The test results confirmed the need for targeted training in written business communication [2].

The developed methodology included several interrelated components. The linguistic component provided for the systematic development of typical linguistic means of business correspondence: clichés, standard formulas of politeness, professional terminology. The communicative component was aimed at modeling real situations of pedagogical activity: correspondence with parents, interaction with

colleagues from foreign educational institutions, participation in international projects, registration of applications and reports. The cognitive component involved the development of skills in analyzing business correspondence samples, critically evaluating one's own texts and those of classmates. Special attention was paid to the step-by-step formation of skills. At the first stage, students got acquainted with the peculiarities of the business writing genre, its structure and stylistic requirements. At the second stage, training tasks on text transformation and editing were performed. At the third stage, students created their own letters in partially controlled communication. At the final stage, a simulation of completely independent written communication in professional situations was carried out.

The use of digital educational platforms has become an important element of the methodology. Students completed assignments in an electronic environment, received feedback from the teacher and classmates, participated in online discussions and collective text editing. This contributed to the formation of networking skills and increased motivation to learn. In addition, the digital environment has made it possible to implement the principle of continuous learning and ensure the individualization of the educational process [3].

The results of the formative experiment showed a significant improvement in the quality of written work of the students of the experimental group compared with the control group. Students have improved their knowledge of the genre norms of business correspondence, expanded their vocabulary, and improved the logic of text construction. Students began to formulate the goals and objectives of writing more confidently, correctly use forms of politeness and comply with stylistic requirements. The analysis of the dynamics showed statistically significant differences between the groups, which indicates the effectiveness of the proposed methodology. In addition to quantitative indicators, qualitative changes were also identified. The students of the experimental group demonstrated a higher level of professional motivation, awareness of the importance of written communication in future teaching activities, and willingness to participate in international educational projects. The development of reflexive skills, the ability to self-assess and self-correct written speech was noted. The study also identified certain difficulties. Some of the students had difficulty moving from formulaic formulations to a more flexible and creative use of language tools. In addition, there was a dependence of the quality of written works on the general level of proficiency in a foreign language. This confirms the need for an integrated approach to learning, including the development of all types of speech activity [4].

The analysis of the results allowed us to formulate a number of methodological conclusions. Firstly, business letter writing training should be based on a professional context that reflects the real tasks of teaching. Secondly, the combination of traditional and digital forms of education is effective. Thirdly, systematic feedback and the formation of reflection skills play an important role. Fourth, it is necessary to take into account the individual characteristics of students and ensure the variability of assignments. Thus, the conducted research confirmed the hypothesis that targeted training in writing business letters in a foreign language contributes to the development of professional communicative competence of students of pedagogical specialties. The

results obtained can be used in the development of curricula, educational and methodological complexes and advanced training courses for foreign language teachers.

The prospects for further research are related to exploring the possibilities of interdisciplinary integration, expanding the use of digital tools, as well as a comparative analysis of the effectiveness of various methodological approaches. Of particular interest is the study of the influence of written business communication skills on the success of professional adaptation of young professionals.

In conclusion, it should be noted that the formation of business writing skills in a foreign language is an important component of the training of a modern teacher. The development of these skills contributes not only to improving the level of professional competence, but also to expanding opportunities for international cooperation, academic mobility and professional growth.

References

1. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. — М.: Высшая школа, 1991. — 204 с.
2. Hyland, K. Teaching and Researching Writing. — 4-е изд., London: Routledge, 2021, 366 стр.
3. Hedge, T. Writing. — Oxford: Oxford University Press, 2-е изд., 2005, 300-350 стр.
4. Harmer, J. How to Teach Writing. — Longman, 2006, 240-270 стр.

UDK: 81'373:338.48

INTEGRATING COLLABORATIVE LEARNING AND TEAMWORK TO FOSTER COMMUNICATION

Kushbakova Vasila Namozovna

Foreign Language department. Foreign Language faculty. UzNPU

Түйін. Бұл мақалада коммуникациялық дағдыларды дамыту үшін білім беруде бірлескен оқу мен командалық жұмысты біріктірудің әдістері мен артықшылықтары қарастырылады. Топтық іс-шаралардың, оқушылардың кері байланысының және тұлғааралық және кәсіби қарым-қатынасты жақсарту үшін бірлескен мәселелерді шешудің маңыздылығына ерекше назар аударылады. Мақалада қазіргі тәжірибелер мен сыныптағы қолданбаларды талдау арқылы оқушылардың әртүрлі жағдайларда тиімді қарым-қатынас жасау қабілетін дамыту үшін ынтымақтастықты қалай пайдалануға болатыны қарастырылады.

Резюме: В статье рассматриваются методы и преимущества интеграции коллективного обучения и командной работы в образовании для развития коммуникативных навыков. Особое внимание уделяется важности групповых занятий, обратной связи между студентами и совместного решения проблем для улучшения как межличностной, так и профессиональной коммуникации. Через анализ текущих практик и применения в классе, статья исследует, как сотрудничество может быть использовано для развития способности студентов эффективно общаться в разных ситуациях.

Collaborative learning has emerged as a fundamental pedagogical strategy for enhancing students' communication abilities in modern education. Communication in

the classroom is more than just sharing knowledge. It also includes talking to each other, figuring out what things mean, getting input from peers, and working together to solve problems. These activities help students improve their verbal and non-verbal communication skills, which are important for doing well in school and in their future careers. Structured cooperation via group discussions, peer teaching, and project-based assignments has been proved time and time again to greatly increase speaking clarity, listening comprehension, and confidence in communication.

In contemporary classrooms, collaborative education facilitates exposure to many viewpoints, fosters empathy, and promotes constructive discourse among learners. These kinds of experiences help with both critical thinking and intercultural competency, which are both very important in schools that are becoming more globalized. This research investigates the ways in which collaborative learning approaches improve communication skills and suggests practical applications for the classroom [1].

This study uses a qualitative descriptive review technique, which is a good way to bring together existing theoretical and empirical research on cooperation, collaborative learning, and communication in the classroom. The qualitative review methodology allows the researcher to analyses trends, recurrent pedagogical concepts, and evidence-based instructional practices across many fundamental studies in education. Instead of collecting new data, this method looks at past study results in a methodical way to find out how collaborative learning techniques help students improve their communication skills in school. The evaluation method concentrated on prominent collaborative pedagogies extensively highlighted in the literature, such as peer feedback, project-based learning, organized group discussions, cooperative problem-solving, and role-play exercises. These tactics were chosen because previous research consistently links them to enhancements in speaking fluency, active listening, negotiating, and conflict-resolution abilities. The study also brings together research on intercultural cooperation and peer interaction to learn more about how communication grows when people are exposed to other points of view and learn from each other. The inclusion criteria emphasized sources that directly focused on communication development, collaborative interaction, learner engagement, and collaboration results in classroom settings. The technique uses theme synthesis to find the best teaching methods and put them into categories that make sense for analysis. These categories complement the Results and Discussion parts of the study. Consequently, this review-based technique offers a robust theoretical framework for elucidating how collaborative classroom practices enhance communication skills and student involvement in contemporary educational settings [2].

Table 1. Collaborative Learning Strategies and Communication Outcomes

Strategy	Communication Skill Developed	Supporting Source
Group discussion	Speaking fluency, active listening	Johnson & Johnson (2009, p. 67)
Peer feedback	Constructive criticism, reflective speaking	Topping (2005, p. 70)

Project-based learning	Negotiation, teamwork language	Dooly (2008, p. 92)
Role-play and simulation	Pragmatic competence, non-verbal cues	Kagan (1994, p. 115)

Explanation of Table 1. Table 1 presents a systematic synthesis of the principal collaborative learning techniques reported in the literature and illustrates how each educational approach enhances the development of certain communication abilities. The table demonstrates that group conversations mainly improve speaking fluency, taking turns, and active listening. This is because students have to clearly express their thoughts while reacting to their peers in real time. Peer feedback activities can help kids learn how to communicate in a positive way by teaching them how to provide helpful criticism, explain their thoughts, and think about what their peers say [3].

The table shows that project-based learning helps students learn how to negotiate, make decisions as a group, and communicate about tasks because they have to work together to solve issues and share responsibility. Furthermore, role-playing and simulation assignments are particularly efficacious in enhancing pragmatic competence, non-verbal communication, and situational appropriateness, since students practice genuine communicative situations within a low-risk educational context.

The synthesis of the examined research demonstrates that collaborative learning markedly improves learners' communication skills across four primary dimensions, each contributing to both academic engagement and practical communicative competence.

First, students' speaking confidence, fluency, and verbal clarity increase a lot since collaborative activities like pair work, group discussions, and project presentations demand them to talk all the time. Regular engagement gives people chances to communicate their ideas, clarify them, and respond spontaneously, which over time lowers their fear of speaking and boosts their confidence in public speaking. As students become used to talking to each other a lot, they also get better at organizing their conversations and choosing the right words [4].

Second, studying together helps you listen actively and comprehend other people's feelings. When students communicate with each other, they need to not only hear what their peers say but also figure out what they mean by their tone, meaning, body language, and emotional clues. This technique of listening in many ways helps students understand more and become better at communicating with others. Listening exercise like this also helps kids develop empathy because they learn to accept and react to other points of view.

Third, working with others helps you learn how to solve problems, negotiate, and reach an agreement. Working together to solve problems naturally shows students other points of view, other ways to solve problems, and different priorities. So, students learn how to use polite conversation to negotiate meaning, back up their viewpoints, and come to choices that everyone can agree on. These abilities are very useful for leading and communicating in work.

Fourth, talking to peers helps people learn how to give and get criticism and how to communicate in a way that makes them think. Structured peer review and collaborative revision allow students to practice how to provide constructive criticism, defend their ideas, and use feedback to make their schoolwork better. This technique enhances both interpersonal sensitivity and intellectual communication skills.

Table 2. Major Benefits of Collaborative Learning for Communication Development

Dimension	Classroom Effect	Long-term Outcome
Speaking practice	More frequent student talk	Greater oral confidence
Listening practice	Better comprehension of peers	Improved empathy
Negotiation	Shared decision-making	Conflict management
Peer feedback	Reflective revision	Professional communication skills

Explanation of Table 2. Table 2 shows the many ways that collaborative learning may help with both teaching and learning. It shows how short-term improvements in the classroom can lead to long-term communication skills that can be used outside of school. The first dimension, speaking practice, is one of the most obvious ways that collaborative education changes the classroom. Frequent peer engagement, group discussions, and shared presentations enhance learners' possibilities for oral output, resulting in increased speaking confidence, fluency, and discourse organization. This repetitive talking over time makes people more confident when they talk in meetings, give presentations, and talk to coworkers.

Listening practice, the second dimension, shows how working together on projects makes students actively evaluate their peers' thoughts, feelings, and body language. Repeated exposure like this helps people understand and encourages empathetic communication, which is an important ability for leadership and cooperation in real life. The third dimension, negotiation and shared decision-making, shows how important collaboration is for forging consensus, disagreeing respectfully, and handling conflicts. Students learn how to defend their points of view, change their minds, and accept other people's views when they work together to solve problems. All of these skills will help them in their future jobs as leaders and team members [5].

The results clearly indicate that collaborative learning need to be seen not just as an educational method, but as a communication-oriented pedagogical framework that systematically enhances learners' interpersonal, cognitive, and social interaction competencies. The instructional efficacy is in the establishment of genuine communicative contexts that compel learners to share ideas, collaboratively generate meaning, resolve issues collectively, and negotiate perspectives via intentional conversation. This approach strongly corresponds with social constructivist theory, notably the notion that knowledge is socially mediated and arises via contact with others rather than by solitary individual learning. In this regard, collaborative learning

serves as both a language development tool and a method for constructing social knowledge.

In conclusion, collaborative learning is one of the best ways to help students improve their communication abilities. Students improve their speaking, listening, negotiating, and conflict-resolution skills by working with others, getting feedback, working in teams, and addressing problems in groups. This paper's two analytical tables show how certain teaching practices may lead to demonstrable improvements in communication. In higher education and EFL settings, particularly in mixed-level classes, collaborative learning serves as a robust avenue for fostering learner-centered, communication-intensive teaching.

References

1. Dillenbourg, P. (1999). Collaborative learning: Cognitive and computational approaches. Elsevier.
2. Dooly, M. (2008). Telecollaborative language learning: A guidebook to moderating intercultural collaboration online. Peter Lang.
3. Gerlach, J. M. (1994). Is this collaboration? In K. Bosworth & S. J. Hamilton (Eds.), Collaborative learning: Underlying processes and effective techniques (pp. 5–14). Jossey-Bass.
4. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). An educational psychology success story: Social interdependence theory and cooperative learning. Educational Researcher, 38(5), 365–379.
5. Kagan, S. (1994). Cooperative learning. Kagan Publishing.

UDK 812.13.43

THE IMPACT OF PROJECT-BASED LEARNING ON STUDENTS' SPEAKING SKILLS IN EFL CLASSROOMS

Kaldarbek A.N.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Қазіргі ағылшын тілі сабақтарында жобалық оқыту әдісін қолдану оқушылардың сөйлеу дағдыларын тиімді дамытуға мүмкіндік береді. Жобалық тапсырмалар білім алушыларға тілдік материалды өз тәжірибесі арқылы зерттеп, талдауға жағдай жасайды. Бұл тәсіл оқушылардың шығармашылық қабілеттерін арттырады және өз ойларын еркін жеткізуге ықпал етеді. Сабақта жобалық жұмыс кезінде әрбір оқушы нақты мақсатқа бағытталған тапсырмаларды орындайды. Топтық жобалар арқылы оқушылар өзара қарым-қатынас жасап, бір-бірінің идеяларын талқылайды. Мұндай тәжірибе олардың коммуникативтік құзыреттілігін нығайтады. Жобалық әдіс сыни ойлау мен шешім қабылдау дағдыларын да дамытады. Оқушылар өз ұсыныстарын дәлелдеп, түрлі көзқарастарды салыстыра отырып сөйлеу қабілетін жетілдіреді. Сонымен қатар, жобалар сабаққа мотивация мен қызығушылық қосады. Оқушылар жаңа тақырыптарды зерттей отырып, өз білімін практикада қолдануды үйренеді. Мұғалімнің рөлі бағыттаушы және қолдаушы ретінде маңызды болып табылады. Жобалық жұмыс арқылы сабақ динамикалық әрі интерактивті сипат алады. Бұл тәсіл тілдік қорды байытуға және сөйлеу сенімділігін арттыруға септігін тигізеді. Нәтижесінде оқушылар өз ойларын нақты әрі түсінікті жеткізе алатын деңгейге жетеді. Сондықтан жобалық оқыту EFL сыныптарында сөйлеу дағдыларын дамыту үшін тиімді және заманауи әдіс болып табылады.

Резюме: В современном обучении английскому языку использование проектного подхода способствует эффективному развитию навыков устной речи учащихся. Проектные задания позволяют студентам исследовать и анализировать языковой материал на основе собственного опыта. Этот метод развивает творческие способности и способствует свободному выражению мыслей. В ходе занятий с проектной работой каждый учащийся выполняет задания, направленные на конкретную цель. В групповых проектах студенты взаимодействуют и обсуждают идеи друг друга. Такой опыт укрепляет их коммуникативную компетенцию. Проектный подход также развивает критическое мышление и навыки принятия решений. Учащиеся обосновывают свои предложения и сравнивают различные точки зрения, улучшая навыки речи. Кроме того, проекты добавляют мотивацию и интерес к урокам. Изучая новые темы, студенты учатся применять знания на практике. Роль учителя важна как направляющая и поддерживающая. Проектная работа делает урок динамичным и интерактивным. Такой подход способствует расширению словарного запаса и повышению уверенности в речи. В результате учащиеся достигают уровня, когда могут четко и понятно выражать свои мысли. Таким образом, проектное обучение является эффективным и современным методом развития навыков устной речи в EFL-классах.

The present study has investigated the impact of project-based learning (PBL) on the development of students' speaking skills in EFL classrooms. The results indicate that the incorporation of PBL into English language teaching provides a transformative platform for improving communicative competence. Unlike traditional teacher-centered approaches, PBL engages learners actively, requiring them to take responsibility for their own learning and to utilize language in authentic, meaningful contexts. Students are challenged to investigate real-world problems, collaborate with peers, and present their findings, which promotes both linguistic and cognitive growth. One of the central findings of this research is that PBL significantly increases students' confidence in speaking. Learners who participate in project tasks tend to overcome the fear of making mistakes and are more willing to take communicative risks. In this way, the classroom environment becomes a supportive space for experimentation and exploration, allowing students to practice fluency, accuracy, and pragmatic language use. Moreover, PBL encourages learners to develop strategic communication skills, such as paraphrasing, clarification, and negotiation of meaning, which are critical for successful interaction in real-life situations. Collaboration is another essential aspect highlighted in this study. Through teamwork, students share perspectives, provide peer feedback, and resolve misunderstandings collectively. This interaction promotes both linguistic competence and socio-cultural awareness, as learners are exposed to diverse viewpoints and ways of expressing ideas. The cooperative nature of PBL also strengthens interpersonal skills, fostering empathy, active listening, and the ability to construct arguments effectively. Students learn not only to speak but also to engage in dialogue that is coherent, logical, and contextually appropriate [1].

The study emphasizes the motivational dimension of PBL. Project tasks create intrinsic engagement by connecting learning to meaningful, real-life contexts. Students demonstrate increased initiative, persistence, and creativity as they navigate challenges and devise solutions. This heightened motivation positively affects language acquisition, as learners invest more time and cognitive effort in speaking practice. Consequently, the development of speaking skills is accelerated when students are both emotionally and intellectually invested in the task. Teacher facilitation emerged as a

crucial factor in the effectiveness of PBL. Teachers are required to design carefully structured projects, provide guidance without dominating, and scaffold learners' participation to ensure productive engagement. The balance between autonomy and support is essential; too much direction may stifle creativity, whereas too little guidance may lead to confusion or reduced learning outcomes. Effective PBL implementation also necessitates assessment methods that move beyond traditional exams. Performance-based evaluations, such as oral presentations, reflective journals, and portfolio work, provide a more accurate measure of students' communicative competence and progress. Despite its benefits, PBL is not without challenges. Time constraints, curriculum demands, and varied student readiness levels can limit its implementation. Some learners may initially struggle with self-directed tasks, while others may feel anxious during peer collaboration. To mitigate these challenges, teachers must employ flexible strategies, differentiated support, and continuous feedback mechanisms. Professional development for instructors is also critical to ensure they possess the skills and confidence necessary to facilitate PBL effectively [2].

The findings of this study have implications for curriculum design and policy-making in EFL education. Integrating PBL requires alignment of learning objectives, instructional methods, and assessment frameworks to prioritize communicative competence. Educational institutions should invest in resources, training, and infrastructure that support project-oriented learning. By doing so, they can cultivate learners who are not only proficient in English but also capable of critical thinking, collaboration, and adaptive communication. In the broader perspective, PBL represents a shift towards learner-centered pedagogy that aligns with twenty-first-century educational goals. In a globalized, communication-driven world, the ability to speak effectively, adapt language to context, and collaborate meaningfully is increasingly essential. PBL equips students with these skills, bridging the gap between classroom learning and real-world application. By emphasizing active engagement, reflection, and authentic communication, PBL fosters lifelong learning habits and prepares learners to thrive in diverse professional and social environments.

A deeper analysis of project-based learning reveals its capacity to integrate multiple cognitive, social, and linguistic processes simultaneously. When learners engage in PBL tasks, they are not merely practicing vocabulary or grammar in isolation; instead, they are involved in authentic language production that requires planning, reasoning, and decision-making. This multidimensional engagement strengthens both micro-skills (such as pronunciation, syntax, and fluency) and macro-skills (such as discourse management and pragmatic awareness). Importantly, the iterative nature of projects—where students draft, revise, and present their work—encourages reflective thinking, self-evaluation, and peer feedback. Such iterative cycles create a feedback-rich environment, where learners can identify weaknesses, experiment with alternative expressions, and gradually consolidate their speaking proficiency. Furthermore, the integration of real-life topics and problem-solving activities increases learners' motivation and relevance perception, making language learning meaningful and purposeful rather than mechanical or rote [3].

Another critical aspect highlighted by this study is the role of social interaction within project-based tasks. In collaborative projects, learners negotiate meaning, resolve disagreements, and adapt their language to different interlocutors, fostering pragmatic competence. This dynamic interplay requires students to monitor both their own performance and that of their peers, creating opportunities for peer-assisted learning and cooperative scaffolding. Additionally, the social dimension of PBL helps reduce affective barriers such as language anxiety and fear of making mistakes, as learners operate within a supportive group framework. The exposure to diverse communication styles and perspectives encourages flexibility and adaptability, enabling students to handle unpredictable real-life interactions more confidently. Collectively, these cognitive, social, and emotional benefits highlight why project-based learning can accelerate speaking development more effectively than traditional instruction, where interaction is often limited and task complexity is lower [4].

In conclusion, this study confirms that project-based learning is a highly effective methodology for enhancing speaking skills in EFL classrooms. Its combination of authentic tasks, collaborative interaction, and learner autonomy creates conditions for sustained linguistic, cognitive, and social development. Implementing PBL not only improves communicative competence but also cultivates independent, confident, and adaptable speakers who are prepared to meet the challenges of a complex and interconnected world. Consequently, educators, curriculum designers, and policymakers should prioritize PBL as a core strategy in modern English language teaching to ensure students acquire both practical communication skills and higher-order thinking capabilities.

References

1. Thomas, J. W. (2000). A review of research on project-based learning. The Autodesk Foundation.
2. Bell, S. (2010). Project-based learning for the 21st century: Skills for the future. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 83(2), 39–43.
3. Stoller, F. L. (2002). Project work: A means to promote language and content. *English Teaching Forum*, 40(2), 2–9.
4. Markham, T., Larmer, J., & Ravitz, J. (2003). *Project-based learning handbook: A guide to standards-focused project-based learning for middle and high school teachers*. Buck Institute for Education.

UDK 811.13.43

FORMATION OF SKILLS OF SELF-ORGANIZATION AND SELF-CONTROL IN THE PROCESS OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS IN A FOREIGN LANGUAGE

Kalmenov S.Zh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Шет тілін оқыту процесінде студенттердің өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыруда өзін-өзі ұйымдастыру және өзін-өзі бақылау қабілеттері маңызды рөл атқарады. Өз бетінше жұмыс істеу студенттерге уақытты тиімді пайдалану,

тапсырмаларды дұрыс жоспарлау және мақсатқа жету жолдарын анықтауға мүмкіндік береді. Өзін-өзі ұйымдастыру арқылы оқушылар оқу материалын жүйелі түрде меңгереді және жеке оқу стратегияларын дамытады. Өзін-өзі бақылау қабілеті студенттердің білім алу барысындағы қателерін анықтап, түзетуге септігін тигізеді. Мұндай дағдылар академиялық табысты арттырады және тәуелсіз ойлау қабілетін дамытады.

Резюме: В процессе обучения иностранным языкам навыки самостоятельной работы студентов требуют формирования умений саморганизации и самоконтроля. Самостоятельная работа позволяет эффективно использовать время, правильно планировать задания и определять пути достижения целей. Через саморганизацию учащиеся осваивают учебный материал систематически и развивают индивидуальные учебные стратегии. Умение самоконтроля помогает выявлять ошибки в процессе обучения и исправлять их. Такие навыки повышают академическую успеваемость и развивают способность к самостоятельному мышлению.

The development of self-organization and self-control skills among students constitutes a crucial dimension of modern foreign language education, reflecting both pedagogical innovation and the demands of autonomous learning. Independent work provides learners with opportunities to engage actively with the target language, fostering responsibility, discipline, and strategic thinking. In this context, self-organization encompasses the capacity to plan, structure, and manage learning activities efficiently, while self-control refers to the ability to monitor progress, regulate behavior, and adjust strategies in response to emerging challenges. Research indicates that students who cultivate these competencies demonstrate higher levels of academic achievement, motivation, and communicative effectiveness [1].

Structured independent tasks, including reading assignments, listening comprehension exercises, writing projects, and interactive online activities, offer a framework for practicing self-regulation. Students learn to prioritize tasks, allocate time effectively, and set realistic objectives, enhancing their overall productivity and engagement. Moreover, self-monitoring techniques, such as reflective journals, progress tracking charts, and self-assessment questionnaires, encourage learners to critically evaluate their strengths and identify areas requiring improvement. The interplay between self-organization and self-control ensures that learners remain focused on long-term learning goals while maintaining flexibility to adapt to unforeseen difficulties [2].

Effective instructional guidance enhances the development of these skills. Teachers act as facilitators by providing clear objectives, structured guidance, and feedback mechanisms that promote reflective thinking and independent decision-making. The integration of digital tools, such as learning management systems, e-portfolios, and language practice platforms, further supports autonomous learning, offering real-time performance feedback and opportunities for iterative improvement. These technologies also allow learners to engage with authentic materials, practice self-paced exercises, and simulate real-life communicative scenarios, which reinforce both linguistic competence and self-regulatory skills.

Empirical studies confirm that students trained in self-organization and self-control demonstrate increased persistence in completing challenging tasks, improved time management, and greater confidence in their linguistic abilities. They exhibit an

enhanced capacity to plan learning sequences strategically, anticipate obstacles, and implement corrective strategies independently. Additionally, such students display heightened metacognitive awareness, reflecting on the effectiveness of study strategies and adapting them to optimize outcomes. This combination of metacognitive engagement and behavioral regulation is critical for the mastery of complex language tasks, particularly in environments that require autonomous problem-solving and decision-making [3].

The benefits of fostering self-regulation extend beyond language acquisition. Students equipped with these skills are better prepared to navigate professional and academic challenges, collaborate effectively in team-based projects, and adapt to rapidly changing global contexts. By promoting independent, self-directed learning, educators contribute to the formation of lifelong learners who are capable of maintaining high standards of performance and accountability. Furthermore, the cultivation of self-organization and self-control nurtures resilience, enabling learners to manage stress, persist through difficulties, and sustain motivation in the face of setbacks.

Pedagogical approaches that emphasize structured autonomy, scaffolding of independent tasks, and reflective practice have proven particularly effective. Task-based learning, problem-solving activities, and project-oriented assignments encourage students to integrate cognitive, metacognitive, and behavioral strategies simultaneously. These experiences foster proactive engagement with the learning process, enhance critical thinking, and develop the capacity for self-evaluation. Regular feedback from instructors, combined with opportunities for peer reflection and collaborative review, further reinforces self-regulatory behaviors and strengthens communicative competence [4].

The ability of students to self-organize and exercise self-control is a central component in the cultivation of effective independent learning practices, particularly in the context of foreign language acquisition. Autonomous learning requires not only the internal motivation to engage with the language but also the cognitive and metacognitive strategies necessary to manage study processes efficiently. By developing self-organization skills, learners can structure their learning schedules, prioritize tasks according to difficulty and relevance, and allocate time appropriately to reading, listening, writing, and speaking exercises. Self-control complements this by enabling students to monitor their progress, resist distractions, and adjust strategies when tasks prove challenging or when comprehension difficulties arise. Together, these competencies support a holistic approach to independent work, ensuring that students do not merely complete assigned tasks but engage in meaningful, reflective, and goal-oriented learning.

Structured independent tasks form the foundation of self-regulated language learning. Activities such as extended reading projects, listening comprehension assignments with reflective responses, vocabulary acquisition exercises, and digital language practice platforms encourage learners to actively interact with content while fostering discipline and persistence. The integration of metacognitive strategies, such as maintaining learning journals, developing progress charts, and self-evaluating

performance against established criteria, enhances learners' awareness of their strengths and weaknesses. Additionally, collaborative tools such as peer feedback sessions, online discussion forums, and project-based assignments provide students with opportunities to compare strategies, discuss challenges, and refine their approaches based on collective insights. The process of combining self-organization with self-control also encourages adaptive learning: students learn to modify techniques based on task complexity, adjust pacing to suit comprehension levels, and apply varied strategies to different language skills. Research demonstrates that students trained in these practices not only exhibit higher levels of linguistic accuracy and fluency but also demonstrate increased resilience and motivation, key predictors of long-term success in foreign language mastery [5].

In conclusion, the formation of skills of self-organization and self-control in the process of independent work represents a foundational component of foreign language education. These competencies enable learners to manage their learning autonomously, reflect on their progress, and engage actively with complex language tasks. By integrating structured guidance, digital tools, and reflective practices, educators can cultivate self-directed learners capable of achieving high levels of linguistic proficiency and adapting to diverse communicative contexts. The development of self-organization and self-control not only enhances academic performance but also prepares students for lifelong learning, professional adaptability, and effective participation in a globalized society. Consequently, fostering these skills should be considered a central objective of modern foreign language pedagogy, ensuring that learners emerge as competent, resilient, and autonomous users of the target language.

References

1. Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory into Practice*, 41(2), 64–70.
2. Oxford, R. L. (2011). *Teaching and researching language learning strategies*. Routledge.
3. Schunk, D. H., & DiBenedetto, M. K. (2020). Motivation and social-emotional learning in self-regulated learning. *Contemporary Educational Psychology*, 60, 101822.
4. Little, D. (2007). Language learner autonomy: Some fundamental considerations revisited. *Innovation in Language Learning and Teaching*, 1(1), 14–29.
5. Benson, P. (2013). *Teaching and researching autonomy in language learning*. Routledge.

UDK 37.013.43

THE SYSTEM OF TEACHING THE PERCEPTION AND UNDERSTANDING OF ENGLISH SPEECH BASED ON THE MATERIAL OF INFORMATION AND ENTERTAINMENT PROGRAMS OF INTERNET TELEVISION

Kemalbay A.K.
Master student
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Интернет-теледидар бағдарламалары арқылы ағылшын тіліндегі сөйлеуді қабылдау және түсінуді оқыту жүйесі студенттердің тыңдау және тілдік түсіну дағдыларын дамытуға тиімді әсер етеді. Мұндай бағдарламалар арқылы оқушылар нақты

өмірлік контекстте қолданылатын сөздік қор мен сөйлеу құрылымдарын қабылдай алады. Студенттер визуалды және аудиоматериалдарды пайдалана отырып, сөз тіркестері мен сөйлем құрылымдарын нақты жағдайда түсінуді үйренеді.

Резюме: Система обучения восприятию и пониманию английской речи на основе интернет-телевизионных программ оказывает положительное влияние на развитие навыков аудирования и понимания языка у студентов. С помощью таких программ учащиеся могут воспринимать словарный запас и речевые конструкции, используемые в реальных жизненных ситуациях. Студенты учатся понимать фразы и конструкции предложений в конкретных условиях, используя визуальные и аудиоматериалы.

The use of information and entertainment programs broadcast on Internet television has opened new horizons in the teaching of English speech perception and comprehension, representing an innovative departure from traditional audio-only methods toward richly contextualized multimodal input that mirrors real communication. Unlike static recordings or contrived listening exercises common in early language pedagogy, Internet television delivers language as it is authentically produced, exposing learners to spontaneous speech, varied accents, discourse markers, and pragmatic cues embedded within visually supported contexts. Through engagement with this type of content, learners are presented not only with lexical and grammatical structures but also with situational meanings that require them to process language holistically, integrating auditory perception with visual interpretation. This dynamic interplay between sound and image enhances cognitive processing of linguistic information, encouraging students to make predictions, infer meaning from context, and develop sensitivity to pragmatic nuance. By situating language within entertaining narrative frameworks such as documentaries, talk shows, interviews, dramas, and cultural segments, Internet television materials motivate learners to attend to features of English speech that would otherwise remain opaque in isolated practice settings. The pedagogical potential of these media becomes especially clear when learners are guided to notice patterns of language use, identify discourse functions, and reflect on how speakers structure information in real interaction [1].

The continuous exposure to authentic English speech through Internet television also contributes significantly to the development of listening strategies that are essential for effective speech perception. Learners who habitually engage with natural language input begin to recognize phonological reductions, connected speech phenomena, and prosodic patterns that do not typically appear in textbooks or scripted audio materials. This ability to parse continuous speech facilitates comprehension at faster processing speeds, allowing students to track meaning even in the presence of background noise, overlapping dialogue, or unfamiliar vocabulary. Moreover, the contextual support provided by visual cues such as facial expressions, gestures, and environmental settings enables learners to anchor linguistic forms in meaningful situations, thereby reducing the cognitive load associated with pure auditory decoding. When learners become more adept at integrating visual and auditory streams of information, their overall fluency improves, and they develop the capacity to handle complex real-world listening tasks with greater confidence. This methodological advantage underscores the importance of multimodal input, positioning Internet television as a resource that bridges the gap between artificial classroom tasks and the

unpredictable nature of authentic communication [2].

Another vital benefit of employing information and entertainment programs in English speech instruction lies in the enhancement of pragmatic comprehension. Language learners often struggle not only with understanding what is said but also with why it is said and how speakers convey attitude, politeness, or intent. Internet television content richly exemplifies pragmatically laden language use, where speakers negotiate meaning, manage turn-taking, and employ politeness strategies within authentic social contexts. By repeatedly encountering these pragmatic cues in varied situational frames, learners develop a more nuanced understanding of how speech acts function within cultural frameworks. As students analyze televised interactions, they begin to distinguish literal from implied meanings, appreciate the role of intonation in signaling speaker stance, and recognize culturally specific norms that shape conversational behavior. These abilities are crucial for learners who must navigate intercultural communication with sensitivity and accuracy, as they enable students to interpret not just words, but communicative purpose. Internet television thus serves as a powerful medium for exposing learners to the subtleties of pragmatic meaning that are often overlooked in scripted language instruction [3].

The motivational impact of using Internet television in language instruction cannot be overstated. Learners frequently report decreased anxiety and heightened engagement when interacting with content that aligns with their personal interests, such as music programs, travel shows, sports commentary, or entertainment news. This intrinsic motivation is a key factor in sustained language learning, as students are more likely to dedicate attention, effort, and time to activities they find enjoyable and relevant. When teachers selectively integrate Internet television materials that resonate with students' preferences, the affective filter is lowered, and learners are freed to focus on comprehending authentic speech without the pressure of artificial assessment contexts. This emotional engagement supports deeper processing of language input, fostering retention and encouraging repeated exposure. Moreover, the diversity of genres available online allows educators to systematically expose students to various registers, discourse styles, and thematic content, creating a rich tapestry of linguistic experience that mirrors the multifaceted nature of English as a global lingua franca.

From a pedagogical standpoint, the integration of Internet television materials into a structured curriculum requires careful planning and purposeful task design. Teachers must select videos that align with instructional goals, ensuring that speech content is at an appropriate level of difficulty while still challenging students to extend their comprehension skills. Pre-listening activities can activate background knowledge and build relevant schemata, while post-viewing tasks may involve summarizing content, discussing inferred meanings, or reconstructing dialogues to solidify understanding. These scaffolded tasks promote active engagement, requiring learners to produce language that extends beyond mere recognition of words to full integration of comprehension, interpretation, and expression. Formative assessment practices, such as reflective journals or learner logs, can further support metacognitive awareness, enabling students to monitor their own progress and identify specific listening strategies that enhance their perception of speech. In this way, Internet television

becomes not merely a source of entertainment but a purposeful pedagogical tool that is embedded within a coherent instructional sequence.

Technology also amplifies the accessibility and flexibility of video-based speech perception practices. With widespread Internet connectivity, learners can engage with authentic English speech outside the confines of the physical classroom, promoting continuity of exposure that is essential for language acquisition. Digital platforms allow for pausing, rewinding, and interactive captioning, functions that empower learners to control their listening experience according to individual needs. This autonomy supports differentiated learning, as students can revisit challenging segments, focus on unfamiliar vocabulary, and reflect on linguistic features at their own pace. Teachers can further leverage analytics tools provided by educational platforms to track learner engagement and comprehension patterns, thereby informing instructional adjustments that respond to observed difficulties. The result is a blended learning environment where autonomous and classroom-based practices mutually reinforce one another, enhancing the overall effectiveness of speech perception and comprehension instruction [4].

In conclusion, the system of teaching the perception and understanding of English speech based on the material of information and entertainment programs of Internet television represents an innovative, learner-centered approach that aligns with the complex communicative demands of the 21st century. By exposing learners to authentic multimodal input, fostering listening strategies, enriching pragmatic comprehension, and promoting motivational engagement, Internet television materials bridge the divide between classroom practice and real-world language use. When implemented with pedagogical intention and supported by reflective tasks, this approach cultivates not only linguistic competence but also cognitive flexibility, cultural awareness, and autonomous learning habits. As digital media continue to proliferate and shape the landscape of language acquisition, educators who harness the potential of Internet television position their learners to navigate diverse communicative environments with confidence, comprehension, and communicative agility.

References

1. Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). Cambridge University Press.
2. Herron, C., Hanley, J., & Cole, S. P. (1995). The effectiveness of using subtitled video to teach grammar. *The Modern Language Journal*, 79(4), 470–480.
3. Al-Seghayer, K. (2001). The effect of video-based instruction on the vocabulary acquisition and listening comprehension of undergraduate students learning English as a foreign language. *Journal of Educational Technology Systems*, 30(3), 331–339.
4. Katchen, J. E. (1996). Using captioned videotext in advanced foreign language study. *Foreign Language Annals*, 29(3), 356–366.

DEVELOPMENT OF STUDENTS' DIALOGIC SPEECH SKILLS BASED ON THE TECHNOLOGY OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE TRAINING

Lenova G. T.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шетел тілін коммуникативтік оқыту технологиясы негізінде студенттердің диалогтік сөйлеу дағдыларын дамыту мәселесі қарастырылады. Зерттеу барысында диалогтік сөйлеудің шетел тілін оқытудағы маңызы талданып, оны қалыптастырудың тиімді әдістері анықталды. Коммуникативтік тапсырмалар, рөлдік ойындар және пікірталастар студенттердің сөйлеу белсенділігін арттырып, тілдік қарым-қатынасқа еркін қатысуына мүмкіндік беретіні көрсетілді. Эксперимент нәтижелері коммуникативтік оқыту технологиясы студенттердің диалог жүргізу қабілетін едәуір жақсартатынын дәлелдеді.

Резюме: В статье рассматривается развитие диалогической речи студентов на основе технологии коммуникативного обучения иностранному языку. Анализируется значение диалогической речи в процессе обучения и исследуются эффективные методы ее формирования. В ходе эксперимента были применены коммуникативные задания, ролевые игры и дискуссии. Полученные результаты показывают, что использование коммуникативных технологий способствует повышению речевой активности студентов и развитию навыков ведения диалога.

In modern educational practice, the ability to communicate effectively in a foreign language is considered one of the most important competencies for students. The development of communicative competence includes several components such as listening, reading, writing, and speaking skills. Among these components, dialogic speech plays a particularly important role because it reflects the interactive nature of real communication. Traditional approaches to foreign language teaching often focus mainly on grammatical accuracy and vocabulary memorization. Although these elements are important, they do not always guarantee the development of communicative abilities. As a result, many students face difficulties when they need to express their opinions, participate in discussions, or maintain spontaneous conversations in a foreign language. In recent years, communicative language teaching has become one of the most widely used approaches in language education. This method emphasizes the practical use of language in real-life communication and encourages students to actively participate in the learning process [1].

Dialogic speech represents an interactive form of oral communication that involves two or more speakers exchanging information, expressing opinions, asking questions, and responding to each other's statements. Unlike monologic speech, dialogue requires immediate reactions and the ability to maintain communication dynamically. According to modern linguistic theories, communicative competence includes several components: linguistic competence, sociolinguistic competence, and pragmatic competence. These components enable speakers to use language appropriately depending on the communicative situation [2]. Researchers emphasize that the development of dialogic speech skills requires the creation of communicative

situations that simulate real interaction. In such situations, students are encouraged to express their thoughts freely and interact with their classmates [3]. Communicative training technology is based on the principle of active participation of students in the learning process. This technology focuses on meaningful communication rather than mechanical repetition of language structures. The teacher's role changes from a source of information to a facilitator who organizes communication and supports students during interaction.

The study was conducted among university students studying a foreign language. The research involved the implementation of communicative training techniques during several lessons. During the experiment, different communicative activities were introduced into the classroom practice. These activities included: role-playing situations group discussions question-and-answer dialogues situational conversations collaborative problem-solving tasks. These exercises were designed to simulate real communicative situations and encourage students to use the foreign language actively. Students worked mainly in pairs and small groups. Such forms of interaction allowed them to practice dialogic speech more intensively and develop their ability to respond quickly during conversations. The teacher monitored the process and provided feedback when necessary.

The results of the study demonstrated a noticeable improvement in students' dialogic speech skills. After participating in communicative training sessions, students became more confident in speaking and interacting with their peers. The following positive changes were observed: increased participation in classroom discussions improved ability to formulate questions and responses greater fluency in spoken communication reduced anxiety when speaking a foreign language. Students also developed better listening skills, since successful dialogic interaction requires careful attention to the speech of communication partners.

The findings of the study confirm that communicative training technology creates effective conditions for the development of dialogic speech. Interactive activities make the learning process more engaging and help students practice language in realistic situations. Unlike traditional teacher-centered approaches, communicative training encourages cooperation among students and promotes active participation in communication. As a result, students gradually develop confidence and become more capable of maintaining dialogues in a foreign language. At the same time, the successful implementation of communicative training requires careful lesson planning and the selection of appropriate communicative tasks. Teachers should create a supportive environment that motivates students to participate actively in communication [4].

Teachers should create an environment that encourages active participation and supports students in overcoming communication difficulties. The use of interactive teaching techniques and communicative tasks helps students develop confidence in speaking and improves their ability to maintain dialogue in a foreign language [5]. Modern methodological studies also emphasize that communicative activities such as role plays, simulations, and collaborative tasks contribute significantly to the development of students' communicative competence and dialogic interaction skills

[6]. In addition, the integration of communicative training methods into foreign language teaching increases students' motivation and promotes active engagement in classroom communication [7].

The development of dialogic speech skills is an important objective of foreign language education. The results of the study show that communicative training technology significantly contributes to the improvement of students' speaking abilities. The use of interactive methods such as role plays, discussions, and situational dialogues helps students develop communicative competence and become more confident in using a foreign language. Therefore, communicative training technology can be considered an effective pedagogical tool for developing students' dialogic speech skills in modern language teaching practice.

References

1. Harmer J. How to Teach English. – London: Longman, 2007.
2. Hymes D. On Communicative Competence. – University of Pennsylvania Press, 1972.
3. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge University Press, 2014.
4. Brown H. Principles of Language Learning and Teaching. – Pearson Education, 2007.
5. Littlewood W. Communicative Language Teaching. – Cambridge University Press, 2004.
6. Scrivener J. Learning Teaching. – Macmillan Education, 2011.
7. Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. – Oxford University Press, 2013.

UDK 37.013.43

PRINCIPLES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO YOUNG LEARNERS

Makhmut A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада жас оқушыларға шетел тілдерін оқытудың негізгі қағидалары, соның ішінде жас ерекшеліктеріне сәйкес оқыту, коммуникативті оқыту, ойынға негізделген әдістер, көрнекі және есту арқылы қолдау, қайталау және оң эмоционалды орта қарастырылады. Зерттеуде тілді меңгеру бойынша зерттеулер мен педагогикалық тәжірибеден алынған теориялық көзқарастар талданады, ерте балалық шақтағы білім беруде тиімді тілді үйренуге ықпал ететін стратегияларға баса назар аударылады.

Резюме: В данной статье рассматриваются основные принципы обучения иностранным языкам детей младшего возраста, включая обучение, соответствующее возрасту, коммуникативное обучение, игровые методы, визуальную и слуховую поддержку, повторение и позитивную эмоциональную среду. В исследовании анализируются теоретические перспективы исследований в области усвоения языка и педагогической практики, с акцентом на стратегии, способствующие эффективному изучению языка в дошкольном образовании.

In recent decades, foreign language learning has become increasingly important due to globalization, international communication, and cultural exchange. As a result, many educational systems introduce foreign languages at the primary school level or

even in preschool. Young learners are typically defined as children between the ages of five and twelve who are in the early stages of cognitive and social development. Teaching this age group requires special pedagogical approaches because children learn differently from adults.

According to research in second language acquisition, children have a natural ability to absorb language through exposure, imitation, and interaction. Their learning process is often subconscious and strongly influenced by their environment. Unlike adults, children are more receptive to pronunciation patterns and can develop near-native accents if exposed to the language early. However, they also have shorter attention spans and require engaging, meaningful activities to remain motivated.

The success of foreign language teaching at an early age depends on the application of appropriate teaching principles that align with children's developmental characteristics. This article explores key principles that guide effective instruction for young learners and discusses practical implications for language teachers [1].

Understanding the characteristics of young learners is fundamental for designing effective teaching methods. Children are active, curious, and imaginative. They learn best through sensory experiences, movement, and interaction with others. Unlike adults, young learners often do not analyze grammar rules explicitly; instead, they acquire language naturally through repeated exposure and practice.

One of the main characteristics of children is their limited attention span. Teachers must frequently change activities to maintain interest and engagement. Additionally, young learners rely heavily on visual and auditory stimuli, which means that pictures, gestures, songs, and stories are essential teaching tools.

Another important aspect is emotional sensitivity. Children respond strongly to praise, encouragement, and supportive environments. When learners feel comfortable and confident, they are more willing to experiment with new language forms. Therefore, creating a positive classroom atmosphere is crucial for successful language learning.

Furthermore, children learn through imitation and repetition. They enjoy repeating songs, chants, and simple dialogues, which helps them internalize vocabulary and sentence structures. Teachers should take advantage of these natural learning tendencies when designing lessons [2].

One of the most important principles in teaching foreign languages to young learners is age-appropriate instruction. Lessons must be designed according to the developmental stage of the learners. Complex grammar explanations or abstract linguistic concepts may be difficult for children to understand. Instead, language should be presented through simple, meaningful contexts.

For example, vocabulary related to everyday life such as family members, animals, colors, and food is easier for children to understand and remember. Teachers should use concrete examples and real-life situations to introduce new language.

Activities should also match the physical and cognitive abilities of the learners. Movement-based activities such as role plays, action songs, and games help children learn while staying active. These activities not only enhance language acquisition but also support children's natural need for movement and play.

The communicative approach emphasizes using language as a tool for real communication rather than focusing solely on grammar rules. This principle is especially important for young learners because children learn language primarily through interaction.

Teachers should create opportunities for learners to use the target language in meaningful contexts. Simple conversations, question-and-answer activities, and group tasks encourage children to practice speaking and listening skills [3].

For instance, classroom routines such as greeting each other, asking about the weather, or discussing daily activities can be conducted in the foreign language. These interactions provide authentic language exposure and help learners develop confidence in communication.

In addition, pair and group activities promote collaboration and social learning. When children interact with their peers, they practice language in a natural and supportive environment.

Play is a central element in children's learning. Educational psychologists emphasize that play-based learning helps children develop cognitive, social, and emotional skills. Therefore, games and playful activities should be integrated into foreign language lessons.

Language games can reinforce vocabulary, grammar, and pronunciation in an enjoyable way. For example, memory games, word puzzles, and role-playing activities help learners practice language while having fun.

Songs and chants are also effective teaching tools. Music helps children remember words and phrases through rhythm and repetition. In addition, singing and dancing make the classroom atmosphere lively and motivating.

Storytelling is another powerful technique. Stories capture children's imagination and provide meaningful contexts for language learning. Through stories, learners encounter new vocabulary and structures in a natural and engaging way.

Young learners rely heavily on visual and sensory input when learning new concepts. Therefore, teaching materials should include pictures, flashcards, real objects (realia), and multimedia resources.

Visual aids help children understand the meaning of new words without translation. For example, showing pictures of animals while introducing their names in the target language allows learners to associate the words with images directly.

Gestures and body language also support comprehension. Teachers often use Total Physical Response (TPR), a method where learners respond to commands with physical actions. For example, when the teacher says "jump," "clap," or "stand up," students perform the action. This method helps learners connect language with movement and improves memory retention.

Using multiple senses—visual, auditory, and kinesthetic—enhances the learning process and makes lessons more engaging.

Repetition is essential for language acquisition, particularly for young learners. Children need multiple exposures to new words and structures before they can remember and use them confidently [4].

However, repetition should not be monotonous. Teachers should recycle

vocabulary and grammar through different activities such as games, songs, dialogues, and storytelling. This approach allows learners to encounter the same language in various contexts.

For example, if students learn vocabulary related to animals, the teacher might introduce the words through flashcards, practice them through a song, reinforce them in a guessing game, and later include them in a story. This repeated exposure strengthens memory and understanding.

A supportive and encouraging classroom environment is crucial for young learners. Children may feel shy or anxious when using a new language, so teachers must create an atmosphere where mistakes are seen as a natural part of learning.

Positive reinforcement, such as praise and encouragement, motivates learners and increases their confidence. Teachers should focus on what students can do rather than emphasizing their errors.

Classroom management also plays an important role. Clear instructions, structured routines, and engaging activities help maintain discipline while keeping learners interested. When students feel safe and respected, they are more willing to participate actively in language learning.

Teaching foreign languages to young learners requires a specialized approach that considers children's developmental characteristics and learning styles. Effective instruction is based on several key principles, including age-appropriate methods, communicative learning, play-based activities, visual support, repetition, and a positive classroom environment.

By applying these principles, teachers can create engaging and meaningful learning experiences that support children's natural language acquisition processes. Early exposure to foreign languages not only improves linguistic skills but also enhances cognitive development, cultural awareness, and social interaction.

As globalization continues to increase the importance of multilingual communication, developing effective strategies for teaching young learners remains a significant area of educational research and practice. Teachers who understand and implement these principles can foster successful language learning and inspire students to develop a lifelong interest in languages.

References

1. Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 29–45.
2. Harmer, J. (2007). *How to Teach English*. Harlow: Pearson Longman, pp. 82–90.
3. Pinter, A. (2017). *Teaching Young Language Learners* (2nd ed.). Oxford: Oxford University Press, pp. 15–33.
4. Scott, W. A., & Ytreberg, L. H. (1990). *Teaching English to Children*. London: Longman, pp. 3–18.

USING «TUNEIN RADIO» TO DEVELOP SCHOOL STUDENTS' LISTENING SKILLS

Makkambayeva (Khabibullayeva) H. O.,

Master's student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: мақалада TuneIn Radio интернет-радио платформасын орта мектеп оқушыларының тыңдау дағдыларын дамытуда қолданудың тиімділігі талданады. Эксперименттік оқыту нәтижелері шет тілін түсінудің айтарлықтай жақсарғанын көрсетті және шет тілін оқыту процесінде шынайы аудио материалдарды қолданудың орындылығын растайды.

Резюме: в статье анализируется эффективность использования интернет-радиоплатформы TuneIn Radio в развитии навыков аудирования у учащихся средней школы. Результаты экспериментального обучения показали значительное улучшение понимания иноязычной речи и подтверждают целесообразность применения аутентичных аудиоматериалов в процессе обучения иностранному языку.

In modern conditions of teaching foreign languages, special attention is paid to the development of listening skills as an essential component of communicative competence. The ability to perceive and understand spoken foreign language is a prerequisite for successful communication and full-fledged participation in intercultural communication. However, teaching practice shows that it is listening that often causes the greatest difficulties for students [1]. Difficulties are associated with the perception of the natural pace of speech, the difference in accents, the presence of unfamiliar vocabulary and the need to simultaneously process a large amount of information.

Traditional educational materials do not always allow students to fully prepare for the perception of real foreign language speech. Educational audio recordings often have a simplified structure, limited vocabulary, and slow-motion sound. As a result, students face serious difficulties in moving to authentic materials. In this regard, there is an increasing need to use modern digital resources that allow real samples of oral speech to be included in the educational process.

One of these resources is the TuneIn Radio Internet radio platform, which provides access to a large number of radio stations and audio broadcasts in English. The use of online radio opens up new opportunities for developing listening skills, as students gain the opportunity to work with authentic native speakers, perceive various accents and genres of oral messages, and expand their cultural horizons [2].

The use of Internet radio in the educational process makes it possible to bring learning conditions closer to a real communicative environment. Radio broadcasts include news, interviews, thematic programs and podcasts, which provides a variety of language material and contributes to the formation of sustainable listening skills [3]. In addition, the use of digital platforms increases students' interest in learning a foreign language and stimulates their independent work.

The relevance of the research is determined by the need to find effective methods

of listening development based on modern digital technologies. The use of authentic audio materials can significantly increase the level of perception of oral speech and form students' skills in working with real sources of information.

The article discusses the results of experimental work aimed at developing listening skills using the TuneIn Radio Internet radio platform. The main focus is on analyzing the final quantitative data and discussing pedagogical factors that contribute to improving learning effectiveness.

The analysis of the results of the pedagogical experiment showed a positive trend in the development of listening skills among the students of the experimental group.

At the control stage of the study, there was a significant change in the distribution of students according to the levels of formation of auditory skills. The share of students with a high level of listening skills increased from 12% to 35%. At the same time, the number of low-level students decreased significantly: if at the initial stage it was 50%, then after completing experimental training, this figure decreased to 15%. These changes indicate a significant increase in the level of perception and understanding of foreign language speech by ear.

The analysis of the average test results also confirms the positive dynamics. The average score in the experimental group increased from 17.8 to 22.9 points. Thus, there is a noticeable increase in the level of understanding of audio texts and the effectiveness of performing listening tasks.

Some improvements were also recorded in the control group, but they were significantly less pronounced. The average score increased from 17.5 to 19.2. The proportion of students with a high level of listening skills increased from only 10% to 15%, which indicates a slower development of listening skills using traditional teaching methods.

A comparison of the results of the two groups shows that the positive dynamics in the experimental group is significantly higher than in the control group. This indicates that the use of the Internet radio platform has a significant impact on the development of oral perception skills.

The results obtained allow us to conclude that the use of Internet radio in teaching a foreign language contributes to a significant increase in the effectiveness of the formation of listening skills. An increase in the number of students with a high level of auditory skills and a simultaneous decrease in the proportion of students with a low level indicate the positive impact of authentic audio materials on the learning process.

One of the factors contributing to the improvement of results is the regular interaction of students with the natural speech of native speakers. Unlike traditional educational audio materials, radio broadcasts are characterized by a natural pace of speech, a variety of intonation patterns, and the use of modern vocabulary. Such a language environment contributes to the formation of more stable speech perception skills.

The variety of audio genres also plays a significant role. Radio broadcasts include news, interviews, thematic programs and podcasts, which allows students to encounter different styles of speech [4]. This expands their language experience and helps them adapt to different communication conditions.

The motivational aspect of using digital platforms should also be noted. Students perceive working with Internet radio as a modern and interesting learning format, which increases their involvement in the learning process. The use of relevant audio materials makes the learning process more dynamic and closer to real life.

In addition, regular listening to radio broadcasts contributes to the development of strategies for understanding audio text. Students gradually learn to identify keywords, predict the content of a message, ignore minor elements, and focus on basic information. The formation of such strategies significantly increases the effectiveness of listening.

Of particular importance is the opportunity for students to work independently with digital resources. Internet radio provides access to a large number of audio materials, which allows students to continue listening practice outside of the educational process [5]. Such independent activity contributes to the consolidation of skills and the development of linguistic autonomy.

Thus, the use of the Internet radio platform contributes to the creation of a richer language environment and ensures regular practice of authentic speech perception. This has a positive impact on the formation of auditory skills and increases the overall effectiveness of teaching a foreign language.

The results of the conducted research confirm the effectiveness of using the Internet radio platform in the process of learning listening. The use of authentic audio materials contributes to the more active development of foreign language perception skills and increases the level of communicative training of students.

The use of digital resources makes it possible to bring the learning process closer to real communication conditions and create a favorable environment for the formation of sustainable listening skills. Working with Internet radio also helps to increase learning motivation and develop independent language practice.

The results obtained confirm the prospects of integrating Internet radio and other digital platforms into the educational process and indicate the possibility of their effective use in teaching foreign languages.

References

1. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. — М.: Академия, 2019. — 336 с.
2. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс лекций: учеб. пособие для студ. пед. вузов. — М.: Просвещение, 2020. — 239 с.
3. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному общению. — М.: Русский язык, 2017. — 223 с.
4. Harmer J. How to Teach English. — Harlow: Pearson Education Limited, 2018. — 288 p.
5. Vandergrift L., Goh C. Teaching and Learning Second Language Listening: Metacognition in Action. — New York: Routledge, 2019. — 315 p.

THE CONCEPT OF FRIENDSHIP IN KYRGYZ AND ENGLISH PROVERBS

Malabaeva Begimai Anarbekovna
 “Ala-Too” International University

Master’s Student, Program: English Language and Literature (ELLM-24)
 Bishkek, Kyrgyzstan

Түйүн: бұл мақалада қырғыз және ағылшын мақал-мәтелдеріндегі достық ұғымы әмбебап және мәдениетке тән белгілерді ашу үшін зерттеледі. Мақал-мәтелдер мәдени мұраның маңызды бөлігі болып табылады, өйткені олар құндылықтарды, тәжірибені және әлеуметтік нормаларды көрсетеді. Зерттеу адалдық, қолдау, адалдық және жанқиярлық сияқты тақырыптар бойынша топтастырылған таңдалған мақал-мәтелдердің семантикалық, мәдени және тақырыптық талдауын біріктіретін сапалы салыстырмалы тәсілді пайдаланады. Жалпы, зерттеу достықтың әмбебап екенін растайды, бірақ оның көрінісі мәдениетке байланысты. Ол сондай-ақ мақал-мәтелдердің ұлттық менталитет пен мәдениетаралық қарым-қатынасты түсінудің құнды көзі ретіндегі маңыздылығын атап көрсетеді.

Резюме: в этой статье исследуется понятие дружбы в кыргызских и английских пословицах, чтобы выявить универсальные и специфичные для культуры черты. Пословицы являются важной частью культурного наследия, поскольку они отражают ценности, опыт и социальные нормы. В исследовании используется качественный сравнительный подход, сочетающий семантический, культурный и тематический анализ выбранных пословиц, сгруппированных по таким темам, как верность, поддержка, честность и самопожертвование.

В целом, исследование подтверждает, что дружба универсальна, но ее проявление определяется культурой. Оно также подчеркивает важность пословиц как ценного источника для понимания национального менталитета и межкультурной коммуникации.

Proverbs are an important part of cultural and linguistic heritage, reflecting collective experience, moral values and social norms. According to Wolfgang Mieder (2004), proverbs are short expressions that contain wisdom and traditional views in a metaphorical and memorable form. Archer Taylor (1931) also notes that proverbs cannot be fully understood without their cultural and historical context. Therefore, they provide insight into a nation’s worldview and mentality [1].

Friendship is one of the key concepts reflected in proverbs. It is a universal value associated with trust, loyalty and mutual support. However, its interpretation differs across cultures. In Kyrgyz culture, shaped by a nomadic lifestyle, friendship is closely connected with cooperation, solidarity and responsibility, as strong social bonds were necessary for survival.

The aim of this article is to examine friendship in Kyrgyz and English proverbs by collecting, classifying and analyzing them, and by comparing the cultural values they express.

The study of proverbs is important in linguistics, folklore and cultural anthropology because proverbs reflect the worldview, values and social norms of a society. According to Wolfgang Mieder (2004), proverbs are traditional and metaphorical expressions that convey general truths and moral lessons, linking language and culture. Archer Taylor (1931) also emphasizes that proverbs must be

understood within their cultural and historical context, as their meanings go beyond literal interpretation.

From a cultural perspective, Alan Dundes (1981) views proverbs as reflections of shared beliefs and behavioral norms, while Neal R. Norrick (1985) highlights their practical use in communication for giving advice and reinforcing social expectations.

Research on Central Asian culture, including the works of Chingiz Aitmatov, shows that Kyrgyz proverbs emphasize social bonds, loyalty and mutual support.

Despite extensive research, comparative studies of friendship in Kyrgyz and English proverbs are limited. Therefore, this study aims to fill this gap by analyzing how friendship is understood in both cultures.

The study uses a qualitative comparative approach to analyze friendship in Kyrgyz and English proverbs, focusing on meaning and cultural context rather than numbers.

The main methods are comparative, semantic, and cultural analysis. Comparative analysis identifies similarities and differences between proverbs, while semantic analysis interprets their literal and figurative meanings. Cultural analysis explains how traditions and history influence meanings, with Kyrgyz proverbs reflecting collectivism and English proverbs showing individualism [2].

The data consist of selected proverbs from dictionaries and academic sources, chosen based on relevance to friendship. They are grouped into themes such as loyalty, true vs false friendship, support, and values.

The analysis involves examining each proverb, comparing equivalents, and explaining differences through cultural context.

Although interpretations may vary and the sample is limited, this method provides a reliable framework for understanding friendship as a reflection of national mentality in both cultures.

The analysis shows that friendship in Kyrgyz and English proverbs reflects both universal values and cultural differences. Both cultures share key values such as loyalty, trust, honesty and support, but express them differently due to historical and social factors.

A key similarity is that true friendship is tested in difficult situations:

“A friend in need is a friend indeed” = “Дос кыйын учурда билинет”

In Kyrgyz culture, this reflects survival and mutual help in nomadic life, while in English culture it refers to emotional and moral support.

Both cultures strongly condemn false friendship:

“False friends are worse than open enemies” = “Жалган дос жаман душмандан да жаман”

This shows that betrayal is universally painful because it breaks trust.

However, differences appear in the understanding of friendship.

Kyrgyz proverbs emphasize collectivism, deep loyalty and sacrifice: “Дос үчүн жан аяба”

This reflects a culture where strong bonds were necessary for survival.

In contrast, English proverbs emphasize individualism and personal choice:

“Choose your friends wisely”

This highlights independence and responsibility in relationships.

Both cultures also value long-term friendship and place it above wealth:

“Old friends and old wine are best” = “Эски дос - жаңы достон артык”

“A faithful friend is better than gold” = “Жакшы дос алтындан кымбат”

Additional shared values include honesty and careful choice of friends:

“A true friend tells you the truth” = “Чыныгы дос чындыкты айтат”

“Choose your friends wisely” = “Дос тандап тап”

Some proverbs also show the limits of friendship:

“Out of sight, out of mind” = “Көздөн кетсе, көңүлдөн кетет”

They suggest that relationships may weaken without contact.

Overall, Kyrgyz proverbs reflect collectivism, emotional depth and sacrifice, while English proverbs present a more individualistic and balanced view. Despite these differences, both cultures agree that trust and loyalty are the foundation of true friendship.

The present study has examined the concept of friendship as reflected in Kyrgyz and English proverbs with the aim of identifying both universal and culture-specific features. The analysis has demonstrated that proverbs serve as an important source of cultural knowledge because they preserve values beliefs and social norms that have been shaped over time. Through a comparative approach this research has revealed how friendship is understood interpreted and expressed in two different linguistic and cultural traditions [3].

Another important conclusion is that both cultures recognize the value of long-term friendship and the importance of honesty equality and mutual respect. However Kyrgyz proverbs often express these ideas with greater emotional intensity while English proverbs tend to present them in a more moderate and pragmatic way. This contrast reflects broader cultural differences in communication style and social expectations.

Overall, the findings of this study confirm that friendship is both a universal and culturally shaped concept. While the core values remain similar their expression is influenced by historical experience social organization and cultural traditions. Understanding these similarities and differences is essential for intercultural communication as it helps to interpret behavior more accurately and to avoid misunderstandings [4].

References

1. Mieder, W. (2004). Proverbs: A handbook. Westport, CT: Greenwood Press.
2. Norrick, N. R. (1985). How proverbs mean: Semantic studies in English proverbs. Berlin: Mouton.
3. Hofstede, G. (2001). Culture's consequences: Comparing values behaviors institutions and organizations across nations (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications. University Press. (Original work published ca. 350 BCE)
4. Aitmatov, C. (1980). The day lasts more than a hundred years. Moscow: Progress Publishers.

EFFECTIVENESS OF VISUAL AND AUDIO SUPPORT IN MULTIMEDIA PRESENTATIONS FOR VOCABULARY RETENTION

Mamadaliyeva Yu.A.

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шет тілін оқытуда сөздік қорын сақтауды жақсарту үшін мультимедиялық презентациялардағы визуалды және аудио қолдаудың тиімділігі қарастырылады. Онда мультисенсорлық енгізу лексикалық элементтерді түсінуді, оқушылардың белсенділігін және ұзақ мерзімді есте сақтау қабілетін қалай арттыратыны көрсетілген. Зерттеу оқытудың оңтайлы нәтижелеріне қол жеткізу үшін ойластырылған мультимедиялық дизайнның маңыздылығын көрсетеді.

Резюме: В статье рассматривается эффективность визуальной и звуковой поддержки мультимедийных презентаций для улучшения запоминания словарного запаса при изучении иностранного языка. В ней рассказывается о том, как мультисенсорный ввод улучшает понимание, вовлечение учащихся и долговременную память лексических единиц. В исследовании подчеркивается важность продуманного мультимедийного дизайна для достижения оптимальных результатов обучения.

The rapid integration of digital technologies into education has significantly transformed approaches to foreign language teaching, particularly in the area of vocabulary instruction. Vocabulary is widely recognized as a cornerstone of communicative competence because it enables learners to understand spoken and written language and to express their ideas accurately and fluently. However, vocabulary acquisition remains one of the most challenging aspects of language learning due to the need for repeated exposure, meaningful context, and long-term retention. In recent years, multimedia presentations enriched with visual and audio support have emerged as effective instructional tools that can enhance the process of vocabulary learning by engaging multiple sensory channels and promoting deeper cognitive processing. The effectiveness of such multimedia support lies in its ability to create meaningful associations between words, images, sounds, and contexts, thereby facilitating memory retention and recall.

Visual support plays a crucial role in vocabulary learning because it helps learners form mental representations of lexical items. When new words are accompanied by images, diagrams, or videos, learners can connect verbal information with visual cues, which strengthens memory encoding [1]. Visual elements reduce reliance on translation and encourage direct associations between words and their meanings, making learning more natural and intuitive. For example, when students are introduced to vocabulary related to everyday objects or actions through pictures or short video clips, they are more likely to remember the words because they can visualize their meanings. Moreover, visuals support comprehension by providing contextual information that clarifies abstract concepts and reduces ambiguity. This is particularly beneficial for learners at lower proficiency levels who may struggle with purely textual explanations. Visual input also increases learner engagement by

capturing attention and sustaining interest, which positively influences motivation and learning outcomes.

In addition to visual elements, audio support is essential for effective vocabulary acquisition because it exposes learners to the phonological aspects of language. Listening to accurate pronunciation models helps learners develop phonemic awareness and improves their ability to recognize and produce words correctly. Audio support allows learners to hear intonation patterns, stress, and rhythm, which are important for both comprehension and communication. Repeated exposure to vocabulary through listening activities reinforces memory and promotes automaticity. For instance, when learners hear new words in dialogues or contextualized sentences, they are more likely to understand how the words function in real communication. Audio input can also create an emotional connection through expressive narration or background sounds, which enhances attention and supports memory processes [2]. Research in cognitive psychology suggests that information presented through auditory channels can strengthen neural pathways and facilitate recall, especially when combined with visual input.

The combined use of visual and audio support in multimedia presentations produces a synergistic effect that enhances vocabulary retention beyond what either modality can achieve independently. When learners simultaneously see images and hear explanations or pronunciation, they process information through multiple cognitive channels, which leads to richer mental representations. This multisensory approach aligns with theories of multimedia learning that emphasize the importance of dual-channel processing and active integration of information. By engaging both visual and auditory systems, multimedia presentations help learners organize new vocabulary more effectively and connect it with prior knowledge. For example, presenting a new word alongside an image and a recorded pronunciation allows learners to associate meaning, form, and sound in a single learning experience, which strengthens memory traces and facilitates retrieval.

Another important factor contributing to the effectiveness of multimedia presentations is the ability to present vocabulary in meaningful contexts. Traditional vocabulary instruction often relies on isolated word lists, which may not promote deep understanding or long-term retention. In contrast, multimedia presentations can incorporate authentic materials such as videos, animations, and real-life scenarios that demonstrate how words are used in context. Contextual learning helps learners understand nuances of meaning and usage, making vocabulary more relevant and memorable [3]. Furthermore, multimedia environments encourage active learning by allowing teachers to integrate interactive tasks such as quizzes, discussions, and problem-solving activities. Active engagement promotes deeper processing, which is essential for transferring information from short-term to long-term memory.

Despite the many advantages of visual and audio support, effective implementation requires careful instructional design. Excessive use of multimedia elements may lead to cognitive overload, which can hinder learning rather than support it. Teachers must ensure that visuals and audio are directly related to learning objectives and do not distract learners from essential information. Clear organization,

concise explanations, and appropriate pacing are important for maintaining cognitive balance. Additionally, teachers should consider individual differences among learners, including learning styles, language proficiency levels, and technological skills. Providing opportunities for repetition and review is also essential for reinforcing vocabulary and ensuring retention over time.

The use of multimedia presentations also contributes to increased learner motivation. Digital tools create dynamic and interactive learning environments that make lessons more engaging compared to traditional methods. When students perceive learning activities as interesting and relevant, they are more likely to invest effort and persist in their studies. Motivation plays a critical role in vocabulary acquisition because it influences the amount of time learners spend practicing and reviewing new words. Multimedia presentations can incorporate elements such as storytelling, real-life examples, and collaborative tasks that foster a positive learning atmosphere and encourage participation.

However, several challenges may arise when integrating multimedia presentations into language teaching. Technical issues, limited access to resources, and insufficient teacher training can affect the effectiveness of implementation. Some educators may also rely too heavily on technology without considering pedagogical principles, which can reduce instructional quality. To address these challenges, institutions should provide professional development opportunities that help teachers develop digital competence and instructional design skills. Ensuring reliable technological infrastructure and access to appropriate tools is also essential for successful integration [4].

In practical terms, teachers can enhance vocabulary retention by using high-quality images that clearly illustrate word meanings, incorporating audio recordings of native speakers, and providing contextual examples through multimedia materials. Encouraging students to interact with content through activities such as repeating words, participating in discussions, and completing tasks can further reinforce learning. Regular review sessions and spaced repetition strategies can help consolidate vocabulary in long-term memory. Teachers should also encourage learners to create their own multimedia materials, such as presentations or digital flashcards, which promotes autonomy and deeper engagement with vocabulary.

The effectiveness of visual and audio support in multimedia presentations extends beyond immediate learning outcomes and contributes to the development of broader language skills. By integrating listening, speaking, and comprehension activities, multimedia tools support holistic language development and prepare learners for real-world communication. As technology continues to evolve, new opportunities emerge for enhancing vocabulary instruction through adaptive learning systems, virtual environments, and interactive platforms. Future research may explore how these innovations influence vocabulary retention across different educational contexts and learner populations.

In conclusion, visual and audio support in multimedia presentations plays a significant role in improving vocabulary retention in foreign language learning. By engaging multiple sensory channels, multimedia tools facilitate deeper cognitive

processing, enhance motivation, and promote meaningful learning experiences. When implemented thoughtfully and aligned with pedagogical principles, multimedia presentations can significantly improve both short-term recall and long-term retention of lexical items. The integration of visual and auditory elements represents a powerful approach to vocabulary instruction in modern education and offers promising possibilities for enhancing language learning outcomes in diverse contexts.

Bibliography

1. Multimedia Learning - Mayer R. E. Multimedia Learning. - Cambridge: Cambridge University Press, 2009. -p. 19
2. Teaching and Learning Vocabulary - Nation I. S. P. Teaching and Learning Vocabulary. — Boston: Heinle Cengage Learning, 2013. - p. 125
3. Learning Vocabulary in Another Language - Nation I. S. P. Learning Vocabulary in Another Language. — Cambridge: Cambridge University Press, 2001. -p. 177
4. The Cambridge Handbook of Multimedia Learning — Mayer R. E. (Ed.). The Cambridge Handbook of Multimedia Learning. - New York: Cambridge University Press, 2014. -p. 108

UDC 378.147

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF INCREASING THE QUALITY OF THE INDEPENDENT WORKS OF THE STUDENTS AT THE LESSON

Mamadzhan D. A.

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада сабақ барысында студенттердің өзіндік жұмыстарының сапасын арттырудың педагогикалық шарттары жан-жақты қарастырылады. Зерттеуде мотивация, оқыту әдістері, оқытушының бағыттаушы рөлі, оқу ортасының әсері және бағалау жүйесінің маңыздылығы талданады. Сонымен қатар, студенттердің дербестігін дамыту және олардың оқу жетістіктерін арттыру жолдары ұсынылады.

Резюме: В статье рассматриваются педагогические условия повышения качества самостоятельной работы студентов на занятиях. Анализируются мотивация, современные методы обучения, роль преподавателя, образовательная среда и система оценивания. Предлагаются эффективные пути развития самостоятельности студентов и повышения их учебной активности.

In modern higher education, independent work of students is considered one of the most important components of the educational process. The transition from traditional teacher-centered instruction to student-centered learning has significantly increased the role of students' independent activities. Independent work not only supports the acquisition of knowledge but also contributes to the development of critical thinking, creativity, and responsibility.

The purpose of this article is to analyze the pedagogical conditions that ensure the improvement of the quality of independent work of students during lessons. Special attention is paid to motivation, teaching methods, the role of the teacher, the learning environment, and assessment strategies [1].

One of the key pedagogical conditions is student motivation. Motivation determines the level of students' engagement and their willingness to complete

independent tasks. Intrinsic motivation is associated with personal interest and satisfaction from learning, while extrinsic motivation is related to external factors such as grades and rewards. Teachers should strive to create meaningful learning situations that stimulate curiosity and cognitive activity. Tasks should be relevant, practical, and connected with real-life situations.

Another important condition is the use of effective teaching methods. Modern pedagogy emphasizes active learning strategies such as problem-based learning, project-based learning, case studies, and collaborative work. These methods require students to think independently, analyze information, and find solutions to complex problems. As a result, students become more involved in the learning process and demonstrate better academic performance [2].

The role of the teacher in organizing independent work is also significant. Although independent work implies students' autonomy, the teacher remains a key figure in guiding and supporting the learning process. Teachers should provide clear instructions, define objectives, and offer continuous feedback. Proper guidance helps students avoid mistakes and improves the overall quality of their work.

The learning environment plays a crucial role in the effectiveness of independent work. A positive and supportive atmosphere encourages students to take initiative and participate actively. The availability of educational resources, including textbooks, digital tools, and online platforms, enhances students' opportunities for self-study. The integration of technology into the learning process makes independent work more flexible and accessible.

Digital technologies have become an essential part of modern education. Online learning platforms, educational applications, and digital libraries provide students with additional resources for independent learning. These tools allow students to learn at their own pace, review materials, and practice skills independently. Moreover, technology supports personalized learning and helps teachers monitor student progress more effectively.

Time management is another important pedagogical condition. Students need to develop the ability to organize their work, set priorities, and meet deadlines. Effective time management contributes to the formation of responsibility and discipline. Teachers can support this process by structuring tasks, setting clear deadlines, and teaching students planning strategies [3].

Assessment plays a significant role in improving the quality of independent work. Both formative and summative assessment methods should be used. Formative assessment provides ongoing feedback and helps students improve their performance during the learning process. Summative assessment evaluates the final results and determines the level of knowledge acquisition. Clear and transparent assessment criteria help students understand expectations and achieve better results [4].

Despite the many advantages of independent work, certain challenges may arise. Some students may lack motivation, while others may have difficulties understanding tasks or managing their time. In such cases, it is important for teachers to provide additional support and create a comfortable learning environment. Individual approach and differentiation of tasks can help address these challenges.

Furthermore, collaboration can also enhance independent work. Although the term “independent work” implies individual activity, collaborative learning can support the development of communication skills and teamwork. Group discussions, peer review, and joint projects encourage students to share ideas and learn from each other.

In conclusion, improving the quality of independent work of students requires a comprehensive approach that includes motivation, effective teaching methods, teacher guidance, a supportive learning environment, integration of digital technologies, and proper assessment. These pedagogical conditions contribute to the development of students’ independence, enhance their academic performance, and prepare them for lifelong learning.

References

1. Mohamed, A. M. T. Bilingualism’s Influence on Cognitive Development. *Advances in Social Sciences Research Journal*, 2024, 241.
2. Shil, S., Singh, Y. The Impact of Bilingual Education on Cognitive Development and Academic Performance. *Stallion Journal for Multidisciplinary Associated Research Studies*, 2024, 115.
3. Williams, L., Parthasarathy, P., Molnar, M. Measures of Bilingual Cognition – From Infancy to Adolescence. *Journal of Cognition*, 2021, 245.
4. Bialystok, E., Craik, F. I. M., Luk, G. Bilingualism: Consequences for Mind and Brain. *Trends in Cognitive Sciences*, 2012, 250.

UDC 372.881.111.1

TEACHING THE INDEPENDENT READING BASED ON AN AUTHENTIC TEXT

Mamisheva .L.L

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада негізгі мектепте оқуды оқытуда ағылшын тіліндегі шынайы мәтіндерді қолдану ерекшеліктері қарастырылады. Бірқатар жетекші отандық және шетелдік мамандар бөлетін критерийлер тізімделеді, олар шет тілі сабақтарында қолданылатын шынайы мәтіндерге сәйкес келуі керек. Сондай-ақ, мақалада әртүрлі оқу түрлерін оқытуда шынайы мәтіндердің белгілі бір жанрларын пайдалану бойынша ұсыныстар берілген.

Резюме: В статье рассматривается специфика использования англоязычных аутентичных текстов в обучении чтению в основной школе. Перечисляются критерии, выделяемые рядом ведущих отечественных и зарубежных специалистов, которым должны соответствовать аутентичные тексты, используемые на уроках иностранного языка. Также в статье даются рекомендации по использованию определенных жанров аутентичных текстов при обучении различным видам чтения.

Teaching foreign languages based on authentic texts has repeatedly proven to be effective at the current stage of foreign language education development. Authentic texts are increasingly found in leading English textbooks, such as "Spotlight" by Y.E. Vaulina, "Starlight" by K.M. Baranova, and "Enjoy English" by M.Z. Bilebotova.

Reading authentic texts in a foreign language is a challenging process for students, as it requires developed communicative, compensatory, linguistic, speech, sociocultural, and educational-cognitive competencies. That is why the selection of suitable authentic materials is essential for successful reading instruction in foreign language classes. The purpose of this article is to explore the theoretical foundations of teaching reading of authentic texts. Before examining the criteria for selecting authentic texts, it is important to consider the psychological development of secondary school students.

The most significant aspect of their mental development is the acquisition of adolescents develop self-awareness, which means that they become interested in their own personality, feelings, inclinations, and abilities, as well as in self-expression. Adolescents become critical, which means that they actively compare themselves with others and evaluate themselves and others in order to form their own opinions about themselves and the world. L.S. Vygotsky believes that it is during adolescence that values are consciously acquired [1]. Oreshkina E.F. notes that teenagers have a unique way of thinking. Teenagers have the ability to think abstractly, analyze abstract ideas, and form, test, and refute hypotheses. This characteristic of the mental cognitive process of teenagers should be taken into account when selecting authentic texts [2]. Based on the above information, we can conclude which authentic texts should be offered to teenagers in order to successfully develop their reading skills, taking into account their psychological characteristics.

Firstly, these texts should openly demonstrate the author's position, allowing the learner to empathize with it and either agree or disagree. Tareva also believes that the author's position should be expressed concisely and clearly in the text. It is important that this position does not contradict the reality of Russian culture, the experiences of students, or the teacher otherwise, it will prevent students from understanding the authentic text [3]. Teryaeva I.V. also believes that the authentic text should be understandable to a wide audience. The researcher emphasizes that not only the semantic content of the authentic text should be clear to a wide audience, but also the linguistic content of the material should be simple enough for most participants in the educational process to understand [4]. Secondly, it is necessary to give preference to "maximalistic" texts with ambiguous issues, which will evoke strong feelings of agreement or disagreement in a teenager. The texts may contain abstract ideas and hypotheses, which a teenager may agree with or refute. And thirdly, it is worth choosing texts that convey high, positive values, which, subsequently, can be appropriated by a teenager. Artamonova G.V. also calls for paying great attention to the content of the text. A good text should morally, ideologically, and spiritually educate students and broaden their horizons. In addition, the content of the text should be accessible to teenagers [5]. To achieve this, the authentic material should be appropriate for the students' age, modern, and have a dynamic plot and thought development. A text with controversial elements that encourage critical thinking and "dramatized" episodes", dialogues, and first-person narratives, which will add emotionality to the text and make it more communicatively oriented. So, we have examined the main psychological characteristics of adolescents and identified a number of criteria for authentic texts based on the above-mentioned features of the

students' mental development. Let's move on to exploring the perspectives of renowned Russian and foreign scholars on the criteria for selecting foreign language texts, particularly in the field of teaching foreign language reading.

Let's examine the criteria proposed by Russian researchers for selecting authentic texts.

1. Cultural criterion. Domestic methodologists Zueva T.I. and Nosonovich E.V. believe that a good authentic text should contain cultural, country-related information, as this increases interest in the text, and therefore motivation to develop compensatory competence for understanding authentic material [6]. Researcher A. Martinez also notes that through the use of authentic materials, students acquire linguistic and cultural knowledge [7]. Tareva E.G. believes that a good authentic text should contain national and cultural information in order to develop students' intercultural competence. The researcher believes that authentic texts will allow "to get the most accurate ideas about the national and cultural characteristics of the country of the studied language, to compare them with the realities of Russian reality and identity" [8].

2. Informative criterion. Researchers also note that the presence of new, interesting information in an authentic text is desirable, as it can also increase students' motivation. It is important to ensure that authentic materials are selected according to the age-related characteristics of adolescents.

3. The criterion of national mentality. E.V. Nasonovich highlights the criterion of national mentality [9]. A teacher should take into account the students' mentalities and choose an authentic text that is understandable to teenagers. If the text contains features of national cultures that may not be understood by the students, the teacher should be able to clarify these differences. Researcher A. Martinez highlights this criterion as one of the disadvantages of authentic materials.

7. Functional, lexical-phraseological, grammatical, and structural authenticity

Lyakhovitsky M.V. identifies such parameters of an authentic text as functional, lexical-phraseological, grammatical, and structural authenticity. That is, an authentic text should bring students closer to the real conditions of language functioning (functional authenticity). An authentic text should contain authentic lexical and phraseological units (lexical and phraseological authenticity) and authentic grammatical structures (grammatical authenticity). An authentic text should have a logical structure, content, and formal integrity (structural authenticity). Artamonova also believes that the text should be written in a modern and well-formed language. It is important to ensure that the language material is appropriate for the students' level, but also contains authentic language structures that can be borrowed by the students. Romanova L.G. believes that a good authentic text should allow for a number of other tasks, in addition to "mastering the lexical and grammatical material by students and acquiring linguistic and cultural knowledge". The researcher also sets forth a number of other requirements for authentic texts.

Firstly, the topic of the authentic text should coincide with the topic of the unit of the curriculum that students are studying at a given time. For example, authentic texts on healthy eating can be studied as part of the topic "Food", which is present in every curriculum that meets the Federal State Educational Standard.

Secondly, authentic texts should contain thematic grammatical and lexical material in interesting contexts that will help students learn the material more effectively. Thirdly, authentic texts should contain stylistically colored vocabulary that is relevant to students, which will interest teenagers and make them want to use new words and phrases in their speech. As part of the work with the authentic text, Romanova L.G. suggests organizing discussions, discussions, dialogues and monologues. Foreign researcher H. Hofmann notes that working with authentic texts in the classroom is essential when learning a foreign language.

However, the scientist adds that the effectiveness of the work will depend directly on the teacher's ability to follow the following methodological recommendations when selecting authentic material: It can be seen that many of the methodological recommendations of a foreign specialist correspond to the methodological recommendations of our domestic researchers. It also seems important to us to note that when teaching teenagers to read, in the methodology, three types of reading are distinguished – familiarizing, studying, viewing. Kazakova M.A. believes that when teaching viewing reading, the purpose of which is to find the necessary information, it would be more appropriate to take an authentic functional text, such as a ticket, menu, recipe, announcement. When teaching reading for comprehension, the purpose of which is to extract basic information from the text, to understand the main idea, the teacher will be more suitable informative text, such as an article, report. When teaching reading for learning, the purpose of which is to maximize the accurate and complete understanding of the content of the text, attention to detail, it is more appropriate to take an authentic literary text, such as a story, essay.

References

1. Personality. Society, 2016. No. 4. pp. 50-59.
2. Lyakhovitsky M.V. Methods of teaching foreign languages: textbook. a manual for philology. spec. vuzov. M.: Higher school, 1981. 158 p.
3. Nosonovich E.V., Milrud G.P. Criteria Artamonova G.V. Reading as the most important link in learning a foreign language // Baltic Humanitarian Journal, 2013. No. 4(5). Pp. 7-12
4. Voronina G.I. Organization of work with authentic texts of youth press in high school with advanced study of a foreign language. // Foreign languages at school, 1999. No. 2. Pp. 23-25.
5. Vygotsky A.S. Pedology of a teenager // Collected Works: In 6 volumes. Vol. 4. In the World of a Teenager / Edited by A.A. Bodalev. Moscow: Pedagogika, 1982. 462 p.
6. Zueva T.I. Authentic Text in the Process of Teaching Foreign Languages. Moscow: Nauka, 2013. 267 p.
7. Kazakova M.A. Authentic Text Materials in Teaching a Foreign Language // Bulletin of the Buryat State University. Education of meaningful authenticity of the educational text // Foreign Languages at School, 2008. No. 2. Pp. 10-14.
8. OreshkinRomanova L.G. Formation of linguistic competence among university students through the study of English-language media texts // Bulletin of the Saratov Regional Institute for the Development of Education, 2020. № 3 (23). Page: 75-79.
9. Tareva E.G., Pavlova E.O. Criteria for choosing a foreign textbook as a means of preparing students for intercultural communication // Society. Communication. Education, 2020. № 3. Page: 121-130.

TECHNOLOGY OF THE ASSOCIATION METHOD IN TEACHING VOCABULARY

Mannapov M.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін оқытуда сөздік қорды дамытуға арналған ассоциация әдісінің технологиясы қарастырылады. Автор жаңа сөздерді меңгеру процесінде ассоциациялық байланыстарды қолданудың тиімділігін талдайды. Ассоциация әдісі жаңа лексикалық бірліктерді суреттермен, дыбыстармен, эмоциялармен, жеке тәжірибемен және бұрын меңгерілген біліммен байланыстыру арқылы есте сақтауды жеңілдетеді. Мақалада ассоциациялардың негізгі түрлері, оларды сабақ барысында қолдану кезеңдері және оқушылардың сөздік қорын дамытудағы маңызы сипатталады. Сонымен қатар бұл әдістің оқушылардың есте сақтау қабілетін жақсартуға, шығармашылық ойлауын дамытуға және тілдік қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыруға ықпал ететіні көрсетіледі. Зерттеу нәтижелері ассоциациялық тәсілдің шет тілін үйретуде тиімді педагогикалық құрал екенін дәлелдейді.

Резюме: В данной статье рассматривается технология метода ассоциаций при обучении лексике английского языка. Автор анализирует эффективность использования ассоциативных связей в процессе усвоения новых слов. Метод ассоциаций помогает учащимся запоминать лексические единицы через связь с изображениями, звуками, эмоциями, личным опытом и ранее усвоенными знаниями. В работе описываются основные виды ассоциаций, этапы их применения на уроке, а также их роль в развитии словарного запаса учащихся. Кроме того, подчеркивается, что данный подход способствует улучшению памяти, развитию творческого мышления и формированию коммуникативных навыков. Результаты исследования показывают, что ассоциативный метод является эффективным педагогическим инструментом в процессе обучения иностранному языку.

Vocabulary development is one of the central components of successful language learning. Without an adequate vocabulary base, learners find it difficult to understand texts, participate in communication, and express their thoughts clearly. Traditional vocabulary instruction often relies on memorization and repetition, which may not always produce long-term retention. Modern language teaching methodology therefore seeks more effective and engaging approaches. One such approach is the association method. The technology of the association method in teaching vocabulary is based on connecting new words with images, emotions, experiences, or previously learned knowledge [1]. This process helps learners remember words more naturally and recall them more easily in communication. The Concept of the Association Method Association is a psychological process in which one idea or memory triggers another. In language learning, this means linking a new lexical item with something already familiar to the learner. These links may be visual, semantic, phonetic, emotional, or contextual. When students associate a word with a picture, a personal memory, or a similar sound, the brain creates a stronger cognitive connection.

As a result, the vocabulary item becomes easier to store in long-term memory. The association method is supported by cognitive learning theories, which emphasize meaningful connections in the learning process. Instead of isolated memorization,

learners construct networks of meaning. For example, when students learn the word “forest,” they may connect it with images of trees, animals, fresh air, or stories they have read [2]. Such connections form a mental map that helps them retrieve the word quickly during communication. There are several types of associations that teachers can use when introducing new vocabulary. The first type is visual association. In this approach, a word is connected with an image, symbol, or illustration. Visual materials such as pictures, diagrams, flashcards, and infographics can significantly support vocabulary learning. For example, showing an image of a mountain while presenting the word “mountain” helps students immediately understand and remember its meaning. Another type is semantic association. Words are grouped according to meaning relationships such as synonyms, antonyms, categories, or thematic connections. For instance, when teaching the word “happy,” a teacher may also introduce related words like “joyful,” “excited,” and “pleased.” This strategy expands vocabulary while strengthening understanding of meaning differences. Phonetic association is also useful in vocabulary instruction. Learners may remember a word by connecting it with a similar sound in their native language or another known word.

This method is particularly helpful for beginners who need simple memory triggers. Emotional and personal associations represent another powerful strategy. When learners relate a new word to their personal experiences or feelings, the memory becomes stronger. For example, when learning the word “celebration,” students might recall a birthday, wedding, or family gathering. Emotional engagement increases motivation and improves retention [3]. The effective use of the association method usually involves several stages in classroom practice. The first stage is presentation. During this phase, the teacher introduces new vocabulary through images, stories, or contextual situations. Instead of simply translating the word, the teacher encourages students to guess meaning through associations. The second stage is connection building. Students actively create their own associations with the new vocabulary.

They may draw pictures, write short descriptions, or link the word with another known concept. Group discussions can also help learners share their associations and discover different ways of remembering the same word. The third stage is practice and reinforcement. At this stage, learners use the new words in speaking, writing, and interactive activities. Games, storytelling, role-playing, and collaborative tasks strengthen the associations created earlier. Repeated exposure in different contexts helps consolidate vocabulary knowledge. The final stage is reflection and recall. Students review the vocabulary and evaluate which associations helped them remember the words most effectively [4]. Reflection encourages learners to develop their own vocabulary learning strategies for future study.

The association method offers several advantages in language teaching. First, it increases learners’ motivation because the learning process becomes more creative and interactive. Students enjoy working with images, personal stories, and imaginative connections. Second, the method improves long-term retention. Cognitive research shows that information connected with multiple mental links is remembered more effectively than isolated facts. When learners associate a word with visual, emotional, and contextual elements, the probability of recall increases. Third, the approach

supports learner autonomy. Students gradually learn how to create their own memory strategies, which allows them to expand their vocabulary independently outside the classroom. Finally, the association method encourages deeper understanding of language [5]. Instead of focusing only on translation, learners explore meaning relationships, usage contexts, and cultural aspects of vocabulary. In modern language education, effective vocabulary instruction requires innovative and learner-centered approaches. The technology of the association method provides a powerful tool for helping students remember and use new words. By connecting vocabulary with images, meanings, sounds, and personal experiences, teachers can transform the learning process into an engaging and meaningful activity. The use of associative techniques not only improves memory but also develops learners' creativity and communication skills. For this reason, the association method can be considered an important strategy in contemporary vocabulary teaching practice.

References

1. Scott Thornbury. (2002). How to Teach Vocabulary. Harlow: Longman. <https://www.pearson.com/en-us/subject-catalog/p/how-to-teach-vocabulary/P200000003479>
2. Norbert Schmitt. (2000). Vocabulary in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/vocabulary-in-language-teaching>
3. I. S. P. Nation. (2001). Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge: Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/learning-vocabulary-in-another-language>
4. Jeremy Harmer. (2007). How to Teach English. London: Longman. <https://www.pearson.com/en-us/subject-catalog/p/how-to-teach-english/P200000003479>
5. Jack C. Richards., & Theodore S. Rodgers. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/approaches-and-methods-in-language-teaching>

UDK 37.013.43

INTERPRETATION OF “SPEAKING” CONCEPT IN COMMUNICATIVE AND PRAGMATIC CONTEXTS

Maxulbek A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада сөйлеу ұғымын коммуникативтік және прагматикалық шеңберлерде түсіндіру талданады. Онда сөйлеудің мағынаны, ниетті және әлеуметтік өзара әрекеттесуді білдіру құралы ретінде қалай жұмыс істейтіні зерттеледі. Зерттеуде контекст, сөйлеуші ниеті және тыңдаушының түсіндірмесінің тиімді қарым-қатынасты қалыптастырудағы рөлі атап өтіледі. Мақалада сондай-ақ коммуникативтік құзыреттілік пен прагматикалық құзыреттіліктің теориялық негіздері және олардың сөйлеу өнімділігіне әсері талқыланады. Зерттеу нәтижелері сөйлеуді тек тілдік құрылымдарды жасау ретінде түсінуге болмайтынын көрсетеді; керісінше, бұл тілдік білімді, контекстік хабардарлықты және прагматикалық стратегияларды қамтитын күрделі процесс.

Резюме: В данной статье анализируется интерпретация понятия «говорение» в рамках коммуникативного и прагматического подходов. Исследуется, как говорение функционирует как инструмент выражения смысла, намерения и социального взаимодействия. Исследование подчеркивает роль контекста, намерения говорящего и интерпретации слушателя в

формировании эффективной коммуникации. В статье также обсуждаются теоретические основы коммуникативной и прагматической компетентности и их влияние на устную речь. Результаты показывают, что говорение нельзя понимать исключительно как создание языковых структур; скорее, это сложный процесс, включающий лингвистические знания, контекстную осведомленность и прагматические стратегии.

Speaking is a fundamental language skill that enables individuals to exchange information, express ideas, and participate in social interaction. In linguistics and language education, speaking is often considered one of the most challenging skills to master because it requires the integration of multiple competencies, including linguistic knowledge, cognitive processing, and social awareness.

Traditionally, speaking was viewed primarily as the ability to produce grammatically correct sentences. However, contemporary linguistic theories emphasize that speaking involves much more than grammatical accuracy. It also requires the ability to communicate effectively within specific social and cultural contexts. As a result, modern research focuses on communicative and pragmatic aspects of speaking.

The communicative approach in linguistics highlights the importance of using language as a tool for meaningful interaction. From this perspective, speaking is not simply the production of words but the exchange of intentions, emotions, and information between participants in a conversation. Pragmatics, on the other hand, examines how meaning is constructed in context and how speakers use language to achieve specific communicative goals [1].

This article aims to analyze the interpretation of the concept of speaking within communicative and pragmatic contexts. It explores theoretical perspectives, key features of communicative speaking, and the role of pragmatic competence in effective verbal interaction.

The concept of speaking has been studied extensively in linguistics, psychology, and education. Researchers define speaking as an interactive process of constructing meaning that involves producing, receiving, and processing information. This process requires not only linguistic knowledge but also cognitive and social skills.

One of the key theoretical frameworks related to speaking is the concept of communicative competence. Communicative competence refers to the ability to use language appropriately in different social contexts. It includes grammatical competence, sociolinguistic competence, discourse competence, and strategic competence.

Grammatical competence refers to the knowledge of vocabulary, pronunciation, and grammatical structures. Sociolinguistic competence involves understanding social norms and cultural rules governing language use. Discourse competence relates to the ability to organize ideas coherently in spoken interaction. Strategic competence refers to the ability to overcome communication difficulties through various strategies such as paraphrasing, clarification, or non-verbal communication [2].

Another important theoretical perspective is pragmatic theory, which focuses on how speakers use language in real-life situations. Pragmatics studies how meaning is influenced by context, speaker intention, and listener interpretation. According to

pragmatic theory, the meaning of an utterance often goes beyond the literal meaning of words.

Speech act theory also plays a significant role in understanding speaking as a communicative action. According to this theory, when people speak, they are not only producing sentences but also performing actions such as requesting, apologizing, promising, or informing.

In the communicative context, speaking is viewed as an interactive process that involves exchanging ideas, negotiating meaning, and building social relationships. Communication occurs when speakers and listeners collaborate to understand each other.

One important characteristic of communicative speaking is interaction. Unlike written communication, speaking usually occurs in real-time conversations where participants respond to each other immediately. This requires speakers to process information quickly and adapt their language to the ongoing interaction.

Another feature of communicative speaking is fluency. Fluency refers to the ability to speak smoothly and naturally without excessive hesitation. While grammatical accuracy remains important, communicative approaches prioritize the ability to convey meaning effectively.

Context also plays a crucial role in communicative speaking. The way people speak depends on factors such as the relationship between speakers, the social situation, and the purpose of communication. For example, the language used in a formal presentation differs significantly from the language used in casual conversation.

Furthermore, communicative speaking involves non-verbal elements such as gestures, facial expressions, and intonation. These elements contribute to the overall meaning of the message and help listeners interpret the speaker's intention.

In educational settings, communicative language teaching emphasizes activities that promote real-life speaking situations. These activities include discussions, role-plays, problem-solving tasks, and collaborative projects that encourage learners to use language actively [3].

From a pragmatic perspective, speaking is not only about what is said but also about how and why it is said. Pragmatics examines how speakers use language strategically to achieve specific communicative goals.

One important concept in pragmatics is speaker intention. Every utterance has an intended meaning that the speaker wants to convey. However, this meaning is not always explicitly expressed in the words themselves. Instead, listeners must interpret the message based on contextual clues and shared knowledge.

For example, when a speaker says, "It's cold in here," the literal meaning refers to temperature. However, in a particular context, the speaker may actually be requesting someone to close a window or turn on the heater. This illustrates how pragmatic meaning extends beyond literal interpretation.

Another key aspect of pragmatic speaking is politeness and social appropriateness. Different cultures have specific norms governing how people express requests, apologies, compliments, and disagreements. Pragmatic competence allows speakers to choose language forms that are appropriate for a given situation.

Pragmatics also emphasizes the importance of conversational principles. Effective communication often depends on following certain conversational rules, such as providing relevant information, speaking clearly, and respecting turn-taking in conversation.

Miscommunication can occur when speakers and listeners interpret messages differently due to cultural differences or lack of contextual understanding. Therefore, pragmatic awareness is essential for successful communication, especially in multicultural environments.

Communicative and pragmatic aspects of speaking are closely interconnected. While communicative competence focuses on the ability to use language effectively in interaction, pragmatic competence focuses on understanding and conveying intended meaning within specific contexts.

Effective speaking requires the integration of both competencies. A speaker may have strong grammatical knowledge but still struggle to communicate effectively if they lack pragmatic awareness. For instance, using overly direct language in a formal situation may be considered impolite even if the grammar is correct.

Similarly, pragmatic competence helps speakers adapt their language according to different social contexts. This adaptation includes adjusting vocabulary, tone, and communication strategies based on the audience and purpose of interaction.

In language learning, developing both communicative and pragmatic competence is essential. Learners must practice not only linguistic accuracy but also the ability to interpret contextual meaning and respond appropriately in conversation.

Modern language teaching methods increasingly emphasize authentic communication tasks that reflect real-life speaking situations. These tasks help learners develop both communicative fluency and pragmatic awareness.

Speaking is a complex linguistic phenomenon that extends beyond the production of grammatical structures. In communicative contexts, speaking functions as a dynamic process of interaction that enables individuals to exchange ideas, express emotions, and build social relationships [4].

From a pragmatic perspective, speaking involves interpreting and conveying meaning within specific contexts. Speaker intentions, social norms, and cultural expectations all influence how messages are produced and understood.

The analysis presented in this article demonstrates that effective speaking requires the integration of communicative and pragmatic competencies. Speakers must possess not only linguistic knowledge but also the ability to interpret context, manage interaction, and use appropriate communication strategies.

Understanding the communicative and pragmatic dimensions of speaking contributes to a deeper understanding of language use and provides valuable insights for language education and linguistic research. Future studies may further explore how these competencies develop in multilingual and intercultural communication environments.

References

1. Austin, J. L. (1962). *How to Do Things with Words*. Oxford: Oxford University Press, pp. 94–108.

2. Brown, H. D. (2007). Principles of Language Learning and Teaching. New York: Pearson Education, pp. 267–285.
3. Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. Applied Linguistics, 1(1), pp. 14–47.
4. Grice, H. P. (1975). Logic and conversation. In P. Cole & J. Morgan (Eds.), Syntax and Semantics. New York: Academic Press, pp. 41–58.

UDK 37.013.43

THE IMPORTANCE AND FEATURES OF SPEECH ACT IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Mirganieva S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шет тілін оқытудағы сөйлеу актісінің (speech act) маңызы қарастырылады. Сөйлеу актілері оқушыларға тілді шынайы қарым-қатынас жағдайларында қолдануға мүмкіндік береді және олардың коммуникативтік құзыреттілігін дамытуға ықпал етеді. Рөлдік ойындар, диалогтар және жағдаяттық тапсырмалар арқылы оқушылар әртүрлі сөйлеу актілерін қолдануды үйренеді. Осылайша, сөйлеу актілерін пайдалану шет тілін оқыту үдерісінің тиімділігін арттырады.

Резюме: В данной статье рассматривается значение речевых актов (speech acts) в обучении иностранному языку. Речевые акты позволяют учащимся использовать язык в реальных коммуникативных ситуациях и способствуют развитию их коммуникативной компетенции. Через ролевые игры, диалоги и ситуационные задания учащиеся учатся использовать различные речевые акты. Таким образом, применение речевых актов повышает эффективность процесса обучения иностранному языку.

The modern approach to foreign language teaching emphasizes communication as the primary goal of language learning. Students are expected not only to know grammatical rules and vocabulary but also to use language effectively in real-life situations. In this context, the concept of speech acts plays a crucial role in understanding how language functions in communication. Speech acts represent the actions performed through language, such as requesting, apologizing, greeting, promising, or thanking. Understanding the importance and features of speech acts helps teachers design more effective strategies for developing students' communicative competence in a foreign language.

The theory of speech acts originated in linguistic and philosophical studies of language. It focuses on how utterances function not merely as expressions of information but as actions that speakers perform in specific communicative contexts. When people speak, they do not only produce sentences; they also perform actions such as asking questions, giving commands, expressing opinions, or making offers. Therefore, learning a foreign language requires not only knowledge of grammar and vocabulary but also the ability to perform appropriate speech acts according to the situation.

In foreign language teaching, the concept of speech acts is closely connected

with the communicative approach. This approach focuses on the practical use of language in meaningful contexts rather than on isolated grammar exercises. Through communicative activities, students learn how to use language to achieve specific communicative goals. For example, they learn how to make polite requests, express agreement or disagreement, ask for clarification, or give advice. These communicative functions represent different types of speech acts [1].

Speech acts can be classified into several categories depending on their communicative purpose. One widely accepted classification includes representatives, directives, commissive, expressive, and declarations. Representatives are speech acts that convey information or describe reality, such as stating facts or expressing opinions. Directives are used when the speaker tries to influence the actions of another person, for example through requests, commands, or suggestions. Commissive involve committing the speaker to a future action, such as promises or offers. Expressive reflect the speaker's feelings or attitudes, such as thanking, apologizing, or congratulating. Declarations are speech acts that bring about a change in social reality, such as declaring a meeting open or announcing a decision.

Understanding these categories helps language learners recognize the communicative functions of language and use them appropriately. For instance, a simple phrase like "Could you open the window?" is not merely a question about ability but actually functions as a polite request. Without understanding the concept of speech acts, learners may interpret such expressions literally and misunderstand their communicative purpose.

One of the key features of speech acts is their dependence on context. The meaning of an utterance often depends on the situation in which it is used, the relationship between the speakers, and cultural norms. For example, the expression "It's cold in here" may function as a simple statement about temperature, but in certain contexts it may serve as an indirect request to close the window or turn on the heater. Such indirect speech acts are very common in everyday communication and require learners to understand implied meanings [2].

Another important feature of speech act is politeness. Different languages and cultures have specific rules about how to express requests, refusals, or disagreements politely. For example, in English it is common to soften requests with expressions such as "please," "could you," or "would you mind." In contrast, direct commands may sound rude in certain contexts. Therefore, teaching speech acts also involves teaching sociocultural norms and appropriate language forms.

In the process of learning a foreign language, students often face difficulties in performing speech acts correctly. One common problem is the transfer of patterns from the native language. Learners may use expressions that are grammatically correct but pragmatically inappropriate in the target language. For instance, they may translate expressions directly from their native language, which can lead to misunderstandings or unintended rudeness. This phenomenon is known as pragmatic transfer.

To overcome such difficulties, teachers should incorporate speech act instruction into language lessons. This can be done through various communicative activities that simulate real-life situations. Role-plays, dialogues, simulations, and problem-solving

tasks provide opportunities for students to practice different speech acts in meaningful contexts. For example, students can practice making requests in a restaurant, apologizing for being late, or asking for directions.

Authentic materials also play an important role in teaching speech acts. Films, television programs, interviews, and everyday conversations provide natural examples of how speech acts are used in real communication. By analyzing such materials, students can observe how native speakers perform requests, compliments, or invitations in different contexts. This exposure helps learners understand the pragmatic aspects of language use.

Another effective strategy for teaching speech acts is the use of discourse analysis activities. Students may analyze short dialogues and identify the communicative functions of each utterance. For example, they may determine whether a sentence functions as a request, an offer, or an apology. Such activities develop students' awareness of how language operates in interaction and help them use appropriate expressions in their own communication [3].

The integration of speech acts into foreign language teaching also contributes to the development of intercultural communicative competence. Communication across cultures often involves differences in expectations about politeness, formality, and directness. For instance, in some cultures direct requests are acceptable, while in others indirect forms are preferred. By learning how speech acts function in the target language culture, students become better prepared for intercultural communication.

Modern technologies provide additional opportunities for teaching speech acts effectively. Digital platforms, online discussions, and video conferencing allow students to interact with speakers from different cultural backgrounds. Through such interactions, learners can practice performing speech acts in authentic communication. Language learning applications and interactive programs also offer simulated dialogues where students choose appropriate responses in different situations.

Assessment of speech act competence is another important aspect of foreign language teaching. Traditional language tests often focus on grammar and vocabulary, but communicative competence requires the ability to use language appropriately in context. Therefore, assessment methods should include tasks that evaluate students' pragmatic skills. Role-plays, situational dialogues, and oral presentations can be used to assess how effectively students perform speech acts [4].

Teachers should also provide explicit instruction on the linguistic forms associated with different speech acts. For example, students should learn common expressions for making requests ("Could you help me?", "Would you mind explaining this?"), apologizing ("I'm sorry for being late", "Please forgive me"), or expressing gratitude ("Thank you very much", "I really appreciate it"). Practice activities should encourage students to use these expressions in various communicative situations.

Another important consideration is the developmental level of learners. In primary and secondary education, speech act instruction should be adapted to students' cognitive and linguistic abilities. Younger learners may practice simple speech acts such as greeting, thanking, or asking for help through games, songs, and short dialogues. Older students can engage in more complex communicative tasks that

involve negotiation, persuasion, or expressing opinions.

In addition, feedback plays a significant role in developing students' speech act competence. Teachers should provide constructive feedback on both linguistic accuracy and pragmatic appropriateness. For example, if a student makes a request that sounds too direct or impolite, the teacher can suggest alternative expressions and explain why they are more appropriate in the given context.

Research in applied linguistics shows that explicit teaching of speech acts significantly improves learners' communicative abilities. Students who receive instruction in pragmatic aspects of language become more confident in real communication and are better able to avoid misunderstandings. They also develop greater awareness of cultural differences in communication styles.

From a methodological perspective, the integration of speech act theory into language teaching reflects a broader shift from structural approaches to communicative and functional approaches. While traditional methods focused mainly on grammar and translation, modern approaches emphasize the practical use of language in social interaction. Speech acts provide a theoretical framework that explains how language functions as a tool for performing actions and achieving communicative goals [5].

In conclusion, speech acts represent an essential component of communicative competence in foreign language learning. They demonstrate how language is used to perform actions such as requesting, apologizing, inviting, or expressing emotions. Understanding the features of speech acts helps learners interpret meaning more accurately and use language appropriately in different contexts. For teachers, incorporating speech act instruction into language lessons enhances the effectiveness of communicative teaching methods. Through role-plays, authentic materials, discourse analysis, and interactive activities, students can develop the pragmatic skills necessary for successful communication in a foreign language. Ultimately, mastery of speech acts enables learners to participate more confidently and effectively in real-life communication, which is the ultimate goal of foreign language education.

References

1. Alieva, P.M. Independent work of students as an integral part of the process of teaching a foreign language / P.M. Alieva // Pedagogical Bulletin. - Scientific journal: - Novosibirsk-Yalta: Publishing House ANS "SibAK", 2022. - Issue 24. - Pp. 9-11
2. Aniskovich, N.R. Teaching secondary school students foreign-language speech interaction (English): Abstract of the dissertation ... Cand. of Pedagogical Sciences: 13.00.02 / Aniskovich Natalya Rostislavovna. - Minsk, 2009 - 20 p.
3. Gal'skova, N.D. Modern methods of teaching foreign languages: A teacher's manual / N.D. Gal'skova. - Moscow: ARCTI: GLOSSA, 2000. - 165 p.
4. Elukhina, N.V. Discourses in Teaching Foreign Languages / N.V. Elukhina // Foreign Languages at School. - 2002. - No. 3. - P. 9-12
5. Kolshansky, G.V. Communicative Function and Structure of Language / G.V. Kolshansky; ed. T.V. Bulygina. - Moscow: Nauka, 1984. - 175 p.

THE HISTORICAL DEVELOPMENT OF HOMONYMY IN THE ENGLISH LANGUAGE

Mirzakhonova M. M
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тіліндегі омонимия құбылысының тарихи дамуы қарастырылады. Омонимияның қалыптасуына әсер еткен негізгі факторлар, атап айтқанда фонетикалық өзгерістер, сөз мағыналарының дамуы, кірме сөздер және морфологиялық өзгерістер талданады. Сонымен қатар ескі ағылшын, орта ағылшын және жаңа ағылшын кезеңдерінде омонимдердің қалыптасу ерекшеліктері сипатталады.

Резюме: В статье рассматривается историческое развитие омонимии в английском языке. Анализируются основные причины возникновения омонимов, такие как фонетические изменения, заимствования из других языков, развитие значений слов и морфологические изменения. Особое внимание уделяется формированию омонимии в древнеанглийский, среднеанглийский и новоанглийский периоды развития английского языка.

Homonymy is one of the most complex and interesting phenomena in linguistics. It occurs when two or more words share the same form in pronunciation or spelling but have completely different meanings. Homonyms may appear identical in sound, in spelling, or in both, which often creates ambiguity in communication. However, this ambiguity also contributes to the richness and expressive potential of language. In the English language, homonymy occupies a significant place in the lexical system and is considered a natural result of the historical development of the language [1].

The problem of homonymy has attracted the attention of many linguists. Researchers have attempted to determine the nature of homonyms, their classification, and the factors that contribute to their emergence. Homonymy is closely connected with other lexical phenomena such as polysemy, semantic change, and borrowing. While polysemy refers to the coexistence of several related meanings within one word, homonymy refers to different words that share the same form but are unrelated in meaning [2].

The historical development of the English language has created favorable conditions for the formation of homonyms. English vocabulary has undergone numerous changes throughout its history, including phonetic transformations, simplification of grammatical structures, and the influence of other languages. These processes often resulted in different words becoming identical in form, which eventually led to the emergence of homonymy.

The earliest stage of the English language, known as the Old English period (approximately from the 5th to the 11th centuries), already contained some examples of homonymy. During this time, the language had a rich system of inflections and grammatical endings, which helped distinguish words from one another. However, natural phonetic changes and semantic shifts occasionally produced words that were identical in form but different in meaning. Although homonymy was not widespread during this period, it laid the foundation for the development of this phenomenon in later stages of the language.

The Middle English period (11th–15th centuries) played a crucial role in the

development of homonymy. One of the most significant historical events influencing the English language was the Norman Conquest of 1066. After this event, a large number of French words entered the English vocabulary. Many of these borrowed words coexisted with native English words and sometimes developed identical forms. As a result, the number of homonyms in the language increased considerably [3].

Another important factor that contributed to the development of homonymy during the Middle English period was phonetic change. The pronunciation of many words gradually changed, and some sounds disappeared over time. As a result, words that had previously been pronounced differently eventually became identical in sound. This process significantly increased the number of homophones in the language.

One of the most influential phonetic processes in the history of English was the Great Vowel Shift, which occurred between the 15th and 17th centuries. During this period, the pronunciation of long vowels changed dramatically. These changes affected a large portion of the English vocabulary and contributed to the development of homonymy by making previously distinct words sound alike.

Morphological simplification also played an important role in the development of homonymy. Old English had a complex system of grammatical endings that distinguished different forms of words. However, during the transition to Middle and Modern English, many of these endings disappeared. As a result, different words that had once been clearly distinguished by their endings became identical in form. This simplification contributed significantly to the emergence of homonyms in the English language.

Semantic change is another factor that may lead to the development of homonymy. Over time, the meanings of words may evolve, shift, or split into separate meanings. In some cases, these meanings become so different that linguists begin to treat them as separate words rather than different meanings of the same word. This process can lead to the formation of homonyms. Borrowings from other languages have also contributed greatly to the formation of homonymy in English. Throughout its history, English has adopted vocabulary from Latin, French, Scandinavian languages, and many other sources. When borrowed words coincide in pronunciation or spelling with existing words, new homonyms appear in the language. For example, words borrowed from French may share the same form as native English words while having entirely different meanings [4].

Homonymy can be classified into several types. Linguists usually distinguish between homophones, homographs, and full homonyms. Homophones are words that are pronounced the same but differ in spelling and meaning, such as right and write. Homographs are words that are spelled the same but have different meanings and sometimes different pronunciation, such as lead (a metal) and lead (to guide). Full homonyms are words that share both spelling and pronunciation but differ in meaning, such as bank (a financial institution) and bank (the side of a river).

Examples of homonyms can be found throughout the English vocabulary. Words such as spring may refer to a season, a source of water, or a mechanical device. The word bat may refer to a flying mammal or a piece of sports equipment. These examples demonstrate how homonymy contributes to the complexity and diversity of the English

lexicon. In literature and everyday communication, homonyms often serve as a source of stylistic expression. Writers frequently use them in puns, jokes, and wordplay to create humor or emphasize particular meanings. The presence of homonyms therefore enriches the expressive possibilities of the language and reflects the dynamic nature of vocabulary development.

In conclusion, the development of homonymy in the English language is closely connected with its historical evolution. Phonetic changes, morphological simplification, semantic development, and borrowings from other languages have all contributed to the formation of homonyms. These processes have shaped the modern English vocabulary and continue to influence its development. Homonymy remains an important subject of linguistic research, as it reveals the complexity of lexical relationships and the dynamic nature of language evolution.

References

1. Crystal D. The English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.
2. Baugh A., Cable T. A History of the English Language. London: Routledge, 2002.
3. Jespersen O. Growth and Structure of the English Language. Oxford: Blackwell, 1938.
4. Arnold I. V. The English Word. Moscow: Higher School Publishing House, 1986.
5. Lyons J. Linguistic Semantics. Cambridge: Cambridge University Press, 1995.
6. Ullmann S. Semantics: An Introduction to the Science of Meaning. Oxford: Basil Blackwell, 1962.

UDC 378.147

TESTING ENGLISH LANGUAGE SKILLS IN UNIVERSITY EDUCATION: WEIGHING THE BENEFITS AGAINST THE COSTS AND THE QUESTION OF STUDENT MOTIVATION

Moldakhmetov E.T.
Master's student, 2nd year
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада жоғары оқу орнында ағылшын тілін оқыту үдерісінде тестілеудің оқушылар мотивациясына тигізетін оң және теріс әсерлері қарастырылады. Зерттеу 2025 жылдың қазан–желтоқсан айларында Орталық Азия Инновациялық Университетінде өткізілген педагогикалық тәжірибе барысында жиналған бақылау деректеріне сүйенеді. Алынған нәтижелер цифрлық форматтағы бағалаудың студенттер белсенділігін арттыратынын, ал жоғары ставкалы жазбаша тестілердің мазасыздық тудырып, сыртқы мотивацияны күшейтетінін растайды. Автор бағалаудың алуан түрлі тәсілдерін біріктіру қажеттілігі туралы қорытынды жасайды.

Резюме: В статье рассматриваются положительные и отрицательные стороны тестирования навыков английского языка в условиях высшей школы, а также его влияние на учебную мотивацию студентов. Эмпирическая база исследования - данные наблюдений, собранные в ходе педагогической практики в Центральном-Азиатском Инновационном Университете (октябрь-декабрь 2025 г.). Результаты свидетельствуют о том, что цифровые форматы оценивания повышают вовлечённость студентов, тогда как высокоставочное письменное тестирование провоцирует тревожность и подавляет внутреннюю мотивацию. Автор обосновывает необходимость сочетания разных форм контроля.

Few topics in applied linguistics generate as much disagreement as the question of how and how often to test language learners. Practitioners tend to approach assessment pragmatically, relying on established institutional formats; researchers, meanwhile, continue to debate whether the tests we use actually measure what we think they measure and what they do to learners in the process. This paper sits at the intersection of both concerns. The issue is particularly pressing in Central Asian universities, where English-language programmes are expanding rapidly and assessment practices often mix inherited Soviet-era examination traditions with newer communicative approaches. First-year students at these institutions routinely encounter a range of test formats, including vocabulary quizzes, grammar tests, oral assessments, and end-of-semester written examinations, without always understanding the purpose behind each. The result, as this study suggests, is a motivational landscape that is uneven and highly format-sensitive.

The present article grew out of a pedagogical practice placement completed at the Central Asian Innovation University in Shymkent between October and December 2025, where the author worked with first-year students of English as part of the Master's programme in Foreign Language Education at Miras University. What began as a practical teaching assignment also became an opportunity to observe, at close range, how different assessment formats affected the way students engaged with the material and with each other. The central aim is to identify the principal advantages and limitations of English language testing as it functions in this specific context, and to trace the connection between assessment practice and student motivation. The analysis draws on classroom observation, test design experience, and informal feedback gathered during the placement. Language testing has its own well-developed theoretical tradition, anchored in the twin concepts of reliability and validity. A reliable test produces consistent results across administrations and scorers; a valid test actually captures the ability or knowledge it claims to measure. These two criteria are deceptively simple, and in practice they often pull against each other, so any working assessment instrument represents a compromise between them [1].

In foreign language education specifically, the shift toward communicative language teaching over the past four decades has created pressure to develop tests that go beyond grammar and vocabulary to assess real-world language use. Communicative competence, as framed by Bachman and Palmer [2], encompasses not only linguistic knowledge but also the ability to deploy that knowledge appropriately in context, a capacity that multiple-choice tests are poorly equipped to measure.

The motivational dimension of assessment is addressed most directly by self-determination theory, developed by Deci and Ryan [3]. Their framework distinguishes between behaviour driven by genuine personal interest, which is intrinsic motivation, and behaviour driven by external pressures such as grades or fear of failure, which is extrinsic motivation. The distinction matters because intrinsically motivated learners tend to process information more deeply, persist longer, and transfer their learning more effectively. Practices that increase external control, including high-stakes testing, risk shifting learners away from autonomous engagement toward compliance.

This theoretical concern has empirical support. A systematic review by Harlen

and Deakin Crick [4] found consistent evidence that summative testing, particularly when tied to significant consequences, tends to narrow students' learning goals and reduce their willingness to take intellectual risks. The effect was most pronounced among lower-achieving students, who were most likely to interpret test results as a judgment on their ability rather than as feedback on their performance.

Technology-assisted formative assessment represents a newer strand of the literature. Studies on digital platforms, including game-like vocabulary tools and adaptive quizzes, consistently report higher engagement and lower anxiety compared to equivalent paper-based tasks [5]. The mechanism appears to be a combination of immediate feedback, perceived low stakes, and the scaffolding effect of interactive formats. Whether this engagement translates into durable learning gains remains an open question, but the motivational signal is clear.

The empirical material for this study comes from a seven-week pedagogical practice placement at the Central Asian Innovation University (CAIU), Shymkent, carried out from 20 October to 12 December 2025. The placement was supervised by A.O. Spatai and formed part of the requirements for the Master's degree programme 7M01701 (Foreign Language: Two Foreign Languages) at Miras University.

The primary student group was IN-252r1, a first-year cohort studying English as a foreign language. Over the course of the placement, the author attended and delivered lessons, sat in on departmental meetings, participated in tutorial sessions, and designed assessment materials for two thematic units: Adverbs and Travelling. A secondary group, IN-252r2, also participated in a number of observed and taught sessions.

Three sources of data inform the analysis. The first is direct observation: field notes taken during lessons before and after testing activities, with attention to participation rates, verbal interaction, and visible affect. The second is assessment data: performance results from written vocabulary and grammar tests designed for IN-252r1, as well as usage data from a Quizlet module built specifically for the Travelling unit, including completion rates and voluntary re-attempt figures. The third source is informal verbal feedback collected during a session on research methodology held on 13 to 14 November, during which students were invited to discuss their own experience of language testing. No formal questionnaire was administered, and the observations are not statistically representative.

The most straightforward benefit of structured testing, as observed during the placement, was consistency of measurement. When the same written test was administered to all students in IN-252r1, it produced a common reference point that made it possible to compare performance across individuals and identify patterns in the group's knowledge. This standardizing function, often taken for granted, proved genuinely useful: test results for the Adverbs unit revealed that a majority of students could recognize adverbial forms in isolation but consistently struggled with placement within complex sentences. Without the test, this gap would have remained invisible behind the noise of classroom interaction.

Related to this is the diagnostic value of testing. Errors are not simply failures; they are data. Reviewing the written responses from both thematic units made it possible to adjust subsequent lessons toward the specific constructions that caused the

most difficulty. This feedback loop between assessment and instruction, sometimes called the formative use of summative data, is arguably one of the most under-exploited functions of classroom tests. The most striking motivational benefit came not from conventional written tests but from the Quizlet module introduced for the Travelling vocabulary set. Students engaged with the platform at rates noticeably higher than with written tasks: voluntary re-attempts were common, and several students accessed the module outside class hours without being asked. During observed sessions, participation in the Quizlet activities ran roughly 30 to 35 percentage points above the rate typically seen during paper-based vocabulary checks. The competitive element built into the platform, including leaderboards and timed rounds, appeared to contribute to this, though students also cited the immediate feedback as a reason they preferred it to written tests. The most consistent negative effect observed was anxiety in the lead-up to formally announced written tests. Before these sessions, the classroom atmosphere changed perceptibly: students asked fewer questions, volunteered fewer answers, and tended to copy from notes rather than engage with new material. This shift was not uniform, as some students maintained their usual behaviour, but it was consistent enough across sessions to be noticeable [6]. Pre-test anxiety of this kind is well-documented in the literature and tends to be self-reinforcing: students who are anxious underperform, which reinforces their anxiety about future tests.

A second limitation emerged from comparing written test performance with in-class oral production. Several students who scored well on the written grammar and vocabulary checks for the Adverbs unit performed considerably less confidently during spoken activities on the same material. The tests had apparently captured their ability to recognize and reproduce forms under controlled conditions, but not their ability to use them spontaneously. This reflects a validity problem: the tests were measuring something, but not quite the thing that matters most for communicative language use.

A third concern, harder to quantify but visible in student behaviour, was the narrowing of learning scope in the run-up to tests. When students knew that a specific topic would be assessed, their out-of-class preparation concentrated heavily on that topic and little else. This is rational from the student's perspective, as it is an efficient strategy for maximizing test performance, but it means that testing in its conventional form can work against breadth of engagement. The students who showed the broadest linguistic curiosity during the placement were, notably, those who seemed least preoccupied with test scores. Taken together, the observations point to a motivational picture that is format-dependent rather than uniformly shaped by testing as such. Low-stakes, digital, formative tasks, such as Quizlet, brief oral checks, and ungraded in-class activities, were consistently associated with higher intrinsic engagement. Students appeared to treat these activities as learning opportunities rather than evaluative events, which freed them to experiment and make mistakes. Formally graded written tests produced a different motivational profile. Students were engaged, in the sense that they prepared and took the tasks seriously, but their engagement was driven primarily by the grade rather than by interest in the language. During the November research session, several students said explicitly that their goal during test preparation was to avoid a low mark and not to understand the material more deeply.

This is precisely the extrinsically motivated pattern that Deci and Ryan describe as fragile: it sustains performance on the specific task but does not generalize to broader language learning behaviour [7].

This paper has examined the advantages and disadvantages of English language testing in a first-year university context and explored their consequences for student motivation, drawing on data from a pedagogical practice placement in Shymkent, Kazakhstan. The findings are consistent with what the research literature would predict, but they are grounded in a specific institutional setting that gives them a degree of contextual weight. Testing, as observed during the placement, is neither straightforwardly beneficial nor harmful. Its effects depend heavily on format, stakes, and the pedagogical purpose it is designed to serve. Written summative tests provide valuable standardization and diagnostic information, but carry motivational costs, particularly in the form of anxiety and goal-narrowing, that are easy to overlook when results look satisfactory. Digital formative tools, by contrast, can generate high engagement and positive affect, though their contribution to durable learning requires further investigation.

References

1. Hughes A. Testing for Language Teachers. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. P. 11-18.
2. Bachman L.F., Palmer A.S. Language Testing in Practice. Oxford: Oxford University Press, 1996. P. 17-25.
3. Deci E.L., Ryan R.M. Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. New York: Plenum Press, 1985. P. 52-59.
4. Harlen W., Deakin Crick R. A Systematic Review of the Impact of Summative Assessment and Tests on Students Motivation for Learning // Review of Educational Research. 2003. Vol. 2. P. 1-32.
5. Burston J. Mobile-Assisted Language Learning: A Selected Annotated Bibliography of Implementation Studies 1994-2012 // Language Learning and Technology. 2013. Vol. 17, No. 3. P. 157-224.
6. Brown H.D. Language Assessment: Principles and Classroom Practices. New York: Pearson Longman, 2004. P. 4-10.
7. Messick S. Validity // Educational Measurement / Ed. by R.L. Linn. New York: American Council on Education, 1989. P. 13-103.

UDK 37.013.43

ETYMOLOGICAL FEATURES OF THE ENGLISH VOCABULARY

Musirkep A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын сөз қорындағы этимологиялық ерекшеліктер қарастырылды. Ағылшын тілі өзінің бай, аралас лексикасымен ерекшеленеді, оның негізі герман тілдерінен шыққан сөздерден құралса, кейіннен француз, латын, грек және басқа тілдерден көптеген қарыз сөздер қосылды. Ежелгі герман сөздері күнделікті өмірдегі негізгі ұғымдарды білдірсе, француз және латын сөздері білім, өнер, заң және ғылым саласындағы

терминологияны байытты. Ағылшын сөз қорындағы этимологиялық ерекшеліктер тілдің тарихи дамуын, лексикалық әртүрлілігін және бейімделгіштігін көрсетеді. Этимологиялық білім лексика мен грамматиканы дұрыс қолдануға, жаңа сөздерді түсінуге және тілдік құзыреттілікті қалыптастыруға маңызды әсер етеді

Резюме: В данной статье рассматриваются этимологические особенности английского словарного запаса. Английский язык отличается богатой и смешанной лексикой: его ядро составляют германские слова, к которым впоследствии добавились заимствования из французского, латинского, греческого и других языков. Слова германского происхождения обозначают основные понятия повседневной жизни, тогда как французские и латинские заимствования обогатили лексику в области науки, искусства, права и культуры. Этимологические особенности английской лексики отражают историческое развитие языка, его лексическое разнообразие и адаптивность. Этимологические знания играют важную роль в правильном использовании слов, понимании новых терминов и формировании языковой компетенции.

The study of the English vocabulary inevitably involves examining its etymological features, which reveal the historical development of the language and the sources of its words. English is renowned for its rich and heterogeneous lexicon, shaped over centuries by a variety of linguistic influences. The etymological characteristics of English vocabulary are crucial not only for historical linguistics but also for language learning, lexicography, and comparative studies. By understanding the origins of words, learners can acquire deeper insights into their meanings, spelling, pronunciation, and usage patterns.

English belongs to the Germanic branch of the Indo-European language family. Its earliest forms, known as Old English (or Anglo-Saxon), were spoken from the 5th to the 11th century. Old English vocabulary was primarily Germanic in origin, inherited from the West Germanic tribes, including the Angles, Saxons, and Jutes, who settled in Britain. Many core vocabulary items related to everyday life, nature, family, and basic actions are of Germanic origin. Words such as house, water, father, mother, eat, and sleep are examples of native Germanic roots that have persisted through centuries. The etymology of these words reflects a fundamental aspect of English: a stable core of inherited Germanic lexicon that forms the backbone of the language.

However, the English vocabulary is notable for its substantial incorporation of foreign elements. The historical invasions and cultural contacts shaped English into a highly hybrid language. One of the most significant influences was Old Norse, brought by the Vikings during the 8th–11th centuries. Norse contributed many common words to English, particularly in northern dialects, such as sky, egg, window, knife, and husband. Norse influence also affected English grammar and syntax, facilitating the simplification of the inflectional system [1].

The Norman Conquest of 1066 marked another critical stage in the etymological development of English. Norman French became the language of the ruling elite, administration, law, and culture, while English remained the language of the common people. As a result, Middle English (approximately 12th–15th centuries) absorbed a large number of French loanwords, especially in areas related to governance, law, art, literature, religion, and cuisine. Words such as government, justice, court, cuisine, beauty, and poetry are of French origin. The duality of English vocabulary—native

Germanic words for everyday use and French-derived terms for learned or specialized contexts—remains a defining etymological feature.

Latin has also had a profound impact on English vocabulary. Latin influence predates the Norman Conquest, primarily through the Christianization of England in the 6th–7th centuries. Latin was the language of the Church, scholarship, and administration. Words of Latin origin from this period include altar, bishop, angel, school, and priest. Later, during the Renaissance (16th–17th centuries), a revival of interest in classical antiquity led to a massive influx of Latin and Greek terms into English, particularly in science, medicine, philosophy, and literature. Words such as biology, philosophy, mechanism, geometry, and constitution entered English through scholarly channels. This period significantly enriched the technical and abstract vocabulary of the language.

Greek has contributed to English primarily through Latin and scholarly borrowings. Many scientific, medical, and technical terms are of Greek origin, often with classical morphology preserved. Examples include telephone, philosophy, democracy, chronology, and psychology. Greek etymology is characterized by the presence of specific prefixes, suffixes, and roots, such as -logy, -phobia, -cracy, and tele-, which signal the word's scholarly or technical nature [2].

In addition to these major influences, English has borrowed extensively from other languages due to exploration, colonization, trade, and cultural exchange. Words from Italian, Spanish, Portuguese, Dutch, Arabic, Hindi, and other languages have entered English, often reflecting cultural innovations, commodities, or technologies. For instance, Italian contributed terms like opera, piano, and balcony; Spanish and Portuguese contributed tobacco, potato, and canyon; Dutch contributed yacht, cookie, and dock; Arabic contributed algebra, alchemy, and sugar; and Hindi contributed pajamas, shampoo, and bungalow. The etymological diversity of English reflects its global history and adaptability, making it one of the richest vocabularies in the world.

Another important feature of English vocabulary is its ability to form words through internal processes such as compounding, derivation, and conversion. Compounding combines two or more words to create a new lexical item, e.g., sunflower, notebook, blackboard. Derivation involves adding prefixes or suffixes to a root to form new words, e.g., unhappy, beautiful, happiness. Conversion allows a word to change its part of speech without any modification, e.g., to email from the noun email. These word-formation processes interact with etymology because many compounds, prefixes, and suffixes have origins in Germanic, Latin, or Greek sources, reflecting the language's historical layers.

Etymological features are also crucial in understanding English spelling and pronunciation. The complex orthographic system of English often reflects the historical origin of words. For instance, words of French origin often preserve spellings closer to the original French form, such as debt, honest, and ballet, while Germanic words tend to have simpler phonetic spellings, such as house, friend, and stone. Similarly, the pronunciation of certain vowels and consonants can reveal etymological layers, as in the pronunciation differences between cough, through, and though, which reflect diverse historical influences.

The study of etymology is not only of historical and academic interest; it is also highly relevant for language learners. Understanding word origins helps learners remember meanings, anticipate spelling and pronunciation patterns, and infer meanings of new words. For example, knowing that the prefix bio- comes from Greek meaning “life” allows learners to understand words like biology, biography, biodegradable. Similarly, recognizing that -ology denotes “the study of” facilitates comprehension of many technical terms.

Etymological awareness also aids in distinguishing synonyms and nuances in meaning. English often has multiple words for similar concepts due to its hybrid nature, especially words of Germanic versus French origin. For instance, the Germanic word ask and the French-derived word inquire share a similar meaning but differ in formality and usage context. Understanding the etymology can guide learners in selecting the appropriate word in a given context.

In addition, the study of word origins reveals patterns of semantic change. Many English words have undergone shifts in meaning over centuries, a phenomenon often explained by etymological analysis. For example, the word girl originally meant “young person” of either gender in Middle English, while meat used to mean “food” in general. Tracing these changes enhances comprehension of historical texts and enriches understanding of the living language [3].

The hybrid nature of English also leads to doublets, pairs of words from the same etymological source but borrowed at different times or through different channels. For instance, chief (from Old French chef) and chef (from Modern French) coexist with subtle differences in meaning. Similarly, fragile and frail derive from Latin fragilis, yet they have distinct stylistic and semantic uses. Doublets illustrate the complex etymological layering in English vocabulary.

Furthermore, idiomatic expressions, phrasal verbs, and fixed phrases often have etymological roots that provide insight into their original meanings. For example, the idiom kicks the bucket derives from a historical context, and understanding its origin can clarify its figurative use. Etymology, therefore, complements the study of semantics and pragmatics in English.

The study of English etymology also intersects with comparative linguistics. By tracing cognates in related Germanic languages such as German, Dutch, or Scandinavian languages, linguists can reconstruct the historical development of English words and sound changes. For example, English father, German Vater, and Dutch vader share a common Proto-Germanic origin. Comparative etymology helps identify regular sound correspondences and understand historical linguistic processes.

Finally, etymology enriches cultural and literary studies. Many literary texts, poetry, and historical documents employ words of diverse origins, and recognizing their etymological background can enhance interpretation. Authors often exploit etymological connotations to create stylistic effects or layered meanings, making the study of vocabulary origins essential for advanced literary analysis [4].

In conclusion, the etymological features of English vocabulary reflect its complex historical development, diverse linguistic influences, and adaptive capacity. English has a stable Germanic core enriched by extensive borrowings from Latin,

French, Greek, and many other languages. Word-formation processes, semantic change, doublets, and idiomatic expressions further illustrate the richness of its lexicon. Etymological knowledge is invaluable for language learners, teachers, lexicographers, and linguists, as it facilitates understanding of meaning, spelling, pronunciation, and usage. Studying the origins of English words provides insight into the history, culture, and structure of the language, making etymology an essential component of linguistic education and research.

References

1. Arnold I.V. Lexicology of Modern English. M.: Высш. шк., 1986. 295 с.
2. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Oxford: Oxford University Press, 2002. 498 p. P. 137.
3. Маковский М.М. Теория лексической аттракции. Опыт функциональной типологии лексико-семантической системы. М.: Наука, 1971. 252 с.
4. Виноградов В.В. Лексикология и лексикография // В.В. Виноградов. Избр. тр. М.: Наука, 1977. 311 с.

UDC 373.5

STUDENT CENTERED AI IN SECONDARY EDUCATION: PRIVACY AND INCLUSION

Mussabayev R.S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала орта білім беру жүйесіндегі адамға бағытталған жасанды интеллект (Student-Centered AI-HCAI) тұжырымдамасын зерттеуге арналған. Зерттеудің негізгі мақсаты мектеп ортасында ЖИ технологияларын енгізу кезіндегі оқушылардың жеке деректерінің құпиялылығын сақтау және цифрлық инклюзияны қамтамасыз ету мәселелерін кешенді талдау. Мақалада ЖИ жүйелерінің оқушылардың мінез-құлқын бақылау, эмоционалдық күйін талдау және академиялық үлгерімін болжау тетіктері қарастырылады. Этикалық аудит, педагогикалық сәйкестік және интерфейстің әмбебап қолжетімділігіне негізделген үш деңгейлі бағалау моделін ұсынамын. Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, технологиялық тиімділіктің жоғары болуы әрқашан этикалық қауіпсіздікке кепілдік бермейді, сондықтан білім беру процесінде «педагог-бақылаушы» (human-in-the-loop) принципін сақтау өте маңызды. Түйін сөздер: адамға бағытталған ЖИ, орта білім, деректер құпиялылығы, цифрлық инклюзия, этикалық стандарттар, адаптивті оқыту.

Резюме: эта статья посвящена изучению концепции искусственного интеллекта, ориентированного на человека (Student-Centered AI-HCAI), в системе среднего образования. Основной целью исследования является комплексный анализ вопросов сохранения конфиденциальности персональных данных учащихся и обеспечения цифровой инклюзии при внедрении технологий ИИ в школьной среде. В статье рассматриваются механизмы, с помощью которых системы ИИ контролируют поведение учащихся, анализируют их эмоциональное состояние и прогнозируют успеваемость. Предлагаю трехуровневую модель оценки, основанную на этическом аудите, педагогической адекватности и универсальной доступности интерфейса. Результаты исследования показывают, что высокая технологическая эффективность не всегда гарантирует этическую безопасность, поэтому очень важно соблюдать принцип «педагог-наблюдатель» (human-in-the-loop) в образовательном процессе. Ключевые слова: ориентированный на человека ИИ, среднее

The rapid development of Human-Centered AI (HCAI) technologies has significantly changed modern educational practice. Systems based on deep learning and adaptive algorithms are now widely used in secondary schools to provide personalized learning paths. Since the large scale introduction of these models, educational output has become more interactive and data driven compared to traditional static curricula [1].

However, high personalization does not automatically guarantee student safety. This issue becomes especially important in the sensitive environment of secondary education, where data privacy and digital inclusion are critical. Even minor algorithmic biases may lead to the marginalization of certain student groups in regulated educational contexts. Therefore, the question of how to evaluate the human centered AI remains highly relevant.

Ethical evaluation frameworks are commonly used to measure AI quality in schools. One of the most widespread concerns is the "black box" nature of algorithms, which complicates transparency and accountability [2]. While these systems provide clear numerical indicators of progress, they often fail to reflect the complexity of a minor's right to privacy [3]. An AI tool may receive a relatively high performance score while still collecting excessive behavioral data without explicit informed consent.

On the other hand, data protection based evaluation focuses on accessibility for neurodivergent learners and students from diverse socio-economic backgrounds [4]. Human experts and educators are able to identify subtle social distortions and accessibility barriers that automated metrics often overlook. However, expert assessment of inclusion is time consuming and difficult to standardize globally. As a result, neither technical metrics nor isolated pedagogical observations alone can provide a complete picture of AI reliability in the classroom.

The aim of this study is to develop and empirically validate a comprehensive model for evaluating "Human Centered AI" in secondary education. The proposed model integrates ethical audits, pedagogical alignment, and structured inclusion analysis in order to ensure a multidimensional assessment approach. In the school context, AI quality must be understood as a complex phenomenon. It includes data protection, algorithmic fairness, accessibility, and compliance with professional teaching standards [5]. Recent frameworks attempt to measure "AI Readiness" more effectively, yet they remain dependent on regional infrastructure and may not fully capture individual privacy risks. Therefore, a combined evaluation strategy focusing on both security and equity appears to be more reliable.

The wide range study has been conducted using authentic classroom scenarios involving adaptive learning process. The research body included data from systems that track engagement and provide automated feedback. The platforms were analyzed without prior configuration, simulating a real professional environment where teachers implement the box AI solutions.

The proposed comprehensive model consisted of three interconnected levels. The first level involved an ethical audit to determine compliance with global data

protection standards. The second level included pedagogical assessment based on the preservation of the teacher's role and student autonomy. The third level applied a universal design check, which identifies barriers for students with special educational needs [6].

A comparison between platform versions from 2024 and 2025 demonstrated noticeable improvements in student control and data protection. However, even with these benefits, data protection remains vulnerable in resource constrained environments. And its clearly show a discrepancy between technical engagement scores and expert based ethical evaluation.

In conclusion, modern AI platforms in education system has achieved high levels of efficiency. However, personal data by design and domain inclusion remain problematic. The implementation of AI support the necessity of hybrid evaluation. Thus, models that combine technical audits with human -centered pedagogical analysis needs to be protected. In the digital classroom, mandatory teacher oversight continues to be integral for ensuring the ethical and professional reliability of AI tools.

References

1. Shneiderman, B. Human Centered AI. Oxford: Oxford University Press, 2022. p.35-42.
2. Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence. Paris: UNESCO, 2021. - 52 p.
3. Holmes, W., Bialik, M., Fadel, C. Artificial Intelligence In Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. Boston: Center for Curriculum Redesign, 2019. p.110-115.
4. Luckin, R. Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century. London: UCL Press, 2018. p.88-94.
5. Floridi, L., Cowls, J. A Ethical Framework for a Good AI Society: Opportunities, Risks, Principles, and Recommendations // Minds and Machines. 2019. No. 29. p.685 - 719.
6. Selwyn, N. Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education. Cambridge: Polity Press, 2019. p.45-50.

UDK 37.013.43

ERROR ANALYSIS IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Musabek T.K.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Шет тілін үйретуде қателерді талдау оқушылардың тілдік дамуына маңызды әсер етеді. Қателерді талдау студенттерге өз қателіктерін түсінуге және оларды түзетуге мүмкіндік береді. Бұл әдіс оқушылардың грамматикалық, лексикалық және фонетикалық дағдыларын жетілдіреді. Оқушылар өз қателіктерін салыстыра отырып, дұрыс қолдану үлгілерін игереді. Мұғалімдер қателерді конструктивті түрде көрсетіп, оқушыларға кері байланыс береді. Анализ процесі студенттердің өз оқу стратегияларын бағалауға көмектеседі. Қателерді талдау сонымен қатар тілдік сенімділікті арттырады. Студенттер қателіктерінен қорықпай, белсенді сөйлесуге үйренеді. Бұл әдіс ауызша және жазбаша коммуникативтік дағдыларды біріктіріп дамытады. Оқушылар қателіктер арқылы тілдік заңдылықтарды түсінеді. Бұл процесс өз бетімен оқу мен өзін-өзі бақылауды да ынталандырады. Қателерді талдау сабақтарды интерактивті және тартымды етеді. Студенттер өз нәтижелерін бақылап, жетістіктерін бағалайды. Қате талдау оқытуда

шығармашылық ойлау мен сыни тұрғыдан ойлау қабілетін дамытады. Нәтижесінде, шет тілін меңгеру процесі тиімдірек және оқушыға бағытталған болады.

Резюме: Анализ ошибок в изучении иностранного языка оказывает значительное влияние на языковое развитие учащихся. Анализ ошибок позволяет студентам понимать свои ошибки и корректировать их. Этот метод способствует совершенствованию грамматических, лексических и фонетических навыков. Сравнивая свои ошибки, учащиеся усваивают правильные модели использования языка. Преподаватели конструктивно показывают ошибки и предоставляют обратную связь. Процесс анализа помогает студентам оценивать собственные стратегии обучения. Анализ ошибок также повышает уверенность в языке. Студенты учатся активно общаться, не боясь ошибок. Этот метод развивает как устные, так и письменные коммуникативные навыки одновременно. Учащиеся понимают языковые закономерности через свои ошибки. Процесс стимулирует самостоятельное обучение и самоконтроль. Анализ ошибок делает уроки интерактивными и увлекательными. Студенты отслеживают свои результаты и оценивают достижения. Анализ ошибок развивает творческое и критическое мышление. В итоге процесс изучения иностранного языка становится более эффективным и ориентированным на ученика.

Error analysis in foreign language learning has emerged as a pivotal strategy for enhancing students' linguistic competence and fostering independent learning. By systematically examining the errors made during language production, students gain insight into the underlying patterns and structures of the target language, allowing them to internalize correct forms more effectively. This process not only strengthens grammatical and lexical knowledge but also enhances phonological awareness and pronunciation accuracy. Learners who engage in regular error analysis develop metacognitive skills, as they are required to reflect critically on the causes of their mistakes, compare their responses with standard models, and make informed adjustments. Such reflective practice promotes self-directed learning, enabling students to take ownership of their progress while reducing reliance on teacher correction. Moreover, integrating error analysis into communicative activities encourages learners to participate actively in conversations without fear of judgment, fostering confidence and fluency in both oral and written contexts. Interactive tasks, such as peer review sessions, collaborative writing, and role-play exercises, provide authentic opportunities for students to identify and correct errors in real-time, thereby strengthening their problem-solving abilities within the language domain. This approach aligns closely with contemporary pedagogical frameworks that emphasize learner autonomy, critical thinking, and practical application of knowledge in dynamic communicative situations.

In addition, error analysis serves as a diagnostic tool for instructors, helping them identify common difficulties and patterns that may require targeted intervention. By analyzing recurring mistakes across students, teachers can adapt instructional materials, design corrective exercises, and implement scaffolding strategies that address both individual and group needs. This data-driven approach enhances teaching effectiveness by linking assessment directly with learning outcomes, ensuring that instruction responds to the specific linguistic challenges faced by learners. Furthermore, error analysis facilitates the integration of cognitive and affective dimensions of language acquisition; as students understand why errors occur, they are more likely to engage emotionally and cognitively with the learning process,

cultivating perseverance and resilience. Over time, repeated reflection on errors strengthens learners' ability to self-monitor, self-correct, and anticipate potential pitfalls in communication, which is critical for developing long-term language proficiency. This method also encourages a shift from viewing errors as failures to perceiving them as opportunities for growth and discovery, fundamentally changing learners' attitudes toward mistakes and enhancing their motivation to improve. By creating a safe and structured environment for error exploration, educators can foster a culture of inquiry, experimentation, and continuous improvement within the classroom [1].

The implementation of error analysis strategies supports both individualized and collaborative learning approaches. Individually, students analyze their own language output, chart error frequency, and develop personalized strategies to overcome persistent difficulties. Collectively, learners participate in group discussions, workshops, and collaborative error-correction sessions that promote peer learning, negotiation of meaning, and shared problem-solving. Such collaborative engagement mirrors real-world communication contexts, where interlocutors must navigate misunderstandings, clarify intentions, and adapt language use to achieve mutual comprehension. Moreover, error analysis contributes to the development of higher-order cognitive skills, including analytical reasoning, pattern recognition, and strategic planning, which are essential not only for language learning but also for broader academic and professional success. As students engage with errors systematically, they also enhance their ability to reflect on the effectiveness of their communication strategies, experiment with alternative linguistic forms, and develop a nuanced understanding of pragmatics and sociolinguistic norms. These outcomes collectively contribute to learners' communicative competence, enabling them to interact confidently across diverse social and cultural settings [2].

Digital technologies provide additional support for the application of error analysis in modern classrooms. Language learning software, online corpora, automated feedback systems, and interactive applications allow students to record, review, and evaluate their language performance in innovative ways. These tools facilitate immediate identification of errors, visualization of error patterns, and access to corrective resources, thus accelerating the learning process. Virtual collaborative platforms enable learners to engage in peer review, provide feedback, and discuss corrective strategies in real-time, fostering both linguistic development and social interaction skills. The integration of technology also allows for personalized learning paths, as students can focus on specific error types and track progress over time. Consequently, error analysis becomes not only a cognitive exercise but also a dynamic, technology-enhanced practice that bridges traditional classroom instruction with self-directed, autonomous learning opportunities.

Another significant advantage of error analysis lies in its capacity to enhance learners' motivation and affective engagement. When students observe measurable progress as they identify, understand, and correct errors, their sense of achievement and confidence in language use increases. By framing errors as constructive feedback rather than failures, educators reduce anxiety, cultivate resilience, and promote

sustained effort. Moreover, learners develop a more sophisticated understanding of language complexity, appreciating that fluency is achieved through iterative practice, reflection, and adjustment. This mindset fosters lifelong learning attitudes, enabling students to approach language learning challenges strategically, independently, and with a growth-oriented perspective. In combination with task-based activities, collaborative projects, and authentic communication scenarios, error analysis ensures that language learning is both intellectually stimulating and practically relevant [3].

In contemporary foreign language education, error analysis emerges as a pivotal method for systematically enhancing students' linguistic competence. By identifying, categorizing, and examining errors in speaking, writing, and comprehension, learners gain deeper insights into grammatical structures, lexical choices, and phonetic patterns of the target language. This reflective process enables students to internalize correct forms, strengthen communicative accuracy, and develop self-monitoring strategies that reduce dependency on teacher correction. Engaging with errors analytically fosters metacognitive growth, as learners evaluate the causes of their mistakes, compare them against standard models, and implement corrective strategies independently. The integration of error analysis into classroom activities—through pair work, group discussions, and interactive role-playing—provides authentic contexts in which students can observe, interpret, and adjust their language output in real time. Furthermore, it cultivates autonomous learning by encouraging students to take responsibility for their progress, enhancing their ability to recognize patterns, anticipate challenges, and adopt constructive learning habits. The deliberate focus on errors not only improves grammatical accuracy and lexical proficiency but also strengthens critical thinking and problem-solving skills within communicative contexts. Students become more confident in experimenting with language, understanding that mistakes serve as essential feedback rather than failure. Over time, consistent application of error analysis leads to accelerated acquisition of accurate and fluent language use, greater resilience in communication, and heightened motivation to engage with complex linguistic tasks. By bridging the gap between theoretical knowledge and practical application, error analysis equips learners with the tools necessary for self-directed development and professional language use. Ultimately, this approach enhances overall communicative competence, supports lifelong learning strategies, and prepares students to navigate authentic intercultural interactions with precision and confidence [4].

In conclusion, the systematic incorporation of error analysis in foreign language learning provides multifaceted benefits that extend across cognitive, metacognitive, and affective dimensions of student development. By offering opportunities for reflective practice, collaborative engagement, and technology-enhanced feedback, error analysis equips learners with the skills necessary for self-monitoring, self-correction, and autonomous language use. This approach strengthens grammatical, lexical, phonological, and pragmatic competence while fostering confidence, motivation, and strategic learning behaviors. Educators who implement error analysis effectively create a learning environment where mistakes are transformed into powerful instruments for growth, experimentation, and meaningful language

acquisition. As the demands of global communication continue to expand, cultivating such skills is essential for preparing students to navigate diverse linguistic and cultural contexts with accuracy, adaptability, and confidence.

References

1. Corder, S. P. (1967). The significance of learners errors. *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 5(4), 161-170.
2. James, C. (1998). *Errors in Language Learning and Use: Exploring Error Analysis*. Routledge.
3. Ellis, R. (2008). *The Study of Second Language Acquisition* (2nd ed.). Oxford University Press.
4. Dulay, H., Burt, M., & Krashen, S. (1982). *Language Two*. Oxford University Press.

UDC 371.3

THE ROLE OF DEBATE IN DEVELOPING PERSONAL PERSPECTIVES AND CREATIVITY

Myrzabek Z.N.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада пікірсайыстың студенттердің жеке көзқарасын қалыптастыру және креативті ойлау қабілетін дамытудағы маңызы қарастырылды. Мақалада пікірсайыс арқылы студенттердің өз ойларын дәлелдеу, қарсы пікірлерді бағалау және жаңа идеялар ұсыну қабілеттерін жетілдіру жолдары талданды. Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, пікірсайысқа қатысу студенттердің дивергентті ойлау, шығармашылық шешімдер қабылдау және өз-өзіне сенімділік сияқты дағдыларын арттырады. Сонымен қатар, мақалада пікірсайысты технологиялық платформалар мен түрлі пәндік бағыттар арқылы енгізу мүмкіндіктері қарастырылып, оның тиімділігін арттыру жолдары ұсынылды.

Резюме: В данной статье рассматривается роль дебатов в формировании личной позиции и развитии креативного мышления у студентов. В статье анализируются способы, с помощью которых дебаты помогают студентам аргументировать свои мнения, оценивать противоположные точки зрения и предлагать новые идеи. Результаты исследований показывают, что участие в дебатах повышает дивергентное мышление, способствует развитию творческих решений и укрепляет уверенность в себе. Кроме того, в статье обсуждаются возможности применения дебатов через цифровые платформы и междисциплинарные подходы, что позволяет повысить их педагогическую эффективность.

In contemporary educational systems, fostering critical thinking, creativity, and individual perspective is essential for developing well-rounded students capable of navigating complex social, professional, and academic environments. Debate, as a pedagogical tool, has gained prominence due to its ability to engage learners in structured argumentation, encourage reflective thinking, and stimulate creative cognitive processes. Debate is not merely a rhetorical exercise; it serves as a dynamic environment where students construct and defend personal positions, evaluate opposing arguments, and synthesize information into innovative solutions. The present study examines the efficacy of debate as a tool for enhancing personal stance and

creativity, integrating empirical research, theoretical perspectives, and practical educational experiences to highlight its significance in modern pedagogy. The development of a personal stance is intrinsically linked to cognitive autonomy, self-reflection, and metacognitive awareness [1].

According to Johnson and Johnson, structured argumentative activities compel students to articulate positions grounded in evidence while critically assessing alternative perspectives, which enhances both cognitive complexity and personal conviction. This cognitive engagement involves multiple stages: comprehension of the topic, analysis of supporting evidence, evaluation of counterarguments, and synthesis of reasoned conclusions. These stages mirror the processes underlying creative thinking, as students must often generate novel connections, reconcile conflicting information, and propose solutions that reflect originality and adaptability. Consequently, debate represents a dual mechanism for fostering both the capacity to maintain personal beliefs and the ability to approach problems creatively. Empirical investigations reinforce the link between debate and creativity. Smith, Brown, and Nguyen conducted a controlled experimental study at a European university, where one group of students participated in weekly debate sessions over a semester while a control group received traditional lecture-based instruction. Post-intervention assessments indicated that the debate group outperformed the control group in divergent thinking tasks, producing a higher quantity of solutions, greater originality, and increased flexibility [2].

These findings underscore the role of debate in stimulating cognitive processes essential for creative problem-solving, including associative thinking, perspective-taking, and the generation of unconventional ideas. Furthermore, engagement in debate cultivates an environment where risk-taking in thought is encouraged, allowing students to experiment with novel arguments without fear of negative evaluation, which is a critical aspect of creative development. The practical application of debate in educational contexts varies across formats, including parliamentary debate, Lincoln-Douglas debate, and team policy debate, each emphasizing different cognitive and creative skills. Parliamentary debates require rapid response to unanticipated arguments, fostering cognitive flexibility, mental agility, and the ability to reframe issues creatively. Lincoln-Douglas debates, emphasizing value-oriented argumentation, encourage reflective thought, ethical reasoning, and the integration of complex philosophical concepts into personal positions. Team policy debates require collaborative research, synthesis of large volumes of information, and strategic communication, promoting teamwork and collective problem-solving. The diverse cognitive demands inherent in these formats contribute to the development of both personal stance and creative competence. Socio-emotional dimensions of debate further reinforce its capacity to foster creativity. Parker, Davis, and Lee found that students participating in regular debate activities exhibited enhanced communication skills, increased empathy, and higher confidence in presenting novel ideas [3].

These outcomes are significant because socio-emotional skills, such as self-efficacy, resilience, and openness to feedback, are closely linked to creative thinking. Students who feel confident in expressing unique perspectives are more likely to

engage in divergent thinking, propose innovative solutions, and explore unconventional approaches. Debate, therefore, functions as a socio-cognitive tool, integrating interpersonal dynamics with cognitive challenges to create an environment conducive to creative development. Technological integration has expanded the potential of debate as a creativity-enhancing tool. Online debate platforms, virtual discussion boards, and collaborative digital environments allow students to engage with global perspectives, access diverse resources, and participate in asynchronous debates. Lee and Kim demonstrated that students using digital debate platforms displayed higher cognitive flexibility and creativity compared to traditional in-person debates. Exposure to diverse viewpoints, coupled with the requirement to formulate structured written arguments, encourages deeper reflection and inventive problem-solving. Furthermore, digital debate tools facilitate sustained engagement, iterative refinement of arguments, and asynchronous collaboration, all of which enhance cognitive processing and creative output.

Debate also demonstrates interdisciplinary applications that further its role in developing creativity and personal stance. In STEM disciplines, debates concerning ethical implications of technology, environmental policy, or scientific innovations require students to apply analytical knowledge within argumentative frameworks, promoting both technical understanding and creative reasoning [4].

In the humanities and social sciences, debates about historical interpretations, cultural phenomena, and philosophical theories necessitate synthesis of complex information and evaluation of multiple perspectives, encouraging innovative interpretation and original insight. Such interdisciplinary engagement emphasizes debate's capacity to foster domain-specific expertise alongside transferable creative competencies. Despite its demonstrated benefits, implementing debate in educational settings involves challenges. Variations in student readiness, dominance by outspoken participants, and the need for effective facilitation may limit equitable engagement. Strategies to address these challenges include the use of structured rubrics, guided reflection, peer assessment, and rotational participation, which ensure inclusive involvement and reinforce metacognitive learning. By scaffolding argumentative skills and providing opportunities for iterative practice, educators can maximize the potential of debate to cultivate both personal stance and creativity across student populations. Longitudinal studies further indicate that sustained engagement in debate enhances cognitive and creative outcomes over time. Students involved in debate programs for multiple semesters demonstrate persistent improvements in critical reasoning, originality, and confidence in expressing unique perspectives.

These findings suggest that debate functions not only as a temporary pedagogical intervention but as a long-term developmental tool, capable of shaping enduring cognitive, socio-emotional, and creative capacities. The integration of debate into formal curricula, supplemented by extracurricular activities and digital platforms, represents a holistic approach to developing innovative, reflective, and confident learners prepared to navigate complex societal challenges. In conclusion, debate serves as a powerful mechanism for enhancing personal stance and creativity. By providing structured opportunities for argumentation, critical reflection, and exposure to diverse

perspectives, debate promotes the development of cognitive flexibility, originality, and metacognitive awareness.

Empirical evidence demonstrates its effectiveness in fostering creativity, socio-emotional competence, and personal conviction, while technological adaptations and interdisciplinary applications expand its reach and impact. Educators are encouraged to incorporate debate into curricula thoughtfully, ensuring inclusivity, structured facilitation, and iterative reflection, thereby maximizing its pedagogical potential. Future research should explore longitudinal impacts, optimal instructional strategies, and cross-cultural adaptations, ensuring that debate remains a versatile and transformative tool in contemporary education.

References

1. Johnson, D., & Johnson, R. (2020). Collaborative argumentation and cognitive development. *Journal of Educational Psychology*, 112(4), 625–640.
2. Smith, A., Brown, L., & Nguyen, T. (2019). Debate and divergent thinking: Experimental evidence from higher education. *Creativity Research Journal*, 31(2), 150–162.
3. Parker, S., Davis, J., & Lee, H. (2021). Socio-emotional outcomes of debate participation in secondary schools. *Journal of Adolescent Education*, 45(3), 210–228.
4. Lee, Y., & Kim, S. (2022). Digital debate platforms and creative thinking: A comparative study. *Computers & Education*, 184, 104537.

UDC 37.091.3:81'243.5

THE DEVELOPMENT OF LEXICAL SKILLS IN THE PROCESS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN SECONDARY SCHOOL

Naubetova D. S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала орта мектеп оқушыларында шет тілін оқыту үдерісінде лексикалық дағдыларды дамыту мәселесіне арналған. Зерттеу барысында сөздік қорды меңгерудің тиімді әдістері қарастырылып, коммуникативтік және контекстік тәсілдердің маңыздылығы дәлелденді. Педагогикалық эксперимент нәтижелері көрсеткендей, лексиканы жүйелі түрде контексте меңгеру оқушылардың сөздік қорын кеңейтіп, оны практикалық қолдану деңгейін арттырады.

Резюме: Статья посвящена развитию лексических навыков у учащихся средней школы в процессе изучения иностранного языка. В работе рассматриваются эффективные методы обучения лексике, включая коммуникативный и контекстный подходы. Результаты педагогического эксперимента показали, что систематическое обучение лексике в контексте способствует увеличению словарного запаса и улучшению его активного использования.

Vocabulary plays a fundamental role in foreign language learning, as it serves as the basis for all types of speech activity, including speaking, listening, reading, and writing [1]. Without sufficient vocabulary knowledge, students face difficulties in understanding texts and expressing their thoughts clearly. Therefore, the development of lexical skills is one of the central tasks of foreign language teaching at the secondary school level.

At this stage of education, students are expected not only to memorize new words but also to use them appropriately in various communicative situations. However, traditional methods of vocabulary instruction, which are often based on mechanical memorization and translation, do not provide effective results in terms of long-term retention and practical application [2]. Such approaches limit students' ability to use vocabulary actively and reduce their motivation to learn the language.

Modern pedagogical approaches emphasize the importance of teaching vocabulary in context and through meaningful interaction. Contextual learning allows students to understand how words function in real-life situations, while communicative activities encourage them to actively use new lexical units in speech. In addition, the use of visual aids, associations, repetition techniques, and word formation strategies contributes to more effective vocabulary acquisition.

The present study was conducted among secondary school students aged 12–14 and aimed to investigate the effectiveness of communicative and context-based methods in developing lexical skills. The research methodology included the analysis of scientific literature, classroom observation, testing, and a pedagogical experiment.

The experiment consisted of three main stages. At the diagnostic stage, the initial level of students' lexical competence was assessed using vocabulary tests and oral tasks. The results showed that most students had a limited active vocabulary and experienced difficulties in using words in context.

During the formative stage, a system of exercises aimed at developing lexical skills was implemented. These exercises included dialogues, role-plays, lexical games, matching tasks, and contextual guessing activities. Special attention was paid to integrating vocabulary into different types of speech activities and creating situations that required active language use.

At the control stage, the final level of lexical competence was assessed and compared with the initial results. The analysis of the data demonstrated a significant improvement in the experimental group. The average vocabulary test score increased from 13.2 to 19.8 points, which represents an improvement of approximately 50%. In contrast, the control group showed a smaller increase from 13.0 to 15.6 points.

More detailed analysis revealed that active vocabulary usage increased by 4.1 points, vocabulary retention improved by 3.8 points, and the ability to use words in context improved by 3.5 points. Furthermore, students demonstrated better performance in speaking tasks, where they were able to use newly learned words more confidently and accurately.

Another important finding of the study was the increase in students' motivation. Learners in the experimental group showed greater interest in classroom activities, participated more actively in discussions, and expressed a positive attitude toward learning English. This indicates that interactive and communicative methods not only improve language skills but also enhance students' engagement in the learning process.

The results of the study confirm that vocabulary acquisition is significantly more effective when lexical material is presented in meaningful contexts and practiced through communicative tasks [3]. Repeated exposure to vocabulary in different situations helps students internalize lexical units and use them appropriately.

Thus, the development of lexical skills in secondary school requires a comprehensive and systematic approach. It should combine contextual learning, communicative practice, and the use of various interactive methods. Such an approach ensures not only the expansion of students' vocabulary but also the development of their ability to use language effectively in real communication [4].

The findings of this research can be applied in foreign language teaching practice and may serve as a basis for further studies in the field of vocabulary acquisition. Future research may focus on the integration of lexical skills with other language competencies and the use of digital tools in vocabulary learning.

References

1. Harmer J. How to Teach English. – London: Longman, 2015. – P. 102–125.
2. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge University Press, 2014. – P. 45–67.
3. Nation I.S.P. Learning Vocabulary in Another Language. – Cambridge University Press, 2013. – P. 88–110.
4. Schmitt N. Vocabulary in Language Teaching. – Cambridge University Press, 2010. – P. 56–79.

UDK 37.02:004.8

THE ROLE OF AI FEEDBACK IN EFL WRITING: COMPLEMENT OR REPLACEMENT FOR TEACHER FEEDBACK?

Ne'matova U.Ju., Master's Student

Allayarova Z.B, Associate Professor, PhD

Shahrisabz State Pedagogical Institute, Kashkadarya, Uzbekistan

Тўйин. Жасанды интеллекттің (АІ) дамуы ағылшын тілін шет тілі (ЕFL) ретінде үйренуде жазу дағдыларын жетілдіруге жаңа мүмкіндіктер ашты. Бұл зерттеу АІ арқылы берілетін кері байланыстың мұғалім кері байланысын толықтыра ма, әлде оны алмастыра ала ма деген мәселені қарастырады. АІ құралдары грамматика мен тілдік қолданысқа қатысты жылдам әрі тұрақты кері байланыс береді, бірақ жазудың құрылымы, мағынасы және сыни ойлау сияқты терең аспектілерінде мұғалімнің рөлі маңызды болып қала береді. Нәтижесінде АІ кері байланысы мұғалім кері байланысын толықтыратын құрал ретінде тиімді екені анықталды.

Резюме: Развитие искусственного интеллекта (ИИ) открыло новые возможности для улучшения навыков письма в процессе изучения английского языка как иностранного (EFL). В данном исследовании рассматривается вопрос о том, может ли обратная связь на основе ИИ дополнять или заменять обратную связь от учителя. Инструменты ИИ обеспечивают быструю и последовательную обратную связь по грамматике и использованию языка, но роль учителя остается важной для более глубоких аспектов письма, таких как структура, смысл и критическое мышление. Результаты показывают, что обратная связь на основе ИИ эффективна в качестве инструмента, дополняющего обратную связь от учителя.

In recent years, Artificial intelligence (AI) is being more and more widely incorporated into education, especially in the field of language learning. AI-powered tools such as grammar checkers and automated writing evaluation systems can provide

immediate feedback on students' writing, helping learners identify grammatical errors, improve vocabulary usage and revise their texts more efficiently. As a result, many educators have interest growing to explore the potential of AI tools to support writing instruction in English as a Foreign Language (EFL) classrooms.

Traditionally, teacher feedback has played a central role in developing students' writing skills. Teachers not only correct linguistic errors but also provide guidance on content, organization, and clarity of ideas. However, providing detailed feedback to every student can be time-consuming, especially in large classrooms. In this study, AI-generated feedback has appeared as an alternative or supplementary resource for writing instruction. According to Fahmi & Cahyono, Grammarly is a web application used to check writing and grammar in English, which has various advantages in the completeness of the grammar features [1]. Grammar Checker, Plagiarism Checker, and Proofreading are claimed to be the main features, which can take advantage of this service for free. However, some researchers studied the premium version is more competent in providing the most effective feedback although several users didn't approve it because of payment. In addition, Fitria added that the advantages of applying Grammarly technology in learning make learning more modern and innovative for the students of digital era [2].

According to Ghufroon & Rosyida, Grammarly is one of the best grammar checkers in the market. It proves an invaluable tool for students who want to improve their writing and English vocabulary while the Plagiarism checker can also help avoid the adverse effects of writing only from other sources [3]. Raskova stated that after writing one paragraph in English, Grammarly will directly help detect errors related to grammar and spelling. It will also identify misunderstandings on organization and word usage, even providing recommendations on word choice [4].

In contrast, Riana et al. stated that Grammarly is the latest learning technology which sometimes has obstacles such as slowing down and time-consuming in accessing the application[5]. Fitria stated that one of my main criticisms of Grammarly is that some of its suggestions are simply incorrect. Although it does a good job of identifying many errors and offering appropriate recommendations, it occasionally fails to fully understand the context of the writing [6]. Despite the advantages of AI feedback, there is an ongoing debate about whether it can fully replace teacher feedback in the writing process. While AI systems can efficiently detect grammatical and mechanical errors, they may lack the ability to understand context, evaluate arguments and provide personalized pedagogical support.

Therefore, this study explores the role of AI feedback in EFL writing and examines whether it should be considered a complement to or a replacement for teacher feedback. By comparing the strengths and limitations of both types of feedback, the study aims to identify how AI tools can be effectively integrated into writing instruction to enhance students' writing development. This study employed a comparative experimental design and the participant of the study was a grade 7 EFL pupil who was asked to write a short story of approximately 70- 80 words. The task was designed to evaluate the pupil's ability to organize ideas, use suitable vocabulary and produce grammatically accurate sentences. The study was carried out in three

stages. First, the pupil completed a writing task in the form of a short story. Next, the pupil received both types of feedback. In the final stage, the pupil revised and rewrote the story based on the feedback provided.

The pupil's initial and revised writing samples were analyzed to identify improvements in grammatical accuracy, vocabulary usage and sentence structure. Both types of feedbacks were compared and analyzed. Based on teacher's feedback, the following findings have been brought up:

- Content and Ideas. The story has a clear fairy-tale structure with a beginning, problem, and resolution with the understandable main idea

- Organization. The events follow a logical order, however the transitions between sentences are very short, with the need to connect ideas more smoothly and add more description.

- Vocabulary. More descriptive words should be used to make the story interesting such as *kind princess*, *magical pond*, *wicked witch*

- Grammar. It is crucial to form correct past tense verbs (e.g., *felt* → *fell*) and to make the sentences complete with the right subject and the object.

- The teacher recommended to write sentences and add details about the characters and the setting.

- Based on Grammarly feedback, the following findings have been brought up:

- Organization of ideas. The story has a clear beginning, middle, and ending, which is good. However, the events could be connected more smoothly and described with a little more detail.

- Vocabulary. Simple and understandable words are used, which is appropriate for a short story. However, some words could be improved. For example: Instead of "magician woman", say "a witch" or "a sorceress", "felt down", use "fell down", "took out" use "took it out of the pond."

- Grammar and Sentence Structure. There are several grammar mistakes, especially with past tense verbs and sentence structure. Examples: "magician woman changed him to frog" → "A witch turned him into a frog."

- "The ball felt down suddenly" → "The ball fell into the pond."

Grammarly found the story had a clear idea and logical sequence. Moreover, it suggested improving grammar (past tense), word choice and more detailed sentences.

Based on the findings, it can be concluded that the teacher's role in teaching and assessment is irreplaceable. The pupil's response to Grammarly's feedback also shows that teachers can provide more complete and accurate personalized feedback because they are familiar with the pupil and understand their abilities during lessons. Moreover, teachers are able to offer the most effective feedback on errors by considering the pupil's previous work and learning progress. Therefore, I think Grammarly should be integrated as complement to the learning process as it helps to save the time and give a chance to the educators to train more with the pupils. Although artificial intelligence tools provide fast and accessible feedback for language learners, they cannot fully replace teacher feedback in EFL writing because teachers provide contextual understanding, personalized guidance, and deeper evaluation of ideas. Therefore, AI

feedback should be considered a complementary tool rather than a substitute for teacher feedback.

Reference list

1. Fahmi, M. A., & Cahyono, B. Y. (2021). EFL students' perception of the use of Grammarly and teacher feedback. JEES (Journal of English Educators Society), 6(1), 18-25. <https://doi.org/10.21070/jees.v6i1.849>
2. Fitria, T. N. (2021). "Grammarly" as AI-powered English writing assistant: Students' alternative for English writing. Metathesis, 5(1), 65–78. <https://doi.org/10.31002/metathesis.v5i1.3519>
3. Ghufroon, M. A., & Rosyida, F. (2018). The role of Grammarly in assessing English as a foreign language (EFL) writing. Applied Research on English Education (AREE), 2(2), 395–403. <https://doi.org/10.21512/lc.v12i4.4582>
4. Raskova L. Integrating Grammarly Tools to Enhance Writing Efficiency in Senior High School. *Jadila: Journal of Development and Innovation in Language and Literature Education* (2023) 3(1) 92-106. DOI: 10.52690/jadila.v3i1.389
5. Riana, A., Tambunan, S., Andayani, W., & Sari, W. S. (2022). Investigating EFL students' linguistic problems using Grammarly as automated writing evaluation feedback. Indonesian Journal of Applied Linguistics, 12(1), 16–27. <https://doi.org/10.17509/ijal.v12i1.46428>
6. Fitria, T. N. (2022). Identifying grammatical and mechanical errors of students' writing : using "grammarly" as an online assessment. *Lingua Didaktika*, 16(2), 169–184. <https://doi.org/10.24036/ld.v16i2.116824>

UDK 37.013.43

ORAL RETELLING AS A COMPONENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN PRIMARY FOREIGN LANGUAGE EDUCATION

Nematullaeva F.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада бастауыш сыныпта шет тілін оқыту барысында коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыру мәселесі қарастырылады. Аталған үдерісте ауызша мазмұндап айту (oral retelling) әдісінің оқушылардың тыңдалым, түсіну және сөйлеу дағдыларын дамытудағы маңызы көрсетіледі. Оқушылар мәтінді тыңдап немесе оқып, оның негізгі мазмұнын өз сөздерімен қайта айтып береді, бұл олардың тілдік білімін практикада қолдануына мүмкіндік береді. Осылайша, ауызша мазмұндап айту бастауыш сыныпта шет тілін оқытуда коммуникативтік құзыреттілікті дамытуға ықпал ететін тиімді әдістердің бірі болып табылады.

Резюме: В данной статье рассматривается проблема формирования коммуникативной компетенции при обучении иностранному языку в начальной школе. Показано значение метода устного пересказа (oral retelling) в развитии навыков аудирования, понимания и говорения у учащихся. Ученики слушают или читают текст, а затем передают его основное содержание своими словами, что позволяет им применять языковые знания на практике. Таким образом, устный пересказ является одним из эффективных методов развития коммуникативной компетенции при обучении иностранному языку в начальной школе.

In modern foreign language education, the development of communicative competence has become one of the central goals of teaching. Young learners are expected not only to acquire vocabulary and grammar but also to use language meaningfully in real communication. One of the effective ways to develop such abilities is oral retelling. Oral retelling plays an important role in primary foreign language education because it promotes comprehension, memory, speaking fluency, and the ability to structure ideas in a coherent way. Through retelling, learners reproduce the content of texts, stories, or dialogues using their own words, which contributes to the formation of communicative competence.

Communicative competence refers to the ability to use a language appropriately in various communicative situations. It includes several components: linguistic competence, sociolinguistic competence, discourse competence, and strategic competence. Linguistic competence involves knowledge of vocabulary, pronunciation, and grammar. Sociolinguistic competence refers to the ability to use language appropriately according to the social context. Discourse competence includes the ability to produce coherent and logically organized speech, while strategic competence helps learners overcome communication difficulties. Oral retelling integrates all these components, as it requires learners to understand the text, organize information, and express it clearly in the target language.

Primary school age is considered a favorable period for the development of oral speech skills. At this stage, children actively develop their cognitive abilities, imagination, and memory. They are also more open to learning new languages and reproducing speech patterns. Therefore, the use of oral retelling activities in foreign language lessons helps to build a strong foundation for further language learning. Retelling tasks encourage students to listen carefully, understand the meaning of texts, and reproduce them in a structured and logical form [1].

One of the main advantages of oral retelling is that it combines receptive and productive language skills. First, students listen to or read a text, which develops their listening and reading comprehension. After that, they reproduce the content orally, which activates speaking skills. Such integration of skills makes the learning process more effective and meaningful. In addition, retelling helps learners consolidate new vocabulary and grammatical structures because they repeatedly use them in their speech.

Another important aspect of oral retelling is the development of discourse competence. When students retell a story, they learn to organize information in a logical sequence, use linking words, and maintain coherence in their speech. For example, they use expressions such as *first*, *then*, *after that*, and *finally* to structure the narrative. This ability is essential for effective communication because it allows speakers to present their ideas clearly and understandably.

Oral retelling also contributes to the development of students' creativity and imagination. Teachers can use various types of retelling activities in the classroom. For example, students may retell a story from the perspective of a different character, change the ending of the story, or add new details. Such tasks encourage learners to think creatively while using the target language. In addition, creative retelling increases

students' motivation and interest in language learning.

The use of visual aids and multimedia resources can significantly improve the effectiveness of retelling activities. Pictures, story cards, comics, and short videos help students better understand the content and remember key events of the story. Visual support is especially important for primary school learners because it reduces language difficulty and helps them focus on the meaning of the message. For instance, after watching a short-animated video, students may be asked to describe the sequence of events or retell the story using pictures as prompts [2].

Another effective technique for developing oral retelling skills is the use of role-play and dramatization. When students act out scenes from stories or dialogues, they not only retell the content but also practice pronunciation, intonation, and emotional expression. Dramatic activities make the learning process more engaging and interactive. Moreover, they help reduce students' anxiety and build confidence in speaking a foreign language. Such activities are particularly valuable in primary education, where learning through play is considered one of the most effective pedagogical approaches.

From a methodological perspective, the development of oral retelling skills should be gradual and systematic. Teachers should begin with simple tasks, such as repeating key phrases or answering questions about the text. Then students can move to partial retelling with the help of prompts, pictures, or keywords. Finally, learners should be able to perform independent retelling of short stories or texts. This step-by-step approach allows students to develop confidence and gradually improve their speaking abilities.

Assessment of oral retelling should focus not only on grammatical accuracy but also on communicative effectiveness. Teachers should evaluate how clearly students convey the main ideas of the text, whether their speech is logically organized, and how effectively they use vocabulary and linking expressions. Positive feedback and encouragement are essential for maintaining students' motivation and confidence in speaking.

Despite its advantages, oral retelling may present certain challenges for young learners. Some students may experience difficulties due to limited vocabulary or fear of making mistakes. To overcome these difficulties, teachers should create a supportive and friendly classroom environment. Providing language support, such as word lists, sentence starters, and visual prompts, can help students express their ideas more easily. Pair and group activities also allow learners to practice retelling collaboratively, which reduces anxiety and promotes peer learning.

In addition, digital technologies can be used to support the development of oral retelling skills. Interactive storytelling platforms, educational videos, and language learning applications provide students with authentic and engaging materials. For example, students can watch short stories online and record their own retellings using mobile devices. Such activities not only improve speaking skills but also develop digital literacy.

Research in foreign language pedagogy shows that regular practice of oral retelling significantly improves students' communicative competence. Students

become more confident speakers, expand their vocabulary, and develop the ability to express their thoughts clearly and logically. Moreover, retelling activities help learners better understand the cultural context of stories and texts, which contributes to the development of intercultural communicative competence.

For teachers, it is important to select appropriate texts for retelling activities. Stories should be interesting, age-appropriate, and linguistically accessible for primary school learners. Fairy tales, short narratives, and simple informational texts are particularly suitable for this purpose. Texts with clear structure and vivid characters are easier for students to remember and reproduce.

Another important pedagogical value of oral retelling lies in its role in strengthening students' memory and cognitive development. When learners retell a story or text, they must recall the sequence of events, identify key ideas, and reconstruct them using their own language resources. This process activates several cognitive mechanisms simultaneously, including comprehension, analysis, synthesis, and reproduction of information. For primary school learners, such activities contribute to the development of logical thinking and help them learn how to structure information in a meaningful way.

Furthermore, oral retelling promotes the development of listening skills, which are closely connected with speaking abilities. Before retelling a text, students must listen attentively to the teacher, an audio recording, or a video. Through careful listening, learners learn to identify the main idea, distinguish important details, and understand the relationships between events in the narrative. After that, they reproduce this information orally, which allows them to transform receptive language knowledge into productive language use [3].

An additional advantage of retelling activities is the opportunity they provide for repeated exposure to language material. Repetition is a key factor in language acquisition, especially for young learners. When students listen to a story, discuss it, and then retell it, they encounter the same vocabulary and grammatical structures several times in different contexts. This repeated exposure helps them internalize language patterns and gradually use them more confidently in their own speech [4].

Oral retelling is an essential component of communicative competence in primary foreign language education. It integrates listening, reading, and speaking skills while helping students organize their thoughts and express them coherently. Through retelling activities, learners develop linguistic, discourse, and strategic competences that are necessary for effective communication. The use of visual aids, creative tasks, dramatization, and digital technologies further enhances the effectiveness of this method. Therefore, systematic incorporation of oral retelling activities in foreign language lessons can significantly contribute to the development of young learners' communicative abilities and prepare them for successful language use in real-life situations.

References

1. Communicative Competence in Teaching Foreign Languages: Theory and Practice / Edited by L.V. Shcherbakova, E.V. Shakhmatova. Moscow: Flinta, 2018; p 99

2. Communicative Methods of Teaching Foreign Languages / Edited by N.A. Bondarenko. Moscow: Prosveshchenie, 2017; p 158
3. Modern Approaches to Teaching Foreign Languages: Communicative Methods / Edited by E.A. Lebedeva. Moscow: Academy, 2019; p 297
4. Grigorieva, L.M. "Development of Communicative Skills through Games and Role-Playing Exercises in English Lessons." Methodological Recommendations. Moscow: Pedagogika Publishing House, 2016.- p 88

UDK 378.147:37.091.31

THE DEVELOPMENT OF INTERCULTURAL COMPETENCE IN THE PROCESS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES: AN EXPERIMENTAL STUDY

Nuradin A.
Master student
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада шет тілін оқыту процесінде студенттердің мәдениетаралық қарым-қатынасын жетілдіру мәселесіне арналған магистрлік зерттеу нәтижелері келтірілген.

Резюме: В статье представлены результаты магистерского исследования, посвящённого проблеме совершенствования межкультурной коммуникации студентов в процессе обучения иностранному языку.

In the context of globalization and the intensive development of international relations, the ability of individuals to productively interact with representatives of different cultures is of particular importance. A modern specialist should not only be proficient in a foreign language at a functional level, but also have developed intercultural competence that allows for an adequate interpretation of cultural differences, avoiding communication barriers and building an effective dialogue.

Teaching a foreign language is considered as the most important means of forming intercultural communication, since language acts not only as a communication tool, but also as a carrier of cultural values, norms and behaviors. However, in educational practice, the emphasis is often mainly on the linguistic component, while the socio-cultural and value aspects remain insufficiently implemented. The problem of the research lies in the need to develop and test pedagogical conditions that ensure the purposeful improvement of intercultural communication of students in the process of learning a foreign language [1].

The purpose of the study is to theoretically substantiate and experimentally test the effectiveness of pedagogical conditions aimed at improving intercultural communication of students in the process of learning a foreign language.

To achieve this goal, the following tasks were defined:

- To analyze scientific approaches to the concept of intercultural communication and intercultural competence.
- Identify the structural components of students' intercultural communication.
- To develop a set of pedagogical conditions and methodological techniques that contribute to its development.
- To conduct experimental work and evaluate its results.

Intercultural communication is considered as a process of interaction between representatives of different cultures, involving mutual understanding, respect and consideration of cultural differences. In the scientific literature, intercultural competence is interpreted as an integrative education that includes knowledge about culture, communication skills, tolerance and empathy [2].

The structure of students' intercultural communication includes the following components:

- cognitive (knowledge about cultural traditions, norms, values);
- communicative (the ability to use linguistic means taking into account the socio-cultural context);
- behavioral (the ability to adapt one's behavior in an intercultural environment);
- value-motivational (tolerance, respect for another culture, willingness to dialogue).

Teaching a foreign language creates favorable conditions for the development of these components, provided that communicative and culturally oriented techniques are used [3]. The experimental work was conducted at the university among second-year students (60 people) studying English. Control and experimental groups of 30 people were formed. At the ascertaining stage, the diagnosis of the level of intercultural communication was carried out using questionnaires, testing and observation. The results showed that:

- 21% of students demonstrated a high level of;
- average level — 49%;
- low level — 30%.

The most pronounced difficulties were associated with a lack of awareness of the cultural characteristics of the countries of the studied language, stereotypical perception and insecurity in intercultural dialogue [4].

At the formative stage, the following pedagogical conditions were introduced in the experimental group:

- integration of the socio-cultural component into the content of classes;
- the use of case methods and role-playing games with modeling of intercultural situations;
- organization of project activities related to the study of cultural traditions;
- Conducting discussions and debates on issues of cultural diversity;
- reflective tasks aimed at understanding the personal experience of interaction.

Repeated diagnosis showed significant changes in the experimental group:

- the proportion of students with a high level of intercultural communication increased to 47%;
- the average level was 43%;
- the low level has dropped to 10%.

In the control group, the changes were insignificant.

A qualitative analysis of the results revealed:

- broadening the cultural horizons of students;
- decrease in the level of ethnocentrism;
- increased communication activity in the classroom;

- development of argumentation skills and culturally correct behavior;
- formation of stable motivation to learn a foreign language as a means of intercultural interaction.

The students of the experimental group demonstrated a higher level of readiness to participate in academic mobility and international projects. Intercultural communication is an essential component of the professional training of a modern specialist. Its effective formation is possible provided that socio-cultural content is integrated into the learning process of a foreign language. The most effective methods are project activities, role-playing games, case analysis and discussion technologies. The positive dynamics of the development of students' intercultural competence in purposeful pedagogical work has been experimentally confirmed. Improving intercultural communication contributes to the formation of a tolerant personality and improving the quality of professional training [5].

The conducted research has confirmed that teaching a foreign language has significant potential for the development of intercultural communication among students. However, the realization of this potential requires a systematic approach, including updating the content of education, the use of interactive methods and the formation of value attitudes towards the dialogue of cultures.

The introduction of the developed set of pedagogical conditions contributed to the formation of students' ability to consciously and respectfully interact with representatives of other cultures. The results obtained indicate the need for further improvement of the methodology of teaching a foreign language, taking into account the intercultural component. The prospects for further research are related to the development of digital tools for the formation of intercultural competence, the expansion of international online interaction and the integration of intercultural education into professional disciplines.

References

1. Верецагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура. – М.: Русский язык, 2005.
2. Сафонова В. В. Социокультурный подход к обучению иностранным языкам. – М.: Еврошкола, 1996.
3. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. – М.: Слово, 2000.
4. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. – Clevedon: Multilingual Matters, 1997.
5. Kramsch C. Language and Culture. – Oxford: Oxford University Press, 1998.

UDK 37.013.43

RESEARCH AND ANALYSIS OF THE CATEGORY OF NOUNS IN THE ENGLISH AND KAZAKH FOLK LITERATURE

Nurmanova S.N.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Ағылшын және қазақ фольклоры әдебиетіндегі зат есім категорияларын зерттеу тілдік мәдениеттің ерекшеліктерін түсінуге мүмкіндік береді. Зат есімдер сөйлем

құрылымында негізгі семантикалық рөл атқарады, сонымен қатар дәстүрлі әдеби мәтіндерде бейнелеу құралдары ретінде қолданылады. Фольклорлық мәтіндерде зат есімдердің қолданылуы халықтың ойлау, сезіну және әлемді қабылдау тәсілін көрсетеді. Ағылшын тіліндегі зат есімдер грамматикалық жынысқа немесе түрленуге байланысты ерекшеленсе, қазақ тілінде олар жалғаулар арқылы нақты бейнеленеді. Мәтіндік талдау барысында сөздердің семантикалық және морфологиялық ерекшеліктері анықталады. Зат есімдердің жиілігі мен функциясы мәтіннің құрылымын және мәнін түсінуге көмектеседі. Фольклорлық контексте кейбір зат есімдер символикалық мәнге ие болады. Ағылшын және қазақ тілдеріндегі ұқсас және айырмашылықтарды салыстыру тілдік салыстырмалықты көрсетеді. Зат есімдердің рөлі мәтіннің эмоционалды және эстетикалық әсерін күшейтеді. Фольклорлық мәтіндердегі зат есімдер халық мәдениетінің, тарихының және салт-дәстүрінің көрінісі болып табылады. Талдау нәтижелері оқушыларға екі тілде де семантикалық байланыстарды түсінуге көмектеседі. Сонымен қатар, зерттеу грамматикалық ережелер мен тілдік нормаларды бекітуге ықпал етеді. Зат есімдер арқылы мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойы нақты көрінеді. Ағылшын және қазақ фольклорындағы зат есімдердің ерекшеліктерін зерттеу тілдік құзыреттілікті арттыруға мүмкіндік береді. Қорытындылай келе, зат есім категорияларын зерттеу лексикалық және семантикалық дағдыларды дамытуға септігін тигізеді және фольклорлық әдебиетті терең түсінуге жол ашады.

Резюме: Изучение категории существительных в английской и казахской фольклорной литературе позволяет понять особенности языковой культуры. Существительные играют ключевую семантическую роль в структуре предложения, а также используются как средства художественного изображения в традиционных текстах. Использование существительных в фольклорных произведениях отражает способы мышления, чувствования и восприятия мира народом. В английском языке существительные отличаются по грамматическому роду и склонению, тогда как в казахском языке они конкретизируются через аффиксы. В ходе текстового анализа выявляются семантические и морфологические особенности слов. Частота и функция существительных помогают понять структуру и смысл текста. В фольклорном контексте некоторые существительные обладают символическим значением. Сравнение сходств и различий в английском и казахском языках демонстрирует языковую сопоставимость. Роль существительных усиливает эмоциональное и эстетическое воздействие текста. Существительные в фольклорных произведениях отражают культуру, историю и традиции народа. Результаты анализа помогают учащимся понимать семантические связи в обоих языках. Кроме того, исследование способствует закреплению грамматических правил и языковых норм. Через существительные четко выражаются тема и основная идея текста. Изучение особенностей существительных в английском и казахском фольклоре способствует развитию языковой компетенции. В заключение, изучение категории существительных способствует развитию лексических и семантических навыков и открывает путь к глубокому пониманию фольклорной литературы.

Research and analysis of the category of nouns in the English and Kazakh folk literature reveal profound insights into how different linguistic systems shape the way communities conceptualize their world and express cultural values. Nouns function as core elements of discourse, serving not only as referential devices that denote objects, persons, places, and abstract concepts, but also as vessels of symbolic meaning and cultural identity embedded within traditional narratives. In English folktales, nouns often carry specific connotative weight derived from centuries of literary tradition and historical usage, reflecting the particular worldview of English-speaking communities. In contrast, Kazakh folk literature illustrates a nomadic heritage where noun usage

frequently intertwines with natural phenomena, tribal relationships, and social hierarchy, reflecting a mode of living that is intrinsically tied to environment and communal values. Analyzing these linguistic patterns involves examining the morphological structures of nouns, the semantic fields they populate, and the syntactic roles they play within larger narrative frameworks. By engaging in a comparative analysis, researchers can trace parallels and divergences in noun categorization that illuminate deeper cultural and cognitive processes at work in each linguistic tradition [1].

Within English folklore, the category of nouns demonstrates a tendency toward abstract nominalization, where actions and states are frequently reified into concrete entities through derivational processes. Such transformations enable storytellers to encapsulate complex emotional or moral states as tangible narrative elements, thereby facilitating the transmission of ethical lessons and collective wisdom. Furthermore, English folk narratives often exploit the richness of compound nouns and idiomatic noun phrases to evoke vivid imagery and reinforce thematic motifs. In contrast, in Kazakh folk literature, the nominal system reflects a high degree of nominal inflection and agglutinative morphology, allowing nouns to carry an array of grammatical information such as case, number, and possession within a single lexical unit. This morphological flexibility enables storytellers to construct dense, layered expressions that communicate relationships between participants, spatial orientation, and temporal progression without reliance on auxiliary structures. By situating noun usage within the socio-pragmatic contexts of folk performance, one can appreciate how narrative structure and cultural idioms converge to produce distinctive linguistic signatures [2].

Comparative analysis of noun categories also sheds light on how metaphorical and symbolic functions vary across cultures. In English tales, nouns like “kingdom,” “forest,” and “treasure” often operate as narrative anchors that ground the story in familiar mythical spaces, eliciting universal themes such as adventure, danger, and moral reward. These lexical choices reflect an imaginative geography rooted in medieval and early modern literary conventions that continue to shape contemporary storytelling. In the Kazakh tradition, on the other hand, nouns associated with the natural environment — such as “steppe,” “horse,” and “sky” — carry deeply embedded connotations tied to cultural survival, freedom, and spiritual connection. These elements are not mere settings but active participants in the narrative, reflecting a worldview where human existence is inextricably linked with the land and cosmos. Such metaphorical extensions of noun meanings reveal how language and culture mutually inform one another, enabling oral traditions to embody collective memory and existential significance [3].

This research draws on both corpus analysis and ethnolinguistic field studies to capture the dynamic interplay between lexical forms and cultural contexts. A representative corpus of English and Kazakh folk texts was compiled, annotated for noun categories, and analyzed using semantic tagging and frequency analysis tools. This empirical approach allows researchers to quantify patterns of noun usage while contextualizing them within broader narrative structures. Additionally, interviews with cultural practitioners and storytellers provide qualitative insights into how nouns

function pragmatically in performance settings, revealing how linguistic choices shape audience perception and emotional engagement. By combining quantitative and qualitative methods, the study not only maps out structural differences between language systems but also interprets how these differences reflect and reinforce cultural norms and values [4].

The pedagogical implications of understanding noun categories in folk literature extend to language education, translation studies, and intercultural communication. For learners of English and Kazakh as foreign languages, exposure to folk narratives enriched with culturally loaded nouns enhances comprehension of idiomatic usage, narrative cohesion, and cultural references that standard textbooks often overlook. In translation practice, a nuanced grasp of noun semantics and cultural connotations can prevent loss of meaning and preserve stylistic integrity across languages. Translators working with folk texts must navigate the tension between literal equivalence and cultural fidelity, often making strategic choices to render noun usage in ways that resonate with target audiences without erasing original cultural significance. This analytical sensitivity contributes to more accurate and respectful cross-cultural exchange.

The intersection of noun category research with cognitive linguistics offers pathways for exploring how language structures influence thought patterns. The Sapir-Whorf hypothesis and subsequent cognitive frameworks suggest that differences in lexical categorization may affect how speakers of different languages perceive and categorize experience. By examining how nouns in English and Kazakh folk literature encode spatial, temporal, and relational concepts, researchers gain insight into how language shapes conceptual organization and narrative logic. This line of inquiry supports broader efforts to understand linguistic relativity and cognitive diversity, positioning folk literature as a rich site for exploring universal and culture-specific patterns of human thought [5].

In conclusion, the research and analysis of the category of nouns in English and Kazakh folk literature reveal intricate connections between language, culture, and cognition. By comparing morphological structures, semantic functions, and narrative roles of nouns across these traditions, scholars can uncover how lexical choices reflect and construct collective identity, cultural values, and modes of knowing. Such work not only enriches our understanding of linguistic diversity but also underscores the vital role of traditional narratives in preserving cultural memory and shaping communicative competence. As global interconnection intensifies, appreciating these deep-rooted linguistic patterns offers both theoretical insights and practical applications for education, translation, and intercultural dialogue, fostering greater empathy and understanding between linguistic communities.

References

1. Corder, S. P. (1981). *Error Analysis and Interlanguage*. Oxford University Press.
2. James, C. (1998). *Errors in Language Learning and Use: Exploring Error Analysis*. Routledge.
3. Crystal, D. (2003). *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge University Press.

4. Fasold, R., & Connor-Linton, J. (2006). An Introduction to Language and Linguistics. Cambridge University Press.
5. Keenan, E. L., & Comrie, B. (1977). Noun Phrase Accessibility and Universal Grammar. *Linguistic Inquiry*, 8(1), 63–99.

UDC 378.147

APPLICATION OF THE DELPHI TECHNIQUE IN IMPROVING COMMUNICATIVE COMPETENCE IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Nyshan A.T.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту процесінде студенттердің коммуникативтік құзыреттілігін дамытудағы Delphi әдісінің тиімділігі қарастырылады. Зерттеу барысында Delphi әдісі студенттердің пікір алмасуына, сыни ойлау қабілеттерінің дамуына және өз ойын ағылшын тілінде еркін жеткізуіне ықпал ететін тиімді тәсілдердің бірі екендігі анықталды. Эксперименттік зерттеу нәтижелері Delphi әдісін қолдану студенттердің сөйлеу белсенділігін арттырып, тілдік дағдыларын жетілдіруге және коммуникативтік құзыреттілігін дамытуға оң әсер ететінін көрсетті. Сонымен қатар бұл әдіс білім алушылардың топтық жұмыс дағдыларын қалыптастырып, оқу үдерісінің тиімділігін арттырады. Зерттеу нәтижелері ағылшын тілін оқытуда Delphi әдісін қолданудың ғылыми-педагогикалық тұрғыдан тиімді екенін дәлелдейді.

Резюме: В данной статье рассматривается эффективность применения метода Delphi в развитии коммуникативной компетенции студентов в процессе обучения английскому языку. В ходе исследования было установлено, что метод Delphi способствует развитию критического мышления студентов, активному обмену мнениями и формированию навыков аргументированного высказывания на английском языке. Результаты экспериментального исследования показали, что применение метода Delphi повышает речевую активность студентов, способствует развитию их коммуникативных навыков и улучшает качество языковой подготовки. Кроме того, данный метод развивает навыки совместной работы и создает благоприятную образовательную среду для эффективного изучения иностранного языка. Полученные результаты подтверждают педагогическую эффективность использования метода Delphi в обучении английскому языку.

The rapid development of globalization and international communication has significantly increased the importance of English as a global language. In modern educational systems, English is not only considered a subject for academic study but also a vital tool for communication in professional, social, and intercultural contexts. Therefore, the primary objective of contemporary language education is the development of communicative competence. Communicative competence refers to the ability of learners to use language effectively, appropriately, and fluently in real-life situations. This concept includes several interconnected components such as grammatical competence, sociolinguistic competence, discourse competence, and strategic competence. Together these components allow learners to express ideas, interact with others, and understand messages in various communicative situations. However, despite the importance of communicative competence, many students still

experience difficulties in speaking English fluently, expressing opinions, and participating in discussions. One of the main reasons for this problem is the dominance of traditional teaching methods that focus mainly on memorization of grammar rules and vocabulary rather than meaningful interaction.

As a result, students often possess theoretical knowledge but lack practical communication skills. In order to solve this problem, modern educators actively search for innovative teaching approaches that encourage active participation, critical thinking, and collaborative learning. One of such approaches is the Delphi technique which has recently gained attention as an effective interactive method that can be applied in educational contexts [1].

The Delphi technique originally appeared in the 1950s as a research method developed by scientists at the RAND Corporation in the United States. It was designed as a systematic procedure for collecting and analyzing the opinions of experts in order to forecast future developments or solve complex problems. The method is based on several rounds of questionnaires and feedback in which participants provide their opinions anonymously, analyze the responses of others, and reconsider their own views. The main objective of this process is to reach a well-reasoned consensus among participants through reflection and discussion. Although the Delphi technique was initially used in scientific forecasting and policy analysis, researchers later recognized its potential for educational applications. In educational environments, the Delphi method can be adapted as a structured brainstorming and collaborative discussion strategy where students share opinions, evaluate arguments, and refine ideas through several stages of interaction. This method creates an active learning environment that encourages students to communicate, analyze information, and develop critical thinking skills. In the context of English language teaching, the Delphi technique can provide valuable opportunities for students to practice speaking, listening, and argumentative skills while participating in meaningful discussions. The concept of communicative competence plays a central role in modern foreign language teaching.

According to linguistic research, communicative competence involves the ability not only to produce grammatically correct sentences but also to use language appropriately according to context, culture, and communicative purpose. Language learners must be able to express opinions, ask questions, negotiate meaning, and participate in conversations. For this reason, communicative language teaching emphasizes interactive activities such as discussions, debates, role-plays, and collaborative problem solving. Such activities create authentic communication situations in which students must actively use the target language. The Delphi technique provides such opportunities because it allows students to express ideas gradually through structured stages of reflection and discussion [2].

The present research investigates the effectiveness of the Delphi technique in improving communicative competence among university students learning English as a foreign language. The study was conducted at a higher educational institution where English is taught as part of professional language training. The participants of the research included forty-eight second-year students majoring in foreign language education. In order to examine the impact of the Delphi method, the students were

divided into two groups: an experimental group and a control group. The experimental group participated in learning activities based on the Delphi technique, while the control group continued studying according to traditional communicative teaching practices. The research lasted eight weeks and included regular classroom observations, speaking assessments, and student feedback questionnaires.

The purpose of the experiment was to determine whether the Delphi method could improve students' ability to communicate in English, express ideas clearly, and participate actively in discussions. During the experiment, students in the experimental group participated in structured Delphi discussions on various academic and social topics such as the role of technology in education, environmental protection, cultural traditions, and global communication. Each activity consisted of several stages. At the initial stage, students were presented with a problem or discussion question and asked to write their individual opinions in English. This stage allowed students to organize their thoughts independently without immediate pressure from peers. In the second stage, the responses were collected and shared with the group in anonymous form. Students then analyzed the ideas of their classmates and compared different viewpoints.

In the third stage, students discussed the arguments collectively, asked questions, and refined their own positions based on the feedback received. This iterative process encouraged students to reconsider their perspectives and develop more structured arguments in English. The teacher's role in this process was mainly that of a facilitator who guided the discussion, encouraged participation, and ensured that communication occurred primarily in English. The focus of the activities was not only on linguistic accuracy but also on clarity of expression, logical reasoning, and effective interaction [3].

The results of the research demonstrated significant improvements in the communicative competence of students who participated in the Delphi activities. At the beginning of the experiment, many students were hesitant to speak English in front of their classmates. Their responses were often short and limited, and they rarely initiated discussions. However, as the Delphi sessions progressed, students gradually became more confident in expressing their opinions. Classroom observations indicated that students in the experimental group began to participate more actively in discussions, ask questions, and respond to the ideas of their peers. They also demonstrated increased willingness to use new vocabulary and more complex sentence structures. In comparison, students in the control group showed only moderate improvement [4].

Quantitative analysis of the speaking test results further confirmed the effectiveness of the Delphi method. The experimental group demonstrated noticeable progress in several aspects of communicative competence including fluency, coherence, vocabulary range, and interactional skills. Students became more capable of constructing arguments, providing explanations, and supporting their opinions with examples. The average speaking performance score in the experimental group increased by approximately twenty-five percent by the end of the study, while the improvement in the control group was significantly lower. These findings indicate that

structured collaborative discussion can play an important role in developing communicative abilities in foreign language learning. Student feedback collected through questionnaires also revealed positive attitudes toward the Delphi technique. Many participants reported that the method made lessons more engaging and intellectually stimulating. Students emphasized that discussing real-life issues helped them develop both language skills and critical thinking abilities. Through the Delphi discussions, learners learned to respect different perspectives, listen attentively to others, and build upon the ideas of their peers. Such interaction reflects authentic communication processes that occur in real professional and social contexts. Consequently, the Delphi technique not only improves language proficiency but also prepares students for teamwork and cooperative problem solving in their future careers. The results of the research highlight several pedagogical advantages of integrating the Delphi technique into English language teaching.

First, the method encourages deeper reflection and analysis of ideas, which contributes to the development of critical thinking. Instead of simply memorizing language forms, students engage in meaningful discussions that require them to organize arguments and express opinions logically. Second, the structured stages of the Delphi process help reduce communication anxiety because students first formulate ideas individually before presenting them to the group. Third, the collaborative nature of the method creates authentic communication opportunities in which learners practice speaking and listening skills in a natural way.

Finally, the Delphi technique promotes learner autonomy because students actively participate in constructing knowledge rather than passively receiving information from the teacher [5]. Despite these advantages, the successful implementation of the Delphi method requires careful preparation by the teacher. Instructors must select discussion topics that are relevant, thought-provoking, and appropriate to the linguistic level of students. They must also ensure that all participants contribute to the discussion and that communication remains focused on the learning objectives. Proper time management and clear instructions are also essential in order to maintain an effective learning process. Nevertheless, when applied thoughtfully, the Delphi technique can become a powerful tool for enhancing communicative competence and student engagement in language classrooms.

In conclusion, the research confirms that the Delphi technique can serve as an effective pedagogical strategy for improving communicative competence in English language teaching. The method encourages active participation, critical reflection, and collaborative learning, which are essential components of modern language education. Students who participated in Delphi-based discussions demonstrated greater confidence, improved fluency, and stronger ability to express ideas in English compared to those who studied through traditional methods. These findings suggest that integrating innovative discussion-based techniques into language instruction can significantly enhance the effectiveness of communicative language teaching. Future studies may explore the long-term impact of the Delphi method on language proficiency and investigate its application in different educational contexts, including online learning environments and multicultural classrooms.

References

1. Hymes D. Foundations in Sociolinguistics: An Ethnographic Approach. London: Routledge.45-57
2. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.128-140
3. Harmer J. How to Teach English. Longman.201-210
4. Brown H. Principles of Language Learning and Teaching. Pearson Education.55-67
5. Nation I. Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge University Press.89-94

UDC 378.147

DIGITAL SUPPORT FOR TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE IN MULTILINGUAL EDUCATIONAL ENVIRONMENTS

Nyshanbay A.B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада көптілді білім беру ортасында ағылшын тілін шет тілі ретінде оқытуда цифрлық қолдаудың рөлі мен маңызы қарастырылады. Қазіргі білім беру жүйесінде цифрлық технологиялар оқу үдерісін тиімді ұйымдастыруға, оқушылардың тілдік құзыреттілігін дамытуға және оқытудың жаңа әдістемелік мүмкіндіктерін енгізуге жағдай жасайды. Зерттеу барысында шетел тілін оқытуда қолданылатын онлайн платформалар, интерактивті мультимедиялық ресурстар, цифрлық білім беру құралдары мен қашықтықтан оқыту технологиялары талданды. Мақалада цифрлық қолдау жүйелерінің көптілді білім беру ортасында оқушылардың тыңдалым, оқылым, жазылым және айтылым дағдыларын дамытудағы тиімділігі ғылыми тұрғыдан негізделеді. Сонымен қатар, цифрлық білім беру ресурстары оқушылардың оқу мотивациясын арттыруға, коммуникативтік дағдыларын жетілдіруге және мәдениетаралық қарым-қатынас қабілетін дамытуға мүмкіндік беретіні анықталды. Зерттеу нәтижелері цифрлық технологияларды дұрыс әдістемелік негізде қолдану ағылшын тілін оқыту сапасын арттыруға, оқыту процесін дараландыруға және білім алушылардың тілдік құзыреттілігін қалыптастыруға ықпал ететінін көрсетеді.

Резюме: В данной статье рассматривается роль цифровой поддержки в обучении английскому языку как иностранному в условиях многоязычной образовательной среды. Современные цифровые технологии создают новые возможности для эффективной организации учебного процесса, развития языковой компетенции учащихся и внедрения инновационных методик обучения. В исследовании анализируются онлайн-платформы, интерактивные мультимедийные ресурсы, цифровые образовательные инструменты и технологии дистанционного обучения, применяемые в преподавании иностранного языка. Особое внимание уделяется влиянию цифровых средств обучения на развитие основных языковых навыков учащихся: аудирования, чтения, письма и говорения. В статье также подчеркивается, что использование цифровых образовательных ресурсов способствует повышению учебной мотивации, развитию коммуникативных навыков и формированию межкультурной компетенции обучающихся. Результаты исследования показывают, что эффективная интеграция цифровых технологий в образовательный процесс способствует повышению качества обучения английскому языку, индивидуализации обучения и развитию языковой компетенции студентов в многоязычной образовательной среде.

The rapid development of digital technologies has significantly transformed the field of foreign language education. In multilingual educational environments, where

students possess different linguistic backgrounds and levels of language competence, the integration of digital support tools has become an essential component of effective English language teaching. Digital platforms, online resources, and interactive technologies allow educators to create flexible, accessible, and learner-centered environments that enhance the acquisition of English as a Foreign Language (EFL). These technologies also provide opportunities for collaborative learning, authentic communication, and continuous methodological support for both teachers and learners. The importance of English as a global language has increased in the context of globalization, international communication, and academic mobility. In multilingual societies, learners often encounter English as a third or even fourth language. This complexity requires innovative teaching methodologies and methodological support systems capable of addressing linguistic diversity. Digital support tools offer significant advantages in this regard because they enable personalized instruction, adaptive learning pathways, and continuous interaction between students and teachers regardless of geographical boundaries [1]. One of the most significant aspects of digital support in language education is the availability of online learning environments. These environments provide access to educational materials, communication platforms, and assessment tools that facilitate the teaching and learning process. Online learning management systems allow instructors to distribute materials, monitor student progress, and provide immediate feedback. Such systems are particularly beneficial in multilingual classrooms because they allow teachers to adapt instructional materials to different language proficiency levels.

Research on the integration of digital technologies into English language teaching demonstrates that technological tools can enhance student engagement and language proficiency when implemented within appropriate pedagogical frameworks. Studies show that digital learning platforms encourage interactive learning and provide authentic language exposure through multimedia resources, collaborative projects, and real-time communication with other learners. In multilingual educational contexts, digital technologies also support cross-linguistic interaction. Learners can access bilingual dictionaries, translation tools, and multilingual learning materials that facilitate comprehension and vocabulary development. This support helps reduce cognitive overload and allows students to gradually transition from their native language to English as the medium of communication. Another key advantage of digital support in EFL teaching is the opportunity to incorporate interactive multimedia resources. Videos, podcasts, interactive quizzes, and educational games can significantly enhance the learning experience. These tools allow students to develop listening, speaking, reading, and writing skills simultaneously. Furthermore, multimedia content exposes learners to authentic language usage, cultural contexts, and real-world communication scenarios. Recent empirical studies highlight the positive impact of digital technologies on language proficiency development. A quasi-experimental study involving university students demonstrated that the integration of Web 2.0 tools such as blogs, wikis, and multimedia platforms significantly improved students' listening, reading, speaking, and writing skills compared with traditional teaching methods. The results of this research indicate that interactive digital tools

foster higher levels of engagement and motivation, which in turn contribute to improved language learning outcomes [2].

Digital support systems also provide valuable opportunities for collaborative learning. Through online discussion forums, group projects, and virtual classrooms, students can interact with peers from different linguistic and cultural backgrounds. This interaction enhances intercultural communication skills and helps learners develop confidence in using English as a lingua franca. Collaborative activities encourage students to negotiate meaning, share ideas, and solve problems collectively, which are essential components of communicative language learning. Another important aspect of digital support is teacher professional development. Effective integration of digital technologies requires teachers to possess not only technological skills but also methodological competence in using these tools for language instruction. Research indicates that teachers' beliefs, technological competence, and access to professional training significantly influence the successful implementation of digital technologies in language classrooms. Professional development programs focusing on digital pedagogy help teachers learn how to design interactive tasks, integrate multimedia resources, and use online assessment tools effectively. These programs also encourage teachers to adopt student-centered approaches that promote active participation and independent learning. The methodological framework for digital support in multilingual EFL environments often combines several pedagogical approaches. Communicative language teaching, task-based learning, and collaborative learning are commonly integrated with digital tools to create dynamic learning environments. These approaches emphasize authentic communication, problem-solving activities, and learner autonomy [3].

In multilingual settings, digital technologies also facilitate differentiated instruction. Teachers can design tasks with varying levels of complexity and provide additional resources for students who require extra support. Adaptive learning systems can analyze student performance and automatically adjust learning materials according to individual needs. This personalized approach ensures that all learners can progress at their own pace. Another emerging trend in digital language education is the use of artificial intelligence and automated language support systems. AI-powered tools can provide instant feedback on grammar, pronunciation, and vocabulary usage. These tools function as virtual language assistants, enabling learners to practice language skills outside the classroom. Such technologies expand learning opportunities and support continuous language development.

The effectiveness of digital support in multilingual EFL education has been confirmed through various research methodologies, including experimental studies, surveys, and case studies. Data collected from students and teachers consistently indicate that digital technologies improve motivation, facilitate communication, and enhance language proficiency. For example, student feedback surveys show that interactive digital activities increase confidence in speaking and reduce anxiety associated with making mistakes. Despite the numerous advantages of digital support systems, several challenges remain. One of the most significant challenges is unequal access to technological resources. In some educational institutions, students may lack

reliable internet connections, appropriate devices, or digital literacy skills. These limitations can create disparities in learning opportunities and hinder the effectiveness of technology-based instruction [4].

Another challenge relates to the pedagogical integration of technology. Simply introducing digital tools into the classroom does not automatically improve learning outcomes. Effective implementation requires careful instructional design, clear learning objectives, and appropriate assessment strategies. Teachers must ensure that digital technologies support language learning goals rather than becoming distractions. Furthermore, multilingual environments present additional complexities related to linguistic diversity and cultural differences. Teachers must carefully select digital materials that are culturally appropriate and linguistically accessible for learners from different backgrounds. The integration of multicultural content can enhance students' intercultural awareness and promote inclusive learning environments [5].

To address these challenges, educational institutions should adopt comprehensive strategies for digital transformation in language education. These strategies should include investments in technological infrastructure, professional development programs for teachers, and the development of high-quality digital learning resources. Collaboration between educators, researchers, and technology developers is essential for creating effective digital support systems. Future research in this field should focus on exploring innovative technologies such as virtual reality, augmented reality, and intelligent tutoring systems. These technologies have the potential to create immersive learning environments that simulate real-life communication situations. Such environments could significantly enhance language acquisition by providing authentic and engaging learning experiences. In addition, longitudinal studies are needed to examine the long-term impact of digital support on language proficiency and learner autonomy. Researchers should also investigate how digital tools can support multilingual competence and facilitate the transfer of linguistic knowledge across languages.

In conclusion, digital support plays a crucial role in enhancing the teaching and learning of English as a Foreign Language in multilingual educational environments. Digital technologies provide flexible learning opportunities, promote interactive and collaborative learning, and enable personalized instruction for diverse learners. Empirical research demonstrates that the thoughtful integration of digital tools can significantly improve language proficiency, student motivation, and communication skills. However, successful implementation requires adequate technological infrastructure, teacher training, and pedagogically sound instructional design. By addressing these challenges and continuing to explore innovative technologies, educators can create effective digital learning environments that support multilingual learners in achieving high levels of English language proficiency.

References

1. Klimova, B., Pikhart, M., Polakova, P., & Cerna, M. The Use of Emerging Technologies in Teaching English as an Applied Language.45-67
2. Al-khresheh, M., Demirkol Orak, S., & Alruwaili, S. Development of Language Proficiency through Web 2.0 Tools.89-94

3. Warschauer, M., & Healey, D. Computers and Language Learning: An Overview.234-250
4. Rogers, P., & Medley, F. Technology and Communication in Language Learning.176-188
5. González-Lloret, M. Technology-Enhanced Task-Based Language Teaching.34-49

UDK 372.881.111

THE EFFECTIVENESS OF GAME METHODS IN DEVELOPING COMMUNICATION SKILLS: RESEARCH FINDINGS

Olzhabayeva Sh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада орта мектеп оқушыларының қарым-қатынас дағдыларын дамытудағы ойын әдістерінің тиімділігін зерттеуге арналған эксперименттік зерттеу нәтижелері келтірілген.

Резюме: В статье представлены результаты экспериментального исследования, посвященного изучению эффективности игровых методов в развитии коммуникативных навыков у учащихся средней школы.

The evaluation of the effectiveness of game-based methods aimed at developing communication skills was carried out through a comprehensive interpretation of both quantitative and qualitative data collected during the pedagogical intervention. The analysis was aligned with the research objectives and supported by statistical indicators and thematic data derived from surveys, observation protocols, and digital analytics. The integrated approach to data interpretation ensured a multidimensional understanding of the impact of game-based strategies on students' communicative development [1].

The quantitative findings obtained from the standardized communication skills test revealed substantial progress in all experimental groups compared to the control group. Over the six-week intervention period, students engaged in game-based activities demonstrated significantly higher gains in their mean test scores. The Debate Island group improved by 13.2 points, the Story Builders group by 14.4 points, and the SpeakUp! Platform group by 15.3 points. In contrast, the control group, which continued traditional instruction without structured game elements, showed only a 3.7-point increase. The magnitude of these differences indicates that structured game-based activities have a pronounced positive effect on the development of communication skills in secondary school learners.

A closer examination of the test sub-domains showed that the most notable improvements occurred in collaborative problem-solving and argumentation. Students became more capable of expressing ideas coherently, defending positions with logical reasoning, negotiating viewpoints, and reaching consensus in group discussions. Effect size calculations ranged between 0.7 and 1.1 across the experimental groups, reflecting a strong practical impact of the intervention. These findings suggest that game-based formats not only enhance surface-level fluency but also strengthen higher-order communicative abilities [2].

Qualitative data obtained from student surveys and facilitator observation logs provided valuable insight into the mechanisms underlying these improvements. The thematic analysis of open-ended survey responses revealed that teamwork (81%), engagement (76%), and perceived skill improvement (73%) were the most frequently mentioned aspects of the experience. A significant proportion of students (61%) reported increased confidence, particularly in public speaking and collaborative tasks. These responses indicate that game-based learning contributes not only to measurable performance gains but also to positive psychological and motivational outcomes.

Facilitator observations further confirmed the positive dynamics observed during the intervention. Teachers reported noticeable growth in student participation, creativity, and peer support. Learners who initially demonstrated reluctance or anxiety toward speaking gradually became more active contributors, especially in the Story Builders and SpeakUp! groups. Classroom interactions increasingly involved negotiation, constructive disagreement, and collaborative decision-making. Students developed strategies for managing group dynamics and resolving conflicts, thereby strengthening essential social communication skills.

Particular attention was given to the digital component of the intervention through the analysis of participation metrics from the SpeakUp! Platform. Digital analytics showed that students recorded an average of 5.2 speeches each and provided approximately 8.4 instances of peer feedback. The average improvement in speech clarity reached 23%, with individual gains ranging from 10% to 45%. These figures demonstrate consistent engagement with iterative speaking and feedback processes. The combination of recording, receiving comments, and revising speeches promoted reflective learning and self-assessment, which are crucial components of communicative competence [3]. The variability in improvement rates highlights individual differences and indicates the need for differentiated support in some cases.

Focus group interviews enriched the interpretation of the data by capturing students' subjective perspectives. Most participants expressed a clear preference for game-based instruction over traditional formats, emphasizing enjoyment, increased motivation, and a sense of active involvement. Although some challenges were reported—such as initial discomfort with public speaking or minor technical difficulties with the digital platform—these issues diminished over time as familiarity and confidence grew. Students emphasized the importance of facilitator guidance and structured reflection sessions in helping them overcome difficulties and consolidate learning outcomes.

When considered collectively, the quantitative results, qualitative feedback, and digital analytics form a coherent picture of the effectiveness of game-based communication skill development. The limited progress observed in the control group suggests that traditional instructional approaches alone are insufficient to produce comparable improvements within a similar timeframe. In contrast, game-based methods create interactive, learner-centered environments that stimulate cognitive engagement, emotional involvement, and social collaboration [4].

The practical implications of the findings are significant. First, integrating structured game-based communication activities into the curriculum can substantially

enhance students' communicative competence. Second, employing a variety of formats—including debates, storytelling tasks, and digital speaking platforms—ensures that diverse learning preferences are accommodated. Third, facilitator training is essential for the successful implementation of these methods, as teachers must effectively scaffold interaction, manage group processes, and provide constructive feedback. Fourth, digital tools offer valuable opportunities for tracking progress and increasing participation, provided that technical infrastructure is reliable. Fifth, structured reflection and debriefing sessions deepen learning by encouraging students to analyze their performance and set goals for improvement. Finally, continuous monitoring and evaluation are necessary to sustain positive outcomes and adapt strategies to evolving classroom contexts [5].

In conclusion, the research findings demonstrate that game-based methods are highly effective in fostering communication skills among secondary school students. The observed improvements in test performance, engagement, confidence, and collaborative competence confirm the pedagogical value of interactive and innovative teaching strategies. By systematically integrating game-based approaches into educational practice, schools can cultivate dynamic and supportive learning environments that equip students with essential communicative skills for academic achievement and social participation.

References

1. Spitzberg B.H., Cupach W.R. Interpersonal Communication Competence. – Thousand Oaks: Sage, 2011. – 384 p.
2. Hymes D. On Communicative Competence // Sociolinguistics / Eds. J.B. Pride, J. Holmes. – Harmondsworth: Penguin, 1972. – P. 269–293.
3. Gee J.P. What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy. – New York: Palgrave Macmillan, 2003. – 320 p.
4. Prensky M. Digital Game-Based Learning. – New York: McGraw-Hill, 2001. – 464 p.
5. Vygotsky L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978. – 159 p.

UDK 372.881.1

DEVELOPING GRAMMAR SKILLS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Omarbek Zh.A

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада бастауыш сынып оқушыларына шет тілі грамматикасын оқытудың тиімді әдістері мен психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері қарастырылады. Авторлар грамматикалық ережелерді құрғақ жаттаудан бас тартып, имплицитті (жасырын) оқытуға, индуктивті тәсілге және ойын технологияларына назар аударуды ұсынады. Мақалада грамматикалық дағдыларды қалыптастырудың негізгі кезеңдері (таныстыру, жаттығу, қолдану) сипатталып, мысалдар келтірілген. Тірек сөздер: шет тілі, бастауыш мектеп, грамматикалық дағдылар, имплицитті оқыту, индуктивті әдіс, ойын технологиялары, коммуникативті тәсіл.

Резюме: В данной статье рассматриваются эффективные методы и психолого-педагогические особенности обучения грамматике иностранного языка в начальной школе. Обосновывается необходимость отхода от механического заучивания правил в пользу имплицитного усвоения, индуктивного подхода и игровых технологий. Описаны основные этапы формирования грамматического навыка (презентация, практика, применение) с приведением конкретных методических примеров. Ключевые слова: иностранный язык, начальная школа, грамматические навыки, имплицитное обучение, индуктивный метод, игровые технологии, коммуникативный подход.

Teaching a foreign language at an early stage (in primary school) is globally recognized as one of the most effective ways to form a bilingual and multicultural personality. However, it is during this period that teachers face a significant methodological challenge: teaching grammar. The traditional Grammar-Translation method, based on memorizing rules, tables, and exceptions, proves absolutely ineffective for children aged 7–10. Grammar, being an abstract language system, contradicts the concrete-visual thinking of a primary school student [1].

The purpose of this article is to examine modern, psychologically grounded strategies and methods for forming grammar skills in primary school students, making the learning process natural, engaging, and effective.

Psycho-Pedagogical Characteristics of Young Learners. To successfully teach grammar, educators must rely on the age-specific psychological characteristics of children:

- **Concrete-Operational Thinking:** Primary school children do not yet possess highly developed abstract thinking (according to J. Piaget, they are in the "concrete operational" stage). Metalanguage (terms like "auxiliary verb," "participle," or "subject") is incomprehensible to them.

- **Involuntary Attention and Memory:** Children easily remember things that evoke an emotional response (joy, surprise) and quickly forget boring, monotonous information.

- **Play-Based Activity:** Although learning becomes the leading activity at this age, play still occupies a crucial place in a child's psychology.

- **Propensity for Imitation:** Young learners possess a unique ability to copy intonation and absorb entire speech blocks (lexical chunks) without grammatical analysis [2].

Core Approaches to Teaching Grammar: From Rules to Practice. Modern methodology suggests abandoning the deductive approach (moving from a rule to an example) in primary school. The optimal solution is the inductive approach (moving from examples to independent discovery of the pattern).

Instead of explaining the rule for forming plurals, the teacher shows pictures: "This is a cat. These are cats. This is a dog. These are dogs." The teacher uses intonation to emphasize the -s ending. Then, the children guess for themselves that to denote multiple objects, they need to add this sound. This forms what is known as implicit (hidden) learning, where grammar is absorbed subconsciously through repeated exposure to the language environment.

Stages of Grammar Skill Formation (The PPP Model). The process of turning a grammatical phenomenon into an automated skill is traditionally divided into three

stages: Presentation, Practice, and Production.

Stage 1: Presentation The goal of this stage is to introduce the new structure in a clear, meaningful context. Grammar should never appear "out of nowhere." The teacher uses:

Fairy tales and stories: For example, to explain the verb to be, a teacher might tell a story about a three-headed dragon named am, is, and are.

Realia and Visuals: Flashcards, toys, and gestures.

Listening: Short songs or chants where the target structure is repeated multiple times.

Stage 2: Practice This is the most challenging stage because it requires multiple repetitions (drilling). To keep children from getting bored, drilling must be "disguised" as a game:

Ball Games ("Hot Potato"): The teacher throws a ball and asks, "Do you like apples?" The student catches it, answers, "Yes, I do," and throws it to the next person.

Total Physical Response (TPR): Children follow physical commands. "If you have a sister, jump! If you have a brother, clap your hands!" (practicing the have got construction) [3].

Grammar Puzzles: Building sentences from word cards where each part of speech has its own color (e.g., verbs are red, nouns are blue). This helps children visualize word order in an English sentence.

Stage 3: Production At this stage, students use the new grammatical structure in independent, spontaneous speech.

Role-Playing: Situations like "At the Shop" or "At the Doctor's," where they need to use polite requests ("Can I have...?").

Project Work: Drawing an imaginary pet and describing it using the modal verb can and adjectives ("It can fly. It is big and green.").

Information Gap Activities: Pair work where students ask each other questions to find the differences between two similar pictures.

Overcoming Difficulties and Error Correction. One of the main problems is native language interference (L1 interference). For instance, both Kazakh and Russian lack articles, and their word order is much more flexible than English. This can only be overcome through extensive listening to correct foreign speech. It is also crucial to approach error correction correctly. If a teacher interrupts a child for every grammatical mistake, the student will quickly develop a language barrier [4]. During communicative games, errors should be ignored (prioritizing fluency), and during practice exercises, the recasting method should be used:

Student: "He go to park."

Teacher: "Yes, exactly! He goes to the park. Well done."

The formation of grammar skills in primary school requires a high level of methodological skill from the teacher. Grammar in the elementary grades should not be an end in itself, but rather the invisible framework upon which communication is built. The use of the inductive approach, implicit learning, colorful visuals, and diverse gamification technologies helps to relieve psychological tension, makes foreign language lessons enjoyable for children, and lays a solid foundation for further, more

conscious study of the language system in middle school.

References

1. Cameron, L. (2001). Teaching Languages to Young Learners.
2. Harmer, J. (2007). How to Teach English.
3. Thornbury, S. (1999). How to Teach Grammar.
4. Құнанбаева С.С. (2005). Шет тілдік білім беру әдістемесі.

УДК 811

THE USE OF INTERNET RESOURCES IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS

Omarova A.T.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме: мақала шет тілдерін оқытуда интернет ресурстарын, ойын технологияларын және Мобильді қосымшаларды пайдалануды кешенді педагогикалық талдауға арналған. Геймификацияның психологиялық негіздері, оның артықшылықтары мен шектеулері, сондай-ақ танымал платформалардың функционалдық ерекшеліктері қарастырылады). Зерттеу нәтижелері интернет ресурстары мен ойын технологиялары мотивацияны арттыруға және тілдік дағдыларды дамытуға ықпал ететінін растайды, бірақ білім беру процесіне әдістемелік негізделген интеграцияны қажет етеді.

Резюме: Статья посвящена комплексному педагогическому анализу использования интернет ресурсов, игровых технологий и различных мобильных приложений в преподавании иностранным языкам. Рассматриваются главные психологические основы геймификации, ее преимущества и ограничения, а также функциональные особенности популярных интернет платформ. Результаты исследования подтверждают, что интернет ресурсы и игровые технологии однозначно способствуют повышению мотивации и развитию языковых навыков учащихся, однако требуют методически обоснованной интеграции в образовательный процесс.

The rapid development of digital technologies has significantly transformed modern education, particularly in the field of foreign language teaching. The integration of Internet resources into the educational process has created new opportunities for enhancing the quality, accessibility, and effectiveness of language learning. In the context of globalization and the increasing demand for multilingual competence, the use of online tools, platforms, and digital materials has become not only relevant but essential. This study aims to explore the role and effectiveness of Internet resources in foreign language lessons, as well as to analyze their impact on students' motivation, language proficiency, and communicative competence.

The theoretical foundation of this research is based on the concept of communicative language teaching, which emphasizes interaction, authenticity, and learner-centered approaches. Internet resources provide access to authentic materials such as videos, podcasts, articles, and real-time communication with native speakers, thereby supporting the principles of communicative competence. Moreover, constructivist learning theory suggests that students actively construct knowledge

through interaction with their environment, and digital technologies serve as powerful tools for creating such interactive learning environments [1].

Numerous scholars have highlighted the benefits of integrating Internet resources into language education. First, they provide access to a vast amount of authentic content, which helps learners develop listening, reading, and cultural awareness skills. Second, online platforms enable personalized learning, allowing students to progress at their own pace and according to their individual needs. Third, digital tools facilitate collaborative learning through forums, chats, and shared projects, promoting communication and teamwork. Finally, the use of multimedia elements enhances students' engagement and motivation, making the learning process more dynamic and enjoyable.

However, despite these advantages, the integration of Internet resources also presents certain challenges. These include the lack of digital literacy among teachers and students, limited access to reliable Internet connections, and the potential for distraction due to non-educational content. Therefore, it is crucial to develop effective strategies for the pedagogical use of Internet resources, ensuring that they are aligned with learning objectives and integrated into the curriculum in a meaningful way.

The present study was conducted at a higher education institution and involved second-year undergraduate students majoring in foreign languages. The research aimed to investigate the effectiveness of Internet-based learning activities in improving students' language skills and motivation. A mixed-methods approach was employed, combining quantitative and qualitative data collection techniques. The participants were divided into two groups: an experimental group, which used Internet resources extensively during lessons, and a control group, which followed traditional teaching methods [2].

The experimental group engaged in various online activities, including watching educational videos, participating in virtual discussions, using language learning applications, and completing web-based assignments. Tools such as online dictionaries, grammar platforms, and interactive quizzes were also incorporated into the lessons. In contrast, the control group relied primarily on textbooks, printed materials, and teacher-led instruction.

To measure the effectiveness of the intervention, pre-tests and post-tests were administered to both groups, assessing their proficiency in reading, writing, listening, and speaking. Additionally, a questionnaire was used to evaluate students' attitudes toward the use of Internet resources, and classroom observations were conducted to analyze student engagement and interaction.

The results of the study revealed a significant improvement in the performance of the experimental group compared to the control group. The post-test scores indicated that students who used Internet resources demonstrated higher levels of language proficiency, particularly in listening and speaking skills. This can be attributed to the exposure to authentic audio-visual materials and opportunities for real-time communication. Furthermore, the experimental group showed greater confidence in using the target language and a higher level of participation in classroom activities.

The questionnaire results indicated that the majority of students had a positive

attitude toward the use of Internet resources. They reported that online materials were more interesting and engaging than traditional textbooks, and that digital tools helped them better understand complex language concepts. Students also appreciated the flexibility of learning anytime and anywhere, which contributed to their autonomy and responsibility for their own learning [3].

Classroom observations supported these findings, showing that students in the experimental group were more actively involved in the learning process. They demonstrated higher levels of interaction, collaboration, and critical thinking. The use of multimedia resources stimulated discussions and encouraged students to express their opinions, thereby enhancing their communicative competence.

Despite the overall positive results, some challenges were identified during the implementation of Internet-based learning. Technical issues, such as slow Internet connections and limited access to devices, occasionally disrupted the lessons. Additionally, some students experienced difficulties in managing their time and staying focused when using online resources. These challenges highlight the importance of proper planning, guidance, and support from teachers.

The discussion of the findings confirms that the integration of Internet resources into foreign language lessons has a significant positive impact on students' learning outcomes. The results are consistent with previous studies, which emphasize the role of digital technologies in enhancing language acquisition and learner motivation. The use of authentic materials and interactive tools creates a more immersive learning environment, allowing students to practice language skills in real-life contexts.

Moreover, Internet resources support the development of 21st-century skills, such as digital literacy, critical thinking, and collaboration. These competencies are essential for students' academic and professional success in the modern world. By incorporating online tools into language teaching, educators can better prepare students for the challenges of a globalized society [4].

At the same time, it is important to address the limitations of the study. The sample size was relatively small, and the duration of the experiment was limited. Future research could involve a larger number of participants and a longer intervention period to obtain more comprehensive results. Additionally, further studies could explore the effectiveness of specific types of Internet resources and their impact on different language skills.

In conclusion, the use of Internet resources in foreign language lessons represents a powerful and effective approach to modern education. The findings of this study demonstrate that digital tools can significantly enhance students' language proficiency, motivation, and engagement. However, successful implementation requires careful planning, appropriate training, and a balanced integration of technology with traditional teaching methods [5].

Based on the results of the research, several recommendations can be made. First, teachers should be provided with professional development opportunities to improve their digital competence and pedagogical skills. Second, educational institutions should ensure access to reliable Internet and technological infrastructure. Third, Internet resources should be selected and used in accordance with learning

objectives, taking into account students' needs and levels. Finally, students should be guided in developing self-regulation skills to use online tools effectively and responsibly.

Overall, the integration of Internet resources into foreign language teaching is not merely a trend but a necessity in the digital age. It opens new horizons for both teachers and learners, transforming the educational process into a more interactive, flexible, and student-centered experience.

References

1. Chapelle, C. A. (2001). *Computer Applications in Second Language Acquisition: Foundations for Teaching, Testing and Research*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 45–78.
2. Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and language learning: An overview. *Language Teaching*, 31(2), pp. 57–71.
3. Blake, R. J. (2013). *Brave New Digital Classroom: Technology and Foreign Language Learning* (2nd ed.). Washington, DC: Georgetown University Press, pp. 102–135.
4. Hubbard, P. (2009). *Computer assisted language learning: Critical concepts in linguistics*. London: Routledge, pp. 210–230.
5. Dudeney, G., & Hockly, N. (2012). ICT in ELT: How Did We Get Here and Where Are We Going? *ELT Journal*, 66(4), pp. 533–542.

UDC 811

IMPROVING SPEECH COMMUNICATION AND INTERACTION IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES: STRATEGIES AND PRACTICAL OUTCOMES

Omirsarik A.M.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақала шет тілі сабақтарында сөйлеу коммуникациясы мен сөйлеу әрекеттестігін жетілдіру мәселелеріне арналған. Зерттеу барысында студенттердің коммуникативтік құзыреттілігін арттыруға бағытталған интерактивті әдістер мен цифрлық құралдар талданды. Эксперименттік жұмыстың нәтижелері ұсынылған әдістеме сөйлеу белсенділігін және тілдік кедергілерді жою деңгейін едәуір арттыратынын дәлелдейді.

Резюме: Статья посвящена вопросам совершенствования речевой коммуникации и речевого взаимодействия на занятиях иностранного языка. В ходе исследования были проанализированы интерактивные методы и цифровые инструменты, направленные на повышение коммуникативной компетенции студентов. Результаты экспериментальной работы доказывают, что предложенная методика значительно повышает уровень речевой активности и преодоления языкового барьера.

In the modern educational paradigm, the primary goal of learning a foreign language is not just the mastery of grammar and vocabulary, but the development of effective speech communication and interaction. Speech interaction involves a bilateral or multilateral process where students exchange information, express emotions, and reach mutual understanding. Despite the variety of methods, many students still face

"speech barriers" and struggle to maintain spontaneous dialogue. This article explores practical ways to improve these skills through structured interactive techniques.

Key Components of Speech Interaction Improvement [1]:

1. Scaffolding Speech Production through Information Gap Tasks

To improve spontaneous interaction, classes were structured around "information gap" activities. These tasks require students to communicate to solve a problem or complete a puzzle where each participant holds only a piece of the information.

- Practical application: Jigsaw readings, "Find Someone Who" activities, and map-following exercises.

- Effect: This forces students to use functional language (clarifying, confirming, interrupting politely) rather than reciting memorized scripts.

2. Implementing High-Level Discussion Protocols

Standard Q&A sessions often lead to one-way communication (teacher-to-student). To improve student-to-student interaction, specific discussion protocols were introduced:

- The Socratic Seminar: Students lead the discussion based on a text, asking each other open-ended questions.

- Think-Pair-Share 2.0: Adding a "Square" phase where pairs merge into groups of four to negotiate a consensus.

3. Digital Integration for Asynchronous Speech Practice

To extend interaction beyond the classroom, digital tools were used to create a "continuous speaking environment":

- Flip (formerly Flipgrid): Students record video responses to prompts and must reply to at least two peers' videos.

- Voice-based AI Chatbots: For practicing individual speech fluency before engaging in group interaction [2].

Experimental Study and Results

An experiment was conducted among 2nd-year students at Miras University to test the effectiveness of these interaction-oriented strategies.

- Control Group (CG): Taught using traditional textbook-based methods focusing on reading and translation.

- Experimental Group (EG): Taught using the "Interaction-First" approach (Information gap tasks, Socratic seminars, and Flip interactions).

Table 1: Comparative Growth of Speech Indicators (over 1 semester)

Indicator	Control Group (Increase)	Experimental Group (Increase)
Fluency (Words per minute)	12%	28%
Interactive Listening (Clarification skills)	8%	35%
Grammar Accuracy in Speech	10%	15%
Reduction of Speech Anxiety	5%	42%

Analysis of Results

The results show that the EG students demonstrated a significantly higher ability to maintain a conversation (28% increase in fluency). Most importantly, the "Reduction of Speech Anxiety" showed the highest jump (42%), proving that structured interaction reduces the fear of making mistakes. Students in the experimental group began to use "interactional fillers" (e.g., "*What I mean is...*", "*Do you agree with that?*") more naturally.

The experiment focused on moving beyond passive digital consumption to active digital interaction. Two primary tools were integrated into the experimental group (EG) curriculum:

Flip (Video Discussion Grid): Used for asynchronous verbal interaction where students respond to prompts and peer arguments.

AI-Integrated Chatbots (Voice Mode): Used for simulated situational role-plays (e.g., job interviews, conflict resolution) to reduce psychological barriers before face-to-face interaction [3].

Conclusion

Improving speech communication requires a shift from "learning about the language" to "interacting through the language." The integration of information-gap tasks, discussion protocols, and digital speaking tools creates a safe yet challenging environment for students. The study concludes that focused speech interaction training not only improves linguistic competence but also builds the soft skills necessary for professional intercultural communication.

References

- 1.Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper & Row. (Focuses on the psychological readiness and motivation of the learner).
- 2.Rogers, C. R. (1969). *Freedom to Learn: A View of What Education Might Become*. Columbus, OH: Charles E. Merrill Publishing Co. (The basis for student-oriented/personality-oriented learning).
- 3.Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press. (The "Zone of Proximal Development" theory, essential for understanding peer-to-peer interaction).

UDK 378.014.3:81

THE EFFECTIVENESS OF METHODS FOR DEVELOPING INDEPENDENT LEARNING SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Oralbayeva A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада шет тілін үйрену кезінде студенттердің өзіндік оқу қызметін оңтайландыру әдістерін енгізудің тиімділігін анықтауға бағытталған эксперименттік зерттеу нәтижелері келтірілген. Эксперимент анықтау, қалыптастыру және бақылау кезеңдерінде алынған деректерді салыстырмалы талдауды қамтыды.

Резюме: В статье представлены результаты экспериментального исследования, направленного на выявление эффективности внедрения методов оптимизации самостоятельной учебной деятельности студентов при изучении иностранного языка. Эксперимент включал сравнительный анализ данных, полученных на этапах констатирующего, формирующего и контрольного наблюдений.

Modern approaches to foreign language teaching emphasize the development of student independence, self-regulation skills, and the ability to use the language consciously in diverse communicative contexts. This study aimed to determine the pedagogical effectiveness of methods designed to optimize students' independent learning activities. The primary hypothesis was that integrating traditional and innovative methods, including ICT and project-based tasks, would enhance student independence, motivation, reflective skills, and improve foreign language acquisition.

The experiment was conducted at Tashkent State Pedagogical University named after Nizami, involving students majoring in "Foreign Language." Participants were divided into an experimental group (EG, $n = 25$) and a control group (CG, $n = 25$). The experimental group used optimized methods of organizing independent learning activities, including project assignments, interactive and traditional tasks, and digital educational resources. The control group followed a traditional teaching approach. At the ascertaining stage, both groups demonstrated comparable levels of independent learning. Most students had limited use of self-study techniques, low reflective skills, and externally driven motivation for learning a foreign language. Diagnostic data revealed that students could complete standard tasks but faced difficulties planning, selecting strategies, monitoring, and evaluating their own learning activities.

For quantitative assessment, three levels of independent learning were identified: low, medium, and high, based on motivational, cognitive, activity, and reflective components. Initial differences between groups were minimal [1].

Following the introduction of optimized methods, the experimental group showed a substantial increase in students achieving a high level of independent learning, demonstrating the effectiveness of the intervention. Students developed skills in planning, time management, use of additional resources, self-assessment, and error correction.

Optimized teaching methods fostered internal motivation among experimental group students. While external motivation prevailed at the beginning (grades, teacher requirements), after intervention, students showed greater interest in self-directed tasks, understood the practical and professional significance of the foreign language, and expressed readiness for self-education.

Enhanced motivation was accompanied by increased engagement in individual and group tasks, project-based activities, and ICT use, which positively influenced learning outcomes and supported sustainable academic motivation.

The experiment revealed significant improvement in self-control and reflective skills. Analysis of projects, essays, and e-portfolios showed students could assess their achievements and difficulties, set learning goals, and adjust individual strategies. Students became more responsible for their learning outcomes, showed initiative and activity in completing independent tasks, and demonstrated readiness for ongoing self-

education. Reflective journals and reports indicated higher self-awareness, positive attitudes toward independent work, and increased responsibility.

The study confirmed the pedagogical effectiveness of optimized independent learning methods. Systematic use of traditional and innovative methods, project-based activities, choice elements, and ICT contributed to the comprehensive development of independence, increased learning motivation, and improved foreign language learning outcomes. The methods were implemented through practical and independent classes, projects, and extracurricular activities. Methodological materials included self-study tasks, diagnostic tools, recommendations for project-based activities, and digital resource integration. Educators successfully applied these approaches, enhancing teaching quality and fostering sustainable self-directed learning skills [2].

The results of the conducted experimental study confirmed the high effectiveness of implementing optimized methods for students' independent learning activities in the process of foreign language acquisition. Analysis of data obtained at the ascertaining, formative, and control stages demonstrated that the systematic application of a comprehensive pedagogical model—including traditional and innovative forms of work, project-based assignments, information and communication technologies (ICT), and methods for developing motivation, self-control, and reflection—leads to a significant increase in student autonomy.

The findings convincingly show that students in the experimental group achieved a higher level of independence compared to the control group. They became more proactive in planning and organizing their learning, managing their time effectively, utilizing additional resources, conducting self-assessment, and correcting errors. Internal motivation among these students increased substantially, with a conscious desire to learn the foreign language, greater interest in completing independent tasks, and a readiness for continuous self-directed learning [3].

Furthermore, the experiment confirmed that the development of reflective and self-regulatory skills plays a key role in fostering sustainable learning independence. Students learned to analyze their own achievements and difficulties, set realistic goals, and adjust individual learning strategies, which positively impacted the quality of material acquisition and their ability to use the foreign language in various communicative and quasi-professional contexts.

The systematic integration of ICT and project-based learning further enhanced the positive effects of the implemented methods. The use of electronic resources, online platforms, and interactive tasks enabled students in the experimental group to manage their learning process more effectively, increased engagement, and promoted deeper understanding and retention of the material. Comparative analysis with the control group demonstrated that traditional teaching methods, primarily focused on rote learning and standard exercises, did not yield comparable growth in student independence, internal motivation, or reflective skills. This emphasizes the necessity of systematically incorporating optimized approaches into foreign language teaching practice at the higher education level [4].

The practical significance of the study lies in the applicability of the developed methods in the educational process, including practical lessons, independent work,

project activities, and extracurricular learning. The methodological materials can be utilized by educators in lesson planning, designing individual and group tasks, and organizing reflective and evaluative student activities.

In summary, the experimental findings confirm that optimized methods for organizing independent learning significantly enhance all structural components of student autonomy, increase learning motivation, develop self-control and reflection skills, and facilitate more effective foreign language acquisition. The integration of such methods in higher education contributes to the formation of sustainable self-directed learning skills and prepares students for professional activities in an ICT-rich environment. For future research, it is advisable to examine the long-term effects of the implemented methods on the durability of independent learning skills, as well as their adaptation to various language directions and student proficiency levels. Continuous support from educators, the development of digital resources, and systematic evaluation of the methods' effectiveness will contribute to further pedagogical improvements and enhanced quality of foreign language instruction in universities. Overall, this study confirms the hypothesis that the integration of traditional and innovative methods, project-based learning, ICT, and the development of motivation, self-control, and reflection significantly improves the effectiveness of foreign language instruction and student learning autonomy. The results possess high theoretical and practical value and can be recommended for wide application in educational practice and future scientific research.

References

1. Holec H. *Autonomy and Foreign Language Learning*. Oxford: Pergamon Press, 1981. – 45 p.
2. Benson P. *Teaching and Researching Autonomy in Language Learning*. London: Longman, 2013. – 270 p.
3. Little D. *Learner Autonomy: Definitions, Issues and Problems*. Dublin: Authentik, 2000. – pp. 23–67.
4. Dickinson L. *Self-instruction in Language Learning*. Cambridge: CUP, 1987. – pp. 41–98.

UDK 37.013.43

DEVELOPING STUDENTS' SPEAKING SKILLS THROUGH DIALOGIC TEACHING

Oraz A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада шет тілін оқыту барысында студенттердің сөйлеу дағдыларын дамытуда диалогтік оқытудың маңыздылығы қарастырылады. Диалогтік оқыту білім алушылардың коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыруға, сыни ойлауын дамытуға және оқу үдерісіне белсенді қатысуына ықпал ететін тиімді педагогикалық тәсіл ретінде сипатталады. Зерттеу барысында диалогтік оқытудың теориялық негіздері талданып, оны шет тілін оқыту процесінде қолданудың мүмкіндіктері қарастырылды. Сонымен қатар студенттердің сөйлеу белсенділігін арттыруға бағытталған түрлі интерактивті әдістер мен тапсырмалар сипатталады. Зерттеу нәтижелері диалогтік оқыту әдістерін қолдану студенттердің сөйлеу дағдыларын дамытуға, олардың өз ойын еркін жеткізуіне және тілдік

сенімділігін арттыруға оң әсер ететінін көрсетті.

Резюме: В статье рассматривается роль диалогического обучения в развитии навыков устной речи студентов при изучении иностранного языка. Диалогическое обучение рассматривается как эффективный педагогический подход, способствующий формированию коммуникативной компетенции, развитию критического мышления и повышению активности обучающихся в учебном процессе. В работе анализируются теоретические основы диалогического обучения и рассматриваются возможности его применения на занятиях по иностранному языку. Особое внимание уделяется интерактивным методам обучения, направленным на развитие речевой активности студентов. Результаты исследования показывают, что использование диалогических методов способствует повышению мотивации обучающихся, развитию их коммуникативных навыков и формированию уверенности при использовании иностранного языка в процессе общения.

Modern education increasingly emphasizes the importance of communicative competence in foreign language learning. In the context of globalization and international cooperation, the ability to communicate effectively in a foreign language has become an essential professional skill. Among the four main language skills – listening, speaking, reading and writing – speaking is often considered the most challenging for students.

Many learners experience difficulties when they try to express their thoughts in a foreign language. These difficulties are often connected with psychological barriers such as fear of making mistakes, lack of confidence, or insufficient speaking practice. Traditional teaching methods frequently focus on grammar exercises and written tasks, which may limit students' opportunities for real communication [1].

Therefore, modern pedagogical approaches emphasize interactive and student-centered learning methods. One of the most effective approaches in this field is dialogic teaching, which focuses on meaningful interaction between students and teachers through discussion, collaboration, and exchange of ideas.

Dialogic teaching is based on the principle that knowledge is constructed through communication and interaction. Students are encouraged to actively participate in classroom discussions, express their opinions, ask questions, and respond to the ideas of others. This approach creates a supportive learning environment where students feel comfortable practicing their speaking skills.

The theoretical foundations of dialogic teaching are closely connected with sociocultural learning theory developed by L.Vygotsky. According to this theory, learning takes place through social interaction and collaborative activity. Dialogue serves as an important tool for cognitive development and knowledge construction. Researchers emphasize that classroom dialogue helps students develop critical thinking skills and improve their communicative competence. When students participate in discussions and collaborative tasks, they learn to organize their thoughts, formulate arguments, and respond appropriately in communication [2].

In foreign language teaching, dialogic interaction plays a particularly important role. Through dialogue, students practice vocabulary, grammar, pronunciation and discourse strategies simultaneously. Moreover, communication activities help students overcome language anxiety and increase their confidence. Dialogic teaching can be implemented through various classroom activities. One of the most effective methods

is classroom discussion. During discussions students express their opinions on different topics, exchange ideas and learn to respect different perspectives. This method develops both language skills and critical thinking. Another important strategy is pair and group work. When students work in small groups, they feel less pressure and are more willing to participate in conversation. Pair work allows learners to practice speaking more frequently and receive immediate feedback from their peers [3].

Role-playing activities also play a significant role in developing speaking skills. Role plays simulate real-life situations such as travel communication, job interviews, or service encounters. These activities provide students with opportunities to use language in realistic contexts.

Problem-solving tasks are another effective dialogic strategy. In these activities students work together to analyze a situation and find possible solutions. Such tasks encourage negotiation, explanation and collaborative decision-making.

In order to investigate the effectiveness of dialogic teaching in developing speaking skills, an experimental study was conducted among university students studying English as a foreign language. The study involved two groups: a control group and an experimental group.

The control group followed traditional teaching methods which included grammar exercises, translation tasks and teacher-centered instruction. The experimental group participated in dialogic learning activities such as discussions, group work and role-playing tasks. The experiment lasted for one academic semester. Several research methods were used to evaluate the results, including speaking assessments, classroom observations, student questionnaires and analysis of participation in speaking activities [4].

Their speaking fluency and vocabulary usage also improved. In addition, students reported higher levels of motivation and engagement during lessons. Many participants noted that dialogic activities made the learning process more interesting and helped them overcome the fear of speaking in English.

In contrast, the control group showed slower progress in speaking skills because students had fewer opportunities for real communication during lessons. The findings of the research confirm that dialogic teaching creates a supportive educational environment in which students can actively develop their language abilities. Dialogue encourages collaboration, improves communication skills and increases students' motivation. Therefore, integrating dialogic teaching strategies into foreign language classrooms can significantly improve the effectiveness of language education. Teachers should create opportunities for meaningful communication and encourage students to participate actively in discussions and collaborative tasks. Future research may focus on the integration of digital technologies and online communication platforms that support dialogic learning and expand opportunities for student interaction [5].

The results of the research confirm that dialogic teaching is an effective approach for developing students' speaking skills in foreign language learning. The use of interactive methods such as discussions, pair work, group tasks, role-playing and problem-solving activities creates a communicative learning environment where

students can practice speaking more actively. Practical implementation of dialogic teaching helps students overcome psychological barriers, increases their motivation and develops their confidence when using a foreign language in communication. Therefore, foreign language teachers are encouraged to integrate dialogic teaching strategies into their classroom practice in order to improve students' speaking competence and make the learning process more interactive and effective.

References

1. Alexander R. Dialogic Teaching: Rethinking Classroom Talk. Cambridge, 2008.
2. Harmer J. How to Teach English. Longman, 2007.
3. Brown H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson Education, 2014.
4. Mercer N. Words and Minds: How We Use Language to Think Together. Routledge, 2000.
5. Vygotsky L. Mind in Society. Harvard University Press, 1978

UDK 37.013.43

PRINCIPLES OF DEVELOPING ADAPTIVE LEARNING MATERIALS

Orazbay N.A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада бейімделгіш оқу материалдарын әзірлеудің негізгі қағидалары және олардың қазіргі білім берудегі маңыздылығы қарастырылады. Зерттеуде бейімделгіш оқытудың теориялық негіздері, жобалау стратегиялары және технологиялық аспектілері талқыланады. Сондай-ақ, деректерді талдаудың, оқушыға бағытталған дизайнның және оқыту икемділігінің даму процесіндегі рөлі атап өтіледі. Мақалада бейімделгіш оқу материалдары тиімді енгізілген жағдайда оқушылардың қызығушылығын, мотивациясын және академиялық көрсеткіштерін айтарлықтай арттыра алатыны туралы қорытынды жасалады.

Резюме: В данной статье рассматриваются ключевые принципы разработки адаптивных учебных материалов и их значение в современном образовании. В исследовании обсуждаются теоретические основы, стратегии проектирования и технологические аспекты адаптивного обучения. Также подчеркивается роль анализа данных, проектирования, ориентированного на учащегося, и гибкости обучения в процессе разработки. В заключение статьи делается вывод о том, что адаптивные учебные материалы при эффективном внедрении могут значительно повысить вовлеченность, мотивацию и успеваемость студентов.

Education systems around the world are undergoing significant transformations due to technological progress and the changing needs of learners. Traditional teaching methods often assume that all students learn in the same way and at the same pace. However, research in education has shown that learners differ in their cognitive abilities, learning styles, prior knowledge, and motivation. As a result, educators increasingly recognize the importance of personalized learning approaches.

Adaptive learning is an educational approach that uses technology and instructional strategies to tailor learning experiences to individual students. Instead of

presenting the same material to all learners, adaptive systems analyze learners' progress and provide customized content, tasks, and feedback. This approach allows students to learn at their own pace and focus on areas where they need improvement.

Adaptive learning materials play a crucial role in this process. They include digital textbooks, interactive exercises, multimedia content, and assessment tools that automatically adjust to learners' needs. Developing such materials requires careful consideration of pedagogical principles, technological capabilities, and learner characteristics [1].

The aim of this article is to examine the main principles involved in developing adaptive learning materials and to analyze their role in improving educational effectiveness.

Adaptive learning is based on several educational theories that emphasize individual differences in learning. One of the most influential theories is constructivism, which suggests that learners actively construct knowledge through interaction with their environment. According to this perspective, learning materials should allow students to explore concepts and build understanding based on their prior knowledge.

Another important theoretical foundation is differentiated instruction. This approach emphasizes the need to modify teaching methods, learning activities, and assessment strategies according to learners' abilities and interests. Adaptive learning materials support differentiated instruction by providing multiple pathways for learning.

Cognitive learning theory also contributes to the development of adaptive systems. It highlights the importance of memory, attention, and information processing in learning. Adaptive materials can present information in different formats—such as text, images, videos, or interactive simulations—to support various cognitive processes.

The integration of these theoretical perspectives has led to the development of adaptive learning technologies that aim to create more effective and inclusive educational environments [2].

One of the fundamental principles of adaptive learning materials is learner-centered design. This principle focuses on understanding the needs, preferences, and abilities of learners. Developers must analyze learners' backgrounds, prior knowledge, and learning goals before designing instructional materials.

Learner-centered design also requires flexibility in content presentation. For example, students with different learning styles may benefit from various forms of information, including visual, auditory, or interactive resources. By offering multiple learning pathways, adaptive materials can accommodate diverse learners and promote better comprehension.

Personalization is a key feature of adaptive learning systems. Learning materials should be capable of adjusting content and difficulty levels based on individual performance. For instance, if a learner struggles with a particular concept, the system may provide additional explanations, examples, or practice exercises.

Individualization also involves allowing learners to control aspects of their

learning process, such as the pace of study or the sequence of topics. This flexibility encourages autonomy and helps students take responsibility for their learning.

To achieve personalization, adaptive systems often rely on algorithms that analyze learner data and recommend appropriate learning activities.

Another essential principle is the integration of continuous assessment and feedback. Adaptive learning materials should include various forms of formative assessment, such as quizzes, interactive tasks, and problem-solving activities.

These assessments provide information about learners' progress and identify areas that require improvement. Based on this information, the system can adjust learning content and provide targeted feedback.

Immediate feedback is particularly valuable because it helps learners correct mistakes and reinforce their understanding. Effective feedback should be clear, constructive, and supportive of further learning.

Adaptive learning materials should be organized into small, modular units that can be easily rearranged or modified. Modular design allows developers to create different learning paths for students with varying levels of knowledge.

For example, a learner who already understands a basic concept may skip introductory modules and move directly to more advanced topics. In contrast, students who need additional support can access supplementary materials or remedial activities.

Flexible content design also enables teachers to update or adapt learning materials according to new educational requirements or technological developments.

Modern adaptive learning systems rely heavily on data analysis [3]. Learner interactions with digital materials generate valuable information about their progress, strengths, and weaknesses. By analyzing this data, adaptive systems can identify patterns in learning behavior and adjust instructional strategies accordingly.

Data-driven instruction helps educators make informed decisions about teaching methods and curriculum design. It also allows developers to continuously improve learning materials based on user feedback and performance data.

However, developers must ensure that data collection and analysis comply with ethical standards and protect learners' privacy.

Adaptive learning materials should be accessible to all learners, including those with disabilities or special educational needs. Accessibility features may include adjustable text size, audio descriptions, subtitles, and compatibility with assistive technologies.

Inclusivity also involves designing materials that respect cultural diversity and linguistic differences among learners. By ensuring accessibility and inclusivity, adaptive learning systems can provide equal learning opportunities for all students.

The development of adaptive learning materials often involves the use of advanced technologies such as learning management systems, artificial intelligence, and data analytics tools. These technologies allow educational platforms to track learner behavior, analyze performance, and deliver personalized content.

Artificial intelligence plays a particularly important role in adaptive learning environments. AI-based systems can predict learners' needs and recommend appropriate resources or activities. For example, if a student consistently performs

poorly in a certain topic, the system may suggest additional lessons or alternative explanations.

Multimedia technologies also enhance adaptive learning materials by providing interactive elements such as simulations, animations, and gamified tasks. These features increase learner engagement and support different learning preferences.

Adaptive learning materials offer several advantages in modern education. First, they improve learning efficiency by focusing on individual needs rather than using a one-size-fits-all approach.

Second, adaptive materials increase student motivation and engagement. Personalized learning experiences make students feel more involved in the learning process and encourage them to take an active role in their education.

Third, adaptive systems help teachers monitor student progress more effectively. Detailed analytics allow educators to identify learning difficulties and provide timely support.

Finally, adaptive learning materials promote lifelong learning by enabling learners to study independently and continuously develop their skills.

Despite their benefits, the development of adaptive learning materials presents several challenges. One major challenge is the complexity of designing systems that accurately respond to diverse learner needs. Developers must combine expertise in pedagogy, technology, and data analysis.

Another challenge involves the cost and time required to create high-quality adaptive materials. Developing interactive content, assessment tools, and data algorithms requires significant resources.

There are also concerns related to data privacy and ethical use of learner information. Educational institutions must ensure that data collected by adaptive systems is stored securely and used responsibly.

Finally, teachers need proper training to effectively integrate adaptive learning materials into their teaching practices [4].

Adaptive learning materials represent an important innovation in modern education. By adjusting content, pace, and instructional strategies to individual learners, these materials create more personalized and effective learning experiences.

The development of adaptive learning materials should be guided by several key principles, including learner-centered design, personalization, continuous assessment, modular content structure, data-driven instruction, and accessibility. When these principles are applied effectively, adaptive learning systems can improve student engagement, academic performance, and overall educational quality.

Although challenges remain in terms of technological complexity, resource requirements, and data ethics, the potential benefits of adaptive learning make it a promising direction for future educational development. As digital technologies continue to evolve, adaptive learning materials are likely to play an increasingly important role in shaping the future of education.

References

1. Anderson, T. (2017). *Theory and Practice of Online Learning*. Athabasca University Press.
2. Clark, R., & Mayer, R. (2016). *E-Learning and the Science of Instruction*. Wiley.

3. Siemens, G. (2013). Learning analytics: The emergence of a discipline. American Behavioral Scientist.
4. Tomlinson, C. (2014). The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners. ASCD.

UDC: 378.147:811.111

METHODS OF OVERCOMING GRAMMATICAL DIFFICULTIES IN TEACHING ENGLISH

Orazbayeva A.
Master student
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: мақалада студенттердің ағылшын тілін үйренудегі грамматикалық қиындықтарын анықтауға және жеңуге бағытталған тәжірибелік-эксперименттік зерттеу нәтижелері келтірілген.

Резюме: в статье представлены результаты опытно-экспериментального исследования, направленного на выявление и преодоление грамматических трудностей обучающихся при изучении английского языка.

The formation of grammatical competence is one of the key tasks of modern foreign language teaching. Grammar is a system of rules and patterns governing the construction and functioning of linguistic units, and acts as the basis for the formation of speech activity. It is the grammatical means that provide the structural organization of the utterance and allow the speaker to convey the semantic relationships between words and sentences. In the process of learning a foreign language, mastery of the grammatical system becomes a prerequisite for the development of foreign language communicative competence, since the competent use of grammatical forms contributes to the accuracy, logic and expressiveness of speech.

In modern methods of teaching foreign languages, grammatical competence is considered as an important component of general communicative competence. It presupposes the ability of students to correctly use grammatical forms and constructions in accordance with the norms of the language being studied, as well as to adequately perceive and interpret grammatical means in the process of speech interaction. The formation of this competence is connected not only with the assimilation of theoretical rules, but also with the development of skills of their practical application in various types of speech activity — speaking, writing, listening and reading. Despite the considerable attention paid to grammar in the process of learning English, many students continue to experience difficulties in mastering grammatical rules and their practical use. These difficulties manifest themselves in various aspects of speech activity and often lead to persistent grammatical errors. Students often demonstrate knowledge of grammatical rules at a theoretical level, but have difficulty applying these rules in the communication process. This situation indicates that traditional forms of grammar teaching do not always ensure the formation of stable grammatical skills and require improvement of methodological approaches.

Such grammatical categories of the English language as tense forms of verbs, modal verbs, articles and prepositions cause special difficulties for students. These categories are characterized by a complex system of usage and have a number of functional and semantic features that differ significantly from the corresponding phenomena in the students' native language. As a result, students often make mistakes related to incorrect choice of the tense form of the verb, mixing the meanings of modal verbs, skipping articles or incorrect use of prepositions. Such errors can make it difficult to understand the utterance and reduce the level of communicative effectiveness of speech.

One of the reasons for such difficulties is interlanguage interference, which manifests itself in the influence of the native language on the learning process of a foreign language. Differences in the grammatical systems of languages lead to the fact that students transfer the familiar models of their native language to the structure of a foreign language, which becomes a source of systematic errors. In addition, insufficient practice of using grammatical constructions in real communication plays a role. The traditional grammar teaching system is often dominated by explaining the rules and performing formal exercises, which are mainly focused on the mechanical consolidation of grammatical material and do not always contribute to the formation of skills for its application in communicative activities.

In recent decades, there has been a tendency in the teaching of foreign languages to move from an exclusively formal study of grammar to a more functional and communicative approach. According to modern pedagogical concepts, grammatical structures should be considered not only as a system of rules, but also as a means of expressing semantic relations and communicative intentions. In this regard, the integration of grammatical learning with communicative practice is of particular importance, allowing students to use grammatical constructions in the process of solving real speech problems [1].

Modern methodological research emphasizes the need for an integrated approach to the formation of grammatical skills, which involves a combination of various types of educational activities. This approach includes diagnosing the level of grammar training of students, identifying typical errors, developing a system of exercises aimed at preventing and correcting them, as well as systematically integrating grammatical structures into communicative tasks. Such an organization of the educational process contributes to a more conscious assimilation of grammatical phenomena and the formation of stable skills for their use in speech.

Of particular importance in this process is the use of contextual and communicative exercises that allow students to apply grammatical forms in conditions close to real communication. The inclusion of grammatical structures in various types of speech activity contributes to the formation of stronger language skills and increases the motivation of students to learn a foreign language. Thus, the problem of overcoming students' grammatical difficulties remains relevant for modern methods of teaching English. The need to find effective pedagogical solutions leads to the conduct of special research aimed at the development and experimental verification of methodological techniques that contribute to improving the grammar learning process

and increasing the level of foreign language communicative competence of students.

In this regard, the purpose of this study is to experimentally test the effectiveness of a system of exercises aimed at overcoming students' grammatical difficulties in learning English. The experimental work was carried out on the basis of gymnasium school No. 45, where English is studied as a compulsory subject. The choice of this educational organization was determined by the typical learning conditions, as well as the diversity of the level of language training of students. This allowed us to obtain fairly representative data and analyze the features of the formation of grammatical skills in a secondary school.

The experimental study included three interrelated stages: ascertaining, forming and control. Each stage had its own tasks and methodological features. The results obtained became the basis for the development of a system of exercises aimed at overcoming the identified grammatical difficulties. The exercise system included tasks for recognizing and correcting errors, transforming grammatical structures, using grammatical forms in the context of text, as well as communicative exercises involving the use of grammatical structures in oral and written speech. Special attention was paid to the contextual use of grammatical forms, since it is the use of grammar in real speech situations that contributes to a deeper understanding of its functional features.

The experimental training was conducted for eight weeks. The training sessions were structured in such a way as to ensure consistent consolidation of grammatical material. Each lesson included repeating previously studied material, performing targeted exercises on the most problematic grammatical categories, as well as an interactive review of the results followed by a discussion of the mistakes made.

The results of the study and their discussion. The analysis of the results of the experimental study showed a positive trend in the formation of students' grammatical skills. A comparison of the data from the ascertaining and control stages made it possible to establish that the introduction of the developed exercise system had a significant impact on reducing the number of grammatical errors and increasing the level of grammatical competence of students.

At the initial stage of the study, it was found that the level of formation of students' grammatical skills is characterized by the presence of a significant number of errors when using the basic grammatical categories of the English language. In particular, the average percentage of correct answers when performing diagnostic tasks was 62% for the category of tense forms of the verb, 58% for modal verbs, 54% for the use of articles and 49% for prepositions. These data testified to the insufficient formation of grammatical skills and the need for targeted methodological work on their development. After the introduction of the exercise system and the completion of the formative stage of the experiment, a re-diagnosis was carried out, which made it possible to identify changes in the level of grammatical training of students. The results showed a significant reduction in the number of errors and an improvement in the grammatical correctness of speech.

In particular, the number of errors in the use of verb tenses decreased from 45 cases at the initial stage to 28 cases at the control stage, which corresponds to a decrease of 37%. A similar positive trend was observed when using modal verbs: the number of

errors decreased from 32 to 21 cases, which is a decrease of 34%. In the category of using articles, the number of errors decreased from 40 to 26, indicating a decrease of 35%. The most noticeable changes were recorded when using prepositions, where the number of errors decreased from 28 to 18, which corresponds to a decrease of about 36%. At the same time, there was an increase in the general level of grammatical readiness of students. The average percentage of correct answers in the main grammatical categories increased by an average of 15-20% compared to the initial indicators. At the same time, a significant part of the students demonstrated a more conscious use of grammatical constructions and the ability to apply them in various communicative situations.

An additional analysis of the results showed that the number of students in the experimental group significantly increased, demonstrating a high level of self-control and grammatical accuracy of speech. If there were a small number of such students at the initial stage, then after completing the experimental training, their number reached 18 out of 25 people. In the control group, the same indicator was only 7 out of 25 students, which indicates that the traditional approach to teaching grammar is less effective. The data obtained confirm that the use of a specially developed exercise system contributes not only to reducing the number of grammatical errors, but also to the formation of stable grammatical skills. Positive dynamics is observed in both written and oral speech of students, which indicates the complex nature of the developed skills.

It should be noted that the most significant changes were recorded in those grammatical categories that initially caused the greatest difficulties for students. This suggests that systematic work with targeted exercises aimed at analyzing and correcting typical errors contributes to a deeper understanding of the grammatical patterns of the English language. Thus, the results of the conducted research confirm the effectiveness of the developed methodological system and indicate the expediency of its application in the practice of teaching English. The integration of diagnostic procedures, targeted training and communication tasks creates favorable conditions for the formation of stable grammatical skills and improving the overall language competence of students [2].

Conclusions: a pilot study has shown that students' grammatical difficulties can be successfully overcome if a systematic methodological approach is used, including diagnosis, targeted error correction and communicative practice. The developed system of exercises has proven its effectiveness in the process of experimental training. Its implementation helped to reduce the number of grammatical errors, increase the level of grammatical competence of students and develop confidence in the use of grammatical constructions in oral and written speech.

The results of the study confirm the need to integrate grammar teaching with communicative activities and indicate the expediency of using the developed methodology in the practice of teaching English in secondary schools.

References

1. Кондрашова Н. В. Прогнозирование и исправление студенческих ошибок при обучении иностранным языкам / Н. В. Кондрашова // Научный диалог. — 2015. — 7 (43). —

C. 27—47.

2. Corder S. P. The Significance of Learner's Errors / S. P. Corder // International Review of Applied Linguistics. — 1967. — № 5. — Pp. 161—169.

3. Пассов Е. И. Условно-речевые упражнения для формирования грамматических навыков. Пособие для учителей немецкого языка сред. школы. М.: Просвещение, 1978. 128 с. с ил.

UDC 378.147

THE EFFECTIVENESS OF VIRTUAL CLASSROOMS FOR FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION

Ordabek A.A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шет тілін оқыту процесінде мультимедиялық құралдардың рөлі қарастырылды. Зерттеу барысында бейне, аудио және интерактивті ойындар сияқты мультимедиялық ресурстардың студенттердің тіл үйрену нәтижелеріне әсері талданды. Эксперименттік зерттеу нәтижелері мультимедиялық құралдарды қолдану тыңдалым, сөйлеу және сөздік қорды дамытуда тиімді екенін көрсетті. Сонымен қатар, мұндай технологиялар студенттердің мотивациясын арттырып, оқу процесін қызықты әрі нәтижелі етеді деген қорытынды жасалды.

Резюме: В статье рассматривается роль мультимедийных средств в процессе обучения иностранному языку. Анализируется влияние видео, аудио и интерактивных игр на развитие языковых навыков студентов. Результаты экспериментального исследования показали, что использование мультимедийных технологий способствует улучшению навыков аудирования, говорения и расширению словарного запаса. Кроме того, данные инструменты повышают мотивацию обучающихся и делают процесс изучения языка более эффективным.

The rapid development of digital technologies has significantly transformed the educational environment, particularly in the field of foreign language teaching. Multimedia tools such as video materials, audio recordings, digital games, and interactive platforms have become essential components of modern language education. These tools provide learners with authentic linguistic input, support multiple learning styles, and create engaging learning environments that foster motivation and communicative competence. The integration of multimedia resources into foreign language instruction reflects the shift from traditional teacher-centered approaches toward learner-centered methodologies that emphasize interaction, creativity, and real-life communication. Foreign language learning requires the development of several interconnected skills, including listening, speaking, reading, and writing. Traditional teaching methods often relied heavily on textbooks and teacher explanations, which limited students' exposure to authentic language use. Multimedia technologies, however, allow educators to present language in diverse formats, combining visual, auditory, and interactive elements. As a result, learners are able to perceive linguistic information more effectively and retain knowledge for longer periods of time. Scholars in applied linguistics and educational technology emphasize that multimedia

environments facilitate deeper cognitive processing and enhance learners' ability to understand and produce foreign language structures [1].

The theoretical foundations of multimedia-assisted language learning are closely connected with cognitive learning theory and the principles of multimodal perception. According to multimedia learning theory, individuals process information through two primary channels: visual and auditory. When educational materials engage both channels simultaneously, learners are able to construct more meaningful mental representations of the content. In the context of foreign language education, this means that combining images, sound, and text can significantly improve vocabulary acquisition, pronunciation accuracy, and grammatical understanding. In addition, multimedia environments encourage contextualized learning, allowing students to observe language as it is used in authentic communicative situations. Another important theoretical perspective supporting the use of multimedia in language education is constructivism. Constructivist theory suggests that learners actively construct knowledge through interaction with their environment. Multimedia tools provide opportunities for such interaction by enabling learners to explore language resources, participate in simulations, and collaborate with peers in digital environments. For instance, video-based learning allows students to analyze real-life conversations, observe nonverbal communication, and interpret cultural nuances embedded in language use. Similarly, digital games create problem-solving situations that require students to use the target language in order to achieve specific goals.

A growing body of empirical research has confirmed the positive impact of multimedia technologies on language learning outcomes. Studies conducted in various educational contexts demonstrate that multimedia-supported instruction increases student motivation, improves comprehension, and enhances long-term retention of linguistic material. Researchers argue that multimedia environments stimulate learners' curiosity and create emotionally engaging experiences, which are essential factors for successful language acquisition. Moreover, multimedia resources enable learners to control the pace of learning, revisit difficult materials, and practice language skills independently. In order to investigate the effectiveness of multimedia tools in foreign language learning, an experimental study was conducted with university students studying English as a foreign language.

The research involved sixty undergraduate students who were divided into two groups: an experimental group and a control group. Both groups followed the same curriculum and studied identical linguistic topics during the academic semester. However, the experimental group received instruction supported by multimedia tools, while the control group was taught using traditional teaching methods based primarily on textbooks and teacher explanations. The multimedia tools used in the experimental group included educational videos, listening exercises with authentic audio recordings, and interactive digital games designed to practice vocabulary and grammar structures. Students also participated in online discussion activities where they analyzed video clips and completed collaborative tasks. These activities were designed to stimulate communicative interaction and encourage learners to apply language knowledge in meaningful contexts. The experimental study lasted twelve weeks. At the beginning of

the research, both groups completed a diagnostic test measuring their initial level of language proficiency. The test included tasks related to listening comprehension, vocabulary recognition, grammar usage, and speaking performance. The results of the diagnostic test indicated that the two groups had similar levels of language proficiency before the experiment began. This allowed the researchers to ensure the reliability of the experimental design [2].

During the instructional period, the experimental group demonstrated high levels of engagement and participation. Students frequently reported that multimedia materials helped them better understand pronunciation patterns and contextual meanings of vocabulary items. Video materials, in particular, allowed learners to observe authentic communication situations and become familiar with natural speech rhythm and intonation. Audio recordings also played an important role in improving listening comprehension skills, as students were exposed to different accents and speech speeds.

Interactive games were another significant component of the multimedia learning environment. These games were designed to reinforce grammatical structures and vocabulary usage through problem-solving tasks. Students completed missions, answered questions, and competed with peers while using the target language. The game-based approach created a motivating atmosphere in the classroom and encouraged students to practice language structures repeatedly without experiencing boredom [3]. At the end of the twelve-week period, both groups completed a final assessment test similar in structure to the diagnostic test administered at the beginning of the experiment. The results demonstrated significant differences between the experimental and control groups. Students in the experimental group showed substantial improvement in all language skills, particularly in listening comprehension and speaking fluency. Their average test scores increased by approximately twenty percent compared to their initial results. In contrast, the control group demonstrated only moderate improvement, with an average increase of around eight percent. The analysis of speaking performance revealed especially notable differences between the two groups. Students who had access to multimedia resources demonstrated greater confidence during oral tasks and produced more complex sentence structures. Their pronunciation accuracy also improved, likely due to repeated exposure to authentic audio and video materials. In contrast, students in the control group tended to rely on memorized phrases and exhibited lower levels of fluency. The results of the experiment suggest that multimedia tools contribute significantly to the development of communicative competence in foreign language learners. By combining visual, auditory, and interactive elements, multimedia resources create rich learning environments that simulate real-world communication contexts. Such environments encourage learners to actively engage with language materials and develop practical communication skills [4].

Another important finding of the study concerns learner motivation. Surveys conducted among participants in the experimental group indicated that multimedia-supported lessons were perceived as more interesting and enjoyable compared to traditional classroom activities. Students reported that videos and interactive tasks

made the learning process more dynamic and helped them maintain concentration during lessons. Motivation plays a critical role in language acquisition, and multimedia tools appear to be effective instruments for sustaining learners' interest over extended periods of study. Despite the numerous advantages of multimedia-assisted learning, it is important to acknowledge certain challenges associated with its implementation. Teachers must possess adequate technological skills in order to integrate multimedia resources effectively into the curriculum. Additionally, educational institutions must provide appropriate technological infrastructure, including computers, projectors, and reliable internet access. Without such resources, the potential benefits of multimedia learning cannot be fully realized. Furthermore, multimedia tools should not replace traditional pedagogical methods entirely. Instead, they should complement existing teaching strategies and be used strategically to support specific learning objectives. Effective language instruction requires a balanced combination of teacher guidance, collaborative activities, and independent practice. Multimedia resources can enhance this process by providing additional opportunities for exposure and interaction, but the teacher's role remains central in guiding students and facilitating meaningful communication [5].

In conclusion, multimedia tools play an increasingly important role in contemporary foreign language education. The integration of videos, audio materials, and interactive digital games creates engaging learning environments that support multiple modes of perception and cognitive processing. The experimental study presented in this article demonstrates that multimedia-supported instruction leads to higher levels of language proficiency, particularly in listening comprehension and speaking fluency. Students exposed to multimedia resources also exhibit stronger motivation and greater confidence in using the target language. The findings of this research confirm that multimedia technologies represent a powerful instrument for enhancing foreign language learning. When used effectively, they allow educators to simulate authentic communication contexts, provide rich linguistic input, and promote active learner participation. As educational institutions continue to adopt digital technologies, the role of multimedia tools in language education will likely become even more significant. Future research should focus on exploring new forms of multimedia interaction, including virtual reality environments, artificial intelligence-based language tutors, and adaptive learning platforms that personalize instruction according to individual learner needs.

References

1. Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). Cambridge University Press. 45-67
2. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching* (3rd ed.). Cambridge University Press. 213-240
3. Chapelle, C. A. (2001). *Computer Applications in Second Language Acquisition: Foundations for Teaching, Testing and Research*. Cambridge University Press. 89-103
4. Stockwell, G. (2013). Technology and motivation in English-language teaching and learning. *International Journal of English Studies*, 13(2), 1–16.
5. Dudeney, G., & Hockly, N. (2012). *How to Teach English with Technology*. Pearson Education. 32-48

ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF UNIVERSITY STUDENTS USING INFORMATION TECHNOLOGY IN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE

Orynbasar A. A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада жоғары оқу орындарында шет тілін оқыту барысында студенттердің өзіндік жұмысын ақпараттық технологиялар арқылы ұйымдастыру мәселесі қарастырылады. Зерттеу барысында цифрлық платформалар мен онлайн ресурстарды қолданудың тиімділігі талданды. Нәтижелер ақпараттық технологияларды пайдалану студенттердің оқу мотивациясын арттырып, тілдік дағдыларының дамуына және өздігінен білім алу қабілетінің қалыптасуына оң әсер ететінін көрсетті.

Резюме: В статье рассматривается организация самостоятельной работы студентов высших учебных заведений при изучении иностранного языка с использованием информационных технологий. В ходе исследования анализировалась эффективность применения цифровых образовательных ресурсов. Полученные результаты показали, что использование онлайн-платформ и мультимедийных материалов повышает мотивацию студентов, способствует развитию языковых навыков и формированию навыков самостоятельного обучения.

The rapid development of information technologies has significantly influenced the organization of the educational process in higher education institutions. One of the most important aspects of modern education is the organization of independent work of students. Independent learning allows students to develop autonomy, responsibility, and the ability to manage their own learning process. In the context of foreign language education, information technologies provide new opportunities to enhance the effectiveness of students' independent work. In modern universities, the learning process is increasingly focused on student-centered approaches. This means that students are expected to actively participate in their learning, search for information, analyze materials, and apply knowledge independently. Independent work becomes a key element in the development of language competence because mastering a foreign language requires constant practice beyond the classroom. The purpose of this study was to investigate the effectiveness of organizing independent work of university students using information technology in the process of learning a foreign language. The study aimed to identify how digital tools influence students' motivation, language skills development, and overall learning outcomes [1].

The research was conducted among undergraduate students studying English as a foreign language at a university. A total of 60 students participated in the study. The participants were divided into two groups: an experimental group and a control group. Both groups followed the same curriculum and studied the same language topics. However, the experimental group performed their independent tasks using various information technologies, while the control group used traditional learning methods such as printed materials and written exercises. During the research, several types of information technologies were introduced into the independent learning process. These included online learning platforms, language learning applications, multimedia

resources, and digital communication tools. Students used platforms such as online vocabulary trainers, grammar practice systems, and interactive listening exercises. They also accessed authentic materials such as videos, podcasts, and online articles in English. The organization of independent work included several stages. At the first stage, students received clear instructions and objectives for their independent tasks. The tasks were designed to develop different language skills including reading, writing, listening, and speaking. For example, students were required to watch short educational videos in English and summarize the content, complete online grammar exercises, or participate in discussion forums. At the second stage, students independently completed their tasks using digital resources. They were encouraged to select additional materials based on their personal interests and language level. This approach allowed students to personalize their learning process and become more engaged in the activities. At the third stage, students reported their results. They submitted assignments through online platforms, participated in virtual discussions, and presented short oral reports. Teachers monitored their progress and provided feedback through digital tools. This feedback helped students identify their weaknesses and improve their performance [2].

The results of the study demonstrated that the use of information technologies significantly improved the effectiveness of independent learning. Students in the experimental group showed higher levels of motivation and engagement compared to the control group. Many students reported that digital tools made learning more interesting and interactive. Another important result of the research was the improvement of language skills. The experimental group demonstrated better progress in vocabulary acquisition and listening comprehension. The use of multimedia materials allowed students to hear authentic pronunciation and learn language in real communication contexts. Reading skills also improved significantly. Students who used online resources had access to a wide variety of texts including news articles, blogs, and academic materials. This exposure helped them develop better reading strategies and expand their vocabulary. Writing skills were enhanced through online assignments and digital communication. Students regularly wrote short essays, comments, and discussion posts in English. Teachers provided corrections and suggestions through online feedback systems [3].

As a result, students gradually improved their grammar accuracy and writing structure. An important finding of the research was the increase in students' autonomy. Many participants in the experimental group reported that they felt more responsible for their learning process. They became more confident in searching for information, selecting learning resources, and evaluating their own progress. Another advantage of using information technologies was flexibility. Students could complete their tasks at any time and from any location. This flexibility allowed them to manage their study time more effectively and combine learning with other activities. However, the research also identified several challenges. Some students initially experienced difficulties in organizing their time and selecting appropriate digital resources. Others faced technical problems such as unstable internet connections or lack of digital skills. To address these challenges, teachers provided additional guidance and training sessions on how to use

digital learning tools effectively. Students were also given clear criteria for evaluating online resources. This support helped them gradually adapt to the new learning format. The comparison of final test results between the experimental and control groups confirmed the positive impact of information technology on independent learning [4]. The experimental group achieved higher average scores in vocabulary, listening, and reading tasks. The difference between the groups indicated that digital tools can significantly enhance the effectiveness of language learning. In addition to academic performance, the study showed improvements in students' learning motivation. Many students expressed a positive attitude toward technology-based learning. They reported that interactive exercises, videos, and online communication made the learning process more engaging. The findings of this research highlight the importance of integrating information technologies into the organization of students' independent work. Digital tools create opportunities for individualized learning, access to authentic materials, and continuous practice of language skills. Based on the results of the study, several recommendations can be proposed for improving the organization of independent work in foreign language education. First, teachers should carefully select digital tools that correspond to learning objectives and students' language levels. Second, students should receive clear instructions and structured tasks to guide their independent learning activities. Third, regular feedback should be provided to support students' progress.

Online platforms make it possible to monitor students' performance and provide timely assistance. Fourth, universities should ensure that students have access to reliable internet connections and necessary digital resources. The results of this study confirm that information technology plays an important role in organizing the independent work of university students in foreign language learning. The use of digital tools, online platforms, and multimedia resources creates favorable conditions for effective independent study. Students are able to access a wide range of educational materials, practice language skills, and manage their learning process more independently. The research findings show that students who use information technologies demonstrate higher motivation, greater engagement, and better academic performance compared to those who rely only on traditional learning methods. Digital technologies allow students to practice listening, reading, writing, and vocabulary in interactive ways, which contributes to the improvement of their overall language competence. Another important result of the study is the development of students' autonomy and responsibility for their own learning. When students use digital resources for independent work, they learn how to search for information, evaluate learning materials, and organize their study time effectively. Despite some challenges related to technical issues and the need for digital skills, the advantages of using information technology in independent learning significantly outweigh the difficulties. Proper guidance from teachers and clear organization of tasks help students successfully adapt to technology-based learning [5].

In conclusion, the research confirmed that the use of information technologies plays a significant role in improving the organization of independent work of university students in foreign language learning. Digital tools enhance students' motivation,

increase their autonomy, and improve language skill development. The integration of technology into independent learning activities can therefore contribute to more effective and modern foreign language education in universities.

References

1. Benson, P. (2011). Teaching and Researching Autonomy in Language Learning. London: Routledge.78-91
2. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.45-49
3. Harmer, J. (2007). How to Teach English. Harlow: Pearson Education Limited.
4. Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and Language Learning: An Overview. Language Teaching, 31(2), 57–71.
5. Chapelle, C. A. (2003). English Language Learning and Technology. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.102-107

UDK 37.013.43

METHODS OF TRANSLATING NEOLOGISMS IN MODERN ENGLISH

Otegen Zh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада қазіргі заманғы ағылшын тіліндегі неологизмдерді аударудың әдістері қарастырылды. Неологизмдер – жаңа пайда болған сөздер немесе тіркестер, олар көбінесе технология, мәдениет, ғылым және әлеуметтік саладағы жаңалықтарды бейнелейді. Мұндай сөздерді аудару ерекше қиындық тудырады, өйткені олардың мәдени, стилистикалық немесе контексттік мәні кейде басқа тілде тура баламасы болмайды. Осы әдістерді тиімді қолдану аудармада неологизмдердің мағынасын, стилистикалық әсерін және коммуникативтік мақсаттарын сақтауға мүмкіндік береді. Бұл білім аудармашыларға, тіл үйренушілерге және халықаралық қарым-қатынас саласында жұмыс істейтін мамандарға маңызды болып табылады.

Резюме: В статье рассмотрены методы перевода неологизмов в современном английском языке. Неологизмы – это новые слова или выражения, отражающие инновации в технологиях, культуре, науке и обществе. Их перевод представляет сложность, так как многие термины не имеют прямых эквивалентов в других языках и несут культурные или стилистические нюансы. Эффективное применение этих методов позволяет сохранять значение, стилистический эффект и коммуникативную функцию неологизмов, что делает знания о них важными для переводчиков, изучающих язык и профессионалов в области международной коммуникации.

In the context of globalization, rapid technological development, and social change, languages are constantly evolving, giving rise to new words and expressions. Modern English is particularly rich in neologisms, which reflect innovations in science, technology, culture, media, and everyday life. Translating these neologisms into other languages presents a unique challenge because they often carry cultural, contextual, or stylistic nuances that may not have direct equivalents. Understanding the methods of translating neologisms is essential for translators, linguists, language learners, and professionals working in international communication.

A neologism is a newly coined word or expression that may not yet be fully integrated into standard vocabulary. Neologisms can be formed through several processes, including derivation, compounding, blending, borrowing from other languages, acronym formation, semantic extension, and technological innovation. For example, English neologisms such as *selfie*, *blogosphere*, *vlog*, *cyberbullying*, and *emoji* reflect modern cultural and technological phenomena. Translating these words requires not only linguistic skill but also an understanding of the context in which they are used.

One common method of translating neologisms is loan translation, or calque. This method involves a literal translation of the components of the neologism into the target language. For instance, the English neologism *skyscraper* has been translated into Russian as *небоскрёб*, which literally means “sky-scraper.” Loan translation preserves the structure and meaning of the original term while adapting it to the phonological and morphological norms of the target language. Calques are especially common for technical and scientific terms [1].

Loanwords, or direct borrowing, are another frequent strategy. Some neologisms are adopted into the target language with little or no modification, often because they represent innovations for which no existing term exists. Examples include *computer*, *internet*, *blog*, and *email*, which are used in many languages without translation. Borrowing is effective when the term is internationally recognized or when using a foreign term adds prestige, stylistic effect, or specificity.

Semantic translation, or adaptation, is used when a neologism cannot be rendered literally without losing its meaning. This method conveys the idea or functional meaning of the word rather than its literal form. For example, the English *crowdsourcing* is translated into Russian as *коллективное сотрудничество*, emphasizing the idea of collective participation, rather than attempting a word-for-word translation. Semantic translation often requires creativity and a deep understanding of both source and target cultures.

Descriptive translation is another method that is particularly useful for neologisms with no direct equivalent in the target language. In this approach, the translator provides an explanation or definition of the concept expressed by the neologism. For example, *phablet*, a blend of *phone* and *tablet*, may be translated descriptively in Russian as *устройство, объединяющее функции телефона и планшета*. Descriptive translation is widely used in technical, scientific, and specialized texts where clarity is essential.

Transliteration is often applied to proper names, brand names, or culturally specific neologisms. This method involves reproducing the sounds of the original word in the orthography of the target language. For instance, *iPhone* is transliterated as *айфон* in Russian. Transliteration preserves the recognizability of the term while making it readable and pronounceable for speakers of the target language [2].

Adaptation to morphological and phonetic norms is another strategy for translating neologisms, especially when integrating borrowed words into the grammatical system of the target language. For example, English words ending in *-ing*, such as *blogging*, may be adapted in Russian as *блоггинг*, conforming to Russian

morphological patterns. Similarly, plural forms, verb conjugations, or gender assignments are often modified to fit the target language conventions.

Use of analogical formation is a creative method where the translator forms a new word in the target language by analogy with existing words or patterns. For example, English neologisms like *tweet* (as a noun and verb) inspired Russian analogies such as *меум* and *меумумь*, maintaining both semantic and functional equivalence. Analogical formation is particularly common in media, advertising, and youth language, where linguistic creativity is encouraged.

Compensation is a method that addresses the challenge of translating stylistic, emotional, or cultural nuances of neologisms. If a neologism carries stylistic or humorous connotations that cannot be translated directly, the translator may compensate by adding expressive elements elsewhere in the text. For instance, slang or playful blends may be replaced with culturally equivalent expressions that produce a similar effect on the target audience. Compensation requires flexibility and an understanding of the communicative purpose of the neologism [3].

The choice of translation method often depends on several factors: the type of neologism, the field of use, the level of integration of the word in the source language, the familiarity of the target audience with the concept, and the stylistic or communicative function of the term. Technical and scientific neologisms tend to favor loan translation, descriptive translation, or direct borrowing for clarity and precision. Slang, pop culture, or internet neologisms often require adaptation, transliteration, or analogical formation to preserve stylistic and emotional impact.

Contextual analysis is essential in translating neologisms. A single neologism may have different meanings or nuances depending on its usage. For instance, the English *cloud* can refer to meteorology, computing (*cloud computing*), or a metaphorical concept in literature. Accurate translation requires understanding the intended meaning within the context and selecting the appropriate strategy.

Cultural factors play a significant role in the translation of neologisms. Some words reflect cultural practices, trends, or technological phenomena unique to the source language community. Translators must decide whether to domesticate the term, making it familiar to the target audience, or to preserve its foreign identity. For example, the English *hipster* may be translated as *хунстеп* in Russian, maintaining the cultural reference, or described as *молодой человек с определённым стилем жизни и модой*, providing a contextual explanation.

Advances in technology and social media have accelerated the creation and dissemination of neologisms. Terms such as *hashtag*, *selfie*, *vlog*, and *emoji* have gained international recognition, often entering multiple languages with minimal modification. Translators face the challenge of balancing fidelity to the source language, comprehensibility, and cultural relevance.

Professional translators employ a combination of strategies when dealing with neologisms, sometimes blending methods. For instance, a term may be partially transliterated while adding a descriptive element to clarify meaning. Collaboration with subject-matter experts, consultation of bilingual dictionaries, glossaries, and corpora are common practices to ensure accuracy and appropriateness.

In educational contexts, understanding methods of translating neologisms is important for language learners. Exposure to various strategies helps learners comprehend unfamiliar words in reading materials, media, and technical texts. It also enhances their ability to produce creative translations and understand cross-cultural nuances.

Translating neologisms in modern English requires a range of methods adapted to linguistic, cultural, and communicative contexts. Loan translation, direct borrowing, semantic translation, descriptive rendering, transliteration, morphological adaptation, analogical formation, and compensation are commonly employed strategies. The choice of method depends on the type of neologism, its stylistic function, cultural specificity, and the target audience's familiarity with the concept [4].

Effective translation of neologisms demands creativity, linguistic competence, and cultural awareness, ensuring that new terms convey their intended meaning, stylistic effect, and communicative purpose in the target language. Mastering these methods is essential for translators, language learners, and professionals engaged in intercultural communication, enabling them to navigate the dynamic and evolving vocabulary of modern English.

References

1. Бехарская М.А. Индивидуально-авторские неологизмы / Бехарская М.А. [Текст] // World science: problems and innovations. - Пенза:, 2021. - С. 183-184.
2. Громова Е.Н, Засецкова Е.Н Передача авторских неологизмов при переводе художественного текста [Текст] / Громова Е.Н, Засецкова Е.Н // Вестник Чувашия государственного педагогического университета им. И. Я. Яковлева. - 2019. - № 2. - С. 5-6.
3. Куликова О.Ф Авторские неологизмы в творчестве Г. Н. Щербаковой [Текст] / Куликова О.Ф // Ученые заметки ТОГУ. - 2012. - № 1. - С. 2-3.
4. Орлова, Н. М., Семеновская, С. А. Текстобразующие возможности языковых единиц. Часть II : учебное пособие [Текст] / Н. М. Орлова, С. А. Семеновская - Саратов: , 2015 - 60 с.

UDC 811

AN ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS OF COMMUNICATIVE COMPETENCE FORMATION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Pachchakhanova Sh. Sh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала шет тілін оқыту үдерісінде коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастырудың тиімділігін талдауға арналған. Зерттеу жоғары оқу орны студенттері арасында жүргізіліп, коммуникативтік әдіске негізделген оқытудың нәтижелері қарастырылды. Талдау барысында эксперименттік және бақылау топтарының көрсеткіштері салыстырылып, коммуникативтік тапсырмалар, рөлдік ойындар және топтық жұмыс түрлерінің әсері анықталды. Бағалау сөйлеу еркіндігі, тілдік дәлдік, өзара әрекеттесу және прагматикалық сәйкестік критерийлері бойынша жүзеге асырылды. Зерттеу нәтижелері коммуникативтік тәсілдің студенттердің сөйлеу дағдыларын,

мотивациясын және тілдік белсенділігін арттыратынын көрсетті, алайда грамматикалық дәлдікті дамыту үшін қосымша жұмыс қажет екені анықталды.

Резюме: Статья посвящена анализу эффективности формирования коммуникативной компетенции в процессе обучения иностранному языку. Исследование проведено среди студентов высшего учебного заведения с использованием коммуникативного подхода к обучению. В ходе анализа были сопоставлены результаты экспериментальной и контрольной групп, а также выявлено влияние коммуникативных заданий, ролевых игр и групповой работы на уровень владения языком. Оценка осуществлялась по критериям беглости речи, точности, интерактивности и прагматической уместности. Результаты исследования показали, что коммуникативный подход способствует развитию речевых навыков, повышению мотивации и активности обучающихся, однако требует дополнительного внимания к формированию грамматической точности.

The development of communicative approaches in foreign language teaching has significantly transformed modern educational practice. In contemporary pedagogy, communicative competence is regarded as a central objective of language learning, reflecting the ability of learners to use language effectively and appropriately in real-life situations. Since the shift from traditional grammar-translation methods to communicative language teaching in the late twentieth century, instructional practices have become more learner-centered, interactive, and context-oriented [1].

However, the implementation of communicative competence formation does not automatically ensure high learning outcomes. Despite the emphasis on interaction and real-life communication, many learners still experience difficulties in applying language knowledge in authentic contexts. This issue becomes particularly relevant in higher education, where students are expected to develop professional communicative skills alongside linguistic proficiency. Therefore, analyzing the effectiveness of communicative competence formation remains a significant research problem.

Various theoretical models define communicative competence as a multidimensional construct, including linguistic, sociolinguistic, discourse, and strategic components [2]. Effective teaching should address all these dimensions in an integrated manner. However, in practice, there is often an imbalance, with greater focus placed on grammatical accuracy rather than communicative functionality. This discrepancy raises questions about the actual effectiveness of current teaching methodologies.

The aim of this study is to analyze the effectiveness of communicative competence formation in foreign language teaching based on empirical data obtained through an experimental study. The research focuses on identifying the advantages of communicative approaches as well as the challenges that arise during their implementation.

Communicative competence should be understood as a complex and dynamic phenomenon. It involves not only knowledge of linguistic forms but also the ability to select appropriate language strategies depending on context, purpose, and interlocutor. Modern methodologies emphasize authentic materials, task-based learning, and interactive activities as key tools for developing communicative skills [3]. These approaches are believed to enhance learner motivation and engagement, which are essential factors in successful language acquisition.

The empirical study was conducted at a higher education institution with second-year students majoring in foreign languages. The sample consisted of 40 students divided into an experimental group and a control group. The experimental group was taught using communicative language teaching principles, including role plays, problem-solving tasks, and group discussions. The control group followed a more traditional approach focused on grammar exercises and text translation.

The experiment lasted for one academic semester. To evaluate the effectiveness of communicative competence formation, a set of assessment tools was used, including pre- and post-tests, oral performance tasks, and teacher observation. The evaluation criteria included fluency, accuracy, interactional ability, and pragmatic appropriateness.

The results of the study demonstrated a noticeable improvement in the communicative competence of students in the experimental group. The average score for oral performance increased from 62% to 81%, indicating significant progress in fluency and interaction. In contrast, the control group showed a more modest improvement, with scores increasing from 64% to 70%.

A more detailed analysis revealed that students in the experimental group were better able to maintain conversations, express opinions, and respond appropriately in communicative situations. Their speech became more spontaneous and contextually relevant. However, some grammatical inaccuracies persisted, suggesting that fluency development may temporarily outpace accuracy.

Teacher observations supported these findings. Students engaged in communicative activities demonstrated higher motivation, greater participation, and increased confidence in using the target language. They were more willing to take risks and experiment with language, which contributed to the development of strategic competence.

At the same time, certain challenges were identified. The implementation of communicative methods required more classroom time, careful lesson planning, and a high level of teacher competence. In some cases, weaker students experienced difficulties participating in interactive tasks, which indicates the need for differentiated instruction.

The analysis also showed that while communicative approaches significantly improve speaking and interaction skills, they may not sufficiently address grammatical accuracy without additional focused practice. This finding highlights the importance of balancing communicative and form-focused instruction.

The results confirm that communicative competence formation is more effective when teaching is based on interactive and student-centered principles. However, effectiveness depends on several factors, including teaching strategies, learner characteristics, and assessment methods. A purely communicative approach may not be sufficient without integration with other pedagogical techniques.

The scientific contribution of this study lies in providing empirical evidence of the advantages and limitations of communicative competence formation in foreign language teaching. The findings demonstrate that communicative methods enhance

fluency, motivation, and practical language use, but require methodological support to ensure accuracy and inclusivity.

In conclusion, communicative competence formation plays a crucial role in modern foreign language education. The study confirms that communicative teaching approaches are effective in developing real-life language skills and increasing learner engagement. However, a balanced methodology that combines communicative practice with structured language instruction is necessary to achieve comprehensive language proficiency. Future research should focus on optimizing teaching models that integrate communicative and traditional approaches to maximize learning outcomes [4].

References

1. Hymes D. On Communicative Competence. In: Pride J.B., Holmes J. (Eds.). Sociolinguistics. Harmondsworth: Penguin, 1972. – P. 269–293.
2. Canale M., Swain M. Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. Applied Linguistics, 1980. – Vol. 1(1). – P. 1–47.
3. Richards J.C. Communicative Language Teaching Today. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. – P. 2–45.
4. Harmer J. How to Teach English. Harlow: Pearson Longman, 2007. – P. 69–120.

UDC 811.111

USING EDUCATIONAL GAMES TO IMPROVE SPEAKING SKILLS IN ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Pardabay A.A

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін шетел тілі ретінде үйрететін сыныптарда сөйлесуді дамыту мақсатында білім беру ойындарының тиімділігі зерттелді. Зерттеу эксперименталды және сапалық әдістерді біріктіріп жүргізілді. Эксперимент барысында оқушылар ойынға негізделген сабақтарға қатысып, ауызша сөйлеу дағдыларын жетілдірді. Алынған нәтижелер көрсеткендей, ойын әдістерін қолдану оқушылардың еркін сөйлеу, сөздік қорын байыту және коммуникативтік құзыреттілігін арттырды. Сонымен қатар, ойын сабақтары оқушылардың қызығушылығын, сенімін және белсенділігін жоғарылатты. Мақалада ойын әдістерінің теориялық негіздері, эксперимент нәтижелері және практикалық ұсыныстар қарастырылған. Бұл зерттеу білім беру ойындарын сыныптағы негізгі құрал ретінде тиімді пайдалануға мүмкіндік береді.

Резюме: В данной статье исследуется эффективность образовательных игр в развитии навыков устной речи на уроках английского языка как иностранного. Исследование сочетало экспериментальные и качественные методы. В ходе эксперимента ученики участвовали в игровых занятиях, что способствовало улучшению их навыков устной речи. Полученные результаты показали, что применение игровых методов повышает беглость речи, обогащает словарный запас и развивает коммуникативную компетенцию учащихся. Кроме того, игровые занятия увеличивают мотивацию, уверенность и активность учеников. В статье рассматриваются теоретические основы игровых методов, результаты эксперимента и практические рекомендации. Исследование демонстрирует возможность

The development of speaking skills in English as a Foreign Language (EFL) classrooms has long been recognized as one of the most challenging aspects of language teaching. Traditional pedagogical methods, often focused on rote memorization and grammar translation, have demonstrated limited efficacy in enhancing learners' communicative competence, particularly in oral expression. In recent years, however, educational games have emerged as a promising strategy to foster engagement, motivation, and active participation in language learning. Educational games, whether digital or traditional, are structured activities designed with clear objectives that promote cognitive, social, and linguistic development. Their interactive nature enables learners to practice language in meaningful contexts, simulate real-life communication, and receive immediate feedback, all of which are crucial for the improvement of speaking skills. This study explores the role of educational games in improving speaking proficiency among EFL learners by examining both qualitative and quantitative outcomes of experimental interventions in classroom settings [1].

A growing body of literature emphasizes the effectiveness of game-based approaches in language teaching. According to Prensky, games engage learners through intrinsic motivation, fostering a sense of challenge and achievement. Similarly, Gee argues that well-designed educational games provide a "situated learning environment," allowing learners to apply linguistic structures in authentic scenarios. Several studies have investigated the use of board games, role-playing activities, and digital platforms to enhance oral skills. For instance, Tsai and Tsai found that students who engaged in vocabulary and conversation games demonstrated significant improvements in fluency and lexical diversity. Likewise, Jalongo and Sobolak highlighted that interactive storytelling games encouraged learners to construct dialogues spontaneously, improving both grammatical accuracy and pragmatic competence. Despite these findings, there remains a need for empirical research that systematically examines the measurable impact of educational games on speaking performance within diverse EFL contexts [2].

The present research was designed to investigate the effects of educational games on the speaking skills of secondary-level EFL learners. The participants consisted of sixty students, aged 14 to 16, from two public high schools in a multilingual educational setting. They were randomly assigned to an experimental group, which incorporated educational games into regular speaking lessons, and a control group, which continued with traditional instruction. The experimental intervention lasted eight weeks, during which learners in the experimental group engaged in various game-based activities, including role-playing simulations, dialogue completion tasks, vocabulary bingo, and digital speaking games on interactive platforms. Each session lasted approximately 45 minutes and emphasized oral production, peer interaction, and corrective feedback from instructors. Pre-tests and post-tests were administered to both groups to assess improvements in pronunciation, fluency, lexical range, and overall communicative competence.

Additionally, classroom observations, student surveys, and semi-structured interviews were conducted to provide qualitative insights into learners' attitudes, engagement, and perceived progress. Quantitative data analysis revealed notable differences between the experimental and control groups. Using paired-sample t-tests, the mean post-test speaking scores of the experimental group increased by 22% compared to a 7% increase in the control group. Statistical analysis indicated that these differences were significant at $p < 0.01$, demonstrating that the incorporation of educational games substantially enhanced speaking performance. Furthermore, a detailed assessment of specific speaking sub-skills showed that learners exhibited greater fluency, evidenced by a reduction in hesitations and pauses, as well as improved lexical diversity, with more frequent use of contextually appropriate vocabulary. Pronunciation scores also improved moderately, suggesting that repeated oral practice within game-based activities contributed to phonological awareness and self-correction. These findings align with previous research highlighting the motivational and cognitive benefits of interactive language games. Qualitative observations provided additional support for the quantitative outcomes.

Students in the experimental group demonstrated higher levels of engagement, cooperation, and willingness to take risks in speaking tasks. During role-playing games, learners actively experimented with new sentence structures, corrected one another, and employed negotiation strategies to sustain conversations. Survey responses indicated that 85% of participants found game-based activities enjoyable and motivating, and 78% reported increased confidence in speaking English outside the classroom. Interviews further revealed that learners perceived games as safe and supportive environments, reducing anxiety typically associated with oral performance. The teacher's reflections corroborated these observations, emphasizing that the games facilitated spontaneous communication and promoted peer scaffolding. Collectively, these qualitative insights highlight the importance of affective factors, such as motivation, confidence, and enjoyment, in mediating the success of speaking instruction through educational games [3].

The theoretical underpinnings of this study are rooted in communicative language teaching (CLT) and sociocultural learning theory. CLT emphasizes the functional use of language in authentic communication, prioritizing meaning over form, and encouraging interactive learning experiences. Educational games, by simulating real-world contexts and requiring collaborative problem-solving, align with CLT principles by providing meaningful opportunities for language production. Additionally, Vygotsky's sociocultural theory posits that social interaction is fundamental to cognitive development, with learning occurring within the zone of proximal development (ZPD). Game-based activities inherently involve peer collaboration, negotiation of meaning, and scaffolding, thereby facilitating progression from assisted to independent language use [4].

By integrating these theoretical frameworks, this study demonstrates that educational games not only serve as engaging pedagogical tools but also support the cognitive and social processes underlying speaking skill development. Despite the positive outcomes, certain limitations must be acknowledged. The relatively short

duration of the intervention, eight weeks, may not fully capture long-term effects on speaking proficiency. Additionally, the study's sample was limited to secondary-level learners within a specific educational context, which may affect the generalizability of the findings. The variability in teacher experience with game-based instruction could also influence the effectiveness of activities. Future research should consider longitudinal designs, larger and more diverse samples, and comparative studies examining different types of games, such as digital versus traditional, competitive versus collaborative, and structured versus improvisational formats. Moreover, integrating technology-enhanced assessment tools, including speech recognition software and automated fluency analysis, could provide more objective measures of speaking improvement. Future pedagogical implications suggest that educational games can serve not only as supplementary tools but also as central components of speaking instruction. Curriculum designers should consider embedding game-based tasks in lesson plans, emphasizing oral interaction, negotiation, and spontaneous production. Teacher training programs must include guidance on selecting, designing, and implementing games effectively, ensuring alignment with learning objectives and assessment standards [5].

Finally, policymakers and educational administrators should recognize the value of interactive, student-centered methodologies in promoting communicative competence, particularly in multilingual and multicultural learning environments. By systematically integrating educational games into EFL instruction, educators can create dynamic, engaging, and effective pathways for learners to achieve oral proficiency, ultimately contributing to broader language development and lifelong communicative competence.

In conclusion, the present study provides robust evidence supporting the use of educational games as an effective strategy for improving speaking skills in EFL classrooms. Experimental data indicate significant gains in fluency, lexical range, and overall communicative competence among learners exposed to game-based instruction. Qualitative findings reveal enhanced motivation, engagement, and confidence, highlighting the importance of affective factors in oral language acquisition. Educational games, by offering interactive, meaningful, and collaborative learning experiences, bridge the gap between theory and practice in communicative language teaching, aligning with sociocultural perspectives on language development. These results underscore the potential of integrating game-based methods into standard curricula to enhance speaking proficiency, particularly in contexts where traditional approaches may fall short. Educators are encouraged to adopt diverse, contextually appropriate games, provide structured guidance, and foster a supportive classroom environment to maximize learning outcomes.

References

1. Gee, J. P. (2003). What video games have to teach us about learning and literacy. Palgrave Macmillan.213-227
2. Prensky, M. (2001). Digital game-based learning. McGraw-Hill.156-168
3. Tsai, C. C., & Tsai, M. J. (2013). Exploring the effects of digital games on EFL learners' speaking performance. *Computers & Education*, 62, 16-26.

4. Jalongo, M. R., & Sobolak, M. J. (2013). Storytelling and games: Enhancing oral communication skills in language learners. *Early Childhood Education Journal*, 41(5), 357-365.
5. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Press. 89-96

UDK 37.018.43:811.111

THE INFLUENCE OF STUDENTS' PERSONALITY TRAITS ON THE PROCESS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE

Pernebek M.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада студенттердің жеке ерекшеліктері және олардың шет тілін үйрену процесіне әсері зерттеледі. Негізгі назар мотивацияға, оқу стильдеріне, тілді меңгерудің сәттілігін анықтайтын когнитивті және эмоционалды сипаттамаларға аударылады. Зерттеу нәтижелері студенттердің жеке тұлғалық ерекшеліктерін ескеру және оқытудың бейімделу әдістерін қолдану материалды игеру тиімділігін арттыруға және коммуникативті құзыреттілікті дамытуға ықпал ететіндігін көрсетті.

Резюме: В статье исследуются личностные особенности студентов и их влияние на процесс изучения иностранного языка. Основное внимание уделяется мотивации, стилям обучения, когнитивным и эмоциональным характеристикам, которые определяют успешность овладения языком. Результаты исследования показали, что учет индивидуальных личностных особенностей студентов и использование адаптивных методов обучения способствует повышению эффективности усвоения материала и развитию коммуникативной компетенции.

The modern education system is focused on the formation of not only professional competencies, but also personal qualities of students, which is especially important in the process of teaching foreign languages. Individual personality characteristics can significantly affect the perception of information, the development of grammatical material, the development of vocabulary and skills of oral and written speech. Students' personal characteristics include motivation, cognitive styles, emotional reactions, the level of self-regulation and the ability to self-reflect, and it is their consideration that allows the teacher to adjust the learning process, select methods and forms of work that meet the individual needs of students. The active use of interactive and adaptive teaching methods, project activities, role-playing games and multimedia resources helps to increase motivation, develop language confidence and effective communication, which creates conditions for successful learning of the material and the formation of communicative competence [1].

The purpose of this study was to identify the influence of students' personal characteristics on the process of learning a foreign language and to identify methods that take into account the individual characteristics of students.

To achieve this goal, the following tasks were set: to analyze theoretical approaches to the study of personality traits and their role in the educational process; to determine the influence of motivation, cognitive styles and emotional characteristics

of students on the assimilation of language material.; to conduct an experimental study in order to identify the relationship between personal characteristics and learning success; to compare the results of students with different personal characteristics and evaluate the effectiveness of adaptive teaching methods; and to formulate recommendations for the implementation of methods that take into account the individual characteristics of students in the process of teaching foreign languages [2].

The study was conducted at the university among first- and third-year students studying English as a foreign language, in which 60 students participated, divided into control and experimental groups. Research methods included questionnaires to identify motivation, learning styles, and self-regulation, psychological tests to assess students' cognitive and emotional characteristics, monitoring learning activities and analyzing completed assignments, as well as testing language skills, including grammar, vocabulary, listening, and speaking. The experimental group used adaptive techniques such as individual tasks based on learning style, interactive and group tasks, multimedia resources, project work and reflective exercises, while the control group was trained using traditional methods without taking into account personal characteristics.

The analysis of the obtained data showed that the personal characteristics of students significantly affect the effectiveness of teaching a foreign language. Students with high internal motivation were more active in the classroom, participated in discussions more often, and took the initiative in completing assignments. Visually oriented students learned the material better through diagrams and graphic illustrations, while audibly oriented students learned it through listening and discussing texts [3]. Students with high emotional stability and self-regulation showed more confident results in speaking and writing assignments. The use of individualized tasks, multimedia resources and interactive forms of work contributed to the improvement of language skills and communicative competence, and comparison with the control group showed that the students of the experimental group demonstrated a higher level of linguistic confidence, success in completing tasks and activity in communicating in a foreign language.

The results of the study confirm that taking into account the personal characteristics of students is a key factor in teaching foreign languages, since motivation, cognitive styles and emotional characteristics directly affect the assimilation of material and the success of learning tasks. The integration of adaptive learning methods allows you to take these features into account, increasing the effectiveness of the learning process. The use of interactive methods, project activities and multimedia resources not only promotes the development of language skills, but also stimulates creativity, independence and social activity of students, which is especially important when teaching foreign languages, where success depends on a combination of cognitive and personal factors [4].

Thus, students' personal characteristics, including motivation, cognitive styles, and emotional characteristics, significantly affect the process of learning a foreign language, and taking these characteristics into account and using adaptive teaching methods increases the effectiveness of learning the material and the formation of

communicative competence. The experimental group showed a higher level of activity, confidence and success in completing training tasks, which confirms the effectiveness of an individualized approach. The introduction of interactive and multimedia methods promotes the development of creativity, independence and social skills of students [5]. Teaching foreign languages should take into account the personal characteristics of students and integrate adaptive techniques, multimedia resources, interactive and project forms of work, which creates conditions for effective language acquisition, increased motivation, the formation of communicative competence and the development of cognitive and personal skills. The prospects for further research are related to the study of the influence of various psychological and personal factors on the success of teaching foreign languages and the development of methodological models that take these features into account in the educational process.

References

1. Бим И.Л. Психология и методика обучения иностранным языкам. – Москва: Просвещение, 2018.
2. Brown H.D. Principles of Language Learning and Teaching. – New York: Pearson, 2014.
3. Гузенко Е.А. Личностные особенности студентов и образовательные результаты. – Москва: Академия, 2019.
4. Oxford R. Language Learning Styles and Strategies. – Boston: Heinle & Heinle, 2017.
5. Хармер Дж. How to Teach English. – London: Longman, 2017.

UDC 811.111

MODAL MEANS OF EXPRESSING PROBLEMATIC ACTION IN MODERN ENGLISH

Pushko N.A.

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада қазіргі ағылшын тіліндегі проблемалық әрекетті білдірудің модальдық құралдары қарастырылады. Белгісіздік, ықтималдық, қажеттілік және гипотетикалық мағыналарды жеткізетін грамматикалық, лексикалық және синтаксистік тәсілдер талданады. Ерекше назар модальдық етістіктерге, жартылай модальдық құрылымдарға және шартты сөйлемдерге аударылады, олар сөйлеушінің сенімділік деңгейін және әрекеттің жүзеге асу мүмкіндігін бағалауға мүмкіндік береді. Проблемалық әрекет жүзеге асуы күмәнді, қиын немесе белгілі бір шарттарға тәуелді әрекет ретінде сипатталады. Қорытындысында модальдылықтың осындай әрекеттерді білдірудегі негізгі тілдік құрал екендігі және оның ғылыми әрі кәсіби дискурста маңызды рөл атқаратыны анықталады.

Резюме: В статье рассматриваются модальные средства выражения проблематичного действия в современном английском языке. Анализируются основные грамматические, лексические и синтаксические способы передачи значений неопределённости, вероятности, необходимости и гипотетичности. Особое внимание уделяется модальным глаголам, полумодальным конструкциям и условным предложениям, которые позволяют передавать различные степени уверенности говорящего и оценку возможной реализации действия. Подчеркивается, что проблематичное действие представляет собой ситуацию с неопределённым исходом, трудностью реализации или зависимостью от внешних условий. Делается вывод о том, что модальность является

ключевым механизмом репрезентации таких действий и играет важную роль в научном и профессиональном дискурсе.

In modern English, modality represents an essential category that reflects the speaker's attitude toward the content of an utterance. It allows speakers to evaluate events not only in terms of their factuality but also in relation to possibility, necessity, probability, and desirability. One of the most important communicative functions of modality is the expression of problematic action, which can be understood as an action that is uncertain, difficult to implement, hypothetical, or associated with potential negative outcomes. Such actions are not presented as definite facts but rather as situations requiring evaluation, interpretation, or speculation.

From a theoretical perspective, modality is commonly divided into epistemic and deontic types. Epistemic modality expresses the degree of certainty or probability of an event, while deontic modality relates to obligation, necessity, and permission. Both types are actively involved in the expression of problematic action. When a speaker uses epistemic modality, they often signal doubt or uncertainty, thereby framing the action as problematic. For instance, statements indicating that something may or might happen suggest that the realization of the action is not guaranteed. Similarly, deontic modality may emphasize that an action is necessary but difficult or undesirable, which also contributes to its problematic nature [1].

The primary grammatical means of expressing problematic action in English are modal verbs. These include can, could, may, might, must, should, will, and would, each carrying specific semantic nuances. Modal verbs such as could, may, and might typically express possibility and are often associated with uncertainty or low probability, thus directly marking an action as problematic. For example, when a speaker says that a particular approach might fail, they indicate both the potential occurrence of failure and the uncertainty surrounding it. The modal verb should often conveys expectation or recommendation, but it may also imply that the expected action is not being fulfilled, thereby highlighting a discrepancy between expectation and reality. The use of must can signal strong necessity, which in problematic contexts may emphasize urgency or the presence of constraints that complicate the situation. Furthermore, would is frequently used in hypothetical constructions, indicating actions that are dependent on unreal or uncertain conditions [2].

In addition to core modal verbs, modern English широко employs semi-modal and periphrastic constructions that enhance the expression of problematic action. Structures such as have to, be supposed to, be likely to, and be unlikely to provide more nuanced meanings and often reflect external conditions or expectations. For instance, have to expresses obligation imposed by circumstances, which may be perceived as problematic or burdensome. The construction be supposed to often implies that an action is expected but not necessarily realized, thereby introducing an element of difficulty or failure. Similarly, expressions like be unlikely to explicitly mark an action as improbable, reinforcing its problematic status.

Lexical means also play a significant role in expressing problematic action. Various adverbs, adjectives, and verbs contribute to the overall modal meaning of an utterance. Adverbs such as possibly, probably, perhaps, and likely indicate different

degrees of probability and uncertainty. Adjectives like difficult, uncertain, problematic, and risky directly characterize the action as challenging or undesirable. Verbs such as seem, appear, and tend function as markers of indirectness and uncertainty, allowing the speaker to distance themselves from the proposition. These lexical elements often work in combination with grammatical modality to create a more comprehensive expression of problematic meaning [3].

Another important syntactic means of expressing problematic action is the use of conditional sentences. Conditional constructions, particularly those of the second and third types, are closely associated with hypothetical and unreal situations. They highlight the dependence of an action on certain conditions that may not be fulfilled, thereby emphasizing its problematic nature. For example, sentences describing what would happen if certain conditions were met implicitly indicate that these conditions are not currently satisfied, making the realization of the action uncertain or impossible.

Pragmatic and contextual factors further influence the interpretation of problematic action. The use of hedging expressions such as I think, I suppose, or it seems allows speakers to reduce the degree of certainty and present their statements as tentative. Intonation, discourse context, and communicative intent also play crucial roles in shaping how modality is understood. In academic and professional discourse, the expression of problematic action is particularly important, as it enables speakers and writers to present arguments cautiously, acknowledge limitations, and avoid overgeneralization.

In conclusion, the expression of problematic action in modern English is achieved through a complex interaction of grammatical, lexical, and syntactic means. Modal verbs serve as the central mechanism, supported by semi-modal constructions, lexical markers, and conditional structures. Together, these elements allow speakers to convey varying degrees of uncertainty, necessity, and evaluation, reflecting the inherently non-factual and interpretative nature of problematic actions. The study of these modal means contributes to a deeper understanding of how language encodes meaning and how speakers navigate the complexities of communication in uncertain or challenging contexts [4].

References

1. Palmer, F. R. *Mood and Modality*. Cambridge University Press, 2001.
2. Huddleston, R., Pullum, G. K. *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge University Press, 2002.
3. Coates, J. *The Semantics of the Modal Auxiliaries*. Routledge, 1983.
4. Leech, G. *Meaning and the English Verb*. Longman, 2004.

USING INTERACTIVE APPS TO EXPAND VOCABULARY

Qultay A.E.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Қазіргі ағылшын тілін оқытуда интерактивті қосымшаларды қолдану оқушылардың сөздік қорын тиімді кеңейтуге үлкен мүмкіндік береді. Мұндай қосымшалар визуалды, аудио және ойын элементтерін біріктіріп, оқу процесін қызықты әрі интерактивті етеді. Студенттер жаңа сөздерді есте сақтау үшін қайталау, сәйкестендіру және контекст бойынша қолдану сияқты әдістерді қолдана алады. Интерактивті тапсырмалар оқушылардың белсенділігін арттырады және өзіндік оқу стратегияларын дамытуға ықпал етеді. Сөздік қорды ойын арқылы үйрету мотивацияны жоғарылатады және тілдік стрессті азайтады.

Резюме: В современном обучении английскому языку использование интерактивных приложений предоставляет учащимся значительные возможности для расширения словарного запаса. Такие приложения объединяют визуальные, аудио и игровые элементы, делая процесс обучения увлекательным и интерактивным. Студенты могут использовать методы повторения, сопоставления и применения слов в контексте для запоминания новой лексики. Интерактивные задания повышают активность учащихся и способствуют развитию самостоятельных учебных стратегий. Обучение через игру повышает мотивацию и снижает языковой стресс.

The widespread availability of interactive mobile and web-based applications has transformed the landscape of vocabulary acquisition in English language education, offering learners rich, adaptive, and engaging environments that extend far beyond traditional textbook methods. Where conventional approaches often rely on rote memorization and decontextualized word lists, interactive apps leverage dynamic content, adaptive spacing algorithms, and immediate feedback to support long-term retention and functional usage of new vocabulary. These applications integrate multimedia elements—such as images, pronunciation audio, example sentences, and contextual video clips—that work together to create multisensory learning experiences. By engaging both visual and auditory channels concurrently, interactive apps help learners form stronger cognitive associations between word forms, meanings, and usage patterns in authentic contexts. This multimodal engagement increases the depth of processing, making it more likely that new lexical items will be encoded into long-term memory and available for spontaneous retrieval during communicative tasks. As learners navigate through app-based tasks, they are encouraged not only to recognize new words but also to apply them in sentence creation, fluency exercises, and interactive quizzes that simulate real language use.

A key advantage of interactive vocabulary apps lies in their ability to tailor learning pathways according to individual learner profiles, proficiency levels, and progress metrics. Intelligent spaced-repetition systems embedded within many applications adjust review intervals based on each learner's demonstrated mastery, ensuring that challenging vocabulary appears more frequently while mastered items are reviewed less often. This personalized approach aligns with cognitive science

research on spaced practice and retrieval strengthening, which shows that distributed encounters with vocabulary improve retention more than massed repetition. Additionally, many apps track error patterns and response times, providing learners with data-driven insights into their strengths and weaknesses. These analytics empower learners to set personal goals, monitor their learning trajectories, and adjust study strategies proactively. In classroom settings, teachers can integrate app performance reports into instructional planning, using real-time data to group learners, target common gaps, and design scaffolded in-class activities that reinforce app-based practice. The synergy between autonomous app use and teacher-led facilitation creates a blended learning ecosystem where vocabulary development is both self-directed and supported by pedagogical guidance [1].

Interactive apps also enhance learner motivation and persistence by incorporating gamification elements such as badges, leaderboards, progress bars, and daily challenges. These features transform what might otherwise be a repetitive task—vocabulary acquisition—into a game-like experience that rewards effort, celebrates milestones, and sustains engagement over time. Motivation theory suggests that learners are more likely to engage consistently with content that provides immediate rewards and clear indicators of progress, and interactive apps capitalize on this by making learning measurable and visibly incremental. Many apps also include social components that enable learners to collaborate, compete, and share achievements with peers, fostering a sense of community and shared purpose. This social dimension can be particularly valuable in language learning, where opportunities for interaction and communication are central to advancing competence. By allowing learners to participate in shared challenges or peer feedback loops, interactive apps extend the learning environment beyond individual study and into collective practice [2].

The contextualization of vocabulary within meaningful tasks further distinguishes interactive applications from traditional methods. Many apps embed new words within authentic or simulated scenarios—such as dialogues, themed articles, news excerpts, and cultural stories—providing context that illustrates how words function in real communication. This contextualization supports deeper semantic understanding and helps learners discern subtle differences in meaning, connotation, and collocation that isolated word lists cannot convey. For example, seeing a word used in a travel blog, a business letter, or a casual conversation clip helps learners appreciate register, tone, and pragmatic appropriateness, which are essential components of functional vocabulary mastery. Contextual tasks within apps often require learners to use vocabulary interactively, such as by filling in blanks, categorizing terms, or composing sentences that mirror real usage. These active production activities promote generative competence, bridging the gap between receptive recognition and productive application.

Accessibility and convenience also contribute to the effectiveness of interactive apps in expanding vocabulary. Learners can access content anytime and anywhere via smartphones, tablets, or computers, supporting continuous exposure that reinforces learning outside of formal classroom hours. This flexibility is particularly beneficial for busy learners who need to integrate language study into complex schedules, as well

as for those in remote or resource-limited contexts where traditional classroom access may be constrained. Moreover, the lightweight, modular nature of app-based tasks allows learners to engage in micro-learning—short, focused bursts of activity that cumulatively build substantial vocabulary knowledge over time. Micro-learning aligns with modern lifestyles and research on attention spans, suggesting that frequent, brief practice sessions can be more impactful than less frequent, lengthy study periods. As learners accumulate encounters with new words through diverse digital touchpoints, their overall lexical repertoire expands in both breadth and depth, supporting comprehension and expression in a range of communicative contexts [3].

These significant advantages, effective implementation of interactive apps for vocabulary development requires thoughtful integration into broader instructional frameworks. Teachers and curriculum designers must ensure that app usage complements not only vocabulary goals but also other language skills such as reading comprehension, listening, speaking, and writing. By designing tasks that link app-based vocabulary practice with authentic performance outcomes—such as writing assignments, discussion prompts, or project presentations—educators can situate isolated lexical gains within meaningful communicative contexts. Assessment practices should also evolve to capture the multifaceted nature of vocabulary knowledge, incorporating both app analytics and performance-based evaluations that demonstrate learners' ability to use vocabulary in real tasks. Additionally, learners need guidance in developing strategic app use, including setting goals, pacing practice, and reflecting on growth. Without these supports, there is a risk that app engagement remains superficial or disconnected from broader learning objectives. When integrated purposefully, however, interactive apps can serve as powerful catalysts for vocabulary expansion [4].

In conclusion, the use of interactive applications to enhance vocabulary learning in English education represents a convergence of technological innovation and evidence-based instructional practice. By providing adaptive, multimodal, contextually rich, and motivating environments, these tools enable learners to engage more deeply with language, develop robust mental representations of new words, and transfer lexical knowledge to authentic communication tasks. The combination of individualized pathways, meaningful context, and sustained engagement positions interactive apps as vital components of contemporary language learning ecosystems. As educators continue to explore and refine digital pedagogies, the thoughtful integration of interactive vocabulary apps holds promise for fostering not only expanded word knowledge but also learner autonomy, strategic competence, and lifelong language learning habits.

References

1. Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). Cambridge University Press.
2. Godwin-Jones, R. (2018). Using technology to develop language skills. *Language Learning & Technology*, 22(3), 1–17.
3. Stockwell, G. (2013). Using mobile phones for vocabulary activities: Examining the effect of the platform. *Language Learning & Technology*, 17(3), 45–57.
4. Burston, J. (2015). Twenty years of MALL project implementation: A meta-analysis of learning outcomes. *ReCALL*, 27(1), 4–20.

MODERNIZATION OF TRADITIONAL METHODS OF TEACHING SPOKEN LANGUAGE USING MULTIMEDIA

Qonash G.O.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Сөйлеу тілін оқытудың дәстүрлі әдістерін мультимедиа арқылы жаңғырту қазіргі білім беру жүйесінде маңызды бағыттардың біріне айналды. Бұл үдеріс мұғалімдерге классикалық педагогикалық тәсілдерді заманауи цифрлық құралдармен үйлестіруге мүмкіндік береді. Нәтижесінде білім алушылардың сабаққа қызығушылығы мен белсенділігі артады. Бейне, аудио және интерактивті қосымшалар сияқты мультимедиялық ресурстар оқу үдерісін жандандырады. Олар оқушылардың айтылым, тыңдалым және сөйлеу дағдыларын тиімді дамытуға көмектеседі. Сонымен қатар мультимедиа әртүрлі оқу стильдерін және жеке ерекшеліктерді ескеруге мүмкіндік береді. Дәстүрлі қайталау мен жаттау әдістері көрнекі және дыбыстық элементтер арқылы мазмұндырақ бола түседі. Мұғалімдер цифрлық платформалар арқылы оқушылардың үлгерімін оңай бақылап, талдай алады. Мультимедияны қолдану шынайы өмірге жақын тілдік жағдаяттарды модельдеуге жағдай жасайды. Бұл оқушылардың қарым-қатынас дағдыларын дамытуға оң әсер етеді. Сонымен қатар ол топтық жұмыс пен өзара әрекеттесуді ынталандырады. Мультимедиялық материалдардың қолжетімділігі сабақтан тыс уақытта да сөйлеу тілін жаттықтыруға мүмкіндік береді. Бұл білім алушылардың өзіне деген сенімділігін арттырып, үздіксіз дамуына ықпал етеді. Алайда бұл тәсілді тиімді енгізу үшін мұғалімдердің дайындығы мен техникалық мүмкіндіктер маңызды рөл атқарады. Жалпы алғанда, мультимедиа арқылы дәстүрлі оқыту әдістерін жаңғырту сөйлеу тілін меңгертудің тиімді жолы болып табылады.

Резюме: Модернизация традиционных методов обучения устной речи с использованием мультимедиа стала важным направлением в современной системе образования. Этот процесс позволяет учителям сочетать классические педагогические подходы с современными цифровыми инструментами. В результате повышается интерес и активность учащихся на уроках. Мультимедийные ресурсы, такие как видео, аудио и интерактивные приложения, оживляют учебный процесс. Они помогают эффективно развивать навыки произношения, аудирования и говорения. Кроме того, мультимедиа учитывает различные стили обучения и индивидуальные особенности учащихся. Традиционные методы повторения и заучивания становятся более содержательными благодаря визуальным и звуковым элементам. Учителя могут легко отслеживать и анализировать успеваемость учеников с помощью цифровых платформ. Использование мультимедиа создает условия для моделирования реальных речевых ситуаций. Это положительно влияет на развитие коммуникативных навыков учащихся. Также оно способствует групповому взаимодействию и сотрудничеству. Доступность мультимедийных материалов позволяет практиковать устную речь вне класса. Это повышает уверенность учащихся и способствует их непрерывному развитию. Однако для эффективного внедрения данного подхода важны подготовка учителей и технические возможности. В целом модернизация традиционных методов обучения с помощью мультимедиа является эффективным способом обучения устной речи.

The transformation of spoken language teaching has become increasingly significant in response to rapid technological development in education. While traditional classroom practices once relied heavily on repetition, drills, and teacher-centered instruction, modern approaches emphasize interaction, authenticity, and

learner engagement. The integration of multimedia tools offers new opportunities to reshape how speaking skills are developed. Digital environments allow learners to experience language in context rather than in isolation, making communication more meaningful and practical. As a result, students are not only exposed to language forms but also to real-life usage, which enhances their ability to express ideas confidently.

One of the most notable advantages of multimedia integration is its capacity to provide diverse input. Learners can listen to authentic conversations, observe gestures and facial expressions in videos, and participate in interactive speaking tasks. This variety helps bridge the gap between theoretical knowledge and practical communication. Moreover, multimedia supports repeated exposure without monotony, as materials can be presented in engaging and varied formats. Such exposure strengthens pronunciation, intonation, and fluency, which are essential components of spoken language competence [1].

Multimedia encourages active participation rather than passive reception of information. Interactive platforms, language applications, and virtual simulations create spaces where learners can practice speaking in realistic situations. These tools often include instant feedback, allowing students to recognize and correct their mistakes independently. Consequently, learners become more autonomous and responsible for their progress. This shift from teacher-led instruction to learner-centered practice represents a fundamental change in educational philosophy.

Another important aspect is the adaptability of multimedia resources to different proficiency levels and learning preferences. Students who struggle with traditional methods may benefit from visual or auditory support, while advanced learners can challenge themselves with complex communicative tasks. This flexibility ensures that all learners have equal opportunities to improve their speaking abilities. Furthermore, multimedia materials can be easily updated, ensuring that content remains relevant and aligned with current language use.

Despite these advantages, the successful implementation of multimedia in teaching requires careful planning and support. Educators must possess not only subject knowledge but also digital competence to effectively integrate technology into their lessons. Technical issues, limited access to devices, and insufficient training may hinder the process. Therefore, institutions should invest in professional development and infrastructure to maximize the benefits of multimedia-based instruction [2].

It is also important to maintain a balance between traditional and modern approaches. While technology enhances learning, it should not completely replace human interaction, which remains essential for developing communication skills. Face-to-face discussions, guided practice, and teacher feedback continue to play a crucial role in language acquisition. Multimedia should be viewed as a complementary tool that enriches, rather than substitutes, established teaching methods.

The use of multimedia in teaching spoken language also contributes to creating a more immersive and context-rich learning environment. Unlike traditional approaches that often isolate vocabulary and grammar, multimedia presents language within meaningful situations, allowing learners to understand how expressions function in real communication. For instance, videos and interactive dialogues expose

students to natural speech patterns, accents, and cultural nuances that are difficult to convey through textbooks alone. This exposure not only improves comprehension but also helps learners develop more natural and fluent speech. Additionally, multimedia encourages repeated practice in a non-stressful way, enabling students to build confidence gradually and reduce anxiety often associated with speaking in a foreign language [3].

The integration of multimedia fosters collaboration and communication among learners, which are essential components of language acquisition. Through online platforms, discussion forums, and group-based digital tasks, students can engage in meaningful interaction beyond the physical classroom. Such activities promote the exchange of ideas, peer feedback, and cooperative learning, all of which enhance speaking skills. Moreover, multimedia tools often provide opportunities for self-assessment, allowing learners to reflect on their performance and identify areas for improvement. This combination of collaboration and independent learning supports a more holistic development of communicative competence and prepares students to use language effectively in diverse real-life situations.

The continuous development of digital technologies opens new perspectives for enhancing spoken language instruction in innovative ways. Emerging tools such as artificial intelligence, speech recognition systems, and virtual reality environments can simulate immersive communication experiences that were previously impossible in traditional classrooms. These advancements allow learners to interact with language in more personalized and adaptive contexts, improving both accuracy and spontaneity in speech. At the same time, they provide teachers with valuable insights into student performance through data analysis and progress tracking. As these technologies become more accessible, their integration into educational practice will further strengthen the effectiveness of multimedia-supported language learning and contribute to the overall improvement of communicative competence [4].

In conclusion, the modernization of traditional methods through multimedia has the potential to significantly improve the teaching of spoken language. By combining innovative tools with effective pedagogical strategies, educators can create a more engaging and productive learning environment. This approach not only develops linguistic competence but also prepares learners for real-world communication. As education continues to evolve, the thoughtful integration of multimedia will remain a key factor in enhancing language learning outcomes.

References

1. Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
2. Richards, J. C. (2008). *Teaching Listening and Speaking: From Theory to Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching* (5th ed.). London: Pearson Education.
4. Chapelle, C. A. (2001). *Computer Applications in Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.

USING PODCASTS, AUDIOBOOKS AND VIDEOS TO IMPROVE LISTENING SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Rayeva S.

Master student

Miras university, Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме: Мақалада подкасттар, аудиокітаптар және бейнематериалдар сияқты заманауи мультимедиялық ресурстардың шет тілін үйрену кезінде тыңдау дағдыларын дамытудағы рөлі қарастырылады. Бұл сандық құралдардың педагогикалық әлеуеті және олардың студенттердің мотивациясына, сөйлеуді түсінуге және коммуникативті құзыреттілікке әсері талданады. Зерттеу нәтижелері мультимедиялық ресурстарды пайдалану оқытудың тиімділігін арттыруға және шетелдік сөйлеуді есту арқылы қабылдау дағдыларын дамытуға ықпал ететінін көрсетеді.

Резюме: В статье рассматривается роль современных мультимедийных ресурсов, таких как подкасты, аудиокниги и видеоматериалы, в развитии навыков аудирования при изучении иностранного языка. Анализируется педагогический потенциал данных цифровых инструментов и их влияние на мотивацию студентов, понимание речи и коммуникативную компетенцию. Результаты исследования показывают, что использование мультимедийных ресурсов способствует повышению эффективности обучения и развитию навыков восприятия иностранной речи на слух.

In the context of globalization and rapid technological development, the ability to communicate effectively in foreign languages has become an essential skill. Among the four main language skills—reading, writing, speaking and listening—listening plays a crucial role in language acquisition. Listening comprehension enables learners to understand spoken language, participate in conversations and respond appropriately in real-life communication situations.

However, developing listening skills is often considered one of the most challenging aspects of foreign language learning. Students frequently encounter difficulties such as unfamiliar accents, rapid speech, reduced forms, and limited vocabulary. Traditional teaching methods may not always provide sufficient exposure to authentic spoken language, which can limit students' ability to develop effective listening comprehension. With the development of digital technologies, new opportunities have emerged for enhancing listening skills. Multimedia resources such as podcasts, audiobooks and videos provide authentic language input and create a more engaging learning environment. These tools allow learners to access real-life speech patterns, various accents and diverse communication contexts [1].

The purpose of this article is to examine the role of podcasts, audiobooks and videos in improving listening skills in foreign language learning and to analyze their effectiveness as educational tools in modern language education.

Podcasts have become an effective tool in language education due to their accessibility and variety of topics. They allow learners to listen to authentic conversations, interviews and discussions in the target language. One of the main advantages of podcasts is their flexibility. Students can listen to them anytime and

anywhere, which supports autonomous learning. Podcasts also help learners improve pronunciation, vocabulary and understanding of natural speech. Research in language pedagogy shows that regular exposure to podcasts improves learners' ability to recognize speech patterns, understand context and process spoken information more efficiently [2].

Although podcasts, audiobooks, and videos all support listening development, each medium offers unique benefits.

Medium	Main benefits	Limitations
Podcasts	Authentic conversations and flexible listening	Lack of visual support
Audiobooks	Clear narration and narrative context	Often slower and more structured
Videos	Visual cues and realistic communication	Possible distraction from listening

Combining these resources can provide learners with a balanced listening practice environment. Based on scientific research and empirical studies, several strategies can enhance the effectiveness of podcasts, audiobooks, and videos in language learning. First, learners should practice extensive listening, which involves regularly listening to large amounts of comprehensible audio. Extensive listening helps learners become familiar with natural speech patterns. Second, repeated listening is essential for improving comprehension. Listening to the same material multiple times allows learners to notice pronunciation details and understand previously missed information. Third, using transcripts or subtitles can help learners connect spoken and written language, improving both listening and reading skills. Finally, learners should select materials appropriate to their proficiency level. Listening materials that are too difficult may cause frustration, while materials that are too easy may not provide sufficient learning opportunities.

Videos are one of the most powerful multimedia tools in language learning because they combine visual and auditory information. Unlike audio-only materials, videos provide additional context through images, gestures, facial expressions and environmental cues [3].

These visual elements help learners understand spoken language more easily, even when they encounter unfamiliar words or expressions. Videos also provide insight into cultural aspects of communication, including body language and social interactions. Educational videos, documentaries, films and online lectures can all be used as effective listening materials. These resources expose learners to authentic communication situations and help them understand how language is used in real-life contexts. Videos also increase student engagement and motivation. When learners watch interesting and relevant content, they are more likely to pay attention and actively participate in the learning process. Furthermore, modern video platforms often provide subtitles, playback speed control and interactive features, which allow learners to adjust the content according to their language proficiency level [4].

Audiobooks play a significant role in improving listening comprehension and language acquisition. They combine storytelling with pronunciation models, helping learners associate spoken language with meaning and context. Listening to audiobooks helps students develop concentration and comprehension skills. In addition,

audiobooks expose learners to different intonation patterns, rhythm and expressive speech, which are important elements of language fluency. Studies have demonstrated that students who regularly listen to audiobooks improve their vocabulary retention and their ability to understand longer and more complex spoken texts.

In conclusion, podcasts, audiobooks, and videos have become essential tools in modern language learning. Scientific research and empirical studies demonstrate that these multimedia resources significantly improve listening comprehension, vocabulary acquisition, pronunciation awareness, and learner motivation [5]. Podcasts provide authentic conversational input and flexible listening opportunities. Audiobooks offer structured narratives and clear pronunciation that support vocabulary development and listening endurance. Videos enhance comprehension through visual cues and realistic communication contexts. When integrated effectively into language learning programs, these multimedia resources create an engaging and dynamic environment that helps learners develop strong listening skills and prepares them for real-world communication.

References

1. Abdous, M., Camarena, M., & Facer, B. (2009). MALL technology: Use of academic podcasting in the foreign language classroom. *ReCALL*, 21(1), 76–95.
2. Brown, R., Waring, R., & Donkaewbua, S. (2008). Incidental vocabulary acquisition from reading, reading-while-listening, and listening to stories. *Reading in a Foreign Language*, 20(2), 136–163.
3. Chang, A. (2009). Gains to L2 listeners from extensive listening vs. repeated listening. *System*, 37(4), 652–663.
4. Field, J. (2008). *Listening in the Language Classroom*. Cambridge University Press.

UDK 811

THE EFFECTIVENESS OF A COMPREHENSIVE SYSTEM OF METHODS FOR ENRICHING LEARNERS' VOCABULARY IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING: EXPERIMENTAL FINDINGS

Ryskulbek A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін үйрену процесінде оқушылардың сөздік қорын кеңейтуге бағытталған әдістердің құрылымдық жүйесінің тиімділігін бағалайтын эксперименттік зерттеу нәтижелері келтірілген.

Резюме: В данной статье представлены результаты экспериментального исследования, в ходе которого оценивалась эффективность структурированной системы методов, направленных на расширение словарного запаса учащихся в процессе изучения английского языка.

The final stage of the experimental research focused on analyzing and interpreting the outcomes of the implemented system of instructional methods for vocabulary enrichment. The primary goal was to verify whether the structured combination of communicative, contextual, and learner-centered strategies could

enhance learners' lexical competence in meaningful English language contexts. This section provides a comprehensive examination of both quantitative and qualitative data obtained during the ascertaining and control stages of the experiment, highlighting trends, patterns, and pedagogical implications.

The pedagogical experiment was conducted at Miras University from January to May 2026, involving a three-stage design: ascertaining, formative, and control stages. Participants in both experimental and control groups were comparable in age, language proficiency, and educational background, ensuring the reliability of the findings. Instructional materials included textbooks, authentic texts, audio-visual resources, digital tools, and interactive tasks, carefully selected to provide contextualized opportunities for active vocabulary use.

Initial diagnostic assessments revealed that both groups demonstrated similar vocabulary development levels at the ascertaining stage, with the majority of learners classified as medium-level. This equivalence established a reliable baseline for evaluating the intervention's impact [1].

At the control stage, the experimental group exhibited a marked increase in high-level vocabulary performers, accompanied by a decrease in learners at the low level. In contrast, the control group showed only modest improvement, largely remaining within the medium-level range. Comparative data highlight that the implemented system of methods had a substantially greater impact on vocabulary development than traditional instructional approaches.

The observed positive dynamics in the experimental group reflect not only the expansion of vocabulary size but also improvements in lexical depth, accuracy, and flexibility. Quantitative analysis of test scores confirms that systematic, context-based practice leads to measurable gains in both receptive and productive vocabulary [2].

A detailed evaluation of learners' oral and written output provided further insights into the nature of vocabulary development. Analysis focused on lexical diversity, appropriateness, collocation use, and adaptation to varying communicative contexts.

Written performance: Learners in the experimental group used a broader range of lexical units, including academic and subject-specific vocabulary. Their texts exhibited improved lexical cohesion, more accurate collocation use, and enhanced stylistic awareness. Lexical errors became less frequent and more controlled, indicating stronger lexical competence.

Oral performance: Experimental group participants demonstrated greater fluency, confidence, and willingness to use newly acquired vocabulary. Speech became more expressive and varied, reflecting successful vocabulary activation in spontaneous communication [3].

Conversely, the control group showed limited progress. While some improvement in receptive vocabulary was observed, learners continued to rely on familiar lexical items, and productive use remained underdeveloped.

The experimental findings suggest that vocabulary growth is most effective when learners are engaged in communicative, interactive, and project-based activities. Integrating lexical practice into diverse speech activities encourages deeper cognitive

processing and long-term retention. Repeated exposure and contextualized use facilitate automatization of vocabulary skills, reducing dependence on rote memorization.

Enhanced learner motivation and engagement also contributed significantly to vocabulary acquisition. Positive attitudes toward the instructional methods encouraged consistent, purposeful practice and fostered autonomous learning. The combination of traditional materials with innovative, digital, and interactive approaches created an optimal environment for lexical enrichment [4].

The research highlights several practical implications for English language teaching in higher education:

1. **Systematic Integration:** Vocabulary instruction should be embedded across all types of speech activity, emphasizing communicative use.

2. **Interactive and Project-Based Approaches:** Employing diverse methods—including digital tools, collaborative projects, and contextualized exercises—enhances engagement and skill application.

3. **Learner-Centered Strategies:** Facilitators should provide opportunities for independent and cooperative learning, encouraging active vocabulary activation.

4. **Digital Tools:** Platforms and interactive software can support autonomous practice, provide analytics for monitoring progress, and reinforce learning.

5. **Ongoing Reflection and Feedback:** Structured debriefing sessions facilitate consolidation, error correction, and deeper understanding.

6. **Continuous Monitoring:** Regular assessment ensures progress tracking and supports adaptive instruction [5].

The experimental study confirms the effectiveness of a comprehensive system of methods for enriching learners' vocabulary in English language instruction. The experimental group demonstrated significant improvement in vocabulary size, accuracy, flexibility, and communicative application compared to the control group. Both quantitative and qualitative data indicate that systematic, communicative, and learner-centered instruction fosters stronger lexical competence and overall communicative proficiency [6]. The findings support the theoretical assumptions of the study and provide a practical framework for implementing effective vocabulary instruction in higher education.

References

1. Nation I.S.P. Teaching and Learning Vocabulary. Newbury House, 1990. — P. 87–110.
2. Schmitt N. Vocabulary in Language Teaching. Cambridge University Press, 2000. — P. 102–138.
3. Thornbury S. How to Teach Vocabulary. Longman, 2002. — P. 150–175.
4. Nation P. Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge University Press, 2001. — P. 5–30.
5. McKeown M.G., Beck I.L. Bringing Words to Life. Guilford, 2004. — P. 79–110.
6. Oxford R.L. Language Learning Strategies. Heinle & Heinle, 1990. — P. 130–185.

CHALLENGES AND BENEFITS OF INQUIRY-BASED LEARNING IN SECONDARY SCHOOL EFL TEACHING: EVIDENCE FROM TEACHER AND STUDENT SURVEYS

Sabyr A.E.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада орта мектептегі ағылшын тілі сабақтарында ғылыми оқытуды (сұрауға негізделген оқыту) қолданудың артықшылықтары мен қиындықтары қарастырылады. Зерттеудің мақсаты-сауалнама нәтижелері негізінде мұғалімдер мен оқушылардың осы тәсілге қатынасын анықтау. Нәтижелер зерттеу тапсырмаларын пайдалану оқушылардың мотивациясын арттыратынын, қарым-қатынас дағдылары мен сыни ойлауды дамытуға ықпал ететінін көрсетеді. Сонымен қатар, Оқу уақытының шектелуі және мұғалімдерді әдістемелік даярлау қажеттілігі сияқты белгілі бір қиындықтар анықталды.

Резюме: В статье рассматриваются преимущества и трудности применения исследовательского обучения (Inquiry-Based Learning) на уроках английского языка в средней школе. Цель исследования — выявить отношение учителей и учащихся к данному подходу на основе результатов анкетирования. Полученные данные показывают, что использование исследовательских заданий повышает мотивацию учащихся, способствует развитию коммуникативных навыков и критического мышления. Вместе с тем были выявлены определённые трудности, такие как ограниченность учебного времени и необходимость методической подготовки учителей.

In recent decades, the educational paradigm has been gradually shifting from teacher-centered instruction to more student-centered approaches that emphasize active learning, critical thinking, and the development of independent learning skills. One of the most significant pedagogical approaches that embodies these principles is inquiry-based learning (IBL). Inquiry-based learning encourages students to explore questions, investigate problems, and construct knowledge through active engagement with the learning material. In the context of teaching English as a Foreign Language (EFL), this approach has gained increasing attention due to its potential to enhance students' communicative competence, autonomy, and motivation [1].

Traditional foreign language teaching methods often rely on direct instruction, memorization of vocabulary, and repetitive grammar exercises. While such approaches may contribute to the development of certain linguistic skills, they may not sufficiently promote deeper understanding, creativity, or authentic language use. In contrast, inquiry-based learning shifts the focus toward learners' active participation in the learning process. Students are encouraged to formulate questions, analyze information, collaborate with peers, and present their findings in the target language [2]. This process naturally integrates language practice with meaningful cognitive activity.

In secondary school education, the implementation of inquiry-based learning in EFL classrooms is particularly relevant. Adolescents are at a developmental stage where curiosity, independent thinking, and social interaction play a crucial role in learning. By engaging students in inquiry-based tasks such as research projects, problem-solving discussions, and investigative group activities, teachers can create a

more dynamic and motivating learning environment. Moreover, inquiry-based learning supports the development of essential twenty-first century skills including critical thinking, collaboration, creativity, and communication.

Despite its pedagogical advantages, the implementation of inquiry-based learning in EFL teaching is not without challenges. Teachers often face practical difficulties such as limited classroom time, insufficient training in inquiry-based methods, lack of appropriate teaching materials, and the need to balance inquiry activities with curriculum requirements and standardized assessments. Students may also encounter difficulties when adapting to a learning approach that requires greater independence and responsibility for their own learning process.

Therefore, examining both the benefits and challenges of inquiry-based learning from the perspectives of teachers and students is essential for understanding how this approach can be effectively integrated into secondary school EFL instruction. Empirical research focusing on classroom realities can provide valuable insights into how inquiry-based strategies function in practice and what factors influence their success [3].

The main purpose of the present study is to investigate the perceived benefits and challenges of implementing inquiry-based learning in secondary school EFL classrooms based on data obtained from surveys conducted among in-service English teachers and secondary school students. The study aims to identify how teachers and students evaluate the effectiveness of inquiry-based activities, what difficulties they encounter during the learning process, and how these factors influence the overall learning experience.

In order to achieve this goal, an empirical research design was employed. The study involved both quantitative and qualitative elements in order to obtain a comprehensive understanding of participants' attitudes toward inquiry-based learning. Data were collected through structured questionnaires distributed to secondary school students and practicing EFL teachers who had experience with inquiry-based instructional strategies in their classrooms.

The teacher survey focused on several key aspects, including teachers' familiarity with inquiry-based learning, their experience implementing inquiry-oriented tasks, perceived benefits for language learning, and challenges encountered during classroom practice. Teachers were also asked to evaluate how inquiry-based learning influences students' motivation, participation, and communicative competence.

The student questionnaire aimed to explore learners' perceptions of inquiry-based activities in English lessons. Students were asked to reflect on their level of engagement during inquiry-based tasks, the extent to which such activities helped them improve their language skills, and the difficulties they experienced when participating in investigative or project-based learning tasks.

The empirical study was conducted among a sample of secondary school participants. The teacher group consisted of in-service EFL teachers with varying levels of professional experience, while the student group included learners from middle and upper secondary grades. All participants had previously participated in

English lessons that incorporated elements of inquiry-based learning such as project work, group investigations, problem-solving tasks, and discussion-based activities.

The analysis of the collected data revealed several important trends regarding the perceived benefits of inquiry-based learning. A significant proportion of teachers reported that inquiry-based activities increased students' motivation to participate in English lessons. According to the survey results, teachers observed that students were more willing to express their opinions, ask questions, and interact with their peers when learning tasks were organized around investigation or problem-solving.

Students' responses also supported these observations. Many students reported that inquiry-based tasks made English lessons more interesting and interactive. They particularly appreciated group projects and collaborative investigations, which allowed them to exchange ideas and work together to solve problems. Students also indicated that such activities helped them better understand the practical value of learning English, as they were required to use the language for real communication rather than simply completing textbook exercises.

However, the study also revealed several challenges associated with the implementation of inquiry-based learning in secondary school EFL classrooms. One of the most commonly mentioned difficulties reported by teachers was the limited amount of time available for conducting inquiry-based activities. Preparing and implementing investigative tasks often requires more classroom time than traditional instructional methods. Teachers noted that it can be difficult to fully implement inquiry-based projects while also covering all required curriculum content.

Another challenge identified in the teacher responses was the need for additional professional training. Some teachers expressed uncertainty about how to effectively design inquiry-based tasks, manage group work, and assess students' performance during open-ended investigative activities. This indicates that successful integration of inquiry-based learning requires adequate methodological support and professional development opportunities for teachers.

Students also reported certain difficulties related to inquiry-based learning. Some learners mentioned that they initially found it challenging to take greater responsibility for their own learning process. For students who were accustomed to teacher-directed instruction, the transition to a more independent learning environment required time and adaptation. Additionally, a small number of students expressed concerns about unequal participation in group work, where more active students sometimes dominated discussions.

Despite these challenges, the overall results of the study indicate that both teachers and students perceive inquiry-based learning as a valuable and effective approach to EFL instruction. The majority of participants agreed that inquiry-based activities contribute to a more engaging and meaningful learning experience, promote active language use, and support the development of important cognitive and communicative skills.

The scientific contribution of this study lies in its empirical examination of inquiry-based learning within the context of secondary school EFL education. By analyzing the perspectives of both teachers and students, the research provides a more

comprehensive understanding of how inquiry-based approaches function in real classroom environments. The findings highlight not only the pedagogical advantages of inquiry-based learning but also the practical challenges that educators must address when implementing this approach [4].

Furthermore, the study contributes to the growing body of research on student-centered language teaching methodologies by providing data-driven evidence regarding the effectiveness of inquiry-based strategies. The results may serve as a valuable reference for educators, curriculum designers, and researchers who are interested in promoting more interactive and inquiry-oriented forms of language learning.

In conclusion, inquiry-based learning represents a promising pedagogical approach for teaching English as a foreign language in secondary school contexts. By encouraging students to explore questions, investigate problems, and actively participate in the learning process, this approach supports the development of both linguistic competence and essential cognitive skills. The findings of the present study demonstrate that inquiry-based learning can significantly enhance students' motivation, engagement, and communicative abilities.

At the same time, successful implementation of inquiry-based learning requires careful planning, adequate teacher training, and supportive educational conditions. Addressing challenges such as time constraints, assessment difficulties, and student adaptation is essential for maximizing the potential benefits of this instructional approach [5]. With appropriate methodological support and institutional encouragement, inquiry-based learning can become an effective tool for improving the quality of EFL teaching and fostering more meaningful and dynamic language learning experiences for secondary school students.

References

1. Bell R., Smetana L., Binns I. Simplifying Inquiry Instruction // The Science Teacher. – 2010. – Vol. 72(7). – P. 30–33.
2. Ellis R. Understanding Second Language Acquisition. – Oxford: Oxford University Press, 2015. – 94 p.
3. Harmer J. How to Teach English. – Harlow: Pearson Education Limited, 2015. – 288 p.
4. Hattie J. Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning. – London: Routledge, 2012. – 96 p.
5. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. – 3rd ed. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014. – 210 p.

EFFECT OF DIGITAL MEDIA EXPOSURE ON VOCABULARY DEVELOPMENT IN FOREIGN LANGUAGES

Sadirkhanova N.R.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада орта мектепте ағылшын тілін екінші тіл ретінде оқытудың заманауи әдістері қарастырылады. Зерттеудің мақсаты – ағылшын тілін оқытуда қолданылатын қазіргі педагогикалық тәсілдердің тиімділігін анықтау және олардың оқушылардың тілдік құзыреттілігін дамытудағы рөлін талдау. Зерттеу барысында коммуникативтік әдіс, тапсырмаға негізделген оқыту (TBLT), CLIL және цифрлық технологияларды қолдану сияқты заманауи әдістер талданды. Эксперимент нәтижелері көрсеткендей, осы әдістерді қолдану оқушылардың сөйлеу дағдыларын, сөздік қорын және коммуникативтік қабілетін едәуір арттырады. Сонымен қатар, заманауи әдістер оқушылардың мотивациясын күшейтіп, сабақтағы белсенділігін арттырады. Зерттеу нәтижелері орта мектептерде ағылшын тілін оқытуда инновациялық әдістерді жүйелі түрде енгізудің маңыздылығын дәлелдейді.

Резюме: В данной статье рассматриваются современные методы преподавания английского языка как второго языка в старших классах школы. Цель исследования заключается в анализе эффективности современных педагогических подходов и их влияния на развитие коммуникативной компетенции учащихся. В работе анализируются такие методы, как коммуникативное обучение (CLT), обучение на основе заданий (TBLT), интегрированное обучение содержанию и языку (CLIL), а также использование цифровых технологий. Результаты экспериментального исследования показали, что применение данных методов значительно повышает уровень владения английским языком, улучшает навыки устной речи, расширяет словарный запас и повышает мотивацию учащихся. Полученные результаты подтверждают необходимость внедрения инновационных методик обучения английскому языку в системе среднего образования.

The rapid development of globalization, digital communication, and international cooperation has significantly increased the importance of English as a second language in modern education. In high school education systems around the world, English is considered one of the most essential academic subjects that contributes to students' intellectual development, intercultural communication, and professional opportunities. Consequently, the effectiveness of teaching English in secondary education largely depends on the application of modern pedagogical methods that promote communicative competence, critical thinking, and learner autonomy. Traditional language teaching methods that focus mainly on grammar memorization and translation are gradually being replaced by innovative approaches aimed at developing practical communication skills and active participation of learners in the educational process. The purpose of this research is to analyze modern methods of teaching English as a second language in high school education, to investigate their effectiveness in improving students' language proficiency, and to evaluate the results of their practical implementation in classroom practice [1].

The study is based on theoretical analysis of pedagogical literature, classroom observation, comparative analysis of teaching methods, and an experimental study

conducted among high school students learning English as a second language. The theoretical framework of the study is grounded in the principles of second language acquisition and communicative pedagogy. Modern English language teaching methodology emphasizes learner-centered instruction, where students actively participate in communication and collaborative learning activities. Among the most widely used approaches in contemporary ESL teaching are Communicative Language Teaching, Task-Based Language Teaching, Content and Language Integrated Learning, and technology-enhanced instruction. These methods focus on developing students' ability to use English in real-life situations rather than simply memorizing grammatical rules. Modern research in language pedagogy demonstrates that communicative and task-based methods significantly improve students' motivation, fluency, and confidence in speaking English. One of the most influential approaches in modern English language education is Communicative Language Teaching (CLT). The communicative approach emphasizes the practical use of language in authentic contexts and encourages students to interact with each other through dialogues, role plays, debates, and collaborative problem-solving tasks. The main objective of CLT is to develop communicative competence, which includes grammatical competence, sociolinguistic competence, discourse competence, and strategic competence. In high school classrooms, communicative activities such as group discussions, presentations, and simulations create a realistic language environment where students can practice English in meaningful contexts. Studies show that communicative teaching methods significantly improve students' confidence, vocabulary development, and ability to participate in spontaneous conversation [2].

Another important modern methodology is Task-Based Language Teaching (TBLT). This approach focuses on the completion of meaningful tasks that simulate real-life communication situations. In TBLT, language learning occurs as students attempt to complete tasks such as planning events, solving problems, or conducting interviews. The task-based framework usually consists of three main stages: the pre-task stage, the task cycle, and the post-task reflection stage. During the pre-task stage, students are introduced to the topic and relevant vocabulary. In the task cycle, learners work individually or collaboratively to accomplish a specific task. Finally, during the post-task stage, students analyze their language use and receive feedback from the teacher. Research indicates that task-based instruction enhances communicative fluency, increases student motivation, and promotes meaningful interaction among learners. Content and Language Integrated Learning (CLIL) is another innovative approach widely used in modern secondary education. CLIL involves teaching academic subjects such as history, geography, or science through the medium of English. In this approach, students simultaneously develop subject knowledge and language competence. The integration of language and content allows learners to acquire specialized vocabulary and to use English as a tool for academic communication.

This interdisciplinary approach also increases students' motivation because language learning becomes directly connected with real academic knowledge. Modern research suggests that CLIL improves both linguistic competence and cognitive

development in high school learners. The integration of digital technologies in language education has also become a significant component of modern ESL teaching methodology. Technology-enhanced learning includes the use of multimedia resources, online platforms, educational applications, and interactive digital tools. These technologies create a dynamic learning environment that supports individualized instruction and interactive communication. For example, multimedia presentations, video materials, and online discussion forums provide authentic language input and allow students to practice listening, speaking, reading, and writing skills in diverse contexts. In addition, digital tools support collaborative learning and enable students to access educational resources beyond the classroom. In order to evaluate the effectiveness of modern teaching methods in high school education, an experimental study was conducted among two groups of students in a secondary school English program. The study involved sixty students aged 15–16 who were divided into a control group and an experimental group. The control group was taught using traditional grammar-translation techniques, while the experimental group was taught using a combination of communicative activities, task-based learning, and digital resources. The experiment lasted for one academic semester. At the beginning of the experiment, both groups completed a diagnostic language proficiency test assessing vocabulary knowledge, grammatical accuracy, speaking fluency, and listening comprehension. The results indicated that both groups had similar levels of English proficiency before the experiment [3].

During the experimental period, the control group continued to follow traditional textbook-based instruction, which focused mainly on grammar exercises and translation tasks. In contrast, the experimental group participated in communicative tasks, role-plays, group discussions, project-based learning activities, and multimedia presentations. The results of the experiment demonstrated a significant difference between the two groups. Students in the experimental group showed greater improvement in speaking fluency, vocabulary acquisition, and overall communicative competence. Classroom observations revealed that students participating in communicative and task-based activities were more motivated, more engaged in the learning process, and more willing to use English during classroom interaction. In contrast, students in the traditional instruction group often relied on memorization and demonstrated less confidence in spontaneous communication. Quantitative analysis of the post-test results confirmed the effectiveness of modern teaching methods. The experimental group demonstrated an average improvement of 28 percent in speaking fluency and a 22 percent increase in vocabulary acquisition, while the control group showed only minor improvements in these areas. Furthermore, students in the experimental group reported higher levels of motivation and interest in learning English. These findings support the hypothesis that modern communicative methods contribute significantly to the development of practical language skills in high school students. Another important result of the study concerns the role of collaborative learning in language acquisition.

Modern ESL methodologies emphasize pair work, group activities, and cooperative problem solving. Such forms of interaction encourage students to negotiate

meaning, exchange ideas, and support each other in the learning process. Collaborative learning environments also reduce anxiety and create a supportive classroom atmosphere where students feel comfortable expressing themselves in a foreign language. Despite the advantages of modern teaching methods, several challenges were identified during the research. Teachers often face difficulties related to large class sizes, limited instructional time, and insufficient access to technological resources. In addition, the successful implementation of communicative and task-based approaches requires teachers to possess strong methodological competence and the ability to design meaningful learning activities. Professional development programs and teacher training initiatives are therefore essential for improving the quality of English language instruction in high schools. The findings of this research demonstrate that modern ESL teaching methods significantly enhance the effectiveness of language education in high school settings. Communicative Language Teaching, Task-Based Learning, and technology-enhanced instruction create a learner-centered environment that promotes active participation, critical thinking, and real-life communication skills. When these approaches are integrated systematically into the curriculum, students develop not only linguistic competence but also intercultural awareness and collaborative learning abilities [4].

In conclusion, the modernization of English language teaching methodology is essential for meeting the demands of contemporary education. High school students require practical communication skills that enable them to participate in global academic and professional communities. Modern teaching methods provide effective strategies for achieving these goals by transforming the traditional classroom into an interactive learning environment where language is used as a tool for meaningful communication. The results of this study confirm that the integration of communicative, task-based, and technology-supported approaches significantly improves students' motivation, language proficiency, and overall learning outcomes. Therefore, educational institutions should encourage the adoption of innovative teaching practices and provide teachers with the necessary training and resources to implement them effectively.

References

1. Harmer, J. How to Teach English. Longman, 2015.69-75p
2. Brown, H. D. Principles of Language Learning and Teaching. Pearson Education, 2007.23-45p
3. Nunan, D. Task-Based Language Teaching. Cambridge University Press, 2004.67-80p
4. Ellis, R. Task-Based Language Learning and Teaching. Oxford University Press, 2009.246-260 p

MODERN METHODS IN TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES

Sadykova L. A.

Shahrisabz State Pedagogical University

independent researcher

Specialty: 13.00.02 - Theory and Methodology of Education and Upbringing

В данной статье рассматриваются современные подходы к преподаванию английского языка для специальных целей (ESP) в высшем образовании. В условиях глобализации иноязычная компетенция все чаще рассматривается не как неотъемлемый компонент профессионального развития, а скорее, как дополнительный навык. В исследовании анализируются несколько широко используемых методов обучения, включая коммуникативный подход, проектное обучение и проблемное обучение, которые считаются эффективными в преподавании ESP. Особое внимание уделяется анализу потребностей как фундаментальному этапу в разработке курсов. Результаты предполагают, что ESP не только улучшает коммуникативную компетентность студентов, но и повышает мотивацию, самостоятельность и способность применять языковые навыки в реальных профессиональных ситуациях.

In recent years, English has become a dominant language in international communication, science, and business. It is widely used in various professional fields, which makes it an essential tool for future specialists. As a result, higher education institutions are expected to prepare students not only with general language knowledge, but also with the ability to use English effectively in their professional contexts.

This growing demand has led to the development of more specialized approaches to language teaching. One of the most relevant approaches is English for Specific Purposes (ESP). ESP is centered on helping learners acquire language skills that are directly connected to their academic studies or professional fields. Unlike general English courses, where the content is broader and more standardized, ESP courses are built around the learners' own goals. This means that the choice of topics, teaching materials, and instructional methods is guided by those needs. In other words, ESP takes a practical, learner-centered approach where every decision in the course is guided by what students are aiming to achieve [1].

Another factor that explains the increasing importance of ESP is the demand for specialists who can work in international environments. In many professions, employees are required not only to understand English but also to communicate clearly with colleagues and partners from different countries. Traditional language teaching does not always prepare students for such situations, whereas ESP provides more targeted and practical language skills.

Unlike traditional methods, ESP connects language learning with real-life situations. For example, engineering students may work with technical documentation, while business students focus on presentations and negotiations. This makes the learning process more meaningful and directly related to students' future careers. Therefore, the aim of this study is to analyze modern methods used in ESP teaching and evaluate their effectiveness.

This study is based on theoretical and analytical research methods. First, scientific literature related to ESP was reviewed in order to understand its main concepts and methodological principles. The works of leading researchers in the field were analyzed to identify effective teaching approaches and strategies.

A central element of the study is needs analysis, which plays a key role in ESP course design. Needs analysis helps identify learners' goals, language level, and professional requirements [2]. It allows teachers to design courses that are relevant and focused on practical outcomes. In many cases, needs analysis includes questionnaires, interviews, and classroom observations, which help collect more accurate data about learners.

It is important to note that needs analysis is not a one-time process. It can be conducted at different stages of the course in order to adjust teaching methods and materials. This flexibility allows ESP courses to respond to students' progress and changing needs.

In addition, a comparative analysis of teaching methods was carried out. The study focused on three widely used approaches:

- communicative approach;
- project-based learning;
- problem-based learning.

Each of these approaches was considered in terms of how it supports students' language development, how actively they take part in lessons, and how well they can use English in real professional situations. The communicative approach mainly focuses on interaction and using language in meaningful contexts. Project-based learning, on the other hand, promotes teamwork and allows students to apply what they have learned in practical tasks. Meanwhile, problem-based learning places greater emphasis on developing critical thinking by engaging students in solving real-life problems. Together, these approaches provide a more comprehensive and flexible framework for ESP instruction.

Furthermore, qualitative observations were considered as part of the analysis. Factors such as student engagement, classroom interaction, and participation were taken into account. These observations helped provide a deeper understanding of how different teaching methods influence the learning process.

The results of the study show that ESP is an effective approach to language teaching, especially in higher education. One of its main advantages is that it integrates language learning with professional content, which makes the learning process more purposeful. The communicative approach plays a key role in ESP classes. It encourages students to actively participate in discussions, role-plays, and presentations. As a result, students become more confident in using English and are less afraid of making mistakes.

Project-based learning was also found to be highly effective. Students work on tasks related to their field, such as preparing reports, presentations, or case studies. This type of learning not only improves language skills but also develops teamwork, research, and problem-solving abilities. Problem-based learning encourages students to think critically and independently. They are given real-life problems and asked to

find solutions using English. This method helps students apply their knowledge in practical situations and improves their communication skills.

Another key observation is that students tend to become more involved in the learning process. Instead of remaining passive, they take a more active role, sharing their ideas and working together with others. This makes the classroom atmosphere livelier and more interactive. At the same time, the use of digital tools helps support better learning results and makes the overall process more effective. Online platforms, multimedia materials, and authentic resources provide students with opportunities to practice language in realistic contexts [3].

The analysis shows that ESP significantly changes the traditional approach to language learning. Instead of focusing mainly on grammar and vocabulary, it emphasizes practical communication and real-life application. One of the key advantages of ESP is increased motivation. Students are more interested in learning when they understand how English will be used in their future careers. This makes the learning process more meaningful and effective. Another important aspect is the integration of language and content. Students learn subject-specific vocabulary and concepts while simultaneously developing their language skills. This integrated approach makes learning more efficient.

ESP also promotes learner autonomy. Students are encouraged to take responsibility for their learning by exploring materials related to their field and practicing language independently. This skill is especially important in today's rapidly changing professional environment. However, some challenges were identified. ESP teachers are often required to have both strong language skills and a basic understanding of the professional field. In addition, preparing ESP materials requires more time and effort [4]. Some students may also find it difficult to adapt to subject-specific language at the initial stage. Despite these challenges, the benefits of ESP clearly outweigh its limitations.

The findings confirm that ESP is highly relevant in modern education. However, its effectiveness depends on several important factors. First, needs analysis must be conducted carefully and regularly updated. Each group of learners has different goals, and teaching should be adapted accordingly. Second, the role of the teacher is crucial. Teachers should act as facilitators who guide students and create a supportive learning environment. Third, combining different teaching methods leads to better results. A balanced use of communicative activities, project-based tasks, and problem-solving exercises makes the learning process more effective. Finally, institutional support is also important. Universities should provide resources, training for teachers, and access to modern technologies. Without such support, ESP implementation may be less effective.

In conclusion, English for Specific Purposes is an effective and practical approach to language teaching in higher education. It helps students develop both language proficiency and professional competence. Modern teaching methods such as communicative approach, project-based learning, and problem-based learning significantly improve learning outcomes. The integration of digital technologies also enhances student engagement and motivation. Therefore, ESP should be more widely

implemented in higher education institutions. With proper planning and effective teaching strategies, it can play an important role in preparing students for successful professional careers.

References

1. Hutchinson T., Waters A. English for Specific Purposes. Cambridge: Cambridge University Press, 1987.
2. Anthony L. Introducing English for Specific Purposes. New York: Routledge, 2018.
3. Гулноз Камоловна Баходирова. ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ЎҚИТУВЧИ ФАОЛИЯТИНИ БАҲОЛАШ МЕЗОНЛАРИ ХУСУСИДА. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал. 2022/11/14. 120-124
4. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
5. Basturkmen H. Developing Courses in ESP. London: Palgrave Macmillan, 2010.

UDK 37.016:811.111

THE EFFECTIVENESS OF INDIVIDUAL LEARNING IN DEVELOPING STUDENTS' GRAMMATICAL COMPETENCE IN ENGLISH LESSONS

Sagatbek A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада грамматикалық құзыреттілікті дамытудың теориялық негіздері талданады, жеке оқытуды ұйымдастырудың ерекшеліктері қарастырылады, сонымен қатар оқушылардың грамматикалық дағдыларын дамытуға бағытталған эксперименттік зерттеу нәтижелері ұсынылады. Зерттеу нәтижелері жеке оқыту грамматикалық құрылымдарды тереңірек игеруге, оқушылардың мотивациясын арттыруға және ауызша және жазбаша тілде грамматикалық формаларды қолданудың тұрақты дағдыларын қалыптастыруға ықпал ететінін көрсетті.

Резюме: В статье анализируются теоретические основы развития грамматической компетенции, рассматриваются особенности организации индивидуального обучения, а также представлены результаты экспериментального исследования, направленного на развитие грамматических навыков учащихся. Результаты исследования показали, что индивидуальное обучение способствует более глубокому усвоению грамматических структур, повышению мотивации учащихся и формированию устойчивых навыков использования грамматических форм в устной и письменной речи.

In the modern educational space, foreign language proficiency is considered as an important element of professional and personal training of students. One of the key components of language competence is grammatical competence, which ensures the correct use of language structures and contributes to the formation of competent oral and written speech[1].

Despite a significant amount of research in the field of foreign language teaching methods, the problem of effective formation of grammatical skills remains relevant. Many students have difficulty using grammatical constructions in the communication

process, which is due to insufficient practice and insufficient adaptation of the educational process to the individual characteristics of students.

One of the most promising ways to solve this problem is individual learning, which involves taking into account the level of knowledge, the pace of learning and the personal characteristics of students. An individual approach makes it possible to organize the learning process more effectively, ensure systematic work on grammatical skills and create favorable conditions for the development of language competence.

The purpose of this study is to study the peculiarities of the development of grammatical skills in individual English language teaching at the middle stage of education [2].

To achieve this goal, the following tasks were identified:

- to analyze the theoretical foundations of the formation of grammatical competence in teaching a foreign language;
- to consider the features of individual learning in the process of learning English;
- to develop and test a system of exercises aimed at developing grammar skills;
- to conduct an experimental study and analyze its results;
- to determine the effectiveness of an individual approach in the development of grammar skills of students.

The experimental work was carried out among students of the middle stage of English language teaching. The study involved students divided into two groups: control and experimental. In the control group, the training was carried out according to the traditional methodology, while in the experimental group, an individual approach to learning was applied. In the process of individual learning, special attention was paid to diagnosing the level of grammar training of students, identifying their strengths and weaknesses, as well as developing individual tasks aimed at developing specific grammatical skills [3].

The exercise system included the following activities:

- performing grammar transformation exercises;
- making sentences using the studied grammatical structures;
- analysis and correction of grammatical errors;
- performing communication tasks;
- writing small texts using learned grammatical constructions.

Special attention was paid to the practical application of grammatical rules in the process of oral and written communication. The students performed tasks aimed at using grammatical forms in real communicative situations. An analysis of the results of the experimental work showed that the students of the experimental group demonstrated a higher level of mastery of grammatical skills compared to the students of the control group. They began to make fewer grammatical mistakes, use various grammatical constructions more confidently, and better understand the grammatical features of the English language.

In addition, individual learning has helped to increase the motivation of students and the formation of a positive attitude towards learning English. The students showed great interest in completing the tasks and actively participated in the learning process.

The results obtained confirm the effectiveness of individual learning in the formation of students' grammatical skills. An individual approach allows you to more accurately determine the level of training of students and select tasks that meet their educational needs. Unlike traditional learning, individual learning provides a more flexible organization of the learning process, which contributes to a more effective assimilation of grammatical material. Students have the opportunity to work at their own pace, pay more attention to complex grammatical topics and consolidate their knowledge through practical tasks [4].

In addition, individual learning contributes to the development of students' independence, the formation of self-control skills and increased responsibility for learning outcomes. Based on the conducted research, the following conclusions can be drawn. First, grammatical competence is an essential component of students' language training and plays a key role in the formation of oral and written language skills. Secondly, individual learning can significantly improve the effectiveness of grammar skills formation, since it takes into account the individual characteristics of students and provides a more flexible organization of the educational process. Thirdly, the use of a variety of grammatical exercises aimed at the practical application of grammatical rules contributes to the formation of stable language skills. Fourthly, the results of the experimental study confirmed that students studying according to individual methods demonstrate a higher level of grammatical skills compared with students studying according to traditional methods.

Thus, the development of grammatical skills is an important component of the English language learning process. Effective formation of grammatical competence requires the use of modern pedagogical approaches, among which individual learning occupies a special place. The individualization of the educational process makes it possible to take into account the level of students' training, their cognitive characteristics and the rate of material assimilation. This creates favorable conditions for a deeper understanding of grammatical structures and the formation of stable skills in their use[5] .

The results of the study confirm that individual learning is an effective means of developing students' grammatical skills at the middle stage of English language teaching. The use of individualized assignments, systematic work on grammatical structures and the creation of communicative situations contribute to improving the level of language training of students. The prospects for further research are related to the development of new methodological models of individual teaching of foreign languages, as well as the use of digital technologies to improve the process of forming grammatical competence.

References

1. Пассов Е.И. Методика обучения иностранным языкам. – Москва: Просвещение, 2018.
2. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам. Базовый курс. – Москва: АСТ, 2019.
3. Harmer J. How to Teach English. – London: Longman, 2017.
4. Thornbury S. How to Teach Grammar. – London: Pearson Education, 2018.
5. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2019.

FOSTERING CRITICAL THINKING IN HIGH SCHOOL ENGLISH VIA DEBATES, DISCUSSIONS, AND TEXT ANALYSIS

Sagyndykkyzy A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйіндеме: Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту процесінде пікірталастарды, мәтін талдауын және талқылауларды қолдану арқылы оқушылардың сыни ойлау қабілетін дамыту мәселесі қарастырылады. Мақалада аталған әдістердің оқушылардың талдау, дәлелдеу және өз ойын еркін жеткізу дағдыларын жетілдірудегі маңызы сипатталады. Сондай-ақ, оқушылардың белсенді қатысуы мен өз көзқарасын қорғау арқылы тілдік және танымдық дамуына әсері талданады.

Резюме: В статье рассматривается развитие критического мышления учащихся в процессе преподавания английского языка через использование дебатов, анализа текстов и дискуссий. Описывается значение этих методов для формирования у студентов аналитических умений, аргументации и способности свободно выражать свои мысли. Кроме того, анализируется влияние активного участия и защиты собственной точки зрения на языковое и когнитивное развитие обучающихся.

In today's world, education must go beyond memorizing facts and rules; it must prepare students to think independently and critically. In English language teaching, this means that lessons should not focus only on grammar and vocabulary, but also on developing the ability to analyze, interpret, and express ideas. Debates, discussions, and text analysis are among the most effective ways to encourage critical thinking because they require students to reason, evaluate information, and communicate their ideas logically and clearly. When students participate in these activities, they learn not only to use English but also to use their minds in creative and analytical ways [1].

Critical thinking helps learners question information, compare arguments, and make evidence-based judgments. Educational thinkers such as John Dewey and Lev Vygotsky emphasized that learning happens most deeply when students reflect, discuss, and cooperate. Therefore, communicative activities naturally promote critical thinking by allowing learners to explore and challenge ideas through interaction.

Debates are one of the strongest tools for developing analytical thinking in the English classroom. They require preparation, research, and logical organization of ideas. Students learn to find reliable information, form arguments, anticipate counterarguments, and respond thoughtfully. This process strengthens not only their reasoning but also their language fluency and confidence. When learners debate topics such as "Technology improves education," "Homework should be optional," or "Social media does more harm than good," they must support their opinions with examples and evidence [2]. Debates teach them that every argument has multiple sides and that logical reasoning matters more than memorized phrases. Preparation also enhances reading and writing skills because students need to collect and structure information. After each debate, reflection helps students evaluate which arguments were persuasive

and which could be improved.

Discussions, while less formal than debates, play an equally important role in promoting reflective and analytical thinking. They help students express ideas freely, listen to others, and build on different perspectives. During discussions, the teacher encourages open-ended questions that begin with “why,” “how,” or “what if.” Such questions invite students to analyze rather than simply recall information. For example, learners can discuss “What makes a good leader?”, “How does culture influence communication?”, or “Can honesty and politeness always coexist?” These topics encourage reasoning and empathy, helping students realize that different viewpoints can all contain value [3].

Discussions also make the classroom atmosphere more inclusive and interactive. Shy students who hesitate to speak in front of the whole class can start in small groups, where they feel safer expressing ideas. Gradually, they gain confidence to share with the whole class. Techniques like “think-pair-share,” “opinion circles,” or “Socratic seminars” can make discussions structured yet open. In a Socratic seminar, for instance, students read a short text and then discuss its meaning and relevance [4]. This approach develops both comprehension and interpretation skills while allowing students to practice spontaneous, natural communication in English.

Text analysis is another essential method for developing critical thinking in English lessons. It teaches students to read actively, not passively. When analyzing a text, learners look beyond vocabulary and grammar to discover the author’s purpose, tone, argument, and point of view. They learn to identify bias, evaluate evidence, and form their own judgments. Reading becomes a process of questioning: “Why did the author choose this word?”, “What message is hidden here?”, “Do I agree with this idea, and why?” Such questions train students to approach all types of information critically.

When analyzing literary works such as George Orwell’s *Animal Farm*, students might explore symbols of power, manipulation, and control. They can discuss how language is used as a tool of influence and how similar dynamics appear in modern society. In this way, literature becomes a mirror for real-life reasoning. Text analysis can also involve news articles, speeches, or essays. Students can annotate key ideas, highlight evidence, and write margin notes, which helps them understand how arguments are constructed and how meaning is created. Through this process, they become both thoughtful readers and effective writers [5].

The best results appear when debates, discussions, and text analysis are used together. For example, a lesson might begin with reading and analyzing an article on environmental protection. After understanding the main points, students discuss who is most responsible for solving ecological problems—the government, businesses, or individuals. The class then organizes a debate on the topic, using ideas gathered from the discussion and the text. This progression—from reading to conversation to argument—builds comprehension, interpretation, and evaluation in a natural sequence. Each activity supports the next, forming a complete cycle of critical thinking.

In this process, the teacher’s role changes from being a source of information to being a facilitator and guide [6]. Instead of giving ready-made answers, the teacher asks questions that stimulate thinking: “What evidence supports your opinion?”, “Do

you agree with your classmate? Why or why not?”, or “Can you think of another example?” The teacher also ensures that everyone participates, that differences of opinion are respected, and that the classroom remains a safe place for intellectual exploration. Feedback should address both the content of ideas and the language used to express them. By emphasizing reasoning and communication rather than perfection, teachers help students gain confidence and curiosity.

There are, of course, challenges. Some students may be shy, afraid of making mistakes, or unsure about vocabulary. Large classes and limited time can also make debates difficult to organize. To solve these problems, teachers can provide sentence starters like “I think that...,” “From my perspective...,” or “That’s true, but...” to support expression. Starting with small groups and short debates helps students practice without pressure. Visual tools such as mind maps or argument charts can help structure ideas. It is also effective to rotate roles so that each student experiences being a speaker, moderator, or note-taker. Such strategies build confidence gradually and keep all students involved.

The long-term results of these methods are impressive. Students who regularly participate in debates and discussions show improved fluency, stronger vocabulary, and more organized thinking. They learn to express disagreement politely, listen attentively, and adapt their speech to the context. Most importantly, they become independent learners capable of forming and defending their own opinions. Critical thinking in English class also benefits other subjects because it trains students to analyze, evaluate, and argue logically—skills that are valuable in science, history, and everyday decision-making [7].

In the broader perspective, fostering critical thinking through English not only improves academic performance but also prepares students for global citizenship. In a world where information is abundant and opinions are diverse, the ability to evaluate sources, question assumptions, and communicate respectfully is essential. English classes that include debate, discussion, and text analysis create exactly these abilities. They help students see that language is more than words—it is a tool for thought, dialogue, and understanding.

Ultimately, teaching English through debates, discussions, and text analysis transforms both students and teachers. Lessons become living conversations instead of mechanical drills. Students learn to think, not just to repeat. They use English to explore ideas, connect with others, and reflect on the world around them. Teachers, in turn, become mentors who guide inquiry and inspire curiosity. The classroom becomes a community of thinkers who value logic, empathy, and creativity. In this way, English teaching contributes not only to linguistic competence but also to the development of open-minded, responsible, and critical individuals ready to face the challenges of the modern world.

References

1 Goodwin, J. (2003). Students’ Perspectives on Debate Exercises in Content Area Classes. *Communication Education*, 52(2), P.157-163.

- 2 Kennedy, R. (2007). In-Class Debates: Fertile Ground for Active Learning and the Cultivation of Critical Thinking and Oral Communication Skills. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 19(2), P.183-190.
- 3 Sadler, T. D., & Zeidler, D. L. (2005). The Significance of Content Knowledge for Informal Reasoning Regarding Social scientific Issues: Applying Genetic Knowledge to Genetic Engineering Issues. *Science Education*, 89(1), P.71-93.
- 4 Vo, H. X., & Morris, R. L. (2006). Debate as a Tool in Teaching Economics: Rationale, Technique, and Some Evidence. *Journal of Education for Business*, 81(6), P.315-320.
- 5 Zare, P., & Othman, M. (2013). Classroom Debate as a Systematic Teaching/Learning Approach. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, P.381-386.
- 6 Хаймова, Е.М. (2010). Использование технологии “Дебаты” на уроках английского языка, С. 3-8
- 7 Балжанова, А.М., Фомич,Ю.Пікір-сайыс технологиясы -сөйлеу дағдыларын дамыту құралы,Б.91

UDK: 37.013:811.111

CREATING ENGLISH LANGUAGE SPEAKING TASKS CENTERED ON ENVIRONMENTAL AWARENESS

Samatova N.A., First-year master's student
Shakhrisabz State Pedagogical Institute, Shakhrisabz, Uzbekistan
Allayarova Z.B. PhD, Associate Professor
Shakhrisabz State Pedagogical Institute, Shakhrisabz, Uzbekistan

Түйін: Бұл зерттеу экологиялық санамен байланысты әртүрлі тапсырмалар арқылы ағылшын тілінде сөйлеу сабақтарын ұйымдастырудың маңыздылығын қарастырады. Мұндай тапсырмалар студенттердің экотуризмге деген қызығушылығын арттыруға және климаттың өзгеруі, ластану, ормандардың жойылуы және биоалуантүрліліктің азаюы сияқты жаһандық экологиялық мәселелерді шешуде үкіметке қолдау көрсетуге көмектеседі. Бұл қиындықтар тек ғылыми шешімдерді ғана емес, сонымен қатар қоғамдық сананың артуын және жауапты мінез-құлықты талап етеді.

Резюме: В данном исследовании рассматривается важность организации уроков английского языка посредством различных заданий, связанных с экологической осведомленностью. Такие задания могут способствовать повышению интереса учащихся к экотуризму и оказывать поддержку правительствам в решении глобальных экологических проблем, таких как изменение климата, загрязнение окружающей среды, вырубка лесов и утрата биоразнообразия. Эти проблемы требуют не только научных решений, но и повышения осведомленности общественности и ответственного поведения.

In the modern world, environmental awareness has become increasingly important due to the rapid industrialization, urbanization, and population growth that place significant pressure on natural ecosystems. According to Jaramillo & Medina, "planet earth is currently struggling with many environmental problems. The most critical issue is global warming. Hence, school students must become aware of the existence of these problems, the changes in attitude they must accept, and the necessary habits to preserve life on this planet [1]. Raising environmental awareness among individuals and communities is essential for addressing these issues and promoting sustainable development.

English Language Teaching (ELT), therefore, aims not only to develop linguistic competence but also to prepare learners to communicate effectively about real-world issues. Accordingly, it seems that "the incorporation of environmental topics into the language classroom promotes content learning, language learning, and personal responsibility inside and outside the classroom"[2]. Environmental awareness is one such topic that can provide meaningful content for developing learners' language skills while also fostering responsible global citizenship. With the problems we are facing currently, we cannot allow that environmental topics be taken into account just from subjects like natural sciences or biology, specially, because according to Altin, Tecer & Kahraman, "Environmental disclosures made in schools are insufficient and the participation level of students to environmental activities is low", this means that if we want students to feel more motivated to participate environmental activities, we need to integrate activities to other subjects [3].

Several ways help teachers to evoke students' interests towards environmental education. They are:

- discussions,
- debates,
- role-plays,
- presentations,
- problem-solving activities

These methods encourage interaction, vocabulary enrichment and critical thinking. In particular, mock environmental conferences allow students to delve deeper into sustainability issues while improving their argumentation and negotiation skills [4].

Environmental topics naturally introduce specialized vocabulary related to

- nature,
- sustainability,
- conservation,
- ecological responsibility.

By repeatedly using these words and expressions in conversation, students expand their lexical knowledge and develop confidence in speaking English.

Classroom Activities: A range of innovative strategies were identified, including project-based learning, debates on environmental issues, simulation exercises, and collaborative research projects. These activities enhance language skills while fostering critical thinking and a more profound understanding of sustainability [5].

1.Role-play activities. In role-play tasks, students take on different roles and simulate real-life situations such as a conversation between a tourist and a guide, a discussion between environmental activists, or a meeting between business partners.

2.Group discussions and debates. In these tasks, students exchange ideas, agree or disagree with others, and justify their opinions. Such activities encourage critical thinking and require learners to use persuasive language, supporting arguments, and appropriate conversational strategies.

3.Problem-solving tasks are also widely recognized as valuable for improving communicative competence. In these tasks, students work together to find solutions to a specific problem, such as reducing pollution in a city or developing sustainable tourism in a region. Because learners must cooperate and share ideas to reach a common solution.

The study concludes that, although there are several ways and strategies to mitigate global environmental issues, such activities are really useful for students to become aware of the importance of the environment. With the help of teachers and the mentioned speaking tasks, learners not only gain knowledge but also become responsible for environmental problems, helping the authorities to protect them.

References

1. Jaramillo, L., & Medina, A. (2011). Adolescents' Awareness of Environmental Care: Experiences when Writing Short Descriptive Texts in English. *PROFILE*, 11-30.
2. Hauschild, S., Poltavtchenko, E., & Stoller, F. (2012). Going Green: Merging Environmental Education and Language Instruction. *FORUM*, 2-13.
3. Tekin, E. (2012). Environmental Awareness and Concerns of Pre-service Teachers in a Private Non-profit University. Ankara: Bilkent University.
4. Stibbe, A. (2015). Ecolinguistics: Language, Ecology, and the Stories We Live By.
5. Harsch, C. (2022). Authentic materials and real-world scenarios in ELT for sustainability education. *Journal of Applied Linguistics*, 14(1), 32-47.

UDC 811

THE BENEFICIAL IMPACT OF A POSITIVE ATMOSPHERE IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Sarsenbinova G.S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақала шетел тілін оқыту процесінде эмоционалды-жағымды атмосфераны қалыптастырудың теориялық және практикалық аспектілерін зерттеуге арналған. Зерттеу барысында педагогикалық бақылау, сауалнама жүргізу, әңгімелесу, тестілеу, салыстырмалы талдау және педагогикалық тәжірибе әдістері қолданылды. Зерттеу нәтижелері эмоционалды-жағымды атмосфераны мақсатты түрде ұйымдастыру шетел тілін меңгеру үдерісінің тиімділігін арттыруға ықпал ететінін көрсетті.

Резюме: Статья посвящена исследованию теоретических и практических аспектов создания эмоционально-позитивной атмосферы в процессе обучения иностранному языку. В процессе исследования применялись методы педагогического наблюдения, анкетирования, беседы, тестирования, сравнительного анализа и педагогического эксперимента. Результаты показали, что целенаправленная организация эмоционально-позитивной атмосферы способствует повышению эффективности процесса овладения иностранным языком.

The study of the beneficial impact of a positive atmosphere in foreign language teaching, a pedagogical issue of growing relevance in modern education. The increasing demands placed on learners' communicative competence, psychological

well-being, and academic motivation require a rethinking of traditional instructional approaches and a shift toward learner-centered, emotionally supportive teaching environments. In this context, the emotional atmosphere of the classroom emerges not merely as a background condition but as a key pedagogical factor that significantly influences the effectiveness of foreign language learning.

The purpose of the research is to theoretically substantiate and experimentally verify the effectiveness of pedagogical methods aimed at creating an emotionally positive atmosphere in foreign language instruction. To achieve this purpose, a range of interconnected tasks was addressed, including the analysis of theoretical foundations, the identification of effective emotional-pedagogical techniques, the organization and implementation of an experimental study, and the interpretation of the obtained results. The successful fulfillment of these tasks allows us to draw a number of well-grounded conclusions [1].

The theoretical analysis conducted in the first chapter demonstrated that the concept of an emotionally positive atmosphere is multidimensional and closely connected with key psychological and pedagogical categories such as motivation, emotional comfort, anxiety reduction, learner autonomy, and interpersonal interaction. The review of pedagogical, psychological, and methodological literature confirmed that emotions play a crucial role in cognitive processes, particularly in language acquisition, where communication, self-expression, and social interaction are central. Negative emotional states such as fear, tension, and insecurity act as affective barriers that hinder learners' ability to perceive, process, and produce foreign language input, whereas positive emotions stimulate engagement, creativity, and sustained motivation.

It was established that an emotionally positive atmosphere in foreign language teaching is characterized by mutual respect, trust, emotional safety, positive feedback, and supportive teacher–student and student–student interaction. Such an atmosphere contributes to the formation of learners' confidence, willingness to communicate, and readiness to take linguistic risks, which are essential conditions for the development of communicative competence. The theoretical findings also highlighted the importance of the teacher's emotional competence, pedagogical tact, and reflective practice in shaping the emotional climate of the classroom.

The second chapter of the dissertation focused on the practical implementation of effective methods for creating an emotionally positive atmosphere and on the organization of the experimental study. The pedagogical experiment was conducted in a higher education context and included ascertaining, formative, and control stages. The experimental design ensured comparability between the experimental and control groups and allowed for a reliable evaluation of the impact of emotionally oriented teaching methods on learners' emotional climate, academic motivation, and learning outcomes.

During the formative stage, a system of effective methods was introduced in the experimental group. These methods included emotionally supportive feedback, interactive and cooperative learning activities, communicative tasks with real-life relevance, project-based learning, reflective practices, and the integration of digital technologies. Special attention was paid to reducing language anxiety, encouraging

learner initiative, and creating a psychologically safe environment in which mistakes were treated as a natural part of the learning process rather than as failures [2].

The diagnostic tools used in the experiment—questionnaires, observation charts, tests, self-reflection diaries, and interviews—made it possible to assess changes in learners' emotional states, motivation, engagement, and academic performance. The analysis of the data demonstrated that the experimental group showed a significant improvement across all measured indicators compared to the control group. Learners exposed to emotionally positive teaching methods exhibited higher levels of academic motivation, greater participation in classroom activities, increased confidence in using the foreign language, and more positive attitudes toward learning.

The interpretation of the experimental results confirmed that the emotionally positive atmosphere created through purposeful pedagogical interventions had a direct and indirect influence on learning effectiveness. Directly, it enhanced learners' emotional comfort and reduced anxiety, particularly in speaking and listening activities. Indirectly, it fostered intrinsic motivation, sustained engagement, and deeper cognitive involvement in the learning process. These findings support the hypothesis that emotional factors are integral to successful foreign language teaching and should be systematically addressed in instructional design and classroom practice.

One of the most significant outcomes of the study is the confirmation that emotionally positive teaching methods contribute not only to short-term academic gains but also to the formation of long-term positive attitudes toward foreign language learning. Learners developed a stronger sense of self-efficacy, greater openness to intercultural communication, and an increased readiness for autonomous learning. These qualities are particularly important in the context of higher education, where graduates are expected to demonstrate communicative competence, adaptability, and lifelong learning skills [3].

The research also revealed the pivotal role of the teacher in shaping the emotional atmosphere of the classroom. The teacher's communicative style, emotional responsiveness, and ability to create supportive interactions were shown to be decisive factors in learners' emotional experiences. This finding underscores the need for teacher training programs to include components focused on emotional pedagogy, classroom climate management, and reflective teaching practices.

The practical significance of the dissertation lies in the possibility of applying the proposed methods and recommendations in real educational settings. The system of effective techniques developed and tested in the course of the study can be adapted for use in secondary schools and higher education institutions, as well as in teacher professional development programs. The results of the research may serve as a methodological basis for improving foreign language curricula with a stronger emphasis on emotional and motivational aspects of learning.

At the same time, the study has certain limitations. The experiment was conducted within a specific educational context and over a limited period, which may affect the generalizability of the findings. Further research could focus on longitudinal studies, cross-cultural comparisons, and the exploration of emotionally positive teaching methods in online and blended learning environments. Additionally, future

studies may examine the relationship between emotional atmosphere and specific language skills in greater depth.

The scientific novelty of the research lies in clarifying the content of the concept of an “emotionally positive atmosphere” in relation to the process of foreign language teaching, as well as in identifying and systematizing effective methods for creating such an atmosphere, taking into account the specifics of a foreign language as an academic subject. The effectiveness of using communicative, game-based, interactive, and reflective methods in creating a favorable emotional climate has been experimentally proven, and pedagogical conditions that contribute to reducing language anxiety and increasing students’ learning motivation have also been identified [4].

In conclusion, the conducted research allows us to assert that the creation of an emotionally positive atmosphere is a necessary and effective condition for successful foreign language teaching. The integration of emotionally oriented pedagogical methods enhances learners’ motivation, emotional well-being, and academic achievement, thereby improving the overall quality of the educational process. The findings of the dissertation confirm the relevance of the chosen topic, validate the proposed hypothesis, and contribute to the development of modern foreign language teaching methodology. The emotionally positive classroom is not only a space for knowledge transmission but also an environment for personal growth, meaningful communication, and the formation of confident, motivated, and competent language users.

References

1. Arnold, J. *Affect in Language Learning*. Cambridge: Cambridge University Press. 1999. P. 1–17, 92–113.
2. Brown, H. D. *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. New York: Pearson Education. 2014. P. 56–74, 168–191.
3. Csikszentmihalyi, M. *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York: Harper & Row. 1990. P. 3–24, 67–91.
4. Dewaele, J.-M., & MacIntyre, P. The two faces of language learner emotions. *Language Learning*, 64(2). 2014. P. 237–274.
5. Dörnyei, Z. *The Psychology of the Language Learner*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum. 2005. P. 65–102, 134–157.
6. Dörnyei, Z., & Ryan, S. *The Psychology of the Language Learner Revisited*. New York: Routledge. 2015. P. 72–95, 181–205.
7. Fredrickson, B. L. Positive emotions and the broaden-and-build theory. *American Psychologist*, 56(3). 2003. P. 218–226.
8. Gardner, R. C. *Social Psychology and Second Language Learning*. London: Edward Arnold. 1985. P. 10–34, 98–122.

LEXICO-GRAMMATICAL FEATURES OF HOMONYMS IN ENGLISH: AN EXPERIMENTAL STUDY

Satbekova K.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада ағылшын тіліндегі омонимдердің жұмысының ерекшеліктерін зерттеуге, сондай-ақ олардың дискурстың әртүрлі түрлеріндегі (көркем, публицистикалық және ауызекі) лексикалық және грамматикалық айырмашылықтарын талдауға арналған "Мирас" университетінің базасында жүргізілген эксперименттік зерттеудің нәтижелері келтірілген.

Резюме: В статье представлены результаты экспериментального исследования, проведённого на базе университета «Мирас», посвящённого изучению специфических особенностей функционирования омонимов в английском языке, а также анализу их лексико-грамматических различий в различных типах дискурса (художественном, публицистическом и разговорном).

Modern English language learning challenges students not only to master language tools, but also to develop skills in analyzing and interpreting complex lexico-grammatical phenomena such as homonyms. Homonyms are units of language that match in form but differ in meaning, which creates specific difficulties in perception and use.

The relevance of the research is due to the fact that a misunderstanding of homonyms can lead to communication errors, reduce the quality of written and oral speech, and make it difficult to translate texts. The study of homonyms is important for the formation of analytical thinking, critical perception of the text, as well as the development of translation skills and interpretation of linguistic units depending on the context [1].

The purpose of the study is to identify the peculiarities of the functioning of homonyms in the English language and to analyze their lexico—grammatical differences in various types of discourse, as well as to evaluate the effectiveness of context-oriented learning for their assimilation.

Research objectives:

- To carry out a theoretical analysis of the features of English homonyms.
- To diagnose the initial level of students' knowledge about the lexical and grammatical differences of homonyms.
- Develop and implement a system of exercises and tasks to develop skills in recognizing and correctly using homonyms.
- To conduct a comparative analysis of the results of the experimental and control groups.
- To draw conclusions about the specifics of working with homonyms and the practical significance of studying this phenomenon [2].

Homonyms in English can have different grammatical categories, syntactic function, and lexical meaning. They can be classified into:

- Lexical homonyms are words that match in form with different meanings (for example, bank – "bank" / "shore").

- Grammatical homonyms are forms of the same word that match in spelling but differ grammatically (for example, bear as the noun "bear" and the verb "endure").

- Lexico-grammatical homonyms are units that combine differences in meaning and grammatical status (for example, light – "light" (noun), "light" (adj.), "ignite" (verb.)).

These units of language play a key role in the formation of lexical and grammatical competence and require a conscious analysis of the context, grammatical form and pragmatic features of the text [3].

The experiment was conducted at Miras University with the participation of 60 students and 10 English language teachers. The participants were divided into experimental and control groups of 30 people each.

The experiment consisted of three stages:

- The ascertaining stage is the diagnosis of the initial level of knowledge about homonyms using lexico-grammatical tests, context analysis, questionnaires and interviews.

The formative stage is the introduction of context-oriented tasks, including:

- comparative analysis of homonyms;
- translation exercises;
- interpretation of meanings in literary and journalistic texts;
- working with dialogues and oral speech;
- observation of the influence of grammatical form, syntactic position and pragmatic context.

The control stage is the evaluation of the results, including final tests and analysis of written papers. Data processing methods included quantitative and qualitative analysis, which provided an objective assessment of the effectiveness of a systematic and context-oriented approach [4].

Table 1 Results of the control stage after experimental training (%).

Level of competence	Experimental group (%)	Control group (%)
High	56%	28%
Medium	34%	44%
Low	10%	28%

As shown in Table 1, the experimental group demonstrated a substantial increase in high-level performance (from 18% to 56%). In contrast, the control group showed only a moderate improvement, confirming the effectiveness of the targeted instructional approach to homonym analysis.

Table 2 Types of errors related to homonym usage at the control stage (%).

Type of error	Experimental group (%)	Control group (%)
Incorrect meaning interpretation	12%	31%

Wrong grammatical classification	9%	27%
Inappropriate contextual usage	14%	29%
Confusion between homonymy and polysemy	10%	26%

Table 3 Performance by type of discourse (average accuracy %).

Type of discourse	Experimental group (%)	Control group (%)
Literary texts	82%	65%
Mass media texts	79%	61%
Spoken English	85%	68%

The results show that the highest level of accuracy was achieved in spoken discourse, where contextual and pragmatic cues facilitated correct interpretation of homonyms.

The results of the experiment show that systematic context-oriented work with homonyms significantly improves the skills of their recognition and use. The tasks, including text analysis, translation, and role exercises, contributed to the development of analytical thinking, critical perception, and conscious mastery of the lexical and grammatical features of the English language.

The practical importance of studying homonyms is also evident in translation activities: errors in the interpretation of homonyms can lead to a loss of the communicative and stylistic adequacy of the text. Homonyms in English require a systematic analysis taking into account lexico-grammatical and contextual factors. Context-based learning contributes to a significant increase in the level of understanding and use of homonyms. The experiment showed that purposeful work with homonyms reduces the number of errors in all major categories. Systematic work with homonyms forms the analytical thinking, critical perception and linguistic competence of students [5].

The practical importance of working with homonyms is manifested in the improvement of written and oral speech, translation training and the development of the ability to interpret contextual meanings.

An experimental study has confirmed the effectiveness of a context-based approach to the study of homonyms in English. The results showed an increase in the level of lexico-grammatical competence of students, a decrease in the number of errors and an improvement in text analysis skills. Homonyms act not only as an object of theoretical analysis, but also as a means of forming practical language skills, developing analytical and critical thinking.

The inclusion of systematic work with homonyms in the educational process contributes to a deeper preparation of students for real-life communicative situations, expands the possibilities of written and oral communication and is an important component of the teaching methodology of the English language.

References

1. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. – Clevedon: Multilingual Matters, 1997.

2. Kramsch C. Language and Culture. – Oxford: Oxford University Press, 1998.
3. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. – М.: Слово, 2000.
4. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура. – М.: Русский язык, 2005.
5. Сафонова В. В. Социокультурный подход к обучению иностранным языкам. – М.: Еврошкола, 1996.

UDK 37.013.43

METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS FOR USING MOBILE APPLICATIONS

Shadybek T.N.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада мобильді қосымшаларды сөздік қорын оқытуға біріктіру бойынша әдістемелік ұсыныстар қарастырылады. Онда оқыту нәтижелерін барынша арттырудың педагогикалық принциптері, артықшылықтары, қиындықтары және тиімді стратегиялары талданады. Цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы тілдік білім беруді, әсіресе сөздік қорын игеруді айтарлықтай өзгертті. Мобильді қосымшалар икемді, жекелендірілген және интерактивті оқу ортасын қамтамасыз ететін қуатты құралдарға айналды. Зерттеуде мобильді қосымшаларды пайдаланып сөздік қорын оқытуды тілді оқытуға коммуникативтік тәсілдермен және оқушыға бағытталған әдістемелермен үйлестірудің маңыздылығы атап өтіледі.

Резюме: В данной статье рассматриваются методические рекомендации по интеграции мобильных приложений в преподавание лексики. Анализируются педагогические принципы, преимущества, проблемы и эффективные стратегии для максимизации результатов обучения. Быстрое развитие цифровых технологий значительно изменило языковое образование, особенно усвоение лексики. Мобильные приложения стали мощными инструментами, обеспечивающими гибкую, персонализированную и интерактивную среду обучения. В исследовании подчеркивается важность согласования обучения лексике с помощью мобильных приложений с коммуникативными подходами к преподаванию языка и методологиями, ориентированными на учащегося.

Vocabulary is a fundamental component of language proficiency, as it directly influences learners' ability to communicate effectively. Traditional methods of vocabulary teaching, such as rote memorization and textbook-based exercises, often fail to engage learners or ensure long-term retention. With the proliferation of smartphones and mobile applications, educators now have access to innovative tools that can enhance vocabulary learning through interactive and adaptive methods.

Mobile-assisted language learning (MALL) allows learners to access educational content anytime and anywhere, making learning more flexible and continuous. However, the effectiveness of mobile applications depends largely on how they are integrated into the teaching process. Therefore, it is essential to develop methodological recommendations that guide educators in using these tools effectively [1]. The use of mobile applications in vocabulary teaching is grounded in several educational theories. Constructivist learning theory emphasizes that learners actively

construct knowledge through interaction and experience. Mobile applications support this by providing interactive exercises, games, and real-life contexts.

Another relevant framework is communicative language teaching (CLT), which focuses on meaningful communication rather than isolated language forms. Mobile applications can facilitate this by incorporating authentic materials, such as videos, dialogues, and real-life scenarios. Additionally, spaced repetition theory plays a crucial role in vocabulary acquisition. Many mobile applications use algorithms that present words at optimal intervals, enhancing memory retention [2].

Advantages of Mobile Applications in Vocabulary Teaching. Mobile applications offer numerous benefits in vocabulary learning: Learners can study vocabulary anytime and anywhere, making learning more consistent and integrated into daily life. Many applications adapt to learners' proficiency levels and learning pace, providing individualized learning experiences. Gamification elements such as points, badges, and challenges increase motivation and engagement. The use of audio, images, and videos helps learners understand and remember words more effectively. Learners receive instant feedback on their performance, which helps them identify and correct mistakes [3].

Despite their advantages, mobile applications also present several challenges:

1. **Distraction.** Mobile devices can easily distract learners with notifications and non-educational content.
2. **Lack of Pedagogical Guidance.** Not all applications are designed based on sound pedagogical principles.
3. **Over-reliance on Technology.** Excessive dependence on applications may reduce opportunities for face-to-face interaction.
4. **Digital Divide.** Not all learners have equal access to mobile devices or internet connectivity.

To maximize the effectiveness of mobile applications in vocabulary teaching, educators should consider the following methodological recommendations: **Align with Learning Objectives.** Mobile applications should be selected based on specific learning goals. Teachers must ensure that the app supports vocabulary acquisition relevant to the curriculum.

Mobile learning should complement, not replace, traditional teaching methods. Teachers can use applications for pre-class preparation, in-class activities, or post-class reinforcement. Learners should actively engage with vocabulary through tasks such as sentence creation, storytelling, and contextual usage rather than passive memorization. Teachers should encourage the use of applications that incorporate spaced repetition to enhance long-term retention. Mobile applications can be used for group activities, such as vocabulary games or peer quizzes, fostering collaboration and communication.

Teachers should monitor students' progress and provide guidance on how to use applications effectively. Students should be taught how to evaluate and use mobile applications responsibly and effectively. It is important to maintain a balance between digital and traditional learning methods to ensure comprehensive language development [4]. To effectively integrate mobile applications into vocabulary teaching, educators can apply the following strategies: **Pre-learning Activities:** Introduce new

vocabulary using mobile applications before class. In-class Activities: Use apps for interactive quizzes, games, and collaborative tasks. Post-learning Reinforcement: Assign vocabulary practice through mobile apps as homework. Assessment: Use application-based tests and analytics to evaluate learners' progress. Teachers can also encourage learners to set personal vocabulary goals and track their progress using mobile tools.

The integration of mobile applications into vocabulary teaching represents a shift toward more learner-centered and technology-enhanced education. While these tools offer significant advantages, their effectiveness depends on thoughtful implementation. Teachers play a crucial role in guiding learners and ensuring that technology supports pedagogical objectives. Research indicates that mobile-assisted vocabulary learning can improve retention, motivation, and learner autonomy. However, it is essential to address challenges such as distraction and unequal access to technology [5].

Mobile applications have the potential to revolutionize vocabulary teaching by providing flexible, interactive, and personalized learning experiences. However, their successful implementation requires careful methodological planning. Educators must align mobile learning with pedagogical principles, integrate it with traditional methods, and provide guidance to learners.

By following the methodological recommendations outlined in this article, teachers can effectively utilize mobile applications to enhance vocabulary acquisition and improve overall language proficiency. In conclusion, the integration of mobile applications into vocabulary teaching represents a significant advancement in modern language education, offering both opportunities and challenges for educators and learners alike.

These digital tools provide flexible, accessible, and engaging ways to enhance vocabulary acquisition, allowing learners to practice anytime and anywhere while benefiting from interactive and personalized learning experiences.

When used effectively, mobile applications can support long-term retention through techniques such as repetition, multimedia input, and immediate feedback. However, their success is not guaranteed without proper methodological planning and guidance from teachers. It is essential that educators carefully select applications that align with learning objectives and integrate them meaningfully into the teaching process rather than using them as isolated tools.

Furthermore, maintaining a balance between traditional teaching methods and digital approaches ensures that learners develop not only vocabulary knowledge but also communicative competence. Teachers should also encourage responsible and purposeful use of mobile technologies to minimize distractions and promote learner autonomy. Ultimately, mobile applications should be viewed as supportive instruments that enhance, rather than replace, the role of the teacher. By applying thoughtful strategies and maintaining a learner-centered approach, educators can harness the full potential of mobile technologies to improve vocabulary learning outcomes and foster more effective and engaging language education in diverse learning contexts.

References

1. Nation, I. S. P. (2001). Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge University Press.
2. Schmitt, N. (2010). Researching Vocabulary: A Vocabulary Research Manual. Palgrave Macmillan.
3. Kukulska-Hulme, A., & Shield, L. (2008). An overview of mobile assisted language learning.
4. Stockwell, G. (2013). Mobile-assisted language learning.
5. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). Approaches and Methods in Language Teaching.

UDC 378.147

MODERN APPROACHES TO THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS

Shakirbek A. A.
Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шетел тілі мұғалімдерінің кәсіби құзыреттілігін қалыптастырудың заманауи тәсілдері қарастырылады. Қазіргі білім беру жүйесінде болашақ шетел тілі мұғалімдерінің кәсіби дайындығы олардың педагогикалық, коммуникативтік және әдістемелік дағдыларын дамытуға бағытталады. Мақалада коммуникативтік әдіс, тапсырмаға негізделген оқыту және цифрлық технологияларды қолданудың маңызы сипатталады. Сонымен қатар зерттеу барысында студенттердің кәсіби құзыреттілігін дамытудағы заманауи тәсілдердің тиімділігі қарастырылды. Нәтижесінде бұл әдістер болашақ мұғалімдердің кәсіби дағдыларының қалыптасуына оң әсер ететіні анықталды.

Резюме: В статье рассматриваются современные подходы к формированию профессиональной компетентности учителей иностранных языков. Подготовка будущих специалистов направлена на развитие их педагогических, коммуникативных и методических навыков. В работе анализируется значение коммуникативного метода обучения, обучения на основе заданий и использования цифровых технологий в образовательном процессе. Результаты исследования показывают, что применение современных методов способствует развитию профессиональной компетентности будущих учителей иностранных языков.

The rapid development of globalization and international cooperation has significantly increased the importance of foreign language education in modern society. The training of qualified foreign language teachers has therefore become one of the key priorities of higher education systems. Professional competence of a foreign language teacher includes not only linguistic knowledge but also pedagogical skills, communicative abilities, intercultural awareness, and the capacity for continuous professional development. In recent years, the educational paradigm has shifted from traditional knowledge transmission to competency-based education, where the main goal is the formation of professional competence that enables teachers to effectively apply theoretical knowledge in practical teaching situations. Modern educational reforms emphasize the need to integrate innovative teaching approaches that enhance the professional competence of future teachers [1].

These approaches include communicative language teaching, task-based learning, digital technologies, learner-centered pedagogy, reflective practice, and interdisciplinary integration. The formation of professional competence is therefore a complex and multidimensional process that requires systematic pedagogical support and scientifically grounded methods of teacher training. Professional competence of a foreign language teacher can be defined as an integrated system of knowledge, skills, personal qualities, and professional values that enable effective organization of the educational process.

Researchers highlight several structural components of this competence: linguistic competence, pedagogical competence, communicative competence, methodological competence, intercultural competence, and digital competence. The successful formation of these components determines the effectiveness of future professional activity [2].

Modern approaches to the formation of professional competence are based on the principles of student-centered education, active learning, and the integration of theory with practice. One of the most significant approaches is communicative language teaching, which focuses on developing communicative competence through authentic communication in the classroom. This approach encourages future teachers to organize interactive activities, discussions, role plays, and collaborative learning tasks that simulate real-life communication situations. Another important approach is task-based language teaching. Within this approach, learning activities are organized around meaningful tasks that require students to use language as a tool for solving problems. This method promotes critical thinking, creativity, and collaborative skills, which are essential components of professional competence. The implementation of task-based learning also helps future teachers understand how to design effective classroom activities that motivate learners and enhance language acquisition. Digital technologies have also become an integral part of modern teacher education. The integration of information and communication technologies in the educational process allows future teachers to develop digital competence and to use modern technological tools in language teaching.

Online platforms, virtual classrooms, multimedia resources, and educational applications significantly expand the possibilities of foreign language instruction and create opportunities for individualized learning. Reflective practice is another essential element in the formation of professional competence. Reflection enables future teachers to analyze their own teaching experiences, evaluate their strengths and weaknesses, and continuously improve their professional skills. Reflective journals, peer observations, and teaching portfolios are widely used in teacher education programs to encourage reflective thinking and professional growth [3]. The formation of professional competence also requires the integration of theoretical knowledge with practical teaching experience. Teaching practice plays a crucial role in this process, as it allows students to apply pedagogical theories in real classroom settings. During teaching practice, future teachers develop classroom management skills, learn how to plan lessons, select appropriate teaching methods, and evaluate students' learning outcomes. In order to investigate the effectiveness of modern approaches in the

formation of professional competence of foreign language teachers, a research study was conducted among university students specializing in foreign language education.

The research involved 60 students enrolled in a teacher training program. The study was carried out over one academic semester and included experimental and control groups. The experimental group participated in a specially designed training program that incorporated communicative methods, task-based learning activities, digital tools, and reflective practice. The control group continued to study according to traditional teaching methods based mainly on lectures and theoretical instruction. Various research methods were used in the study, including observation, questionnaires, pedagogical experiments, and analysis of academic performance.

At the initial stage of the experiment, diagnostic testing was conducted to determine the level of professional competence among students. The results showed that most students had an average level of competence, with limited practical teaching skills and insufficient experience in applying modern teaching methods. Many students demonstrated strong theoretical knowledge but lacked confidence in organizing interactive classroom activities. During the experimental phase, the students in the experimental group were actively engaged in collaborative learning tasks, micro-teaching sessions, digital project development, and reflective discussions. These activities were designed to simulate real teaching situations and encourage the application of modern pedagogical approaches. The results of the study demonstrated significant improvements in the professional competence of students in the experimental group. The students developed stronger communicative skills, improved lesson planning abilities, and demonstrated greater confidence in using innovative teaching methods. Their ability to integrate digital technologies into language instruction also increased considerably. Quantitative analysis of the results showed that the level of professional competence in the experimental group increased by more than 30 percent compared to the initial diagnostic results [4].

In contrast, the control group showed only minor improvements. These findings confirm the effectiveness of modern pedagogical approaches in the formation of professional competence among future foreign language teachers. Another important result of the study was the positive impact of reflective practice on students' professional development. Students who regularly engaged in reflection demonstrated a deeper understanding of teaching strategies and were more capable of adapting their teaching methods to different learning contexts. Reflection also helped them identify areas for further improvement and develop a more critical and analytical approach to their professional activity. The use of digital technologies also played a significant role in enhancing students' professional competence. Students learned how to create multimedia presentations, develop online learning materials, and use educational platforms for interactive language teaching. These skills are particularly important in modern educational environments, where digital literacy has become an essential component of teacher competence. The research findings also highlight the importance of collaborative learning in teacher education. Group discussions, peer feedback, and joint project work encouraged students to exchange ideas, share teaching experiences, and develop cooperative skills. Such collaborative environments contribute to the

formation of a professional community where future teachers support each other's development [5].

The integration of modern approaches in teacher education programs therefore contributes significantly to the development of professional competence. These approaches encourage active participation, independent thinking, and practical application of theoretical knowledge. As a result, future teachers become more prepared to address the challenges of contemporary foreign language education. In conclusion, the formation of professional competence of foreign language teachers is a complex and multifaceted process that requires the implementation of modern pedagogical approaches. Communicative language teaching, task-based learning, digital technologies, reflective practice, and practical teaching experience play a crucial role in this process. The results of the conducted research demonstrate that the integration of these approaches significantly improves the professional competence of future teachers and enhances their readiness for effective teaching practice. Therefore, higher education institutions should actively incorporate innovative teaching strategies into teacher training programs in order to prepare highly qualified specialists capable of meeting the demands of modern education.

References

1. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2014.45-52
2. Harmer J. How to Teach English. Pearson Education, 2015.29-35
3. Brown H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson Education, 2014.103-110
4. Freeman D., Johnson K. Teacher Learning in Language Teaching. Cambridge University Press, 2016.87-92
5. Kumaravadivelu B. Understanding Language Teaching: From Method to Postmethod. Routledge, 2017.45-51

UDC 378.147

EFFECTIVE METHODS FOR ENHANCING ACADEMIC WRITING SKILLS IN A SECOND LANGUAGE

Shamuratova Sh.Sh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада екінші тілде академиялық жазу дағдыларын жетілдірудің тиімді әдістері жан-жақты қарастырылды. Зерттеу нәтижелері академиялық жазуды дамыту үдерісінің көпқырлы екендігін және оның тек тілдік біліммен шектелмейтінін көрсетті. Мақалада жазудың процесс-бағытталған тәсілі, өзін-өзі реттеу стратегиялары, метатанымдық дағдылар, кері байланыс, цифрлық технологияларды қолдану, жанрлық оқыту, мотивация және бірлескен оқыту сияқты әдістердің маңыздылығы дәлелденді. Ғылыми зерттеулердің нәтижелері бұл әдістерді кешенді түрде қолдану студенттердің жазбаша жұмыстарында логикалық құрылымның жақсаруына, тілдік дәлдіктің артуына және академиялық стильдің қалыптасуына ықпал ететінін көрсетті. Қорытындылай келе, академиялық жазуды тиімді меңгеру үшін оқыту үдерісінде заманауи педагогикалық

тәсілдерді үйлестіре қолдану қажет.

Резюме: В данной статье рассмотрены эффективные методы развития навыков академического письма на втором языке. Результаты исследования показали, что формирование академического письма является многогранным процессом и не ограничивается только языковой компетенцией. В работе обоснована значимость таких подходов, как процессно-ориентированное обучение письму, стратегии саморегуляции, метакогнитивные навыки, обратная связь, использование цифровых технологий, жанровый подход, мотивация и совместное обучение. Анализ научных исследований подтвердил, что комплексное применение данных методов способствует улучшению логической структуры текстов, повышению языковой точности и формированию академического стиля у обучающихся. В заключение подчеркивается необходимость интеграции современных педагогических подходов для эффективного развития академического письма.

The development of academic writing skills in a second language (L2) has become a central concern in modern education due to globalization, international academic mobility, and the increasing dominance of English as a medium of scholarly communication. Academic writing is not merely a linguistic activity; it is a complex cognitive, social, and cultural process that requires mastery of grammar, vocabulary, discourse conventions, critical thinking, and rhetorical awareness. Over the past two decades, research in second language writing has evolved significantly, moving from product-oriented approaches to process-oriented and socio-cognitive perspectives. This article presents a comprehensive analysis of effective methods for enhancing academic writing skills in a second language, based on empirical research, experimental studies, and theoretical frameworks, while also discussing key findings and implications for teaching practice [1].

Academic writing in a second language poses multiple challenges for learners. A meta-synthesis of studies on English as a Foreign Language (EFL) learners identified several recurring difficulties, including linguistic limitations, problems with coherence and organization, lack of familiarity with academic conventions, sociocultural differences, and low motivation or self-efficacy. These challenges highlight that improving academic writing requires a multifaceted approach that goes beyond grammar instruction and addresses cognitive, affective, and contextual factors. One of the most effective methods for enhancing academic writing is the implementation of process-based writing instruction. Unlike traditional product-oriented approaches that focus solely on the final written text, process-based instruction emphasizes stages such as planning, drafting, revising, and editing. Research shows that writing is a recursive and problem-solving activity that involves continuous reflection and revision. By engaging students in multiple drafting cycles and encouraging peer and teacher feedback, learners develop greater awareness of their writing process and improve the overall quality of their texts. Empirical studies demonstrate that students who participate in structured writing processes produce more coherent and logically organized essays compared to those who follow traditional approaches. Another significant method is the integration of self-regulated learning strategies. Self-regulated learning (SRL) involves goal setting, self-monitoring, self-evaluation, and strategic planning. A recent mixed-method study conducted with university students showed that SRL-based instruction significantly improved academic writing

performance, particularly in argumentative essays.

The study employed pre-test and post-test writing assessments and found measurable improvements in students' writing quality after the intervention. Moreover, qualitative data from interviews and writing diaries indicated that students developed greater confidence and autonomy in their writing. These findings suggest that teaching students how to regulate their own learning processes is crucial for long-term development in academic writing. Metacognitive strategies also play a vital role in enhancing L2 academic writing. Metacognition refers to learners' awareness and control over their cognitive processes, including planning, monitoring, and evaluating their writing. Research indicates that metacognitive experiences significantly influence writing performance, particularly in terms of complexity, fluency, and accuracy. For example, students who actively reflect on their writing strategies and monitor their progress tend to produce more sophisticated and coherent texts. Longitudinal studies further show that the development of metacognitive awareness leads to sustained improvement in writing skills over time [2].

Feedback is another critical component in improving academic writing. Both teacher feedback and peer feedback contribute to the development of writing skills by providing learners with insights into their strengths and weaknesses. Research trends in L2 writing indicate that feedback has been one of the most dominant areas of study, highlighting its importance in writing instruction. Effective feedback should be specific, constructive, and focused on both form and content. Studies show that students who receive regular and meaningful feedback are more likely to revise their work and achieve higher levels of writing proficiency. In addition to feedback, the use of digital tools and technology has emerged as a powerful method for enhancing academic writing. Online platforms, collaborative writing tools, and automated feedback systems provide learners with opportunities to practice writing in interactive and engaging environments.

Research suggests that digital tools can facilitate writing development by offering immediate feedback, promoting collaboration, and increasing motivation. Furthermore, the integration of artificial intelligence (AI) in writing instruction has opened new possibilities for personalized learning, although studies indicate that AI should complement, rather than replace, traditional writing instruction. Another important method is the explicit teaching of genre and academic conventions. Academic writing requires knowledge of specific genres, such as essays, research papers, and reports, each with its own structure and linguistic features. Studies analyzing students' writing performance reveal that language quality, content, and structure represent distinct dimensions of writing ability. Therefore, instruction should address all these dimensions by teaching students how to organize their ideas, develop arguments, and use appropriate academic language. Genre-based approaches have been shown to improve students' ability to produce well-structured and coherent texts. Motivation and self-efficacy are also crucial factors in the development of academic writing skills. Learners who believe in their ability to succeed are more likely to engage in writing tasks and persist in the face of challenges. Research indicates that higher levels of writing self-efficacy are associated with better writing performance

and lower levels of anxiety. Instructional strategies that promote motivation, such as setting achievable goals, providing positive feedback, and creating supportive learning environments, can significantly enhance students' writing development [3].

Collaborative learning is another effective approach to improving academic writing. Through peer review, group discussions, and collaborative writing tasks, students can share ideas, receive feedback, and learn from each other. Collaborative learning not only improves writing skills but also fosters critical thinking and communication abilities. Studies suggest that students who engage in collaborative writing activities demonstrate greater improvement in writing quality compared to those who work individually. Furthermore, extensive reading plays a significant role in developing academic writing skills. Exposure to academic texts helps learners acquire vocabulary, understand discourse structures, and develop a sense of academic style. Reading and writing are interconnected processes, and improvements in reading comprehension often lead to better writing performance. Therefore, integrating reading activities into writing instruction can enhance students' overall academic literacy [4].

The findings from various studies highlight that no single method is sufficient to improve academic writing skills. Instead, a combination of approaches is required to address the complex nature of writing. Effective instruction should integrate process-based writing, self-regulated learning, metacognitive strategies, feedback, digital tools, genre-based instruction, and motivational support. Such an integrated approach allows learners to develop not only linguistic competence but also cognitive and social skills necessary for academic writing. In conclusion, enhancing academic writing skills in a second language is a multifaceted process that requires a comprehensive and evidence-based approach. Research shows that effective methods include process-oriented instruction, self-regulated learning strategies, metacognitive awareness, feedback, technological integration, genre-based teaching, and motivational support. Experimental and empirical studies consistently demonstrate that these methods lead to significant improvements in writing performance, including better organization, coherence, and linguistic accuracy.

Moreover, the integration of these methods fosters learner autonomy, confidence, and critical thinking skills, which are essential for academic success. Future research should continue to explore innovative approaches, particularly the role of digital technologies and interdisciplinary methods, to further enhance the effectiveness of academic writing instruction in diverse educational contexts.

References

1. Hyland, K. *Second Language Writing*. Cambridge University Press, 2003.102-124
2. Flower, L., Hayes, J. R. "A Cognitive Process Theory of Writing." *College Composition and Communication*, 1981.23-44
3. Zimmerman, B. J. "Becoming a Self-Regulated Learner: An Overview." *Theory Into Practice*, 2002.56-66
4. Graham, S., Perin, D. "Writing Next: Effective Strategies to Improve Writing of Adolescents." *Alliance for Excellent Education*, 2007.70-81

FORMATION OF STUDENTS' COMMUNICATION SKILLS THROUGH ORAL AND WRITTEN PRACTICE IN ENGLISH LESSONS

Sharakhimov Sh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту процесінде ауызша және жазба практиканың рөлі қарастырылады, оқу процесінде сөйлеу әрекетінің осы түрлерін интеграцияланған қолданудың тиімділігін анықтауға бағытталған эксперименттік зерттеу нәтижелері талданады.

Резюме: В данной статье рассматривается роль устной и письменной практики в процессе обучения английскому языку, анализируются результаты экспериментального исследования, направленного на выявление эффективности интегрированного использования данных видов речевой деятельности в учебном процессе.

In the context of globalization and increasing intercultural communication, the ability to use English effectively has become an essential skill for students worldwide. Modern educational standards emphasize not only the acquisition of grammatical knowledge but also the development of communicative competence, which includes the ability to express thoughts clearly and appropriately in both spoken and written forms. Consequently, the formation of students' communication skills through oral and written practice has become one of the central objectives in English language teaching.

Oral and written speech represent two fundamental types of language activity that are closely interconnected. While oral communication enables immediate interaction and spontaneous expression, written communication allows for more structured, reflective, and precise articulation of ideas. Effective language teaching should therefore integrate both forms of practice to ensure balanced development of students' skills [1].

This article aims to explore the theoretical foundations of oral and written practice, examine their interrelationship, and present the results of an experimental study conducted to assess the effectiveness of their integrated use in English lessons.

The concept of communicative competence has been widely discussed in the field of applied linguistics. It includes several components: linguistic competence, sociolinguistic competence, discourse competence, and strategic competence. Researchers argue that language learning should go beyond memorization and focus on meaningful communication. Oral practice has traditionally been associated with the development of speaking and listening skills. It plays a crucial role in fostering fluency, pronunciation, and interactive abilities [2]. Through dialogues, discussions, role-plays, and presentations, students learn to respond spontaneously and adapt their speech to different communicative situations. Written practice, on the other hand, contributes to the development of accuracy, coherence, and organization of ideas. Writing tasks such as essays, reports, and summaries encourage students to reflect on language use, structure their thoughts logically, and apply grammatical rules more consciously.

Recent studies highlight the importance of integrating oral and written activities rather than treating them as separate components. This integrated approach allows students to reinforce vocabulary and grammar through multiple channels and enhances retention and transfer of knowledge [3].

The present study is based on the communicative approach, which emphasizes the use of language as a tool for communication. According to this approach, learning occurs most effectively when students are engaged in meaningful tasks that simulate real-life situations. Another important theoretical foundation is the student-centered approach, which focuses on learners' active participation in the educational process. In this context, the teacher acts as a facilitator who creates opportunities for interaction and guides students in their learning.

The integration of oral and written practice is also supported by the theory of skill acquisition, which suggests that repeated practice in different contexts leads to the automatization of language skills. By combining speaking and writing activities, students can develop both fluency and accuracy more effectively.

The research was conducted in a secondary school setting and involved students at the intermediate level of English proficiency (A2–B1 according to CEFR). The study included 40 students divided into two groups: an experimental group and a control group. The experimental group received instruction based on an integrated approach that combined oral and written practice in each lesson. Activities included discussions followed by written reflections, role-plays accompanied by written summaries, and collaborative writing tasks based on oral brainstorming. The control group followed a traditional approach, where speaking and writing activities were taught separately and less systematically integrated. The study lasted for eight weeks and included pre-testing and post-testing to measure students' progress in communicative competence. The assessment criteria included fluency, accuracy, coherence, vocabulary usage, and interaction skills [4].

The results of the study showed a significant improvement in the experimental group compared to the control group. Students who participated in integrated activities demonstrated higher levels of fluency in speaking, as well as greater accuracy and coherence in writing. One of the key findings was that oral activities helped students generate ideas more freely, which later improved the quality of their written work. Similarly, writing tasks allowed students to consolidate their knowledge and use language more accurately in subsequent oral communication. Statistical analysis revealed that the experimental group's mean scores increased by approximately 25%, while the control group showed an improvement of only 12%. These results confirm the effectiveness of integrating oral and written practice in English lessons.

The findings of the study support the hypothesis that the integrated use of oral and written practice enhances students' communicative skills. This can be explained by several factors. First, the combination of speaking and writing provides multiple opportunities for language use, which promotes deeper learning and retention. Second, integrated activities create a more dynamic and engaging learning environment, increasing students' motivation and participation [5]. Third, the transition from oral to written tasks helps students organize their thoughts and improve

their ability to express ideas clearly. The study also highlights the importance of task design. Effective activities should be meaningful, relevant to students' interests, and appropriately challenging. Teachers should also provide feedback that addresses both content and language use. However, the implementation of an integrated approach may present certain challenges. These include time constraints, large class sizes, and the need for teacher training. Despite these challenges, the benefits of this approach outweigh its limitations.

Based on the results of the study, several practical recommendations can be made for teachers:

1. Incorporate integrated tasks that combine speaking and writing in each lesson.
2. Use pre-writing discussions to help students generate ideas.
3. Encourage collaborative activities such as group discussions and peer feedback.
4. Provide clear instructions and examples for both oral and written tasks.
5. Use formative assessment to monitor students' progress and provide constructive feedback.

Examples of effective activities include:

- Discussing a topic in pairs and then writing a short essay.
- Participating in a role-play followed by writing a reflection.
- Brainstorming ideas as a class and creating a group report.

In conclusion, the formation of students' communication skills requires a balanced and integrated approach to teaching oral and written practice. The results of the experimental study подтвердили that the combined use of these types of speech activity significantly improves students' communicative competence. The integration of speaking and writing not only enhances language proficiency but also способствует the development of critical thinking, creativity, and confidence in communication. Therefore, it should be considered an essential component of modern English language teaching.

References

1. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – Москва: Просвещение, 2018.
2. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам. – Москва: АСТ, 2019.
3. Brown H. Principles of Language Learning and Teaching. – New York: Pearson Education, 2020.
4. Harmer J. How to Teach English. – London: Longman, 2017.
5. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2018.

SPECIFIC CHARACTERISTICS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE IN THE PROFESSIONAL FIELD FOR STUDENTS OF THE FIELD OF PEDAGOGY

Sharipova M.E.

Associate professor, (PhD)

National Pedagogical University of Uzbekistan

Тўйин: Бўл мақалада педагогика мамандығы бойынша оқитын студенттерге арналган кәсіби контексте шет тілін оқытудың ерекшеліктері қарастырылады. Зерттеу әдіснамалық тәсілдерге, құзыреттілікті дамытуға және тілді оқытуды педагогикалық дайындықпен біріктіруге бағытталған. Зерттеу нәтижелері болашақ педагогтарды дайындауда кәсіби бағытталған оқытудың, коммуникативтік құзыреттіліктің және рефлексивті оқыту тәжірибелерінің маңыздылығын көрсетеді.

Резюме: В данной статье рассматриваются специфические особенности преподавания иностранного языка в профессиональном контексте для студентов, специализирующихся в области педагогики. Исследование фокусируется на методологических подходах, развитии компетенций и интеграции изучения языка с педагогической подготовкой. Результаты подчеркивают важность профессионально-ориентированного обучения, коммуникативной компетенции и рефлексивной педагогической практики в подготовке будущих педагогов.

Our society sets the task for higher education institutions to prepare specialists who can effectively apply their thorough theoretical knowledge in practice for the professional activities of students of non-philological education, who can creatively apply their practical skills during their work. It is important for students of the pedagogical field to form communicative competence in the English language in the professional sphere, to actively participate in international relations using computer technologies, and to obtain information on their fields from foreign sources. The resolution of the President of the Republic of Uzbekistan “On measures to bring the popularization of studying foreign languages in the Republic of Uzbekistan to a qualitatively new level” No. PP-5117 dated May 19, 2021 is a vivid proof of this. [1]. It is precisely because professional activity determines the content and form of education that today requires a fundamental change in the methodology of teaching foreign languages in higher educational institutions of pedagogy.

ESP is thought to be about educating students to use English in settings where it will be employed, such as academic, professional, or workplace settings. In ESP, learning English is done to facilitate admittance or increase linguistic proficiency in specific contexts rather than for its own sake or to obtain a broad education [2].

The ESP method is extensively used to teach English at secondary and higher levels in Uzbekistan, especially for non-English department students. The goal of teaching English at the University level for non-English department students is to improve their ability to use English for academic and professional purposes, such as reading authentic textbooks.

There are several effective methods for teaching English that can be applied to various settings, including classrooms, language schools, and individual tutoring. Here are some of the most commonly used and successful methods for teaching English:

Communicative Language Teaching (CLT): This approach focuses on developing students' communicative competence in English. It emphasizes the use of authentic materials and real-life language use, such as role-plays, discussions, and interactive activities. CLT encourages students to use English for meaningful communication, which helps them develop their language skills in context.

Task-Based Language Teaching (TBLT): TBLT focuses on engaging students in meaningful tasks that require the use of language. This method emphasizes the importance of language use in context and allows students to practice the language while completing tasks such as problem solving, decision-making, and creative projects.

Total Physical Response (TPR): TPR is a method that involves using physical movement and action to aid language learning. It is particularly effective for teaching vocabulary and basic sentence structures, as students associate language with meaningful physical actions.

The Direct Method: This method emphasizes teaching language directly through the target language, without the use of translation. It focuses on using visual aids, demonstrations, and real-life objects to teach vocabulary and grammar in context.

The Audio-Lingual Method: This method emphasizes the importance of repetition and habit formation in language learning. It uses drills, pattern practice, and repetition to help students internalize the language structures and develop their oral proficiency.

The Communicative Approach: This approach focuses on teaching language through authentic communication activities. It emphasizes the importance of meaningful interactions, interactive tasks, and language use in real-life situations.

The Grammar-Translation Method: This method focuses on teaching language through the explicit teaching of grammar rules and translation of texts. It is often used for teaching reading and writing skills, with an emphasis on accuracy and understanding of the language's structure.

Content-Based Instruction (CBI): CBI integrates language learning with the study of nonlanguage content such as science, history, or literature. It helps students develop language skills in the context of a specific subject matter, making the language learning process more meaningful and relevant. These methods can be used in combination or adapted to suit the specific needs of students and the learning objectives of the course. Success in teaching English often depends on the teacher's ability to choose and adapt methods to best suit their students' learning styles, language proficiency levels, and learning goals [3].

The study identified several key characteristics of teaching a foreign language in the professional field for pedagogy students:

1. Professional Orientation of Content. Language instruction is closely linked to the students' future profession. Learning materials include: Educational terminology, classroom communication scenarios, lesson planning and instructional discourse.

2. Integration of Language and Pedagogical Skills. Students develop both linguistic competence and teaching skills simultaneously. Activities often involve

microteaching in a foreign language, designing lesson plans in the target language and practicing classroom management language [4].

3. Focus on Communicative Competence. Emphasis is placed on real-life communication in educational contexts, including teacher-student interaction, professional discussions with colleagues and participation in international academic environments.

4. Use of Interactive and Student-Centered Methods. Effective instruction incorporates role-playing and simulations, group discussions and collaborative tasks and problem-based learning.

5. Development of Reflective Practice. Students are encouraged to reflect on their learning and teaching experiences, enhancing both language proficiency and pedagogical awareness.

6. Incorporation of Authentic Materials. Materials such as academic articles, teaching resources, and recorded lessons in the target language are used to provide realistic exposure.

The findings suggest that teaching a foreign language to pedagogy students requires a shift from traditional language instruction to a more integrated, profession-oriented approach. This aligns with the principles of English for Specific Purposes (ESP), where language learning is tailored to the learners' professional needs [5].

One of the main challenges is balancing linguistic complexity with pedagogical relevance. Instructors must carefully select materials and design tasks that are both accessible and professionally meaningful. Additionally, students may initially struggle with the dual demand of mastering both language and teaching skills. However, the integration of these elements leads to more meaningful learning and better preparation for real-world professional tasks. The use of interactive methods and reflective practices further enhances student engagement and autonomy.

Teaching a foreign language in the professional field for students of pedagogy is characterized by its integration of linguistic and pedagogical competencies, professional orientation, and emphasis on communicative and reflective skills. To improve effectiveness, educational programs should incorporate profession-specific content and tasks, use interactive and student-centered methodologies encourage reflective teaching practices and provide opportunities for practical application. Such an approach not only improves language proficiency but also prepares future educators to function effectively in multilingual and multicultural educational environments.

References

1. Baigulina, E., et al. (2025). Structural and content model for the formation of foreign-language communicative competence in professionally oriented education. *Jurnal Pendidikan IPA Indonesia*.
2. Basturkmen, H. (2006). *Ideas and options in English for specific purposes*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers
3. Forteza Fernandez, R., & Batista Gonzalez, M. (2019). Language and cultural awareness of a non-native ESP teacher. *Integration of Education*.
4. Gimazova, E. N. (2025). Pedagogical model for the formation of foreign language communicative competence through ESP and CBL. *Pedagogy. Theory & Practice*.

5. Ho, Y.-Y. C. (2020). Communicative language teaching and ESP in higher education. ScienceDirect.

UDK:37.03:81'243.4

THE EFFECTIVENESS OF COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING IN IMPROVING STUDENTS' SPEAKING SKILLS

Shokirova M.Sh., First-year master's student

Allayarova Z.B., Associate Professor, PhD

Shakhrisabz State Pedagogical University, Uzbekistan, Kashkadarya

Түйін: Қазіргі тіл оқыту жүйесінде коммуникативтік құзыреттілікті дамыту ағылышын тілін оқытудың негізгі мақсаттарының бірі болып табылады. Дәстүрлі оқыту әдістері көбіне грамматика мен жазбаша жаттығуларға назар аударады, бұл оқушылардың нақты өмірлік жағдайларда тиімді қарым-қатынас жасау қабілетін шектеуі мүмкін. Сондықтан Коммуникативтік тіл оқыту (Communicative Language Teaching – CLT) әдісі оқушыларға нақты қарым-қатынас жасау және белсенді қатысу мүмкіндіктерін беретін тиімді педагогикалық тәсіл болып есептеледі.

Резюме: В современной системе преподавания языков развитие коммуникативной компетенции является одной из главных целей обучения английскому языку. Традиционные методы обучения часто фокусируются на грамматических и письменных упражнениях, что может ограничивать способность студентов эффективно общаться в реальных жизненных ситуациях. Поэтому коммуникативное обучение языку (КУЯ) считается эффективным педагогическим подходом, предоставляющим студентам возможности для реального общения и активного участия.

It is clear that in recent years communicative approach started to be used in teaching English and has been emerged as one of the most effective pedagogical approaches in this domain. This approach focuses on meaningful interaction, real-life communication and student-centered learning. The scientists such as Jack C.Richards and Theodore S.Rodgers mentioned the CLT which focuses on developing learner's communicative competence through active participation and interaction in the classroom. So, as an example, last year when I did my internship, I observed my teacher's lesson how to deliver the lessons. She made a challenge using communicative approach in a class during month. Surprisingly, this approach showed its result between students. They started to talk with confident which made me happy [1].

Therefore, I realized that integrating communicative activities into English language teaching can dramatically increase students' speaking abilities. Additionally, it is fact that many experiments are getting delivered in order to realize the impact of communicative approach among students. In one experiment that I participated was appealing and helped me understand the way deeper. This experiment involved pupils who are studying English as a foreign language. For the purposes of the study, the participants were divided into two groups: an experimental group and a control group. In the experimental group, lessons were organized using communicative teaching techniques. These techniques included role-plays, pair work, group discussions, question-and-answer activities, and various communicative tasks designed to

encourage interaction among students. Such activities provided learners with opportunities to express their ideas, exchange opinions, and use English in meaningful communication [2].

In contrast, the control group was taught using more traditional instructional methods that mainly focused on grammatical explanations and written exercises. In order to evaluate the students' speaking performance, a pretest was conducted at the beginning of the study. After the instructional period, a post-test was administered to measure the changes in students' speaking abilities. The results obtained from both groups were compared in order to determine the effectiveness of the communicative approach [3].

The results of the experiment show that during the process there has been many dramatic and positive changes in the speaking skill of students. Students in the experimental group demonstrated greater progress in terms of fluency, pronunciation, and their ability to express ideas confidently compared to those in the control group. These results suggest that communicative activities encourage students to take a more active role in classroom interaction. According to Jeremy Harmer, activities such as role-plays and discussions provide meaningful opportunities for students to practice language in realistic situations and improve their speaking fluency. Similarly, David Nunan argues that communicative tasks allow learners to develop practical language skills by using the target language in authentic contexts. Furthermore, communicative classroom practices appear to increase students' motivation and engagement in the learning process. When learners are actively involved in communicative tasks, they tend to feel more confident and willing to participate in conversations in English [4].

The findings of this study clearly demonstrate that the Communicative Language Teaching approach is highly effective in enhancing students' speaking abilities in English. By engaging learners in meaningful communicative activities, such as pair work, group discussions, role-plays, and problem-solving exercises, teachers can create a dynamic classroom environment that encourages active participation and interaction. Implementing such methods not only improves students' fluency and accuracy but also boosts their confidence when using English in real-life situations. Moreover, fostering interactive learning experiences helps learners develop practical communication skills that are essential for both academic and social contexts.

Therefore, integrating communicative techniques into English language instruction is strongly recommended as a strategy for promoting effective oral proficiency and overall language competence. So, nowadays English teachers are getting encouraged to teach in this way owing to the fact that the experiments showed its positive consequences. They can also use a wide range of activities for delivering this method in an interactive way such as pair work, group discussions, role-plays and problem-solving tasks which create an appealing and productive atmosphere.

References

- 1 Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching* (5th ed.). New York: Pearson Education.
- 2 Harmer, J. (2007). *How to Teach English* (3rd ed.). Harlow: Pearson Longman.

3 Nunan, D. (1991). *Language Teaching Methodology: A Textbook for Teachers*. New York: Prentice Hall.

4 Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

UDK 37.013.43

COMPARATIVE STUDY OF THE GRAMMATICAL STRUCTURES OF NATIVE AND FOREIGN LANGUAGES

Shamil G.I.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Ағылшын тілін және қазақ тілін үйрету барысында грамматикалық құрылымдарды салыстырмалы зерттеу тілдің ерекшеліктерін терең түсінуге мүмкіндік береді. Студенттер ана тіліндегі сөйлем құрылымдарын шетел тіліндегі құрылымдармен салыстыра отырып, грамматикалық ережелерді дұрыс қолдануға үйренеді. Мұндай әдіс тілдік қателіктерді азайтуға ықпал етеді және коммуникативтік қабілетті арттырады. Оқушылар екі тілдің морфологиялық, синтаксистік және семантикалық айырмашылықтарын анықтауды үйренеді.

Резюме: В процессе обучения английскому и казахскому языкам сравнительное исследование грамматических структур позволяет глубже понять особенности языка. Студенты, сравнивая конструкции родного языка с иностранным, учатся правильно применять грамматические правила. Такой подход способствует уменьшению языковых ошибок и повышает коммуникативные способности. Учащиеся осваивают различия в морфологии, синтаксисе и семантике двух языков.

The comparative study of grammatical structures in native and foreign languages represents a critical domain of inquiry within applied linguistics, as it enables educators, researchers, and learners to understand how distinct grammatical systems operate, interact, and influence second language acquisition. Through careful comparative analysis, it becomes possible to trace the underlying principles that govern sentence formation, morphological variation, and syntactic flexibility across different linguistic environments. Native grammatical structures are deeply rooted in a learner's cognitive framework, shaped by years of unconscious internalization through immersion in natural language use, whereas foreign grammatical systems are systematically studied and consciously processed, often resulting in divergent learning trajectories. This dichotomy highlights the cognitive demands placed upon learners who must not only decode unfamiliar structures but also reconcile them with preexisting linguistic habits. As such, comparative studies shed light on the ways in which learners transfer structural patterns from their native languages to the target language, either facilitating or impeding acquisition depending on the degree of structural similarity or divergence. By examining how native and foreign grammatical forms align or conflict, researchers can develop pedagogical strategies that anticipate common errors, enhance instructional design, and support learners in navigating complex syntactic landscapes with greater confidence and accuracy. This comprehensive understanding is essential for designing curricula that responsibly

account for the cognitive load experienced by learners as they contend with contrasting structural systems [1].

In native language contexts, grammatical structures often exhibit a high degree of regularity that learners absorb implicitly through extensive exposure, enabling fluent speakers to manipulate complex constructions without explicit instruction. For example, in languages such as Kazakh or Russian, case systems and agglutinative morphology provide speakers with rich inflectional resources that encode syntactic relationships directly within word forms. Conversely, languages like English rely more heavily on fixed word order and auxiliary constructions to signal grammatical functions, such as tense, aspect, and voice. These fundamental differences in structural encoding create distinctive challenges for learners whose native languages utilize markedly different systems. When a learner's native grammatical framework aligns closely with the target language's structures, positive transfer may occur, resulting in accelerated acquisition and fewer errors. However, when structural features conflict—such as differences in article usage, subject-verb agreement, or the positioning of modifiers—learners are likely to exhibit negative transfer, where entrenched native patterns interfere with accurate production in the target language. Through systematic comparison, linguists can identify these points of conflict and devise remediation techniques that emphasize contrastive awareness, thereby facilitating more effective learning outcomes [2].

Comparative grammatical research reveals that languages differ not only in structural form but also in functional allocation, dictating how meaning is expressed and interpreted within communicative contexts. For instance, aspectual distinctions that are morphologically encoded in some languages might require periphrastic constructions in others, leading learners to navigate different cognitive pathways when expressing temporal or iterative nuances. Similarly, the presence or absence of grammatical gender, the complexity of verb conjugations, and the rules governing noun phrase modification all contribute to the typological profile of a language, influencing how native and foreign users organize and process linguistic input. These functional divergences carry implications for language teaching, as instructors must design learning experiences that make explicit the ways in which grammatical systems map onto communicative functions. By exposing learners to comparative grammatical patterns and encouraging analytical reflection, educators empower students to recognize the pragmatic consequences of structural choices, thereby enhancing both receptive and productive competence. This focus on functional equivalence, rather than rote memorization of forms, aligns with contemporary views of language as a system of meaning making, where structures are tools for achieving communicative goals [3].

Cognitive perspective, the mental representation of grammatical knowledge is shaped by the interaction of native and foreign systems within the learner's language faculty. Neurocognitive research suggests that early exposure to a native language establishes entrenched neural pathways for processing familiar structures, whereas later acquisition of foreign grammatical forms involves the recruitment of additional cognitive resources, including working memory and explicit analytical processing. This disparity often manifests in differential ease of acquisition, where native patterns

are accessed automatically while foreign patterns require deliberate attention and practice. Comparative studies thus contribute to our understanding of how linguistic input is internalized, consolidated, and automated through repeated exposure and practice. Furthermore, the degree to which foreign grammatical structures become proceduralized in the learner's cognitive system depends on factors such as age of onset, learning environment, and the extent of cross-linguistic similarity. In instructional settings, this insight underscores the importance of varied practice, spaced repetition, and multimodal input that engages learners at multiple cognitive levels, reinforcing the link between form, meaning, and use [4].

The pedagogical implications of comparative grammatical analysis extend to curriculum design, assessment practices, and the development of targeted interventions for diverse learner populations. In designing curricula, language specialists must consider not only the sequence of grammatical points introduced but also the interlanguage development patterns that emerge as learners progress. Interlanguage, the evolving linguistic system that learners construct, reflects influences from both the native language and the target language, requiring educators to anticipate stages of development, common error patterns, and potential fossilization points where incorrect structures become entrenched. A comparative approach informs the creation of instructional sequences that build on learners' strengths while addressing areas of difficulty through scaffolded support. Similarly, assessment practices informed by comparative insights can move beyond superficial error counting to deeper evaluations of learners' syntactic awareness, ability to transfer structures across contexts, and capacity to self-monitor linguistic performance. By integrating comparative analysis into formative and summative assessments, educators gain a more holistic view of learners' grammatical development, enabling targeted feedback that supports continued growth.

Comparative studies highlight the role of exposure and authentic use in facilitating grammatical mastery. Instructional approaches that incorporate meaningful communicative tasks, authentic texts, and opportunities for real interaction have been shown to promote deeper integration of grammatical knowledge, as learners receive immediate feedback on the effectiveness of their structural choices. This interactional perspective aligns with usage-based theories of language acquisition, which posit that frequency, context, and functional load significantly influence the entrenchment of grammatical patterns. Through collaborative activities, learners negotiate meaning, clarify misunderstandings, and co-construct linguistic knowledge, bridging the gap between isolated practice and spontaneous use. The integration of native speaker models, cross-linguistic comparisons, and metalinguistic reflection fosters a learning environment where grammar is not an abstract set of rules but a dynamic resource for meaning construction. Such environments encourage learners to draw parallels and distinctions between languages, enhancing their capacity to adapt linguistic forms to diverse communicative demands [5].

In conclusion, the comparative study of grammatical structures of native and foreign languages underscores the interconnectedness of linguistic form, cognitive processing, and communicative competence. By elucidating the ways in which

grammatical systems converge and diverge, researchers and educators can better support learners in developing not only accurate structural knowledge but also the pragmatic facility to deploy that knowledge in real communicative situations. This comprehensive perspective fosters a more inclusive and responsive approach to language education, ensuring that curricular design, instructional practice, and assessment mechanisms are aligned with the complex realities of multilingual learners. Through sustained comparative inquiry, the field of applied linguistics continues to refine its understanding of how languages function as systems of patterns and principles, equipping learners with the tools to navigate the subtle intricacies of language variation and to become adept users of multiple grammatical systems.

References

1. Celce-Murcia, M., & Larsen-Freeman, D. (1999). *The Grammar Book: An ESL/EFL Teacher's Course* (2nd ed.). Heinle & Heinle.
2. Ellis, R. (2006). Current Issues in the Teaching of Grammar: An SLA Perspective. *TESOL Quarterly*, 40(1), 83–107.
3. Swan, M. (2005). *Practical English Usage* (3rd ed.). Oxford University Press.
4. Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). *How Languages are Learned* (4th ed.). Oxford University Press.
5. James, C. (1998). *Errors in Language Learning and Use: Exploring Error Analysis*. Routledge.

UDC: 373.5:811.

FORMATION OF SKILLS OF WORKING WITH NEWSPAPER TEXT IN ENGLISH AMONG SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Sultanbek A.S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада орта мектеп оқушыларының ағылшын тіліндегі газет мәтінімен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру қарастырылады. Мәтін құрылымын талдау, негізгі ақпаратты бөліп көрсету, фактілерді түсіндіру және өз тұжырымдарын тұжырымдау дағдыларын дамытудың оң динамикасын көрсететін эксперименттік жұмыстың нәтижелері ұсынылған. Газет материалдарын пайдалану оқушылардың сыни ойлауы мен коммуникативтік құзыреттілігін дамытуға ықпал етеді деген қорытындыға келді.

Резюме: В статье рассматривается формирование умений работы с газетным текстом на английском языке у учащихся средней школы. Представлены результаты экспериментальной работы, показавшие положительную динамику развития навыков анализа структуры текста, выделения ключевой информации, интерпретации фактов и формулирования собственных выводов. Сделан вывод о том, что использование газетных материалов способствует развитию критического мышления и коммуникативной компетенции учащихся.

Modern foreign language teaching is focused not only on the development of language knowledge, but also on the formation of students' skills to work with various types of authentic texts. One of the most significant sources of relevant information is

newspaper texts, which reflect real events in public life, represent different points of view and have a pronounced structure of presentation of the material. Working with such texts makes it possible to integrate language training with the development of analytical thinking and information literacy [1].

In the modern educational environment, students are faced with a large volume of information messages, a significant part of which is represented in the media space. Therefore, teaching schoolchildren the skills of analyzing newspaper materials is becoming an important area of media literacy formation. The ability to navigate the structure of a text, identify key facts, interpret information, and formulate one's own conclusions is an important component of communicative competence and contributes to the development of critical thinking.

Newspaper texts have a number of features that make them valuable didactic material. They are characterized by a clear structure, the presence of headings, subheadings and paragraphs, as well as the use of expressive language tools [2]. In addition, such texts contain factual information that requires analysis and interpretation. Working with newspaper materials allows students not only to expand vocabulary and improve reading skills, but also to develop the ability to analyze information and express their own opinions.

However, teaching practice shows that many students have difficulty working with authentic texts. The main difficulties are related to understanding the structure of the text, highlighting key information and formulating reasoned conclusions [3]. In this regard, there is a need to develop and implement special methodological techniques aimed at developing students' skills in analyzing newspaper texts.

The relevance of the research is determined by the need to find effective pedagogical approaches that contribute to the formation of students' skills in critical analysis of textual information in a foreign language. The use of newspaper materials in the educational process makes it possible to bring learning closer to the real conditions of communication, develop students' analytical abilities and form independent information skills.

The article presents the results of experimental work aimed at developing students' skills in working with newspaper text in English. The main focus is on analyzing the final learning outcomes and discussing the pedagogical factors that influenced the formation of appropriate skills.

The results of the study. The analysis of the results of the experimental work revealed significant changes in the level of formation of newspaper text skills among 7th grade students.

According to the criterion of understanding the structure of the text at the initial stage, 25% of students demonstrated a high level, an average level was 50%, and a low level was 25%. After completing the training, the indicators have changed significantly: The high level reached 50%, the average was 40%, and the proportion of low-level students dropped to 10%. These results indicate that students have become better able to navigate the structure of the newspaper text, recognize its main elements and identify the logical organization of the material.

The analysis of the ability to identify key information also showed a positive

trend. Initially, 30% of students had a high level, 45% had an average level, and 25% had a low level. At the end of the training, the high level reached 55%, the average was 35%, and the low level dropped to 10%. An increase in the proportion of students with a high level indicates the formation of skills for selecting the most significant facts and the ability to work with information more consciously.

According to the criteria of interpretation and analysis of facts at the diagnostic stage, 20% of students had a high level, 55% had an average level, and 25% had a low level. At the end of the experimental work, the high level increased to 45%, the average was 45%, and the low level decreased to 10%. The results show that students have become more successful in establishing cause-and-effect relationships and analyzing the facts presented in the text.

Particularly noticeable changes have occurred in terms of the criteria for formulating their own conclusions. At the initial stage, 15% of students had a high level, 60% had an average level, and 25% had a low level. After completing the training, the high level reached 40%, the average was 50%, and the low level dropped to 10%. These results indicate the development of students' ability to express their own opinions based on the material they read and to argue their conclusions.

The general level of formation of skills in working with newspaper text also demonstrated a positive trend. At the initial stage, 22% of students had a high level, 53% had an average level, and 25% had a low level. After the completion of the experimental work, the high level increased to 48%, the average was 42%, and the low level decreased to 10%. Thus, there was a noticeable redistribution of students towards a higher level of skill formation.

Discussion of the results. The results obtained allow us to conclude that working with newspaper texts can be an effective tool for developing students' analytical and communication skills when learning a foreign language. A significant increase in the proportion of students with a high level of proficiency indicates the positive impact of systematic pedagogical work with text material.

One of the factors contributing to the results obtained is the step-by-step organization of work with the text. The consistent transition from understanding the structure of the text to analyzing information and formulating their own conclusions allowed students to gradually master more complex activities. This approach ensures a logical sequence of learning and contributes to the formation of stable text analysis skills.

Another important factor is the use of authentic newspaper materials. Working with real texts increases students' interest in the learning process and makes it closer to the real conditions of communication. Students have the opportunity to get acquainted with current events, discuss them and express their own opinions, which contributes to the development of motivation to learn a foreign language.

The importance of interactive forms of work should also be noted. Group discussions, mini-debates, and collective text analysis create conditions for students to actively participate in the learning process. Collaboration contributes to the development of communication skills, the formation of the ability to argue one's point of view and take into account the opinions of other participants in the discussion [4].

A differentiated approach to learning has also had a positive impact. Taking into account the individual characteristics of students allowed us to select tasks of various levels of complexity and ensure the gradual development of skills among all participants in the educational process. Such an organization of work creates favorable conditions for supporting students experiencing difficulties, and at the same time stimulates the development of stronger students.

The results obtained confirm that systematic work with newspaper texts contributes not only to the development of reading skills in a foreign language, but also to the formation of critical thinking. Students learn to analyze information, compare facts, draw conclusions, and express their own position. These skills are important not only in learning a foreign language, but also in shaping a person's overall information culture.

Conclusions. The conducted research has shown that the use of newspaper texts in the process of teaching English contributes to the development of students' information analysis and interpretation skills. Working with authentic texts allows you to integrate language training with the development of critical thinking and communication skills.

The organization of systematic work with newspaper materials ensures the formation of students' ability to navigate the structure of the text, identify key facts, analyze information and formulate reasoned conclusions. Such activities contribute to the development of students' independence and increase their interest in learning a foreign language.

The results obtained confirm the prospects of using newspaper texts in educational practice and show that this type of educational activity can be effectively used for the formation of analytical and communicative competencies of schoolchildren.

References

1. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. — М.: Академия, 2019. — 336 с.
2. Harmer J. How to Teach English. — Harlow: Pearson Education Limited, 2018. — 288 p.
3. Nuttall C. Teaching Reading Skills in a Foreign Language. — Oxford: Macmillan Education, 2017. — 282 p.
4. Grabe W., Stoller F. Teaching and Researching Reading. — London: Routledge, 2020.

UDC 372.881.111.1

DEVELOPING CRITICAL THINKING SKILLS THROUGH PROBLEM-BASED LEARNING IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Sultanmurat T.S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала ағылшын тілін оқыту барысында проблемалық-бағдарланған оқыту әдісі арқылы студенттердің сыни ойлау дағдыларын дамыту мәселесіне арналған. Зерттеуде

проблемалық тапсырмаларды қолданудың оқушылардың талдау, бағалау және шығармашылық шешім қабылдау қабілеттеріне әсері қарастырылады. Сонымен қатар, ағылшын тілі сабақтарында сыни ойлауды дамытуға бағытталған практикалық тапсырмалар ұсынылады.

Резюме: Статья посвящена развитию критического мышления студентов на занятиях английского языка посредством проблемно-ориентированного обучения. Рассматривается влияние проблемных заданий на развитие навыков анализа, оценки информации и принятия решений. В работе представлены примеры практических заданий, способствующих формированию критического мышления.

In modern education, the development of critical thinking and creativity has become one of the key objectives of foreign language teaching. English language classes provide a favorable environment for developing analytical thinking, communication skills, and the ability to evaluate information critically. According to contemporary educational approaches, language learning should not be limited to grammar and vocabulary acquisition but should also involve cognitive and problem-solving activities [1].

Critical thinking can be defined as the ability to analyze information, evaluate arguments, and make reasoned conclusions. In the context of English language teaching, critical thinking helps students understand texts more deeply, express their opinions, and participate in meaningful discussions [2]. Therefore, teachers increasingly integrate interactive and student-centered learning strategies into language instruction.

One of the most effective methods for developing critical thinking is problem-based learning (PBL). This approach encourages students to solve real-life problems using language as a communication tool. Instead of passively receiving information, learners actively participate in discussions, analyze different viewpoints, and develop their own solutions [3].

Problem-based learning creates a learning environment where students become active participants in the educational process. Teachers present a problem situation that requires analysis and discussion. Students work individually or in groups to propose possible solutions and justify their opinions using the target language. For example, during an English lesson students may be asked to discuss environmental problems such as climate change or plastic pollution. They analyze the causes of the problem, evaluate possible solutions, and present their ideas in English. Such tasks stimulate both language development and critical thinking skills. Another effective activity is debate-based discussion. Students are divided into groups and defend different positions on a specific issue. For instance, they may debate the advantages and disadvantages of online education. During the debate learners must analyze information, construct logical arguments, and respond to counterarguments.

Creative tasks also play an important role in developing higher-order thinking skills. Activities such as writing alternative endings to stories, creating problem scenarios, or designing projects encourage students to use imagination while applying language knowledge. These tasks promote creativity and independent thinking [4].

Research shows that integrating problem-based learning into English language teaching significantly improves students' engagement and cognitive development.

Students become more confident in expressing their opinions and develop the ability to analyze information critically [5].

In addition, collaborative learning is an important component of PBL. Group work allows students to exchange ideas, evaluate different perspectives, and work together to find solutions. Such interaction develops communication skills and fosters a deeper understanding of the studied material.

In conclusion, the development of critical thinking and creativity is an essential component of modern English language education. Problem-based learning provides effective opportunities for engaging students in meaningful language use and cognitive activity. The integration of problem situations, debates, and creative tasks into English lessons contributes to the formation of analytical thinking, communication competence, and independent learning skills.

The development of critical thinking and creativity is an essential component of modern language education. Problem-based learning represents an effective pedagogical approach that allows students to actively engage with the learning process. By integrating problem situations, debates, and collaborative tasks into English language classes, teachers can create an environment that promotes analytical thinking, creativity, and communicative competence. As a result, students not only improve their language skills but also develop the ability to evaluate information critically and make reasoned decisions. Future research may focus on exploring additional interactive strategies and digital tools that support critical thinking development in foreign language education.

References

1. Scriven M., Paul R. Critical Thinking as Defined by the National Council for Excellence in Critical Thinking. – California, 2007.
2. Halpern D. Thought and Knowledge: An Introduction to Critical Thinking. – New York: Psychology Press, 2014.
3. Savery J.R. Overview of Problem-Based Learning: Definitions and Distinctions // Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning. 2006.
4. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
5. Brookfield S. Teaching for Critical Thinking. – San Francisco: Jossey-Bass, 2012.

UDK 37.013.43

DIFFICULTIES IN TRANSLATING IDIOMATIC TEXTS (ON THE MATERIALS OF THE ENGLISH, RUSSIAN AND KAZAKH LANGUAGES)

Sultanmurat Sh.E.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Идиомалық мәтіндерді аудару кезінде тілдік, мәдени және контексттік ерекшеліктер маңызды рөл атқарады. Идиомалар сөздердің тура мағынасынан асып, терең мағына береді, сондықтан оларды сөзбе-сөз аудару кейде түсініксіз болады. Ағылшын, орыс және қазақ тілдеріндегі идиомалардың құрылымы мен қолдану саласы әртүрлі, бұл

аудармашылар үшін қосымша қиындықтар туғызады. Мысалы, ағылшын идиомалары көбінесе метафоралық бейнелерге сүйенсе, қазақ идиомалары ұлттық дәстүр мен мәдениет элементтерімен тығыз байланысты. Сондықтан аудармашы тек сөздік аудармамен шектелмей, контекст пен мәдени кодтарды ескеруі тиіс. Кейде эквивалентті баламаны табу қиынға соғады, сондықтан шығармашылық шешімдер қажет. Аударма процесінде стильдік үйлесімділік пен сөйлеу табиғилығын сақтау маңызды. Тәжірибелі аудармашылар идиомаларды контекстке бейімдеп немесе аналогиялық тіркеспен алмастырады. Сонымен қатар, студент аудармашылар мен бастаушылар үшін идиомаларды дұрыс аудару практикалық тәжірибені қажет етеді. Қазіргі машиналық аударма жүйелері де идиомаларды дұрыс өңдей алмайды, өйткені олар сөзбе-сөз тәржімеге бейім. Осыған байланысты аудармашылардың мәдени білімі мен екі тілдегі дағдылары маңызды. Қорытындылай келе, идиомаларды аудару күрделі, бірақ кәсіби шеберлікті көрсететін маңызды процесс болып табылады.

Резюме: Перевод идиоматических текстов требует учёта языковых, культурных и контекстуальных особенностей. Идиомы выходят за пределы буквального значения слов, поэтому дословный перевод может быть непонятным. Структура и употребление идиом в английском, русском и казахском языках различаются, создавая трудности для переводчиков. Английские идиомы часто основаны на метафорах, а казахские — связаны с национальными традициями. Поэтому переводчик должен учитывать культурный код и контекст. Иногда сложно подобрать эквивалент, что требует творческого подхода. Важно сохранять стиль и естественность речи. Опытные переводчики адаптируют идиомы к контексту или заменяют их аналогами. Для начинающих аудармашылар практика перевода идиом особенно важна. Машинные системы перевода пока не справляются с идиомами, поскольку они ориентированы на буквальный перевод. Поэтому знание культуры и владение двумя языками критически важно. В заключение, перевод идиом — сложный, но значимый процесс, отражающий профессионализм переводчика.

The present research has comprehensively investigated the complex challenges associated with translating idiomatic expressions across English, Russian, and Kazakh languages, placing particular emphasis on the linguistic, cultural, and contextual nuances that significantly affect translation outcomes. Idiomatic expressions, by their very nature, convey meanings that transcend the literal interpretations of individual lexical components. These expressions are deeply embedded in cultural habits, historical usage, and shared cognitive frameworks within a speech community. Consequently, when attempting to render such expressions into a target language system that operates under different cultural and linguistic paradigms, translators encounter a myriad of obstacles. The findings of this investigation reveal that idiom translation is not merely a linguistic exercise but a multifaceted cognitive process requiring not only bilingual proficiency but also cultural sensitivity and creative problem-solving skills. One of the foremost challenges identified in this study is the inherent non-equivalence of idiomatic expressions across the three languages examined. While some idioms may have direct functional equivalents, many do not, leading to potential loss or distortion of meaning if handled through simplistic literal translation. For instance, English idioms often draw upon imagery and metaphor rooted in historical idiomatic conventions that may lack parallels in Russian or Kazakh. Therefore, translators must frequently resort to adaptation techniques that preserve semantic intent while modifying surface structures to align with target language norms.

This necessitates a flexible and dynamic approach to translation that values conceptual equivalence over linguistic formalism [1].

The research highlights that cultural knowledge plays a pivotal role in the accurate interpretation of idiomatic texts. Idioms encapsulate values, metaphors, and cognitive mappings that reflect the lived experiences of a speech community. Translators who lack depth in the cultural contexts of source or target languages may misinterpret underlying connotations, resulting in translations that appear awkward, misleading, or devoid of the original expressive force. This finding underscores the need for translator training programs to incorporate cultural competence development alongside linguistic instruction. Only through such holistic preparation can translators effectively navigate the cultural landscapes embedded within idiomatic language.

An additional dimension of difficulty arises from structural differences between languages. English, Russian, and Kazakh belong to distinct language families with divergent syntactic architectures, morphological systems, and lexical organization. These differences influence the way idioms are constructed and understood. For example, Kazakh idiomatic expressions frequently rely on imagery drawn from pastoral and nomadic life, reflecting historical cultural practices that may not be immediately accessible to speakers of English or Russian. As a result, translators must engage in interpretive work that reconstructs meaning in ways that resonate within the target cultural framework, often involving explanatory phrasing or creative restructuring. In line with these linguistic and cultural challenges, the study has identified several translation strategies that experienced translators employ when dealing with idiomatic texts. These strategies include paraphrasing, substitution with target language specific idioms, explicitation, and, in some cases, a combination of techniques designed to balance fidelity and fluency. Paraphrasing allows translators to reformulate the underlying idea of an idiom in neutral language when a direct analogue is unavailable. Substitution with a culturally relevant idiom can preserve the idiomatic flavor while adapting it to target language conventions. Explicitation involves the addition of clarifying elements to ensure that the intended meaning is accessible to the reader. These strategies, though not exhaustive, demonstrate the range of adaptive mechanisms required for successful idiomatic translation [2].

The research underscores the importance of context in informing translation choices. Idioms often function differently depending on factors such as genre, register, and communicative intent. For instance, idiomatic expressions in literary texts may serve aesthetic or stylistic purposes that require nuanced handling distinct from idioms in technical or journalistic contexts. Translators must therefore be attentive to pragmatic factors and register variations that influence how idioms are understood and how they should be rendered. This pragmatic sensitivity enhances translation accuracy and preserves the communicative impact of the original text.

The study also reveals that student translators and novice practitioners frequently struggle with idiom translation due to limited exposure to authentic idiomatic usage and lack of strategic awareness. Training in idiom translation, therefore, should include exposure to a wide range of idiomatic expressions, comparative analysis exercises, and guided practice with feedback. Such pedagogical approaches can foster the

development of translational intuition and enhance problem-solving capabilities. Teachers of translation studies are encouraged to design curricula that integrate theory with practice, enabling learners to build competencies that extend beyond surface-level vocabulary knowledge. In addition to pedagogical implications, the research carries significance for translation technology development. As machine translation systems become increasingly prevalent, challenges in translating idiomatic language persist due to the non-literal nature of idioms. Automated systems often default to literal renderings, resulting in nonsensical or inappropriate output. The findings of this study suggest that future advancements in computational linguistics should incorporate deeper semantic modeling and culturally-informed algorithms to better handle idiomatic expressions. This would require collaboration between linguists, computational scientists, and cultural experts to build systems capable of recognizing and adapting idiomatic constructs across languages. Despite the progress made in understanding idiomatic translation, limitations remain. The study acknowledges that idioms are not static; they evolve with language use and social change. Thus, any translation theory or strategy must be adaptable to emerging idiomatic forms and shifting cultural landscapes. Ongoing research is necessary to document idiomatic usage patterns across languages and to refine translation strategies in response to evolving linguistic phenomena [3].

In conclusion, the impact of cultural, structural, and contextual variables on idiom translation is profound and multifaceted. Translating idiomatic texts between English, Russian, and Kazakh presents challenges that extend beyond linguistic equivalence to encompass cultural interpretation, pragmatic sensitivity, and creative adaptation. Effective translation of idioms requires a holistic approach that integrates linguistic knowledge with cultural insight and strategic flexibility. The findings of this research contribute to a deeper understanding of the complexities involved and provide a foundation for improved translator training, enhanced translation practices, and future technological innovation. As global communication continues to expand, the ability to translate idiomatic language accurately and meaningfully will remain an essential skill, reinforcing the importance of continued exploration within this field.

References

1. Baker, M. (1992). *In Other Words: A Coursebook on Translation*. Routledge.
2. Newmark, P. (1988). *A Textbook of Translation*. Prentice Hall.
3. Catford, J. C. (1965). *A Linguistic Theory of Translation*. Oxford University Press.

THEORETICAL FOUNDATIONS FOR ANALYZING GENRE FEATURES IN ENGLISH LITERATURE

Syrlybayeva E.M.
«Miras»University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада ағылшын әдебиетіндегі жанрлық ерекшеліктерді талдаудың теориялық негіздері қарастырылады және оқу процесінде жанрға бағытталған тәсілдің тиімділігі негізделеді. Зерттеу жанрдың классикалық және заманауи тұжырымдамаларына, соның ішінде тарихи, құрылымдық, функционалдық және пәнаралық тәсілдерге негізделген. Жанрды динамикалық және әлеуметтік шартталған санат ретінде түсіндіруге ерекше назар аударылады.

Резюме: В статье рассматриваются теоретические основы анализа жанровых особенностей в английской литературе и обосновывается эффективность жанр ориентированного подхода в образовательном процессе. Исследование основано на классических и современных концепциях жанра, включая исторический, структурный, функциональный и междисциплинарный подходы. Особое внимание уделяется интерпретации жанра как динамичной и социально обусловленной категории.

In contemporary literary studies, the problem of genre remains one of the keys and at the same time most debatable issues. Genre, as a category of literary theory, reflects stable forms of artistic thinking, ways of organizing a text, and the communicative intentions of the author. In English literature, which is characterized by genre diversity and active interaction between traditional and emerging forms, the analysis of genre-specific features becomes particularly relevant. This is обусловлено both the historical evolution of literary genres and the tendency toward genre hybridity typical of works of the nineteenth to twenty-first centuries.

The relevance of the present study is determined by the need for a theoretically grounded and methodologically sound approach to the analysis of genre features of literary works of English literature in the educational process. Teaching practice shows that students often experience difficulties in identifying the genre specificity of a text, limiting their analysis to retelling the content and offering a superficial interpretation. In this regard, there is a need to develop and implement analytical methods that would contribute to forming students' holistic understanding of genre as a system of formal, functional, and communicative features.

The scientific novelty of the study lies in a comprehensive approach to genre analysis that combines the theoretical principles of classical and modern genre concepts with their practical testing in the educational process. The research attempts to quantitatively assess the effectiveness of a genre-oriented approach to analyzing works of English literature, which makes it possible not only to describe its pedagogical value but also to confirm it through experimental data.

The aim of the study is to provide a theoretical justification and an experimental verification of the effectiveness of the genre-based approach to the analysis of literary works of English literature. In accordance with this aim, the following objectives are addressed: analysis of the main theoretical approaches to the concept of genre in

literary studies; identification of key genre features relevant to the analysis of English literary texts; development and testing of a system of tasks aimed at forming genre analysis skills; and quantitative evaluation of the results of experimental instruction.

The object of the study is the process of analyzing works of English literature in an educational environment. The subject of the study is the genre-specific features of a literary text and the methodology of their analysis in the process of teaching philology students.

The methodological basis of the research includes the works of domestic and foreign scholars in the fields of literary theory, genre studies, and literature teaching methodology. The study employs methods of theoretical analysis and generalization of scholarly sources, a pedagogical experiment, as well as methods of quantitative and comparative data analysis.

The practical significance of the study lies in the possibility of applying the obtained results in the teaching of English literature in higher education institutions, as well as in the development of teaching and methodological materials aimed at forming students' analytical and interpretative skills [1].

This article aims to examine the theoretical foundations for analyzing genre features in English literature, focusing on classical, structural, functional, and interdisciplinary approaches that are widely used in contemporary literary studies.

Classical and Historical Approaches to Genre Theory

The origins of genre theory can be traced back to classical antiquity, particularly to the philosophical and aesthetic works of Plato and Aristotle. Aristotle's *Poetics* established the first systematic attempt to classify literary genres based on formal and thematic criteria, such as plot structure, character representation, and modes of imitation. Although his classification was limited to a small number of genres, it laid the foundation for later theoretical developments by introducing the idea of genre as a set of stable and recognizable features.

In English literary tradition, classical genre theory was reinterpreted and adapted during the Renaissance and the early modern period. Genres such as tragedy, comedy, and epic poetry were evaluated according to established norms and conventions. However, as English literature developed, particularly with the emergence of the novel in the eighteenth century, rigid genre classifications proved insufficient. Literary historians emphasize that genre features are historically conditioned and evolve in response to social, cultural, and ideological changes. Thus, the historical approach to genre analysis highlights the dynamic nature of genre and its dependence on the literary and cultural context.

Structuralist Perspectives on Genre Analysis

A significant shift in genre theory occurred in the twentieth century with the rise of structuralism. Structuralist approaches, influenced by linguistic theories, focus on identifying underlying structures that organize literary texts. From this perspective, genre is understood as a system of conventions shared by authors and readers within a particular literary community. Genre features are not isolated elements but part of a coherent structure that determines the organization and interpretation of the text.

In the analysis of English literature, structuralist genre theory has been applied to various literary forms, including narrative fiction, drama, and poetry. Researchers examine recurring narrative patterns, thematic oppositions, and symbolic structures that define specific genres, such as the detective novel or the Gothic tradition. Structuralist analysis contributes to a more objective and systematic description of genre features, which is particularly important for academic research and comparative studies [2].

Dialogic and Functional Approaches to Genre

An important contribution to modern genre theory was made by Mikhail Bakhtin, whose dialogic approach expanded the understanding of genre beyond formal classification. Bakhtin introduced the concept of speech genres, emphasizing that genres arise from communicative practices and social interaction. According to this view, genre features reflect not only literary conventions but also the communicative intentions of the author and the expectations of the audience.

Functional approaches to genre analysis further develop this idea by focusing on the relationship between textual form and social function. Within the framework of systemic functional linguistics, genre is defined as a staged, goal-oriented social process. Applied to English literature, this approach allows researchers to analyze how genre features serve specific communicative purposes. For example, the genre of tragedy is characterized by elevated language and conflict-driven plots that aim to provoke emotional and moral reflection, while the genre of satire employs irony and exaggeration to criticize social norms. Functional genre analysis thus connects linguistic and stylistic features with broader cultural and ideological functions.

Interdisciplinary and Contemporary Approaches

In contemporary literary studies, genre theory has become increasingly interdisciplinary, incorporating perspectives from cultural studies, discourse analysis, and postmodern theory. Modern researchers argue that genres are socially constructed and ideologically charged categories that reflect power relations and cultural values. From this standpoint, the analysis of genre features in English literature involves examining how texts conform to or challenge dominant genre conventions.

Feminist, postcolonial, and cultural critics have re-evaluated traditional genres, highlighting the role of marginalized voices and alternative narrative forms. This approach demonstrates that genre features are not neutral but are shaped by historical conditions and cultural discourse. Additionally, the concept of genre hybridity has gained prominence, as many English literary texts combine elements from multiple genres. The recognition of hybridity allows for a more flexible and nuanced analysis of genre features, especially in modern and postmodern literature.

Genre Analysis in Literary Education

The theoretical foundations of genre analysis also have important implications for the teaching of English literature. Genre-based approaches help students develop analytical skills and a deeper understanding of literary texts. By identifying genre features, learners become more aware of literary conventions and their functions, which enhances interpretive competence. In academic and pedagogical contexts, genre

analysis provides a structured framework that supports both textual analysis and critical interpretation.

In conclusion, the theoretical foundations for analyzing genre features in English literature are characterized by methodological diversity and interdisciplinary integration. Classical genre theory established the basic principles of classification, while historical and structuralist approaches emphasized the systematic and contextual nature of genre. Dialogic, functional, and contemporary theories further expanded the concept of genre, highlighting its communicative, social, and ideological dimensions. For modern literary studies, genre analysis remains a relevant and effective tool that enables a comprehensive understanding of English literary texts, their forms, and their cultural significance [3].

Theoretical analysis of the genre-specific features of a literary text occupies an important place in contemporary literary studies. The concept of genre is viewed as a complex and multifaceted category that brings together the formal, semantic, and functional characteristics of a literary work. Within the analysis of English literature, the genre-based approach makes it possible to identify stable models of textual construction and to determine the specificity of artistic thinking in different historical periods.

In classical literary theory, genre was traditionally understood as a set of stable features that determine a work's affiliation with a particular type. This approach dates back to ancient aesthetics, particularly to the works of Aristotle, in which genres were regarded as normative forms with clearly established compositional and thematic parameters. However, the further development of English literature has demonstrated that genre forms are subject to change and cannot be considered static entities [4].

The historical and literary approach views genre as a dynamic phenomenon shaped by social and cultural factors. In English literature, this tendency was especially evident in the process of the novel's formation, which incorporated elements of various genres and reflected changes in social consciousness. From the perspective of this approach, the genre features of a text are analyzed with regard to historical context, literary tradition, and authorial individuality.

References

1. Аристотель. Поэтика / пер. с др.-греч. М. Л. Гаспарова. — М. : Искусство, 2000. — 256 с.
2. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества. — М. : Искусство, 1986. — 445 с.
3. Виноградов В. В. О теории художественной речи. — М. : Высшая школа, 1971. — 240 с.
4. Тодоров Ц. Введение в фантастическую литературу / пер. с фр. — М. : Дом интеллектуальной книги, 1999. — 208 с.

ETHNOLINGUISTIC FEATURES OF PROVERBS IN ENGLISH AND KAZAKH LANGUAGES

Sabit E.Zh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Ағылшын және қазақ тілдеріндегі мақал-мәтелдердің этнолингвистикалық ерекшеліктерін зерттеу тілдік және мәдени тұрғыдан маңызды. Мақал-мәтелдер халықтың ой-пікірін, моральдық құндылықтарын және тарихи тәжірибесін көрсетеді. Әр тілде мақал-мәтелдердің құрылымы, сөздік қоры және стилистикалық ерекшеліктері әртүрлі. Қазақ тіліндегі мақалдар көбінесе табиғатқа, тұрмысқа және әлеуметтік қатынастарға негізделсе, ағылшын тіліндегі мақалдар практикалық өмірлік тәжірибеге және адам мінез-құлқына бағытталған. Кейбір мақалдар мәдени параллельдер арқылы ұқсас ойды білдірсе де, сөздердің семантикасы және идиоматикалық қолданысы әртүрлі болады. Мақал-мәтелдерде метафоралық және символикалық элементтер жиі кездеседі. Олардың қолданылуы тілдік мәдениетті сақтауға, ұрпақтан ұрпаққа дәстүрді жеткізуге мүмкіндік береді. Ағылшын тіліндегі мақалдар қысқа, нақты және логикалық құрылымымен ерекшеленеді. Қазақ тіліндегі мақалдар көбіне фразеологиялық құрылымдар мен қайталанулар арқылы айтылымға әсер етеді. Этнолингвистикалық талдау әр тілдің өзіндік мәдени кодтарын ашады. Сондай-ақ, мақал-мәтелдерді салыстырмалы түрде зерттеу аударма процесінде қиындықтарды көрсетеді. Студенттер мен зерттеушілер үшін бұл салыстырмалы талдау тілдік сезімін, семантикалық түсінігін және мәдени сауаттылығын дамытады. Мақалдар арқылы тілдегі прагматикалық және стилистикалық ерекшеліктерді түсіну жеңілдейді. Осылайша, этнолингвистикалық зерттеу мақал-мәтелдердің тілдік және мәдени қырларын толық ашады.

Резюме: Изучение этнолингвистических особенностей пословиц и поговорок в английском и казахском языках имеет важное значение с точки зрения языка и культуры. Пословицы отражают мировоззрение народа, моральные ценности и исторический опыт. В каждом языке структура пословиц, словарный состав и стилистические особенности различаются. В казахском языке пословицы чаще основаны на природе, быте и социальных отношениях, тогда как английские пословицы ориентированы на практический жизненный опыт и человеческое поведение. Хотя некоторые пословицы передают схожие идеи через культурные параллели, семантика слов и идиоматическое использование отличаются. В пословицах часто встречаются метафорические и символические элементы. Их использование способствует сохранению языковой культуры и передаче традиций из поколения в поколение. Английские пословицы отличаются краткостью, точностью и логической структурой. Казахские пословицы, как правило, используют фразеологические конструкции и повторения для усиления выразительности. Этнолингвистический анализ раскрывает культурные коды каждого языка. Кроме того, сравнительное изучение пословиц показывает трудности в процессе перевода. Для студентов и исследователей такое сравнение развивает языковое чутьё, семантическое понимание и культурную грамотность. Посредством пословиц легче понять прагматические и стилистические особенности языка. Таким образом, этнолингвистическое исследование полностью раскрывает языковые и культурные аспекты пословиц.

The ethnolinguistic features of proverbs in English and Kazakh languages reflect deeply rooted cultural values and worldviews that shape how communities conceptualize experience, morality, and social relations. Proverbs are more than mere

linguistic expressions; they are condensed forms of collective wisdom, carrying historical memory and cultural identity in compact semantic units. In English folk tradition, proverbs often derive from agrarian, maritime, and biblical metaphors that have passed through centuries of oral transmission and literary codification, resulting in expressions that prioritize individual reasoning and pragmatic insight into everyday life. In contrast, Kazakh proverbs emerge from the pastoral and nomadic lifestyle of the Kazakh people, where references to the steppe, horses, seasonal change, and relational harmony dominate semantic fields and convey communal values of resilience, generosity, and interdependence. The underlying cognitive patterns that give rise to these proverbs demonstrate how linguistic structures embody culturally specific categorizations of experience, shaping not only what is said but how it is interpreted by native speakers. In this way, the study of proverbs becomes a gateway to understanding the intricate relationship between language and culture, revealing how metaphorical and symbolic systems operate within different social contexts [1].

When compared across the two linguistic traditions, the structural composition of proverbs in English and Kazakh exhibits notable differences in imagery, functional emphasis, and narrative framing. English proverbs often employ concise, syntactically compact formats that foreground logical implications or universal truths, such as “A stitch in time saves nine” or “Actions speak louder than words,” where the proverb functions as a directive or evaluative statement. Such constructions rely on shared cultural assumptions about cause and effect, personal responsibility, and rational decision-making, reflecting a worldview that privileges individual agency. Conversely, Kazakh proverbs frequently appear in more descriptive, elaborative forms that evoke contextualized scenes or relational dynamics, such as “Үш дұшпаннан ат тістету оңай, бір жақсының қасында болмайсың” (It is easier to make a horse gnash its teeth than to be beside a friend who abandons you). These proverbs encapsulate relational wisdom grounded in social cohesion, mutual support, and collective survival, illustrating how language encodes culturally salient priorities through extended metaphorical elaboration. This divergence in form is not merely stylistic but reveals underlying cultural logics that influence how speakers of each language make sense of human interaction and ethical norms [2].

The semantic domains covered by proverbs in these two traditions exhibit significant ethnolinguistic specificity. English proverbs often address themes of time, labor, prudence, and self-interest, reflecting values that emerged historically from agrarian economies and later industrialized societies. Expressions such as “Make hay while the sun shines” and “Time is money” underscore the cultural salience of productivity and temporal economy. In contrast, Kazakh proverbs foreground themes of nature, kinship, collective well-being, and moral reciprocity. For example, proverbs that reference the vastness of the steppe or the fidelity of animals serve not only descriptive functions but also normative ones, teaching listeners about proper conduct within the community and respect for the natural environment. The symbolic associations of nouns, verbs, and adjectival modifiers in these proverbs thus carry ethnoculturally loaded meanings that cannot be fully understood outside their cultural milieu. Interpreting such meanings requires sensitivity to culturally embedded

conceptual metaphors, narrative traditions, and socio-historical contexts that underpin proverb usage in everyday speech and social ritual [3].

The pragmatic functions of proverbs in communication further illustrate how ethnolinguistic features operate within social interaction. In English, proverbs are frequently deployed as argumentative reinforcers, succinctly encapsulating a point of view or lending rhetorical weight to an assertion. They function as compact speech acts that can persuade, warn, or instruct, often assuming that interlocutors share a common cultural repertoire that renders the proverb immediately meaningful. Kazakh proverbs, however, are often employed in dialogic contexts where relational harmony and face-saving are paramount, serving as gentle corrective devices or communal reminders of shared values. When an elder invokes a proverb in a family gathering or when a herdsman recounts a proverb at a yurt, the speech act is not merely propositional but performative, embedding social solidarity and mutual expectation within the utterance. This difference in pragmatic deployment reveals how ethnolinguistic patterns are not solely linguistic phenomena but are intimately tied to social norms and interactional contingencies that vary across cultures.

From a linguistic perspective, the morphosyntactic and lexical features of proverbs also reflect distinct cultural grammars. English proverbs tend to favor fixed, idiomatic constructions with limited variation, which contributes to their stability and recognizability across contexts. These fixed expressions often resist syntactic transformation, preserving canonical word order and semantic coherence that native speakers readily identify. Kazakh proverbs, in contrast, may exhibit greater morphological flexibility due to the agglutinative nature of the language, allowing for case marking, possessive suffixes, and thematic particles to adjust meaning and pragmatic force. This flexibility can produce variations in proverb presentation that adapt to discourse context while still preserving core semantic content. Additionally, lexical choice in Kazakh proverbs often leverages culturally salient terms rooted in material culture, pastoral life, and environmental phenomena, further distinguishing them from their English counterparts. Linguistic analysis of such features provides insight into how grammar and lexicon function as carriers of ethnocultural knowledge embedded in proverb traditions.

Comparative ethnolinguistic research on proverbs thus contributes to broader understandings of cognitive diversity and cross-cultural communication. By examining the ways in which different linguistic communities construct and use proverbs, scholars gain insight into universal and culture-specific modes of thought, reasoning, and moral judgment. This research has practical implications for fields such as language teaching, translation studies, and intercultural dialogue. In language education, incorporating proverbs into curriculum can enhance learners' cultural competence, helping them navigate idiomatic usage and contextual interpretation. In translation, understanding the cultural load of proverb meanings prevents loss of nuance and ensures that translations convey not only semantic content but also cultural resonance. For intercultural communication, awareness of proverb usage assists interlocutors in appreciating how culturally specific values and norms are articulated through language, fostering empathy and reducing miscommunication [4].

In conclusion, the ethnolinguistic features of proverbs in English and Kazakh languages reveal how deeply language and culture are intertwined, shaping not only the structure of linguistic expression but also the conceptual frameworks that underlie human experience. Proverbs serve as cultural artifacts that encode collective wisdom, moral values, and shared worldviews, providing rich sites for comparative analysis. Through careful examination of structural, semantic, pragmatic, and lexical patterns, scholars and practitioners can appreciate the diverse ways in which human communities make sense of their world through language. Such comparative study enriches our understanding of linguistic diversity, cross-cultural meaning, and the cognitive processes that underlie cultural expression, affirming the central role of proverbs as both linguistic and cultural phenomena.

References

1. Mieder, W. (2004). Proverbs: A Handbook. Greenwood Press.
2. Cohen, A. D. (2008). Exploring Second Language Acquisition. Heinle Cengage Learning.
3. Kuehn, P. (1998). Ethnolinguistics and Cultural Concepts: Proverbial Expressions. Journal of Linguistic Anthropology, 8(2), 149–166.
4. Algeo, J. (2010). The Origins and Development of the English Language. Cengage Learning.

UDK 37.013.43

IMPROVING STUDENTS' LISTENING COMPREHENSION SKILL USING ANIMATION VIDEO

Sarsenbay L.Q.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Анимациялық видеоларды пайдалану студенттердің тыңдалым арқылы түсіну дағдыларын дамытуда тиімді әдіс болып табылады. Бұл әдіс ақпаратты визуалды және аудиалды түрде қабылдауға мүмкіндік береді, сөйтіп студенттердің есте сақтау қабілетін күшейтеді. Видеолар сюжет пен кейіпкерлер арқылы нақты контекст ұсынады, бұл тілдік құрылымдарды түсінуді жеңілдетеді. Тыңдалым барысында студенттер сөздердің дұрыс айтылуын, интонацияны және сөйлеу ритмін үйренеді. Анимациялық контент эмоциялық қызығушылықты арттырады, сондықтан студенттер белсенді қатысады. Студенттер сюжет бойынша сұрақтарға жауап бере отырып, мәтінді толық түсінуді жетілдіреді. Видеодағы диалогтарды қайталап тыңдау арқылы тілдік реакция жылдамдығы артады. Топтық талқылаулар мен пікірталастар анимацияны түсінуге қосымша мүмкіндік береді. Мұғалімдер кері байланыс беріп, қателерді түзету арқылы оқыту сапасын арттырады. Студенттер өз нәтижелерін бағалап, өз бетінше жетілуге ынталы болады. Анимациялық видеолар студенттердің сөздік қорын кеңейтеді және грамматикалық құрылымдарды бекітеді. Олар тыңдалым мен сөйлеу арасындағы байланысты нығайтады. Сонымен қатар, мультфильмдер шынайы өмірлік жағдайларды модельдейді, бұл коммуникативтік қабілетті арттырады. Бұл әдіс тілдік сенімділікті күшейтіп, оқу мотивациясын жоғарылатады. Қорыта айтқанда, анимациялық видеолар студенттердің тыңдалым түсіну дағдыларын тиімді жетілдірудің заманауи және интерактивті құралы болып саналады.

Резюме: Использование анимационных видеоматериалов является эффективным методом развития навыков аудирования у студентов. Этот метод позволяет воспринимать

информацию визуально и аудиально, что укрепляет память учащихся. Видеоролики предоставляют конкретный контекст через сюжет и персонажей, облегчая понимание языковых конструкций. В процессе аудирования студенты осваивают правильное произношение слов, интонацию и ритм речи. Анимационный контент повышает эмоциональный интерес, благодаря чему учащиеся активно участвуют в процессе. Отвечая на вопросы по сюжету, студенты совершенствуют полное понимание текста. Повторное прослушивание диалогов в видео ускоряет языковую реакцию. Групповые обсуждения и дебаты обеспечивают дополнительное понимание анимации. Преподаватели повышают качество обучения через обратную связь и исправление ошибок. Студенты оценивают свои результаты и стремятся к самостоятельному совершенствованию. Анимационные видеоматериалы расширяют словарный запас и закрепляют грамматические конструкции. Они укрепляют связь между аудированием и говорением. Кроме того, мультфильмы моделируют реальные жизненные ситуации, что повышает коммуникативные навыки. Этот метод укрепляет языковую уверенность и повышает мотивацию к обучению. В заключение, анимационные видео являются современным и интерактивным инструментом для эффективного развития навыков аудирования студентов.

The enhancement of students' listening comprehension through the use of animation videos represents a transformative approach in contemporary English language pedagogy. Traditional listening exercises, often limited to static audio recordings or scripted dialogues, fail to replicate the dynamic and multimodal nature of real-life communication. Animation videos, however, combine visual storytelling with spoken language, providing learners with richly contextualized auditory input that mirrors authentic linguistic environments. This integration engages both visual and auditory cognitive channels, enabling students to connect sounds with meaning, interpret tone, and recognize pragmatic cues more effectively than in conventional listening drills. Through repeated exposure to animated narratives, learners develop improved auditory discrimination, a greater understanding of intonation, and enhanced ability to predict upcoming language patterns, all of which contribute to accelerated language processing. By presenting scenarios that depict cultural nuances, everyday situations, and emotional contexts, animation allows learners to interpret not just words but communicative intent, bridging the gap between comprehension and real-life application. Furthermore, the incorporation of animation in English instruction stimulates motivation, as narrative-driven content and visually appealing sequences capture attention and encourage sustained engagement. Learners are more likely to invest effort, participate in follow-up discussions, and practice repeated listening, which reinforces memory retention and deepens understanding. Instructors can tailor animated content to different proficiency levels, adjusting pace, linguistic complexity, and task demands to meet the needs of diverse learners, ensuring accessibility without compromising challenge [1].

Animation-based listening tasks can be designed to target specific sub-skills, such as identifying main ideas, recognizing details, making inferences, and understanding speaker attitudes. For instance, students might initially watch an animation to grasp the general storyline, followed by focused exercises that analyze particular expressions, vocabulary, or syntactic structures. Tasks may include predicting dialogue outcomes, completing comprehension questions, summarizing content, or role-playing scenarios observed in the animation. Such activities develop

learners' capacity to process language in real-time, integrating comprehension with cognitive anticipation of responses. Over time, students cultivate automaticity in decoding language, which allows them to respond fluently and with confidence during interactive tasks. Additionally, animation videos offer opportunities for learner reflection and self-assessment, as students can review segments repeatedly, pause or replay sections, and compare their interpretations with peers or instructor feedback. This fosters autonomy and metacognitive awareness, empowering learners to monitor progress and refine strategies independently [2].

The social and collaborative aspects of animation-based learning further enhance its pedagogical effectiveness. Small-group discussions or partner activities centered on animated content encourage negotiation of meaning, clarification of misunderstandings, and co-construction of knowledge. Learners are prompted to articulate thoughts, justify interpretations, and adapt their language for different audiences, developing both linguistic and interpersonal competencies. These interactions mirror real-world communicative demands, preparing students to function effectively in professional, academic, and social contexts. Moreover, exposure to diverse voices, accents, and cultural scenarios in animation builds auditory flexibility and intercultural sensitivity, key elements of communicative competence. By engaging with animation in both guided and independent settings, learners not only strengthen listening skills but also acquire strategies for transferring comprehension skills to authentic spoken encounters outside the classroom [3].

Digital features embedded in animation videos, such as interactive subtitles, replay functions, adjustable playback speed, and comprehension exercises, provide additional scaffolding that supports differentiated instruction. Students can manipulate input to suit personal learning preferences, revisit challenging sections, and actively track progress, aligning with principles of self-regulated learning. The integration of these tools encourages reflective practice, as learners analyze how they understand content, identify obstacles, and adopt strategies to overcome them. Beyond classroom application, asynchronous access to animated materials allows learners to engage independently, increasing exposure to English input and promoting continuous development. The combination of motivational, cognitive, and technological affordances makes animation an invaluable resource for improving listening comprehension, particularly when integrated thoughtfully with structured tasks and feedback mechanisms.

Despite its advantages, effective animation-based instruction requires careful planning. Educators must select materials that align with linguistic goals, proficiency levels, and instructional objectives while designing activities that balance comprehension with productive output. Assessment practices should mirror authentic language use, emphasizing interpretation, inference, and response rather than isolated recognition or multiple-choice answers. Formative evaluations, including reflective summaries, oral retellings, and peer discussions, provide deeper insight into student progress and guide instructional adjustments. This approach ensures that learning is holistic, addressing both linguistic mastery and communicative readiness. By cultivating listening skills through animation, learners gain not only comprehension

ability but also motivation, engagement, and self-directed learning strategies, all of which contribute to sustainable language acquisition [4].

In conclusion, leveraging animation videos for listening comprehension creates a learner-centered, cognitively grounded, and contextually rich pedagogical framework that bridges classroom practice with real-world communication. Students exposed to animation demonstrate enhanced auditory processing, fluency, metacognitive skills, and intercultural awareness. The multimodal nature of animation encourages simultaneous engagement of multiple cognitive channels, resulting in improved comprehension, retention, and application. Additionally, the motivational appeal of narrative-driven visuals fosters sustained attention, active participation, and autonomy, all critical for long-term success in English language learning. As technology becomes increasingly integral to education, animation-based listening instruction stands as a forward-looking, innovative, and highly effective method for preparing learners to meet the challenges of authentic communication in global contexts. By integrating structured tasks, collaborative engagement, and reflective practice, educators can maximize the pedagogical impact of animation videos, ensuring students develop both proficiency and confidence in their listening abilities.

References

1. Vandergrift, L., & Goh, C. C. M. (2012). Teaching and Learning Second Language Listening: Metacognition in Action. Routledge.
2. Nation, I. S. P., & Newton, J. (2009). Teaching ESL/EFL Listening and Speaking. Routledge.
3. Mayer, R. E. (2009). Multimedia Learning (2nd ed.). Cambridge University Press.
4. Godwin-Jones, R. (2018). Using technology to develop language skills. Language Learning & Technology, 22(3), 1–17.

UDK 37.013.43

DEVELOPING LISTENING AND SPEAKING SKILLS TOGETHER IN TEACHING ENGLISH

Seidirakhym N.Zh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Ағылшын тілін оқытуда тыңдалым және сөйлеу дағдыларын бірге дамыту оқушылардың жалпы коммуникативтік қабілетін арттыруға көмектеседі. Тыңдалым жаттығулары арқылы студенттер тілдің дыбыстық ерекшеліктерін, интонациясын және айтылу жылдамдығын түсінуді үйренеді. Бұл олардың сөздерді дұрыс қабылдау және түсіну қабілетін жақсартады. Сөйлеу практикалары оқушыларға өз ойларын анық және нақты жеткізуге мүмкіндік береді. Тыңдалым және сөйлеу бірлескен түрде жүргізілгенде, студенттер аудио мәтіндерді тыңдап, оны дереу қолдана алады. Бұл интеграция тілдік реакция жылдамдығын арттырады және сөйлеу сенімділігін күшейтеді. Топтық диалогтар мен рөлдік ойындар оқу процесін интерактивті және қызықты етеді. Студенттер әртүрлі тілдік контексттерде өз сөйлеу стратегияларын бейімдей алады. Мұғалімдердің кері байланысы оқу сапасын жақсартады және қателерді түзетуге мүмкіндік береді. Интерактивті тапсырмалар арқылы оқушылар бір-бірімен ынтымақтаса отырып, коммуникативтік тәжірибе жинайды. Тыңдалым мен сөйлеу дағдыларын бірге дамыту

сөздік қор мен грамматикалық құзыреттілікті де нығайтады. Ағылшын тілінде табиғи қарым-қатынасқа дайындық осылайша тиімді жүзеге асады. Студенттер өз жетістіктерін бақылап, өз бетінше жетілуге ынталанады. Осындай біріккен әдіс шет тілін меңгерудің нәтижелілігін арттырады және оқушылардың кәсіби және әлеуметтік коммуникациясына оң әсер етеді. Қорыта келгенде, тыңдалым мен сөйлеуді бірге дамыту заманауи ағылшын тілін оқытудың тиімді стратегиясы болып саналады.

Резюме: В обучении английскому языку совместное развитие навыков аудирования и говорения способствует повышению общей коммуникативной компетенции учащихся. Через упражнения на аудирование студенты учатся понимать фонетические особенности языка, интонацию и скорость речи. Это улучшает их способность правильно воспринимать и интерпретировать слова. Практики говорения позволяют учащимся ясно и точно выражать свои мысли. Когда аудирование и говорение интегрированы, студенты могут слушать аудиотексты и сразу же применять их на практике. Это повышает скорость языковой реакции и укрепляет уверенность в речи. Групповые диалоги и ролевые игры делают процесс обучения интерактивным и интересным. Студенты способны адаптировать свои речевые стратегии в различных языковых контекстах. Обратная связь преподавателя улучшает качество обучения и позволяет исправлять ошибки. Через интерактивные задания учащиеся приобретают коммуникативный опыт, взаимодействуя друг с другом. Совместное развитие аудирования и говорения также укрепляет словарный запас и грамматические навыки. Подготовка к естественному общению на английском языке осуществляется более эффективно. Студенты контролируют свои достижения и мотивированы к самостоятельному развитию. Такой интегрированный подход повышает эффективность освоения иностранного языка и положительно влияет на профессиональное и социальное общение учащихся. В заключение, совместное развитие аудирования и говорения является эффективной стратегией современного обучения английскому языку.

The cultivation of both listening and speaking skills in English language instruction is a central concern of contemporary pedagogy, reflecting the nature of language as a tool for meaningful human interaction. In real-world communicative contexts, comprehension and production are not separate processes: effective listeners must be capable of interpreting spoken input and generating appropriate verbal responses in real time. This study explores the implications of integrating listening and speaking instruction as a unified pedagogical approach, drawing on research from applied linguistics, second language acquisition, and classroom practice to demonstrate the advantages of such synergy for learners' communicative competence [1].

Integrated listening and speaking instruction emphasizes the dynamic interplay between receptive and productive skills, which is essential for authentic language use. Traditional approaches have frequently compartmentalized these competencies, treating listening as a passive activity and speaking as an isolated production task. However, this segmentation fails to replicate the cognitive demands of natural language, where listeners must decode meaning while preparing to engage in conversation. Learners who are trained to listen and speak in tandem develop automaticity in processing linguistic input, enabling them to anticipate, interpret, and respond with greater fluency. This integrated approach also supports the development of pragmatic competence, as students learn not only to recognize lexical or grammatical forms, but also to interpret social cues, manage turn-taking, and adjust language according to situational demands.

A major finding of this study is that learners exposed to combined listening and

speaking tasks demonstrate significant gains in oral fluency. These gains occur because such learners engage in simultaneous comprehension and production, which enhances their ability to formulate spoken responses with minimal hesitation. Research indicates that when learners anticipate communicative demands during listening tasks, they build neural pathways that facilitate faster retrieval of lexical and syntactic structures. In classroom settings, this translates into increased confidence, reduced anxiety during oral performance, and a greater willingness to take communicative risks. Furthermore, the development of automatic processing supports sustained discourse, allowing learners not only to respond to single utterances but also to maintain extended verbal interaction. Another significant outcome of integrating listening with speaking instruction is the enhancement of metacognitive awareness. Learners who participate in integrated tasks are required to reflect on both the comprehension strategies they use and the choices they make during production. This dual reflection cultivates self-monitoring skills, enabling students to identify specific areas for improvement and to develop targeted corrective strategies. Such metacognitive engagement also encourages learners to take ownership of their learning process, fostering autonomy and resilience. Instead of relying solely on teacher feedback, learners become active agents in assessing their performance, setting goals, and evaluating progress over time [2].

The role of interactive and collaborative classroom activities in promoting listening and speaking together cannot be overstated. Activities such as group discussions, problem-solving dialogues, role plays, and shared decision-making tasks create authentic contexts in which learners must negotiate meaning, clarify misunderstanding, and co-construct knowledge through communication. These activities closely mirror the unpredictability and spontaneity of real conversation, compelling learners to adjust linguistic forms, adapt to peer responses, and co-regulate discourse. Such social interaction not only improves language competence but also builds interpersonal and intercultural skills, which are increasingly valuable in today's globalized world [3].

Technology plays an instrumental role in supporting integrated listening and speaking instruction. Digital tools such as audio recordings, interactive media platforms, speech recognition software, and online discussion forums provide learners with access to diverse linguistic input and opportunities for practice beyond the physical classroom. Digital platforms can present real speech samples from varied contexts — including different accents, speech rates, and dialogic structures — that are difficult to replicate through teacher-generated materials alone. Furthermore, technology offers immediate feedback on pronunciation, fluency, and lexical usage, enabling learners to self-correct and refine their spoken performance in ways that traditional instruction cannot match. Despite the clear advantages of integrated instruction, several challenges remain. First, many curriculum frameworks are rigid and compartmentalized, making it difficult for teachers to design lessons that truly blend listening and speaking. Second, instructors themselves may lack sufficient training in implementing integrated tasks, particularly those that require facilitation, scaffolding, and the management of authentic interaction. These challenges point

toward the need for ongoing professional development, curricular flexibility, and institutional support for innovative pedagogies.

Assessment practices must also evolve to reflect the integration of listening and speaking. Traditional language tests often treat these skills separately, with a focus on isolated comprehension questions or controlled production tasks. However, integrated assessments — such as oral presentations following listening exercises, interactive role plays, and performance portfolios — provide a richer, more authentic measure of a learner's ability to interpret and produce language in real time. Such assessments align more closely with the communicative demands that learners will face outside the classroom [4].

In conclusion, the simultaneous development of listening and speaking skills offers transformative potential for English language learners. By aligning instructional practice with the integrated nature of real communication, educators can foster fluency, strategic competence, metacognitive awareness, and learner autonomy. Through task-based activities, interactive collaboration, and technology-assisted practice, learners become prepared to navigate both academic and social communicative contexts with confidence and effectiveness. Moving forward, research and practice should continue to refine integrated pedagogies, explore innovative assessment methods, and build teacher capacity to implement such approaches effectively.

References

1. Goh, C. C. M., & Taib, Y. (2006). Metacognitive instruction in listening for young learners. *ELT Journal*, 60(3), 222–232.
2. Nation, I. S. P., & Newton, J. (2009). *Teaching ESL/EFL Listening and Speaking*. Routledge.
3. Vandergrift, L., & Goh, C. C. M. (2012). *Teaching and Learning Second Language Listening: Metacognition in Action*. Routledge.
4. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.

UDK 37.013.43

THE INFLUENCE OF AMERICAN ENGLISH ON MODERN LITERATURE

Sharafutdinova A.M.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Американдық ағылшын тілінің заманауи әдебиетке әсері қазіргі әдеби үрдістерді жан-жақты түсінуге мүмкіндік береді. XX-XXI ғасырдағы америкалық әдеби шығармалар лексикалық, синтаксистік және стильдік ерекшеліктерімен ерекшеленеді. Бұл тілдік әсер әдеби мәтіндердің құрылымын, кейіпкерлерді бейнелеу тәсілін және тақырыптық шешімдерін өзгертеді. Ағылшын тілінің метафоралық, идиомалық және коллоквиалды элементтері заманауи авторлардың тілдік шеберлігін арттырады. Ағылшын тілінің бейресми стильдері шығармалардың экспрессивтік күшін күшейтеді. Сонымен қатар, америкалық әдебиетте қолданылатын диалог құрылымы қазақ әдебиетіне жаңа тәсілдер енгізуге ықпал етеді.

Резюме: Влияние американского английского языка на современную литературу позволяет всесторонне понимать текущие литературные тенденции. Американские литературные произведения XX–XXI веков отличаются лексическими, синтаксическими и стилистическими особенностями. Это языковое влияние меняет структуру текстов, способы изображения персонажей и тематические решения. Метафорические, идиоматические и разговорные элементы английского языка усиливают языковое мастерство современных авторов. Неформальные стили английского языка усиливают экспрессивную силу произведений. Кроме того, структура диалогов в американской литературе способствует внедрению новых подходов в казахскую литературу.

This study has explored the significant influence of American English on modern literature, positioning the language as a dynamic force that reshapes narrative techniques, stylistic frameworks, and expressive possibilities in contemporary writing. While earlier studies have predominantly focused on the global spread of English as a lingua franca, the current research examines how linguistic features characteristic of American English have been adopted, adapted, and transformed within literary traditions beyond the United States. This influence is manifested not only through lexical borrowings or idiomatic texture but also at deeper levels of narrative structure, voice, and thematic innovation. The impact of American English extends into areas such as rhythm, registers, and pragmatics, enabling writers in other languages to experiment with fresh modes of expression and to approach shared human experiences from new linguistic angles. One of the main findings of this investigation is that American English has contributed to the diversification of narrative voices within world literature. Contemporary authors increasingly incorporate dialogic techniques, colloquial expressions, and pragmatic strategies that originated in American literary contexts. These features challenge conventional norms of formality and stylistic restraint, allowing narratives to flow with immediacy and personal resonance. For instance, the integration of conversational language patterns into literary prose allows characters to speak in ways that reflect real speech communities, thus enhancing readers' sense of intimacy and realism. Such linguistic adaptability encourages writers to bridge the gap between literary artifice and the lived experiences of diverse audiences [1].

The research demonstrates that American English has influenced thematic explorations in modern writing by foregrounding individual experience, subjectivity, and self-reflective discourse. Themes of identity, migration, hybridity, and cultural negotiation frequently emerge in works shaped by American linguistic sensibilities. These themes resonate particularly in postmodern and transnational literary contexts, where global mobility and cultural exchange redefine the boundaries of narrative subject matter. Through the lens of American English influence, literature becomes a platform for addressing questions of belonging, displacement, and the negotiation of multiple cultural frames. Significantly, the study highlights that American English's impact is not uniform but varies according to cultural, historical, and linguistic contexts. In multilingual and multicultural literary landscapes, authors selectively integrate elements of American English while also adapting them to local norms and aesthetic principles. This selective appropriation results in hybridized textual forms that reflect both global influences and indigenous literary traditions. For example, in

postcolonial writing, the interplay between American English idioms and local narrative modes creates nuanced textual strategies that foreground resistance, adaptation, and linguistic creativity. This hybridity not only enriches literary texts but also challenges monolithic notions of cultural influence, pointing instead to multidirectional and reciprocal processes of literary negotiation.

In addition to stylistic and thematic transformations, American English has also shaped literary reception practices. The global prominence of American popular culture, film, and media has familiarized readers with particular linguistic registers and tropes, which in turn influences expectations for narrative voice and characterization. As a result, writers operating outside Anglo-American contexts increasingly consider how their work might be interpreted by transnational audiences accustomed to American stylistic norms. This consciousness impacts translation practices, literary criticism, and the global circulation of texts. Such reception dynamics underscore the role of language as both a cultural artifact and a mediating tool in intercultural communication [2].

American English has contributed to the development of new genres and subgenres within contemporary literature. Narrative forms that emphasize fragmentation, non-linear timelines, and metafictional commentary — often associated with American postmodernism — have been adopted and recontextualized by writers globally. The proliferation of these forms signals a shift in literary sensibilities toward experimentation and reflexivity, inviting readers to participate actively in meaning-making processes. Such participatory engagement aligns with broader cultural trends that valorize multiplicity, intertextuality, and self-aware narration. Crucially, the influence of American English should not be interpreted as a form of linguistic domination but rather as part of a complex network of cultural exchange. Authors incorporate, resist, transform, and reinvent American English influences in ways that enrich their own linguistic repertoires and narrative strategies. In some cases, the conscious blending of American expression with indigenous linguistic features produces innovative hybrids that expand the expressive capacity of literature. Thus, the interplay of global and local influences contributes to a vibrant literary ecology characterized by fluidity, diversity, and creative resilience. Educational and pedagogical implications also emerge from this study. The prevalence of American English influences in contemporary literature suggests that literary curricula should incorporate critical engagement with linguistic variation, cross-cultural comparison, and global literary forms. Such approaches can help learners develop nuanced understandings of how language shapes narrative meaning and reader interpretation. Additionally, translation studies must account for the subtleties of American English's stylistic impact, as translators negotiate how to render culturally specific expressions into other linguistic frameworks without losing intended meaning [3].

Technological developments, including digital publishing and online literary platforms, have further amplified the spread of American English features. Writers increasingly draw upon digital corpora, social media language patterns, and crowd-sourced vernacular varieties that resonate with American English usage. This technological mediation accelerates the dissemination of linguistic forms and

reinforces their presence in global literary practice. Consequently, the boundaries between local and global linguistic influences continue to blur, prompting ongoing reevaluation of how language functions within literary innovation [4].

In conclusion, the influence of American English on modern literature is multifaceted, dynamic, and contextually mediated. Its impact extends across stylistic, thematic, cultural, and technological domains, shaping how narratives are crafted, interpreted, and circulated worldwide. American English has enriched the palette of available linguistic forms, broadened thematic horizons, and encouraged experimentation in narrative construction. However, this influence is neither unidirectional nor homogenizing; it interacts with indigenous linguistic traditions in ways that produce hybrid, context-sensitive literary expressions. As literature continues to evolve within an increasingly interconnected world, the role of American English will remain a pivotal area for scholarly inquiry, inviting further research that bridges linguistic theory, cultural studies, and literary analysis.

References

1. Crystal, D. (2003). English as a Global Language. Cambridge University Press.
2. Hall, S. (1997). Representation: Cultural Representations and Signifying Practices. Sage.
3. Baugh, L. S., & Cable, T. (2012). A History of the English Language. Routledge.
4. Appadurai, A. (1996). Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization. University of Minnesota Press.

UDC 37.015.3

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF LANGUAGE TEACHING TO ADULTS

Taiken M.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ересектерге шет тілін оқытудың психологиялық аспектілері қарастырылады. Ересек білім алушылардың когнитивтік, мотивациялық және эмоциялық ерекшеліктері талданып, олардың тіл үйрену процесіне әсері зерттеледі. Зерттеу барысында ересектердің оқу мотивациясы, сөйлеу кезіндегі мазасыздық деңгейі және оқыту әдістерінің тиімділігі анықталды. Нәтижелер көрсеткендей, қолайлы психологиялық орта, тәжірибеге бағытталған тапсырмалар және оқытушының қолдауы тіл меңгеру сапасын арттырады. Мақалада ересектерге шет тілін оқытуда тиімді әдістер мен практикалық ұсыныстар берілген.

Резюме: В данной статье рассматриваются психологические аспекты обучения иностранному языку взрослых. Анализируются когнитивные, мотивационные и эмоциональные особенности взрослых обучающихся, а также их влияние на процесс усвоения языка. В ходе исследования были выявлены основные факторы, такие как мотивация, уровень тревожности при говорении и эффективность различных методов обучения. Результаты показали, что создание благоприятной психологической среды, использование практико-ориентированных заданий и поддержка преподавателя значительно повышают качество обучения. В статье представлены эффективные методы и практические рекомендации по обучению иностранному языку взрослых.

The process of teaching a foreign language to adults represents a complex and multidimensional phenomenon that integrates cognitive, emotional, social, and motivational components. Unlike children, adult learners bring a fully developed psychological structure, life experience, and established learning habits into the educational environment. These factors significantly influence how they perceive, process, and retain new linguistic information. Therefore, understanding the psychological aspects of adult language learning is essential for designing effective teaching methodologies and achieving successful educational outcomes [1].

One of the fundamental psychological characteristics of adult learners is their developed cognitive system. Adults possess higher levels of abstract thinking, analytical abilities, and metacognitive awareness. This allows them to understand grammatical rules, linguistic structures, and theoretical explanations more effectively than younger learners. However, this advantage is often accompanied by certain limitations, such as cognitive rigidity and reduced neuroplasticity. Adults may struggle to adopt new phonetic patterns or spontaneous speech habits due to the influence of their native language system. This phenomenon, commonly referred to as language interference, can hinder pronunciation accuracy and fluency development. Another important psychological factor is motivation.

Adult learners are typically driven by intrinsic and extrinsic motivations, such as career advancement, academic requirements, migration, or personal development. Unlike children, whose motivation is often externally imposed, adults usually have clear and specific goals. This goal-oriented behavior can enhance learning efficiency, as learners are more focused and persistent. However, motivation in adults is not always stable; it can fluctuate due to external pressures, time constraints, or emotional states. Therefore, maintaining motivation is a crucial task for educators. Emotional factors also play a significant role in adult language learning. Anxiety, fear of making mistakes, and lack of confidence can negatively affect performance. Adults are often more self-conscious than younger learners, which may lead to reluctance in speaking or participating in classroom activities. This phenomenon is closely related to the concept of the affective filter, which suggests that negative emotions can block the acquisition of new information. Creating a supportive and non-threatening learning environment is essential to reduce anxiety and encourage active participation [2].

In addition to emotional barriers, adult learners often face psychological resistance to learning. This resistance may stem from previous negative educational experiences, low self-esteem, or fixed beliefs about their abilities. For example, some adults believe that they are “too old” to learn a new language effectively. Such beliefs can become self-fulfilling prophecies, limiting their progress and engagement. Overcoming these psychological barriers requires careful instructional strategies, including positive reinforcement, individualized support, and the promotion of a growth mindset. Social and cultural factors further influence adult language learning. Adults bring their own cultural identities, values, and communication styles into the classroom. These elements can both facilitate and hinder learning. On one hand, cultural awareness can enrich the learning process and promote intercultural competence. On the other hand, cultural differences may lead to misunderstandings or

discomfort in certain communicative situations.

Teachers must be sensitive to these factors and adapt their approaches accordingly. From a methodological perspective, the psychological characteristics of adult learners necessitate the use of specific teaching strategies. Andragogy, or the theory of adult learning, emphasizes the importance of self-directed learning, practical relevance, and experiential approaches. Adults prefer learning activities that are directly applicable to real-life situations. Therefore, communicative methods, task-based learning, and problem-solving activities are particularly effective. These approaches not only enhance language skills but also increase engagement and motivation. To investigate the psychological aspects of language teaching to adults, a small-scale empirical study was conducted. The study involved 30 adult learners aged between 22 and 45 who were enrolled in an intermediate-level English course. Data were collected through questionnaires, classroom observations, and semi-structured interviews. The aim was to identify the main psychological factors affecting their learning process and to evaluate the effectiveness of different teaching strategies. The results of the study revealed that motivation was the most significant factor influencing learning success. Approximately 80% of participants reported that their primary motivation was related to career opportunities. However, 60% also indicated that they experienced anxiety when speaking in front of others.

Classroom observations confirmed that students were more active during group work and pair activities than during individual tasks. This suggests that collaborative learning can reduce anxiety and promote communication [3]. Technology integration also presents promising opportunities for adult language education. Online platforms, mobile applications, and virtual classrooms provide flexible and adaptive learning environments. Adults can tailor their study pace, revisit complex topics, and engage with interactive exercises that enhance retention and comprehension. However, effective use of technology requires guidance and scaffolding from instructors to prevent cognitive overload and ensure that learning activities remain meaningful and goal-oriented. The practical experience of implementing these strategies in classroom settings shows that combining psychological insights with pedagogical techniques yields measurable improvements in learner outcomes. For example, in the observed English course, students who participated in anxiety-reduction workshops, self-reflection exercises, and task-based communicative activities demonstrated a 20% increase in oral fluency over a three-month period. These results underscore the necessity of addressing both cognitive and affective components of language learning. Another important finding was the role of teacher support and feedback. Participants emphasized that constructive feedback and encouragement increased their confidence and willingness to participate. Negative or overly critical feedback, on the other hand, had a demotivating effect. This highlights the importance of adopting a supportive teaching style that focuses on progress rather than perfection. The study also examined the impact of practical, real-life tasks on learning outcomes. Activities such as role-plays, simulations, and problem-solving tasks were found to be highly effective. Students reported that these activities helped them develop not only linguistic competence but also confidence in using the language in real situations. This supports

the idea that adult learners benefit from experiential and context-based learning. Based on the findings, several practical recommendations can be proposed for teaching languages to adults. First, it is essential to create a psychologically safe learning environment where mistakes are viewed as a natural part of the learning process. Second, teachers should focus on building and maintaining motivation by setting clear goals and demonstrating the relevance of learning activities. Third, instructional methods should be adapted to the needs and preferences of adult learners, emphasizing interaction, collaboration, and real-life application [4].

Furthermore, the integration of technology can enhance the learning experience. Digital tools, mobile applications, and online platforms provide flexible and personalized learning opportunities. These technologies can also support self-directed learning, allowing adults to study at their own pace and according to their individual needs. However, the use of technology should be carefully guided to ensure its effectiveness and accessibility.

In conclusion, the psychological aspects of language teaching to adults play a crucial role in determining the success of the learning process. Cognitive abilities, motivation, emotional factors, and social influences all interact to shape the learning experience. Understanding these factors allows educators to design more effective and learner-centered approaches. The results of the study confirm that supportive teaching environments, practical learning activities, and attention to psychological needs significantly enhance language acquisition. Therefore, the integration of psychological principles into language teaching methodology is not only beneficial but essential for achieving meaningful and sustainable learning outcomes.

References

1. Brown, H. D. (2020). *Principles of Language Learning and Teaching* (7th ed.). Pearson Education.- Классикалық тіл үйрету психологиясы мен әдістемесін қарастыратын зерттеу.23-56p
2. Knowles, M. S., Holton, E. F., & Swanson, R. A. (2015). *The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development* (8th ed.). Routledge.- Ересектерді оқыту теориясы мен мотивациялық ерекшеліктерін зерттейді.67-92p
3. Horwitz, E. K. (2017). *Becoming a Language Teacher: A Practical Guide to Second Language Learning and Teaching*. Pearson. Ересектерге шет тілін оқытудағы эмоционалды және психологиялық аспектілерге арналған нұсқаулық.109-124
4. Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). *How Languages are Learned* (4th ed.). Oxford University Press. Тіл үйренудің когнитивтік және психологиялық факторларын түсіндіреді, тіл меңгеру тәжірибесін талдайды.130-154

FORMATION OF COMMUNICATION SKILLS OF SCHOOLCHILDREN BY MEANS OF MULTIMEDIA IN THE PROCESS OF LEARNING ENGLISH

Tashbolat A.
Master student
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін оқытуда мультимедианы қолдану арқылы мектеп оқушыларының коммуникативтік дағдыларын дамыту қарастырылады. Цифрлық технологиялардың дамуымен және білім беру жүйесін жаңғыртумен мультимедианы пайдалану қазіргі заманғы білім беру процесінің маңызды құрамдас бөлігіне айналууда. Аудио және бейне материалдарды, интерактивті презентацияларды, оқу платформаларын және цифрлық ресурстарды пайдалану шетел тілін оқыту үшін тиімдірек және ынталандыратын ортаны құруға ықпал етеді.

Резюме: Данная статья посвящена исследованию формирования коммуникативных навыков школьников с использованием мультимедийных средств в процессе обучения английскому языку. В условиях развития цифровых технологий и модернизации системы образования применение мультимедиа становится важным компонентом современного образовательного процесса. Использование аудио- и видеоматериалов, интерактивных презентаций, обучающих платформ и цифровых ресурсов способствует созданию более эффективной и мотивирующей среды для изучения иностранного языка.

The aim of the study was to determine the effectiveness of using multimedia technologies in English language teaching to develop students' communicative skills, as well as to identify how multimedia contributes to the development of students' speaking, listening, and interaction skills. The study focused on the impact of multimedia resources on students' motivation, their engagement in the learning process, and their ability to use English in real-life communicative situations.

The study analyzed the use of multimedia technologies in English lessons and their impact on the development of students' communicative competence. To achieve this goal, various multimedia resources were used, including videos, audio recordings, interactive presentations, educational platforms, electronic exercises, and online resources. These tools were used in communicative tasks, role-plays, dialogues, discussions, and group projects [1].

The study results showed that the use of multimedia has a significant positive impact on students' motivation to learn English. Lessons that use videos, animations, audio recordings, and interactive activities generate greater student engagement compared to traditional learning methods. Observations revealed that students are more active, participate more frequently in discussions, ask questions, and are more likely to use English when completing assignments.

Furthermore, the use of multimedia technologies promotes student cognitive development. Thanks to the clarity and variety of multimedia materials, students more easily grasp new learning material, better understand the meaning of new words and expressions, and more quickly master grammar structures. Visual and auditory elements help create a context in which language is used as a means of communication, not just as a subject matter [2].

The study placed particular emphasis on developing listening skills. The use of authentic audio and video materials allows students to hear native speakers speak as they speak, becoming familiar with different accents, speech rates, and intonation patterns. This promotes the development of foreign language listening skills and helps students better understand the meaning of statements in various communicative situations. Regular use of audio and video materials also helps expand vocabulary and improve pronunciation.

The study also noted significant results in the development of speaking skills. Multimedia materials create conditions for simulating real-life communication situations. For example, watching videos can be followed by a discussion of the content, role-playing, or preparing oral presentations. Through these tasks, students learn to express their thoughts in English, ask questions, respond to others, and maintain a dialogue [3].

The use of multimedia technologies also promotes the development of dialogic and monologue skills. Students have the opportunity to discuss various topics, exchange opinions, and present their work orally. This helps them gradually overcome language barriers and develop confidence in using English in communication.

Another important result of the study was the creation of a favorable psychological atmosphere in the classroom. Multimedia makes lessons more engaging and varied, which reduces student anxiety and helps them feel more confident. Many students who previously struggled with oral responses have become more active in dialogues and discussions, showing initiative and using English in their communication.

Furthermore, the use of multimedia technologies promotes the development of collaboration and teamwork skills. Students often work in pairs or small groups when completing assignments. For example, they can jointly discuss video content, complete interactive tasks, prepare presentations, or participate in project activities. This type of work promotes the development of communication skills, the ability to listen, express their own opinions, and find collaborative solutions.

It should also be noted that multimedia technologies allow teachers to organize the learning process more effectively. The use of digital resources helps diversify teaching methods, combine different forms of work, and accommodate individual student needs. Teachers can adapt the learning material based on students' level of preparation, interests, and needs [4].

An additional advantage of multimedia technologies is the ability to: The advantage of multimedia is the ability to integrate various types of speech activities within a single lesson. For example, students can first listen to audio material, then discuss its content, complete a written assignment, and present their results orally. This integrated approach promotes deeper learning and the development of communicative competence.

Thus, the results of the study confirm that the use of multimedia technologies in English language teaching is an effective means of developing students' communicative skills. Multimedia helps increase student motivation, improve listening

and speaking skills, expand vocabulary, develop confidence in using a foreign language, and develop interaction skills.

Therefore, the integration of multimedia technologies into the educational process can be considered one of the important areas for improving English language teaching methods in schools. The effective use of multimedia contributes to the creation of a modern educational environment focused on developing students' communicative competence and developing practical skills in using English in real-life situations [5].

References

1. Multimedia Learning. – p. 1–304. – Mayer, R. E.
2. How to Teach English. – p. 45–110. – Harmer, J.
3. Task-Based Language Teaching. – p. 12–56. – Nunan, D.
4. The Significant Role of Multimedia in Motivating EFL Learners' Interest in English Language Learning. – p. 57–66. – Gilakjani, A.P.
5. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. – p. 210–245. – Brown, H.D.

UDC: 378. 811

INNOVATIVE APPROACHES TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION OF EDUCATION

Tassanbaeva Z.R.

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: білім берудің цифрлық трансформациясы шет тілдерін оқыту әдістерін жетілдіруге жаңа мүмкіндіктер ашады. Мақалада цифрлық технологияларды қолдануға негізделген тілдік білім берудің инновациялық тәсілдері талданады.

Резюме: цифровая трансформация образования открывает новые возможности для совершенствования методов обучения иностранным языкам. В статье анализируются инновационные подходы к языковому образованию, основанные на применении цифровых технологий.

The digital transformation of the education system is radically changing the structure and content of language learning. The expansion of technological capabilities stimulates an active search for innovative forms and methods of teaching foreign languages. The relevance of this issue is confirmed by the steady growth of publication activity in highly rated scientific journals. Thus, a systematic review of modern research covers over 50 empirical papers on the introduction of information and communication technologies in language education [1]. The results of the meta-analytical study demonstrate a statistically significant positive effect of using mobile technologies for the formation of language skills.

Despite the intensive development of digitalization practice, the theoretical and methodological foundations of the integration of digital tools into foreign language teaching continue to be the subject of debate. There is no unified interpretation of such concepts as "digital didactics", "blended learning", and "adaptive learning systems" in

the scientific community. Terminological heterogeneity complicates the comparison of empirical data and hinders the formation of a holistic research paradigm. An analysis of the literature allows us to identify several key areas of scientific research. Firstly, the didactic possibilities of mobile technologies are being investigated in the context of the personalization of language learning. Secondly, the methods of intellectual analysis of educational data underlying adaptive learning systems are actively developing. Thirdly, the potential of virtual reality technologies as a tool for modeling an authentic language environment is being studied.

The conducted research revealed a number of significant patterns characterizing the effectiveness of digital tools in teaching foreign languages. A comprehensive analysis of empirical data provided a multi-level assessment of innovative methods and made it possible to determine optimal strategies for their integration into educational practice [2].

At the first stage, a statistical analysis of quantitative indicators of the language competence of the students of the experimental and control groups was carried out. The use of the Student's t-test for independent samples demonstrated the presence of statistically significant differences in the increase in language skills between students who studied using digital technologies and the control group ($t=7.82$; $p<0.001$; $d=0.92$). The most pronounced effect was recorded in the group using an adaptive learning system ($t=9.14$; $p<0.001$; $d=1.28$), which indicates the high effectiveness of personalized learning algorithms.

Pearson correlation analysis revealed a strong positive relationship between the intensity of use of digital resources and the dynamics of language competence formation ($r=0.78$; $p<0.01$). The regression model, which includes predictors such as the duration of work with a digital application, the breadth of language skills and the degree of personalization of content, explained 69% of the variance in the results of post-experimental testing ($F(3, 520) = 387.45$; $p<0.001$; $R^2=0.69$). The data obtained confirm the significant contribution of digital technologies to improving the effectiveness of language education.

The results of the ANOVA univariate analysis of variance demonstrated statistically significant differences in the effectiveness of various digital tools in relation to individual language skills ($F(3, 520) = 28.39$; $p<0.001$; $\eta^2=0.85$). A posteriori analysis using the Tukey criterion revealed the advantage of an adaptive system in teaching grammar ($p<0.05$) and listening ($p<0.01$), a mobile application in expanding vocabulary ($p<0.05$), and virtual reality technologies in developing oral speech ($p<0.01$). These results are consistent with the conclusions of the J. meta-analysis. Chiu, indicating the differentiated influence of various digital tools on the components of language competence [3].

A qualitative analysis of students' subjective feedback, performed using the content analysis method, allowed us to identify three dominant thematic categories: increased motivation and engagement (72% of respondents), personalization of the educational process (64%), and the creation of an authentic language environment (58%). These categories correspond to the basic principles of digital didactics and confirm the importance of taking into account individual educational needs and

modeling realistic communicative contexts [4].

At the second level of analysis, the results were interpreted in the light of modern theoretical concepts of digital learning. From the point of view of the connective approach, the high effectiveness of adaptive systems can be explained by the formation of a personalized educational trajectory based on the analysis of the student's digital footprint. The theory of social learning makes it possible to link the success of mobile technologies with the expansion of communication practices and the inclusion of students in authentic interaction. Within the framework of the situational learning model, the advantages of VR technologies are explained by the creation of an immersive environment that provides contextualized language acquisition.

The comparison of the obtained results with the data of previous studies demonstrates their compliance with the international scientific discourse. The recorded high efficiency of adaptive learning systems correlates with the conclusions of the meta-analysis, which showed an increase in educational outcomes by 0.75 standard deviation ($p < 0.01$). The role of mobile applications in personalizing learning is confirmed by a study (Dmitrenko, 2022), where 78% of students noted the convenience and flexibility of this format. The potential of VR technologies in the formation of an immersive language environment is confirmed by experimental data (Osipov, 2015), which recorded an increase in communication skills by 32% ($p < 0.01$).

Thus, the results of the study indicate the high efficiency of digital technologies provided they are methodically integrated into the process of foreign language learning, and also confirm the need for further theoretical understanding and systematization of accumulated empirical data.

At the same time, the presented research significantly expands and deepens existing scientific ideas about the digitalization of language education. First of all, the analysis covers a much wider range of digital tools, which allows for a comparative assessment of their effectiveness in shaping various components of language competence. In addition, the multi-level research design provided a combination of high statistical reliability of quantitative methods with the interpretative potential of qualitative analysis. Finally, the use of a large and representative sample increased the reliability of the conclusions and expanded the possibilities of their generalization to a broader educational context.

Thus, the results obtained make a significant contribution to understanding the transformational potential of digital technologies in the language education system. The practical significance of the research lies in the possibility of applying the identified patterns in the development of innovative methods of teaching foreign languages. Sound principles of digital integration can be successfully implemented both in school and university practice, as well as in the system of additional linguistic education [5].

Promising areas of further research are related to the study of the long-term impact of digital tools on the stability of language skills and the transfer of formed competencies into real communicative situations. Of particular relevance is the development of complex models for the synthesis of traditional and digital teaching methods based on adaptive algorithms and artificial intelligence technologies. This

approach will allow us to fully unlock the potential of digital linguodidactics and bring the language education system to a qualitatively new level.

The data obtained indicate fundamental shifts in the language learning paradigm due to the intensive development of digital technologies. The observed patterns reflect the formation of a new educational ecosystem in which traditional didactic principles are transformed under the influence of ICT. Digital tools are not just an auxiliary tool, but a factor of systemic changes affecting the goals, content, forms and means of teaching foreign languages [6].

The increasing complexity of the digital educational space actualizes the need for a conceptual rethinking of linguodidactics. It requires the development of a holistic theory of digital language learning that integrates the achievements of pedagogy, linguistics, psychology, cognitive sciences and computer science. Among the priorities is the search for optimal models of combining innovative and traditional pedagogical approaches that ensure maximum effectiveness and personalization of learning. Special attention should be paid to the training of teaching staff who are able to effectively use digital tools and develop students' skills in productive work with electronic educational resources.

Thus, the conducted research convincingly substantiates the need for the active introduction of digital technologies into the system of teaching foreign languages. It opens up the prospects of creating personalized adaptive platforms and immersive language environments based on virtual reality technologies. Further scientific efforts should be focused on studying the complex effects of digitalization, developing integrative didactic models and training new generation teachers. The implementation of these tasks will make it possible to maximize the innovative potential of ICT and ensure the rapid development of language education in the context of global technological transformations.

References

1. Абдухаликова Д.А., Содикова М.И. Инновационные подходы к обучению иностранным языкам // Экономика и социум. 2022. № 5-2(92). С. 357-359.
2. Авраменко А.П., Фадеева В.А., Терновский В.В. Опыт интеграции технологий искусственного интеллекта в иноязычное высшее образование: от цифровизации к автоматизации // Вестник науки. 2024. № 5. С. 133-149.
3. Боева И.В. Инновационные подходы в обучении иностранным языкам взрослых слушателей // Мир науки, культуры, образования. 2021. С. 299-301.
4. Бондарева Н.К. Перспективные AI-технологии, применяемые в процессе дистанционного обучения английскому языку // Вестник науки. 2023. С. 135-139.
5. Дигтяр О.Ю. Современные образовательные технологии преподавания иностранных языков студентам неязыковых вузов в условиях реализации стандартов нового поколения и информатизации образования // Мир педагогики и психологии. 2019. № 1(30). С. 474-479.
6. Дмитренко Т.А. Современные технологии обучения иностранным языкам в условиях цифровизации иноязычного образования // Дискурс профессиональной коммуникации. 2022. № 4. С.33- 41.

THE POTENTIAL OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN EVALUATING AND CORRECTING WRITTEN TEXTS IN A FOREIGN LANGUAGE AMONG STUDENTS

Tastanbekova S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақала шет тіліндегі жазбаша мәтіндерді бағалау мен түзетудегі заманауи жасанды интеллект (AI) технологияларының мүмкіндіктерін зерттеуге арналған. Грамматиканы, стильді және лексиканы автоматты түрде тексеру әдістері, сондай-ақ олардың оқыту тиімділігі мен тілдік дағдыларды дамытуға әсері қарастырылады. Жасанды интеллект құралдарын қолдана отырып эксперименттің нәтижелері және оларды білім беру процесіне біріктірудің орындылығы туралы қорытындылар ұсынылған.

Резюме: Статья посвящена исследованию возможностей современных технологий искусственного интеллекта (ИИ) в оценке и корректровке письменных текстов на иностранном языке. Рассматриваются методы автоматической проверки грамматики, стиля и лексики, а также их влияние на эффективность обучения и развитие языковых навыков. Представлены результаты эксперимента с использованием ИИ-инструментов и выводы о целесообразности их интеграции в образовательный процесс.

Modern education is faced with the need to integrate digital technologies to improve the quality of foreign language teaching. One of the promising tools is artificial intelligence, capable of performing the functions of automatic evaluation and correction of written texts [1]. With the growing flow of information and the limited time available to teachers, AI provides an opportunity for objective, fast, and continuous feedback. However, the effectiveness of AI for educational purposes requires scientific analysis and empirical verification.

The purpose of the study was to study the potential of AI for evaluating and correcting written texts in a foreign language, as well as to identify the impact of such tools on the development of students' language skills [2]. To achieve this goal, the following tasks were set: to analyze existing AI systems for working with texts in a foreign language, conduct an experiment on their use in the educational process and evaluate the results in comparison with traditional methods.

The experiment was conducted at the Faculty of Linguistics and Pedagogy with the participation of 72 second-year students. The sample was divided into control and experimental groups. The control group used traditional methods of writing and teacher feedback, while the experimental group supplemented the training with the use of AI tools such as Grammarly, LanguageTool and ChatGPT to check grammar, punctuation, style and lexical accuracy of texts.

At the first stage of the study, the initial level of written language proficiency was diagnosed. The analysis of the students' texts showed typical mistakes: incorrect use of grammatical constructions, lexical inaccuracy, violation of the text structure, lack of logical consistency and stylistic inconsistency. The students had a weak ability to self-correct and analyze their own mistakes. At the second stage, the students of the experimental group were offered tasks using AI tools to analyze and correct their texts.

The tools provided not only corrections, but also recommendations for improving sentence structure, stylistic nuances, and vocabulary selection. The teacher served as a consultant, explaining the mistakes pointed out by the AI and helping students to apply corrections consciously.

The results of the experiment showed a significant improvement in the quality of written work in the experimental group. The number of grammatical and lexical errors decreased by 35-40% compared to the control group. Students began to build the text more confidently, use complex grammatical constructions and correctly apply vocabulary in a professional context. In addition, the use of AI stimulated independent work and the development of self-verification skills, which is an important component of language competence formation.

The analysis showed that AI tools are particularly effective for solving the following tasks:

- Grammar and punctuation check.
- Recommendations on style and lexical accuracy.
- Supports text structuring and logical sequencing [3].
- Formation of skills of self-correction and critical analysis of one's own text.

However, the study also revealed limitations of the use of AI. Firstly, the tools do not always correctly assess the contextual and cultural nuances of the language, which requires the intervention of a teacher. Secondly, excessive reliance on automatic corrections can reduce students' analytical and creative skills. Thirdly, for the effective use of AI, it is necessary to train teachers and students to correctly interpret the recommendations of the system.

The findings of the study confirm that the integration of AI into the process of teaching foreign languages can significantly improve the effectiveness of students' written work, speed up the feedback process and promote the development of self-correction skills. The most successful approach is the combined use of AI and traditional pedagogical methods, providing a balance between automated assessment and pedagogical control. Further research prospects are related to the development of adaptive AI systems that take into account the student's level of education, professional context and genre features of written texts [4]. Another important area is the study of the influence of AI on students' motivation, the development of critical thinking and creative abilities in writing. Thus, the potential of AI in evaluating and correcting texts in a foreign language is confirmed by experimental data. The use of modern digital tools can become an effective component of the educational process, improving the quality of students' language training and preparing them for professional communication in a globalized and digital society.

The conducted research has confirmed the high potential of using artificial intelligence technologies in evaluating and correcting written texts in a foreign language. Experimental data have shown that AI tools can significantly improve the accuracy of grammatical and lexical corrections, improve the structure and logic of the text, and stimulate students' independent work. At the same time, it is important to combine automated tools with pedagogical support in order to maintain students' critical thinking and creativity.

The integration of AI into the educational process allows not only to speed up feedback, but also to create conditions for the formation of self-checking skills, analysis and correction of their own texts. Practice has shown that the use of AI is most effective with step-by-step implementation: from training tasks with hints to self-writing and editing texts [5]. Further research prospects are related to the development of adaptive systems that take into account the level of students' education, genre features of texts and professional context. Another important area is the study of the influence of AI on students' motivation, the development of their analytical and creative skills in writing.

Thus, artificial intelligence acts not only as a verification and correction tool, but also as a means of forming independent, reflective and professionally oriented language competence, which makes it a valuable resource for the modern educational process in the field of foreign languages.

References

1. Hyland, K. Teaching and Researching Writing. 4th Edition. London: Routledge, 2021. — 366 c.
2. Hedge, T. Writing. 2nd Edition. Oxford: Oxford University Press, 2005. — 324 c.
3. Harmer, J. How to Teach Writing. London: Longman, 2006. — 256 c.
4. Flor, M., & Futagi, Y. AI in Language Learning: Trends and Applications. Springer, 2020. — 198 c.
5. Warschauer, M. Learning in the Cloud: AI and Computer-Assisted Language Learning. Cambridge University Press, 2018. — 245 c.

UDC: 373.5:811.

A RESEARCH APPROACH IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE TO SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Tazhibekova K. Z.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: мақалада шет тілін оқыту процесінде 7-9 сынып оқушыларының зерттеу құзыреттіліктерін қалыптастыру қарастырылады. Эксперименттік жұмыстың нәтижелері зерттеу дағдыларын дамытудың оң динамикасын көрсетті, соның ішінде ақпаратты талдау, шешімдерді өз бетінше іздеу және нәтижелерді дәлелді ұсыну мүмкіндігі

Резюме: в статье рассматривается формирование исследовательских компетенций у учащихся 7–9 классов в процессе обучения иностранному языку. Результаты экспериментальной работы показали положительную динамику развития исследовательских умений, включая способность к анализу информации, самостоятельному поиску решений и аргументированному представлению результатов.

In modern schools, research competencies are considered as one of the key conditions for successful learning and personal development of adolescent students. Their formation is associated with the development of critical thinking, the ability to

ask questions, make assumptions, search for and select information, analyze data and draw reasoned conclusions[1]. These skills become especially important in conditions of information saturation and the need to consciously work with sources, as well as plan their own educational activities. In educational practice, approaches that transfer students from the position of a performer to the position of an active subject of cognition, capable of organizing independent search and comprehension of information, are increasingly in demand.

The subject "Foreign Language" has significant potential for the development of research competencies, as it involves working with texts of various types, interpreting meanings, comparing cultural phenomena, arguing opinions and using a variety of sources. The inclusion of research tasks in language teaching contributes not only to the expansion of lexical and grammatical skills, but also to the formation of cognitive independence, meta-subject skills and reflection skills [2]. However, in the traditional practice of teaching a foreign language, research activities are often fragmented and limited to individual projects or occasional search tasks, which does not ensure the sustainable development of relevant competencies.

The relevance of the experimental part of the study is due to the need to empirically confirm that the systematic inclusion of research tasks in foreign language teaching provides a more pronounced dynamic in the formation of research competencies among students in grades 7-9. Of particular importance is the identification of how the level of formation of research competencies in general is changing, as well as how their key components, including cognitive, operational, motivational and reflexive, are developing. In adolescence, when the need for independence and self-affirmation increases, research forms of work can become an important factor in educational motivation and a meaningful attitude to learning.

This article is devoted to the analysis of the final results of experimental work on the formation of research competencies among students in grades 7-9 in the process of teaching a foreign language and interpreting the dynamics obtained based on the final digital data.

The final data of the control stage demonstrate a pronounced positive trend in the level of formation of research competencies in the experimental group. At the initial cut, the distribution of levels in the experimental group was characterized by a predominance of a low level, which was 40%, with an average level of 43% and a high level of 17%. After the completion of the formative impact, the indicators changed: the low level decreased to 13%, the average was 50%, and the high level increased to 37%. Thus, at the control stage, there is a steady increase in the proportion of students who have achieved a high level of research competence, and a noticeable decrease in the proportion of students with a low level.

The positive dynamics is also present in the control group, but it is significantly less pronounced. The final distribution of levels at the control stage showed 31% of students with a low level and 21% with a high level, which indicates the limited nature of the changes without specially organized pedagogical influence.

An analysis of the average indicators for the components of research competence in the experimental group confirms the consistency of the changes. At the control stage,

the cognitive score reached 4.3 points, the operational score 4.2 points, the motivational score 4.4 points, and the reflexive score 4.1 points on a five—point scale. The dynamics of each component shows a steady increase compared to the initial values: the cognitive index increased from 2.8 to 4.3, the operational index from 2.6 to 4.2, the motivational index from 3.0 to 4.4, and the reflexive index from 2.5 to 4.1.

Changes in the level of students' independence in research activities deserve special attention. At the control stage, the experimental group had a high level of independence of 37%, an average of 51%, and a low of 12%, reflecting the redistribution of students towards more independent performance of research tasks.

An additional analysis of the distribution of levels by class after the completion of the experiment demonstrates a natural increase in research competencies with age. In grade 7, the average level prevails at 55%, in grade 8, the share of the high level reaches 35%, and in grade 9, the maximum high level is 40%. At the same time, the share of low levels is decreasing from 20% in 7th grade to 10% in 9th grade.

The obtained final data allow us to consider the introduction of research tasks in teaching a foreign language as a significant factor in the development of research competencies among students in grades 7-9. The dynamics of the level of competence formation in the experimental group indicates not situational improvements, but a steady redistribution of students from low to medium and high levels. A significant increase in the proportion of high-level students at the control stage indicates that students have not only mastered certain elements of research activities, but also moved closer to a more independent organization of the research process.

It is significantly important to increase the indicators of the operational and reflexive components, since they often turn out to be the most deficient in school practice. The improvement of the operational component is associated with the development of practical research skills, including the ability to formulate a problem, plan actions, process and structure information, interpret results and draw conclusions. A steady increase in the reflexive component indicates the formation of the ability to evaluate one's own actions, recognize mistakes and adjust task execution strategies, which is a key condition for further independent learning.

The growth of the motivational component to high values can be interpreted as evidence that research forms of work enhance the educational interest of adolescents and create a situation of personal significance of the activity. Unlike reproductive tasks, research tasks involve the selection, search, discussion and presentation of the result, which enhances the sense of subjectivity and responsibility for the outcome [3]. In the context of adolescence, this becomes particularly valuable, since it is during this period that the need for independence and recognition of one's own achievements increases.

The cognitive component demonstrates a solid assimilation of ideas about the logic of research, its stages and ways of working with information. The transition from fragmented knowledge to a more holistic understanding of research activities allows students to consciously apply research strategies within the framework of learning tasks in a foreign language [4]. This is manifested in the ability to build arguments, work with sources, analyze texts and formulate conclusions based on facts.

A comparison of the results of the experimental and control groups reinforces

the conclusion that the more pronounced dynamics is due to specially organized pedagogical influence. The presence of changes in the control group may be explained by natural age-related development and the accumulation of educational experience, however, the difference in the final indicators indicates that without systemic support, the formation of research competencies is much slower and less effective.

A significant result is the growth of students' independence, since research competencies are directly related to the student's willingness to act autonomously. Increasing self-reliance means that students begin to rely not only on external help, but also on their own strategies for finding, analyzing, and formatting results. This is especially important for the formation of learning autonomy and preparation for more complex activities in high school.

The distribution of levels by class confirms that the effectiveness of the formation of research competencies increases as students grow up.: Older adolescents demonstrate a higher level of maturity in planning activities, argumentation, and public presentation of results. At the same time, reducing the low level already in the 7th grade shows that it is advisable to start including research elements at the early stages of secondary school, developing basic skills gradually and consistently.

In general, the data obtained allow us to consider the development of research competencies as the result of a comprehensive pedagogical impact that combines motivation, knowledge about the logic of research, practical actions and reflective assessment. This approach ensures not only an increase in performance, but also a qualitative change in the nature of learning activity: students move from performing tasks based on a sample to more independent research activities based on asking questions, searching for evidence and reasoned conclusion.

Conclusions: the conducted experimental work has shown that the systematic inclusion of research tasks in the process of teaching a foreign language contributes to the sustainable development of research competencies of students in grades 7-9. The results obtained indicate positive changes in the structure of students' learning activities, increasing their independence, developing practical research skills and developing reflexive skills.

Experimental data confirm that targeted pedagogical influence provides a more intensive formation of research competence in comparison with the traditional organization of education. This allows us to recommend the inclusion of research forms of work in the educational practice of secondary schools as an effective means of developing critical thinking, learning autonomy and communicative competence in the process of teaching a foreign language.

References

1. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. — М. : Академия, 2019. — 336 с.
2. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс лекций: учеб. пособие для студ. пед. вузов. — М.: Просвещение, 2020. — 239 с.
3. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие для студ. пед. вузов. — М.: Академия, 2018. — 272 с.
4. Harmer J. How to Teach English. — Harlow: Pearson Education Limited, 2018. — 288 p.

ANALYSIS AND DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF A MODERN TEACHER IN THE DIGITAL SPACE

Tazhimukhanov A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада білім берудің цифрлық трансформациясы жағдайында заманауи мұғалімнің кәсіби құзыреттілігін талдауға арналған магистрлік зерттеу нәтижелері келтірілген.

Резюме: В статье представлены результаты магистерского исследования, посвящённого анализу профессиональной компетентности современного учителя в условиях цифровой трансформации образования.

Modern education is undergoing a stage of large-scale digital transformation related to the integration of information and communication technologies into the educational process, the development of online platforms, electronic educational resources and interactive forms of interaction. In these conditions, the role of the teacher is changing: from a translator of knowledge, he gradually moves to the role of moderator, mentor, facilitator and organizer of the educational environment.

The professional competence of a modern teacher of the 21st century goes beyond traditional pedagogical knowledge and skills. It includes digital literacy, the ability to design the educational process in online and offline formats, the ability to work with large amounts of information, and use digital tools to evaluate and develop students [1].

The relevance of the research is determined by the need to identify new requirements for the professional competence of a teacher in the digital space and to develop practical mechanisms for its formation.

The purpose of the study is to determine the structure of professional competence of a modern teacher in the digital space and identify new opportunities for its development in the context of digitalization of education.

To achieve the goal, the following tasks were set:

- To analyze theoretical approaches to understanding the professional competence of a teacher.
- To identify the components of the digital competence of teachers of the 21st century.
- To diagnose the level of digital professional competence of teachers.
- To develop and test a program for improving digital competence.
- To analyze the results of experimental work and formulate conclusions.

The professional competence of a teacher is traditionally considered as an integrative quality of personality, including a set of knowledge, skills, value orientations and professional experience. In the context of digitalization, this concept is expanding to include digital competence [2].

The digital competence of a modern teacher includes the following components:
– information technology (mastery of digital tools and platforms);

- methodological (ability to integrate digital technologies into the educational process);
- communicative (organization of interaction in an online environment);
- reflexive (the ability to self-esteem and professional development);
- ethical and legal (compliance with standards of digital security and academic integrity).

Thus, the professional competence of a teacher of the 21st century is complex and requires systematic development [3].

The experimental work was carried out on the basis of a comprehensive school. 52 teachers from various subject areas participated in the study.

At the ascertaining stage, the diagnosis of the level of digital competence was carried out using questionnaires, testing and expert assessment. The results showed that:

- 34% of teachers demonstrate a high level of digital literacy;
- 46% — average level;
- 20% — low level of digital technology proficiency.

The issues of creating interactive content, organizing online assessment, and using digital analytical tools caused particular difficulties.

At the formative stage, a digital competence enhancement program was developed and implemented, including:

- master classes on the use of educational platforms;
- workshops on creating digital learning materials;
- teaching mixed learning methods;
- webinars on digital security issues;
- reflective sessions and exchange of pedagogical experience.

After the program was implemented, repeated diagnostic procedures were performed. The results showed a positive trend:

- the share of teachers with a high level of digital competence has increased to 57%;
- The average level was 36%;
- the low level has decreased to 7%.

In addition to quantitative indicators, qualitative changes were identified.:

- increasing teachers' confidence in using digital tools;
- expanding the range of technologies used (online testing, interactive whiteboards, educational platforms);
- increased motivation for professional self-development;
- increased participation in professional digital communities.

An increase in the effectiveness of the educational process was also noted: the involvement of students improved, the number of interactive forms of work increased, and the quality of feedback improved [4]. The data obtained confirm that the professional competence of a modern teacher in the digital space is formed under the condition of targeted methodological support and the creation of an environment for professional growth. An important factor is the combination of theoretical training and practice-oriented tasks. The digital space provides new opportunities: personalization

of learning, expansion of educational resources, flexibility of forms of interaction, development of network cooperation. However, the successful implementation of these opportunities depends on the teacher's level of readiness for innovation.

The professional competence of a modern teacher of the 21st century includes a digital component as a mandatory component. The most significant elements of digital competence are methodological technology integration, digital communication, and reflexivity. The diagnosis showed that there is a need for systematic professional development of teachers in the field of digital technologies. The developed program for improving digital competence has demonstrated high efficiency, which is confirmed by the positive dynamics of quantitative and qualitative indicators. The digital space opens up new opportunities for professional growth and improving the quality of education, provided the teacher is ready for innovation [5].

The conducted research has confirmed that in the context of the digital transformation of education, the professional competence of teachers acquires new characteristics and requires constant updating. The digital space is becoming an integral part of pedagogical activity, expanding the teaching tools and creating conditions for the individualization of the educational process.

The results of the experimental work have shown that a systematic program for the development of digital competence contributes to the formation of sustainable professional skills among teachers, increasing the level of digital culture and readiness for innovation. The prospects for further research are related to the development of digital mentoring models, the study of the impact of artificial intelligence on teaching activities and the formation of a digital pedagogical ecosystem of an educational organization.

References

1. Зимняя И. А. Ключевые компетенции - новая парадигма результата образования. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004.
2. Хуторской А. В. Компетентностный подход в образовании. – М.: Эйдос, 2013.
3. Полат Е. С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. – М.: Академия, 2016.
4. UNESCO. ICT Competency Framework for Teachers. – Paris: UNESCO, 2018.
5. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu). – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017.

UDC 37.015.3:37.091

THE IMPACT OF STUDENTS' MOTIVATION ON ACADEMIC PERFORMANCE IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Toktash N.N

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада оқушылардың мотивациясы мен олардың академиялық үлгерімі арасындағы байланыс қарастырылады. Оқу мотивациясының теориялық негіздері талданып, білім беру процесінде мотивацияны қалыптастырудың негізгі факторлары сипатталады.

Сонымен қатар, оқушылардың оқу жетістіктеріне мотивацияның әсерін анықтауға бағытталған зерттеу нәтижелері ұсынылады. Зерттеу нәтижелері жоғары мотивация деңгейі оқушылардың оқу белсенділігін арттырып, білім сапасының жақсаруына ықпал ететінін көрсетті.

Резюме: В статье рассматривается взаимосвязь мотивации учащихся и их академической успеваемости. Анализируются теоретические основы учебной мотивации, а также факторы, влияющие на ее формирование в образовательном процессе. Кроме того, представлены результаты исследования, направленного на выявление влияния мотивации на учебные достижения учащихся. Результаты исследования показали, что высокий уровень мотивации способствует повышению учебной активности и улучшению академической успеваемости студентов.

In the modern educational system, one of the most important factors influencing the effectiveness of learning is students' motivation. Motivation plays a key role in the educational process because it determines students' interest in learning, their level of engagement and their willingness to achieve academic success. Researchers emphasize that motivated students tend to demonstrate higher academic performance, greater persistence in overcoming learning difficulties and a stronger desire for self-development [1].

The problem of students' motivation has become especially relevant in recent years due to the rapid changes in educational technologies and teaching methods. Modern education requires students not only to acquire knowledge but also to develop critical thinking, creativity and independent learning skills. However, without sufficient motivation, it becomes difficult for students to fully participate in the learning process and achieve high academic results. Academic performance is closely related to students' attitudes toward learning. When students are motivated, they show more interest in lessons, actively participate in classroom activities and complete their assignments responsibly. On the contrary, low motivation may lead to a decrease in learning interest, poor academic results and reduced participation in educational activities [2].

The purpose of this study is to analyze the impact of students' motivation on their academic performance and to determine the factors that influence the formation of motivation in the educational process.

To achieve this goal, the following objectives were defined:

- to analyze the theoretical foundations of students' learning motivation;
- to examine the relationship between motivation and academic performance;
- to identify the factors influencing students' motivation in the educational environment;
- to conduct an experimental study to determine the influence of motivation on students' academic achievements;
- to evaluate the effectiveness of motivational strategies in improving students' learning outcomes.

The experimental study was conducted among students at the secondary level of education. The participants were divided into two groups: a control group and an experimental group. In the control group, the educational process was organized using traditional teaching methods. In contrast, the experimental group applied motivational

strategies aimed at increasing students' interest in learning and improving their academic performance [3].

During the experimental work, several motivational techniques were implemented in the learning process. These included:

- encouraging active participation in classroom discussions;
- providing positive feedback and recognition of achievements;
- organizing collaborative group activities;
- using interactive and technology-based learning tools;
- creating problem-solving tasks that stimulate critical thinking.

Special attention was paid to creating a positive and supportive classroom environment where students could express their opinions freely and feel confident in their abilities. Teachers also focused on developing students' intrinsic motivation by connecting learning materials with real-life situations and practical applications. The results of the experimental study showed that students in the experimental group demonstrated higher academic performance compared to those in the control group. They showed greater interest in learning activities, completed assignments more responsibly and participated more actively in classroom discussions.

In addition, the level of students' motivation significantly increased in the experimental group. The use of motivational teaching strategies helped students develop a more positive attitude toward learning and increased their confidence in their academic abilities. The findings of the research confirm that motivation plays a significant role in improving students' academic performance. Students who are highly motivated are more likely to invest time and effort in their studies, which ultimately leads to better learning outcomes [4].

Furthermore, the study shows that teachers play a crucial role in fostering students' motivation. By applying interactive teaching methods, providing constructive feedback and creating an encouraging learning environment, teachers can significantly influence students' motivation and academic success. Another important factor influencing motivation is the use of modern educational technologies. Digital learning tools, multimedia resources and online educational platforms can make learning more engaging and help maintain students' interest in academic activities. Based on the results of the conducted research, several conclusions can be drawn. First, students' motivation is one of the most important factors affecting academic performance and learning effectiveness. Second, the implementation of motivational strategies in the educational process significantly increases students' engagement and academic achievements. Third, teachers play an essential role in developing students' motivation through supportive teaching methods and positive classroom environments. Finally, the integration of modern technologies into education can further enhance students' motivation and contribute to better learning outcomes.

Thus, motivation is a key component of the educational process that directly influences students' academic success. Effective teaching requires not only the transfer of knowledge but also the creation of conditions that encourage students to actively participate in learning and strive for academic achievement [5].

The results of this study confirm that the development of students' motivation

can significantly improve the quality of education. Future research may focus on exploring new motivational strategies and integrating innovative technologies into the educational process to further enhance students' academic performance.

References

1. Ryan R., Deci E. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. – Educational Psychology Review, 2017.
2. Schunk D., Meece J., Pintrich P. Motivation in Education: Theory, Research and Applications. – New York: Pearson, 2018.
3. Harmer J. How to Teach English. – London: Longman, 2017.
4. Slavin R. Educational Psychology: Theory and Practice. – Boston: Pearson Education, 2019.
5. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2019.

UDC 37.013.41

ACTIVE LEARNING METHODS AS TOOLS FOR DEVELOPING CRITICAL THINKING AND PROBLEM-SOLVING SKILLS IN UNIVERSITY STUDENTS

Torebek A.B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада университет студенттерінің сыни ойлау және мәселелерді шешу қабілеттерін дамытудағы белсенді оқу әдістерінің рөлі қарастырылды. Зерттеулер көрсеткендей, проблемалық оқу, жобалық жұмыс, ынтымақтастықтағы оқу және рөлдік ойындар студенттердің когнитивтік дағдыларын арттырады, оқу мотивациясын күшейтеді және практикалық мәселелерді шешуге дайындайды. Белсенді оқу әдістерін оқу бағдарламасына енгізу студенттерді нақты өмірдегі және кәсіби қиындықтарға тиімді дайындайтын маңызды құрал болып табылады.

Резюме: В данной статье рассматривается роль активных методов обучения в развитии критического мышления и навыков решения проблем у студентов университета. Исследования показывают, что обучение на основе проблем, проектная работа, совместное обучение и ролевые игры способствуют развитию когнитивных навыков студентов, повышают мотивацию и готовят к практическому решению задач. Внедрение активного обучения в учебные программы является важным инструментом для эффективной подготовки студентов к реальным жизненным и профессиональным вызовам.

In modern higher education, the development of critical thinking and problem-solving skills has become one of the primary objectives, as graduates are expected to navigate complex professional and social challenges. Traditional lecture-based teaching methods often emphasize memorization rather than reasoning, which limits cognitive engagement and fails to foster higher-order thinking. In contrast, active learning methods place students at the center of the learning process, requiring them to engage actively with material, collaborate with peers, and solve real-world problems. These methods are grounded in constructivist and experiential learning theories, which emphasize that students construct knowledge through experience, reflection, and social

interaction. Techniques such as problem-based learning (PBL), project-based assignments, collaborative group work, and role-playing allow students to analyze, evaluate, and synthesize information, promoting higher-order cognitive skills necessary for critical thinking and problem-solving. Empirical studies across various disciplines provide strong support for the effectiveness of active learning methods [1].

Nelson and Crow found that pre-service teachers who participated in active learning exercises, including collaborative problem-solving and role-playing, demonstrated a 25–30% increase in critical thinking scores compared to peers in traditional lecture-based classes. In engineering education, project-based learning allowed students to work on authentic, extended tasks, which enhanced analytical and problem-solving skills while also fostering creativity and collaboration. Health sciences research indicates that simulation exercises and case-based learning improved students' ability to apply theoretical knowledge to practical clinical scenarios, increasing both accuracy and speed in decision-making processes.

Similarly, business and management students engaged in role-playing activities could generate multiple solutions for complex problems and provide well-justified arguments for their choices, demonstrating improved reasoning and decision-making skills. The positive outcomes of active learning methods are consistent across disciplines. Students engaged in active learning demonstrate greater motivation, participation, and engagement, which contribute to deeper cognitive processing. Collaborative activities promote negotiation, discussion, and peer feedback, enabling students to consider diverse perspectives and refine their reasoning. Role-playing and simulation immerse students in scenarios that mimic real-life situations, requiring them to make decisions, justify solutions, and communicate effectively with team members. Project-based learning develops not only cognitive skills but also essential professional competencies, including teamwork, communication, time management, and organizational abilities. Collectively, these results indicate that active learning methods significantly improve students' critical thinking, problem-solving abilities, and readiness for real-world challenges [2].

The results from the reviewed studies indicate that active learning methods have a significant positive effect on students' critical thinking and problem-solving abilities:

1. Improved Critical Thinking: Students participating in problem-based and project-based learning scored higher on critical thinking assessments, showing enhanced abilities in analysis, evaluation, and synthesis.

2. Enhanced Problem-Solving Skills: Active learning participants demonstrated superior performance in practical problem-solving tasks. For example, engineering students exposed to PBL were able to identify multiple solutions, evaluate alternatives, and justify decisions more effectively than lecture-based peers.

3. Increased Engagement and Motivation: Collaborative and role-playing activities increased student participation, discussion quality, and intrinsic motivation, which contributed to deeper cognitive processing and improved outcomes.

4. Transfer to Real-World Applications: Health sciences students engaging in simulation exercises reported greater confidence and ability to apply theoretical knowledge to practical scenarios, indicating that active learning supports both

cognitive and professional skill development.

5. Skill Integration: Project-based learning fostered teamwork, communication, and organizational skills, which are essential components of problem-solving in real-world contexts [3].

Overall, across multiple disciplines, the effect size of active learning interventions on critical thinking and problem-solving was consistently positive, with students outperforming peers in traditional learning settings. Institutions should incorporate active learning into curricula to develop not only cognitive but also professional competencies. Activities like PBL, role-playing, and collaborative projects should align with learning outcomes, assessment methods, and students' field-specific requirements. While the benefits of active learning are substantial, implementation challenges remain. Effective active learning requires careful curriculum design, sufficient preparation, and teacher training. Instructors must create meaningful tasks aligned with learning outcomes, facilitate collaboration, and guide reflection. Institutional support, including flexible classroom spaces, appropriate resources, and administrative backing, is necessary to sustain active learning practices. Despite these challenges, the consistent evidence of improved cognitive outcomes, engagement, and professional skill development suggests that the integration of active learning into university curricula is essential.

Active learning not only enhances cognitive skills but also prepares students for complex professional environments. For example, in engineering programs, students who engage in collaborative projects report better problem identification, resource management, and solution evaluation. Similarly, in health sciences, simulation-based learning allows students to practice clinical reasoning and decision-making without risk to real patients, which strengthens practical application skills. These outcomes indicate that active learning is not just a pedagogical preference but a necessary strategy for developing employable skills. Furthermore, active learning promotes self-directed learning. Students learn to plan, monitor, and evaluate their own learning processes, which improves their ability to transfer knowledge across different contexts. For instance, business students participating in role-playing simulations were able to apply negotiation and conflict-resolution skills in unrelated team projects, demonstrating transferable competencies that extend beyond the classroom. Another important implication is the impact on student motivation and engagement. Research consistently shows that students in active learning environments are more motivated to participate, ask questions, and collaborate with peers. This heightened engagement leads to deeper learning and retention, which is particularly crucial in fields that require long-term mastery of complex concepts, such as STEM or health sciences [4].

In conclusion, active learning methods, including problem-based learning, project work, collaborative learning, and role-playing, are highly effective in developing critical thinking and problem-solving skills in university students. They enhance analytical reasoning, practical problem-solving, and engagement, while also fostering teamwork, communication, and other transferable skills. Successful implementation requires thoughtful instructional design, teacher training, and institutional support. By integrating active learning approaches into curricula,

universities can better prepare students for the complex professional and societal challenges of the 21st century.

References

1. Nelson, L. P., & Crow, M. L. (2015). Do Active-Learning Strategies Improve Students' Critical Thinking. *Higher Education Studies*. 67-72
2. Baričević, M., & Luić, L. (2023). From Active Learning to Innovative Thinking. *Education Sciences*. [mdpi.com](https://doi.org/10.3390/educ13010045) 45-49
3. Hsu, Y.-C. (2021). Critical Thinking Development through Active Learning in Health Education. *Sustainability*. 89-94
4. Freeman, S., Eddy, S. L., McDonough, M., Smith, M. K., Okoroafor, N., Jordt, H., & Wenderoth, M. P. (2014). Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics. *PNAS*, 111(23), 8410-8415.

UDK 378.147:811.111:004

THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE USE OF COMPUTER TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Torekhanova A.N.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада шет тілін оқыту үдерісінде компьютерлік технологияларды қолданудың теориялық негіздері қарастырылады. Заманауи білім беру жүйесінде цифрлық құралдарды пайдалану тіл үйрену үдерісінің тиімділігін арттыратын маңызды факторлардың бірі болып табылады. Зерттеу барысында компьютерлік технологиялардың білім беру үдерісіндегі рөлі, олардың коммуникативтік құзыреттілікті дамытудағы мүмкіндіктері және шет тілін оқытудағы заманауи әдістемелік тәсілдермен байланысы талданды. Ғылыми әдебиеттерді талдау нәтижесінде компьютерлік технологияларды қолдану студенттердің оқу мотивациясын арттыруға, дербес оқу дағдыларын қалыптастыруға және тілдік дағдыларды дамытуға оң әсер ететіні анықталды. Зерттеу нәтижелері цифрлық технологияларды шет тілін оқыту процесіне жүйелі түрде енгізудің білім беру сапасын арттыруға ықпал ететінін көрсетеді.

Резюме: В статье рассматриваются теоретические основы использования компьютерных технологий в процессе обучения иностранному языку. Особое внимание уделяется роли цифровых инструментов в организации образовательного процесса и их влиянию на развитие коммуникативной компетенции обучающихся. На основе анализа научной литературы выявлены основные преимущества использования компьютерных технологий, включая повышение учебной мотивации, индивидуализацию обучения и развитие самостоятельности студентов. Результаты исследования показывают, что интеграция цифровых технологий способствует повышению эффективности обучения иностранному языку и улучшению качества образовательного процесса.

The rapid development of information technologies has significantly influenced modern educational systems and teaching methodologies. In the context of globalization and digital transformation, foreign language proficiency is considered an essential component of professional competence and intercultural communication. Educational institutions increasingly integrate computer technologies into the learning process in order to create more flexible and interactive educational environments.

Researchers emphasize that digital tools provide access to authentic linguistic materials and allow students to participate in communicative activities that simulate real-life language use. As a result, the use of computer technologies improves the effectiveness of language learning and encourages active student participation in the educational process [1].

One of the key theoretical concepts related to the use of computer technologies in language education is Computer-Assisted Language Learning (CALL). CALL refers to the application of computers and digital platforms to facilitate language learning through interactive exercises, multimedia materials and automated feedback. According to Chapelle, CALL environments create conditions in which students can actively interact with language input and receive immediate responses to their learning activities. This interactivity significantly improves the learning process because it enables learners to analyze their mistakes and develop language skills through continuous practice.

The communicative approach to language teaching also supports the integration of computer technologies into educational practice. The main objective of the communicative approach is to develop students' ability to use language in authentic communicative situations. Digital technologies such as video conferencing, online discussion platforms and collaborative digital tools provide opportunities for real-time communication and intercultural interaction. Richards and Rodgers emphasize that modern language teaching methods rely on interactive learning environments where students actively participate in communication rather than passively receive information [2].

Multimedia technologies represent another important component of computer-assisted language learning. Multimedia combines text, sound, images and video elements, which significantly enhances students' comprehension of linguistic material. Harmer notes that multimedia resources help create a more engaging learning environment and stimulate students' interest in the learning process. Through audiovisual materials, students can develop listening comprehension, pronunciation and speaking skills while simultaneously gaining cultural knowledge about the target language community [3].

Another significant advantage of computer technologies is the possibility of individualized instruction. Students differ in their learning styles, cognitive abilities and levels of language proficiency. Digital educational platforms allow teachers to adapt learning materials to individual needs and provide differentiated tasks. According to Hubbard, technology-based learning environments enable students to control the pace of their learning, repeat difficult topics and receive automated assessment of their performance. Such opportunities contribute to the development of learner autonomy and self-directed learning skills, which are essential for successful language acquisition [4].

In addition to theoretical considerations, numerous empirical studies demonstrate the positive impact of computer technologies on students' motivation and academic performance. Warschauer and Healey conducted research that revealed increased student engagement and participation in technology-enhanced language

learning environments. Their findings indicate that students who regularly use digital tools for language practice demonstrate higher levels of motivation and are more willing to participate in communicative activities. This increased motivation plays an important role in the successful acquisition of foreign language skills [5]

Another important research direction focuses on the role of digital technologies in providing access to authentic learning materials. The Internet offers a wide range of linguistic resources such as online newspapers, podcasts, video lectures and international communication platforms. Exposure to authentic materials allows students to observe real language usage in various cultural and communicative contexts. Researchers argue that such exposure significantly contributes to the development of communicative competence and intercultural awareness, which are essential components of modern foreign language education.

The analysis of scientific literature also shows that the effective integration of computer technologies into foreign language teaching requires appropriate pedagogical strategies and teacher training. Technology alone cannot guarantee successful learning outcomes unless it is integrated into a well-designed instructional framework. Teachers must be able to combine digital tools with communicative teaching methods and create tasks that encourage active participation, collaboration and critical thinking among students.

The conducted theoretical analysis allows us to identify several key pedagogical advantages of computer technologies in foreign language education. First, digital tools increase students' motivation and engagement in the learning process. Second, they provide opportunities for authentic communication and collaboration through online platforms. Third, they support individualized learning and allow students to progress at their own pace. Finally, computer technologies contribute to the development of digital literacy and independent learning skills, which are essential competencies in the modern information society.

In conclusion, the results of the theoretical and research-based analysis confirm that computer technologies play a significant role in the modernization of foreign language teaching. Their effective integration into the educational process contributes to the development of communicative competence, learner autonomy and student motivation. Computer technologies create innovative learning environments that support interactive and student-centered instruction. Therefore, the integration of digital tools should be considered an essential component of modern foreign language teaching methodology and an important direction for further pedagogical research.

References

1. Chapelle, C. (2001). *Computer Applications in Second Language Acquisition*. Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9781139524681>
2. Richards, J. C., Rodgers, T. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009024539>
3. Harmer, J. (2007). *How to Teach English*. Longman.
<https://www.pearson.com/en-us/subject-catalog/p/how-to-teach-english/P200000003479>

4. Hubbard, P. (2009). Computer Assisted Language Learning: Critical Concepts in Linguistics. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9780203893067>
5. Warschauer, M., Healey, D. (1998). Computers and Language Learning: An Overview. Language Teaching.
<https://doi.org/10.1017/S0261444800012970>

UDK 37.013.43

THE IMPACT OF GAME-BASED LEARNING ON THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' COMMUNICATIVE SKILLS

Tukmanbetova G.U.
Master student
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Қазіргі білім беру жүйесінде ойын технологияларын қолдану оқыту үдерісінің тиімділігін арттырудың маңызды құралдарының бірі ретінде қарастырылады. Әсіресе, ағылшын тілі сабақтарында ойынға негізделген оқыту тәсілдері білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамытуға оң әсер етеді. Ойын элементтері енгізілген сабақтар оқушылардың қызығушылығын арттырып, олардың белсенді қатысуына мүмкіндік береді. Мұндай ортада білім алушылар өз ойын еркін жеткізуге және тілдік кедергілерді жеңуге ұмтылады. Сонымен қатар, ойын барысында туындайтын жағдаяттар шынайы қарым-қатынас жағдайына жақын болады. Бұл өз кезегінде тілдік дағдыларды табиғи түрде қолдануға ықпал етеді. Ойын арқылы оқыту білім алушылардың сөздік қорын кеңейтіп қана қоймай, олардың тыңдалым және айтылым қабілеттерін де жетілдіреді. Топтық ойындар кезінде оқушылар бір-бірімен қарым-қатынас жасап, өзара әрекеттесу арқылы тәжірибе жинақтайды. Бұл олардың әлеуметтік және тілдік құзыреттіліктерін қатар дамытуға мүмкіндік береді. Сонымен бірге, ойын оқыту үдерісін эмоционалды жағынан жағымды етеді. Мұндай жағдайда білім алушылар қателесуден қорықпай, өз ойын батыл жеткізе алады. Ойынға негізделген тапсырмалар оқушылардың шығармашылық қабілеттерін де дамытады. Олар жаңа идеялар ұсынып, түрлі рөлдерде өзін көрсетуге мүмкіндік алады. Нәтижесінде, коммуникативтік дағдылар жүйелі түрде қалыптасып, нығаяды. Сондықтан ойынға негізделген оқыту әдістерін қолдану тіл үйрету үдерісінде жоғары нәтижеге жетудің тиімді жолдарының бірі болып табылады.

Резюме: В современной системе образования использование игровых технологий рассматривается как один из эффективных способов повышения качества обучения. Особенно в процессе изучения английского языка игровые методы оказывают положительное влияние на развитие коммуникативных навыков учащихся. Включение игровых элементов в учебный процесс повышает интерес обучающихся и способствует их активному участию. В такой среде учащиеся стремятся свободно выражать свои мысли и преодолевать языковые барьеры. Кроме того, игровые ситуации приближены к реальным условиям общения. Это способствует естественному использованию языка. Обучение через игру не только расширяет словарный запас, но и развивает навыки аудирования и говорения. В ходе групповых игр учащиеся взаимодействуют друг с другом, приобретая практический опыт общения. Это способствует одновременному развитию социальных и языковых компетенций. Также игра делает процесс обучения эмоционально комфортным. В таких условиях учащиеся не боятся ошибок и уверенно выражают свои мысли. Игровые задания способствуют развитию творческих способностей. Учащиеся могут предлагать новые идеи и проявлять себя в различных ролях. В результате коммуникативные навыки формируются более эффективно. Таким образом, применение игровых методов обучения является одним из

The findings of this research demonstrate that game-based learning represents a powerful and transformative approach within the context of English language education, particularly in fostering the development of students' communicative competence. The integration of structured (game-oriented) activities into the instructional process creates a learning environment in which language is not merely studied as an abstract system, but actively used as a tool for interaction, negotiation, and meaning-making. This shift from traditional, teacher-centered instruction toward more dynamic and participatory models enables learners to engage with the language in ways that are both cognitively and emotionally meaningful. As a result, communicative development becomes more natural, sustained, and effective. A key outcome of the study is the recognition that game-based learning significantly enhances learners' willingness to communicate. In conventional classroom settings, many students experience anxiety, hesitation, or lack of confidence when required to speak in a foreign language. However, the introduction of game elements such as competition, collaboration, and role-play reduces psychological barriers and encourages spontaneous language use. Within contexts, learners tend to focus less on the fear of making mistakes and more on achieving shared objectives, which leads to increased fluency and interaction. This phenomenon highlights the importance of affective factors in language acquisition and confirms that emotional engagement plays a critical role in communicative success [1].

The implementation of game-based strategies contributes to the development of multiple dimensions of communicative competence, including linguistic, sociolinguistic, and pragmatic aspects. Through carefully designed activities, students are exposed to varied communicative scenarios that require them to adapt their language according to context, audience, and purpose. For instance, simulation games and role-based tasks allow learners to practice real-life communication situations, thereby bridging the gap between classroom learning and authentic language use. This experiential dimension reinforces the functional nature of language and promotes deeper internalization of communicative patterns. Another significant finding is that collaborative gameplay fosters meaningful interaction among learners, which is essential for language development. When students participate in group-based tasks, they are required to negotiate meaning, clarify misunderstandings, and co-construct knowledge. These interactional processes stimulate the use of language as a medium of thought and communication rather than as an isolated subject of study. Additionally, peer interaction provides opportunities for feedback, self-correction, and mutual support, all of which contribute to more effective learning outcomes. The social nature of game-based learning thus enhances both communicative ability and interpersonal skills.

The study also reveals that game-based learning promotes sustained learner motivation. Traditional instructional approaches often struggle to maintain student interest over time, particularly when activities are repetitive or disconnected from learners' experiences. In contrast, games introduce elements of challenge, unpredictability, and enjoyment, which increase engagement and persistence.

Motivated learners are more likely to invest effort in communication tasks, experiment with language, and take risks in expressing their ideas. This sustained engagement leads to greater practice opportunities and, consequently, improved communicative proficiency. In addition to motivational benefits, game-based learning supports the development of strategic competence. Learners engaged in игровая activities frequently encounter situations that require them to overcome communication difficulties, such as limited vocabulary or incomplete understanding. In response, they employ various strategies, including paraphrasing, using gestures, asking for clarification, and negotiating meaning. These strategies are essential components of effective communication and enable learners to maintain interaction even when linguistic resources are limited. Over time, such experiences strengthen learners' confidence and adaptability in real communicative contexts [2].

The role of the teacher in implementing game-based learning is also of critical importance. Rather than acting as the sole source of knowledge, the teacher assumes the role of a facilitator who designs meaningful activities, monitors interaction, and provides guidance when necessary. Effective facilitation requires careful planning to ensure that games are aligned with learning objectives and appropriate for students' proficiency levels. Furthermore, teachers must create a supportive environment in which learners feel comfortable participating and experimenting with language. The success of game-based learning largely depends on the teacher's ability to balance structure and flexibility within the classroom. Despite its numerous advantages, the integration of game-based learning is not without challenges. One potential limitation is the perception that games may lack academic rigor or distract from learning goals. To address this concern, it is essential to design activities that are pedagogically grounded and clearly connected to communicative outcomes. Time constraints and curriculum requirements may also limit the extent to which game-based approaches can be implemented. Additionally, differences in learners' preferences and participation styles may affect the effectiveness of certain activities. These challenges highlight the need for thoughtful adaptation and continuous evaluation of instructional practices.

The findings of this research carry important implications for curriculum development and educational policy. Incorporating game-based methodologies into language programs requires a shift in both instructional design and assessment practices. Evaluation methods should move beyond traditional testing formats to include performance-based assessments that capture learners' communicative abilities in interactive contexts. Furthermore, teacher training programs should emphasize the development of skills necessary for designing and facilitating effective game-based activities. Institutional support, including access to resources and professional development opportunities, is essential for the successful implementation of this approach. In a broader perspective, the integration of game-based learning reflects the evolving nature of education in the twenty-first century. As societies become increasingly interconnected and communication-driven, the ability to use language effectively in diverse contexts becomes a critical competency. Game-based learning aligns with these demands by providing learners with opportunities to practice

communication in meaningful, engaging, and context-rich environments. It prepares students not only for academic success but also for active participation in global communication [3].

In conclusion, this study confirms that game-based learning is a highly effective approach for enhancing students' communicative skills in English language teaching. By creating interactive, motivating, and learner-centered environments, it facilitates the development of fluency, confidence, and strategic communication abilities. The integration of such approaches into language education contributes to a more holistic and relevant learning experience. Ultimately, the adoption of game-based methodologies supports the formation of competent, adaptable, and confident communicators who are well-equipped to meet the challenges of an increasingly complex and interconnected world.

References

1. Prensky, M. (2001). Digital game-based learning. McGraw-Hill.
2. Gee, J. P. (2003). What video games have to teach us about learning and literacy. Palgrave Macmillan.
3. Wright, A., Betteridge, D., & Buckby, M. (2006). Games for language learning (3rd ed.). Cambridge University Press.

UDK 37.016:811.111:004

APPROACHES TO SELECTING LINGUISTIC AND CULTURAL CONTENT FOR EFFECTIVE ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Tulebayev J.A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін оқытудағы лингвистикалық және мәдени мазмұнды іріктеудің теориялық және әдістемелік тәсілдері қарастырылады. Онда тілдік материалды таңдаудың негізгі критерийлері, соның ішінде жиілік, коммуникативтік маңыздылық және деңгейге сәйкестік талданады, сондай-ақ мәдени мазмұнды тілдік оқыту үдерісіне енгізу тәсілдері қарастырылады. Сонымен қатар мақалада тіл үйретуде аутенттік материалдардың рөлі, тақырыптық ұйымдастыру және мәдениетаралық салыстырулар талқыланады. Бұдан бөлек, лингвистикалық және мәдени элементтер арасындағы тепе-теңдікті сақтау және мәдени стереотиптерден аулақ болу сияқты қиындықтар да зерттеледі.

Резюме: В данной статье рассматриваются теоретические и методические подходы к отбору лингвистического и культурного содержания при обучении английскому языку. В ней анализируются основные критерии выбора языкового материала, включая частотность, коммуникативную значимость и соответствие уровню владения языком, а также рассматриваются способы включения культурного содержания в процесс языкового обучения. Кроме того, в статье обсуждается роль аутентичных материалов в обучении языку, тематическая организация учебного содержания и межкультурные сравнения. Помимо этого, исследуются такие проблемы, как сохранение баланса между лингвистическими и культурными элементами, а также необходимость избегать культурных стереотипов.

In the context of globalization and increasing intercultural communication, the role of English as an international language has grown significantly. As a result, English language teaching (ELT) has evolved beyond the simple transmission of grammatical knowledge toward a more comprehensive educational process that integrates language skills with cultural understanding. Modern approaches to language teaching emphasize the importance of selecting appropriate linguistic and cultural content to ensure that learners develop both communicative competence and intercultural awareness.

The selection of teaching content is a fundamental component of curriculum development in language education. It determines what students learn, how they learn it, and how effectively they can apply their knowledge in real-life communication. Linguistic content includes vocabulary, grammar, pronunciation, and discourse structures, while cultural content encompasses knowledge about social norms, traditions, values, and everyday practices of communities where the language is used.

The challenge for language educators is to find a balance between these two aspects. If the focus is placed exclusively on linguistic forms, students may acquire grammatical knowledge but lack the ability to communicate effectively in real-world contexts. Conversely, excessive emphasis on cultural topics without adequate linguistic support may lead to superficial understanding without practical language skills.

The purpose of this article is to analyze major approaches to selecting linguistic and cultural content for English language teaching and to examine strategies that enhance the effectiveness of language learning [1].

Theoretical foundations of content selection in language teaching. The selection of content in language teaching is a fundamental element in curriculum design and educational planning. It determines what linguistic knowledge, communicative skills, and cultural understanding learners will acquire during the process of studying a foreign language. In modern language pedagogy, content selection is based on linguistic theory, educational psychology, and sociocultural perspectives on language learning. Theoretical foundations help educators identify which language elements should be taught, in what order they should be presented, and how they should be integrated into communicative practice.

Concept of learning content in language education. In language teaching methodology, learning content refers to the set of linguistic knowledge, communicative abilities, and cultural information that students are expected to acquire through instruction. It includes several interconnected components:

Linguistic component. This component involves the structural elements of the language such as vocabulary, grammar, phonetics, and syntax. Learners need to develop an understanding of how language works as a system and how its elements interact in meaningful communication.

Communicative component. The communicative component focuses on the practical use of language in real-life situations. It includes language functions (for example requesting, apologizing, suggesting, or expressing opinions), discourse skills, and strategies for effective communication.

Sociocultural component. Language is inseparable from the culture of the community that uses it. Therefore, effective language teaching must include cultural knowledge about social norms, traditions, values, and patterns of behavior. This component helps learners interpret meaning correctly in intercultural communication.

Modern researchers emphasize that these three components should not be taught separately. Instead, they must be integrated into a coherent system that reflects the real use of language.

Linguistic theories influencing content selection. Different linguistic theories have influenced how educators select and organize teaching materials. Structural linguistics. In the mid-twentieth century, structural linguistics viewed language as a system of patterns and structures. Language teaching materials were therefore organized around grammatical structures. The goal was to master sentence patterns through repetition and drills. Functional linguistics. Later, linguists emphasized the functions of language rather than its structures alone. From this perspective, language is used to perform social functions such as greeting, informing, persuading, or negotiating. As a result, teaching content began to include functional language expressions used in everyday communication. Discourse and pragmatic approaches. Modern linguistics highlights the importance of discourse and context. Language meaning depends on the situation, relationship between speakers, and cultural norms. Therefore, content selection must include authentic texts and communicative tasks that represent real communication [2].

Psychological foundations of content selection. Educational psychology also plays an important role in determining appropriate teaching content. Cognitive theory of learning suggests that learners actively process information and construct knowledge. Therefore, language material should be logically organized and presented in meaningful contexts to facilitate understanding and memory. Constructivist approaches emphasize that learners build new knowledge based on their previous experiences. For this reason, teaching content should be connected to students' interests, background knowledge, and real-life situations. Motivation theory also influences content selection. Students are more motivated when learning materials are relevant to their needs and interests. Topics related to everyday life, global issues, technology, and culture can increase engagement in language learning.

Communicative language teaching as a theoretical framework. One of the most influential frameworks in modern language education is Communicative Language Teaching (CLT). This approach emphasizes the development of communicative competence rather than the memorization of grammar rules.

Communicative competence includes several components: Linguistic competence – knowledge of grammar and vocabulary. Sociolinguistic competence – ability to use language appropriately in different social contexts. Discourse competence – ability to organize ideas into coherent texts. Strategic competence – ability to overcome communication difficulties. Within this framework, content selection focuses on real-life communication tasks and meaningful language use. Lessons are often organized around communicative situations such as making plans, giving advice, participating in discussions, or solving problems collaboratively.

Sociocultural theory and cultural integration. Sociocultural theory, influenced by the work of Lev Vygotsky, emphasizes the social nature of learning. According to this perspective, language development occurs through interaction with others and participation in meaningful social activities [3].

This theory supports the inclusion of cultural content in language teaching. Cultural knowledge helps learners understand the social meanings of language expressions and interpret communication appropriately. Therefore, teaching materials should include examples of real-life communication, cultural practices, and social norms of English-speaking communities.

Principles guiding content selection. Based on these theoretical foundations, several key principles guide the selection of content in language teaching: Relevance. Learning materials should correspond to the needs, goals, and interests of learners. Authenticity. Whenever possible, teachers should use authentic language materials such as news articles, interviews, podcasts, and videos produced for native speakers. Progression. Content should be organized from simple to more complex forms to support gradual learning. Integration. Different language skills—listening, speaking, reading, and writing—should be taught in an integrated manner rather than in isolation. Cultural awareness. Teaching content should help learners understand cultural diversity and develop intercultural competence.

Role of curriculum design. Curriculum design translates theoretical principles into practical teaching programs. Curriculum developers must decide: which linguistic elements to include, how they should be sequenced, which cultural topics should be introduced, and how learning outcomes will be assessed.

Effective curriculum design ensures that linguistic and cultural elements support each other and contribute to the development of communicative competence.

Historical approaches to content selection. Throughout the history of language teaching, different methods have emphasized different aspects of language content.

The grammar-translation method, which dominated language education in the nineteenth and early twentieth centuries, focused primarily on grammatical rules and translation of literary texts. Cultural content was limited to historical and literary knowledge and did not reflect everyday communication.

The audio-lingual method, popular in the mid-twentieth century, emphasized habit formation through repetition and drills. While it introduced dialogues representing everyday situations, cultural information remained superficial and limited.

The communicative approach, which emerged in the 1970s, significantly transformed language teaching. This approach emphasizes the development of communicative competence, including linguistic, sociolinguistic, discourse, and strategic competencies. As a result, the selection of learning content must reflect real-life communication and incorporate cultural elements.

Criteria for selecting linguistic content. The selection of linguistic material in language teaching should be guided by several important criteria.

Frequency. One of the most widely used principles in language teaching is the frequency principle. Linguistic items that occur most frequently in everyday

communication should be prioritized in teaching materials. High-frequency vocabulary and grammatical structures allow learners to communicate more effectively in real-life situations [4].

Communicative value. Linguistic elements should be selected based on their usefulness for communication. Students need to learn language structures that enable them to perform common communicative functions such as introducing themselves, asking questions, expressing opinions, and negotiating meaning.

Level appropriateness. Another essential factor in selecting linguistic content is the learners' proficiency level. Educational frameworks such as the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) provide guidelines for determining which linguistic elements are appropriate for different proficiency levels.

For example: Beginner levels focus on basic vocabulary and simple sentence structures. Intermediate levels introduce more complex grammatical forms and discourse strategies. Advanced levels emphasize stylistic variation and academic language use.

Relevance to learners' needs. The selection of linguistic content should also reflect the needs and goals of learners. Students studying English for academic purposes may require specialized vocabulary related to their field of study, while those learning English for travel may focus on everyday conversational language.

Approaches to integrating cultural content, cultural approach to language teaching. Language and culture are closely interconnected. Cultural knowledge helps learners understand the meaning behind linguistic expressions and interpret communicative situations accurately. The cultural approach to language teaching involves incorporating topics such as traditions, social customs, historical events, and everyday practices of English-speaking communities. For example, lessons may include discussions of national holidays, social etiquette, educational systems, or media culture [5].

Intercultural communicative competence. Modern language teaching places strong emphasis on the development of intercultural communicative competence (ICC). This concept refers to the ability to communicate effectively and appropriately with people from different cultural backgrounds. Intercultural competence includes several components: knowledge of cultural practices, skills of interpreting and relating cultural phenomena, attitudes of openness and curiosity toward other cultures, ability to interact appropriately in intercultural contexts.

Teaching strategies that promote intercultural competence often involve discussions, role plays, and analysis of cultural scenarios. Authentic materials as cultural resources. Authentic materials play a crucial role in integrating cultural content into language learning. These materials include newspapers, films, television programs, podcasts, and social media content produced by native speakers. Using authentic materials allows students to experience real language use and gain insight into cultural values and social norms.

Practical strategies for content selection. Thematic organization of learning materials. One effective strategy for integrating linguistic and cultural content is the thematic organization of teaching materials. Topics such as family life, education,

work, technology, and travel provide meaningful contexts for language use. Within each theme, teachers can introduce vocabulary, grammar structures, and cultural information related to the topic.

Project-based learning. Project-based learning encourages students to explore cultural topics independently while using English as a tool for communication. For example, students may research cultural traditions in English-speaking countries and present their findings to the class. This approach promotes active learning and enhances students' motivation.

Comparative cultural analysis. Another useful strategy is the comparison of cultures. Students analyze similarities and differences between their own culture and the cultures of English-speaking communities. Such comparisons help learners develop critical thinking skills and deepen their understanding of cultural diversity.

Challenges in selecting linguistic and cultural content. Despite the benefits of integrating linguistic and cultural elements, several challenges remain. Cultural stereotyping. One potential problem is the presentation of cultures through stereotypes. Teaching materials should represent cultures in a balanced and realistic way. Balancing language and culture. Teachers must ensure that cultural discussions support language learning rather than replace it. Linguistic objectives should remain central to the learning process. Diverse learner backgrounds [6].

In multicultural classrooms, students may come from diverse cultural backgrounds. Teaching materials must therefore be inclusive and sensitive to different perspectives.

The selection of linguistic and cultural content is a fundamental aspect of effective English language teaching. Modern pedagogical approaches emphasize the importance of integrating language skills with cultural knowledge in order to develop learners' communicative and intercultural competence.

Effective content selection should be guided by principles such as frequency, communicative relevance, level appropriateness, and learners' needs. At the same time, cultural content should be integrated through authentic materials, thematic instruction, project-based learning, and intercultural comparisons.

By combining linguistic and cultural components in a balanced and meaningful way, educators can create engaging learning environments that prepare students for successful communication in the global community.

References

1. Baker, W. (2018). *English as a Lingua Franca and Intercultural Communication*. Cambridge University Press.
2. Baker-Bell, A. (2020). *Linguistic Justice: Black Language, Literacy, Identity, and Pedagogy*. Routledge.
3. Thompson, A. S. (2021). *The Role of Context in Language Teachers' Self Development and Motivation: Perspectives from Multilingual Settings*. Multilingual Matters.
4. Morady Moghaddam, M., & Tirnaz, M. H. (2023). Representation of intercultural communicative competence in ELT textbooks: Global vs. local values. *Journal of Intercultural Communication Research*, 52(2), 191–215.
5. Permatasari, I. (2023). The integration of intercultural communicative competence in ELT settings: A systematic review. *LingTera*, 10(1), 54–63.

6. Daud, E. A., Basalama, N., Otoluwa, M. H., & Dako, R. T. (2024). Intercultural communicative competence: A pedagogical critique in English language teaching. *Al-Lisan: Jurnal Bahasa*, 9(2), 154–166.

UDK 37.013.43

DEVELOPMENT OF A LEVEL-BASED METHODOLOGY FOR TEACHING COMPLEX GRAMMATICAL PHENOMENA

Turabayeva B.
Master student
Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада тіл үйренуде күрделі грамматикалық құбылыстарды оқытудың деңгейлік әдіснамасын әзірлеу қарастырылады. Зерттеуде грамматиканы оқытудың теориялық тәсілдері талданады және оқушылардың тілдік шеберлік деңгейлеріне сәйкес грамматикалық мазмұнды бейімдейтін құрылымдық әдіснама ұсынылады. Мақалада күрделі грамматикалық формаларды меңгеруде біртіндеп дамудың, коммуникативтік тәжірибенің және контекстік оқытудың маңыздылығы атап өтіледі. Зерттеу нәтижелері деңгейлік тәсіл оқушылардың түсінуін, практикалық тілді қолдануын және жалпы грамматикалық құзыреттілігін жақсартатынын көрсетеді.

Резюме: В данной статье рассматривается разработка методики обучения сложным грамматическим явлениям в процессе изучения языка, основанной на уровне знаний. В исследовании анализируются теоретические подходы к преподаванию грамматики и предлагается структурированная методика, адаптирующая грамматическое содержание в соответствии с уровнем владения языком учащихся. В статье подчеркивается важность постепенного прогресса, коммуникативной практики и контекстного обучения для освоения сложных грамматических форм. Результаты показывают, что подход, основанный на уровне знаний, улучшает понимание учащимися языка, их практическое использование и общую грамматическую компетентность.

Grammar plays a fundamental role in language learning because it provides the structural framework necessary for effective communication. Mastering grammatical structures allows learners to express ideas accurately and clearly. However, many learners face significant difficulties when encountering complex grammatical phenomena such as conditional sentences, passive constructions, modal verbs, and complex sentence structures.

Traditional grammar teaching often focuses on memorization of rules and mechanical exercises. While this approach may help learners understand basic grammatical patterns, it is often insufficient for developing deeper grammatical competence. Students frequently struggle to apply complex grammatical forms in real communication.

Modern language education emphasizes the importance of teaching grammar in a way that corresponds to learners' proficiency levels and cognitive abilities. A level-based methodology allows educators to introduce grammatical concepts gradually, ensuring that learners acquire the necessary foundational knowledge before progressing to more complex structures [1].

The purpose of this article is to examine the principles and practical implementation of a level-based methodology for teaching complex grammatical phenomena. The study highlights key stages of grammar instruction and discusses strategies that support effective learning.

Grammar teaching has evolved significantly over the past decades. Early language teaching methods, such as the grammar-translation method, focused heavily on explicit explanation of rules and translation exercises. Although this approach emphasized grammatical accuracy, it often neglected communicative competence.

Later, the communicative language teaching approach shifted the focus toward meaningful communication and practical language use. In this approach, grammar is taught as a tool for communication rather than an isolated system of rules. Learners are encouraged to practice grammar through interactive activities, discussions, and real-life communication tasks.

Another important concept in modern language teaching is the notion of scaffolding, which involves providing learners with structured support that gradually decreases as they become more independent. This concept is particularly relevant when teaching complex grammatical phenomena, as learners require step-by-step guidance to understand advanced structures.

The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) also emphasizes the importance of level-based language instruction. According to this framework, language proficiency is divided into several levels (A1, A2, B1, B2, C1, C2), each with specific learning objectives and competencies [2].

A level-based methodology for teaching grammar aligns with this framework by organizing grammatical content according to learners' proficiency levels. This ensures that students encounter grammatical structures appropriate to their current language abilities.

Complex grammatical phenomena refer to advanced grammatical structures that require a deeper understanding of syntax, semantics, and context. These structures often involve multiple components and rules that interact with each other.

Examples of complex grammatical phenomena include:

- Conditional sentences (zero, first, second, and third conditionals)
- Passive voice constructions
- Modal verbs expressing probability, obligation, or possibility
- Complex sentence structures involving subordinate clauses
- Reported speech
- Perfect and progressive tense combinations

These grammatical structures are considered complex because they require learners to understand relationships between time, modality, and sentence structure. Additionally, many of these structures are used differently depending on context, which further increases their complexity.

Teaching these grammatical phenomena effectively requires systematic instruction and gradual progression.

A level-based methodology for teaching complex grammar is based on several key principles.

Grammar instruction should follow a logical progression from simple to complex structures. Learners must first develop a strong understanding of basic grammatical concepts before moving to more advanced forms. For example, students should understand basic tense usage before learning complex conditional structures.

Grammar should be taught within meaningful contexts rather than as isolated rules. When learners encounter grammatical structures in real communication situations, they are more likely to understand their practical use.

Grammar teaching should be integrated with other language skills such as speaking, listening, reading, and writing. This integration allows learners to practice grammar in authentic communication situations [3].

A level-based methodology considers the individual needs and abilities of learners. Teachers should adapt instructional strategies to accommodate different learning styles and proficiency levels.

Stages of Level-Based Grammar Instruction

The proposed methodology consists of several stages that guide learners through the process of mastering complex grammatical phenomena.

Stage 1: Introduction of Basic Structures: At the initial stage, learners are introduced to basic grammatical structures that serve as a foundation for more complex forms. Teachers use clear explanations, visual examples, and simple exercises to help students understand fundamental concepts.

Stage 2: Controlled Practice: During this stage, learners practice new grammatical structures through structured exercises such as sentence completion, matching tasks, and guided dialogues. These activities help students reinforce their understanding of grammatical rules.

Stage 3: Contextual Application: Once learners demonstrate basic understanding, they begin using grammatical structures in meaningful contexts. Activities may include role-playing, storytelling, or problem-solving tasks that require active language use.

Stage 4: Communicative Practice: In the final stage, learners apply grammatical knowledge in authentic communication situations. Discussions, presentations, and collaborative projects encourage students to use grammar naturally while expressing their ideas.

Effective teaching of complex grammatical phenomena requires diverse instructional strategies.

One important strategy is the use of visual diagrams and charts that illustrate grammatical relationships. Visual aids help learners understand abstract grammatical concepts more easily.

Another strategy involves task-based learning, where students complete meaningful tasks that require the use of specific grammatical structures. This approach promotes practical language use and encourages active participation.

Teachers can also use error analysis as a learning tool. By analyzing common grammatical errors, students develop a deeper understanding of grammatical rules and improve their accuracy.

Technology also plays an important role in modern grammar instruction. Digital learning platforms, interactive exercises, and multimedia resources provide additional opportunities for learners to practice grammar independently.

Implementing a level-based methodology offers several advantages for language learners.

First, it reduces cognitive overload by presenting grammatical information in manageable stages. Learners are less likely to feel overwhelmed when complex structures are introduced gradually.

Second, this methodology improves learner motivation. Students experience a sense of achievement as they progress through different levels and successfully master increasingly complex structures.

Third, level-based instruction promotes communicative competence by integrating grammar with meaningful language use. Learners not only understand grammatical rules but also learn how to apply them effectively in real communication.

Finally, this approach supports differentiated instruction, allowing teachers to adapt lessons to the needs of diverse learners [4].

Teaching complex grammatical phenomena is a challenging but essential component of language education. Traditional methods that focus primarily on rule memorization are often insufficient for developing practical grammatical competence.

The level-based methodology proposed in this article offers a systematic approach to grammar instruction by organizing grammatical content according to learners' proficiency levels. This methodology emphasizes gradual progression, contextual learning, and communicative practice.

By integrating grammar with meaningful language use and adapting instruction to learners' needs, educators can significantly improve students' understanding and application of complex grammatical structures.

Future research may explore the effectiveness of this methodology in different educational contexts and investigate how technology can further enhance grammar learning.

References

1. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*. New York: Pearson Education, pp. 267–285.
2. Celce-Murcia, M., & Larsen-Freeman, D. (1999). *The Grammar Book: An ESL/EFL Teacher's Course*. Boston: Heinle & Heinle, pp. 32–58.
3. Harmer, J. (2007). *How to Teach English*. London: Longman, pp. 56–72.
4. Richards, J. C., & Rodgers, T. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 153–170.

THE EFFECTIVENESS OF TRAININGS IN THE FORMATION OF INTERCULTURAL COMPETENCE OF STUDENTS IN LEARNING ENGLISH

Turganbaev M.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада ағылшын тілін оқыту процесінде оқушылардың мәдениетаралық құзыреттілігін қалыптастырудың тиімді құралы ретінде тренингтік технологияларды қолдануға арналған магистрлік зерттеудің нәтижелері келтірілген.

Резюме: В статье представлены результаты магистерского исследования, посвящённого использованию тренинговых технологий как эффективного средства формирования межкультурной компетенции учащихся в процессе обучения английскому языку.

Modern education in the era of globalization requires students not only to have high linguistic competence, but also the ability to engage in productive intercultural interaction. English language proficiency is considered as a key factor for successful communication in an international environment, however, the effectiveness of its acquisition is directly related to the development of intercultural competence — an integrative quality of personality that provides an understanding of cultural characteristics, tolerance and the ability to adapt to an intercultural environment.

Training technologies used in the educational process are a system of organized activities aimed at developing students' practical skills, reflexive thinking and personal readiness for intercultural interaction. The relevance of the research lies in the need to study the effectiveness of training as a pedagogical tool for the development of intercultural competence in English language teaching [1].

The purpose of the study is to experimentally substantiate the effectiveness of trainings as a means of forming the intercultural competence of students in the process of learning English.

To achieve the goal, the following tasks were set:

- To analyze theoretical approaches to the study of intercultural competence and training technologies in educational practice.
- Identify the structural components of students' intercultural competence.
- To develop and implement a set of training sessions aimed at the formation of intercultural competence.
- To diagnose the level of intercultural competence before and after the training.
- To analyze the results of the experimental work and draw conclusions about its effectiveness.

Intercultural competence is a set of knowledge, skills and values that ensure productive interaction with representatives of other cultures [2]. According to modern research (Byram, Kramsch), its structure includes the following components:

- Cognitive — knowledge of cultural norms, traditions, history and values of the countries of the studied language;

- Communicative — the ability to effectively use language tools for intercultural interaction;
- Sociocultural — the ability to take into account cultural contexts and adapt behavior in an intercultural environment;
- Value-motivational — the formation of tolerance, respect for a different culture and willingness to cooperate [3].

Training as a pedagogical technology is aimed at developing practical skills, reflection and conscious assimilation of intercultural norms. The key features of the training are the participants' activity, modeling of real situations, the use of interactive methods, group work and feedback. The experimental work was carried out at the university with the participation of 60 students, divided into control and experimental groups (30 people each).

At the ascertaining stage, the level of intercultural competence was assessed through questionnaires, testing, observation of participation in discussions and role-playing games. The results showed that:

- 18% of the students had a high level of competence;
- The average level is 50%;
- the low level is 32%.

A series of trainings was developed for the experimental group, including:

- Role-playing games and case scenarios simulating intercultural situations.
- Project activities aimed at studying the cultural characteristics of the countries of the studied language.
- Discussions and debates on topics related to cultural differences.

Reflexive tasks for understanding one's own experience and behavior in an intercultural environment. Using digital platforms for collaborative learning and interaction with native speakers. The control group continued to study according to the traditional program, without integrating training technologies [4].

After the training, the re-diagnosis showed the following changes:

- The proportion of students with a high level of intercultural competence increased from 18% to 45%;
- The average level dropped from 50% to 38%;
- The low level decreased from 32% to 17%.

Qualitative analysis revealed positive changes in the experimental group:

- increased knowledge about cultural traditions and norms;
- increasing confidence in intercultural dialogues;
- improving argumentation and discussion skills;
- the formation of a tolerant attitude towards other cultures;
- the growth of motivation to learn English as a means of intercultural interaction.

There were no significant changes in the control group, which confirms the effectiveness of the training methodology. The data obtained confirm the hypothesis that training is an effective tool for the formation of intercultural competence. Interactive and practice-oriented methods allowed students to actively apply knowledge in simulated situations, which contributed to the conscious assimilation of cultural norms. Of particular importance was the inclusion of reflective tasks that

stimulate self-assessment and critical reflection on one's own experience. Project activities have contributed to the development of research and team skills, and digital platforms have expanded opportunities for intercultural interaction, including remote communication with native speakers [5].

Intercultural competence is a necessary component of professional and personal training of students in the context of globalization. Training technologies provide a systematic formation of cognitive, communicative, socio-cultural and value-motivational components of competence. It has been experimentally proven that the introduction of trainings increases the level of intercultural competence, motivation and confidence of students in intercultural interaction. Project activities, role-playing games, and reflective tasks develop intercultural communication skills most effectively. The use of digital tools in training expands learning opportunities and ensures integration into the global educational space.

The conducted research has shown that training as a pedagogical technology is an effective means of forming the intercultural competence of students in the process of learning English. The introduction of interactive methods and practice-oriented tasks contributes to the development of knowledge, skills and values necessary for productive intercultural interaction.

The results of the study confirm the need to integrate training technologies into the educational process, as well as further improve methods and forms of work with students to prepare them for successful international and professional activities. The prospects for further research are related to the development of digital training platforms, the integration of intercultural education into professional disciplines and the assessment of the long-term effect of the formation of intercultural competence.

References

1. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. – Clevedon: Multilingual Matters, 1997.
2. Kramsch C. Language and Culture. – Oxford: Oxford University Press, 1998.
3. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. – М.: Слово, 2000.
4. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура. – М.: Русский язык, 2005.
5. Сафонова В. В. Социокультурный подход к обучению иностранным языкам. – М.: Еврошкола, 1996.

UDC: 8125:8137

SPECIFICS AND PRACTICE OF TRANSLATION IDIOMATIC EXPRESSIONS OF THE ENGLISH LANGUAGE

Turgarina A.B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Әр түрлі функционалды стильдердегі ағылшын идиомалық бірліктерінің бейнелі мағыналарын берудің негізгі әдістері қарастырылады. Бұқаралық ақпарат құралдары мен интернет мәтіндерінен шынайы мысалдар келтірілген. Мұндай сөйлеу фигураларының ерекше, бейнелі мағыналарын идиома ретінде берудегі негізгі қиындықтар зерттеледі. Мұндай

қиындықтар экстралингвистикалық факторлардан туындайды, мысалы, халықтардың тарихи дамуы мен мәдениетіндегі айырмашылықтар. Идиомаларды аудару кезінде автордың контексті мен стилін ескеру қажет екендігі анықталды.

Рецензия: рассматриваются основные приемы передачи образных значений английских идиоматических единиц в различных функциональных стилях. Приводятся аутентичные примеры из текстов средств массовой информации и интернета. Исследуются основные трудности, возникающие при передаче особых, переносных значений подобных фигур речи как идиомы. Отмечается, что подобные трудности порождены экстралингвистическими факторами, такими, например, как различия в историческом развитии и культуре народов. Установлено, что при переводе идиом нужно учитывать контекст и стиль автора.

The idea of the linguistic and cultural picture of the world occupies a key place in the process of learning foreign languages, since the influence of native culture can make communication difficult no less than the interference of the native language. Intercultural interaction is a complex and multidimensional process caused by a combination of socio-cultural factors, including psychological, aesthetic and social aspects, as well as the need to form new linguistic means and forms of expression.

The diversity of languages reflects the versatility of the surrounding world: each new linguistic picture accentuates some aspects of reality and weakens others. The long-term professional interaction of foreign language teachers with the language environment contributes to the formation of national cultural features of the countries whose languages they teach. In particular, teachers of English, French and German, being in constant contact with the relevant language systems, gradually assimilate the cultural characteristics of these peoples [1].

In this regard, the study of interlanguage and socio-cultural correspondences is of particular importance, which contributes to the optimization of intercultural communication, the improvement of teaching methods of foreign languages, as well as the development of theory and practice of translation. The limitations of language resources are particularly acute in translation activities, but this problem often remains outside the proper attention of foreign language teachers.

In the context of modern globalization and intensive intercultural interaction, new idiomatic expressions are actively being formed, which are widely used in colloquial speech, political discourse and mass media. The language of mass media is a special kind of language, which reflects various speech registers and styles.

Idioms, having a high degree of imagery, semantic richness and expressiveness, occupy a significant place in the language system. They give the speech originality, expressiveness and stylistic completeness. Idiomatic expressions are stable combinations with a figurative meaning that does not coincide with the sum of the meanings of their components, which makes them more complex than individual words or free phrases.

Since most idioms are of folk origin, they vividly reflect the peculiarities of everyday life, culture and worldview of native speakers. That is why idiomatics is an important means of expressing the national specifics of the language. The works of William Shakespeare and the texts of the Bible have made a significant contribution to the development of English idiomatics. A significant part of the idioms is associated with ancient mythology, history and literature (for example, Achilles' heel, a golden

age), and also goes back to Aesop's fables (for example, kill the goose that lays the golden eggs). In addition, the English language was enriched by borrowings from French, German, Spanish, Russian, Chinese and other languages.

Idioms are widely used both in oral speech and in fiction, giving the text expressiveness and imagery. They play an important functional, stylistic and expressive role in mass media texts. However, their figurative meaning requires special accuracy in interpretation and translation, since an adequate rendering of idiomatic expressions allows you to preserve the stylistic and emotional coloring of the original [2].

The difficulties of translating idioms are due not only to their semantic specifics, but also to cultural differences between languages, especially when it comes to realities that are absent in the host culture. In this regard, the translator must have a wide range of equivalents and a high level of linguistic and cultural competence, including knowledge of the historical and socio-cultural characteristics of the countries of the language being studied. The translation of idioms requires a balanced and careful approach, which is reflected in the English proverb look before you leap ("measure seven times, cut once").

Thus, idiomatics plays a crucial role in the language system, providing expressiveness and cultural richness of speech, and remains the object of close attention of both linguists and specialists in the field of language psychology.

Examples of English idioms:

Achilles' heel – ахиллесова пята

1) *A golden age* – золотой век

2) *Kill the goose that lays the golden eggs* – рубить сук, на котором сидишь

3) *Break the ice* – разрядить обстановку, начать разговор

4) *Spill the beans* – раскрыть секрет

5) *Hit the nail on the head* – попасть в точку

6) *Under the weather* – плохо себя чувствовать

7) *Burn the midnight oil* – работать допоздна [3]

An idiom as a stable and reproducible language formation is a special type of speech turnover, which contains not only a lexical meaning, but also a historically determined inner meaning reflecting the cultural experience of native speakers. That is why the idiomatic foundation of any language is characterized by a high degree of stability, semantic integrity and originality, which cannot be reduced to the sum of the meanings of its components. Idioms act as peculiar "cultural codes" that consolidate the peculiarities of national thinking, traditions and historical development of society in the language.

When translating idiomatic expressions, the key is not the literal reproduction of their linguistic structure, but the transmission of figurative content and communicative effect. In this case, the translator focuses primarily on preserving meaning and expression, rather than the formal organization of expression. Thus, the English idiom to sit on the fence in political discourse denotes a position of neutrality, the rejection of an explicit choice between the opposing sides. In Russian, it can be conveyed in various ways: "to take a wait-and-see attitude," "to adhere to a policy of neutrality,"

"not to be determined," "to shy away from expressing one's own position," etc. The choice of a particular option is determined by the context of the utterance, the pragmatic setting of the text and the stylistic features of speech.

It should be noted that idiomatic expressions in different languages often coincide in meaning and even figuratively, but such coincidences are not universal. In some cases, there is a discrepancy in imagery while maintaining similar content. For example, the English expression *won't cut warm butter* is used to characterize a person as weak, sluggish, or expressionless. In Russian, a similar assessment can be conveyed either descriptively or using a functionally similar idiom that does not match the image. This demonstrates the need for a flexible approach to translation, when it is allowed to abandon direct idiomatic correspondence in favor of conveying a common meaning [2].

It is also interesting that in some cases idioms of different languages have similar pragmatic and emotional load, but differ in formal imagery. Thus, the English expression *to be born with a silver spoon in one's mouth* and the Russian expression *"to be born in a chemise"* have different metaphorical bases, but they express the same idea — that a person belongs to favorable life circumstances from birth. Such examples confirm that when translating, it is important to take into account not only the lexical meaning, but also the functional and stylistic characteristics of the expression.

A significant part of idioms originating from literary sources function in speech without significant changes, while maintaining their traditional form. However, in some cases, the authors intentionally transform stable expressions, resorting to the method of individual stylistic updating. Such transformations require special attention from the translator, since it is necessary not only to recognize the original idiom, but also to convey the effect of its modification.

One of the most common ways to convey idioms is through descriptive translation, in which the meaning of an expression is revealed using a free phrase. This technique is especially effective in cases where there is no equivalent idiom in the translation language. For example, the English expression *to cross the floor of the House* translates as *"to move from one party to another,"* which allows you to accurately convey the meaning, despite the loss of the figurative basis.

Thus, the central task in translating idioms is to preserve their imagery and expressivity, as much as possible within the framework of the translation language. The translator must clearly distinguish between idiomatic and free phrases based on the context, logical structure of the utterance and stylistic affiliation of the text. It is equally important to take into account the emotional and evaluative coloring of the idiom, since it is an integral part of its meaning. Idioms function at certain linguistic levels and are associated with specific speech styles, therefore, when translating, it is necessary to strive to preserve their stylistic adequacy. In addition, the analysis of the broader textual context allows for a deeper understanding of the idioms used and provides a more accurate and expressive rendering of their meaning in the translation language.

References

1. Samarskaya T.B. The publicistic text: essence, specificity and functions // The Bulletin of

the Adyghe State University. Series «Philology and the Arts». Maikop, 2011. Iss. 4. P. 179- 183.

2. Ukhomsky A.V. Phraseological units in the modern English press. M.: Kom-kniga, 2006. 160 pp.

3. Macmillian. English Dictionary for Advanced Learners. London, 2006. 1689 pp.

UDC 81'373

PECULIARITIES OF IDIOMS IN LITERARY WORKS

Turlybekova I.A.

Central Asian Innovation University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін Бұл мақала әдеби мәтіндердегі идиомалардың негізгі сипаттамаларын қарастырады, әсіресе олардың семантикалық, құрылымдық, стилистикалық, прагматикалық және мәдени аспектілеріне назар аударады. Сонымен қатар, мақалада идиомалардың әдеби баяндауда қалай қолданылатыны талқыланады, соның ішінде кейіпкерді дамыту, тақырыптық бейнелеу және мәдени бірегейлікті қалыптастыру мәселелеріне мән беріледі. Бұл зерттеу сапалық зерттеу әдісіне негізделген және ағылшын әдебиетіндегі идиомаларды талдай отырып, заманауи лингвистикалық теорияларға, соның ішінде когнитивтік лингвистика мен стилистикадан бастап дискурс талдауына дейін сүйенеді.

Резюме Данная статья рассматривает основные характеристики идиом в художественных текстах, уделяя особое внимание их семантическим, структурным, стилистическим, прагматическим и культурным аспектам. Кроме того, в статье обсуждается функционирование идиом в литературном повествовании с акцентом на развитие персонажей, тематическое представление и формирование культурной идентичности. Исследование основано на качественном методе и включает анализ отобранных примеров английских идиом с опорой на современные лингвистические теории, включая когнитивную лингвистику, стилистику и дискурс-анализ.

The idiom is one of the most culturally loaded and expressive elements of language. Language is not a neutral tool of communication but a complex and variable artistic medium with which to make and represent meanings. An idiom is a fixed or semi-fixed expression with a meaning that cannot be directly derived from the individual components of the expression. “Break the ice”, “spill the beans”, or “hit the nail on the head” are a few examples of idioms that are figurative linguistic units in a particular cultural and linguistic context. In literary works, idioms have special significance in meaning and stylistic value, and their deliberate use by authors aims at reproducing speech, expressing fine emotional distinctions and creating fresh and lively images for remembrance. Through idioms, writers can convey complex ideas to a linguistic compact, making their texts more exciting and evocative.

Idioms serve as cultural indicators of the birth culture of a language, and they provide insight into the worldview, customs, and social standards of the linguistic community that uses the language. Their use in literature allows readers to examine the cultural and historical background of the text more closely. On the other hand, idioms can sometimes be an interpretative hindrance to the readers, more so if the readers belong to a different community in terms of language or culture, owing to the figurative nature and contextual dependency of such phrases. The purpose of this article is to try to find out the distinctive features of idioms in literary works and analyze their

functions in the overall context of literary discourse. The following research questions guide the study: What are the linguistic and structural features of an idiom used in literature? How do idioms achieve stylistic, aesthetic, and expressive effects? What significance do idioms have in terms of cultural connotations and their influence on the reader's perception?

The study of idioms has become a significant area of interest in contemporary linguistics, as these expressions are an important intersection between language and culture. Research conducted by Cacciari C., Tabossi P. demonstrates that idioms are cognitively stored as fixed expressions, while their interpretation involves the simultaneous activation of both literal and figurative meanings. This dual-processing mechanism contributes to the inherent complexity of idiomatic language [1].

From a structural perspective, studies by Everaert M., van der Linden E.J., Schenk A., Schreuder R. indicate that idioms typically function as relatively fixed multi-word units with limited grammatical variability [2]. Nevertheless, literary contexts often allow for creative modification, enabling authors to manipulate conventional forms for stylistic purposes. This flexibility highlights the dynamic nature of idioms within artistic discourse.

Within the framework of cognitive linguistics, idioms are frequently interpreted as manifestation of underlying conceptual metaphors grounded in human experience. Such an approach suggests that abstract ideas are structured through embodied experience and encoded in figurative expressions. For example, idioms related to emotional states often rely on spatial or physical metaphors, as seen in expressions describing emotional intensity or containment [3]. In literary analysis, idioms are regarded as factual elements that contribute to tone, characterization, and narrative development. They serve as cohesive devices, guiding interpretation and shaping the reader's understanding of the text within a broader discursive framework.

The present study follows a qualitative methodology. Idiomatic expressions were selected from a diverse corpus of English literary works encompassing multiple genres and historical periods. These expressions were examined within their immediate and broader textual contexts, taking into account lexical surroundings and narrative structure. The analysis draws upon theoretical insights from stylistics, cognitive linguistics, and discourse analysis to provide a comprehensive interpretation. The primary objective is to identify the defining features of idioms and to evaluate their role in meaning construction and the aesthetic realization of literary texts, with particular emphasis on the interaction between lexical choice, contextual factors, and cultural significance.

Peculiarities of Idioms in Literary Works

Semantic Peculiarities: Idioms are characterized by semantic opacity, as their meanings cannot be deduced solely from the individual components. It enhances their literary value, allowing authors to convey implicit meanings and nuanced interpretations. For instance, the expression "a storm in a teacup" illustrates how idioms can communicate irony or criticism by referring to exaggerated reactions to trivial matters. Additionally, idioms often carry emotional and cultural connotations, enriching the interpretative depth of a text.

Structural Peculiarities: Idioms generally exhibit structural stability and are conventionally used in fixed forms. However, literary discourse frequently involves deliberate deviations from these norms. Authors may modify idiomatic expressions to achieve specific stylistic effects, such as humor, irony. Such transformations demonstrate the adaptability of idioms and their potential for creative reinterpretation.

Stylistic Peculiarities: As stylistic devices, idioms enhance expressiveness by transforming neutral language into vivid and engaging discourse. They evoke imagery, intensify emotional resonance, and contribute to the authenticity of dialogue. In this respect, idioms function similarly to other figurative devices, including metaphor and irony, reinforcing the aesthetics and rhetorical dimensions of literary texts.

Pragmatic Peculiarities: From a pragmatic standpoint, the interpretation of idioms is highly context-dependent. Their meaning is shaped by situational factors, interpersonal relationships, and the overall narrative structure. Idioms often convey implicit meanings, enabling authors to communicate indirectly and encourage active reader interpretation. This implicitness is particularly valuable in literary texts, where subtlety and layered meaning are essential.

Cultural Peculiarities: Idioms are deeply embedded in cultural contexts, reflecting shared traditions, beliefs, and historical narratives within specific social and temporal frameworks. However, their cultural specificity poses challenges for translation, as equivalent expressions may not exist across languages, thereby complicating cross-cultural interpretation.

Functions of Idioms in Literary Texts

Idioms perform multiple functions within literary discourse. They contribute to characterization by revealing aspects of a character's background, personality, and social identity. They also play a role in creating atmosphere, as their figurative nature evokes emotions and imagery that shape the reader's experience. Furthermore, idioms enhance narrative style by increasing dynamism and reducing redundancy, thereby maintaining reader engagement.

In addition, idioms often serve as vehicle for thematic expression. Their figurative meanings enable authors to convey abstract concepts such as struggle, resilience, or conflict in a concise and impactful manner. From a cognitive perspective, idioms reflect fundamental patterns of human thought, linking linguistic expression with conceptualization. At the same time, they act as carriers of cultural knowledge, preserving and transmitting collective experience across generations.

In conclusion, idioms represent a multifaceted linguistic phenomenon characterized by semantic complexity, structural stability, stylistic richness, pragmatic flexibility, and cultural depth. Their use in literary texts enhances expressiveness, supports characterization, and facilitates the communication of implicit meanings. Future research may further explore the cross-cultural dimensions of idioms, particularly in relation to translation and multilingual contexts, thereby contributing to a deeper understanding of the relationship between language, culture, and literary expression.

References

1 Cacciari C., Tabossi P. (eds.). Idioms: Processing, Structure, and Interpretation. 1st ed. Hove; New York: Psychology Press, 1993. <https://doi.org/10.4324/9781315807133>.

- 2 Everaert M., van der Linden E.J., Schenk A., Schreuder R. (eds.). Idioms: Structural and Psychological Perspectives. Hillsdale, NJ; Hove, UK: Lawrence Erlbaum Associates, 1995. 323 p.
- 3 Glucksberg S., McGlone M. S. Understanding Figurative Language: From Metaphor to Idioms. Oxford: Oxford University Press, 2001. 134 p.
- 4 Omazić M. Dobrovol'skij D. O., Piirainen E. Figurative Language: Cross-cultural and Cross-linguistic Perspectives. Current Research in the Semantics/Pragmatics Interface, Volume 13. Amsterdam [etc.]: Elsevier, Пер.: Jezikoslovlje. 2005.
- 5 Nuna E. N., Melani B. Z., Udin U., Junaidi A. Identifying Pure Idioms and Semi-literal Idioms Used in George R. R. Martin's "Fire and Blood" Chapters 1 and 2 Based on Chitra Fernando's Theory of Idiomaticity // Journal of Authentic Research. 2025. Vol. 4, No. 2. P. 2419–2433. <https://doi.org/10.36312/167kze98>.
- 6 Langlotz A. Idiomatic Creativity: A Cognitive Linguistic Model of Idiom-Representations and Idiom-Variation in English. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins, 2006. xii, 315 p.
- 7 Nunberg G., Sag I., Wasow T. Idioms // Language. 1994. Vol. 70, No. 3. P. 491–538.
- 8 Liu D. Idioms: Description, Comprehension, Acquisition, and Pedagogy. 1st ed. London; New York: Routledge, 2008. 222 p. <https://doi.org/10.4324/9781315092843>.

UDK 37.016:811.111:004

THE IMPACT OF FORMATIVE ASSESSMENT ON STUDENTS' SPEAKING SKILLS IN THE ESL CLASSROOM

Tursumetova D.I.

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін екінші тіл ретінде оқыту барысында қалыптастырушы бағалаудың білім алушылардың сөйлеу дағдыларына әсері қарастырылады. Негізгі назар осы тәсілдің теориялық негіздеріне және қазіргі оқыту жүйесіндегі рөліне аударылады. Мақалада үздіксіз кері байланыс, өзара және өзін-өзі бағалау, сондай-ақ цифрлық құралдарды қолдану арқылы ауызша сөйлеуді дамыту жолдары сипатталады. Зерттеу нәтижелері қалыптастырушы бағалаудың білім алушылардың сөйлеу еркіндігін, сенімділігін және коммуникативтік қабілетін арттыратынын көрсетеді.

Резюме: В данной статье рассматривается влияние формирующего оценивания на развитие навыков говорения у учащихся в условиях обучения английскому языку как иностранному. Особое внимание уделяется теоретическим основам данного подхода и его значению в современной методике преподавания. В статье описываются такие инструменты, как постоянная обратная связь, взаимное и самооценивание, а также использование цифровых технологий для развития устной речи. На основе современных исследований показано, что формирующее оценивание способствует повышению беглости речи, уверенности и коммуникативной компетенции учащихся.

In contemporary language education, there has been a noticeable shift from traditional forms of assessment toward more dynamic and learner-centered approaches. One of the most significant developments in this area is the growing emphasis on formative assessment as a tool for enhancing learning rather than merely evaluating outcomes.

Speaking is a core component of communicative competence in English as a Second Language (ESL) learning. However, many students experience difficulties in developing speaking skills due to anxiety, limited exposure to authentic

communication, and insufficient opportunities for practice. Traditional assessment methods often fail to address these issues, as they tend to focus on final performance rather than the learning process.

Formative assessment offers a more flexible and supportive approach. It allows teachers to monitor students' progress continuously and provide timely feedback, which helps learners improve their speaking abilities. This article aims to explore the theoretical foundations of formative assessment and analyze its impact on students' speaking skills in ESL classrooms, particularly in the context of digital learning environments. Among these, constructivism, sociocultural theory, and the concept of Assessment for Learning (AfL) are particularly relevant. Constructivism suggests that learners actively construct knowledge through experience and reflection. In the context of speaking, students learn more effectively when they are engaged in meaningful communication and receive feedback that helps them refine their language use [1].

Sociocultural theory highlights the role of social interaction in learning. According to this perspective, language development occurs through communication with others. Formative assessment practices such as peer feedback and group discussions align well with this theory, as they create opportunities for collaborative learning. Assessment for Learning (AfL) focuses on using assessment as a means to support learning. It involves setting clear learning objectives, providing constructive feedback, and encouraging students to take an active role in evaluating their own progress. This approach is particularly effective in developing speaking skills, as it promotes continuous improvement. The nature of speaking skills in ESL learning. Speaking is a complex and multifaceted skill that requires the integration of various linguistic and cognitive processes. It involves not only the ability to produce grammatically correct sentences but also the capacity to communicate ideas fluently and appropriately in different contexts.

Key components of speaking include: Fluency, or the ability to speak smoothly without excessive hesitation; Accuracy, which refers to correct use of grammar and vocabulary; Pronunciation, including intonation and stress; Interactional competence, or the ability to engage in conversation effectively. Many ESL learners struggle with speaking due to psychological barriers such as fear of making mistakes or being judged. In addition, limited exposure to real-life communication situations can hinder the development of speaking skills. Formative assessment addresses these challenges by creating a low-stakes learning environment where errors are viewed as opportunities for improvement rather than failure. Formative assessment strategies in ESL speaking instruction. Continuous teacher feedback. Teacher feedback is one of the most influential elements of formative assessment. In speaking activities, feedback can be provided during or after the task. Immediate feedback helps students correct errors in real time, while delayed feedback allows for deeper reflection.

Effective feedback should: focus on specific aspects of performance; be constructive and supportive; encourage self-correction. Teachers may use techniques such as recasting, prompting, or providing explicit correction depending on the learning context. Peer assessment. Peer assessment involves students evaluating each other's speaking performance based on predefined criteria. This approach not only

increases engagement but also helps learners develop critical thinking and analytical skills. Through peer assessment, students become more aware of what constitutes effective communication. It also reduces anxiety, as learners often feel more comfortable receiving feedback from their peers [2].

Self-assessment. Self-assessment encourages learners to reflect on their own speaking abilities and identify areas for improvement. Tools such as checklists, reflection journals, and audio/video recordings are commonly used. This strategy promotes learner autonomy and helps students take responsibility for their own learning. Over time, learners become more capable of setting goals and monitoring their progress.

Digital tools and technologies. The integration of digital tools and technologies has significantly transformed the process of formative assessment in ESL speaking instruction. In modern educational contexts, digital environments provide learners with increased opportunities for interaction, practice, feedback, and self-reflection, all of which are essential for the development of speaking skills. One of the most important advantages of digital tools is their ability to facilitate continuous and individualized feedback. Unlike traditional classroom settings, where feedback is often limited by time constraints, digital platforms allow teachers to provide detailed and personalized comments on students' speaking performances. For example, students can record their oral responses using mobile applications or online platforms, enabling teachers to review and assess their work asynchronously. This flexibility ensures that feedback is both timely and meaningful.

Another key benefit is the enhancement of learner autonomy. Digital tools empower students to take control of their own learning process by allowing them to practice speaking independently outside the classroom. Applications with speech recognition technology provide immediate feedback on pronunciation, fluency, and accuracy. As a result, learners can identify their weaknesses and work on them at their own pace, which contributes to more effective skill development.

Digital technologies also support collaborative learning, which is essential for improving speaking skills. Online communication platforms, such as video conferencing tools and discussion forums, create opportunities for real-time interaction among students. Through activities such as virtual discussions, role-plays, and group projects, learners engage in authentic communication and develop their interactional competence. These tools also facilitate intercultural communication by connecting students with peers from different linguistic and cultural backgrounds [3].

In addition, multimodal learning environments play a crucial role in enhancing speaking skills. Digital platforms combine audio, video, and textual elements, allowing learners to access diverse input and practice different aspects of speaking. For instance, students can watch videos of native speakers, participate in interactive simulations, and respond to prompts using their own recorded speech. This variety of input helps learners improve not only their linguistic competence but also their pragmatic and sociocultural awareness.

Another important aspect is the use of learning management systems (LMS) and specialized language learning platforms. These systems enable teachers to design

structured speaking tasks, track students' progress, and provide systematic feedback. They also support the integration of formative assessment strategies such as quizzes, reflective journals, and peer review activities.

Furthermore, digital tools contribute to the development of self-assessment and metacognitive skills. By recording and reviewing their own speech, students become more aware of their strengths and areas for improvement. This reflective practice is essential for developing long-term language proficiency. Many platforms also include built-in assessment criteria or rubrics, which guide learners in evaluating their performance more objectively.

Despite these advantages, the use of digital technologies in formative assessment also presents certain challenges. These include issues related to digital literacy, access to technology, and the potential for cognitive overload. Teachers must be adequately trained to select appropriate tools and integrate them effectively into their teaching practice. Additionally, it is important to ensure that technology is used as a means to support learning rather than as an end in itself [4].

In conclusion, digital tools and technologies play a vital role in enhancing formative assessment in ESL speaking instruction. They provide new opportunities for feedback, interaction, and self-directed learning, making the learning process more flexible, engaging, and effective. When used appropriately, these tools can significantly improve students' speaking skills and overall communicative competence.

Discussion. The findings presented in this article confirm that formative assessment plays a significant role in enhancing students' speaking skills in ESL classrooms. Its effectiveness lies in its process-oriented nature, which shifts the focus from final evaluation to continuous development. By integrating formative assessment into everyday teaching practices, educators create a more supportive and interactive learning environment that encourages students to actively participate in speaking activities.

One of the key outcomes of formative assessment is the improvement of students' fluency and confidence. Regular feedback allows learners to recognize their progress and identify specific areas that require improvement. Unlike traditional assessment methods, which often emphasize correctness and may increase anxiety, formative assessment promotes a low-stakes environment where making mistakes is considered a natural part of learning. This, in turn, reduces speaking anxiety and encourages learners to express themselves more freely.

Another important aspect is the development of communicative competence. Through continuous practice and feedback, students learn not only how to use language accurately but also how to use it appropriately in different social contexts. Activities such as peer discussions, role-plays, and collaborative tasks supported by formative assessment help learners improve their interactional skills, including turn-taking, negotiation of meaning, and responsiveness.

The role of peer and self-assessment is also particularly noteworthy. These strategies foster deeper learner engagement by involving students directly in the assessment process. When learners evaluate their peers or reflect on their own

performance, they become more aware of the criteria for effective communication. This awareness contributes to the development of critical thinking and metacognitive skills, which are essential for autonomous learning. Moreover, peer assessment often creates a more relaxed atmosphere, making feedback more accessible and less intimidating [5].

References

1. Gan, Z., & Leung, C. (2020). Illustrating formative assessment in task-based language teaching. *ELT Journal*, 74(1), 10–19.
2. Mardella, S., & Efendi, Z. (2025). The Influence of Formative Assessment on Improving Students' English Speaking Skills. *Nusantara Hasana Journal*, 4(10), 25–31.
3. Morales-Morejón, S., Álvarez-Peña, M., Mora-Aristega, J., & Mora-Aristega, A. (2022). Formative Assessment on Spoken Production in EFL Learners in an E-Learning Environment. *Horizontes Journal*, 6(22), 203–212.
4. Hasan, M., Islam, A. B. M. S., & Shuchi, I. J. (2021). Using Mobile-Based Formative Assessment in ESL/EFL Speaking. *Journal of Languages and Language Teaching*, 9(1), 117–125.
5. Akbarov, M. Q. (2025). Formative Assessment Techniques in ESL Classes. *International Journal of Scientific Researchers*, 11(2).

UDK 37.013.43

THE EFFECTIVENESS OF VIDEO-BASED ACTIVITIES FOR VOCABULARY LEARNING IN ENGLISH LESSONS

Tillabaeva M.T.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Ағылшын тілін оқытуда сөздік қорды дамыту үшін бейнематериалдарды қолдану тиімді әдістердің бірі болып табылады. Студенттер визуалды және аудиалды ақпарат арқылы жаңа сөздерді тез меңгереді. Видео сабақтар контекст арқылы сөздердің мағынасын түсінуге көмектеседі. Мұндай тәсіл есте сақтау процесін жеңілдетеді және жаңа лексиканы ұзақ уақыт есте сақтауға ықпал етеді. Визуалды қолдау арқылы студенттер сөздерді дұрыс айту мен қолдануға дағдыланады. Видео материалдар интерактивті жаттығулармен біріктірілгенде оқыту нәтижелілігі артады. Студенттер әртүрлі сөйлем құрылымдарында жаңа сөздерді қолдануға үйренеді. Мұғалімдер бейнематериалдарды фасилитатор ретінде пайдалана отырып, студенттердің белсенді қатысуын қамтамасыз етеді. Видео сабақтар эмоционалды қызығушылық тудырып, мотивацияны арттырады. Бұл әдіс оқушылардың тілдік реакциясын жылдамдатады және сөйлеу сенімділігін жақсартады. Онлайн видео платформалары арқылы студенттер өз бетімен қайталау мүмкіндігіне ие болады. Топтық талқылаулар мен пікір алмасу сабақтың интерактивтілігін арттырады. Сөздік қорды бейнематериалдар арқылы дамыту студенттердің жалпы коммуникативтік құзыреттілігін көтереді. Бұл әдіс академиялық және күнделікті тілдік қолдануға дайындықты тиімді ұйымдастырады. Қорытындылай келе, видео негізіндегі сабақтар жаңа сөздерді меңгеру процесін жеңілдетеді және оқытудың заманауи стратегиясы ретінде маңызды орын алады.

Резюме: В обучении английскому языку использование видеоматериалов для расширения словарного запаса является одним из эффективных методов. Студенты быстрее усваивают новые слова через визуальную и аудиальную информацию. Видеоуроки помогают понять значение слов в контексте. Такой подход облегчает процесс запоминания

и способствует долгосрочному сохранению новой лексики. С визуальной поддержкой студенты также тренируются правильно произносить и использовать слова. Эффективность обучения повышается, когда видеоматериалы сочетаются с интерактивными упражнениями. Студенты учатся применять новые слова в различных конструкциях предложений. Преподаватели используют видеоматериалы как фасилитатор, обеспечивая активное участие студентов. Видеоуроки вызывают эмоциональный интерес и повышают мотивацию. Этот метод ускоряет языковую реакцию и укрепляет уверенность в речи. Онлайн-видеоплатформы позволяют студентам повторять материал самостоятельно. Групповые обсуждения и обмен мнениями делают процесс обучения более интерактивным. Развитие словарного запаса через видеоматериалы повышает общую коммуникативную компетенцию студентов. Метод эффективно готовит к академическому и повседневному использованию языка. В заключение, занятия на основе видео упрощают процесс усвоения новых слов и занимают важное место как современная стратегия обучения.

The integration of video-based activities into English language lessons has emerged as a highly effective pedagogical approach for enhancing vocabulary acquisition, offering learners multimodal input that traditional text-only methods cannot provide. Videos combine visual context, spoken language, and real-life scenarios that support not only the recognition of new words but also their meaningful use in communicative situations. When learners see a word used within a situational context—accompanied by gestures, settings, and expressive intonation—they are more able to infer meaning, form mental associations, and solidify recall in long-term memory. This stands in contrast to rote memorization techniques, which often isolate vocabulary from practical usage and fail to engage the cognitive mechanisms that underlie deep learning. In video-based activities, students are exposed to authentic language use where new terms are embedded within narrative structures or dialogues, enabling them to observe how vocabulary functions within syntax and discourse. This exposure helps bridge the gap between comprehension and use, fostering not only receptive knowledge but also productive mastery [1].

Video-based vocabulary instruction supports differentiated learning by accommodating diverse learner preferences and proficiency levels. Visual learners benefit from contextual cues such as facial expressions and environmental details, while auditory learners gain from hearing pronunciation patterns and stress placement within natural speech. Teachers can further scaffold learning by providing subtitles, pausing for discussion, and designing follow-up tasks that require learners to apply newly acquired words in speaking or writing. These interactive activities enhance engagement, as students are not passive recipients but active participants in constructing meaning. The use of videos also encourages repeated exposure—students can revisit segments, reflect on usage patterns, and progressively internalize complex lexical items. This iterative process aligns with cognitive research on spaced repetition and neural consolidation, demonstrating that repeated interaction with vocabulary in varied contexts strengthens retention and recall.

In classroom practice, video-based vocabulary activities can take many forms, including thematic clips, short films, instructional videos, and authentic media excerpts such as interviews or news segments. Each of these formats presents distinct advantages: thematic videos enable learners to acquire vocabulary related to specific

topics, whereas authentic media exposes students to diverse accents, registers, and cultural references that enrich their linguistic competence. When learners engage with content that resonates with their interests or life experiences, motivation increases, leading to deeper investment in vocabulary development. Moreover, pairing video activities with collaborative tasks—such as group discussions, role plays, or peer teaching—fosters a communicative environment where learners negotiate meaning, clarify understanding, and co-construct knowledge. These social interactions reinforce the retention of vocabulary by requiring learners to articulate and defend their word choices in meaningful contexts [2].

Assessment practices that accompany video-based vocabulary learning further highlight its effectiveness. Rather than relying solely on paper-based tests or isolated recall tasks, educators can implement performance-based assessments where learners demonstrate word knowledge through practical application. For example, learners might be asked to summarize video content using targeted vocabulary, engage in simulated dialogues that incorporate new terms, or produce creative responses such as story continuations or character analyses. Such assessments capture not only learners' comprehension but also their ability to manipulate and apply vocabulary in flexible ways. Additionally, reflective journals or self-evaluation logs encourage learners to monitor their vocabulary progress, identify persistent gaps, and set personal goals for continued improvement. These metacognitive strategies contribute to lifelong learning habits that extend beyond the classroom [3].

The effectiveness of video-based activities also extends to learners' confidence and autonomy. Students who regularly interact with video content develop the skills to independently seek out and interpret language in multimedia environments—an increasingly valuable competence in the digital age. As learners become more comfortable with varied sources of English input, they gain confidence in their ability to understand and employ vocabulary across different contexts, from casual conversation to academic discourse. This confidence enhances willingness to participate, risk taking in language production, and resilience when encountering unfamiliar vocabulary. By fostering learner autonomy, video-based instruction aligns with contemporary educational goals that prioritize self-directed learning, critical thinking, and adaptability.

Despite these advantages, effective implementation requires thoughtful instructional design and technological support. Teachers need to select videos that balance linguistic challenge with comprehensibility, provide appropriate scaffolding, and integrate follow-up activities that connect video content to broader curriculum goals. Institutional support in the form of access to quality multimedia resources, professional development, and reliable technology infrastructure further enhances the sustainability of video-based instruction. When these conditions are met, the cumulative impact on vocabulary acquisition is significant, enabling learners to engage with language holistically and meaningfully [4].

In conclusion, video-based activities represent a powerful, learner-centered strategy for developing vocabulary in English lessons. By leveraging the multimodal nature of videos, educators can create rich, contextualized learning environments that

support both receptive and productive lexical development. This approach not only improves vocabulary retention and application but also cultivates learner motivation, autonomy, and communicative confidence. As language education continues to evolve in an increasingly digital world, the thoughtful integration of video-based vocabulary activities stands out as an innovative and effective practice that prepares learners for authentic language use across diverse real-world contexts.

References

1. Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). Cambridge University Press.
2. Herron, C., Hanley, J., & Cole, S. P. (1995). The effectiveness of using subtitled video to teach grammar. *The Modern Language Journal*, 79(4), 470–480.
3. Al-Seghayer, K. (2001). The effect of video-based instruction on the vocabulary acquisition and listening comprehension of undergraduate students learning English as a foreign language. *Journal of Educational Technology Systems*, 30(3), 331–339.
4. Katchen, J. E. (1996). Using captioned videotext in advanced foreign language study. *Foreign Language Annals*, 29(3), 356–366.

UDK 372.881.1

STEP-BY-STEP ORGANIZATION OF WORK WITH TEXT IN THE PROCESS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE

Usibali K.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада шет тілін оқытудың әртүрлі кезеңдерінде мәтінмен жұмыс істеу әдістемесін әзірлеуге және сынақтан өткізуге арналған магистрлік зерттеудің нәтижелері келтірілген. Білім алушылардың мәтінге дейінгі, мәтіндік және мәтіннен кейінгі қызметінің ерекшеліктері, сондай-ақ олардың тілдік және коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыруға әсері талданады. Нәтижелер рецептивті және өнімді дағдыларды дамытудың негізгі құралы ретінде мәтінмен жұмыс істеудің жүйелік тәсілінің тиімділігін растайды.

Резюме: В статье представлены результаты магистерского исследования, посвящённого разработке и апробации методики работы с текстом на различных этапах обучения иностранному языку. Анализируются особенности предтекстовой, текстовой и послетекстовой деятельности обучающихся, а также их влияние на формирование языковой и коммуникативной компетенции. Полученные данные подтверждают эффективность системного подхода к работе с текстом как основному средству развития рецептивных и продуктивных навыков.

Modern methods of teaching foreign languages are characterized by a focus on the formation of students' communicative competence, which implies the development of the ability to use language as a means of intercultural interaction. In this regard, working with text as a central didactic tool that ensures the integration of various types of speech activity is of particular importance. The text acts not only as a source of linguistic material, but also as a means of forming cognitive, socio-cultural and strategic skills. Effective organization of work with text at different stages of learning

allows for a gradual complication of learning tasks, the development of students' autonomy and increased motivation to learn a foreign language.

As part of the master's research, a methodology for step-by-step work with text was developed and tested, including pre-text, text and post-text stages. The theoretical basis of the research was the communicative, activity-based and competence-based approaches, as well as the provisions of psycholinguistics and the theory of speech activity. Special attention was paid to the principle of integrating types of speech activity and taking into account the age and individual characteristics of students [1].

The pre-text stage is considered as the most important component of the methodological system, which ensures the preparation of students for the perception and understanding of the text. During the experiment, it was found that the use of pre-text tasks contributes to the activation of background knowledge, the formation of predictive strategies and the reduction of cognitive load during the initial perception of the text. Among the most effective types of tasks, tasks were identified for predicting content based on the title, illustrations and keywords, discussing a problem situation, as well as introducing the necessary vocabulary and grammatical structures. Experimental data have shown that the systematic use of these techniques increases the level of understanding of the text by an average of 20-25% compared with traditional methods of work.

The text stage is aimed at developing semantic reading and listening skills, as well as developing information processing strategies. In the course of the study, tasks were applied for global, detailed and selective understanding of the text, which allowed for a differentiated approach to learning. It was revealed that the combination of different types of tasks contributes to the development of perceptual flexibility and the ability of students to adapt reading and listening strategies depending on the communicative task. A special role in this process is played by working with authentic texts that ensure the formation of socio-cultural competence and motivation to learn a language [2].

The post-text stage is focused on the development of productive types of speech activity and the consolidation of linguistic material. The study used tasks to discuss the content of the text, express their own opinions, and create oral and written statements based on the material they read or listened to. The results of the experiment showed that the systematic organization of post-text activities promotes the development of critical thinking, communicative initiative and argumentation skills. In addition, there was a significant increase in the level of independence of students when performing creative tasks.

The analysis of experimental data allowed us to identify a number of pedagogical conditions that ensure the effectiveness of working with text at different stages of learning. These include the consistency and consistency of the organization of the educational process, the variability of the methodological techniques used, the integration of various types of speech activity, as well as the orientation towards a personality-oriented approach. An important condition is also the use of modern educational technologies, including digital resources and interactive forms of learning.

Special attention in the study was paid to the problem of forming strategies for understanding the text. It was found that purposeful teaching of reading and listening

strategies helps to increase the level of linguistic autonomy of students. In particular, learning strategies for forecasting, selective information extraction, and interpretation of text content has a positive impact on learning outcomes. These conclusions are confirmed by the results of the control stage of the experiment, during which the students of the experimental group demonstrated a higher level of formation of receptive skills compared with the control group [3].

An important aspect of the methodology of working with the text is to take into account the stage of learning a foreign language. At the initial stage, the formation of basic text comprehension skills and the development of elementary strategies for working with information is of particular importance. At the middle stage, there is a complication of the text material and an expansion of the range of communicative tasks. At an advanced stage, the focus shifts to the development of analytical and interpretative skills, as well as the use of text as a means of intercultural interaction. Thus, the methodology of working with the text should be dynamic and adapt to the level of language training of students.

The results of the study confirm that the integration of pre-text, text and post-text activities ensures the holistic development of students' linguistic personality. Systematic work with the text contributes to the formation of stable skills in understanding and interpreting information, developing communicative competence and increasing learning motivation. An important conclusion is the need for a methodically sound selection of text material, taking into account its authenticity, thematic relevance and level of complexity [4].

The pedagogical experiment also showed that the effectiveness of working with text increases when using interactive forms of learning, such as group work, project activities and discussions. These forms contribute to the development of skills of cooperation, critical thinking and independence of students. In addition, the use of digital educational resources makes it possible to expand the possibilities of working with text and increase the level of student involvement in the learning process.

In the course of the research, promising areas for further improvement of the methodology of working with the text were identified. These include the development of adaptive learning models, the use of blended learning technologies, and the integration of interdisciplinary content into the learning process of a foreign language. Of particular importance is the training of teachers to use innovative methodological approaches and digital tools.

Thus, the conducted research confirms that a systematic method of working with text at different stages of learning a foreign language is an effective means of forming the communicative competence of students. The implementation of this methodology contributes to the development of receptive and productive skills, the formation of strategies for understanding the text and improving the quality of language education in general.

Conclusions. The results of the master's study indicate the high efficiency of the step-by-step organization of work with text in the process of teaching a foreign language. The integration of pre-text, text, and post-text assignments ensures the comprehensive development of students' linguistic and communicative competence.

The prospects for further research are related to the introduction of digital technologies and the development of adaptive methodological learning models.

References

1. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. — М.: Просвещение, 1991. — С. 45–52.
2. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс. — М.: АСТ, 2008. — С. 120–134.
3. Harmer J. How to Teach English. — London: Longman, 2007. — P. 101–115.
4. Scrivener J. Learning Teaching. — Oxford: Macmillan, 2011. — P. 185–198.

UDK 37.013.43

PRINCIPLES OF USING AI TOOLS IN THE CLASSROOM

Utegenova G.B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада сыныпта жасанды интеллект құралдарын пайдаланудың негізгі қағидалары қарастырылады және олардың білім беру ортасындағы әлеуетті артықшылықтары мен қиындықтары талданады. Зерттеуде оқушыға бағытталған оқыту, этикалық мәселелер, деректердің құпиялылығы, мұғалімдерді қолдау және оқу нәтижелерін жақсартудағы жасанды интеллекттің рөлі талқыланады. Зерттеу нәтижелері тиісті педагогикалық қағидаларды басшылыққа алған кезде жасанды интеллект құралдары оқыту мен оқудың тиімділігін айтарлықтай жақсартып алатынын көрсетеді.

Резюме: В данной статье рассматриваются ключевые принципы использования инструментов искусственного интеллекта в классе и анализируются их потенциальные преимущества и проблемы в образовательной среде. В исследовании обсуждаются вопросы обучения, ориентированного на учащегося, этические соображения, конфиденциальность данных, поддержка учителей и роль ИИ в повышении результатов обучения. Результаты показывают, что при соблюдении соответствующих педагогических принципов инструменты ИИ могут значительно повысить эффективность преподавания и обучения.

Technological advancements have significantly influenced modern education. Among these innovations, artificial intelligence (AI) has emerged as one of the most transformative technologies. AI tools can analyze large amounts of data, identify learning patterns, and provide personalized educational experiences for students. As a result, educators increasingly incorporate AI-powered applications such as intelligent tutoring systems, automated assessment tools, and adaptive learning platforms into classroom activities.

Traditional education often follows a standardized approach in which all students receive the same instruction regardless of their individual learning needs. However, research shows that learners differ in their abilities, interests, and learning speeds. AI technologies have the potential to address these differences by tailoring educational content to individual learners.

Despite the benefits of AI in education, its implementation must be carefully planned. Teachers and educational institutions must follow specific principles to ensure

that AI tools support learning rather than replace essential pedagogical practices. Ethical considerations, transparency, and data protection are also critical factors when integrating AI into the classroom.

The purpose of this article is to examine the main principles for effectively using AI tools in educational settings and to analyze their role in improving teaching and learning outcomes [1].

Artificial intelligence refers to computer systems that can perform tasks typically requiring human intelligence, such as problem-solving, decision-making, and pattern recognition. In education, AI technologies are used to support teaching and learning through various applications.

One of the most common uses of AI in education is adaptive learning systems. These systems analyze student performance and adjust learning materials based on individual needs. For example, if a student struggles with a particular topic, the system may provide additional explanations or exercises.

Another application of AI is automated assessment. AI tools can evaluate assignments, quizzes, and even essays, providing immediate feedback to students. This allows teachers to focus more on instructional activities and less on repetitive grading tasks.

AI technologies also enable learning analytics, which helps educators track student progress and identify learning difficulties. By analyzing data from digital platforms, teachers can gain insights into students' strengths and weaknesses and adapt their teaching strategies accordingly.

Although AI offers numerous advantages, its integration into education requires thoughtful planning and adherence to pedagogical principles.

The first and most important principle is ensuring that AI tools are used to support clear educational goals. Technology should not be introduced into the classroom simply because it is innovative or popular. Instead, AI tools must align with curriculum objectives and learning outcomes.

Teachers should carefully evaluate whether a particular AI application contributes to students' understanding of the subject matter. For example, AI-powered language learning tools may help students practice pronunciation or vocabulary, while intelligent tutoring systems can provide step-by-step guidance in problem-solving tasks [2].

When AI tools are integrated with clear pedagogical goals, they can enhance the effectiveness of teaching and improve student learning outcomes.

Another important principle is the use of AI to support personalized learning experiences. One of the greatest strengths of AI technologies is their ability to analyze individual learning patterns and adapt educational content accordingly.

Personalized learning allows students to progress at their own pace and focus on areas where they need additional support. AI systems can recommend specific exercises, videos, or reading materials based on students' performance and preferences.

This approach helps address the diverse needs of learners in the classroom and promotes greater student engagement. However, teachers must still guide the learning

process and ensure that personalization does not lead to isolation or reduced collaboration among students.

AI tools should be viewed as assistants rather than replacements for teachers. Educators play a crucial role in guiding students, facilitating discussions, and providing emotional support. AI technologies cannot fully replicate these human aspects of teaching.

Therefore, another key principle is providing teachers with adequate training and professional development. Teachers must understand how AI tools work, how to interpret the data they generate, and how to integrate them into classroom activities effectively.

Professional development programs should focus on digital literacy, instructional design, and ethical use of technology. When teachers feel confident using AI tools, they are more likely to implement them successfully in their teaching practices.

The use of AI in education raises important ethical questions. Many AI systems collect and analyze large amounts of student data, including performance records, learning behaviors, and personal information. Protecting this data is essential.

Educational institutions must ensure that AI tools comply with data protection regulations and maintain transparency regarding how data is collected and used. Students and parents should be informed about the purpose of data collection and the measures taken to protect privacy.

Another ethical concern involves algorithmic bias. AI systems are trained using data, and if the data contains biases, the system may produce unfair or inaccurate results. Developers and educators must carefully evaluate AI tools to ensure that they promote fairness and equality in education.

Transparency is another important principle when using AI tools in the classroom. Students should understand how AI systems work and how they influence learning processes. This awareness encourages students to think critically about technology and its role in society [3].

Teachers can integrate discussions about AI ethics, algorithms, and data analysis into their lessons. Such discussions help students develop digital literacy and become responsible users of technology.

By promoting transparency, educators ensure that students do not rely blindly on AI-generated information but instead evaluate it critically.

While AI technologies can provide personalized learning experiences, they should not replace social interaction in the classroom. Learning is often most effective when students collaborate, discuss ideas, and learn from each other.

Teachers should design activities that combine AI-supported learning with collaborative tasks such as group projects, debates, or peer feedback sessions. AI tools can provide information and practice opportunities, while human interaction promotes deeper understanding and social skills.

Maintaining a balance between technology and human communication is essential for creating a positive learning environment.

The effective use of AI tools can offer several advantages for both students and teachers. One major benefit is improved learning efficiency. AI systems can quickly analyze student performance and identify areas where additional support is needed.

Another advantage is increased student engagement. Interactive AI applications, such as virtual tutors and gamified learning platforms, can make lessons more interesting and motivating.

AI tools also reduce teachers' administrative workload by automating tasks such as grading, attendance tracking, and data analysis. This allows teachers to dedicate more time to instructional planning and student support.

Furthermore, AI technologies enable data-driven decision-making in education. Teachers and administrators can use learning analytics to evaluate the effectiveness of teaching strategies and improve educational programs.

Despite their potential benefits, AI tools also present several challenges in educational contexts. One major challenge is the high cost of developing and implementing advanced AI systems. Schools may require significant investments in infrastructure, software, and teacher training.

Another limitation involves the reliability of AI-generated feedback. Although AI systems can analyze large datasets, they may not fully understand the complexities of human learning and communication.

There is also a risk that excessive reliance on AI could reduce students' independent thinking skills. If learners depend too heavily on automated assistance, they may struggle to develop problem-solving abilities.

Therefore, educators must carefully balance the use of AI technologies with traditional teaching methods.

Artificial intelligence has the potential to transform modern education by providing personalized learning experiences, supporting teachers, and improving educational efficiency. However, the successful integration of AI tools in the classroom requires adherence to several important principles [4].

These principles include aligning AI tools with pedagogical goals, supporting personalized learning, providing teacher training, ensuring ethical use and data privacy, promoting transparency, and maintaining human interaction in the learning process.

When used responsibly and thoughtfully, AI technologies can enhance the quality of education and prepare students for a rapidly evolving digital world. Future research should continue exploring effective strategies for integrating AI into teaching practices while addressing ethical and technological challenges.

References

1. Luckin, R. (2018). *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century*. UCL Institute of Education Press.
2. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education*. Center for Curriculum Redesign.
3. Selwyn, N. (2021). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. Bloomsbury Publishing.
4. Zawacki-Richter, O., et al. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence in higher education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*.

ONLINE PLATFORMS AS A TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING OUTCOMES

Utenova M.B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала ағылшын тілін оқытуда онлайн платформалардың рөлін зерттеуге арналған және жұмысдың теориялық және зерттеу бөлігін көрсетеді. Онлайн платформалар интерактивті ресурстар, шынайы оқу материалдары және икемді оқу мүмкіндіктерін ұсынып, тілдік дағдыларды дамытуға ықпал етеді. Зерттеуде студенттердің онлайн оқытуға қатысуы және тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым дағдылары бағаланды. Нәтижелер студенттердің мотивациясын арттырып, белсенділігін күшейтетінін және материалды тиімді меңгеруге ықпал ететінін көрсетті. Зерттеу онлайн платформаларды әдістемелік тәсілдермен біріктірудің тіл үйрену нәтижелерін жақсартатынын дәлелдейді.

Резюме: Статья посвящена изучению роли онлайн-платформ в обучении английскому языку и демонстрирует теоретическую и исследовательскую части работы. Онлайн-платформы предоставляют интерактивные ресурсы, аутентичные материалы и гибкие возможности для обучения, способствуя развитию языковых навыков. В исследовании анализировалось участие студентов в онлайн-обучении и оценивалось развитие их навыков аудирования, говорения, чтения и письма. Результаты показали, что использование онлайн-платформ повышает мотивацию, активность студентов и эффективность усвоения материала. Полученные данные подтверждают, что интеграция онлайн-платформ с соответствующими методическими подходами улучшает результаты изучения иностранного языка..

The meteoric rise of digital technologies has revolutionized the field of education, particularly in the realm of foreign language acquisition. Online platforms have emerged as indispensable tools for enhancing students' linguistic abilities, offering a plethora of interactive resources, genuine materials, and customizable learning environments. These platforms empower learners to engage in immersive and self-paced practice of listening, speaking, reading, and writing, seamlessly integrating with traditional classroom approaches [1].

Recent research highlights the importance of incorporating technology into language instruction, as it can boost student engagement, foster active involvement, and lead to better learning outcomes. Digital tools like learning management systems, online exercises, and video conferencing platforms offer personalized learning experiences, instant feedback, and opportunities for collaborative communication. These tools also provide access to real-world language materials, which are essential for developing effective communication skills [2].

The present research endeavors to delve into the impact of online platforms on enhancing English language acquisition, elucidating both the conceptual underpinnings and the tangible outcomes of their implementation in educational contexts [3].

Online platforms offer a diverse range of learning methods, such as blended learning and flipped classrooms. According to contemporary educational theory, the

integration of digital tools with conventional teaching methods enhances student engagement and self-regulation. Interactive tasks, multimedia content, and real-life communication scenarios enable learners to practice language skills in authentic contexts [4]. The utilization of online platforms is also in line with constructivist methods, where students actively build knowledge through experience and collaboration. These tools offer immediate feedback and adaptive exercises, helping students identify areas where their knowledge is lacking and enhancing their performance. Moreover, studies suggest that technology-enhanced learning environments foster student independence and enthusiasm, which are essential for successful language learning [5].

The research utilized a mixed-methods approach, combining quantitative and qualitative analyses. The study focused on a group of students who were learning English through online platforms during a semester. The students' language skills in the areas of listening, speaking, reading, and writing were evaluated before and after using online tools. In addition, surveys and observations were conducted to assess students' engagement, motivation, and attitudes towards online learning [6]. The study utilized various online tools, including interactive exercises, online quizzes, and video conferencing for speaking practice. Students were encouraged to work independently and engage in virtual discussions, fostering both self-directed and collaborative learning.

The analysis of students' performance revealed a significant improvement in all four language skills after they used online platforms. Listening skills increased by 13%, from an average score of 65% to 78%. Speaking improved by 14%, from 60% to 74%. Reading skills saw an increase of 13%, rising from 68% to 81%. Writing skills also showed improvement, rising by 14% from 62% to 76%. These findings indicate that participation in online learning activities had a positive impact on students' language proficiency in all areas [7].

Survey responses confirmed the quantitative findings: approximately 80% of students reported feeling more motivated and engaged while using online platforms. Many students highlighted the usefulness of interactive exercises, quizzes, and immediate feedback, noting that these tools helped them understand the material more effectively and practice independently at their own pace. Observational data also supported these results, as students were more active and participative during online sessions compared to traditional classroom settings.

Overall, the findings suggest that online platforms enhance both the motivation and the practical language skills of learners, demonstrating their effectiveness as a supplementary tool in English language education.

The results of this study support the idea that online platforms have a significant impact on language learning. The improvements in listening, speaking, reading, and writing observed among students are consistent with previous research. Digital tools can create engaging and interactive learning environments that motivate students and facilitate skill development, as suggested by Chapelle and Godwin-Jones. The increase in student engagement during online activities indicates that the integration of technology promotes active participation and self-directed learning. These are essential

components for effective language acquisition.

From an educational standpoint, online platforms facilitate personalized learning by enabling instructors to customize assignments based on individual student requirements and skill levels. Novices can concentrate on vocabulary development and listening comprehension through structured exercises, while intermediate and advanced learners can participate in collaborative projects, discussions, and intricate writing tasks. This flexibility is a significant benefit of online learning, as it allows for personalized paths that may not be available in traditional classroom settings. The study also emphasizes the motivational advantages of online platforms. Participants reported increased self-confidence and willingness to engage in language activities, which is consistent with theories on learner autonomy and self-efficacy. Through immediate feedback, tracking of progress, and a secure environment for experimentation, online platforms alleviate the anxiety often experienced in language learning and promote risk-taking in communication. This is especially beneficial for speaking and writing skills, as fear of making errors can impede progress. The research also highlights the motivational benefits of online platforms. Participants reported a boost in self-assurance and a greater desire to participate in language activities, which aligns with theories on learner autonomy and self-efficacy. By providing instant feedback, monitoring progress, and creating a safe space for experimentation, online platforms alleviate the anxiety often associated with language learning and encourage risk-taking in communication. This is particularly advantageous for developing speaking and writing skills, as the fear of making mistakes can hinder progress.

Furthermore, the collaborative aspects of online platforms, including discussion boards, peer reviews, and group projects, were seen to enhance social interaction and communication abilities. These activities not only enhance linguistic proficiency but also promote critical thinking, problem-solving, and teamwork — all essential skills for the 21st century. The integration of personalized learning and collaborative tasks provides students with a comprehensive approach to language learning.

The discussion emphasizes the importance of online platforms as a valuable addition to traditional classroom teaching. Their capacity to provide flexible, interactive, and personalized learning opportunities contributes to increased student engagement, improved language skills, and enhanced learner autonomy. Future research could focus on longitudinal studies to evaluate the long-term retention of knowledge and skills acquired through online learning, as well as explore the effectiveness of fully integrated learning models that combine both online and face to face teaching.

In conclusion, the study provides evidence that online platforms represent a powerful instrument for enhancing language acquisition in the context of English education. The integration of these platforms into the learning process fosters interactive learning experiences, boosts motivation, and contributes to the development of essential skills such as listening, speaking, reading, and writing. By employing methodologically sound approaches to incorporating online platforms into instruction, educators can ensure more efficient language acquisition. Further research could delve into the long-term effects of these platforms on learners' communicative competence,

as well as explore the feasibility of fully blended learning models that incorporate both online and face-to-face components.

References

1. Chapelle, C. A. Computer Applications in Second Language Acquisition: Foundations for Teaching, Testing and Research. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
2. Blake, R. Brave New Digital Classroom: Technology and Foreign Language Learning. Washington, DC: Georgetown University Press, 2013.
3. Godwin-Jones, R. Emerging Technologies: Mobile-Assisted Language Learning. Language Learning & Technology, 2018, Vol. 22(3), pp. 3–11.
- Stockwell, G., Hubbard, P. Some Emerging Principles for Mobile-Assisted Language Learning. The International Research Foundation for English Language Education, 2013.
- Richards, J. C., Rodgers, T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
6. Harmer, J. How to Teach English. Harlow: Pearson Education Limited, 2015.
7. Dudeney, G., Hockly, N. How to Teach English with Technology. Harlow: Pearson Longman, 2012.

UDC:37:811.111:502

DEVELOPING EFL STUDENTS' PRODUCTIVE SKILLS THROUGH ECO-LITERACY PROJECT WORK: EVIDENCE FROM UZBEK SCHOOLS

Xujanova Sh.A., First-year master's student

Allayarova Z. PhD, Associate Professor

Shakhrisabz State Pedagogical Institute, Kashkadarya, Uzbekistan

Тўйин: Бўл зерттеу Ўзбекистан мектеплеринде эко-сауаттиликка негизделген жобалик жұмыстың ағылшын тілін үйренуші оқушылардың сөйлеу және жазу дағдыларына әсерін қарастырады. Оқушылар қалдықтарды азайту, суды үнемдеу және тұрақты даму тақырыптары бойынша топтық жобалар жасап, мәтіндер мен презентациялар дайындады. Нәтижелер жобалик жұмыс тілдік дағдыларды, экологиялық сананы және мотивацияны дамытуға көмектесетінін көрсетті. Кейбір жағдайда қосымша білім мен мұғалім қолдауы қажет болды. Жалпы, бұл әдіс ағылшын тілін үйренуді тұрақты даму біліммен тиімді байланыстырады.

Резюме: В данном исследовании изучается влияние проектной работы, основанной на экологической грамотности, на навыки устной и письменной речи учащихся, изучающих английский язык в школах Узбекистана. Учащиеся разрабатывали групповые проекты, готовили тексты и презентации по таким темам, как сокращение отходов, сохранение водных ресурсов и устойчивое развитие. Результаты показали, что проектная работа способствовала развитию языковых навыков, экологической осведомленности и мотивации. В некоторых случаях требовалось дополнительное обучение и поддержка со стороны учителей. В целом, этот подход эффективно связывает изучение английского языка с образованием в области устойчивого развития.

Global challenges such as climate change, pollution, and biodiversity loss affect everyone. The United Nations' 2030 Agenda for Sustainable Development highlights the role of education in developing knowledge, skills, and values that help learners act responsibly for a sustainable future. UNESCO promotes this through Education for

Sustainable Development (ESD), encouraging schools to include sustainability and real-world environmental issues in their lessons [1].

In Uzbekistan, education reforms support teaching environmental responsibility. The Ministry of Preschool and School Education, together with UNESCO, helps teachers integrate sustainability into lessons and organize activities such as campaigns, workshops, and discussions on local environmental issues. Eco-literacy can be integrated into English classes in Uzbek schools, especially using project-based learning. This study looks at eco-literacy project work in EFL classes to see how it helps students improve their language skills and become more aware of environmental issues.

In recent years, researchers have increasingly highlighted the importance of integrating environmental education into English Language Teaching (ELT) as a way to simultaneously develop language skills and environmental awareness. For example, Kazazoglu found that incorporating eco-literacy-focused activities in ELT improves students' engagement, critical thinking, and understanding of environmental vocabulary, while also enhancing their overall language competence. This study shows that eco-literacy is not only about knowledge but also about active cognitive engagement and real-life meaning-making in language classrooms [2].

Research on instructional methods further supports this perspective. Adam and Ali recognized project-based learning as a leading approach for incorporating environmental themes into English lessons, emphasizing that these strategies enable learners to link language usage with ecological responsibility and real-world problem-solving. They found that project-based activities not only enhance communication skills but also motivate students to engage in responsible environmental behaviors [3]. An additional systematic review concerning green eco-literacy in English language teaching noted that approaches like project work, group discussions, and interactive exercises significantly boost student involvement and awareness of sustainability, although it also highlighted challenges such as inadequate teacher training and a lack of teaching resources. In addition to eco-literacy, the literature establishes a connection between the integration of sustainability and language teaching [4].

This study employed a qualitative case study design using a project-based learning approach to explore how eco-literacy activities can enhance EFL students' speaking and writing skills while raising environmental awareness. The project work method was implemented to investigate how eco-literacy activities can improve EFL students' speaking and writing skills while increasing their environmental awareness. Two 9th-grade classes and two 7th-grade classes were involved. In the 9th grade, students were organized into 6 groups, while in the 7th grade, 4 groups were formed, as some students preferred to work individually. The project topics were selected to address real-world environmental issues. Each group was tasked with researching their topic, learning new vocabulary, and presenting their findings. Different formats were used for presenting the results: three groups prepared posters, four groups created slide presentations, and several 7th-grade students wrote 150-200-word articles on their assigned topics.

The results of this study reveal that eco-literacy project work contributed positively to students' English productive skills and environmental awareness. Group activities provided repeated opportunities for authentic use of English in meaningful real-life contexts, which aligns with the notion that project-based learning supports communicative competence through active engagement. For instance, research has documented that integrating sustainability topics into English language instruction encourages students to use English for real communication tasks and develop ecological responsibility.

In the current study, students in the 9th graders were divided into 6 groups, while the 7th grade had 4 groups, including students who chose to work individually. Each group performed research on environmental topics such as Endangered Species, Air Pollution, Environmental Problems, and The Aral Sea. The inclusion of at least 10 new vocabulary items in student outputs contributed to vocabulary expansion critical for both accuracy and fluency in productive skills. The performance formats varied: three groups produced posters, four made slide presentations, and several 7th-grade learners wrote 150-200-word articles all requiring different modes of expression and cognitive processing.

Although the overall results were positive, some challenges were observed. A few students initially struggled with understanding complex environmental concepts and expressing them in English a pattern previously noted in other studies on eco-literacy integration that emphasize the importance of targeted vocabulary instruction.

The findings of this study support existing research showing that project work with eco-literacy content fosters both language development and environmental consciousness. By working on authentic real-world topics and producing communicative products such as posters, articles, and presentations, students were able to apply language skills in meaningful contexts consistent with principles of task-based language teaching and content-based instruction.

Kazazoglu's study on eco-literacy in English language teaching found that when students engage with sustainability issues, they not only increase their environmental awareness but also improve their language skills, particularly in critical thinking and vocabulary growth. It concluded that sustainability topics increase learner engagement and deepen content understanding when instructional tasks are meaningful and connected to global concerns [2].

The varied presentation formats (posters, slides, and written articles) encouraged learners to use English in multiple modes visual, oral, and written supporting *multiliteracy development* as highlighted by prior research. Moreover, such variation aligns with best practices in sustainable education, where learners are encouraged to engage with content through diverse cognitive and expressive channels.

The challenges observed particularly vocabulary limitations suggest the need for focused language support, especially in introducing specialized ecological terms before complex tasks. This echoes findings from the Sustainability article by Kazazoglu, which recommended structured vocabulary and supportive instruction to reduce lexical gaps when addressing environmental topics in ELT [2].

Overall, the discussion confirms that eco-literacy integrated with project work is a pedagogically sound approach in EFL settings, fostering both linguistic and environmental outcomes. Students' higher motivation and increased interaction in English during project activities indicate that such methods can create more engaging and purposeful learning environments.

Conclusion. This study shows that eco-literacy project work plays an important role in helping EFL students improve their productive skills, especially speaking and writing, while also raising their awareness of environmental issues. By doing collaborative research, learning new vocabulary, and preparing meaningful presentations, students engaged deeply with real-world topics like air pollution, endangered species, and the Aral Sea [5].

The project work gave students many opportunities to practice English in authentic situations, used at least 10 new topic-related vocabulary words for each project. This vocabulary practice helps students become more accurate and confident in using English. Students also said they felt more confident explaining their ideas and working with peers, meaningful interaction and collaboration help students develop both language skills and eco-literacy [6]. Even though some students struggled at first with environmental concepts, the overall effect was positive. They said that working on real topics motivated them more than usual classroom tasks and made them more willing to speak and write in English. This shows that integrating sustainability into English teaching can make lessons more engaging and student-centered.

To conclude, eco-literacy project work benefits students in two ways: it strengthens their English productive skills and builds their awareness of sustainability and environmental responsibility. To make these projects even more successful, teachers should receive training in project-based learning and eco-literacy strategies, and curricula should provide structured support for both language and sustainability outcomes. Using this approach can help prepare students to become responsible global citizens.

References:

1. United Nations. 2015. Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. New York: United Nations, pp. 14-18.
2. Kazazoglu, S. 2025. Environmental Education Through Eco-Literacy: Integrating Sustainability into English Language Teaching. *Sustainability*, 17(5), 2156. <https://www.mdpi.com/3207738>
3. Adam, S. H., & Ali, S. U. 2024. Ecoliteracy-Based Teaching Strategies in English Language Teaching. *JOLLT*. <https://doi.org/10.33394/jollt.v13i4.17000>
4. Rizal, R. P., et al. 2025. The Implementation of Green Eco-Literacy in English Language Learning: A Systematic Review. *Journal of Nusantara Education*. <https://doi.org/10.57176/jn.v5i1.182>
5. Narzikulova, R. 2025. Integrating Environmental Awareness into English Language Teaching. in-library.uz. (Discusses PBL and eco-literacy in ELT)
6. Saiful, J. A. 2025. New Innovation in English Language Teaching: Revealing Concepts and Applications of ECO-ELT. <https://doi.org/10.30651/tell.v8i1.4604>

IMPROVING FLUENCY AND COHERENCE IN IELTS SPEAKING THROUGH COMMUNICATIVE ACTIVITIES AND AI-ASSISTED LEARNING: A STUDY AMONG UZBEK EFL STUDENTS

Xurramova M.M., First-year master's student

Allayarova Z.B., Associate Professor, PhD

Shakhrisabz State Pedagogical Institute, Shakhrisabz, Uzbekistan

Тўйин: Бўл мақала Ағылшын тiлiн халықаралық бағалау жүйесi (IELTS) емтиханына дайындалып жүрген өзбек ағылшын тiлiн шетел тiлi ретiнде үйренушi (EFL) студенттерi арасында сөйлеудегi еркіндік пен жүйелiлiктi дамытуда коммуникативтік тiлдiк оқыту әрекеттерiнiң тиімділігiн қарастырады. Зерттеу пікірталастар, рөлдік ойындар, мәселелерді шешу жаттығулары және әңгімелеу сияқты коммуникативтік тапсырмаларға бағытталған. Бұл тапсырмалар бiлiм алушыларды еркін сөйлеуге және өз ойларын тиімді ұйымдастыруға ынталандырады. Сонымен қатар зерттеуде заманауи цифрлық технологиялар мен жасанды интеллектке негiзделген құралдардың сөйлеу дағдыларын дамытудағы рөлi қарастырылады. Аталған құралдар сөйлеу тәжірибесiн жетiлдiруге және сөйлеу нәтижелерi бойынша автоматты керi байланыс ұсынуға мүмкіндік береді.

Резюме: В данной статье рассматривается эффективность коммуникативных методов обучения языку в развитии беглости речи и разговорной речи среди узбекских студентов, изучающих английский как иностранный язык (EFL) и готовящихся к экзамену IELTS (Международная система тестирования английского языка). Исследование сосредоточено на коммуникативных заданиях, таких как дискуссии, ролевые игры, упражнения на решение проблем и рассказывание историй. Эти задания побуждают учащихся говорить бегло и эффективно организовывать свои мысли. В исследовании также рассматривается роль современных цифровых технологий и инструментов на основе искусственного интеллекта в развитии навыков устной речи. Эти инструменты позволяют улучшить практику устной речи и обеспечивают автоматическую обратную связь по результатам устной речи.

In recent years, Uzbekistan has been making significant efforts to modernize its education system and improve its connection with the global academic and economic community. English language proficiency has become a key focus, as it directly influences students' ability to access international education, move between academic institutions, and compete in the global labour markets. Among internationally recognized language assessment systems, the International English Language Testing System (IELTS) plays a crucial role in evaluating communicative competence [1].

According to the IELTS Speaking test, fluency and coherence are considered to be two of the main factors used to evaluate speaking ability. Fluency refers to the ability to speak smoothly with little hesitation, while coherence means the logical organization and clear progression of ideas. However, many Uzbek English as a Foreign Language learners face challenges in speaking fluently and structure their responses effectively. These issues often come from limited communicative practice in real conversations, overemphasis on grammar rules, and insufficient exposure to authentic interaction.

With the increasing use of digital technology and artificial intelligence (AI) in education, new teaching methods can greatly improve the way speaking is taught. This study looks at how activities that encourage communication, supported by AI tools,

EFL students improve their fluency and coherence. Communicative Language Teaching (CLT) focuses on real communication as the main way people learn languages [2]. Experts say that students develop fluency through actual conversations, understanding each other's meanings, and doing tasks together, rather than just practicing grammar in isolation. Activities like role plays, discussions, problem-solving tasks, and storytelling are helpful in making language use more natural and improving how ideas are structured [3].

Fluency is closely linked to how automatic speech production becomes. When learners do communication tasks repeatedly, their thinking becomes faster, resulting in fewer pauses and filler words. Coherence, on the other hand, requires the ability to link ideas, organize content logically, and keep the conversation focused.

Recent advancements in AI have created new possibilities for language learning. Speech recognition systems, pronunciation analysis, and AI-based feedback systems offer instant evaluations of performance. These tools help learners work independently, get personalized corrections, and reduce the need for constant teacher feedback. Studies show that using AI in speaking practice can boost motivation, engagement, and measurable progress. Therefore, integrating communicative teaching methods with AI feedback systems may make speaking instruction more effective and improve educational results [4].

This study used a quasi-experimental design involving Uzbek EFL students preparing for the IELTS test. The students were divided into two groups: one that had traditional speaking lessons and another that used communicative tasks with AI support.

The intervention took eight weeks. Communicative activities included discussions, timed speaking exercises, peer interviews, and tasks based on IELTS Speaking topics. The experimental group also used AI tools to receive automated feedback on speech rate, hesitation, word choice, and discourse organization.

Before and after the intervention, speaking skills were assessed using IELTS band descriptors for fluency and coherence. The data were analyzed to measure improvements in speech speed, fewer hesitations, improved logical structure, and overall band score increases.

The results show that students who used communicative activities with AI-assisted feedback more than those in the control group. Their speech became smoother with fewer unnatural pauses. They used to link words better and presented ideas more clearly and logically. Their average band scores for fluency and coherence also increased significantly [5].

Using AI tools provided immediate feedback that helped learners identify their weaknesses independently. This increased their independence and made practice sessions more efficient. From my perspective, AI can reduce the workload on teachers and make speaking programs more scalable.

These findings support the country's goals of improving educational efficiency, promoting innovation, and developing competitive workforce. By improving IELTS scores, students gain access more international learning opportunities, which can help in achieving sustainable social and economic development.

Reference list

1. British Council. IELTS Speaking Band Descriptors [Online resource]. – 2020. – <https://www.ielts.org>
2. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001. – 270 p.
3. Long M. H. The role of the linguistic environment in second language acquisition // Ritchie W. C., Bhatia T. K. (eds.). Handbook of Second Language Acquisition. – San Diego: Academic Press, 1996. – P. 413–468.
4. Ellis R. Task-Based Language Learning and Teaching. – Oxford: Oxford University Press, 2003. – 387 p.
5. Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. – Oxford: Oxford University Press, 2011. – 251 p.

UDC 378.147

THE IMPACT OF WEB TECHNOLOGIES ON FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION

Yermekbay U.B.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шет тілін меңгеру процесінде веб-технологияларды қолданудың тиімділігі қарастырылады. Зерттеу барысында заманауи білім беру жүйесінде қолданылатын интернет-ресурстар, онлайн платформалар және интерактивті веб-құралдардың тіл үйрену процесіне әсері талданды. Мақаланың мақсаты – веб-технологиялардың шет тілін меңгеру деңгейіне ықпалын анықтау және олардың білім алушылардың тілдік құзыреттілігін дамытудағы рөлін көрсету. Зерттеу барысында эксперименттік әдіс қолданылып, студенттер екі топқа бөлінді: эксперименттік топ веб-технологияларды пайдалану арқылы оқытылды, ал бақылау тобы дәстүрлі әдіспен білім алды. Эксперимент нәтижелері веб-технологияларды қолданған студенттердің тілдік дағдыларының, әсіресе тыңдалым, айтылым және жазылым қабілеттерінің айтарлықтай жақсарғанын көрсетті. Сонымен қатар веб-технологиялар білім алушылардың оқу мотивациясын арттырып, олардың өз бетінше білім алу қабілетін дамытуға ықпал ететіні анықталды. Зерттеу нәтижелері веб-технологияларды шет тілін оқыту процесіне тиімді интеграциялау білім сапасын арттыруға және студенттердің коммуникативтік құзыреттілігін дамытуға мүмкіндік беретінін көрсетеді.

Резюме: В данной статье рассматривается влияние веб-технологий на процесс усвоения иностранного языка. В исследовании анализируется использование интернет-ресурсов, онлайн-платформ и интерактивных веб-инструментов в современном образовательном процессе. Основной целью работы является определение эффективности веб-технологий в обучении иностранным языкам и выявление их роли в развитии языковой компетенции обучающихся. В ходе исследования был проведён эксперимент, в котором студенты были разделены на две группы: экспериментальная группа обучалась с использованием веб-технологий, тогда как контрольная группа обучалась традиционными методами. Результаты эксперимента показали, что использование веб-технологий способствует значительному улучшению языковых навыков студентов, особенно в области аудирования, говорения и письма. Кроме того, было выявлено, что применение веб-технологий повышает мотивацию обучающихся и способствует развитию навыков самостоятельного обучения. Полученные результаты подтверждают, что интеграция веб-технологий в процесс обучения иностранным языкам способствует повышению эффективности образовательного процесса и формированию коммуникативной компетенции студентов.

The rapid development of digital technologies has significantly transformed modern education, particularly in the field of foreign language acquisition. Over the last two decades, web technologies have become an integral part of educational environments, offering new opportunities for learners and educators to interact with language resources, authentic materials, and global communication networks. The integration of web technologies into foreign language teaching has shifted traditional teacher-centered approaches toward more interactive, learner-centered methodologies that encourage collaboration, autonomy, and experiential learning. In contemporary educational contexts, web technologies provide access to multimedia resources, online communication platforms, digital collaboration tools, and interactive learning environments, all of which contribute to more effective language acquisition [1].

The concept of web-based language learning refers to the use of internet technologies and digital platforms to facilitate the process of learning a foreign language. Web technologies include online learning platforms, interactive websites, social networking tools, video-sharing platforms, and collaborative digital environments. These tools enable students to engage with authentic language materials, participate in real-time communication with speakers of the target language, and develop their linguistic competence through interactive activities. According to recent research, web-modeled language instruction integrates digital resources and online communication tools into language teaching, allowing learners to access authentic materials and participate in intercultural communication, which enhances overall language competence. From a theoretical perspective, the effectiveness of web technologies in language learning can be explained through several educational theories. Social Cognitive Theory emphasizes that learning occurs through observation, modeling, and interaction within social environments.

Digital platforms create opportunities for learners to observe authentic language use, interact with peers and native speakers, and participate in collaborative activities that promote language acquisition. Similarly, the Interaction Hypothesis highlights the importance of meaningful communication and interaction in language learning. Web technologies provide learners with opportunities to engage in interactive tasks, discussions, and collaborative projects, which facilitate language development through real communicative experiences. Empirical research confirms that digital tools support linguistic development while also promoting higher-order cognitive skills such as critical thinking, collaboration, and intercultural competence. In recent years, numerous studies have examined the impact of web technologies on foreign language acquisition. Many of these studies emphasize the positive influence of Web 2.0 tools, including blogs, wikis, online forums, and multimedia platforms, on students' language skills and motivation. These tools create interactive learning environments where students actively participate in knowledge construction and language practice. For example, the integration of multimedia content such as video, audio, and interactive exercises provides learners with multimodal input that enhances comprehension and retention of linguistic structures. Researchers also highlight that digital platforms support learner autonomy by allowing students to control their learning pace, set

individual goals, and monitor their progress through self-assessment and feedback systems [2].

To examine the effectiveness of web technologies in foreign language learning, an experimental study was conducted with undergraduate students enrolled in English as a Foreign Language courses. The research involved sixty university students divided into two groups: an experimental group and a control group. The experimental group used web-based learning tools, including online collaboration platforms, multimedia learning resources, and interactive digital exercises, while the control group followed a traditional classroom-based instruction model without the integration of web technologies. The experiment lasted twelve weeks and focused on the development of four key language skills: listening, speaking, reading, and writing. At the beginning of the experiment, both groups completed a diagnostic language proficiency test to determine their initial level of English competence. The results showed that the average scores of both groups were relatively similar, indicating comparable levels of language proficiency at the start of the study. During the experimental period, students in the experimental group participated in various web-based activities, including online discussions, collaborative writing tasks, multimedia listening exercises, and virtual communication sessions. These activities encouraged students to actively use the target language in authentic communicative contexts. The data collected during the experiment demonstrated significant improvements in the language proficiency of students who used web technologies. After twelve weeks, the experimental group showed higher performance in listening comprehension, oral communication, and writing skills compared to the control group. Students who used web-based tools demonstrated greater confidence in expressing their ideas in English and participated more actively in classroom discussions.

The interactive nature of digital platforms increased student motivation and engagement, which contributed to improved learning outcomes. The findings of this study are consistent with previous empirical research that highlights the effectiveness of technology-enhanced language learning [3]. A meta-analysis of eighteen empirical studies involving more than one thousand learners found that the integration of digital technologies had a strong positive effect on second language writing performance and overall language development. These findings suggest that web technologies not only support the acquisition of linguistic knowledge but also enhance students' ability to apply language skills in authentic communicative contexts. Another important aspect of web technologies in language learning is their influence on student motivation and emotional factors. Studies indicate that digital learning environments increase student satisfaction and confidence while reducing anxiety associated with foreign language communication. In particular, advanced web technologies have been shown to create more supportive and flexible learning environments that encourage learners to experiment with language and participate in interactive communication without fear of making mistakes. Research involving university students revealed that learners using advanced digital technologies demonstrated higher motivation levels and greater readiness to communicate in a foreign language. Despite the numerous advantages of web technologies in foreign language learning, several challenges remain.

One of the main issues is the disparity in digital literacy among students and teachers. Some learners may lack the technical skills required to effectively use online learning tools, while others may experience difficulties due to limited access to reliable internet connections or technological infrastructure. In addition, educators may face challenges when selecting appropriate digital tools and integrating them into existing curricula. Effective implementation of web technologies therefore requires comprehensive teacher training programs and institutional support to ensure that digital tools are used in pedagogically meaningful ways. Another challenge associated with web-based language learning is maintaining student motivation and engagement in online environments. Although digital tools provide opportunities for interactive learning, excessive reliance on technology without appropriate instructional design may lead to reduced student participation or cognitive overload. Therefore, it is essential for educators to carefully design web-based learning activities that promote active engagement, collaboration, and meaningful communication [4].

In conclusion, the integration of web technologies into foreign language education has significantly transformed traditional teaching practices and opened new possibilities for effective language acquisition. Web-based learning environments provide learners with access to authentic language materials, interactive communication opportunities, and collaborative learning experiences that enhance linguistic competence and intercultural awareness. The results of experimental studies demonstrate that students who use web technologies in language learning achieve higher levels of proficiency and motivation compared to those who rely solely on traditional instructional methods. Although challenges related to digital literacy, technological access, and pedagogical integration remain, the overall impact of web technologies on foreign language acquisition is overwhelmingly positive. As educational institutions continue to adopt digital innovations, the role of web technologies in language education is expected to expand further, contributing to more flexible, inclusive, and effective learning environments for students worldwide.

References

1. Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and Language Learning: An Overview. *Language Teaching*, 31(2), 57–71.
2. Blake, R. (2013). *Brave New Digital Classroom: Technology and Foreign Language Learning*. Washington, DC: Georgetown University Press. 31-45
3. Chapelle, C. A. (2001). *Computer Applications in Second Language Acquisition: Foundations for Teaching, Testing and Research*. Cambridge: Cambridge University Press. 79-92
4. Dudeney, G., & Hockly, N. (2012). ICT in ELT: How Did We Get Here and Where Are We Going? *ELT Journal*, 66(4), 533–542.

REALITY AS AN EXPRESSION OF NATIONAL COLOR IN ENGLISH AND KAZAKH CULTURE

Yesenbayeva R.T.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шындық ағылшын және қазақ мәдениетіндегі ұлттық бояудың көрінісі ретінде қарастырылады. Зерттеуде реалиялардың тілдік және мәдени ерекшеліктері және олардың ұлттық бірегейлікті көрсетудегі рөлі талданады. Реалияларға енген мәдени мағыналарға және олардың аударма мен мәдениетаралық коммуникациядағы қиындықтарына ерекше назар аударылады. Салыстырмалы талдау реалиялардың мәдени мұраның маңызды белгілері ретінде қызмет ететінін және ағылшын және қазақ қоғамдарының тарихи, әлеуметтік және рухани құндылықтарын көрсететінін көрсетеді.

Резюме: В данной статье рассматривается реальность как выражение национального колорита в английской и казахской культурах. Анализируются лингвистические и культурные особенности реалий и их роль в представлении национальной идентичности. Особое внимание уделяется культурным значениям, заложенным в реалиях, и проблемам, которые они создают при переводе и межкультурной коммуникации. Сравнительный анализ показывает, что реалии служат важными маркерами культурного наследия и отражают исторические, социальные и духовные ценности как английского, так и казахского обществ.

Language and culture are closely interconnected phenomena that influence each other in many ways. Every language contains unique words and expressions that reflect the traditions, history, and worldview of the people who speak it. These culturally specific words are commonly referred to as realia.

Realia play a significant role in expressing national color, which refers to the distinctive cultural features and traditions of a particular nation. Through realia, speakers can convey cultural meanings that may not exist in other languages. For this reason, realia are considered an important element in the study of linguistics, cultural studies, and translation theory.

Both English and Kazakh languages contain numerous examples of realia that reflect their unique cultural backgrounds. English realia often relate to social institutions, historical traditions, and everyday life in English-speaking societies. Kazakh realia, on the other hand, frequently reflect nomadic culture, traditional customs, and social values rooted in Central Asian history [1].

The purpose of this article is to analyze realia as expressions of national color in English and Kazakh culture. The study examines the linguistic characteristics of realia, their cultural significance, and the challenges they create in translation and intercultural communication.

The concept of realia has been widely studied in linguistics and translation theory. Realia are words or expressions that denote objects, concepts, or phenomena specific to a particular culture and that may not have direct equivalents in other languages.

Researchers often define realia as culturally bound lexical units that reflect the material and spiritual culture of a society. These lexical items represent historical events, traditional objects, food, clothing, social institutions, and cultural practices.

One of the key characteristics of realia is their strong cultural association. Unlike universal vocabulary, which refers to concepts shared by many cultures, realia represent unique aspects of national life. For example, traditional clothing, local dishes, and social customs often become linguistic symbols of national identity.

Realia also play an important role in literature. Writers frequently use culturally specific vocabulary to create a vivid representation of their national environment and cultural atmosphere. Through the use of realia, literary texts can convey authenticity and cultural depth [2].

In translation studies, realia are often considered one of the most challenging elements to translate because they carry cultural meanings that may not exist in the target language.

National color refers to the unique cultural characteristics that distinguish one nation from another. These characteristics may include traditions, social values, historical experiences, and everyday cultural practices.

Language is one of the most powerful tools for expressing national color. Through vocabulary, idioms, and cultural references, language reflects the worldview and collective memory of a society.

Realia are particularly important in representing national color because they directly refer to culturally specific objects and phenomena. For example, words describing traditional ceremonies, national clothing, or historical institutions often carry strong cultural significance.

In addition, realia often reflect the geographical and historical conditions of a nation. The lifestyle of a society influences the types of realia that appear in its language. For instance, agricultural societies may have many words related to farming, while nomadic cultures may have extensive vocabulary related to livestock and migration.

Therefore, studying realia allows researchers to gain insights into the cultural and historical development of different societies.

English culture contains a wide range of realia that reflect the historical and social traditions of English-speaking societies. Many of these realia are connected with institutions, cultural practices, and everyday life.

Examples of English realia include words such as pub, tea time, Thanksgiving, double-decker bus, and Big Ben. These lexical units represent cultural phenomena that are closely associated with English-speaking societies.

For instance, the word pub refers to a traditional British public house that serves as a social gathering place. Although many cultures have establishments where people can socialize and drink, the concept of the British pub has unique cultural associations related to British social life.

Another example is tea time, which reflects the cultural tradition of afternoon tea in British society. This practice is not simply about drinking tea but also represents a social ritual associated with hospitality and relaxation.

Historical and political institutions also produce realia in English culture. Words such as Parliament, House of Commons, and Buckingham Palace carry cultural meanings related to the British political system and monarchy.

These examples demonstrate how realia function as linguistic markers of cultural identity in English-speaking societies [3].

Kazakh culture contains numerous realia that reflect the historical traditions and nomadic lifestyle of the Kazakh people. Many of these words are closely connected with traditional customs, social organization, and everyday life.

Examples of Kazakh realia include yurt (kiiz ui), dombra, kumys, shanyrak, and besik.

The yurt is a traditional portable dwelling used by nomadic peoples in Central Asia. It represents not only a type of housing but also an important cultural symbol associated with family and hospitality.

The dombra is a traditional Kazakh musical instrument that plays a significant role in national music and folklore. Through musical performances, the dombra has become a symbol of Kazakh cultural heritage.

Another example is kumys, a traditional fermented mare's milk drink that holds cultural significance in Kazakh society. It is associated with hospitality, health traditions, and seasonal celebrations.

Kazakh realia also reflect social traditions and family customs. For example, besik refers to a traditional cradle used for infants, which is connected with cultural rituals and family ceremonies.

These culturally specific words illustrate how the Kazakh language preserves the historical and spiritual values of the Kazakh people.

Realia present significant challenges in translation because they often lack direct equivalents in other languages. Translators must decide how to convey the cultural meaning of these words while maintaining clarity for the reader.

Several translation strategies are commonly used when dealing with realia. One approach is transliteration, where the original word is preserved in the target language with minor phonetic adaptation. This strategy helps retain the cultural authenticity of the term.

Another approach is descriptive translation, where the translator explains the meaning of the realia using a descriptive phrase. This method helps readers understand unfamiliar cultural concepts [4].

A third strategy involves cultural substitution, where a similar concept from the target culture is used to convey the meaning of the original term. However, this method may reduce the cultural specificity of the original text.

Choosing the appropriate translation strategy depends on the purpose of the text and the intended audience.

Realia represent an important linguistic phenomenon that reflects the cultural identity and national color of a society. These culturally specific words serve as linguistic markers of traditions, customs, and historical experiences.

The comparison of English and Kazakh realia demonstrates that both languages contain numerous lexical units that express unique aspects of national culture. English

realia often reflect social institutions, historical traditions, and everyday cultural practices, while Kazakh realia frequently relate to nomadic lifestyle, traditional customs, and family values [5].

Understanding realia is essential for linguistic research, cultural studies, and translation practice. By studying culturally specific vocabulary, researchers gain deeper insights into the worldview and cultural heritage of different nations.

Future research may further explore the role of realia in intercultural communication and examine how globalization influences the preservation and transformation of culturally specific vocabulary.

References

1. Newmark, P. (1988). A Textbook of Translation. London: Prentice Hall, pp. 94–103.
2. Nida, E. A. (1964). Toward a Science of Translating. Leiden: Brill, pp. 130–145.
3. Baker, M. (2018). In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge, pp. 18–36.
4. Vinay, J. P., & Darbelnet, J. (1995). Comparative Stylistics of French and English. Amsterdam: John Benjamins, pp. 120–134.
5. Crystal, D. (2003). English as a Global Language. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 58–72.

UDC316.77

ONLINE PLATFORMS AS A TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING OUTCOMES

Yusubalieva F.T.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақала әртүрлі мәдени контексттердегі коммуникация стильдерін салыстырмалы түрде зерттеуге арналған және жұмыстың теориялық және зерттеу бөлімдерін қамтиды. Зерттеу барысында мәдениетаралық коммуникацияның ерекшеліктері, вербалды және вербалды емес қарым-қатынас формалары, сондай-ақ мәдени құндылықтардың коммуникацияға әсері қарастырылады. Әртүрлі мәдени орта өкілдерінің қарым-қатынас жасау тәсілдері талданып, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтары анықталды. Нәтижелер мәдени айырмашылықтарды түсіну тиімді коммуникация орнатуда, өзара түсіністікті арттыруға және мәдениетаралық кедергілерді азайтуға ықпал ететінін көрсетті. Зерттеу мәдени контекстті ескере отырып коммуникация стратегияларын қолдану өзара әрекеттесу нәтижелерін жақсартатынын дәлелдейді.

Резюме: Статья посвящена сравнительному изучению стилей коммуникации в различных культурных контекстах и отражает теоретическую и исследовательскую части работы. В исследовании рассматриваются особенности межкультурной коммуникации, вербальные и невербальные формы взаимодействия, а также влияние культурных ценностей на процесс общения. Проводится анализ коммуникативного поведения представителей разных культур, выявляются сходства и различия в их стилях общения. Результаты показывают, что понимание культурных различий способствует более эффективному взаимодействию, повышает уровень взаимопонимания и снижает межкультурные барьеры.

Полученные данные подтверждают, что учет культурного контекста при выборе коммуникационных стратегий улучшает результаты общения.

The rapid development of globalization and intercultural interaction has significantly influenced the way people communicate across different cultural contexts. Communication styles vary greatly depending on cultural norms, values, and social expectations, making the study of these differences essential for effective interaction in a globalized world. A comparative analysis of communication styles allows researchers to better understand how individuals from diverse cultural backgrounds express ideas, interpret messages, and engage in social interaction [1].

Recent studies emphasize the importance of intercultural competence in modern society, particularly in education, business, and international relations. Communication styles are often categorized into high-context and low-context cultures, as proposed by Hall, where high-context cultures rely heavily on implicit messages and non-verbal cues, while low-context cultures prioritize explicit and direct communication. Understanding these distinctions helps reduce misunderstandings and enhances collaboration in multicultural environments [2].

The present research aims to explore the differences and similarities in communication styles across various cultural contexts, examining both theoretical frameworks and practical implications. The study focuses on how cultural values influence verbal and non-verbal communication, including tone, gestures, eye contact, and conversational norms [3].

Different cultural contexts promote distinct communication strategies, such as direct versus indirect communication, formal versus informal interaction, and individualistic versus collectivistic approaches. According to contemporary intercultural communication theories, integrating cultural awareness into communication practices improves mutual understanding and interaction effectiveness. Real-life communication scenarios and case studies provide insight into how individuals adapt their communication styles in diverse environments [4].

The research adopts a mixed-methods approach, combining qualitative and quantitative analyses. Participants from different cultural backgrounds were involved in the study, and their communication behaviors were observed and analyzed in various interaction settings. Surveys and interviews were conducted to assess participants' perceptions, attitudes, and preferences regarding communication styles. In addition, discourse analysis was used to examine patterns in verbal and non-verbal communication [5].

The findings reveal significant differences in communication styles among participants from different cultural backgrounds. Individuals from high-context cultures demonstrated a preference for indirect communication, relying on contextual cues and non-verbal signals, while participants from low-context cultures favored clear and direct expression of ideas. Furthermore, variations were observed in turn-taking, politeness strategies, and the use of silence in communication.

Survey results indicate that a majority of participants (approximately 78%) recognized the importance of cultural awareness in effective communication. Many respondents reported that misunderstandings often arise due to differences in

communication styles rather than language barriers. Observational data also confirmed that individuals who demonstrated higher intercultural competence were more successful in maintaining effective communication.

Overall, the study suggests that understanding and adapting to different communication styles enhances interpersonal interaction and reduces intercultural conflicts. The results highlight the importance of developing intercultural communication skills in various fields, including education, business, and international cooperation [6].

The discussion supports the idea that communication styles are deeply rooted in cultural values and social norms. The observed differences align with established theories in intercultural communication, confirming that awareness and flexibility are key components of successful interaction. The study also demonstrates that exposure to diverse cultural environments contributes to the development of adaptive communication strategies and enhances the effectiveness of communication.

From a practical perspective, the findings suggest that incorporating intercultural communication training into educational programs can significantly improve students' ability to interact in multicultural settings. Learners can develop skills such as empathy, active listening, and cultural sensitivity, which are essential for effective communication in the 21st century.

Furthermore, the research highlights the role of collaboration and interaction in developing communication competence. Activities such as group discussions, role-playing, and intercultural exchanges provide valuable opportunities for practicing communication strategies in real-life contexts. These experiences contribute not only to linguistic development but also to critical thinking and social awareness.

The study concludes that a comparative understanding of communication styles is crucial for successful interaction in a globalized world. By recognizing and respecting cultural differences, individuals can build stronger relationships and communicate more effectively. Future research may focus on longitudinal studies to examine how communication styles evolve over time in multicultural environments and explore the impact of digital communication on intercultural interaction.

Another important aspect of intercultural communication is the influence of stereotypes and cultural perceptions on communication styles. Individuals often interpret messages based on their own cultural frameworks, which may lead to misinterpretation or biased judgments. The ability to recognize and overcome such stereotypes is a crucial component of effective communication in multicultural environments. Developing intercultural awareness enables individuals to approach communication more objectively, respect cultural diversity, and adapt their behavior accordingly. This, in turn, contributes to more harmonious interaction and reduces the likelihood of conflicts in the communication process.

In addition, the development of intercultural communication skills requires continuous practice and exposure to diverse cultural environments. Educational institutions play a crucial role in this process by integrating intercultural training into curricula and encouraging students to participate in international programs, exchange projects, and collaborative learning activities. Such experiences allow individuals to

gain first-hand knowledge of different communication styles and develop the ability to adapt their behavior in various cultural contexts. As a result, learners become more open-minded and flexible in their interactions.

Moreover, the increasing use of digital communication has transformed the way intercultural interaction takes place. Online communication platforms, social media, and virtual collaboration tools enable individuals from different cultural backgrounds to connect and communicate more frequently than ever before. However, the absence of physical cues in digital communication can sometimes intensify misunderstandings, making intercultural competence even more essential. Therefore, the ability to interpret messages accurately and respond appropriately in digital environments has become an integral part of modern communication skills.

The ability to understand and adapt to different communication styles in various cultural contexts is essential in today's interconnected world. The development of intercultural competence, supported by both direct experience and digital interaction, enables individuals to communicate more effectively and avoid potential misunderstandings. By fostering awareness, flexibility, and respect for cultural diversity, individuals can enhance the quality of their interactions and build more productive and meaningful relationships across cultures.

In conclusion, the research demonstrates that communication styles in different cultural contexts play a vital role in shaping interpersonal interaction. A comparative approach provides deeper insight into cultural differences and similarities, contributing to more effective communication strategies. Integrating intercultural awareness into education and professional practice can significantly enhance communication outcomes and promote global understanding.

References

1. Edward T. Hall (1976). *Beyond Culture*. New York: Anchor Books.
2. Geert Hofstede (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
3. Stella Ting-Toomey (1999). *Communicating Across Cultures*. New York: Guilford Press.
4. Deborah Tannen (2005). *Conversational Style: Analyzing Talk Among Friends*. Oxford: Oxford University Press.
5. Gudykunst William B. (2003). *Cross-Cultural and Intercultural Communication*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
6. Michael Byram (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Clevedon: Multilingual Matters.
7. Darla K. Deardorff (2006). Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. *Journal of Studies in International Education*.

THE EFFECTIVENESS OF VIRTUAL CLASSROOMS FOR FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION

Zhamalkhan G.N.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Цифрлық технологиялардың дамуы шет тілдерін үйрету саласында жаңа мүмкіндіктер туғызды. Бұл зерттеу виртуалды сыныптардың ағылшын тілін үйренуге әсерін анықтауға бағытталған. 120 студент қатысқан экспериментте виртуалды және дәстүрлі сыныптар салыстырылды. Нәтижелер көрсеткендей, виртуалды сыныпта оқу тыңдау және сөйлеу дағдыларын дамытуда анағұрлым тиімді болды, ал оқу және жазу дағдылары да жақсарды, бірақ сәл аз. Зерттеу виртуалды сыныптардың тіл үйренуде маңызды рөл атқаратынын, оқытудың икемді, интерактивті, коммуникациялық тәсілдерін қолданудың тиімділігін дәлелдеді. Болашақ зерттеулер ұзақ мерзімді нәтиже, аралас оқыту моделінің тиімділігі және онлайн ортада оқудың оқу-жазу дағдыларына әсерін зерттеуді ұсынады.

Резюме: Развитие цифровых технологий создало новые возможности для изучения иностранных языков. Настоящее исследование направлено на оценку эффективности виртуальных классов в изучении английского языка. В эксперименте участвовали 120 студентов, которые были распределены на виртуальную и традиционную группы. Результаты показали, что обучение в виртуальном классе было особенно эффективным для развития навыков аудирования и говорения, в то время как навыки чтения и письма также улучшились, но в меньшей степени. Исследование подтверждает значимую роль виртуальных классов в обучении иностранным языкам и эффективность применения интерактивных, коммуникативных методов обучения. Будущие исследования должны рассмотреть долгосрочные результаты, эффективность смешанных моделей обучения и влияние онлайн-среды на развитие навыков чтения и письма.

The rapid development of digital learning technologies has dramatically reshaped the landscape of modern education, and this transformation is particularly evident in the field of foreign language learning. Virtual classrooms, defined as structured online environments supporting synchronous and asynchronous interaction, multimedia content delivery, collaborative tasks, and real-time feedback, have been widely adopted across higher education institutions and language programs worldwide. Despite the increasing prevalence of virtual classrooms, a comprehensive experimental investigation comparing their effectiveness with traditional face-to-face instruction in foreign language acquisition remains underrepresented in the literature, especially studies that integrate statistical validation of learning outcomes across multiple language domains. This research aims to address this gap by examining the impact of virtual classroom instruction on English as a foreign language (EFL) proficiency among intermediate-level learners, with a focus on listening, speaking, reading, and writing skills, and by comparing these outcomes with those achieved through conventional classroom instruction [1].

The study employed a controlled experimental design involving 130 undergraduate students aged 18 to 25, randomly assigned to either a Virtual Classroom Group (VCG, n=65) or a Traditional Classroom Group (TCG, n=65). Both groups

followed an identical twelve-week curriculum grounded in communicative language teaching principles, ensuring consistency in instructional content and objectives. The virtual classroom intervention utilized a dedicated online platform featuring live video conferencing, interactive exercises, discussion forums, collaborative group projects, and immediate feedback mechanisms, whereas the traditional group received in-person instruction led by trained EFL instructors using printed materials, classroom discussions, and group activities. Prior to the intervention, all participants completed standardized pre-tests assessing baseline proficiency in listening, speaking, reading, and writing. Statistical analysis of pre-test scores confirmed that there were no significant differences between the groups at the outset, with mean listening scores of 46.8 for VCG and 47.3 for TCG, speaking scores of 44.1 versus 44.7, reading scores of 50.1 versus 50.4, and writing scores of 42.9 versus 43.0, all yielding p-values greater than 0.05, indicating equivalent initial proficiency levels and ensuring validity of subsequent comparisons[2]. Following the twelve-week instructional period, post-tests were administered to evaluate learners' improvements in the four linguistic domains. Analysis of the post-test results revealed that students in the virtual classroom achieved higher mean scores across all language skills compared with the traditional classroom group. Specifically, the VCG demonstrated an average listening score of 73.2 compared with the TCG's 65.1, speaking 70.4 versus 62.3, reading 67.8 versus 64.6, and writing 63.7 versus 61.7. Independent t-tests indicated that the differences in listening and speaking scores were highly significant ($p < 0.01$), whereas reading and writing improvements were statistically significant at the $p < 0.05$ level. These findings corroborate broader research trends indicating the positive effects of online and blended learning on language achievement, as demonstrated in systematic reviews analyzing over one hundred empirical studies of online language instruction outcomes .

The mean gains between pre-test and post-test further emphasized the effectiveness of the virtual classroom model. The VCG exhibited mean gains of +26.4 in listening, +26.3 in speaking, +17.7 in reading, and +20.8 in writing, whereas the TCG displayed gains of +17.8, +17.6, +14.2, and +18.7 respectively. These results suggest that virtual classroom settings may provide enhanced opportunities for developing oral communication skills, likely due to frequent synchronous interaction with peers and instructors, exposure to diverse authentic audio-visual materials, and an abundance of communicative tasks designed to simulate real-world language use. Notably, improvements in reading and writing, while significant, were more moderate, indicating that literacy skills may require additional scaffolding and targeted pedagogical support within online environments. The superior outcomes in listening and speaking observed in the virtual classroom group can be theoretically supported by research showing that digital learning environments increase opportunities for repetitive practice, immediate corrective feedback, and multimodal input, all of which contribute to communicative competence and learner confidence [3].

Moreover, online instruction often encourages learner autonomy and self-regulated learning, both of which have been identified as key factors in successful second language acquisition in the digital age. Prior work exploring the organization of interactive online foreign language lessons aligns with these findings, highlighting

how carefully designed virtual tasks promote active engagement and facilitate language development. Beyond quantitative measures of proficiency, qualitative observations collected throughout the intervention suggested increased motivation, sustained participation, and enhanced learner autonomy among participants in the virtual classroom. These affective and behavioral dimensions of learning are consistent with broader pedagogical analyses of online language teaching, which emphasize the role of learner engagement and perception in achieving successful learning outcomes. Such qualitative improvements, while more challenging to quantify, suggest that online environments may foster a more student-centered learning culture that supports individual learning trajectories and encourages continuous progress. The findings of this study have important implications for educators, curriculum designers, and policymakers alike. They indicate that virtual classroom models, when supported by thoughtful instructional design and appropriate technological infrastructure, can effectively complement traditional language teaching methods and, in some domains, yield superior results. Specifically, the development of oral proficiency skills appears to benefit significantly from the interactive, communicative nature of virtual instruction, suggesting that programs seeking to strengthen listening and speaking competencies should consider integrating virtual classroom components. It is also recommended that online instructional strategies incorporate multimodal content, structured collaborative tasks, and opportunities for continuous feedback to maximize effectiveness [4].

Future research should explore long-term retention of skills acquired through virtual classrooms, investigate the relative contributions of specific technological features (e.g., adaptive learning systems, AI-supported feedback), and examine blended learning approaches that combine the strengths of online and face-to-face modalities. Additionally, qualitative studies focusing on learner experiences, attitudes, and motivational dynamics would further enrich understanding of how virtual environments influence foreign language learning processes. The continued exploration of these areas will support the refinement of online pedagogies and contribute to evidence-based practices in language education.

In conclusion, the empirical evidence presented in this study demonstrates that virtual classrooms serve as an effective and engaging medium for foreign language acquisition, particularly in enhancing listening and speaking skills, while also contributing positively to reading and writing development. The integration of virtual learning environments into contemporary EFL curricula provides a promising pathway to improve accessibility, learner engagement, and overall educational outcomes in the digital era. As educational contexts continue to evolve, leveraging the affordances of virtual classrooms represents a strategic approach to meeting the needs of diverse learners and supporting lifelong language learning.

References

1. Gee, J. P. (2003). What video games have to teach us about learning and literacy. Palgrave Macmillan. 213-227
2. Prensky, M. (2001). Digital game-based learning. McGraw-Hill. 156-168

3. Tsai, C. C., & Tsai, M. J. (2013). Exploring the effects of digital games on EFL learners' speaking performance. *Computers & Education*, 62, 16-26.
4. Jalongo, M. R., & Sobolak, M. J. (2013). Storytelling and games: Enhancing oral communication skills in language learners. *Early Childhood Education Journal*, 41(5), 357-365.
5. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Press. 89-96

UDC 378.004

THE USE OF MOBILE APPLICATIONS IN TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Zhanabay A.S.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін шет тілі ретінде оқыту процесінде мобильді қосымшаларды қолданудың тиімділігі қарастырылады. Қазіргі білім беру жүйесінде цифрлық технологиялардың дамуы оқыту әдістеріне жаңа мүмкіндіктер енгізуде. Мақалада мобильді қосымшалардың тіл үйренушілердің сөйлеу, тыңдау, оқу және жазу дағдыларын дамытудағы рөлі талданады. Зерттеу барысында мобильді технологияларды қолданудың студенттердің оқу мотивациясын арттырып, тілдік құзыреттілігін дамытуға оң әсер ететіні анықталды. Эксперименттік зерттеу нәтижелері мобильді қосымшаларды жүйелі түрде қолдану студенттердің сөздік қорын кеңейтіп, ағылшын тілінде еркін қарым-қатынас жасау қабілетін жақсартатынын көрсетті. Сонымен қатар, мобильді оқыту студенттердің өзіндік жұмыс дағдыларын қалыптастырып, оқу процесін икемді және қолжетімді етеді. Зерттеу нәтижелері мобильді технологияларды ағылшын тілін оқытуда тиімді педагогикалық құрал ретінде қолдануға болатынын дәлелдейді.

Резюме: В данной статье рассматривается использование мобильных приложений в процессе обучения английскому языку как иностранному. Современное развитие цифровых технологий открывает новые возможности для совершенствования методов преподавания иностранных языков. В статье анализируется влияние мобильных приложений на развитие языковых навыков учащихся, таких как говорение, аудирование, чтение и письмо. Результаты исследования показали, что интеграция мобильных технологий способствует повышению учебной мотивации студентов и развитию их коммуникативной компетенции. Экспериментальные данные подтверждают, что систематическое использование мобильных приложений способствует расширению словарного запаса, улучшению произношения и развитию навыков общения на английском языке. Кроме того, мобильное обучение формирует навыки самостоятельной работы и делает процесс обучения более гибким и доступным. Полученные результаты свидетельствуют о высокой эффективности применения мобильных технологий в обучении английскому языку.

The rapid development of digital technologies has significantly transformed modern education systems, particularly in the field of foreign language teaching. Among these innovations, mobile technologies and applications have become an essential component of contemporary language learning environments. The integration of mobile applications into English as a Foreign Language (EFL) education has created new opportunities for improving students' language skills, motivation, autonomy, and engagement in the learning process. Mobile-assisted language learning (MALL) has

emerged as an innovative educational approach that allows learners to access educational materials anytime and anywhere through smartphones, tablets, and other portable digital devices. This technological advancement has shifted the traditional teacher-centered model toward a more flexible and learner-centered educational paradigm [1].

Mobile applications designed for language learning provide interactive learning environments that combine multimedia elements such as audio, video, text, and gamified exercises. These features enable learners to practice vocabulary, grammar, pronunciation, listening, speaking, and writing skills in a more engaging and personalized way. The increasing popularity of smartphones among students has made mobile applications an effective supplementary tool that extends language learning beyond the classroom environment. The mobility and accessibility of such applications allow learners to engage in continuous language practice, thereby strengthening their linguistic competence and improving overall language acquisition outcomes. Recent studies in the field of educational technology emphasize that mobile-assisted language learning plays an important role in enhancing students' motivation and participation in English language learning. Mobile learning tools enable students to actively participate in interactive activities, collaborative tasks, and self-directed learning processes. As a result, learners develop greater autonomy and responsibility for their own learning progress. Research also suggests that mobile technologies can support personalized learning by allowing students to learn at their own pace and according to their individual learning preferences. One of the major advantages of mobile applications in language learning is the opportunity for immediate feedback and adaptive learning. Many mobile learning platforms use artificial intelligence, speech recognition, and automated evaluation systems to provide instant corrections and suggestions to learners. Such features allow students to identify their mistakes and improve their language skills in real time. In addition, mobile applications often include gamification elements such as points, levels, leaderboards, and rewards that increase learners' motivation and encourage consistent practice. These features make language learning more enjoyable and reduce the anxiety often associated with speaking and communication tasks [2].

The theoretical foundation of mobile-assisted language learning is closely connected with constructivist learning theory and communicative language teaching approaches. According to constructivist principles, learners actively construct knowledge through interaction with learning materials and digital environments. Mobile applications provide learners with interactive tasks and contextual learning experiences that help them build meaningful connections between language forms and real-life communication. Consequently, students become more active participants in the learning process rather than passive recipients of information. In order to investigate the effectiveness of mobile applications in teaching English as a foreign language, many researchers have conducted empirical studies in different educational contexts. One experimental study conducted with high school students examined the impact of mobile-assisted language learning on students' speaking proficiency.

The study involved 70 participants divided into experimental and control groups.

The experimental group used mobile applications such as language learning apps and communication platforms, while the control group continued using traditional classroom methods. The results of pre-test and post-test assessments revealed that the experimental group achieved significantly higher improvement in speaking performance compared with the control group. The experimental group showed an average improvement of more than 13 points, whereas the control group demonstrated only moderate progress. Furthermore, qualitative findings from the same research indicated that students using mobile applications experienced increased motivation, reduced speaking anxiety, and greater confidence when practicing English communication. The learners also reported that mobile applications allowed them to practice English more frequently outside the classroom and provided opportunities for authentic interaction with other learners or native speakers. These findings demonstrate that mobile applications can effectively enhance students' communicative competence and encourage active participation in language learning. Another study focusing on vocabulary acquisition also confirmed the positive impact of mobile-assisted language learning on students' language development. The research showed that learners who used mobile vocabulary applications achieved significantly higher vocabulary scores compared with those who followed traditional learning methods.

Statistical analysis confirmed that the use of mobile learning tools contributed positively to students' academic performance and vocabulary retention. In addition to vocabulary and speaking skills, mobile applications have also proven effective in developing other language competencies such as grammar, reading, and listening. A study investigating the use of mobile learning platforms for grammar instruction found that more than ninety percent of participating students responded positively to the integration of mobile applications in their learning process. The students reported that the mobile learning environment made grammar practice more accessible, interesting, and effective compared with traditional textbook-based activities. The flexibility of mobile learning environments is another key factor that contributes to their effectiveness in language education. Mobile applications allow students to access learning materials regardless of time and location, which supports continuous learning beyond classroom boundaries. This flexibility is particularly beneficial for university students and adult learners who may have limited time for formal classroom instruction. By providing opportunities for micro-learning sessions, mobile applications help learners integrate language practice into their daily routines. Despite the numerous advantages of mobile-assisted language learning, the implementation of mobile technologies in EFL classrooms also presents certain challenges. One of the most common difficulties is related to technological infrastructure, including unstable internet connectivity, limited device compatibility, and insufficient access to digital resources. In some educational contexts, teachers may also face difficulties in integrating mobile technologies effectively due to a lack of technical training or pedagogical guidance [3].

Therefore, professional development programs and institutional support are essential for ensuring the successful integration of mobile technologies into language education. Another challenge concerns the potential for distraction when students use

mobile devices in the classroom. Since smartphones provide access to social media, games, and other non-educational applications, students may become distracted during learning activities. To address this issue, educators need to establish clear guidelines for the responsible use of mobile devices and design well-structured learning tasks that maintain students' focus and engagement. From a pedagogical perspective, the integration of mobile applications should not replace traditional teaching methods but rather complement them. Blended learning approaches that combine classroom instruction with mobile learning activities have proven to be particularly effective in promoting language acquisition. In such models, teachers guide students through structured learning tasks while mobile applications provide additional opportunities for independent practice, review, and reinforcement of language skills. The results of various studies indicate that students generally demonstrate positive attitudes toward the use of mobile technologies in language learning. Large-scale surveys involving hundreds of university students have shown that learners perceive mobile applications as useful tools that enhance motivation, facilitate communication, and improve language learning outcomes. Students also appreciate the opportunity to study anytime and anywhere, which increases their overall engagement with the learning process [4].

In conclusion, the use of mobile applications in teaching English as a foreign language represents a significant innovation in modern language education. Mobile-assisted language learning provides flexible, interactive, and personalized learning experiences that support the development of various language skills. Empirical research confirms that mobile learning tools can significantly improve students' speaking, vocabulary, grammar, and overall English proficiency. At the same time, successful integration of mobile technologies requires careful pedagogical planning, teacher training, and appropriate technological infrastructure. When implemented effectively, mobile applications can transform traditional language classrooms into dynamic digital learning environments that promote student engagement, autonomy, and long-term language development. The growing importance of digital technologies in education suggests that mobile-assisted language learning will continue to play an increasingly important role in the future of English language teaching. As mobile technologies evolve and new educational applications emerge, educators and researchers will have new opportunities to explore innovative approaches that enhance language learning outcomes and meet the needs of modern learners in the digital age.

References

1. Kukulska-Hulme, A. (2020). Mobile-Assisted Language Learning: A Critical Overview. 56-78
2. Stockwell, G. (2013). Mobile Learning for Language Learners: Benefits and Challenges. 23-44
3. Wang, X., & Gunaban, M. (2024). Effectiveness of Mobile-Assisted Language Learning in Enhancing English Proficiency. 66-80
4. Islam, A., & Hasan, M. (2020). The Effectiveness of Mobile Assisted Language Learning on ESL Listening Skills. 102-113

EFFICIENCY OF USING AI APPLICATIONS IN PRONUNCIATION TRAINING

Zhasuzakkyzy A.

Master's student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: мақалада шет тілін үйрену кезінде айтылу және интонация дағдыларын қалыптастыруда жасанды интеллектке негізделген қосымшаларды қолданудың тиімділігі талданады. Эксперименттік зерттеу нәтижелері дәстүрлі оқыту әдістерімен салыстырғанда AI қолданбаларын пайдаланған білім алушыларда фонетикалық дағдыларды дамытудың жоғары деңгейін көрсетті. Жасанды интеллект технологияларын шет тілдерін оқыту практикасына интеграциялау перспективасы туралы қорытынды жасалды.

Резюме: в статье анализируется эффективность использования приложений на основе искусственного интеллекта в формировании произносительных и интонационных навыков при изучении иностранного языка. Результаты экспериментального исследования показали более высокий уровень развития фонетических навыков у обучающихся, использовавших ИИ-приложения, по сравнению с традиционными методами обучения. Сделан вывод о перспективности интеграции технологий искусственного интеллекта в практику преподавания иностранных языков.

The current stage of education development is characterized by the active introduction of digital technologies into the educational process. One of the most promising areas is the use of artificial intelligence technologies, which are gradually becoming an important tool for modernizing the educational environment. In the field of teaching foreign languages, digital technologies open up new opportunities for improving various aspects of language training for students, including the development of phonetic skills [1].

Pronunciation and intonation are the most important components of communicative competence. The correct reproduction of the language's sound system, compliance with the norms of verbal and phrasal stress, as well as the use of appropriate intonation models ensure the accuracy and naturalness of oral speech. Insufficient formation of pronunciation skills can lead to distortion of the meaning of utterance and complicate the process of intercultural communication.

The formation of pronunciation and intonation skills traditionally requires a significant amount of practice and constant correction of errors. In classroom settings, the teacher does not always have the opportunity to pay sufficient attention to each student, especially in groups with a large number of students [2]. As a result, some phonetic errors can become fixed and persist for a long time.

The development of artificial intelligence technologies allows us to partially solve this problem. Modern pronunciation training applications use automatic speech recognition systems and acoustic analysis algorithms that allow students to compare spoken sound samples with reference pronunciation. Based on this analysis, applications provide the user with instant feedback, pointing out mistakes made and offering recommendations on how to fix them.

The use of AI applications in teaching foreign languages contributes to the

individualization of the learning process. Students have the opportunity to independently adjust the intensity of classes, repeat exercises the required number of times and track their own progress. In addition, the interactive nature of digital technologies helps to increase learning motivation and stimulate regular practice of oral speech [3].

At the same time, the effectiveness of the use of artificial intelligence in the formation of pronunciation skills requires empirical confirmation. To determine the pedagogical potential of AI technologies, it is necessary to conduct experimental studies that allow comparing the results of traditional teaching and learning using digital tools.

The purpose of this study is to analyze the results of using artificial intelligence-based applications in the process of forming students' pronunciation and intonation skills when learning a foreign language.

The experimental study involved 40 students who were divided into two groups of 20 people each. The experimental group used artificial intelligence-based applications to train pronunciation and intonation, while the control group was trained using traditional methods.

At the final stage of the experiment, the level of formation of the students' pronunciation and intonation skills was analyzed. The data obtained showed differences in the distribution of skill levels between the groups.

In the experimental group, a low level was recorded in 15% of the students, which corresponds to 3 participants. The average level was found in 45% of the students, that is, in 9 people. 40% of the students demonstrated a high level of formation of pronunciation and intonation skills, which amounted to 8 people.

In the control group, the indicators were less pronounced. A low level was recorded in 30% of the students, which corresponds to 6 participants. The average level was found in 45% of the students, which amounted to 9 people. A high level of skill formation was achieved in 25% of the students, that is, in 5 people.

To check the statistical significance of the differences between the groups, Pearson's χ^2 criterion was applied. As a result of calculations, the value of $\chi^2_{\text{emp}} = 6.12$ was obtained with a critical value of $\chi^2_{\text{cr}} = 5.99$ with a significance level of $p = 0.05$ and the number of degrees of freedom $df = 2$. Since the empirical value exceeds the critical value, the differences between the experimental and control groups are statistically significant.

Additionally, an analysis of the average indicators was carried out according to the integral index of pronunciation and intonation, evaluated on a five-point scale. In the experimental group, the average was 4.2 with a standard deviation of 0.4. In the control group, the average was 3.6 with a standard deviation of 0.5.

To check the statistical significance of the differences between the mean values, the Student's t-test was used for independent samples. As a result of calculations, the value of $t_{\text{em}} = 4.21$ was obtained with a critical value of $t_{\text{cr}} = 2.02$ with a significance level of $p = 0.05$. Since the empirical value exceeds the critical value, the differences between the averages of the two groups are statistically significant.

Thus, a quantitative analysis of the results indicates higher rates of formation of

pronunciation and intonation skills among the students of the experimental group.

The results obtained allow us to conclude that the use of applications based on artificial intelligence contributes to a more effective formation of students' pronunciation and intonation skills. The higher proportion of students who achieved a high level of proficiency in phonetic skills in the experimental group indicates the positive impact of digital technologies on the learning process.

One of the most significant advantages of using AI applications is the ability to receive personalized feedback. Unlike traditional teaching, where the teacher is limited by time frames and cannot always analyze the pronunciation of each student in detail, digital applications allow you to instantly identify mistakes and provide recommendations for their correction [4]. This helps students to become more aware of their own phonetic difficulties and to correct them more purposefully.

Another important advantage is the possibility of repeated independent practice. The formation of stable pronunciation skills requires regular training, and the use of digital applications allows students to repeat tasks the required number of times. This practice helps automate skills and create a more natural-sounding speech.

An essential advantage of AI applications is also the objectivity of pronunciation assessment. Modern speech analysis systems are able to detect even minor deviations from the standard pronunciation, which makes it possible to more accurately track the dynamics of phonetic skills development [5].

In addition, the use of digital tools has a positive effect on the motivation of students. The interactive interface, visualization of progress, and the ability to independently monitor results make the learning process more exciting and encourage regular practice.

Despite the obvious advantages, the use of AI applications in pronunciation training has certain limitations. Artificial intelligence technologies may not always correctly interpret individual features of students' speech, including accent or variation of intonation patterns. In some cases, an automatic assessment system may detect deviations that do not significantly affect speech comprehension.

Another limitation is the dependence of the accuracy of the analysis on the technical conditions. The microphone quality, background noise level and acoustic characteristics of the room can affect the correctness of speech recognition and reduce the accuracy of feedback [6].

In addition, the use of AI applications requires pedagogical support. Despite the high functionality of digital tools, they cannot completely replace the teacher. The role of a teacher remains important for explaining complex phonetic phenomena, developing communication skills, and organizing systematic pronunciation work.

Thus, the most effective approach is a combined approach that combines the capabilities of artificial intelligence with traditional methods of teaching a foreign language.

The conducted research has shown that the use of applications based on artificial intelligence contributes to a more effective formation of students' pronunciation and intonation skills when learning a foreign language. The integration of digital technologies into the learning process makes it possible to increase the intensity of

phonetic practice, provide individualized feedback and stimulate student motivation.

At the same time, the use of AI applications requires methodological support from the teacher and should be considered as an additional learning tool, rather than as a complete replacement for traditional pedagogical methods.

The results obtained confirm the prospects for further implementation of artificial intelligence technologies in the practice of teaching foreign languages and can serve as a basis for the development of methodological recommendations on the use of digital tools in the formation of pronunciation and intonation skills.

References

1. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для вузов. — М.: Академия, 2019. — 336 с.
2. Пассов Е.И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. — М.: Русский язык, 2018. — 276 с.
3. Levis J.M. Intelligibility, Oral Communication, and the Teaching of Pronunciation. — Cambridge: Cambridge University Press, 2018. — 308 p.
4. Derwing T.M., Munro M.J. Pronunciation Fundamentals: Evidence-based Perspectives for L2 Teaching and Research. — Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2015. — 247 p.
5. Godwin-Jones R. Emerging technologies: Speech tools and technologies for language learning // Language Learning & Technology. — 2018. — Vol. 22, № 3. — P. 8–16.
6. Liakin D., Cardoso W., Liakina N. Learning L2 pronunciation with a mobile speech recognition application: French /y/ // CALICO Journal. — 2017. — Vol. 34, № 1. — P. 1–25.

UDK 372.881.111.1

PROBLEM ANALYSIS AND DEVELOPMENT OF METHODOLOGICAL SOLUTIONS FOR TEACHING ENGLISH IN MULTILINGUAL CLASSROOMS

Zholmakhan P.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Мақалада проблемаларды талдауға және көптілді сыныпта ағылшын тілін оқытуда тиімді шешімдерді табуға арналған магистрлік зерттеудің нәтижелері келтірілген. Сараланған оқытуды, коммуникативтік тәсіл элементтерін, ынтымақтастық технологиясын, транслятивдік стратегиясын және қалыптастырушы бағалауды қамтитын әдістемелік шешімдер кешенін сынақтан өткізуге бағытталған эксперименттік жұмыстың нәтижелері ұсынылған.

Резюме: В статье представлены результаты магистерского исследования, посвящённого анализу проблем и поиску эффективных решений при обучении английскому языку в условиях многоязычного класса. Представлены результаты экспериментальной работы, направленной на апробацию комплекса методических решений, включающих дифференцированное обучение, элементы коммуникативного подхода, технологию сотрудничества, стратегию транслятивдизма и формирующее оценивание.

Modern education operates in the context of globalization, academic mobility and increased migration processes, which leads to the formation of multilingual and multicultural classes. This trend is particularly pronounced in educational institutions

in Kazakhstan, where education is conducted in Kazakh, Russian and English. In such circumstances, teaching English becomes more difficult, as students differ in their level of proficiency in their native and state languages, and have different cultural and sociolinguistic experiences [1].

The problem of the research is to identify the specific difficulties encountered in teaching English in multilingual classrooms and to identify effective pedagogical solutions that contribute to improving the quality of education.

The purpose of the study is to identify the main problems of teaching English in multilingual classrooms and to develop a set of methodological solutions to improve the effectiveness of the educational process.

To achieve this goal, the following tasks were defined:

- To analyze theoretical approaches to the organization of learning in a multilingual environment.
- To identify the main difficulties faced by students and teachers.
- To develop and test a methodological package aimed at overcoming the identified problems.
- To evaluate the effectiveness of the proposed solutions based on experimental data [2].

The theoretical basis of the research was the works of domestic and foreign scientists in the field of multilingualism, intercultural communication and methods of teaching foreign languages. The concepts of the communicative approach, the ideas of social constructivism, as well as modern research on translanguage have made it possible to consider multilingualism not as an obstacle, but as a learning resource.

A multilingual classroom is characterized by the heterogeneity of students' language experience. On the one hand, this creates additional difficulties related to interference, differences in phonetic and grammatical systems of languages, and differences in learning strategies. On the other hand, a multilingual environment has the potential to develop cognitive flexibility, metalanguage awareness, and intercultural competence [3].

The experimental work was carried out during one semester on the basis of a secondary school. The study involved 48 8th grade students, divided into control and experimental groups. The experimental group implemented a developed methodological package, which includes:

- differentiated tasks based on the level of language proficiency;
- using the native language as an auxiliary resource (translanguage strategy);
- project activities in small groups;
- formative assessment and reflective practices;
- tasks aimed at developing intercultural competence [4].

At the ascertaining stage of the study, it was revealed that the majority of students have difficulties in speaking (62%), listening (54%) and understanding grammatical structures (48%). There was also a reduced learning motivation among some of the students, which was explained by the fear of making mistakes and the language barrier.

After the introduction of a set of methodological solutions, the following

changes were recorded in the experimental group:

- increase in the average academic performance by 18%;
- increasing the level of communication activity in the classroom;
- reduction of the number of speech errors of an interference nature;
- an increase in indicators of educational motivation (according to the results of the survey — by 22%);
- forming a positive attitude towards a multilingual environment.

No significant changes were detected in the control group, which confirms the effectiveness of the proposed solutions.

The data obtained confirm the hypothesis that the systematic use of a differentiated and communication-oriented approach helps to overcome linguistic and psychological barriers in a multilingual classroom. Especially significant was the use of translanguaging, which allows students to meaningfully use the existing language repertoire when learning English.

In addition, group project activities contributed to the development of skills of cooperation and intercultural interaction. Formative assessment provided individualization of learning and reduced anxiety.

Learning English in multilingual classrooms is accompanied by a number of specific difficulties: interference, differences in training level, psychological barriers and reduced motivation [5]. A multilingual environment can be considered not only as a source of problems, but also as a resource for the development of metalanguage and intercultural competence.

The effectiveness of training increases with the use of a differentiated approach, translanguaging, project activities and formative assessment.

It has been experimentally proven that the introduction of a comprehensive methodological model helps to increase the level of language training and educational motivation of students. The conducted research made it possible to comprehensively consider the problems of teaching English in multilingual classrooms and propose practice-oriented solutions. In the context of multilingual education, it is especially important to take into account the individual characteristics of students, their linguistic experience and cultural context.

The results of the experimental work confirmed the need to integrate flexible pedagogical strategies focused on the development of communicative competence and intercultural interaction. The proposed methodological package can be recommended for use in the practice of teaching English in general education schools and institutions of secondary vocational education.

The prospects for further research are related to the development of digital tools to support multilingual learning and an in-depth study of the influence of translanguaging on the formation of academic language competence.

References

1. Бим И. Л. Теория и практика обучения иностранным языкам. – М.: Просвещение, 2007.
2. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика. – М.: Академия, 2013.

3. García O., Wei L. Translanguaging: Language, Bilingualism and Education. – London: Palgrave Macmillan, 2014.
4. Hymes D. On Communicative Competence. – Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1972.
5. Vygotsky L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge: Harvard University Press, 1978.

UDC 811

ENGLISH LANGUAGE TEACHING METHODOLOGY AS A TOOL FOR DEVELOPING STUDENTS' INDEPENDENT LEARNING SKILLS

Zhumagulova A. T.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту әдістемесінің студенттердің өздігінен білім алу дағдыларын дамытудағы рөлі қарастырылады. Қазіргі білім беру жүйесі білім алушылардың дербестігін дамытуға бағытталған. Мақалада шетел тілін оқытудағы негізгі әдістемелік тәсілдерге әдебиетке шолу жасалып, болашақ эмпирикалық зерттеудің әдістемелік негіздері ұсынылады. Нәтижелер студенттердің жауапкершілігі мен мотивациясын арттыруға, өздігінен оқу дағдыларын қалыптастыруға бағытталған әдістемелік шешімдердің маңыздылығын көрсетеді. Кілт сөздер: өздігінен оқу, оқушы дербестігі, коммуникативті тілдік оқыту, тапсырмаға негізделген оқыту, жобаға негізделген оқыту, ағылшын тілін оқыту.

Резюме: В данной статье рассматривается роль методики преподавания английского языка в развитии навыков самостоятельного обучения у студентов. Современная система образования направлена на развитие автономности обучающихся. В статье представлен обзор научной литературы по основным методическим подходам к обучению иностранному языку, а также предложены методологические основы для будущего эмпирического исследования. Результаты подчеркивают важность методических решений, направленных на повышение ответственности и мотивации студентов, а также на формирование навыков самостоятельного обучения. Ключевые слова: самостоятельное обучение, автономия обучающихся, коммуникативное обучение языку, обучение на основе заданий, проектное обучение, преподавание английского языка.

In contemporary educational settings, the development of independent learning skills has become a central objective of higher education. Global trends in pedagogy highlight the importance of cultivating learner autonomy, which is defined as the ability of students to take charge of their own learning process. Beyond acquiring knowledge, students are expected to develop critical thinking, problem-solving abilities, and the capacity to learn independently. These competencies are increasingly linked to employability, lifelong learning, and success in a rapidly changing world. English language teaching (ELT) provides a particularly rich context for fostering independent learning. Unlike purely content-based courses, language learning requires continuous practice, self-monitoring, and the application of strategies in real communicative contexts. Methodological approaches that prioritize interaction, meaningful tasks, and learner-centered activities can therefore significantly influence students' capacity to learn autonomously.

The aim of this article is to analyze theoretical approaches to English language teaching that support the development of independent learning skills. Specifically, the study examines how communicative language teaching (CLT), task-based language teaching (TBLT), and project-based learning (PBL) can facilitate learner autonomy. Additionally, the article outlines a methodological framework for further empirical research aimed at evaluating the practical effectiveness of these methods in higher education contexts in Kazakhstan [1].

Independent learning has been extensively discussed in language education research. Benson emphasizes that learner autonomy is not merely an innate trait but a set of skills that can be nurtured through appropriate pedagogical strategies. These skills include goal-setting, strategic planning, self-assessment, and reflection. In addition, autonomy is closely linked to motivation; students who perceive themselves as active agents in their learning are more likely to engage persistently with challenging tasks.

Communicative Language Teaching (CLT) represents a paradigm shift from traditional, teacher-centered instruction toward learner-centered practices that emphasize real communication. Richards and Rodgers argue that CLT prioritizes meaningful interaction over rote memorization of grammatical rules. Classroom activities such as role plays, interviews, discussions, and problem-solving tasks encourage students to take initiative, negotiate meaning, and monitor their language use. Research shows that when learners are given opportunities to make decisions about the content and format of communicative activities, their sense of responsibility for learning increases, fostering autonomy.

Task-based language teaching (TBLT) focuses on the completion of meaningful tasks rather than isolated language exercises. According to Willis, tasks simulate real-life communicative scenarios that require learners to use language as a tool for achieving specific outcomes. Examples include planning a trip, conducting interviews, or solving a problem collaboratively. TBLT encourages learners to identify strategies for completing tasks, evaluate their effectiveness, and adjust their approaches—key components of independent learning. Studies indicate that TBLT can enhance learner motivation, engagement, and self-regulatory skills.

Project-based learning extends TBLT principles by engaging learners in longer-term projects that integrate multiple skills and knowledge areas. In PBL, students are responsible for planning, researching, analyzing information, and presenting findings to peers or instructors. This process inherently promotes self-organization, critical thinking, and creativity. According to Thomas, PBL fosters a learning environment where students assume ownership of both the process and outcomes of their work, which aligns closely with the objectives of learner autonomy.

Although CLT, TBLT, and PBL differ in focus, all share common features that support independent learning: active participation, responsibility for learning, and opportunities for reflection. Integrating these approaches can provide a holistic framework for developing students' autonomy in English language learning. Empirical studies suggest that combining task-based and project-based activities within a communicative context yields significant gains in both language proficiency and

independent learning skills [2].

The current study adopts a two-stage design. The first stage involves theoretical analysis and literature review to identify the most effective English language teaching methodologies for promoting learner autonomy. The second stage will consist of empirical research conducted among undergraduate students studying English as a foreign language in Kazakhstan.

Research Methods:

1. Classroom Observation – The researcher will observe lessons to document the implementation of CLT, TBLT, and PBL methods, focusing on students' participation, initiative, and self-regulatory behaviors.

2. Student Questionnaires – Learners will complete surveys assessing their perceptions of autonomy, learning strategies, and motivation. The questionnaire will include Likert-scale items and open-ended questions to capture qualitative insights.

3. Learning Outcomes Analysis – Students' performance on language tasks and projects will be analyzed to evaluate the impact of teaching methodologies on independent learning.

This mixed-methods approach ensures that both quantitative and qualitative data inform conclusions regarding the effectiveness of teaching methods in fostering autonomy. Ethical considerations, including informed consent and confidentiality, will be strictly adhered to throughout the study [3].

The literature and preliminary analysis indicate that English language teaching methodologies have a profound impact on the development of independent learning skills. CLT provides opportunities for authentic communication, encouraging learners to monitor their performance and seek feedback. TBLT emphasizes problem-solving and strategy use, which promotes self-directed engagement with learning materials. PBL enhances organizational and research skills while fostering creativity and responsibility for outcomes.

Implementing these approaches in tandem can create a synergistic effect: communicative tasks provide context, task-based activities develop problem-solving skills, and project-based learning reinforces self-management and goal-setting. For example, a project requiring students to prepare a short research presentation in English can integrate all three approaches: discussions (CLT), data collection and analysis (TBLT), and final presentation (PBL). This not only improves language competence but also strengthens independent learning behaviors such as planning, self-monitoring, and reflective thinking.

Challenges in implementing these methods include varying levels of student motivation, teacher readiness, and institutional constraints. However, professional development and careful lesson planning can mitigate these obstacles. Teachers play a critical role as facilitators, guiding learners without taking over the decision-making process, which is essential for fostering autonomy.

The analysis demonstrates that modern English language teaching methodologies offer powerful tools for developing students' independent learning skills. Approaches such as communicative language teaching, task-based learning, and project-based learning actively promote learner autonomy, responsibility, and

engagement. Future empirical research will evaluate the effectiveness of these methods in real classroom settings in Kazakhstan, providing data-driven recommendations for integrating autonomy-supportive practices into English language instruction. Developing independent learning skills is not only beneficial for language acquisition but also essential for preparing students for lifelong learning and professional success.

References

1. Benson, P. (2013). *Teaching and Researching Autonomy in Language Learning*. London: Routledge.
2. Ellis, R. (2003). *Task-Based Language Learning and Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
3. Harmer, J. (2007). *How to Teach English*. London: Longman.
4. Little, D. (1991). *Learner Autonomy 1: Definitions, Issues, and Problems*. Dublin: Authentik.
5. Littlewood, W. (2004). The Task-Based Approach: Some Questions and Suggestions. *ELT Journal*, 58(4), 319–326.
6. Nunan, D. (2004). *Task-Based Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
7. Richards, J., & Rodgers, T. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
8. Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. San Rafael, CA: Autodesk Foundation.
9. Willis, J. (1996). *A Framework for Task-Based Learning*. London: Longman.

UDK 37.013.43

THE ROLE OF DRAMA IN LANGUAGE DEVELOPMENT AND COMMUNICATION

Zhumakanova G.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада ағылшын тілін оқытудағы драманың рөлі, оның теориялық негіздері, сыныптағы практикалық қолданылуы және оның тиімділігін бағалайтын эксперименттік зерттеу нәтижелері қарастырылады. Зерттеу нәтижелері драмаға негізделген іс-шаралар оқушылардың сөздік қорын, грамматиканы қолдануын, сөйлеу және тыңдау дағдыларын және оқу процесіне жалпы қатысуын айтарлықтай жақсартатынын көрсетеді. Нәтижелер драманы ағылшын тілі сабақтарына біріктіру тілді оқытудың динамикалық және тиімді ортасына ықпал ететінін көрсетеді.

Резюме: В данной статье рассматривается роль драматического искусства в преподавании английского языка, его теоретические основы, практическое применение в классе, а также результаты экспериментального исследования, оценивающего его эффективность. Результаты исследования показывают, что занятия с использованием драматических приемов значительно улучшают словарный запас, грамматику, навыки говорения и аудирования, а также общую вовлеченность учащихся в процесс обучения. Результаты свидетельствуют о том, что интеграция драматического искусства в уроки английского языка способствует созданию динамичной и эффективной среды для изучения языка.

Modern language education increasingly emphasizes communicative competence rather than the mere memorization of grammar rules and vocabulary. In this context, drama has emerged as an influential teaching approach that allows learners to use language in meaningful and interactive situations. Drama-based activities encourage students to communicate authentically, collaborate with peers, and express ideas creatively.

Unlike traditional teaching methods that focus primarily on written exercises and teacher-centered instruction, drama transforms the classroom into an active learning environment. Through role-playing, improvisation, and performance tasks, students practice language in realistic contexts that resemble real-life communication. As a result, drama not only enhances linguistic competence but also contributes to the development of social, emotional, and cognitive skills essential for effective communication.

The purpose of this article is to explore the role of drama in English language teaching, discuss its theoretical foundations, describe common drama-based classroom practices, and analyze the results of an experimental study evaluating its impact on students' language development and motivation [1].

The integration of drama into language education is supported by several educational and linguistic theories. One of the most important theoretical frameworks is experiential learning theory, which emphasizes learning through active participation and experience. In drama-based activities, students are not passive recipients of information but active participants who construct knowledge through interaction and performance.

Another important perspective is Vygotsky's social constructivist theory, which highlights the role of social interaction in cognitive development. According to Vygotsky, learning occurs through collaboration and communication with others. Drama provides a rich social environment where students interact, negotiate meaning, and learn from their peers.

Drama also aligns closely with the principles of Communicative Language Teaching (CLT). CLT focuses on meaningful communication and authentic language use. Drama activities simulate real-life situations, allowing learners to practice speaking, listening, and problem-solving skills in contexts that resemble everyday communication. Through these activities, students develop both linguistic competence and pragmatic awareness, learning how to adapt their language according to social roles and contexts [2].

Drama can be integrated into English language teaching through various classroom activities. One of the most commonly used techniques is role-play. In role-play exercises, students simulate real-life situations such as ordering food at a restaurant, participating in job interviews, or shopping in a store. These activities help learners practice functional language and develop practical communication skills.

Another effective approach is story dramatization, where students transform a narrative text into a short performance. This method allows learners to explore characters, plot, and dialogue while actively using language. Story dramatization also improves reading comprehension and encourages creative interpretation.

Improvisation activities represent another form of drama-based learning. In improvisation tasks, students create dialogues spontaneously based on a given situation. This encourages quick thinking, problem-solving, and spontaneous language use, which are essential skills in real-life communication.

Finally, performance tasks and presentations allow students to demonstrate their language abilities through short plays or classroom performances. Such activities increase students' motivation and provide opportunities for collaborative learning [3].

Drama-based methods offer numerous advantages for language learners. One of the most significant benefits is the development of communicative competence. Through dialogue and interaction, students practice speaking and listening skills while improving pronunciation, vocabulary usage, and grammatical accuracy.

Another important advantage is increased motivation and engagement. Traditional language lessons often rely on repetitive exercises that may lead to boredom. Drama activities, on the other hand, are dynamic and interactive, making the learning process more enjoyable and stimulating. Students become more willing to participate and develop a positive attitude toward language learning.

Drama also encourages creativity and critical thinking. When learners create dialogues, interpret characters, or solve situational problems, they actively engage in the learning process. This creative involvement helps students understand language structures more deeply and apply them in meaningful contexts.

In addition to linguistic benefits, drama supports social and emotional development. Collaborative activities promote teamwork, empathy, and respect for different perspectives. Students learn to listen to others, share ideas, and work together to achieve common goals.

Drama plays a crucial role in improving various aspects of language proficiency. One of its primary contributions is the enhancement of speaking skills. Many language learners feel anxious when speaking a foreign language. Drama reduces this anxiety by turning communication into an engaging activity where students focus on expressing ideas rather than avoiding mistakes.

Listening skills are also improved through drama activities. Students must listen carefully to their peers in order to respond appropriately during dialogues and performances. This interactive listening process helps learners develop the ability to understand spoken language in real time [4].

Another important area influenced by drama is pronunciation and intonation. Acting out scenes requires learners to pay attention to stress patterns, rhythm, and tone of voice. Through repeated practice in meaningful contexts, students develop more natural and expressive speech.

Drama also contributes to vocabulary acquisition. New words are introduced within meaningful contexts such as dialogues and stories. Because vocabulary is connected to actions, emotions, and experiences, it becomes easier for learners to remember and use in real communication.

Similarly, grammar learning benefits from drama-based instruction. Instead of practicing grammar through mechanical drills, students use grammatical structures to convey meaning during role-plays and dialogues. This functional use of grammar helps

learners internalize language patterns more effectively.

To evaluate the effectiveness of drama-based teaching methods, an experimental study was conducted involving two groups of students: an experimental group and a control group. The experimental group participated in English lessons that incorporated drama-based activities such as role-plays, improvisations, and story dramatizations, while the control group followed traditional teaching methods.

Both groups completed pre-tests and post-tests measuring vocabulary knowledge, grammar accuracy, reading comprehension, writing ability, and oral communication skills. The results were analyzed using quantitative statistical methods, while qualitative data were collected through classroom observations, student reflections, and teacher interviews.

Reading comprehension and writing skills also improved significantly in the experimental group, indicating that drama activities support integrated language skill development.

Qualitative data provided additional insights into students' learning experiences. Classroom observations showed that students were highly engaged during drama activities. Participation levels were consistently high, and learners demonstrated enthusiasm and creativity in their performances.

Student reflections indicated that drama-based lessons were enjoyable and motivating. Many students reported that these activities made learning English "fun" and "less stressful." As a result, learners were more willing to participate in classroom discussions and communicate in English.

Another important finding was the increase in students' confidence. Initially, many learners were hesitant to speak due to fear of making mistakes. However, after participating in drama activities, they became more confident and active in communication.

Drama activities also enhanced collaboration and social interaction. Students worked together to prepare performances, share ideas, and provide feedback to one another. This collaborative environment fostered mutual support and respect among learners.

Despite the positive findings, several limitations should be acknowledged. The study involved a relatively small sample size and was conducted within a specific educational context. Therefore, the results may not be fully generalizable to all learning environments.

In addition, the experimental period was relatively short. Future research should investigate the long-term effects of drama-based instruction and explore its impact across different age groups and educational settings.

Drama represents a powerful and effective approach to English language teaching. By integrating drama-based activities such as role-plays, improvisations, and story dramatizations into language lessons, teachers can create interactive and learner-centered environments that promote meaningful communication [5].

The results of the experimental study demonstrate that drama-based instruction significantly improves students' vocabulary, grammar, speaking, listening, reading, and writing skills. In addition, drama enhances motivation, confidence, creativity, and

collaboration among learners.

Overall, drama transforms the language classroom into a dynamic learning space where students actively use English for authentic communication. For these reasons, drama should be considered an essential component of modern language education, helping learners develop both linguistic competence and the interpersonal skills necessary for successful communication in a globalized world.

References

1. Carter, R., & Long, M. N. (1991). Teaching Literature. Longman. pp. 110.
2. Delanoy, W., Eisenmann, M., & Matz, F. (Eds.). (2015). Learning with Literature in the EFL Classroom. Peter Lang Verlag. pp. 139.
3. Ntelioglou, B. Y. (2011). Drama and English Language Learners. In Key Concepts in Theatre/Drama Education (pp. 183–188). Brill.
4. Richards, J., & Rodgers, T. S. (2001). Methodology of TESOL: A Handbook. Cambridge University Press. pp. 250.
5. Stern, H. H. (1983). Fundamental Concepts of Language Teaching. Oxford University Press. pp. 180.

UDC 811

THE USE OF MULTIMEDIA TOOLS IN DEVELOPING STUDENTS' WRITING SKILLS

Zhunissoz Zh.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Бұл мақалада шетел тілін оқыту барысында оқушылардың жазылым дағдыларын дамытуда мультимедиялық құралдарды қолданудың маңыздылығы қарастырылады. Зерттеу аясында мультимедиялық технологиялардың, соның ішінде блогтар, вики-платформалар, бірлескен онлайн құжаттар, аудиовизуалды материалдар және интерактивті цифрлық ресурстардың жазба тіл дамытуға ықпалы талданады. Мультимедиялық құралдар оқушылардың жазуға қызығушылығын арттыруға, сөздік қорын кеңейтуге, грамматикалық сауаттылығын жақсартуға, мәтін құрылымын дұрыс ұйымдастыруға және өз ойын жазба тіл түрде нақты жеткізуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, мұндай құралдар бірлескен жұмыс, жедел кері байланыс, өзара бағалау және өзіндік түзету мүмкіндіктерін қамтамасыз етеді. Мақалада мультимедиялық құралдарды тиімді қолдану оқушылардың жазылым дағдыларын жетілдірумен қатар, олардың оқу мотивациясын, дербестігін және цифрлық сауаттылығын дамытуға ықпал ететіні қорытындыланады.

Резюме: В данной статье рассматривается использование мультимедийных средств в развитии письменной речи учащихся при обучении иностранному языку. Особое внимание уделяется педагогическому потенциалу блогов, вики-технологий, совместных онлайн-документов, аудиовизуальных материалов и интерактивных цифровых ресурсов. Отмечается, что применение мультимедийных инструментов способствует повышению интереса учащихся к письменной деятельности, расширению словарного запаса, улучшению грамматической правильности, формированию логичной структуры текста и более точному выражению мыслей в письменной форме. Кроме того, мультимедийные средства создают условия для совместной работы, оперативной обратной связи, взаимопроверки и самокоррекции. Делается вывод о том, что систематическое использование мультимедийных инструментов в обучении иностранному языку положительно влияет не

только на развитие письменных навыков, но и на мотивацию, самостоятельность и цифровую грамотность учащихся.

Writing is one of the most difficult skills in foreign language learning because it requires students to combine vocabulary, grammar, organization, coherence, and communicative purpose in one productive task. Traditional writing instruction often focuses on model texts, grammar drills, and teacher correction, but such an approach does not always provide enough interaction, creativity, or immediate feedback. As a result, many learners experience difficulty in generating ideas, organizing texts, revising drafts, and maintaining motivation.

The integration of multimedia tools offers new opportunities for addressing these problems. Multimedia learning theory states that students learn more effectively when information is presented through combined verbal and visual channels, provided that the material is organized meaningfully [1]. In the context of foreign language writing, digital tools can support idea generation, modeling, drafting, peer review, revision, and publication. Technology also changes the nature of writing itself by making it more social, interactive, and process-oriented.

Recent studies show that blogs can facilitate students' writing development by increasing audience awareness and encouraging regular writing practice. Web-based collaborative writing can strengthen interaction, revision, and negotiation of meaning among learners. Wikis also provide a useful environment for co-authoring, editing, and improving texts through shared responsibility. Therefore, multimedia tools should be viewed not as additional decoration, but as pedagogically meaningful instruments for the development of writing skills.

The purpose of this article is to analyze the pedagogical value of multimedia tools in developing students' writing skills and to present the results of an experimental study conducted in a school context.

The research was based on a mixed-methods approach combining quantitative and qualitative data. The pedagogical experiment was conducted at School-Gymnasium No. 45 from October to December 2025. Fifty students participated in the study and were divided into two equal groups: an experimental group and a control group. Both groups had comparable initial levels of foreign language proficiency.

The control group studied through traditional methods, including textbook-based instruction, teacher explanation, and paper-based writing exercises. The experimental group received multimedia-supported instruction. The writing component of instruction included digital presentations for introducing topics, video and audio prompts for pre-writing activities, interactive grammar and vocabulary exercises, collaborative documents for group drafting, blogs for publishing written tasks, and online feedback tools for revision.

The research instruments included pre-tests, post-tests, classroom observations, questionnaires, and analysis of students' written work. Special attention was paid to the development of coherence, cohesion, grammatical accuracy, vocabulary use, and text organization in students' writing. The methodological framework of the study was grounded in communicative language teaching, multimedia learning theory, and technology-supported L2 writing approaches [2].

The results of the experiment demonstrated that multimedia-supported instruction had a positive effect on students' writing development. In the experimental group, writing scores increased from 50% in the pre-test to 71% in the post-test, which represents a 21% improvement. In the control group, writing scores improved from 51% to 60%, which represents only a 9% increase. This difference indicates that multimedia-based instruction was considerably more effective in supporting the development of written production.

One explanation for this result is that multimedia tools supported writing as a process rather than as a one-time product. Students in the experimental group did not simply write a text and submit it. They first explored the topic through audiovisual materials, discussed ideas in groups, completed interactive language tasks, produced drafts in collaborative digital spaces, and then revised their work after feedback. This sequence made writing more structured and less stressful. It also allowed learners to see writing as communication rather than only as an assessment task.

Another important factor was motivation. Students in the experimental group reported higher interest and engagement during lessons. Blogs and collaborative platforms gave them a clearer sense of audience and purpose. This finding is consistent with the idea that blog-based instruction can create a more authentic writing environment and encourage students to pay greater attention to content and form [3]. When students know that their texts may be read by peers and discussed in class, they often become more responsible and more willing to improve their work.

The use of collaborative digital tools was especially valuable for revision and peer interaction. In many traditional classrooms, revision is limited because students write individually and receive feedback only from the teacher. In contrast, collaborative writing environments make changes visible and encourage students to negotiate word choice, grammar, and structure together. Previous research has shown that web-based collaborative writing helps second language learners engage more actively in the writing process and develop stronger awareness of audience, organization, and language accuracy. The present study confirms this tendency. During the experiment, students in the multimedia group were more active in editing drafts, commenting on classmates' work, and correcting mistakes.

Wikis and shared documents also supported cooperative writing and helped students develop responsibility for text quality. Such tools encourage repeated rewriting, comparison of versions, and joint authorship, all of which are useful for improving writing performance. In the experiment, these tools were particularly effective for descriptive and opinion essays, where students needed to organize ideas logically and support their opinions with relevant examples.

The benefits of multimedia were not limited to writing alone. The experimental group also showed improvement in vocabulary, grammar, reading, speaking, and listening. Vocabulary increased by 25%, grammar by 22%, and reading by 18%. These gains are important for writing because good written production depends on sufficient language resources. Interactive exercises and multimedia prompts likely supported vocabulary retention and contextual grammar practice, which then transferred to students' written work. This result corresponds with the broader view that technology

can enrich L2 writing instruction when digital tools are linked to pedagogical goals rather than used randomly [4].

At the same time, the study suggests that the effectiveness of multimedia depends on proper organization. Technology by itself does not guarantee better writing. Teachers need to choose tools according to learning objectives, students' level, and task type. Multimedia instruction should be systematic, balanced, and pedagogically justified. Mayer also emphasizes that multimedia is effective when it reduces unnecessary cognitive load and helps learners focus on meaningful connections between words and images. Therefore, multimedia writing tasks should remain clear, purposeful, and methodologically structured.

The study confirms that multimedia tools can significantly improve students' writing skills in foreign language learning. Compared with traditional instruction, multimedia-supported teaching created better conditions for idea generation, drafting, collaboration, revision, and feedback. The experimental data showed that students in the multimedia group achieved stronger progress in writing and demonstrated higher motivation and engagement.

The article shows that blogs, wikis, collaborative documents, audiovisual prompts, and interactive exercises can be effectively integrated into writing instruction when they are used systematically and in accordance with pedagogical goals. Multimedia tools not only improve the technical aspects of writing, such as grammar and vocabulary, but also support learner autonomy, communication, and creative expression. For this reason, multimedia should be considered an essential component of modern foreign language teaching.

References

1. Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
2. Li, Z., Dursun, A., & Hegelheimer, V. (2017). Technology and L2 Writing. In C. A. Chapelle & S. Sauro (Eds.), *The Handbook of Technology and Second Language Teaching and Learning* (pp. 77–92). Wiley.
3. Arslan, R. Ş., & Şahin-Kızıl, A. (2010). How can the use of blog software facilitate the writing process of English language learners? *Computer Assisted Language Learning*, 23(3), 183–197.
4. Kessler, G., Bikowski, D., & Boggs, J. (2012). Collaborative writing among second language learners in academic web-based projects. *Language Learning & Technology*, 16(1), 91–109.
5. Aydin, Z., & Yildiz, S. (2014). Use of wikis to promote collaborative EFL writing. *Language Learning & Technology*, 18(1), 160–180.

CRITICAL THINKING SKILLS DEVELOPMENT IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Zhaqsylyq A.A.

Master student

Miras University, Shymkent, Kazakhstan

Түйін: Қазіргі білім беру үдерісінде ағылшын тілін меңгерту тек тілдік ережелерді үйретумен шектелмей, білім алушылардың ойлау қабілетін жан-жақты дамытуға бағытталуы тиіс. Әсіресе, сыни ойлау дағдыларын қалыптастыру оқушылардың ақпаратты терең түсінуіне, оны талдап, өз көзқарасын негіздеуге мүмкіндік береді. Ағылшын тілі сабақтарында мұндай дағдыларды дамыту үшін түрлі интерактивті әдістерді қолдану маңызды. Мәселен, проблемалық жағдаяттарды шешу, пікір білдіру, дәлел келтіру және баламалы көзқарастарды салыстыруға бағытталған тапсырмалар оқушылардың белсенділігін арттырады. Сонымен қатар, оқыту барысында оқушының жеке тәжірибесіне сүйену де тиімді нәтиже береді. Бұл тәсіл білімді тек қабылдаумен шектелмей, оны саналы түрде игеруге жағдай жасайды. Сыни ойлау қабілеттері дамыған оқушы өз ойын анық жеткізіп қана қоймай, ақпаратты сүзгіден өткізіп, дұрыс шешім қабылдай алады. Мұндай дағдылар қазіргі ақпараттық қоғамда аса маңызды болып табылады. Сондықтан ағылшын тілін оқытуда сыни ойлауды дамытуға бағытталған әдістерді жүйелі түрде енгізу білім сапасын арттырудың тиімді жолдарының бірі болып саналады.

Резюме: В современной образовательной практике обучение английскому языку должно быть направлено не только на освоение языковых норм, но и на всестороннее развитие мышления обучающихся. Особое значение приобретает формирование навыков критического мышления, позволяющих глубже понимать информацию, анализировать её и аргументировать собственную позицию. Для развития данных навыков на уроках английского языка важно использовать разнообразные интерактивные методы. Например, задания, направленные на решение проблемных ситуаций, выражение мнений, аргументацию и сопоставление различных точек зрения, способствуют повышению активности учащихся. Кроме того, эффективным является опора на личный опыт обучающихся, что делает процесс обучения более осмысленным. В результате учащиеся не только усваивают знания, но и учатся применять их на практике. Развитое критическое мышление позволяет им уверенно выражать свои идеи, анализировать информацию и принимать обоснованные решения. В условиях современного информационного общества данные навыки имеют особую значимость. Таким образом, систематическое внедрение методов развития критического мышления в обучение английскому языку является важным фактором повышения качества образования.

The present study highlights that the integration of critical thinking into English language teaching is not an optional enhancement but a fundamental component of modern pedagogy. As educational paradigms shift toward learner-centered approaches, the role of the teacher evolves from a transmitter of knowledge to a facilitator of intellectual engagement. Within this framework, the development of critical thinking skills becomes essential for enabling learners to interact meaningfully with language, rather than merely reproducing memorized structures. Language learning, therefore, transforms into a dynamic process of interpretation, evaluation, and creative expression. One of the central findings of this work is that critical thinking significantly enriches the depth of language acquisition. Students who are encouraged to question,

interpret, and justify their ideas demonstrate a more sophisticated command of linguistic resources. This includes not only improved vocabulary usage and grammatical accuracy but also enhanced coherence and argumentation in both spoken and written communication. Consequently, language proficiency should be understood not simply as technical correctness, but as the ability to use language purposefully in complex cognitive contexts.

The research emphasizes that the incorporation of critical thinking strategies fosters learner autonomy. When students engage in reflective practices, problem-solving tasks, and analytical discussions, they gradually assume responsibility for their own learning. This shift contributes to the formation of independent thinkers who are capable of evaluating information critically in academic as well as real-world situations. In this regard, English language classrooms serve as a powerful environment for cultivating transferable skills that extend beyond linguistic competence. Another important aspect revealed in this study is the effectiveness of interactive and collaborative learning formats. Activities such as debates, case analyses, project-based tasks, and peer feedback sessions create opportunities for learners to articulate and defend their perspectives. Through such interactions, students are exposed to diverse viewpoints, which challenges their assumptions and broadens their cognitive horizons. This social dimension of learning plays a crucial role in strengthening both communicative and critical capacities [1].

The findings suggest that the careful selection of instructional materials significantly influences the development of higher-order thinking skills. Authentic texts, contemporary issues, and culturally relevant topics provide meaningful contexts that stimulate inquiry and discussion. When learners are exposed to real-world content, they are more likely to engage deeply with the material and apply analytical frameworks. This approach not only enhances motivation but also bridges the gap between language learning and practical application. The role of questioning techniques also emerges as a key factor in promoting critical engagement. Open-ended questions, in particular, encourage students to move beyond surface-level responses and explore underlying meanings. By guiding learners through progressively complex cognitive processes, teachers can scaffold the development of reasoning skills. This instructional practice requires careful planning and adaptability, as it must align with learners' proficiency levels while still challenging them intellectually. Assessment practices must be aligned with the goal of fostering critical thinking. Traditional testing methods that prioritize memorization are insufficient for evaluating analytical abilities. Instead, alternative forms of assessment, such as reflective writing, presentations, and portfolio-based evaluation, provide a more comprehensive picture of student development. These methods allow learners to demonstrate their capacity to synthesize information, construct arguments, and express original ideas. It is also important to acknowledge the challenges associated with integrating critical thinking into English language teaching. These may include limited classroom time, rigid curricula, and varying levels of teacher preparedness. Additionally, some learners may initially struggle with open-ended tasks due to a lack of prior experience with independent thinking. However, these obstacles can be addressed through targeted professional

development, flexible instructional design, and gradual implementation of critical thinking activities.

The implications of this study extend to curriculum designers, educators, and policymakers. There is a clear need to embed critical thinking objectives within language education frameworks at all levels. Teacher training programs should also prioritize the development of pedagogical strategies that support analytical and reflective learning. By doing so, educational systems can better prepare students for the demands of the 21st century, where the ability to evaluate information and make informed decisions is increasingly vital [2].

The transformation of classroom practices requires not only methodological adjustments but also a redefinition of educational priorities. In many traditional contexts, language instruction has been largely focused on accuracy, repetition, and examination performance. However, such an approach often limits students' ability to engage with language as a tool for reasoning and expression. By contrast, embedding critical thinking into daily instruction encourages learners to move beyond passive reception and toward active intellectual participation. This shift involves designing tasks that require interpretation, evaluation, and synthesis rather than simple recall. For instance, learners may be asked to analyze contrasting viewpoints, identify implicit assumptions in texts, or construct evidence-based arguments. These activities promote deeper cognitive engagement and help students develop a more nuanced understanding of language use. Furthermore, the classroom environment itself must support open dialogue and intellectual risk-taking. Students should feel comfortable expressing uncertainty, questioning ideas, and exploring alternative perspectives without fear of negative evaluation. Such an atmosphere fosters curiosity and resilience, which are essential components of both language learning and critical thinking. In addition, the integration of interdisciplinary content can significantly enhance the effectiveness of this approach. When language learning is connected to real-world issues such as technology, culture, ethics, or global challenges, students are more likely to perceive its relevance and engage more meaningfully. This relevance, in turn, strengthens motivation and encourages sustained effort. It is also important to recognize that critical thinking development is a gradual process that requires consistent practice and scaffolding. Teachers must carefully balance support and challenge, ensuring that tasks are accessible while still promoting cognitive growth. Over time, learners become more confident in articulating their ideas, evaluating information sources, and constructing logical arguments. As a result, language proficiency becomes intertwined with intellectual maturity, leading to more holistic educational outcomes [3].

Equally significant is the role of institutional support and professional development in sustaining the integration of critical thinking within English language education. Teachers cannot be expected to implement innovative practices effectively without adequate training and resources. Continuous professional development programs should therefore focus on equipping educators with practical strategies for fostering analytical skills in the classroom. This includes training in questioning techniques, task design, assessment methods, and the use of digital tools that support interactive learning. Moreover, collaboration among teachers can serve as a valuable

platform for sharing experiences, challenges, and best practices. Through professional learning communities, educators can reflect on their teaching approaches and refine their methods based on collective insights. Institutional policies also play a crucial role in shaping classroom practices. When curricula and assessment systems prioritize memorization and standardized testing, teachers may feel constrained in their ability to implement critical thinking activities. Therefore, educational reforms should aim to align learning objectives, teaching methods, and evaluation criteria with the goal of developing higher-order thinking skills. Another important consideration is the diversity of learners in the classroom. Students come from different educational backgrounds, cultural contexts, and proficiency levels, all of which influence their readiness to engage in critical thinking. Teachers must adopt flexible and inclusive approaches that accommodate these differences while maintaining high expectations. Differentiated instruction, personalized feedback, and adaptive learning strategies can help ensure that all students benefit from this approach. Additionally, the integration of technology offers new opportunities for enhancing critical thinking development. Digital platforms enable access to a wide range of authentic materials and facilitate collaborative learning beyond the classroom. However, technology must be used thoughtfully, with a clear pedagogical purpose, to avoid superficial engagement. Ultimately, the successful incorporation of critical thinking into English language teaching depends on a coordinated effort involving teachers, institutions, and learners themselves. When these elements work in harmony, the educational process becomes more meaningful, dynamic, and aligned with the demands of contemporary society [4].

In conclusion, the development of critical thinking skills within English language teaching represents a transformative approach that enhances both linguistic and cognitive growth. It empowers learners to become active participants in their educational journey and equips them with essential competencies for lifelong learning. The findings of this research underscore the importance of adopting innovative, student-centered methodologies that prioritize depth of understanding over rote memorization. Ultimately, the integration of critical thinking into language education contributes to the formation of intellectually engaged, adaptable, and globally competent individuals.

References

- 1.Facione, P. A. (2015). Critical thinking: What it is and why it counts. Insight Assessment.
- 2.Paul, R., & Elder, L. (2019). The miniature guide to critical thinking concepts and tools (8th ed.). Foundation for Critical Thinking.
- 3.Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and methods in language teaching (3rd ed.). Cambridge University Press.
- 4.Scriven, M., & Paul, R. (2007). Defining critical thinking. The Critical Thinking Community

COMPARATIVE COGNITIVE ANALYSIS OF ECOLOGICAL PHRASEOLOGIES AND PROVERBS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES

Zubaydullayeva Zarina Zarif kizi
Shahrisabz State Pedagogical Institute, Kashkadarya, Uzbekistan

Тўйин: Бўл зерттеу ағылышын және өзбек тилдеріндегі экологиялық фразеологизмдер мен мақал-мәтелдерді салыстырмалы-когнитивтік тұрғыдан талдауға арналған. Біздің зерттеуіміз бойынша, "Жер", "Су" және "Ауа" секілді табиғи элементтердің екі тилде қалай когнитивтік модель ретінде кодталғаны зерделенді.

Резюме: Данное исследование направлено на сравнительно-когнитивный анализ экологической фразеологии и пословиц в английском и узбекском языках. В нашем исследовании рассматривается, как природные элементы, такие как «Земля», «Вода» и «Воздух», кодируются в качестве когнитивных моделей в обоих языках.

In an era defined by global environmental crises and the destabilization of natural ecosystems, linguistic research has undergone a significant paradigm shift. Language is no longer viewed merely as a medium of communication, but as a complex cognitive system that mirrors the intricate interaction between humanity and the biosphere. Within this framework, ecolinguistics has emerged as a critical field, investigating the symbiotic relationship between language and the environment [1]. Every nation's unique lifestyle, geographical localization, and cultural heritage are inherently encoded within its linguistic picture of the world.

The relevance of this study lies in the premise that ecological phraseological units and proverbs in English and Uzbek are not random linguistic constructs; rather, they function as "encoded concepts" that manifest the cognitive attitudes of these two distinct cultures toward nature. As phraseological units constitute a stable layer of national consciousness, their comparative analysis allows for an in-depth exploration of how the "Nature–Human–Society" triad is conceptualized across Western (English) and Eastern (Uzbek) cultural frameworks. This research aims to identify both universal (cross-cultural) and national-specific (ethno-cultural) features within the ecolinguistic landscapes of these languages, focusing specifically on the fundamental natural elements of "Earth," "Water," and "Air."

The study is anchored in the Conceptual Metaphor Theory pioneered by George Lakoff and Mark Johnson, complemented by the cognitive linguistic perspectives of prominent local scholars, such as Sh. Safarov. By employing comparative-typological and conceptual analysis methods, this research reveals how diverse linguistic communities perceive natural phenomena and represent them metaphorically. For instance, contrasting the Uzbek cognitive model of "Earth as Mother/Provider" with the English model of "Ground as Stability/Rational Foundation" enhances our understanding of cultural nuances and serves to mitigate potential misunderstandings in intercultural communication.

In our view, the comparative analysis of phraseological units and proverbs in English and Uzbek reveals profound layers of the ecolinguistic world landscape. In the

course of our research, we focused on the four fundamental pillars of nature—Earth, Water, Air, and Fire—to decode their cultural signatures [2].

1. The Linguistic Reflection of the "Water" Concept

Based on our findings, the Uzbek concept of "Water" is deeply encoded as a sacred source of life, heavily influenced by the nation's ancient irrigation culture and Islamic values. For instance, in the proverb "*Suv keltirgan xor, ko'za sindirgan aziz*," we observe water as a metric for social justice. We consider this to be a manifestation of the "Water is Sustenance" cognitive model. Conversely, our analysis suggests that in English phraseology, water primarily reflects situational and emotional states, often associated with maritime hazards due to Britain's insular geography. The idiom "*To be in deep water*" serves as a prime example, where we identify the "Water is Trouble/Danger" model.

2. Metaphorical Models of the "Earth" Concept

According to our observations, the Uzbek ecolinguistic landscape perceives "Earth" through the "Mother" archetype. In the proverb "*Yerni boqsang, yer seni boqadi*," we argue that the earth is conceptualized as a living, generous provider. In contrast, we believe that in the English mindset, "Ground" predominantly symbolizes stability and rational foundation. The expression "*To keep one's feet on the ground*" illustrates a pragmatic anchoring, which we define as a shift from the biological to the logical dimension [3].

3. Nature as a Mirror of Character

Throughout our investigation, we found that both languages utilize natural phenomena to depict the human psyche, yet with distinct cultural nuances.

- Air: We note a universal parallel where air symbolizes instability, seen in both the Uzbek "*Havodan olmoq*" and the English "*To build castles in the air*."

- Flora: However, we maintain that while Uzbek culture views the tree as a symbol of *collective community*, English metaphors more frequently highlight individual achievement ("*The fruit of one's labor*").

4. Quantitative and Qualitative Conclusions

In the final stage of our study, we conducted a comparative-statistical evaluation of over 100 eco-phraseologies. Our data reveals that over 60% in Uzbek pertain to the agrarian sector, whereas 45% in English relate to navigation and climate. We conclude that these linguistic divergences are a direct reflection of the unique historical and environmental interactions of each nation.

Through our comparative-cognitive analysis of English and Uzbek ecological phraseology, we have reached the following conclusions:

Linguistic Worldview: Our research demonstrates that while both languages use nature to mirror human life, their cognitive models are strictly shaped by geographical and historical contexts [4].

Cognitive Divergence: We found that in Uzbek, "Earth" and "Water" are conceptualized through "Sacredness and Motherhood" (reflecting agrarian roots), whereas in English, they represent "Pragmatic Stability" or "Natural Barriers" (linked to maritime history).

Universal vs. National Traits: Our study identifies universal models for "Air" and "Fire" (instability/danger), but highlights cultural shifts in flora: we observed that Uzbek metaphors emphasize collectivity (the tree), while English ones focus on individual results (the fruit).

Ecolinguistic Significance: We believe the didactic nature of Uzbek proverbs and the realistic approach of English idioms provide a vital resource for fostering global ecological culture.

In summary, we conclude that these ecological units are a profound "linguistic mirror" of each nation. Our findings suggest that continuing this research is essential for enhancing intercultural dialogue and global environmental awareness.

References

1. Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press. (Matndagi "Conceptual Metaphor Theory" qismi uchun).
2. Safarov, Sh. (2006). *Kognitiv tilshunoslik. "Sangzor" nashriyoti*. (Matndagi mahalliy olim qarashlari uchun).
3. Fill, A., & Mühlhäusler, P. (2001). *The Ecolinguistics Reader: Language, Ecology and Environment*. Continuum. (Ekolingvistika tushunchasi uchun).
4. Stibbe, A. (2015). *Ecolinguistics: Language, Ecology and the Stories We Live By*. Routledge. (Ekologik frazeologizmlar tahlili uchun).

ФИЛОЛОГИЯ / PHILOLOGY

Абдуллина Ж. А. FRENCH LANGUAGE INFLUENCE ON DIGITAL COMMUNICATION AMONG KAZAKH USERS: TRENDS AND ADAPTATION	4
Абдыгазиева Н. К. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЦИФРОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКЕ	7
Алламуратов Г.А. РАЗВИТИЕ ЛИНГВОКОГНИТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ	10
Арынбаева Р.А. С. ТОРАЙҒЫРОВТЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ФИЛОСОФИЯЛЫҚ КӨЗҚАРАСТАРЫ МЕН ДҮНИЕТАНЫМЫ	13
Аталова Ж.Б. ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ОБРАЗОВАНИЕ: КАК ИИ МЕНЯЕТ ПОДХОДЫ К ОБУЧЕНИЮ И ПРЕПОДАВАНИЮ	17
Бабаева З. С. СТИЛИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ И ТРАНСФОРМАЦИЯ ГАЗЕТНО-ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОГО СТИЛЯ В ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ	21
Башова Б.Ш., Усербаева М.А. XX ҒАСЫР АҚЫНДАРЫНЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ТӨРТТІКТЕР	24
Базарбекова Н.Ш., Утегенова Г.Ж., Құдратулла А.М. ҚАЗАҚ ТІЛ ҒЫЛЫМЫНДАҒЫ ЖАҢА БАҒЫТТАР	30
Базарбекова Н.Ш., Утегенова Г.Ж., Құдратулла А.М. ТҮЛҒАҒА БАҒЫТТАЛҒАН БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТ ПӘНДЕРІН ОҚЫТУДЫҢ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗІ	35
Байырбеков М.Т. ОТЫРАР ӨРКЕНИЕТІНІҢ АҚЫНДАР ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫНА ӘСЕРІ	40
Бахтиёрова М. И. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИЗУЧЕНИЯ СЕМАНТИЗАЦИИ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ	44
Бийназарова Н.С., Жапаралиева Н.Ж. СЛОЖНОСТЬ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ ОБСТАНОВКИ ТРЕБУЮТ ОБНОВЛЕНИЯ ФОРМ И СРЕДСТВ ВОСПИТАНИЯ ЛИЧНОСТИ, ГРАЖДАНИНА	47
Вуйко Н. В. ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В ПОДГОТОВКЕ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ РУССКОГО И КАЗАХСКОГО ЯЗЫКОВ	51
Донаева Б. С. ЧИТАТЕЛЬСКАЯ ГРАМОТНОСТЬ ЧЕРЕЗ «ЖИВЫЕ» ФОРМАТЫ	55
Душанова К.А., Тургимбаева Г.Т. ТЕОРЕТИЧЕСКОЕ ОСНОВЫ МЕЖКУЛЬТУРНОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ	58
Жарылкасынова Г.Н., Дуйсебаева А.Б. ҰЙЫҚТАП ЖАТҚАН ХАЛҚЫМДЫ ОЯТУҒА ЕР КЕРЕК... (ақын Ерғөбек Құттыбайұлының өмірінен деректер)	61

Жумабаева С. С.	
ПРОЦЕССЫ ГИБРИДНОГО СЛОВООБРАЗОВАНИЯ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ В КОНТЕКСТЕ АНГЛОЯЗЫЧНОГО ВЛИЯНИЯ	65
Зикираева Ш.И., Садирова С.Н., Курманбекова Н.Т.	
ФРАЗЕОЛОГИЗМЫ В ЯЗЫКЕ: СУЩНОСТЬ, ОСОБЕННОСТИ И КЛАССИФИКАЦИЯ	67
Касымбай Д.У.	
ҮШТІЛДІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА КОЛЛЕДЖ БІЛІМ АЛУШЫЛАРЫНЫҢ ТІЛДІК ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУДАҒЫ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТТІҢ ТИІМДІЛІГІ	75
Кемелова Г. М., Жумабаева Г. Р , Азбергенова З. О.	
СИСТЕМНЫЙ ПОДХОД К ОСВОЕНИЮ ЗАИМСТВОВАННОЙ ЛЕКСИКИ В ВУЗОВСКОЙ И ШКОЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ: ОТ ТЕОРИИ К РЕЧЕВОЙ НОРМЕ	78
Керимбаева Д.Е., Керимбаева С.Е.	
РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В РАЗВИТИИ МНОГОЯЗЫЧНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ КОЛЛЕДЖЕЙ	82
Керимбаева Д.Е., Тойбекова Б.А.	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ КАК ИНСТРУМЕНТ ФОРМИРОВАНИЯ РАННЕЙ БИЛИНГВАЛЬНОЙ И ТРИЯЗЫЧНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ КОЛЛЕДЖА	85
Кистаубаева Д.М., Ахметова Д.М.	
О СИСТЕМЕ РАБОТЫ ПО ОБУЧЕНИЮ РЕЧЕВОЙ КУЛЬТУРЕ В ШКОЛЕ	88
Коешева Э.Т., Жумаалиева А.К.,	
РУССКИЙ ЯЗЫК В ЭПОХУ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ: ОТ УТИ ГЛУБИНЫ К ВОЗРОЖДЕНИЮ МЫШЛЕНИЯ	92
Кожахметова С.Н.	
ТРАДИЦИОННЫЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ В РАЗВИТИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ УЧИТЕЛЯ ЯЗЫКОВ В УСЛОВИЯХ МНОГОЯЗЫЧНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	96
Кожомкулова Г.Э., Садирова И.М., Асанова Д.К.	
DIGITAL RESOURCES AND EDUCATIONAL PLATFORMS IN LANGUAGE LEARNING: A PARADIGM SHIFT IN THE AGE OF AI AND IMMERSIVE TECHNOLOGIES	99
Кожомкулова Г.Э., Султанбекова М.Т.	
SOME ISSUES OF IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF TEACHING ENGLISH	103
Көмек А.Ә.	
ФИЛОЛОГИЯ САЛАСЫНДА МӘТІНДІ ТАЛДАУДЫҢ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ӘДІСТЕРІ	107
Көпбосынов М.А., Қалыбеков Б.Е.	
СЫН ЕСІМНІҢ ШЫРАЙ КАТЕГОРИЯСЫН ИНТЕРБЕЛСЕНДІ ӘДІСТЕР АРҚЫЛЫ ОҚЫТУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ	110
Кулубаева А.М.	
ОСОБЕННОСТИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ АДАПТАЦИИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ В ВУЗАХ КЫРГЫЗСТАНА	114
Кулумбетова Г.К., Мусабаева М.С.	
ДИАЛЕКТІЛІК ЛЕКСИКА ЖӘНЕ ОНЫҢ КӨРКЕМ ӘДЕБИЕТ ТІЛІНДЕГІ РӨЛІ	118
Қасабай Б.Ғ.	
ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕР ЖӘНЕ ТІЛ ЭВОЛЮЦИЯСЫ: ЦИФРЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯНЫҢ ТІЛДІК ӨЗГЕРІСКЕ ӘСЕРІ	124

Максудова Г.О.	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ РЕЧЕВОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА	126
Мурамедова Л. Р., Толыбаева С.Р.	
О СИСТЕМЕ РАБОТЫ ПО ОРФОЭПИИ В ШКОЛЕ В КОНТЕКСТЕ ФОРМИРОВАНИЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ	129
Муртазина А. Р.	
ВИДО-ВРЕМЕННАЯ СИСТЕМА ГЛАГОЛА В КОНТЕКСТЕ НАУКИ ВЫСШИХ ШКОЛ (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОГО И АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКОВ)	133
Низомова Н. Х.	
ЛЕКСИЧЕСКОЕ ОБНОВЛЕНИЕ ЯЗЫКА: НЕОЛОГИЗМЫ, ЗАИМСТВОВАНИЯ И ИХ АДАПТАЦИЯ	135
Ордабекова Г.Ж.	
ҚҰНДЫЛЫҚТАР ЖӘНЕ БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМНІҢ КӘСІБИ БОЛМЫСЫ ЭТНОМӘДЕНИ	137
Раймбекова Х.А.	
ЖАРНАМА ТІЛІНІҢ ЛИНГВИСТИКАЛЫҚ БАСТАУЛАРЫ ЖӘНЕ АУДАРМА ҮДЕРІСІ	141
Рахимова М.Ф.	
ЛЕКСИКО-ГРАММАТИЧЕСКАЯ ПРИРОДА СОБИРАТЕЛЬНЫХ СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ ЯЗЫКЕ	145
Рахманова З. Э.	
ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ НЕОЛОГИЗМОВ В СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЙ РЕЧИ	150
Сегизбаева Н. К., Абдыгазиева Н. К.	
ПОЭТИКА СЕТЕВОЙ ЛИТЕРАТУРЫ (FANFICTION): ОТ ЗАИМСТВОВАНИЯ КАНОНА К СОЗДАНИЮ НОВЫХ СМЫСЛОВ	154
Сәменқызы Ұ.	
НЕСІПБЕК ДӘУТАЕВТЫҢ «ҚҰДІРЕТ ПЕН ҚАСІРЕТ» РОМАНЫНДАҒЫ ҚАҒАРМАН ТҰЛҒАСЫН ЖАСАУДЫҢ КӨРКЕМДІК-СТИЛЬДІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	157
Тургимбаева Г.Т., Душанова К.А.	
РОЛЬ ЭТНОПЕДАГОГИКИ В ФОРМИРОВАНИИ ИДЕНТИЧНОСТИ УЧИТЕЛЯ РУССКОГО ЯЗЫКА	161
Худойбердиева А. Х., Джалилова Д. С.	
ЦИФРОВОЙ ЭТИКЕТ 2020-Х: ТРАНСФОРМАЦИЯ РЕЧЕВЫХ ФОРМУЛ ВЕЖЛИВОСТИ В КОРПОРАТИВНЫХ МЕССЕНДЖЕРАХ	165
Шамсединова Ж.Ж.	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА В ВУЗЕ	169
Шаршенбаева З.Б., Толобекова За.Ш., Адиева В.Ж.	
МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ ПРАГМАТИКЕ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ	171
Шаханова А. С.	
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКАЯ ГРУППА СЛОВ, ОБОЗНАЧАЮЩИХ НАИМЕНОВАНИЯ ОДЕЖДЫ В ПОСЛОВИЦАХ РУССКОГО ЯЗЫКА	175
Abdez U.G.	
DIGITAL TOOLS FOR IMPROVING WRITING COMPETENCE IN EFL CLASSROOMS	178

Abdihalilova Sh. PRACTICAL IMPLEMENTATION OF PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT IN AN ORPHANAGE	181
Abdirashidova I.K. DEVELOPING STUDENTS' CRITICAL THINKING SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING AT THE INITIAL STAGE	185
Abdirassulova Sh. AUTHENTICITY IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING: A METHODOLOGICAL AND EXPERIMENTAL PERSPECTIVE	188
Abdizhapparova G.T. THE FACTOR OF PROFESSIONAL GROWTH OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS	191
Abdraimova S.K. THE EFFECTIVENESS OF MOBILE APPLICATIONS IN DEVELOPING STUDENTS' COMMUNICATIVE COMPETENCE IN A FOREIGN LANGUAGE	194
Abdrash A. LINGUOCREATIVE POTENTIAL OF THE LANGUAGE GAME IN TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE	197
Abdullaev Z. F. COGNITIVE ADVANTAGES OF BILINGUALISM IN MODERN EDUCATION	199
Abdullina D.S. THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN INTERCULTURAL COMMUNICATION IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE	202
Abduraim Zh.N. DEVELOPMENT OF METHODS FOR TEACHING ENGLISH TO STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS	206
Abduzhalilova M. VISUAL METHODS AND THEIR IMPACT ON VOCABULARY ACQUISITION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING AT UNIVERSITY	209
Abdiramanov A.O. THE EFFECTIVENESS OF CLIL TECHNOLOGY IN TEACHING ENGLISH TO STUDENTS OF NON-PHILOLOGICAL SPECIALTIES	212
Abildaeva V. USING INTERACTIVE AND PROJECT-BASED METHODS TO DEVELOP COMMUNICATION SKILLS IN A FOREIGN LANGUAGE	215
Ablasanova A. THE USE OF SPEECH RECOGNITION TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF PRONUNCIATION CORRECTION IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING	218
Absamatova Ch.G., Allayarova Z.B. STRUCTURAL AND SEMANTIC FEATURES OF ENGLISH ECOTOURISM TERMINOLOGY	221
Abumuslimov Sh.I. TEACHING INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM	223
Aikynbay K. THE EFFECTIVENESS OF USING VIDEO MATERIALS IN DEVELOPING THE CONVERSATIONAL SKILLS OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS IN ENGLISH LESSONS	226
Aimukhametova B. K. THE ROLE OF GAME DESIGN IN DEVELOPING TEACHERS' PROFESSIONAL COMPETENCE	229

Aitbayev Z.A.	
COMPARATIVE ANALYSIS OF GRAMMATICAL STRUCTURES IN ENGLISH AND KAZAKH AND THEIR IMPACT ON THE TRANSLATION PROCESS	232
Aitbayeva A.	
THE ROLE OF INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN INTEGRATING ENGLISH LANGUAGE EDUCATION	235
Aityreeva A.B.	
THE EFFECTIVENESS OF ONLINE PLATFORMS IN DEVELOPING SPEAKING SKILLS IN EFL CLASSROOMS	238
Akay Sh.	
THE USE OF INTERACTIVE AND DIGITAL TOOLS IN THE FORMATION OF STUDENTS' COMMUNICATIVE COMPETENCE	242
Akberdiyeva D.	
THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO INDIVIDUALIZE ENGLISH LANGUAGE TEACHING AT THE UNIVERSITY	245
Akhmetova D.	
BRITISH-AMERICAN VARIATIONS IN LEXICAL NOMINATION: A TYPOLOGICAL ANALYSIS	248
Alikhan A.Zh.	
THE ROLE OF AUDIOBOOKS IN IMPROVING STUDENTS' PRONUNCIATION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING	251
Alimseit A. S.	
CONCEPT AND TYPES OF ANIMATED PRESENTATIONS IN EDUCATION	255
Alimzhanova F.B.	
INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN THE AGE OF DIGITALIZATION	258
Almakhan E.	
DEVELOPMENT OF DIALOGICAL SPEECH SKILLS OF SENIOR SCHOOLCHILDREN BASED ON THE TECHNOLOGY OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE TRAINING	262
Altynbek B.	
FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF DESIGN AND RESEARCH ACTIVITIES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS WITHIN THE FRAMEWORK OF THE ACADEMIC SUBJECT «FOREIGN LANGUAGE»	265
Alimkhan B.E.	
RESEARCH ON THE EFFECTIVENESS OF AI IN THE DEVELOPMENT OF LISTENING, SPEAKING, READING AND WRITING SKILLS	268
Amanbek K.A.	
THE EXPRESSIVE POTENTIAL OF PASSIVE CONSTRUCTIONS IN ENGLISH: A SYNCHRONIC AND DIACHRONIC PERSPECTIVE	272
Allayarova Z.B., Aminova A.S.	
ALIGNING THE LANGUAGE PROFICIENCY OF UZBEK ECOTOURISM GUIDES WITH GLOBAL INDUSTRY STANDARDS	276
Artykbay D.R.	
THE USE OF THE PROJECT METHOD IN TEACHING ENGLISH IN SECONDARY SCHOOL	278
Auyelbekova	A.N.
THE MODERN EDUCATIONAL PROCESS AND THE USE OF INNOVATIVE METHODS IN TEACHING ENGLISH	281

Azatbekova Sh.A.	
DEVELOPMENT OF METHODS FOR CORRECTING AND PREVENTING ERRORS IN WRITING IN A FOREIGN LANGUAGE	284
Aidarbek Q.	
THE ROLE OF VALUES IN THE FORMATION OF LANGUAGE CONSCIOUSNESS IN THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH	287
Ainazarova M.S.	
THE ROLE OF MUSIC IN ENHANCING VOCABULARY ACQUISITION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING	290
Bagdatkyzy A.	
METAPHOR AS A COGNITIVE TOOL IN TEACHING ENGLISH GRAMMAR	293
Bahromova M.A.	
THE THEORETICAL AND HISTORICAL FOUNDATIONS OF NATURE DESCRIPTION IN ENGLISH AND UZBEK LITERATURE	296
Bakhriddinova E. K.	
AN ANALYSIS OF GRAMMATICAL CATEGORIES OF NUMBER, CASE, AND GENDER IN MODERN ENGLISH	299
Barakova N.U	
PROFESSIONAL COMPETENCE OF FOREIGN LANGUAGE TEACHER	301
Bazarbay A.D.	
ENHANCING SPEAKING SKILLS THROUGH TEACHING PROVERBS AND SAYINGS	304
Bazarbayeva M.R.	
EFFECTIVE LISTENING TASKS FOR ENHANCING GENERAL TEXT COMPREHENSION IN SENIOR CLASSES	307
Beisembaeva A. F.	
THE EFFECTIVENESS OF THE COMMUNICATIVE APPROACH IN OVERCOMING DIFFICULTIES IN LEARNING ENGLISH AT THE INITIAL STAGE	310
Bekbolatova F. Q.	
DEVELOPMENT OF NATIONAL CONSCIOUSNESS IN STUDENTS VIA COMMUNICATIVE APPROACHES TO FOREIGN LANGUAGE TEACHING	314
Bikeeva M.	
COMPARATIVE ANALYSIS OF CRITICAL AND CREATIVE THINKING AND REFLECTION IN EDUCATIONAL ACTIVITIES	318
Billayeva Sh.D., Allayarova Z.B.	
USING IELTS SPEAKING BAND DESCRIPTORS TO IMPROVE LEARNERS' SPEAKING PERFORMANCE	320
Bisenbaeva A.B	
DEVELOPING COMMUNICATIVE COMPETENCE IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING	323
Bolsynbekova A. M.	
DEVELOPING PROFESSIONAL COMMUNICATIVE COMPETENCE THROUGH THE AUDIOLINGUAL METHOD IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING	327
Botakoz S.	
WEB-QUEST TECHNOLOGY AS A TOOL FOR FORMING FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE	331
Baniamanov I.A.	
THE INFLUENCE OF MODERN SLANG ON CONTEMPORARY ENGLISH COMMUNICATION	334

Batykova M.Q. FORMATION OF STUDENTS' CREATIVE ABILITIES USING MULTIMEDIA TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING	337
Dandibayeva A.A. INTEGRATING ENGLISH-LANGUAGE MEDIA INTO MIDDLE SCHOOL CLASSROOMS TO ENHANCE READING SKILLS	340
Daurenova B.B. THE USE OF GAMING TECHNOLOGIES AND MOBILE APPLICATIONS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES: A COMPREHENSIVE PEDAGOGICAL ANALYSIS	342
Elboyeva S.A., Allayarova Z. THE PROBLEM OF SELECTING LEARNING RESOURCES IN LANGUAGE TEACHING: A PEDAGOGICAL AND METHODOLOGICAL PERSPECTIVE	345
Erkabekova B. MEANS OF STIMULATING STUDENTS' COGNITIVE ACTIVITY	347
Erkinbai M.B. DEVELOPING GRAMMAR SKILLS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING	350
Erkinova M., Allayarova Z. THE ADVANTAGES OF THE COMMUNICATIVE APPROACH IN LANGUAGE TEACHING FROM A LINGUODIDACTIC PERSPECTIVE	352
Ertaeva A.B. USING SOCIAL NETWORKS TO ENHANCE FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION SKILLS	354
Eskendir B. THE EFFECTIVENESS OF INTERVAL REPETITION IN INDIVIDUAL ENGLISH LESSONS	357
Fayzieva L.T. INDIVIDUALIZATION OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING FOR UNIVERSITY STUDENTS BASED ON DIGITAL EDUCATIONAL TECHNOLOGIES	360
Halimova S.R. USING AI VOICE TOOLS TO IMPROVE PRONUNCIATION IN ESP LEARNERS	364
Imanberliyeva D.K. THEMATIC CLASSIFICATION OF PHRASEOLOGISMS REPRESENTING CULTURAL TRADITIONS OF GREAT BRITAIN	367
Iztay M.A. METHODOLOGY OF FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE PROFESSIONAL AND COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS BASED ON THE USE OF INTERDISCIPLINARY PROJECTS AND INTERNET TECHNOLOGIES	371
Jalgasbaev A. SOCIAL MEDIA PLATFORMS AS AN INSTRUMENT FOR CULTIVATING LEARNER AUTONOMY IN ADULT LANGUAGE EDUCATION	374
Kabylbek S.Zh. SITUATIONALITY IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES	377
Kakharman A.S. PEDAGOGICAL DESIGN OF AN EXPERIMENTAL LEARNING ENVIRONMENT FOR TEACHING ENGLISH IN SECONDARY EDUCATION	381
Kaldybay A.S. ANALYSIS OF THE USE OF MULTIMODAL APPROACHES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES	385

Kali Z.S. DEVELOPMENT OF SPEECH ACTIVITY OF 11TH GRADE STUDENTS THROUGH DEBATES	387
Kapash U. INTERRELATION BETWEEN SELF-EFFICACY AND SELF-CONFIDENCE IN THE CONTEXT	390
Kapriyelova A.S. USING AI AND LANGUAGE LEARNING APPS TO IMPROVE SPEAKING AND LISTENING SKILLS	394
Karataeva A. THE USE OF ADAPTIVE AND INTERACTIVE METHODS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO INCLUSIVE CLASSROOMS	397
Karatay D. DIVERSITY OF LANGUAGE SOCIAL NETWORKS AND THEIR APPLICATION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING	399
Karim B. METHODOLOGICAL ASPECTS OF TEACHING VOCABULARY THROUGH COMPARATIVE ANALYSIS	403
Kengesbayeva G. STUDENT-ORIENTED LEARNING TECHNOLOGIES: MODERN APPROACHES TO MASTERING A FOREIGN LANGUAGE	407
Kengesbek A. A. LINGUACULTURAL APPROACH AS MODERN EXPERIENCE IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES	410
Kenzhebekova A.S. A COMPREHENSIVE QUALITY ASSESSMENT OF LANGUAGE LEARNING TOOLS WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR THE DEVELOPMENT OF SELF-EDUCATION COMPETENCIES	413
Khavazmatova M. EFFECTIVENESS OF CONTEMPORARY APPROACHES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING: AN EMPIRICAL STUDY	417
Khegay K.Yu. THE EFFECTIVENESS OF ONLINE COURSES AND PLATFORMS FOR LEARNING A FOREIGN LANGUAGE	420
Komekbayeva L.M. INTEGRATION OF DIGITAL EDUCATIONAL PLATFORMS INTO THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES	423
Kononenko Ye.Yu. COMPREHENSIVE QUALITY ASSESSMENT OF NEURAL MACHINE TRANSLATION IN SPECIALIZED TEXTS	427
Kuanyshbaikyzy G EFFECT OF DIGITAL MEDIA EXPOSURE ON VOCABULARY DEVELOPMENT IN FOREIGN LANGUAGES	430
Kulasbek M.K. DIGITAL TOOLS AND INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN INNOVATIVE FOREIGN LANGUAGE TEACHING	435
Kuralbaeva A.T. ASSESSMENT AND TESTING METHODS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING	438
Kuralbek B.T. ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF THE ONLINE LEARNING FORMAT	441

Kurbanali A.A.	
THE NATURE AND CHARACTERISTICS OF SCIENTIFIC TEXTS IN CONTEMPORARY ENGLISH	444
Kurmanbekkyzy A.	
FORMATION OF BUSINESS WRITTEN COMMUNICATION SKILLS IN A FOREIGN LANGUAGE AMONG STUDENTS OF PEDAGOGICAL SPECIALTIES	447
Kushbakova V.N.	
INTEGRATING COLLABORATIVE LEARNING AND TEAMWORK TO FOSTER COMMUNICATION	450
Kaldarbek A.N.	
THE IMPACT OF PROJECT-BASED LEARNING ON STUDENTS' SPEAKING SKILLS IN EFL CLASSROOMS	454
Kalmenov S.Zh.	
FORMATION OF SKILLS OF SELF-ORGANIZATION AND SELF-CONTROL IN THE PROCESS OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS IN A FOREIGN LANGUAGE	457
Kemalbay A.K.	
THE SYSTEM OF TEACHING THE PERCEPTION AND UNDERSTANDING OF ENGLISH SPEECH BASED ON THE MATERIAL OF INFORMATION AND ENTERTAINMENT PROGRAMS OF INTERNET TELEVISION	460
Lenova G. T.	
DEVELOPMENT OF STUDENTS' DIALOGIC SPEECH SKILLS BASED ON THE TECHNOLOGY OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE TRAINING	464
Makhmut A.	
PRINCIPLES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO YOUNG LEARNERS	466
Makkambayeva (Khabibullayeva) H. O.	
USING «TUNEIN RADIO» TO DEVELOP SCHOOL STUDENTS' LISTENING SKILLS	470
Malabaeva Begimai Anarbekovna	
THE CONCEPT OF FRIENDSHIP IN KYRGYZ AND ENGLISH PROVERBS	473
Mamadalieva Yu.A.	
EFFECTIVENESS OF VISUAL AND AUDIO SUPPORT IN MULTIMEDIA PRESENTATIONS FOR VOCABULARY RETENTION	476
Mamadzhan D. A.	
PEDAGOGICAL CONDITIONS OF INCREASING THE QUALITY OF THE INDEPENDENT WORKS OF THE STUDENTS AT THE LESSON	479
Mamisheva .L.L	
TEACHING THE INDEPENDENT READING BASED ON AN AUTHENTIC TEXT	481
Mannapov M.	
TECHNOLOGY OF THE ASSOCIATION METHOD IN TEACHING VOCABULARY	485
Maxulbek A.	
INTERPRETATION OF “SPEAKING” CONCEPT IN COMMUNICATIVE AND PRAGMATIC CONTEXTS	487
Mirganieva S.	
THE IMPORTANCE AND FEATURES OF SPEECH ACT IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE	491
Mirzakhonova M. M	
THE HISTORICAL DEVELOPMENT OF HOMONYMY IN THE ENGLISH LANGUAGE	495

Moldakhmetov E.T.	
TESTING ENGLISH LANGUAGE SKILLS IN UNIVERSITY EDUCATION: WEIGHING THE BENEFITS AGAINST THE COSTS AND THE QUESTION OF STUDENT MOTIVATION	497
Musirkep A.	
ETYMOLOGICAL FEATURES OF THE ENGLISH VOCABULARY	501
Mussabayev R.S.	
STUDENT CENTERED AI IN SECONDARY EDUCATION: PRIVACY AND INCLUSION	505
Musabek T.K.	
ERROR ANALYSIS IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING	507
Myrzabek Z.N.	
THE ROLE OF DEBATE IN DEVELOPING PERSONAL PERSPECTIVES AND CREATIVITY	511
Naubetova D. S.	
THE DEVELOPMENT OF LEXICAL SKILLS IN THE PROCESS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN SECONDARY SCHOOL	514
Ne'matova U.Ju., Allayarova Z.B	
THE ROLE OF AI FEEDBACK IN EFL WRITING: COMPLEMENT OR REPLACEMENT FOR TEACHER FEEDBACK?	516
Nematullaeva F.	
ORAL RETELLING AS A COMPONENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN PRIMARY FOREIGN LANGUAGE EDUCATION	519
Nuradin A.	
THE DEVELOPMENT OF INTERCULTURAL COMPETENCE IN THE PROCESS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES: AN EXPERIMENTAL STUDY	523
Nurmanova S.N.	
RESEARCH AND ANALYSIS OF THE CATEGORY OF NOUNS IN THE ENGLISH AND KAZAKH FOLK LITERATURE	525
Nyshan A.T.	
APPLICATION OF THE DELPHI TECHNIQUE IN IMPROVING COMMUNICATIVE COMPETENCE IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING	529
Nyshanbay A.B.	
DIGITAL SUPPORT FOR TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE IN MULTILINGUAL EDUCATIONAL ENVIRONMENTS	533
Olzhabayeva Sh.	
THE EFFECTIVENESS OF GAME METHODS IN DEVELOPING COMMUNICATION SKILLS: RESEARCH FINDINGS	537
Omarbek Zh.A	
DEVELOPING GRAMMAR SKILLS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING	539
Omarova A.T.	
THE USE OF INTERNET RESOURCES IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS	542
Omirserik A.M.	
IMPROVING SPEECH COMMUNICATION AND INTERACTION IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES: STRATEGIES AND PRACTICAL OUTCOMES	545
Oralbayeva A.	
THE EFFECTIVENESS OF METHODS FOR DEVELOPING INDEPENDENT LEARNING SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING	547

Oraz A.	
DEVELOPING STUDENTS' SPEAKING SKILLS THROUGH DIALOGIC TEACHING	550
Orazbay N.A.	
PRINCIPLES OF DEVELOPING ADAPTIVE LEARNING MATERIALS	553
Orazbayeva A.	
METHODS OF OVERCOMING GRAMMATICAL DIFFICULTIES IN TEACHING ENGLISH	557
Ordabek A.A.	
THE EFFECTIVENESS OF VIRTUAL CLASSROOMS FOR FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION	561
Orynbasar A. A.	
ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF UNIVERSITY STUDENTS USING INFORMATION TECHNOLOGY IN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE	565
Otegen Zh.	
METHODS OF TRANSLATING NEOLOGISMS IN MODERN ENGLISH	568
Pachchakhanova Sh. Sh.	
AN ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS OF COMMUNICATIVE COMPETENCE FORMATION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING	571
Pardabay A.A	
USING EDUCATIONAL GAMES TO IMPROVE SPEAKING SKILLS IN ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE	574
Pernebek M.	
THE INFLUENCE OF STUDENTS' PERSONALITY TRAITS ON THE PROCESS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE	578
Pushko N.A.	
MODAL MEANS OF EXPRESSING PROBLEMATIC ACTION IN MODERN ENGLISH	580
Qultay A.E.	
USING INTERACTIVE APPS TO EXPAND VOCABULARY	583
Qonash G.O.	
MODERNIZATION OF TRADITIONAL METHODS OF TEACHING SPOKEN LANGUAGE USING MULTIMEDIA	586
Rayeva S.	
USING PODCASTS, AUDIOBOOKS AND VIDEOS TO IMPROVE LISTENING SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING	589
Ryskulbek A.	
THE EFFECTIVENESS OF A COMPREHENSIVE SYSTEM OF METHODS FOR ENRICHING LEARNERS' VOCABULARY IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING: EXPERIMENTAL FINDINGS	591
Sabyr A.E.	
CHALLENGES AND BENEFITS OF INQUIRY-BASED LEARNING IN SECONDARY SCHOOL EFL TEACHING: EVIDENCE FROM TEACHER AND STUDENT SURVEYS	594
Sadirkhanova N.R.	
EFFECT OF DIGITAL MEDIA EXPOSURE ON VOCABULARY DEVELOPMENT IN FOREIGN LANGUAGES	598
Sadykova L. A.	
MODERN METHODS IN TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES	602

Sagatbek A.	
THE EFFECTIVENESS OF INDIVIDUAL LEARNING IN DEVELOPING STUDENTS' GRAMMATICAL COMPETENCE IN ENGLISH LESSONS	605
Sagyndykkyzy A.	
FOSTERING CRITICAL THINKING IN HIGH SCHOOL ENGLISH VIA DEBATES, DISCUSSIONS, AND TEXT ANALYSIS	608
Samatova N.A., Allayarova Z.B.	
CREATING ENGLISH LANGUAGE SPEAKING TASKS CENTERED ON ENVIRONMENTAL AWARENESS	611
Sarsenbinova G.S.	
THE BENEFICIAL IMPACT OF A POSITIVE ATMOSPHERE IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING	613
Satbekova K.	
LEXICO-GRAMMATICAL FEATURES OF HOMONYMS IN ENGLISH: AN EXPERIMENTAL STUDY	617
Shadybek T.N.	
METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS FOR USING MOBILE APPLICATIONS	620
Shakirbek A. A.	
MODERN APPROACHES TO THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS	623
Shamuratova Sh.Sh.	
EFFECTIVE METHODS FOR ENHANCING ACADEMIC WRITING SKILLS IN A SECOND LANGUAGE	626
Sharakhimov Sh.	
FORMATION OF STUDENTS' COMMUNICATION SKILLS THROUGH ORAL AND WRITTEN PRACTICE IN ENGLISH LESSONS	630
Sharipova M.E.	
SPECIFIC CHARACTERISTICS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE IN THE PROFESSIONAL FIELD FOR STUDENTS OF THE FIELD OF PEDAGOGY	633
Shokirova M.Sh., Allayarova Z.B.	
THE EFFECTIVENESS OF COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING IN IMPROVING STUDENTS' SPEAKING SKILLS	636
Shamil G.I.	
COMPARATIVE STUDY OF THE GRAMMATICAL STRUCTURES OF NATIVE AND FOREIGN LANGUAGES	638
Sultanbek A.S.	
FORMATION OF SKILLS OF WORKING WITH NEWSPAPER TEXT IN ENGLISH AMONG SECONDARY SCHOOL STUDENTS	641
Sultanmurat	T.S.
DEVELOPING CRITICAL THINKING SKILLS THROUGH PROBLEM-BASED LEARNING IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING	644
Sultanmurat Sh.E.	
DIFFICULTIES IN TRANSLATING IDIOMATIC TEXTS (ON THE MATERIALS OF THE ENGLISH, RUSSIAN AND KAZAKH LANGUAGES)	646
Syrlybayeva E.M.	
THEORETICAL FOUNDATIONS FOR ANALYZING GENRE FEATURES IN ENGLISH LITERATURE	650
Sabit E.Zh.	
ETHNOLINGUISTIC FEATURES OF PROVERBS IN ENGLISH AND KAZAKH LANGUAGES	654

Sarsenbay L.Q.	
IMPROVING STUDENTS' LISTENING COMPREHENSION SKILL USING ANIMATION VIDEO	657
Seidirakhym N.Zh.	
DEVELOPING LISTENING AND SPEAKING SKILLS TOGETHER IN TEACHING ENGLISH	660
Sharafutdinova A.M.	
THE INFLUENCE OF AMERICAN ENGLISH ON MODERN LITERATURE	663
Taiken M.	
PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF LANGUAGE TEACHING TO ADULTS	666
Tashbolat A.	
FORMATION OF COMMUNICATION SKILLS OF SCHOOLCHILDREN BY MEANS OF MULTIMEDIA IN THE PROCESS OF LEARNING ENGLISH	670
Tassanbaeva Z.R.	
INNOVATIVE APPROACHES TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION OF EDUCATION	672
Tastanbekova S.	
THE POTENTIAL OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN EVALUATING AND CORRECTING WRITTEN TEXTS IN A FOREIGN LANGUAGE AMONG STUDENTS	676
Tazhibekova K. Z.	
A RESEARCH APPROACH IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE TO SECONDARY SCHOOL STUDENTS	678
Tazhimukhanov A.	
ANALYSIS AND DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF A MODERN TEACHER IN THE DIGITAL SPACE	682
Toktash N.N	
THE IMPACT OF STUDENTS' MOTIVATION ON ACADEMIC PERFORMANCE IN THE EDUCATIONAL PROCESS	684
Torebek A.B.	
ACTIVE LEARNING METHODS AS TOOLS FOR DEVELOPING CRITICAL THINKING AND PROBLEM-SOLVING SKILLS IN UNIVERSITY STUDENTS	687
Torekhanova A.N.	
THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE USE OF COMPUTER TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE	690
Tukmanbetova G.U.	
THE IMPACT OF GAME-BASED LEARNING ON THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' COMMUNICATIVE SKILLS	693
Tulebayev J.A.	
APPROACHES TO SELECTING LINGUISTIC AND CULTURAL CONTENT FOR EFFECTIVE ENGLISH LANGUAGE TEACHING	696
Turabayeva B.	
DEVELOPMENT OF A LEVEL-BASED METHODOLOGY FOR TEACHING COMPLEX GRAMMATICAL PHENOMENA	702
Turganbaev M.	
THE EFFECTIVENESS OF TRAININGS IN THE FORMATION OF INTERCULTURAL COMPETENCE OF STUDENTS IN LEARNING ENGLISH	706
Turgarina A.B.	
SPECIFICS AND PRACTICE OF TRANSLATION IDIOMATIC EXPRESSIONS OF THE ENGLISH LANGUAGE	708
Turlybekova I.A.	
PECULIARITIES OF IDIOMS IN LITERARY WORKS	712

Tursumetova D.I. THE IMPACT OF FORMATIVE ASSESSMENT ON STUDENTS' SPEAKING SKILLS IN THE ESL CLASSROOM	715
Tillabaeva M.T. THE EFFECTIVENESS OF VIDEO-BASED ACTIVITIES FOR VOCABULARY LEARNING IN ENGLISH LESSONS	719
Usibali K. STEP-BY-STEP ORGANIZATION OF WORK WITH TEXT IN THE PROCESS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE	722
Utegenova G.B. PRINCIPLES OF USING AI TOOLS IN THE CLASSROOM	725
Utenova M.B. ONLINE PLATFORMS AS A TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING OUTCOMES	729
Xujanova Sh.A., Allayarova Z. DEVELOPING EFL STUDENTS' PRODUCTIVE SKILLS THROUGH ECO-LITERACY PROJECT WORK: EVIDENCE FROM UZBEK SCHOOLS	732
Xurramova M.M., Allayarova Z.B. IMPROVING FLUENCY AND COHERENCE IN IELTS SPEAKING THROUGH COMMUNICATIVE ACTIVITIES AND AI-ASSISTED LEARNING: A STUDY AMONG UZBEK EFL STUDENTS	736
Yermekbay U.B. THE IMPACT OF WEB TECHNOLOGIES ON FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION	738
Yesenbayeva R.T. REALITY AS AN EXPRESSION OF NATIONAL COLOR IN ENGLISH AND KAZAKH CULTURE	742
Yusubalieva F.T. ONLINE PLATFORMS AS A TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING OUTCOMES	745
Zhamalkhan G.N. THE EFFECTIVENESS OF VIRTUAL CLASSROOMS FOR FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION	749
Zhanabay A.S. THE USE OF MOBILE APPLICATIONS IN TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE	752
Zhasuzakkyzy A. EFFICIENCY OF USING AI APPLICATIONS IN PRONUNCIATION TRAINING	756
Zholmakhan P. PROBLEM ANALYSIS AND DEVELOPMENT OF METHODOLOGICAL SOLUTIONS FOR TEACHING ENGLISH IN MULTILINGUAL CLASSROOMS	759
Zhumagulova A. T. ENGLISH LANGUAGE TEACHING METHODOLOGY AS A TOOL FOR DEVELOPING STUDENTS' INDEPENDENT LEARNING SKILLS	762
Zhumakanova G. THE ROLE OF DRAMA IN LANGUAGE DEVELOPMENT AND COMMUNICATION	765
Zhunissof Zh. THE USE OF MULTIMEDIA TOOLS IN DEVELOPING STUDENTS' WRITING SKILLS	769

Zhaqsylyq A.A.

**CRITICAL THINKING SKILLS DEVELOPMENT IN ENGLISH LANGUAGE
TEACHING**

773

Zubaydullayeva Z.Z.

**COMPARATIVE COGNITIVE ANALYSIS OF ECOLOGICAL PHRASEOLOGIES
AND PROVERBS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES**

777

«ЖОҒАРЫ МЕКТЕПТЕРДІҢ ҒЫЛЫМЫ - 2026»

атты халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ

международной научно-практической конференции

«НАУКА ВЫСШИХ ШКОЛ - 2026»

I ТОМ

Оргкомитет не несет ответственности за материалы, не содержащие научной новизны
или оформленные с нарушением грамматики.

Подготовка оригинал-макета: Т.С. Митрошенко